
SIGILLVM ACADEMIÆ HARVARDIANÆ IN NOV: ANG:
CHRISTO ET ECCLESIÆ

P. OVIDII NASONIS TRISTIUM LIBRI QUINQUE ET IBIS.

AD LIBROS MANU SCRIPTOS RECENSUIT, SCHEDIS
IDIOGRAPHIS NIC. HEINSII, IO. SCHRADERI, ALIORUM
EXCUSSIS ANNOTAVIT ET PRAEFATUS EST

RUDOLPHUS MERKELIUS,

SAXO.

BEROLINI,

SUMPTIBUS G. REIMERI.

MDCCCXXXVII.

1860, June 25.
Salisbury Fund.
.95

SUMMIS . VIRIS . QUORUM .
CLEMENTIA . INDULGITATE . FAVORE .
NON . OTIARI . IN . RE . ADVERSA . SIBI .
LICUIT . ANIMI . OBSERVANTISSUMI .
MONUMENTUM . UTI SIET . DICAT .
DEDICATQUE . AUCTOR.

AEQUO ET ERUDITO LECTORI
S.

Ie hi libri, quos Tibi cum miniatulis nostris exhibemus, exilem tam natalem sibi et fatalem formam vel hac parte deponerent, lacuit nihil nisi de re critica, quomodo in iis se habeat, praefari; et copiosius quidem de eo tantum genere, quod est de libris veteribus recte adhibendis. Dicemus autem de libris, a quibus fuerint usurpati, qua fide excussi, quo iudicio aestimati.

Criticorum, qui olim ad haec carmina codd. contulerunt, solus Gregorius Bersmannus nominandus est, uno libro msto, Ferrariae reperto, non indiligenter usus. Nam de hoc dubium est, fueritne postea a Nicolao Heinsio inspectus, qui reliquorum ante se editorum, patris Danielis Heinsii et Herculis Ciofani, in libris quidem excutiendis vestigia legit, in aliis rebus omnibus inde a pueritia longe eos superavit. Is vir eximius unde Tristium codices nactus fuerit, iam accipe. Cum vixdum adultus in rem suam convertisset quae patria et Lugdunensis imprimis bibliotheca suppeditabat, quaeque a patre paternisve amicis, Boxhornio, Iacobo Lavero, Iac. Revio, Hadr. Iunio, suisve Gronovio, Vossiis, impetrari poterant, anno 1641 in Britanniam transfretavit et in Londinensibus, Oxoniensi, Cantabrigiensi bibliothecis multa quidem et praeclara ad Ovidium spectantia invenit, his tamen libellis quod prodesset nihil, quin antea iam transmissum habuerit. Cum reversus esset, subsidia, quae in promptu erant, sufficere videbantur ad editionem Ovidii adornandam. Commentariorum, quos tunc conscripsit, partem ad Tristium priores libros pertinentem inter sche-

SIGILLVM ACADEMIÆ HARVARDIANÆ IN NOV: ANG:
CHRISTO ET ECCLESIÆ

operam collocavit, quae quamdiu sufficere debeat, posthac apparebit. — Nos novorum adiumentorum attulimus quantum conditio pateretur, et vero quod ad fundamentum sufficeret agendum: quinque codices integros antea non adhibitos contulimus, bonitate, elegantia, aetate diversos, vetustas editiones seculi XV novem, non ex eadem origine derivatas: praeterea e schedis mstis N. Heinsii multa prorsus ignota, pleraque rectius cognoscenda depromsimus, quod quale sit, iam accipe.

Delati enim sumus ad alteram partem, quam posueramus, in qua quaeritur, quomodo et quam accurate libri msti in usum vocati fuerint. Triplex est genus codicum a diversis collatorum. Primo docti viri usi sunt, qui quam rationem inierint, incertum est, quorum excerptis usus est Heinsius, velut Ang. Politiani, Ian. Gebhardi, Ian. Gruteri, Iust. Lipsii, Fred. Gronovii, Is. Vossii. Horum quamvis primus accurationem professus sit, trium sequentium diligentia in collationibus ipsis videatur apparere, quinti aliunde cognita sit, tamen quia codd. ipsi maximam partem aut perierunt, aut delitescunt, affirmari nihil potest. Secundum genus est librorum Heinsii, de cuius fide cum quaeratur, copiosius a nobis disputandum est. Tertio demum loco de iis dicetur, quorum in alteram utram partem in comperto nobis quidem est ratio. De editione igitur Heinsii quid actum fuerit, supra in hunc modum expositum est, ut facile vel inde pateat, magna copiarum criticarum numero vix satis illum usque quaque usum fuisse ad emendandum Ovidium. Verum duabus potissimum in rebus iniquos expertus est posteriores editores. Quod ad primam attinet, de consilio, quo Heinsius in editione anni 1661 codd. vel nominavit, vel numero indicavit, vel etiam reticuit, iudicarent quomodocunque liberet: quo autem iniquius, eo minus conditionis, qua Heinsius usus est, temporum, quibus vixit, ingenii denique eius intelligentes, certe reverentes. Id unum enim agebat, ut Ovidium a barbarie vindicaret, non ut quam maxima diversarum lectionum mole oneraret. Non soli Heinsio tum temporis studia antiquitatis prorsus peritura esse videbantur: certe divinare non poterat, tam elegantes homines olim extituros, quales de eius delictis iudicaverunt. Altera in re calumniati sunt. Nam de ratione, qua

Heinsius usus fuerit in codicibus suis excutiendis, nihil prorsus scire poterant. Narrant codices longe plurimos non collatos, sed „*passim obiterque inspectos*" ab eo fuisse (vid. Jahn. praef. t. 2. p. XI). Causam eius suspicionis requiro; puto, quia maior est codicum ab Heinsio collatorum numerus, quam facultas humana capit, quae tamen in aliis minima, in aliis maxima solet esse. Exemplo est Burmannus, qui cum numerum codd. Heinsianorum velit subduxisse videri, veritus, ne nimium diceret, *quinquaginta fere in universum Ovidium partim integros, partim mutilatos codices ab eo collatos* scribit in praefatione maiore: poterat trecentos dixisse. Verum negligentiae etiam et malae fraudis insimulatur magnus vir, cui „*meliores libri haud uno in loco nisi sint ii, qui maxime ad rem suam facerent.*" Cum tamen quos errores Jahnius notat p. X, aut sint levissimi, aut nulli, certe cum Jahnii errore de curis secundis Heinsianis coniuncti. Quanta autem illa etiam contumelia est, quam Heinsius passus, quando cum Burmanno iamiam solet coniungi in levitatis criticae exemplum? Haud dicam dolo: multo praestitisset, Burmanni commentarios aeternis tenebris damnari, quam ut eorum crassitudo Heinsiano splendori officeret: praestitisset, inquam, illud, quam ut oscitantia ille sua omnes, qui fidem habuerunt, in errores, ieiunitate quosdam in aemulationem abriperet, nobis parte laboris denuo exordiendi praerepta necessitatem imponeret de perversitate sua verba faciendi. Scrinia Heinsiana, quorum copia illi facta est ab Heinsii heredibus, bonae frugis non inania fuisse ex iis, quae dicta sunt, quivis suspicetur. Burmannus quamvis quid invenerit in iis non accurate recenseat in praefatione maiore, sed tantum *stuporem et desperationem* sibi iniectum esse fateatur, constat tamen, longe plurimorum codicum integras collationes ab Heinsii manu factas ad eum pervenisse. Sufficere igitur ei visum est, ut ipse dicit, varias scripturas ab aliis expendendas *cum delectu et fide* exhiberi. Verum ignorabat bonus vir ad delectum instituendum plus acuminis requiri, quam ad utendum libris ipsis: maius enim est scire, quid olim prodesse aliis possit, quam quod usui in praesenti sit. Heinsium sat scio delectum ex iis copiis, quibus non ignave usus est, satis bene

non daturum fuisse: oportet enim libros recte aestimatos antea esse, qui utrum albi, an atri essent, hercle nesciebat Burmannus. *Fides* tamen, quam gloriatur, etiam in pravo instituto ex parte constare poterat: suam lusit, Heinsianam dubiam, saepe etiam suspectam reddidit. Summa, qua usus est, negligentia vel cuivis eius editionem inspicienti pateret necesse erat: pauca eius generis notavit Jahnius l. l. In his Tristium libris ubi semel legeris duos eiusdem nominis codices extitisse, velut Politianeos, Palatinos, Moretanos, Puteaneos, de incuria aut Burmanni, aut Heinsii iam constat, quoties non indicatur, uter intelligendus sit, quod in prima earum, quas posuimus, appellatione factum 1, 2, 99, in secunda fere ubique, in tertia ubique, sed recte, quia perperam 1, 1, 112 *unum* posuit, in ultima alternatim fere. Verum istaec levia sunt vixque digna commemoratu, si notas Burmanni cum ipsis Heinsii schedis conferas, unde consarcinatae sunt. Vix ullam paginam esse opinor, in qua gravius aliquod delictum non insit, si vel tot bonas scripturas omissas excusare velis. Non irridicula illa sunt, cum 1, 8, 41 unum Vaticanum laudat, quia legerat: *Vatic.*, quod esse debebat: *V alii*, idque aliquoties aut hoc, aut inverso modo; cum codices unum Regium et unum Puteaneum modo duos Regios, velut 1, 2, 6, et alibi, modo duos Puteaneos, 3, 12, 3, et saepissime nuncupat; cum eundem librum modo Gallicum, modo Thuaneum, modo unum Heinsii dicit, Leidenses pro duobus numerat 1, 8, 16; 9, 12, nusquam tamen distinguit. Eius generis sunt innumera, ab Heinsio nunquam profecta, qui litteris codices insigniverat. Istaec igitur, dicet aliquis, *stuporis* et *desperationis* sunt: At ego puto calliditatis et fiduciae. Callide egit Burmannus, qui operae nihil impenderet in re, unde gloriolae nihil sibi parare posset: ex Heinsii codd. scripturas describendas fuisse nemo ignorabat. Curas quoque Heinsii secundas multi exspectabant: quare annotationes quasdam in exemplari anni 1661 ab Heinsio scriptas anno 1664 vel 1668, ut supra diximus, Heinsii notis addidit, sed id quoque puerili paene cum incogitantia, adeo, ut cum 1, 1, 114 Heinsius scriptum reliquisset de Cinaethone poeta: *Laudatur et* Ὀρεστεία *eiusdem*, ille describeret: *Laudatur et Opetia.* Verum non omnia tanta

incuria egit, sed ea, in quibus Heinsii solius fama periclitaretur. Confidebat fore, ut Heinsii schedae interciderent, certe ut nemo post ipsum illas pervestigaret, atque hac fiducia satis benigne se facere putavit, si de reliquis, quae schedae Heinsii suppeditabant, dimidiam illi partem relinqueret, dimidiam sibi deligeret, scilicet ex Inst. §. 39, *de rerum divisione et adquir. dominio*. Superat in schedis Heinsianis correctionum et coniecturarum ingens farrago, deinde disputationes de locis difficilioribus, testimonia scriptorum larga manu congesta, rerum explicationes; atque hae postremae quibusdam in partibus in commentarios exegeticos, quos quidam vocant, accreverant. Haec diversis quidem temporibus scripta fuisse, sed curas ipsas secundas Heinsii continere, quas in ordinem redacturus fuisset, cuivis constare poterat, qui id curaret. Burmannus tamen sibi lucellum, sibi peculium, sibi fortunas quaerebat. Coniecturarum suarum quotquot speciem aliquam habent, Heinsio sublegerat, velut 2, 475; 3, 1, 35; 3, 4, 30: atque satis callide quidem ex iis codicum collationibus, quas in schedulis separatis servabat Heinsius, coniecturas ab illo sicubi natae sunt interpositas expiscatus est, codicis scripturas insuper habuit. In observationibus Heinsii criticis quoties ille proposita aliqua sententia postea ascripserat: *male*, vel: *sed iam nihil muto*, priora Heinsio ascripsit, censuram sibi arrogavit. Quoties uberius retractaverat opinionem Heinsius, ea, quae postremo probavit, sua fecit, velut 2, 360 et saepissime. Quin etiam vidi illum quae Heinsius quia damnaret, prorsus induxerat, ex latebris tamen extraxisse, ac pro suis vendidisse. Postremo sicubi in commentarios atque doctrinae copiam incidebat, qua sese ostentare posset, actum iam erat de aequitate in partiendo omni. Libro secundo a v. 383 ad 412 quae copiosius exposita habentur sub Burmanni nomine, Heinsii sunt omnia, paucis, quae satis futilia sunt, exceptis: perpauca etiam pungente, opinor, conscientia Heinsio reddidit, in praefatione nihilo minus totum se reddidisse testatus. Ac putaverit fortasse aliquis, posthac Burmannum poenituisse malorum factorum atque emendaturum, si licuisset, fuisse, cum in praefatione Lucani a se editi ita scriptum reliquerit: *Si secundas in Ovidium curas prodere liceret, aliter me, at-*

quo olim, de multis locis sentire lectorem experiendo discere posse ostenderim. Cave multum huic homini credas. Istas incurias secundas eius videor mihi invenisse in exemplari editionis maioris ab ipso perscriptas: erant menda typographi correcta, scripturae quaedam sine fide atque indicio additae, nusquam non inventa, nusquam Heinsio reddita, quibus olim illum fraudaverat, quantum quidem ad Tristium libros. Iam vero ut finem faciamus ingratae quaestioni, demonstratum est Burmanni culpa factum esse, ut de libris mstis, quibus Heinsius olim usus est, non multum compertum sit, quod compertum sit, magna ex parte falsum sit, quod falsum non sit, certe suspectum esse deberet, nisi aliunde confirmaretur. Sed laetam rem Tibi narro, benevole lector. Burmanni incuria Ovidio nihil periit, Heinsio nihil iniuriae illatum est, quin hodie accurate cognosci liceat, quin possit emendari. Schedae Heinsianae, quibus denuo usus Burmannus, et ea, quae primus adhibuit, ut collatio codicis Bernensis, et praeterea multa utriusque generis, quibus ille uti aut noluit, aut non potuit, salva sunt et religiose custodiuntur in bibliotheca Regia Berolinensi. Recensum infra videbis. Nunc ut ad propositum revertamur, de fide quaeritur, qua Heinsius usus in conferendo magno codicum numero. Verbo dicam: optima usus videtur. Huius rei fidem faciunt integerrimi hominis mores aliunde probe cogniti, deinde vero codicum ipsae collationes, plene et curiose institutae, quaeque etiam scribendi errores, manum, quae dicitur, secundam, varias scripturas in quovis libro msto annotatas, glossas exhibebant: scriptae erant nitide, certe distincte, ubi ex altero exemplari in alterum transscriptae erant, haud discrepabant. In vetustis tantum modo libris, quos ipse possidebat, velut Revii fragmentum, quosque diversis temporibus inspicere potuit, interdum diversas scripturas enotavit: puto, quia scriptura libri abstrusa atque evanida fuit; quemadmodum Isaaci Vossii manus si parum recte lecta fuerit, crimini nulli dederim. Alia imbecillitatis humanae argumenta, velut illud, cum scriptura codicis impressi, quocum scriptus confertur, interdum annotatur, scripti omittitur, quod Stettlerus in codice Bernensi caeterum superstitiose collato aliquoties commisit, in Heinsium cadere vix memini. Ac quoniam de

Stettlero et Bernensi libro diximus, agetur nunc etiam de altero illo codice ex iis, quos post Heinsii aetatem collatos esse supra memoravimus, quae res nonnihil ad probandum nostrum de Heinsii fide iudicium conferre debet. Codicem Francofurtanum Heinsius totum olim contulit, non autem Burmannus, quae eorum sententia, qui ad Fastos et Tristia eundem codicem excusserunt. Cum scripturas, quas hi viri, C. F. Matthias et F. N. Kleinius notarunt, primum conferrem cum iis, quas Heinsius anno 1672 invenisse sese testabatur, in eam opinionem adducebar, ut diversos ecclesiae S. Bartholomaei codices collatos utique putarem: quamquam ita tantum differebant collationes, ut remoto editionum, ad quas codex excussus est, discrimine aliquot centurias scripturarum Heinsius annotaverit, quas alteri illi omiserunt. Ac de Fastis gaudeo, quod iam non opus est disputare. De Kleinio Tristium editore quae res poscit, eloquar. Dicit *se lectionis discrepantiam passim auxisse quum aliis subsidiis, tum ope codicis Francofurtani, quem denuo excusserit, quia parum accurate id antea factum fuerit.* Consilio plusquam Burmanniano eam rem gessit. In libro primo, secundo, et in tertio usque ad elegiam nonam non accurate scripturas notavit, multis et satis gravibus omissis, sed notavit tamen: in sequentibus quatuor elegiis satis habuit ad versum 38 el. 10 Burmanni testimonium de codice Francofurtano descripsisse, nullis, quibus scatent ista ipsa carmina, difficultatibus ad membranas inspiciendas permotus, ex quibus Heinsius plus viginti singulares scripturas deprompserat. In ultima libri tertii elegia denuo inspexit, credo, ut nunquam afuisse videretur. Sed in reliquis denuo nihil nisi discrimina pessima fide a Burmanno tradita annotavit. Possent quaedam praeterea de ‚putativo' hoc codicis scrutatore et critico dici aliis fortasse, quam nobis, iucundiora. — Nos igitur de Francofurtano codice Heinsii auctoritatem solam secuti sumus et istoc uno exemplo parum abest, quin eos omnes, quotquot Heinsium negligentiae postularunt, obticere iubeamus. Nihil enim codicum ab Heinsio collatum fuit, quin impuras Burmannorum manus transierit: quosdam, de quibus praestantissimi viri litem moverunt, non ab Heinsio, sed ab eius amanuensibus inspecti sunt. Sed quid-

quod Tristium editori hac parte agendum fuit arduum est, multis fortasse satis placebunt, quae nobis persuasimus. Post[...] nos quoque, quamquam benigno casu melius instructi, quam H[...]sius fuisse videtur, nihil tamen conati sumus, nisi ab illo a[...]niti certe. Secutus est in his carminibus castigandis Hei[...] familiam quandam codicum, qui seorsim a reliquis faciunt, [...] omnes, aut ab Italis derivatos, elegantes omnes, nisi quod re[...]tiores ex illis vetustiores aliquot locis elegantia vel super[...] Sunt hi Vaticanus et Mediceus primi et Politiani duo, quos [...] seculi undecimi, vel duodecimi tempora referre videtur, rec[...]tiores vero Palatinus secundus et Combianus. Hi vero libri [...]terpolati sunt plane simili modo, ac Propertium esse interpol[...] Summus Lachmannus docuit. Atqui hoc factum esse nequit [...] doctis viris seculi decimi quinti demum, nisi aut de aetate lib[...]rum nimis erraverit Heinsius, aut correctiones in libris ipsis [...] vetere scriptione habuerit. Prius illud probabile non est: i[...] enim libris nostra opera accedit Guelferbytanus, simillimas s[...]pturas habens, et ipse, nisi fallor, in Italia a Marquardo Gu[...] emptus, quem idonei iudices, Ebertus in catalogo librorum Gue[...]ferb. et Schoemannus V. D. in litteris Wolfenbuttelo ad me p[...] humane datis seculi decimi tertii esse perscripserunt. Alter[...] vero rei, quam dixi, suspicionem procul habeo ab Heinsio: q[...] si in illis libris idem animadvertisset, quod in aliis etiam vetus[...]oribus, non id reticuisset. Vid. Syll. epp. 3, p. 180 q[...] Neapoli scribit: *Inveni illic Ovidii Metamorphosin Long[...]bardicis litteris scriptam, sed et illud exemplar eodem f[...]usum est, quo Florentinum S. Marci, ut vetustae lectio[...] plerisque in locis a sciolo erasae sint. Suppeditavit qu[...]dam tamen non poenitenda, et si non aliud, monuit cer[...] docuitque, quae suspecta loca sint habenda.* Et ibid. pa[...] seq.: *Quod in iis omnibus locis, in quibus aqua mihi hae[...]ret, quaeque corrupta esse constat, vetus lectio penitus era[...]sit, adeo quidem, ut ne vestigia quidem litterarum super[...]sint. Incipio profecto desperare inventurum me codices au[...]toris illius, quales necessarii forent bonam editionem pr[...]curaturo.* Talia etiam in aliis extra Italiam codicibus observa[...]

lut in Puteaneo p. 163: *Metamorph. ille codex optimus, d a sciolo passim interpolatus.* Ita membranas Scriverii 120 *satis vetustas*, sed p. 137 *ubique interpolatas* nuncupat. De recentioribus libris idem saepissime ab eo annotatur, sed huc non pertinet. Vellem sane addidisset, cuius aetatis bi visa fuerit manus sciolorum illorum, et an seculo decimo rtio antiquior. Sed omisisse eum interpolationis mentionem, eae secure usum fuisse in libris supra dictis, quis credere posit? Accedit, quod Tr. I, 9, 53 alteram manum Vaticani primi tavit, et in aliis libris, Fastis inprimis, saepissime, quamvis rmanus id plerumque insuper habuerit. Atque in Guelferbyno quoque prima manus, quae lituras non habet, cum reliquis alis conspirat, recentiores scripturae cum aliis.

Horum igitur librorum malam fraudem in Tristibus non perpexit Heinsius, sed quae exhiberent reliquorum scripturis ubique praetulit. Neque aliter potuit. Primum enim ipse carmina aciebat, perbona quidem, sed eo modo, quo pater et Grotius et lii. Tota vero illa Batavorum ars poetica ad Italorum exemlum et aemulationem comparata erat: in Italia vero satis antiua et cum veterum librorum interpolandorum studio valde conuncta. Placebant ergo Heinsio quoque in Ovidio ea, quae olim cti viri illo dignissima putaverant, eique obtruserant. Deinde codices Itali, quos vidit, neque se ipsi prodebant, neque ab iis, quos habuisset, arguebantur: et si diffisus fortasse, uti hinde videtur, fuerit, vetustas suspicionem videbatur excludere. unquam enim, aut perraro, neque satis certo interpolatio cogsci potest, nisi libri praesto sint primum alius originis, tum eliores, hoc est, qui difficilioribus in locis plus praestent ad vinicandum scriptorem interpolatis, denique, si fieri possit, antiquio. Cuius modi nisi nobis contigissent, stultum erat Heinsium prehendere. Non ii sumus, qui praefracte negemus multa, quae tali isti codices exhibent, scribere potuisse Ovidium, quantumvis versa suadentibus reliquis. Illud quoque, sane non minimi in re momenti, quod Guelferbytanus suarum partium proditor lib. I, 8, 32 duplicem hexametrum habet, cuius altera forma, quam proscribit, unice convenit verae pentametri scripturae, al-

tera interpolata est minime inficete, sed, quod sole clarius variantis scripturae in pentametro causa; hoc quoque, inqu non totam litem dirimat. Sed quod illi non recentissimi li locis in plurimis intricatioribus nihil auxilii afferunt, de qua iustissime querentem audivimus Heinsium, reliquorum autem ximus numerus multo minus, duo vero libri primum hoc pr stant egregium in modum, deinde ubique ita a reliquis seced ut errores librariorum interdum habeant, interpolationes vero fra dulentas nullas usquam, tum Itali non sunt, sed vetustissimo in Germania bibliothecarum, et alter quidem, quem ipsi usur vimus, eius modi, ut senium Italis illis non inferius praefe fateberis non esse posse de nihilo. Eorum librorum alter pri est Palatinorum, quorum collationes a J. Gebhardo et J. Gru institutas possidebat Daniel Heinsius. Filius cum anno 16 ut opinor, illas inspiceret, sive tempore exclusus, sive captus cata Palatini secundi elegantia, huic primum locum attribuit, terum rarissime in usum vocavit. Posthac ad annum usque 16 opus non habuit inspectis illis collationibus: tunc vero illis rendum erat. Nam cum pater anno 1655 obiisset, scriniori eius ex parte hereditatem anno demum 1675 crevit filius, Sy epp. 4, p. 330. Hinc excusandus est Nicolaus Heinsius, q neque Palatini libri praestantiam e comparatione cum reliquis, que interpolatorum fraudem e fide Palatini perspexerit. Quod olim iuvenis praetermisisset, sane nec senex in curis secu fecit. Huius libri auro contra carioris quae aetas fuerit, constat. Sed non dubito, quin eadem, aut prior Gothano, proximum locum a Palatino sibi vindicat, nec ipse interpola Vir Summus Fridericus Jacobsius scriptum sec. XIII iudic Beitr. p. 251. Is liber Erfurtanus olim fuit, collegii, nisi fal Amploniani, ex quo quaedam excerpta proposuit Zinzerlingius Criticorum iuvenilium promulside. Hoc cum deprehenderem, ex tavi Heinsii causa. Nam cum ante hoc biennium cum ipsum brum Erfurti frustra quaererem, memini Kritzium, virum docti mum, suspicari non redditum ab Heinsio, ad quem Graevio tercessore olim missus fuit cum alio Fastorum, quem in

;atum solum constat. Redditi igitur utique fuerunt, sed scire perem, quo delatus Fastorum codex sit.

Ad hos codices Tristia recensui, sive potius, cum Palatinum icunque liceret, repraesentavissem, in plurimis, quae ille insmet, postea auctorem fieri Gothanum vidi. Itali, utpote vesti tamen, in consilium sunt adhibiti, ubi cur illis diffiderem, usa fuit.

Si quis est, qui audaciam meam miretur, quod rem adhuc ictam non modo elocutus sim, sed etiam pro regula usurparim, interpolationem librorum ante seculum fere decimum terim, quo libri isti minus fidi ex aliis descripti sunt, rogo, ut ne pidius condemnet. Primum enim cum duae potissimum codium factiones sint, utramque simul, vel alternatim sequi nequivi, d nolui. De earum origine vero quod credam dixi, non quod atendam. Mirum est interpolatos, quos hactenus noverimus, in legiacis et in Ovidio, artificio suo adeo convenire, mirum est tales omnes esse: cum quae apud Vincentium Bellovacensem non eviter corrupta saepe leguntur, longe alius sint generis. Has s in Ovidii operibus constare video, quantum in iis ad codices egendis processi, in Ibide, in Fastis, in Ponticis. Certius quidm statui non poterit, donec singulae scripturae in aliquot etiam ctoribus perpensae fuerint, donec in ipsa Italia adulterati illi stiores libri a quam gnarissimo aliquo homine examinati fuent, et donec de litteris seculorum, quae barbara, vel media nunipari solent, in Italia inprimis, viri, qui strenue id agunt, res, t augurer, miras et insperatas proposuerint. Interim ignavis rfugium paratum est, si velint animum inducere seculo etiamm quarto, vel quinto Ovidium fuisse interpolatum, Germana templaria aut casu esse emendatiora, aut videri tantum, et repe aeque, ac reliqua, esse corrupta: quin criticos veteres tam isse temerarios, quam qui hodie sunt maxime: nihil spei, nihil lei, nihil dignum reverentia esse in membranis. In hanc sentiam tantum non disputavit nuper vir doctissimus Hofmann rlkamp ad Horatium, qui si minus ἐς τὸ παράχρημα et inctorum in gratiam disserere voluisset, nam eruditiorum nemo st, qui acumen non vulgare loco non alieno exhibitum indigne

ferret, haberemus criticae apud veteres artis historiam, ad qu cognoscendam Servii commentarii multum conferunt, quae desi res apud ingeniosum Batavum. — Iam codicum veterum c spectum et descriptionem eo ordine, quo aestimati a nobis si adiiciamus.

1. a. *Palatinus primus*, omnium optimus, cuius collat nem invenimus in exemplari ed. Francof. 1582, quod extat bibl. Reg. Berol. (bibl. Diez. 8 n. 138). Scriptum ibi e manu Danielis Heinsii, nisi fallor, ita: *Collati sunt hi quinq libri Tristium cum duobus mstis bibliothecae Palatin Ubi simpliciter sine ulla nota lectio est enotata, ea est msto membranaceo, quem contulit Janus Gebhardus* (*1613 Octobr. Ubi vero additum 2d., ea est lectio* a *chartacei, quem contulit Janus Gruterus ao. 1595.* Hu libri scripturis non diligenter usus est Dan. Heinsius in ed. 16 Heinsius filius perraro illas laudat nomine Palatini secundi. N integras annotavimus detractis paucissimis, ut de accuratione G hardi quivis iudicare possit. Nam is codex Romae in scri Palatinis supersit, secundum Heinsii epistolam Syll. 3, p. 2 et Wilkenii, Viri Summi, hist. bibl. Palat. p. 206 dubium deri possit.

2. b. *Gothanus* bibliothecae Ducalis, membranaceus s XIII, accuratissime descriptus in Jacobs u. Ukert Beitr. p. 2 n. 93. De eo libro quid iudicem et secutus sim, supra dict est. Sed Friderici Jacobsii, viri celeberrimi, benivolentia ips codicem Berolinum iter ad me fecisse, quo studiosus excuteret cum ea, qua par est, tanti nominis veneratione commemorand est. Quod nisi id rogare aliquamdiu essem verecundatus, t egregio adiumento non caruissem in priori commentariorum par in qua quae desiderari doleo, hoc loco ascribam. Contuli hanc editionem.

Lib. 1, 1, 2. plane sic. 5. *succo.* 11. *spoliantur.* 17. i *memor extat.* 18. *requiret.* 21. *ita tu iubeo quaer.* 22. *quere cave.* 23. *amonit. - carmina.* 25. *Nec te def.* 26. pl ita. 28. *perleget.* 30. *pena levis.* 31. *ipse.* 32. *mise* 36. *mei - minor.* 45. *quae fac.* 51. *nobis praebet.* 56. *q fuga — meo est.* 58. plane sic a pr. m. 62. sic. 66. r

ciatq. 69. sic. 72. *capud.* 74. *set.* 79. *pheton.* 80. *Oblarat.* 87. sic. 88. sic. 90. *equoreis nomina* — *aquis* a pr. m. 91. *hic* in rasura. 96. *locutus.* 106. *parva.* 107. *Aspiceres* sub ras. 109. *ostendit.* 110. *gerit.* 112. *Hii.* 114. *telegonasque.* Glossa rectius. 122. *temp. grata f.* 128. *mea est.*

2, 7. *eneam.* 8. *munere.* 11. *aliquid.* 15. *mea verba velaque* a pr. m. 18. *verbaque nost.* 21. *deducto.* 23. *nil est.* 25. *murmure.* 39. *brachia ponto.* 45. *Ei* — *sidera fl.* 46. *ethereo.* 47. *laterum tabulae.* 51. *Nec.* 53. *fatoque* — *ferroque cudendum.* 53. *Insolita.* 55. *aliquid et sperare sepulcrum.* 58. *Huc.* 59. *Proh.* 63. *Si quoque qua merui me pena perdere.* 65. *in undas.* 70. *nostris ut prec.* a pr. m. 51. *Sat tamen* a pr. m. 72. *salv. non caput.* 73. *mare consistat.* 74. *non minus.* 77. *condam.* 78. *Opida* — *michi.* 79. *ad urbem.* 81. *facile est obto* — *posset.* 83. *sevi.* 84. *iam fuga.* 90. *mori.* 91. *corpora.* 93. *cur quem.* 95. *damnaverat ipse.* 101. *Quo licet in min.* 103. *pro quo.* 104. *piis.* 107. *graves evanesc.* 108. *fr. unda mar.* 109. *Non casu set vos.*

3, 1. *Dum.* 2. sic. 4. *nunc quoque.* 7. *Nec spacium fuerat nec mens.* 9. *comites.* 15. *habit.* 19. *horis.* 20. *Non.* 25. *parvis.* 33. *urbs tenet.* 37. *viro* quod (in ras.) *me.* 43. *sparsis attacta.* gl. *atracta.* 50. *sed nostre nox.* 51. *Ha qu. dixi aliquo.* 52. *fastinas.* 53. *Hu.* 54. *apta fuge.* 58. *osc. multa.* 61. *properas.* 62. sic. Gl.: *causa utriusque more.* 65. *Quos ego frat. dil.* 69. *sermonem verbaque imperfecta.* 73. *haut.* 74. *pisa meo est.* 75. *priamus* — *versus.* 76. *equs.* 77, 79. *Tunc. habeunt.* 80. *trist. verba.* 81. *ha.* 83. *Quae mihi.* 85. *a patr.* 90. *Scal.* 94. *Cui iubet et.* 99. *mori* et (a sec. m.?) *mor.* 100. *mei* — *tamen.* 102. *subl. ipsa suo.*

4, (non separ.) 12. *Insequitur fluctus.* 13. *nil profic.* 15. *Sic non quo.* 19. *ylinicis.* 20. *cern.* (*interea*) *ytalia.* 22. sic. 23. *tim. par. cup. repelli.*

5, 5. *mi...te.* 11. sic sub ras. 22. *oreste.* 23. *eurial. rutil.* 24. *Heythac. nisy.* 35. *rebus succ. laesis.* 44. *siquid.* 53. *firmius esset.* 57, 58. *naricio.* 67. *samosve.* 70. *deumve.* 79. *laborum est.*

6, 2. *choo baccis.* 5. *fulta ruina.* 11. *et quod.* 13. *male fidus rebus.* 24. *sint tibi.* 28. *assimul.* 32. *excidit.*

7, 2. *bachica.* 5. *tam. omnia.* 15. *bona.* 28. *Nesciet* (in ras.) 29. *illud.* 30. *Deficit et.* 35. *cernis.*

8, 3. et 4. transpositi. 15. *sanctum vener.* 20. *loqui.* 30.

amore fui. 33. plane ita. 34. *Accitus—loci.* 37. *geni placida.* 38. *Esse.* 39. *hora.* 42. *habent.* 45. sic. 49. *ut ill*
9, 1. *inoffensam vite t. t. metam.* 2. *Q... legis.* 4. *me minos non.* 16. *videnda.* 21. *nec adm.* 24. *Qualibet* sub 25. *nec enim.* 27. *argolico—horeste.* 31. *iret.* 37. *Is st est rer. nunc et f.* 39. Littera picta, *A*, sive *U.—sint.* *pro sensu.* 41. *Hoc tibi ventur. i. tunc.* 44. *em. erit.* *Haecque diu novi notitiamque dedi.* 53. *vera est t. tibi m. hique.* 56. *Expediet*, vel—*at*, corr. 58. *noc mee.* 61. *s lusum.* 66. *Quo pede.*
10, 6. *qualibet arte.* 7. *patitur fl. fert atque assilentia.* 8. *i* 9. *teucris.* 13. Haec *quoque* (cum ras.) 15. *eolide—ad el* 18. *umbria.* 19. *cherincia.* 21. *ab hac brevis est alicui* i *tyra pet.* 22. *Hactenus est dominum.* 24. *reliquit.* 25. *a ris.* 26. *lapsace.* 29. *cithicon hor.* 30. *Citicon emon.* *bisancia.* 33. *flatibus austri.* 35. *Tanacriosque.* 36. *A* corr. — *antheli.* 37. *epheson.* 39. *alchatoi.* 41. *quib. e niat.* 42. *contulit.* 43. *contigerit merito.* 47. *simplegades altas.* 50. *ista suos.*
11, 2. *sollicito.* 3. *Ant brume* (?) *gel.* 5. *ismon.* 8. *C* 14. *steropis.* 16. *yad.* 19. *strident.* 23. *aspicio.* 30. Et ras.) *tit.* 31. *avideque adducta rap.* gl. *l' subtracta. l' tenta.* 37. *scripsimus.* 39. *in immenso.*
Lib. 2, 3. *Cur mea d. r. modo cr.* 8. *pridem visa — a mea.* 11. *vitae.* 12. *meo est.* 13. *iure puellas.* 14. *per cosa.* 16. *Laesum saxa fero rurs.*¹ 17. *Silicet ut motus r* 19. *teutancia.* 21. *quoq. finiet.* 28. *moll. hora.* 33. *mil* 34. *inherm.* 40. *numen.* 41. *moderancius.* 42. *Inper.* 4 *Pars simul* in (in ras.) *templ.* 49. *miles gaudet—vicer* 51. *qui non.* 53. *per cetera num.* 55. *Hanc animam.* 61. *bros qui sunt quoque crimina.* 62. *nominis.* 69. *Iovis.* 7 *Ha—crudelior.* 79. *Carmina* iam (in ras.) *nostris* quae (in ra *te.* Gl. vetust.: *Ille qui exponit tibi libros meos male, ille fe ne carm.* 80. *Iudicio possunt.* 82. *Vix tamen ipse.* 84. *h* 86. *suo quaedam pond. tracta.* 87. *quesitum est odi* 89. *mei.* 91. *honeste* (corr.) *gloria.* 98. *Indicio.* 100. i *ciens.* vana (ras.) 106. *ipse suis.* 109. *Illa nostra die.* 11 *Sed neque div. et paup. notanda est.* 117. *videor.* 118. *orbe.* 120. *enumerare.* 122. *Sed tamen exig.* 126. *ira.* 13 *ab illo.* 138. *sunt tibi.* 139. *sane grav. mentique.* 143. *V pamp. honer.* 146. *proib.* 148. *Spes mea.* 149. *aera.* 15

deest *tibi* a pr. m. 160. *amor*. 161. *compleat*. 165. *sospes quoque natus*. 167. *Ut faciantque*. 168. *perque tui*. 175. *praes. hanc resp*. 176. *es et fera bella*. 180. *Heu*. 183. *Nec*. 186. *Pars erat ex p*. 191. *Iaziges — meterhaque*. 196. *choit*. 191. *Actenus eusinii*. 198. *bastarne*. 200. *Hesit*. 203. *Nec — subm*. 207. *Cum duo perdid. me crim*. 208. *mihi est*. 209. *Nam tanti non sum ut ren. tua*. 211. *crimine factus*. 213. *Fas est ergo*. 217. E (? sub ras.) *te*. 225. *yliris hora*. 226. *traicaque*. 230. *ces. habet*. 233. *te legum*. 237. *Miror*. 238. *Nunquam*. 239. *vacuum tibi tempus adesset*. 249. *Nos venerem tutam concessaque*. 251. *rigidas subm*. 255. *legat quae carm*. 259. *nil est*. 261. *eneaden*. 263. *ord. fari*. 268. *At parat*. gl. pr. m.: *ul' Apparat*. 274. *Protegit . . . sontes*. 277. *At quoddam vicium quicunque intelligit errat*. 278. *derogat ipse meis*. 282. *sternit harena*. 285. *spaciantur*. 291. *iunonis*. 292. *Pelicibus multis indoluisse*. 294. *quaerat* (corr.) *ericianium*. 295. *in templum magni tua numina mart*. 298. *boforioque*. 299. *lamius*. 302. *Sunt tamen*. 304. *Submov. — prima manus*. 305. *Quacunque erumpit*. 306. *haec vetiti*. 317. *argol. penitus quae*. 319. *tebas*. 322. *Et pluris patriae*. in marg. *l' Et plus est patr. — facta referre suae*. 326. *facta tuum. pelago debet*. 331. *hoc dubito*. 333. *Ac si me — gigantes*. 337. *detratare*. 343. *mihi quod didici cur me*. 346. *sollicitare*. 353. *mores distant*. 354. *iocosa mea*. 357. *voluntas*. 358. *apta refert*. 363. *confundere baco*. Inseruntur:

Alceus et gentes docuit praeceptor amoris
Alceus ille tamen regnat in urbe sua.

365. *sapho docuit*. 367. *bachiade*. 369. *iocundi*. 371. *nisi sola adultera*. 373. *est illic*. 373. *criseidos aut que*. 374. *puella viros*. 377. *Quid nisi*. 378. *pressa thoro*. 383. *nisi seve fl*. 385. *Quidni* (in ras.). 390. *ylim*. 391. *europen*. 395. *electram*. 399. *loquar — te ceneia*. 401. *danen danesque*. 402. *Almenam et n*. 406. *yliacusque*. 407. *deficiam*. 409. *obsenos*. 413. *miletida crimina*. 416. *Eubous*. 423. *cecinit martem*. 426. *Causarumque*. 432. *sua facta*. 433. *referam thaciden quid meni*. 435. *Cigna — cignaque*. 437. *quorum in libris — per illos*. 443. *sysenna*. 445. *obprobrium*. 448. *Hoc etiam*. 457. *illa mar*. 459. plane ita. 460. *Cur totiens* etc. 463. *Non nocet hoc illi fraudi*. 464. in marg.: *l' notus erit*. 466. *Distr. nimia*. 468. *Nom. tantorum diss. videt*. (a pr. m.). 472. *Hoc est*. 473. *quo posset* (corr.: *pos-*

sit.) 475. *Thessara quot hab.* gloss. *l' distante vocando.* 477. *grass. tramite.* 480. *Ne tuto.* 483. *nec enim* non (ras.) *pers.* 485. *canit alius formas.* 486. *troci.* |487. *fuscendi causa.* 488. *ospitiique.* 492. *Quae dampno nulli — nocet.* 495. *non video.* 496. *musa receptus ego.* 497. *obscena loquentes.* 507. *Quo-que.* gl. *l' Qd'que.* 512. *Magestas.* 513. *utitur.* 514. *letus.* 518. *Quodque libet.* 520. *Sepe etiam oculos.* 522. *Artificis.* 530. *facta canit.* 533. *eneidos actor.* 536. *federe iunxit amor* a pr. m. 537. *tenerosque* (a. s. m.?). 539. *peccavimus. iste.* 540. *Suplicium.* 544. *prudens iam noc.* 546. *et amissi temp.* a pr. m. 547. deest *meum.* 554. *coturnus.* 557. *Atque ut rev.* 563. *districnxi.* 568. *unus ero.*

Lib. 3, 1, 3. *tibi causa pudoris.* 6. *dissim. modis.* 8. *Heu.* 9. *portem non sum praeceptor amoris.* 12. *haec ratio est vel.* 17. *latino* (corr.: *latine*). 29. *et ignes.* 32. *sator.* 40. *opaca comas.* 41. *Non quia.* 43. *laurus semper.* 49. *adice.* 53. *miserum.... que locum.* 62. *stat ferus.* 66. *genuisse pater.* 67. *Querebam frustra. custos ex sed.* 73. *actoris.* 74. *Hi patimur.* 77. *Te precor.*

2, 1. *quoque* deest. 5. *quod leso lusi sine* a pr. m. Ab hoc versu ad 4, 1, 4. lacuna.

Lib. 4, 1, 7: *Cantet et.* 10. *brachia pulsat.* 15. *lerneside.* 16. *emonia — ateniasse lira.* 21. *insid. inter nec militis ensem.* 25. *ipso non equa.* 26. *mecum adiuncti.* 28. *manum.* 29. *me vis tenet ipsa sacrorum.* 31. *lethos gust.* 38. *Sed quicquam.* 39. *obtuitu.* 42. *stupet ydeis.* 43. *calent sacro m. — tyrso.* 50. *Sollicitas — elicone.* 13. *hee saltem.* 55. *cumulat.* 56. *pisces unaq; pisc.* 59. *quae duro pacior iact.* 60. *litora seva.* 65. *Ut neque insid.* 66. *quidem vidi sed.* 74. *subicioque manum.* 77. *venenis.* 78. *menia pulsat equo.* 79. *que se non.* 80. *fertque refetque lup.* 81. *sede.* 82. *repperit.* 83. *captus iniectaque.* 85. *iaceo vetus incola terre.* 88. *Heu — temp. longa.* 89. *est* deest. 95. *sunt me.* 96. *est* deest. a pr. m. 99. *Cum vice — quis sim.* 100. *tul. quo me.* 101. *nostra rogos.* 103. *Et iam de mult.*

2, 2. *subcubuisse.* 3. *velantur.* 4. *sonant inficiuntque.* 6. *sang. tingit hum.* 10. *ut regat illa domus.* 12. *dat meritis.* 15. *Ples quaecunque pia letatur.* in marg.: *Cumque pia pia plebs letatur pl. s.* 20. *ducis tit. oppida scripta leget.* 21. *ferentes.* 31. *ferox et adhuc oculis.* 34. *qui trahit ora.* 40. *parente*

fuit. 43. *germ. sparsis.* 53. *Ipse simul pl. q. sono.* 55. *arces.* 57. *subm.* 61. *deducit.* 62. *non sinit,* —

3, 1. *regit.* 4. *Que maris* a pr. m. 5. *Aethereamque. complexibus.* 6. *Vester ab eoo circulus axe redit.* a pr. m. 9. *meam dominam vestros.* 11. *Heu mihi cur timui.* 12. *spes mea mixta.* 13. *est et vis et des.* 15. *Quaeque.* 18. *habere tui.* 19. *Vult. ista tuis. praesentibus heret.* 22. *ammonito.* 23. *cure cum te.* 29. *Non cruc. — troiana cruentum.* 33. *quod sim tibi.* 34. *es ut am.* 43. *Suppremoque.* 50. *ora pudor.* 55. *nisi vis non.* 60. *Quemque.* 64. *euagnen.* 66. *pheton.* 67. *catmo.* 68. *Quae prec.* 69. *sevis cum sim iov.* 70. *ore pudor.* 79. *cognita virtus.* 80. *App. rebus.* 81. *tituli* deest a pr. m. 84. *area magna.*

4, 4. *numeris.* 11. *Non tamen.*

3. c. *Bernensis.* Collationem inter schedas Santenianas inveniebam (bibl. Diez. mss. 4 n. 148. e) sic inscriptam: *Vetustissimus codex membranaceus Tristium Ovidii collatus cum ed. celeberrimi viri Petri Burmanni et ubi dissentit summa cura et fide annotatum.* Manus erat eiusdem, qui Fastos quoque cum *antiquissimo et optimo codice* contulerat, et epistola annexa de a. d. 13 Kal. Aug. 1718 Hieronymum Sttlerum Bernatem se nominabat. Ea epistola haec habebat: *noli tamen credere, vir excellentissime, me negligentius forte in his fuisse versatum: summam enim impendi curam, ut quam accuratissime varias illas lectiones acciperes, imo ad superstitionem usque sectatus fui etiam minima scribendi et punctandi rationem concernentia, quae omnia ut in msto sunt exhibeo;* et iubebat Tristium collationem exspectare. Sinneri catalogum sero evolvi, ubi codices membr. Tristium recensentur duo, alter sec. XI tom. 3, p. 546, n. 405, qui desinat in el. 11 lib. 5, alter sec. XIII tom. 1, p. 543, n. 478 4to. Si noster prior ille sit, perperam dixit Sinnerus desinere in el. 11, cum desinat el. 12, v. 40. Et si tam vetustus sit, exspectaveris in locis difficilibus plus eum conferre. Ubique Palatino et Gothano inferiorem deprehendi, nec ea propter omnes eius scripturas exhibui. Primum locum huic libro Sinneri auctoritate nunquam concederem; tamen quo rectius res ab aliis

diiudicari possit, denuo adhibita Stettleri collatione quae om hoc loco enotabo.

Lib. 1, 1, 19. *sanum tamen.* 34. *in propriis.* 39. *per niunt.* 40. *sunt solitis.* 52. *Ut mihi sit.* 53. *titulis-amo* 55. *studium quod.* 58. *posses non.* 79. *pheton.* 82. *ille titi* (?). 90. *ycareas.* 109. *ostendit.* 119. *mando ut* 120. *vultum posse referre meae.* 127. *L. mora est.*

1, 2, 11. *aliquid — ab illo.* 12. *adeste mihi.* 45. *Heu. turba manus.* 71. *cuncti numerum.* 73. *faventibus.* 77. *p quondam.* 78. *mihi visi.* 81. *vento.* 85. *video.* 92. *petunt.* 93. *cur quem.* 97. *fallant mort. nunquam.* 1 *Quod licet in minimis.* 106. *subruat.*

1, 3, 8. *corpora nostra.* 49. *patriae blando.* 51. *Ha. quo properas.* 68. sine interductu. 69. *sermonis imperfec que verba.* 77. et 78. absunt. 90. *immixtis hyrca.* 95. *plor.* 97. *nataeque meumque.*

4, (non separ.) 5. *nigresc.* 17. *Sed nisi.* 22. *pereat maris.* 27. *fessam saevae.* 5, 7. *poteris pronom.* 8. (*mox te.* 26. *dura consp.* 31. *ex nobis ind.* 41. deest 44. *Caesaris ira.* 48. *quod.* 51. *quodam.* 52. *possint. neptunum.*

6, 2. *choa batis.* 11. deest *ut.* 14. *patiare.* 23. *magis es.* 26. *decet.* 27. *At similemque.* 29. *Heu.*

7, 9. *dicere saltem.* 27. *ulla legi.*

8, 2. *conversus.* 13. *consolarere.* 14. *persequ.* 22. *publ ore.* 31. *tot plausus.* 34. *Accitus.* 36. *missa fer.*

9, 1. *vitae mihi.* 2. *legit.* 24. *Quo licet — ab hoste. prius.* 49. *futura.*

10, 5. *Non.* 19. *serinth.* 21. *tentira.* 24. *relinquit.* 41. *urb.* 46. *rati.* 47. *simplegades.* 48. *Findere.*

11, 19. *strident.* 21. *tendens.* 27. *labore.*

Lib. 2, 7. *notarent.* 8. *meo.* 15. *magna meo.* 19. *tentant* 40. *numen.* 58. *pauca prec.* 61. *Cur.* 63. *Suscipe.* 77. deest *nobis.* 86. *quaedam.* 87. deest *mihi.* 88. *meos. Nec nob. comm. m. est fort.* 98. *meo.* 99. deest *me.* 1 *mihi est.* 109. *quae melius.* 123. *Atque domus sic lapsa* 136. *leve.* 145. *vetas.* 154. *mihi.* 157. *tutaque.* 162. *te s coni.* 167. *Efficiantque.* 171. *volat.* 173. *cui. tu corp.* 2 *simplex.* 209. deest *ut.* 220. *legens.* 228. *tumida.* 233. *lax*

235. *contingens.* 239. *vacuus tibi forte fuisset.* 243. *Nec.* 245. *poteris.* 248. *tegit.* 252. *vitta negat.* 268. *ille man.* 270. *iuvet.* 271. *et captus.* 273. *Dicitur et noc.* 281. *multis.* 285. *spaciantur.* 289. *succurrit.* 299. *lamius herox.* 300. *yason.* 315. *fatenda.* 317. *condidit.* 347. *dederunt f.* 391. *europam.* 392. *Adv.* 410. *habent.* 442. *dubitat.* 448. *Hoc — negat.* 456. *decet.* 494. *poena est sec.* 501. *Nobilis.* 523. *Sic quoque conc.* 525. *thelamoneius.* 535. *Non.* 536. *legitimos.* 554. *Quodque.* 563. *Nec.* 569. *Non nostr. ig. ull.* 570. *indol. puto.* 574. *causa.*

Lib. 3, 1, 5. *Nec.* 6. *nullis.* 7. *lusimus aevo.* 9. deest *hic.* 26. *lapsus.* 29. *locus et Vest.* 31. *ait illa.* 43. *Illave. est vel quod.* 46. *ista.* 48. *Servato civ. induit.* 58. *Hisdum.* 62. deest *et.* 75. *et ipsi.* 77. *Deprecor.*

2, 2. *Quaque.* 20. *quam v. d.* 27. *quosque exp.*

3, 9. *Nec d. acta.* 32. *concumul.* 40. *unus erit.* 57. *mala mente f.* 61. *si forte.* 67. *Non negat.* 75. *Et tibi dum tr. ne sit male.* 85. *sed mens mihi.* 86. *dic, tanti.*

4, 3. *Versibus.* 19. *alphenor.* 48. *atrito.* 52. *mihi est.* 56. *sunt.* 67. *gratumque.* 70. *Alloquor.* 74. *Absum.* 75. *levare.*

5, 8. *deploratum.* 10. *misere.* 12. *meo est.* 20. *habit.* 48. *L. non nim.* 55. *Hoc u. sol. nit. pr. ortus.* 56. *amisso.*

6, 9. *unde ego* (?). 11. *haerebat* (?). 13. *scires.* 17. *canendo.* 34. *mihi est.*

7, 6. *cur ven.* 51. *victrix septem.*

8, 1. *Tritol.* 3. *vell. servare dr.* 12. *refertque.* 24. *Heu.* 35. *et* deest. 37. *loco — solumque.*

9, 6. *Asirti.* 13. *s. aequore f.* 18. *fuit.* 34. *sui fr. conseruisse soror.*

10, 1. *istic memor est.* 6. *Quod non.* 8. *liquidis.* 9. *cum* deest. 15. *nudum prior.* 16. *bina.* 18. *raptaque tecta.* 24. *frustra.* 26. *effodiuntur.* 27. *qui non est ang.* 29. *latices indurantibus hist.* 34. *Sauromati.* 50. *tuae quoque.* 67. *Tuae quoque.*

11, 1. *insultas.* 13. *Sic quoque.* 19. *vuln. nostra retr.* 21. *quemvis.* 26. *cineres nostros — premis.* 27. *erat tandem bel.* 31. *incendit.* 35. *P. heu.* 45. *hoc* deest. 53. *crudelibus.* 62. *Neptunique m. est. q.* 64. *vulnera.* 66. *Facta.*

tera interpolata est minime inficete, sed, quod sole clarius a variantis scripturae in pentametro causa; hoc quoque, inqua non totam litem dirimat. Sed quod illi non recentissimi li locis in plurimis intricatioribus nihil auxilii afferunt, 'de qua iustissime querentem audivimus Heinsium, reliquorum autem m ximus numerus multo minus, duo vero libri primum hoc pr stant egregium in modum, deinde ubique ita a reliquis seced ut errores librariorum interdum habeant, interpolationes vero fra dulentas nullas usquam, tum Itali non sunt, sed vetustissimor in Germania bibliothecarum, et alter quidem, quem ipsi usurp vimus, eius modi, ut senium Italis illis non inferius praefer fateberis non esse posse de nihilo. Eorum librorum alter pri est Palatinorum, quorum collationes a J. Gebhardo et J. Gru institutas possidebat Daniel Heinsius. Filius cum anno 16 ut opinor, illas inspiceret, sive tempore exclusus, sive captus cata Palatini secundi elegantia, huic primum locum attribuit, terum rarissime in usum vocavit. Posthac ad annum usque 16 opus non habuit inspectis illis collationibus: tunc vero illis rendum erat. Nam cum pater anno 1655 obiisset, scrinior eius ex parte hereditatem anno demum 1675 crevit filius, Sy epp. 4, p. 330. Hinc excusandus est Nicolaus Heinsius, qu neque Palatini libri praestantiam e comparatione cum reliquis, n que interpolatorum fraudem e fide Palatini perspexerit. Quod ci olim iuvenis praetermisisset, sane nec senex in curis secun fecit. Huius libri auro contra carioris quae aetas fuerit, n constat. Sed non dubito, quin eadem, aut prior Gothano, q proximum locum a Palatino sibi vindicat, nec ipse interpolat Vir Summus Fridericus Jacobsius scriptum sec. XIII indicat Beitr. p. 251. Is liber Erfurtanus olim fuit, collegii, nisi fall Amploniani, ex quo quaedam excerpta proposuit Zinzerlingius Criticorum iuvenilium promulside. Hoc cum deprehenderem, exu tavi Heinsii causa. Nam cum ante hoc biennium cum ipsum l brum Erfurti frustra quaererem, memini Kritzium, virum doctis mum, suspicari non redditum ab Heinsio, ad quem Graevio i tercessore olim missus fuit cum alio Fastorum, quem in usu

9, 13. *si sosp.* 18. *sunt.* 19. *prae. terras.* 25. *sumptem — norunt.*

10, 5. *ego sum insuper ut t.* 47. *bathus.* 48. *m. favere m.* 55. *Ut quoque mai.* 63. *Tunc ego cum.* 74. *coni. utilis esse mei.* 85. *restant.* 88. *carmina.* 97. *a laeva.* 109. *aucto.* 114. *assumo.* 116. *Non me.* 127. *Et cum praepon.* 129. *vatum praesencia.*

5, 1, 14. *fun. erat.* 15. *lascivia carm.* 19. *Utque — non nos.* 35. *tibi* deest. *criminis.* 36. *quis modus*

2, 20. *Exiguam — aquam.* 28. *Icari num.* 52. *Sic tu tardus eas ad sidera pacta tibi.* 63. *exinii.* 68. *querela.* 71. *nunquam fid. pacis.* 72. *S. hoc.*

3, 3. *odoratu inn.* 7. *crimantidos.* 16. *Nomine.* 32. *putes.* 41. *vicina sid.* 58. *habere.*

4, 1. *exino.* 2. *Laxaque — via laxaque — mari.* 49. *illum tueare.*

5, 3. *herox.* 8. *decolor.* 25. *Addicerem.* 38. *bachiades.* 48. *tore est.* 53. *ad aras.*

6, 11. *polidarius.* 12. *modicae.* 18. *carmina.* 27. *Non.*

7, 18. *Nec c. nec ulla.* 28. *in plausu.* 35. *Quaeque cum sub.* 39. *labores.* 40. *verba malis.* 46. *Quamve.* 57. *dissuet.* 61. *Nec.*

8, 7. *Non.* 9. *Exigit — ramisia.* 9, 5. *tota desciretur.* 27. *timidae.* 10, 13. *exini.* 31. *tu* (?) *possis.*

II. Codd. interpolati.

4. a. *Guelferbytanus*, inter Gudianos n. 192, scriptus in membrana quadrata oblonga, quinquaginta foliorum, sec. XIII teste Eberto catal. mss. Guelf. p. 122. Eius libri scripturas a prima manu quae erant, rogatu meo F. L. A. Schweigerus, Ph. dr., vir humanissimus, eius bibliothecae custos religiose enotatas mihi transmisit, cui ex animi sententia gratias hoc loco profiteor. Nos in scripturis idem secuti sumus, quod in Palatino, ne pleniorem Itali codicis imaginem habeant lectores.

5. b. *Francofurtanus*, ecclesiae S. Bartholomaei olim, teste Heinsio et C. F. Matthia praef. ad Fast. 1813, hodie bibliothecae publicae secundum Loersium in Heroid. p. 632. Heinsius anno 1673 ad ed. Micyll. 1587 conferret, quingentorum annorum eum iudicabat. Loersius et Matthias seculi decimi tertii,

vel eo seculo non recentiorem pronunciaverunt. Mediocris dicit Loersius. Nos interpolationis haud immunem, tamen Italis saepe recedat longius, intelleximus. Heinsii collatio perta inter schedas eius (b. D. ms. 4. 148. e) usi quam Burmannus pessimà fide consuluerat. Inutilia omisin

6. c. *Puteanus*, sive *Puteaneus*, h. e. fratrum d notissimorum, quem Heinsius in schedis exemplaris primi e Elzev. 1629 (b. D. mss. 4. 1070) sub litt. B satis, ut ret, religiose collatum ante quadringentos annos scriptum iu anno, ut puto, 1653. In catalogo bibl. Reg. Parisiensis partis 3 tom. 4 n. 8239 ita describitur: *cod. membran olim Puteanus Fastorum, Tristium, Ponticorum sec.* In schedis Fastorum non valde antiquum testabatur Heinsius

6. e. *Palatinus secundus*, de quo vide supra ad prim. Hunc quia cum Vaticano et reliquis Italis, quos m notae putabat, plerumque conspiraret, primum dixit Heins magni non semel videtur fecisse. Hunc nihil impedit, quo ex Italorum officina prodiisse affirmemus.

7. f. *Berolinensis* bibl. Reg. (b. D. mss. fol. n. membranaceus omnium Ovidii carminum, sec. XII a Lau Santenio aestimatus. Duas partes continebat, quarum quae Tristia habebat, tam vetusta vix videbatur nobis. parti subscriptum erat nomen *magistri Enrici de Cap* Posteriori haec prope evanida: *mccccxlvi de mense maii. petrus malgarisius notarius patavinus emi hunc librum a Francischino cartulario ducatis septem, tum dimidio au* 241 *continet.* In priore parte quaedam Italica perquam ex scripta deprehendi, quorum nihil dignoscere potui praeter no *Francisch.* et numerum: *sei.* Hinc nondum evincitur *ch larium* etiam *bibliopolam*, vel *librarium* significare, quod a Ducangio traditur. Perscriptum praeterea ab iis, qui pos runt: *Iani Parrhasii et amicorum sex aureis emptus P vii. — Antonii Seripandi ex Iani Parrhasii testamento Ex bibl. Askewii a.* 1785 *mihi comparavi Laur. Sa nius. — Ex bibl. Santenii emi H. F. de Diez ao.* 1800 Ipsi contulimus.

Sequuntur fragmenta codd. antiquiorum, quorum fidae et nae collationes ad nos pervenerunt, et excerpta codd. ab eo- s ipsorum manu, qui usi illis sunt.

8. a. *fragmentum Jacobi Revii*, olim Petri Danielis An- ii, librum primum complexum. Vetustum hoc dicit Nic. Hein- s in exemplari tertio (b. D. mss. 4. n. 1076), qui et ipse edit, et bis collatum reliquit, quas collationes sedulo ad par- vocavimus.

9. b. *Excerpta Vossii* ex uno, sed insigni codice facta: habant inter schedas Heinsianas (b. D. mss. 148. e.) ab aci Vossii, ut opinor, manu, certe cuiuscunque fuerit, perquam licata atque abstrusa. Si illa essent, de quibus agitur in epi- lis Heinsii et Vossii Syll. 3, p. 686, alius essent, fortassis igi; unde excusaretur Heinsius, qui in iis describendis, si Vos- manus sit, toties errare non debuisset. Sed ipsius Heinsii scribentis iuvenilis manus visa est, quare inter illa fuisse pu- lerim, quae anno 1637 ad Heinsium a Vossio destinantur Syll. l, p. 558.

10. c. *Excerpta Angeli Politiani*, non ab eius manu; n enim asservantur Florentiae in bibl. Marciana Dominicano- m, cfr. Syll. 3, 121, 561, hodie, opinor, in Medicea; sed ta- n a tribus diversis inspecta, ut certius de iis statuere liceat. mus igitur J. Fr. Gronovius in peregrinatione Italica anni 0 pleraque inde in pugillares suos transcripsit, qui ipsi ex- t in b. D. mss. 8. 176. Is testatur Politianum de illis ita ptum reliquisse: *Contuli hos quinque Tristium libros vetustis duobus codd., sed vetustiore nonnihil altero D. Marci Florentina bibliotheca, quem a littera indicat, ro non .... vetusto ex Medicis libraria, quod b littera ificat. Ubi uterque congruit codex, nihil apponimus i. Observavi autem quod soleo, ut de meo nihil adi- m atque ne illa quidem omitterem interdum, quae men- s esse liquebat. die XX Julii* 1493 *in Pauli. adiutoribus lo Baldella et Roberto Minucio familiaribus. Ange- Politianus.* Deinde Heinsius in itineribus Italicis denuo ex- it. Postremo quaedam ex illis migrarunt in editionem Pari-

siensem Barbavianam anni 1762 teste Eberto, lex. bibliogr. 15377, quam bibliotheca Dieziana servat sub n. 8. 2719 — IV. Devenimus ad libros incertae aetatis, partim minoris quos tamen accurate collatos habeamus.

11. a. *Regius*, quem Heinsius in exemplari primo litt. A collatum ita describit: *recentiori manu et membr. scriptus ante annos trecentos, in quo lacuna erat a* 1 *el.* 8 *usque ad lib.* 3 *el.* 1. In catalogo bibliothecae Parisiensis aut sub n. 7993, aut sub 8254 membranaceus uno seculo antiquior inducitur.

12. b. *Gallicus* alius, quem Heinsius appellare olim Thuaneus, quem nescio ubi legi dono accepisse Heins. a Thuano iuniore, eo, qui legatus Gallicus apud Batavos. Sub littera C collatus erat in exemplari primo.

13. c. *Seguerianus*, membranaceus, satis sollicite coll. in Heinsii gratiam a Samuele Tennulio, cognato Gronovii, 1674, post editionem Heinsianam, de qua re agitur inter Syll. epp. 4, p. 804. Tennulii extat collatio in b. D. 148. e., qua Burmannus uti noluit.

14. d. *Relandinus* membranaceus in quadrata forma, bibliothecae Regiae Berol. Olim Petri Relandi, fortasse eti. Hadriani Relandi et Burmanni secundi fuit, ut alius illi non similis Fastorum: postremo Laur. Santenii et H. F. de D. manus minuta, glossae multae, sed ineptae; aliquot locis a recentissima manu non inepte correctum invenimus; aliis in in suspicionem inter conferendum adducebamur, ab Heinsio etiam possessum et excussum fuisse.

15. e. *Crevennae* chartaceus in folio, item bibliothecae Regiae Berol. et a nobis collatus. Crevennae catalogus sub 3666 * ita describit: *Manuscrit sur papier, executé en Italie dans le* 15 *siècle, ecrit en lettres de forme.* Addimus, scriptum quam vitiosissime, neque tamen ubique spernendum.

16. f. *Moreti*, typographi Antwerpiensis, *membranaceus in quo pleraque Ovidii*, teste Heinsio, qui sub litt. E illum contulit in exemplari primo. Agitur de illo Syll. epp. 3, 137; 676.

17. g. *Buslidianus*, membranaceus, Heinsii tempore in ...llegio Iesuitarum olim Petri Nannii. Collatus olim ab Heinsio ... schedis separatis, puto, in itinere Brabantico, postea in exem... ...ar primum sub litt. G. discrepantia scripturae transcripta.

18. h. *Leidensis primus*, omnium quinque librorum in... ...grorum, quem Heinsius sub litt. B in tertio exemplari conti... ...at et his verbis descripserat: *codex bibliothecae Leidensis in ...embrana, sed non vetustus.* Hic codex idem esse videtur, ...que is, qui in catalogo vetere bibl. Leidensis anni 1674 . 407 n. 152 ita indicatur: *Ovidii diversi libri, Tristium, ... Ponto etc. in membrana*, 8 *vo.*

19. i. *Leidensis secundus*, collatus in secundo exemplari ... D. 4. 1073) sub nota C, non tamen ultra eleg. 6 libri 3; ...scriptus ita: *codex bibliothecae Leidensis membranaceus.* ...e sitne diversus a priori, multum inquisivi: scripturae enim ...triusque tam leviter distabant, ut si Burmannus, vel recentiores ...idam contulissent, non anceps esse videretur indicium. Heinsii ...erentia adegit, ut disparaveremus, quamvis neque in catalogis ...eidensibus codicem invenerimus duos et dimidium librum com... ...lexum. Extat quidem in catalogo anni 1716 p. 332 col. b ... 177 istoc lemma: *Ovidii libri IV Tristium et III ex ...nto*, sed neque satis convenit in librum hunc, neque Heinsii ...te ille liber Leidae fuisse videtur. Santenius in schedis auto... ...phis Appendicem catal. bibl. publ. Leidens. p. 531 col. a n. ... laudabat, ubi ita legeretur: *De Tristibus MS in perga... ...no, pervetusto et nitido charactere in quarto minori.* ...bis illud lemma invenire non contigit, ne sic tamen certius ...quam in re nostra statui posset.

20. k. *Patricii Junii* Londinensis, qui omnia Ovidii con... ...bat. Transmissum Heinsio fuisse eum undevigesimum annum ...gerat, disces ex Syll. epp. 3, p. 80, 82, 131. Describitur il... ... his verbis: *recentissimae, minutae admodum ac plane ...nachalis manus — non quidem vetustus, emendate ta... ... ac fideliter descriptus.* Collatus erat in exemplari tertio ... nota A.

21. l. *Petri Servii*, medici Romani, quo Heinsium in

primo itinere Italico donaverat. Nam ante secundum illum obii[t] ao. 1648 intelliges ex Syll. epp. 3, p. 269, 574. Postea Petri Francii possessionem cessit. Collatus in exemplari pri[mo] sub litt. F.

22. m. *Pirckheimerianus*, vel *Arundelianus*, vel *Gronovianus* (2, 449) membranaceus. Hoc anno 1632, Norimberg[ae] ut puto, usus fuerat J. F. Gronovius; vid. Syll. 3, p. 19. [Su]perest collatio ab illo tunc instituta in marginibus ed. Fran[cof.] ai. 1582. In calce msti haec legebantur: *Explicit liber P. Nasonis de tristibus, quos V libros scripsi Nicolaus Cr... in studio Patavino, ao: 1448, altera die post Matth[ei] Apostoli et ..... tunc temporis ibi studens in canonib[us]* Gronovius collationem coepisse se propridie Kal. Sept., fini[visse] Kal. Septbr. annotaverat.

Accedant editiones seculi XV, quas collatas accurate hab[e]mus, multis eorum codicum, quos modo nominavimus, non in[]feriores.

23. Primae editionis, quam Heinsius dixit, variantes lectiones in exemplari primo sub nota D accurate enotavit. Quae i[lla] fuerit, ignorandum est, sed certum hoc, cum nulla ex reliquis [se]culi XV, quas fere omnes ad manus habebamus, convenire.

24. *Veneta* Jacobi Rubei 1474, quam Ebertus in le[x.] bibl. n. 15340 describit. Quod autem ex principe Bononi[ensi] anni 1470 repetitam eam putat, mihi probabile vix videtur, pro[p]pter ea, quae ad 26 dicemus. De Romana Sweynheimii et Pa[n]nartzii aeque incertum fuerit, siquidem illa Heinsius usus sit. N[os] huius editionis nitidissimum exemplar ex bibliotheca Regia Ber[ol.] deprompsimus, quod servatur inter libros Diezianos fol. 410, [...]

25. *Parmensis* Stephani Coralli 1477, vid. Ebert. l. l. n. 15341. Collationem Tristium indulgentia Viri Celeberrimi Falkensteinii ex bibliotheca, cui praeest, Regia Dresdensi, offi[cio] viri humanissimi Lossnitzeri impetravimus. Paulum a prima Ve[]neta discedit.

26. *Bononiensis* Azoguidii 1480. Ebert. l. l. 153[..] Haec editio seorsim facit ab omnibus, quotquot seculi XV vid[e]rim et expressa videtur aut ipsa ex codice partim praestantissim[o]

tim interpolato, aut derivata a principe Bononiensi, quae eo-
n curante typographo prodiit. Nos tomum secundum eius edi-
nis ante biennium Zwiccaviae inventum, cui titulus et finis de-
unt, favore V. D. Hertelii in rem nostram converteramus.

27. *Vicentina* Hermanni Lichtenstein, emendante Barbano
[illegible]ano, 1480. Ebert. l. l. 15344. Non ubique, quod Ebertus
firmat, cum prioribus eiusdem originis consentit. Sabini epi-
[illegible]las, quod ignorant docti viri, prima expressas habet. Zwic-
aviae inveneramus.

28. *Veneta* eorundem 1484. Tomum posteriorem Zwic-
aviae contulimus, quem in rerum natura fuisse vix affirmare
[illegible]us est Ebertus l. et n. l. Sed operam lusimus in con-
[illegible]endo.

29. *Veneta* Bernardini de Novaria, praefatus est Bonus
Accursius Pisanus, 1486. Ebert. l. l. 15345. Usum illa Hein-
[illegible] esse disces ex Syll. epp. IV, p. 400. Bibl. Diez. fol.
418 servat. Raro et leviter discrepat a prioribus.

30. *Veneta* impressa a Mattheo Capcasa Parmensi, per
[illegible] Accursium et Valer. Superchium emendata et correcta,
1489. Ebert. l. l. n. 15346. Ex bibl. Diez. fol. 421. Pa-
[illegible] recedit a superioribus.

31. *Veneta* opera civis Boni Accursii per Christophorum
[illegible] Pensis de Mandello, 1498. bibl. Diez. fol. 425. Hanc igno-
[illegible] Ebertus. Extat etiam Neapoli in Museo Borbonico; vid.
[illegible]ell. catal. p. 216. Nos ut accurate describeremus, folia,
[illegible] numeremus, causae nihil videtur, quia philologis scribi-
[illegible], non bibliographis: illorum interest scire nihil proprii hanc
[illegible]tam Venetam habere.

32 *Aldina prima*, 1502, 1503. Hanc quibus argumentis
[illegible]rtus l. l. n. 15347 verba denuo ad codicum fidem refictam
[illegible]ibere statuerit, me latet. In Fastis sex versus se addidisse
[illegible]tor gloriatur in praefatione tomi tertii, in orthographia quae-
[illegible] secundum placita sua novavit. Ceterum rara utique illa
[illegible]ne Cizae quotidie uti solitus fui, neque quidquam inveni, in
[illegible] 27 et 28 multum discreparet.

33. *Aldinam secundam* annorum 1515, 1516 ip[...] sideo. Singularia multa continet ex Bononiensi n. 26 deprompta.

V. Restat, ut de iis codicibus scriptis exponamus, quoru[...] gras collationes fatum nobis invidit. Eorum excerpta ex editionibus Heinsii et Ciofani, aliquanto plura in schedis I[...] nis mstis, partim nominatis codd., partim numeratis. P[...] primum ante annum 1713, quo Burmannus ad Ovidium a[...] schedae Italicae Heinsii, in quibus multorum codd. scriptu[...] indiligenter, si quid nos audias, annotaverat, posteriori poti[...] in itinere. Iis, quae supra p. VI dicebamus, adde A. M. [...] testimonium in Catal. bibl. Laurent. t. 2 p. 227, not. [...] etiam certo quodam numero illos complexum fuisse, qui[...] quoties numerus indicatur, subductio non procederet. Ta[...] quibusdam haeremus.

a. *Vaticanorum* numero Herculis Ciofani codices in[...] deberent, quos ille sex ad manus se habuisse ad 3, 1, 62 [...] tuor usum potissimum narrat ad 3, 11, 31. Sed tamen *p*[...] tantum *Vaticanum* et *unum Vaticanum* Heinsius comme[...] Quare in subducendo duos Heinsii Vaticanos ponimus, Cio[...] bros, ubi necesse visum, seorsim adhibemus, detracto optin[...] ticano. Fragmentum Vaticanum bis ad lib. 2, 251 et 4, [...] Heinsius laudat.

b. *Mediceos* Heinsius *primum* et *unum* nominat [...] apud Baudinum est t. 2 p. 239 cod. 33 sec XIII; h[...] p. 228, 5 sec. XV. Duos alios einsdem bibliothecae co[...] non videtur.

c. *Ambrosianus* non nisi 2, 79 laudatus.

d. Venetus *Combii* non raro commemoratur, qui el[...] interpolatus fuit.

e. liber Matthaei *Herculani*.

f. *Bononienses*.

g. *Barberinianus*.

h. Caroli *Strozzae*.

i. *Patavinus*.

k. *Politiani* codex diversus ab eius excerptis 4, 1, 42 alibi.

l. *alius Italicus*.

m. *Ferrariensis* Gregorii *Bersmanni*, collatus in eius edi-nibus. Tertia ai. 1596 utebar.

Horum codicum nullus est, quem accuratius nosse admodum piamus, praeter Vaticanum primum, de quo partim Heinsii dili-ntia, partim propter Guelferbytani similitudinem raro dubia res l. Reliquorum si qui perierunt, mediocriter ferendum erit, ut et dlicorum quorumdam, quos adiungimus:

n. Richeliani, qui rarissime laudatur;

o. Medoniani, quem Bernardus Medonius, senator Tolosas, riasio donaverat.

Nam *Sarravianus*, quem Burmannus laudat ad 2, 511, non iversus est a *Serviano*. Longe alia res est de Germanicis, pos appellare licebit, codicibus, quorum scripturas passim Hein-sius consignavit.

a. *Excerpta Hugenii a Zuylichem* quam anxie quaesi-verim, dici non potest. Salivam moverunt quae in Syll. epp. 3, p. 373 sqq. de illo libro legeram. Atque accuratissime id xemplar descripsisse Heinsium, nisi fortean dono acceperit, tam erto scio, quam quod certissime: periisse et ipsum, et schedas Heinsii verisimile est, cum magno litterarum detrimento. Nam uia ter tantum, quaterve in notis impressis Heinsius nominavit, erte sibi ad alteram recensionem reservavit.

b. Hamburgensis codex haud raro ab Heinsio inter prae-stantiores et vetustiores laudatur. Neminem habebam, qui cer-tiorem me faceret, utrum superesset in ecclesia cathedrali, an fortasse post Heinsii aetatem ablatus esset. Nam quae ille Syll. 3, p. 222 ad Gronovium Hamburgensem scribit: *Si quid in negotio vestro effectum cupitis tu ac collegae tui, au-ctor omnino vobis sim, ut manuscriptos, quos cathedralis ecclesia possidet, codices, quique et pauci, nec magno illic pretio sunt, Reginae offeratis*, eventum tum quidem ha-buisse non puto.

c. *Gottorpianum*, non indiligenter ab Heinsio olim, videtur, collatum inspectum denuo aeque cupivissem.

d. *Hafniensem*,

e. *Vossianum*,

f. *Rottendorfianum*,

f. *fragmentum Boxhornii*,

Heinsius rarius ad partes vocavit.

h. *Excerpta Kloekhovii*, ad Burmannum olim missa, i repperi inter schedas Santenianas.

Erant alia quaedam auxilia, quibus usi sumus partim i sine fructu: *Florilegium* mstum vetustioris notae in biblioth Regia Berolinensi (bibl. MSS. fol. 60), quod excerpta ex om bus Ovidii cum scripturis satis memorabilibus offerebat. Ead fere Vincentius Bellovacensis in speculo historico, multa alia doctrinali et morali habebat, cuius editione principe utebam Minoris rei quaedam in Policratico Joannis Sarisberiensis ex bant, cuius item vetustissima editio consulebatur: minoris et et fidei multa suppeditabant Nestor Dionysius editionis Vene 1496, Mormellii florilegium s. l. et a., Mirandulae flores Arge 1567, Alberti ab Eyb margarita poetica Arg. 1503. Mem Exercitationes Criticae, Barthii Adversaria, Zinzerlingii Promul Critica sedulo evolebantur librorum mstorum causa, quibus u olim sunt.

His fere subsidiis voluntaria criticae pars, quam appell possis, continebatur; quamquam alteram contentiosam vix re dixeris ex huius seculi iudicio: vix enim aliter circa illam Ovidio quisquam contendit, nisi ut opus ea esse negetur. Qu sententia cum persuaderi mihi praesentissimo multarum rer emolumento non potuerit, adeunda erant scripta philologorum v tustiorum, in quibus iudicia de locis nonnullis tulerunt: erant il satis interdum vel molesta, uti Sylloge epistolarum, vel rara, u Schraderi et Withofii opuscula: donec huic studio aliquanto al spicatius in bibliotheca Regia Berolinensi a schedis autograp doctorum Batavorum instructissima vacare licuit. Praesto er mirae raritatis quaedam, velut notulae *Josephi Scaligeri* in e Gryph. ai. 1546 (b. D. 8. 2560), *Jani Dusae* in ed. Planti

l. 1567 (b. D. 8. 2578), *Jani Gruteri* schedae (mss. D. 148. e), *J. F. Gronovii* varia, ab ipsorum manu omnia; quibus men iam olim Heinsium usum esse videbam. Aderant vero lam alia post Heinsii aetatem scripta, bonae frugis partim plenissima:

1) *Jacobus Gronovius*, Heinsii minus, quam alii, subdolus trectator, editioni Elzevir. 1661 non pauca partim cavillandi usa, partim ingeniosa ascripserat, plane adhuc ignota. (b. D. 2664.)

2) *Petrus Francius* coniecturis suis duo exemplaria, altem Elzev. 1661, alterum Cnipping. 1670, oppleverat, quarum tem, infeliciores plerumque, enotaverat Burmannus. (b. D. 8. 661. 2679.)

3) *D. Hogstratani* et *J. Brukhusii* amicorum non multa, artim a prioris manu in ed. Cnipping. (b. D. 8. 2682), partim ab utriusque in schedulis separatis (ms. D. 4. 148. e) perscripta ad partes vocavi.

4) *Petrus Burmannus Secundus*, patruo ingeniosior, etsi in diligentior, quaedam annotaverat in ed. Elz. 1661 (b. D. 2649), in quae casu incidisse non poenituit. Nam dictata is in Ovidium (mss. D. 4. 140. a. b) et alia non pauca Burmannum nomen praeferentia consulto insuper habui.

5) *Hildebrandi Withofii* animadversiones in totum Ovim manu Jo. Schraderi descriptas inveniebam (mss. D. 4. 8.), quarum pars in innumeris eius libellis, Encaeniis criticis, emetiis crucium criticarum, dissertatione de maxime necessaria ticorum opera, orationibus solemnibus, diaris Duisburgensibus, tractata extat.

6) *Johannes Schraderus*, eximius criticus, in charta interpta editioni Burm. 1713 (b. D. 8. 2692), tum in margine Amstel. 1735 (b. D. 8. 2701), denique in schedis uberrimis ms. D. 4. 142. a. b) tantam acutissimarum observationum emendationum copiam consignaverat, quae si inter Burmannum reliquos post illum Ovidii criticos divideretur, omnes ingeniosi essent videri.

7) *Laurentius Santenius* non pauca, neque indecta ed[itioni] maiori Burmannianae alleverat; coniecturis quidem litte[ra] *M* apposita, ut fortasse alius sint.

Santenii studio indefesso et industriae mirificae omnem illu[m] subsidiorum Ovidianorum thesaurum, quem bibliotheca Regia Be[rolinensis] servat, deberi fama est. Hic vir igitur quia effeci[t] ut, si nihil aliud, pii in Heinsium esse potuerimus, ipse ut gra[ta] impertiatur memoria, ius et pium est. Quod vero mortuis, im[pendio] magis iis deferendum est, qui vivunt, atque vivant vi[] geantque diu: quorum in me beneficia cum recogito, ani[mus] commovetur graviter, lingua verecundia obmutescit. Si qu[od] rectae voluntatis argumentum, si quid spei veteris philologiae [] minis olim tuendi dedisse videar, id quoque gratiae non erit [] latio, sed accessio. Scribebam Berolini a. d. XIIII. Kal. Apr[il.]

Rudolphus Merkelius
phil. doct.

Corrigenda.

PRAEF. p. vii. l. 20. *Sueciam* : Holmiam   p. x. l. ult. *alumniati* : calumniati   p. xvi. l. 14: *perpercisse* : pepercisse

TRISTT. p. 14. v. 105. *receptns* : receptus   p. 29. v. 198. *Victaqne* : Victaque   p. 31. v. 21. *adspiceres* : aspiceres   p. 39. v. 85. *e patria* : a patria   p. 41. v. 3. *Ionium, non* : Ionium non   p. 53. v. 15. *submovit* : summovit   p. 56. v. 22. *erat*, v. 23. *exstant*; : erat; — *exstant*,   p. 57. v. 29. *istud* : istud,   p. 68. v. 37. *fortnna* : fortuna   p. 97. v. 167. *invenile* : iuvenile   p. 112. v. 300. *Iäsius* : Iasius   p. 119. v. 371. *Illias* : Ilias   p. 121. v. 399. *loquor* : loquar   p. 123. *primns* : primus   p. 166. v. 46. *habe* : habet   p. 195. v. 11. *boreas, et* : boreas, et   p. 210. v. 32. *litore* : litore   p. 237. v. 49. *mi erum* : miserum   p. 240. v. 9. *de* : te   p. 262. v. 17. *aev* : aevo,   p. 273. v. 29. *pars in* : pars est in   p. 275. v. 50. *tuos.* : tuos;   p. 295. v. 44. *Eëtion* : Eetion

VARR. BURM. p. 96. 165 : 161   p. 191, 17 : 12   p. 201. 4 : 5   p. 273. 22 : 23

ANNOTT. p. 1. l. 6. *leg.* histor. 7, 106;   p. 2. v. 6. l. 2. *corr.* Ninirum   p. 4. l. 26. collationc   p. 14. v. 112. l. 6. ommittitur   p. 15. l. 14. scilicit   v. 115. l. 5. promunciat   p. 16. v. 128. l. 10. *leg.* Gall. Bern. et uno.   l. 12. *corr.* Zinzerlinginm   l. 25. *del.* Bern.   p. 18. l. 4. *leg.* locos apud   p. 24. l. 1. *corr.* cuiusdem   p. 25. l. 7. adiuvavit   p. 26. v. 90. l. 1. *leg.* Busl. Bern. tres   p. 29. v. 109. l. 1, 2. *leg.* Heinsianis. Reliqui, Bern. et vett.   p. 30. v. 7. l. 4. *leg.* Guelferb. Bern. et ed. B.   p. 32. l. 4. *corr.* iude   l. 34. pectore*varas*   p. 34. l. 18. *leg.* asternuuturque   p. 38. l. 18. *corr.* Vossi   v. 80. l. 12. fiuxerit   p. 40. l. 1. Heinsienis   p. 42. l. 1. Numant.   v. 9. l. 12. lingna   p. 45. v. 11. l. 7. ...rnm   p. 48. l. 7. ad, 1,   p. 54. v. 32. l. 2. *del.* Bern.   p. 60. l. 11. *leg.* saltem,   l. 12. sequi.   p. 62. v. 43. l. 2. *corr.* Iuvenal.   p. 66. v. 31. l. 1. *leg.* utroque, Bern. Ed.   p. 74. v. 24. l. 3. *corr.* Reliquos   p. 86. l. 33.

condidiore p. 93. l. 2. monemus p. 97. l. 1. *leg.* levi
p. 103. l. 3. Caesar, v. 211. l. 8. *corr.* duo scriptu
p. 106. v. 451. *leg.* 251. p. 107. v. 261. l. 7. *corr.* nestr
p. 125. v. 418. l. 7. *leg.* Euphor. κιναιδολόγον, p. 1
v. 437. l. 7. ineptiorem, quam p. 137. l. 6. oppositio,
p. 141. v. 567. l. 10. *corr.* hypperbaton p. 160. v. 70. l.
SUBURBAINO v. 73. l. 2. Segueriamus p. 168. v. 74. *leg.*
p. 183. l. 10. esse, quod p. 194. v. 33. l. 4. *locus q*
p. 197. l. 4. est, factae. p. 212. v. 52. l. 19. *corr. l*
p. 230. v. 40. l. 3. cerrecti p. 236. l. 6. repetiss
p. 239. v. 83. l. 7. *leg.* Parerg. p. 241. v. 21. l. 1
crimini p. 260. v. 23. l. 4. differre p. 261. l. 15. *fr*
trisque p. 271. v. 16. l. 11. inconcinnam p. 280. v. 2
l. 20. *flores.* p. 283. v. 62. l. 2. Vers. 64. l. 3. d
Vers. 64. p. 284. v. 77. l. 5. *leg. miser ut p. tutius*
p. 295. l. 1. *corr.* Busl. v. 46. *leg.* AT NON — DIE.
p. 332. l. 42. *leg.* ac tuti p. 233. INTERPRETE.

PROLUS. p. 338. l. 3. *leg.* τοὺς Ἀργ. p. 341. l. 1
ψοφέουσαν p. 342. l. 27. Cfr. Niebuhr. H. R. 2, p. 2
„*mythologischer Kehricht.*" p. 377. l. 21. *corr.* prosuimus
p. 389. l. 29. idicavit p. 391. l. 25. *leg.* anno 752
p. 393. l. 16. sordidum l. 27. isti ordini p. 397. l. 1
torruit.

IB. v. 207. *dele virgulam in fine.*

ANNOTT. p. 425. l. 12. *leg.* *ille* ACG. p. 454. l. 1
leg. ex BCE.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIVM
LIBER PRIMVS.

I.

Parve, nec invideo, sine me, liber, ibis in Vrbem:
Hei mihi, quod domino non licet ire tuo.

2. quo domino.

ANNOTATIO IN LIBRUM PRIMUM.

I.

Inscriptionem *Tristium*, quam Aldus et J. C. Scaliger vulgatae: *tristibus* substituerunt, vetustiores libri, ut Guelferb. in calce i quinti, fragm. Revii, Putean. Francofurtan. et fortassis eius e omnes agnoscunt. Etiam excerpta Berolinensia praeferunt: *ius in Tristibus*. Utrumque titulum Vincentius Bellovacensis a. histor. 6, 106; 119. ed. Mentelini et Nestor Vocabulista pas usurpant. Carmina *epistolae* audiunt in codd. Pirckh. Berol. d. Creven.; quod Heinsius probabat in schedis ad Ponticorum 1, 18. *Elegias* primus appellavit Aldus in ed. 1516. Indices iguntur in recentioribus quibusdam libris scriptis et editis seculi praeter Bononiensem anni 1480. Hoc primum carmen in codd. h. et Berol. lemma gerit: *Alloquitur librum docet et quid dicat rbe.* In vetustis edd. hoc: *Alloquitur librum, ut Romam vadat uid ei faciendum sit, admonet.*

2. HEI MIHI, QUOD DOMINO. Qui codices: *quo domino* haint, parum constat, nisi quod de Guelferbytano et varia scriptura ensis primi et Moretani, tum Bononiensi editione et Bernensi , si cum fide collatus est. *quod domino* Francof. Putean. fr.

Vade, sed incultus, qualem decet exsulis esse;
Infelix habitum temporis huius habe.
Nec te purpureo velent vaccinia fuco:
Non est conveniens luctibus ille color;
Nec titulus minio, nec cedro charta notetur,
Candida nec nigra cornua fronte geras.
Felices ornent haec instrumenta libellos,
Fortunae memorem te decet esse meae.
Nec fragili geminae poliantur pumice frontes:
Hirsutus sparsis ut videare comis.

12. passis.

Rev. florileg. Berol. „*plurimi*" Heinsii, quorum decem nuncupal nostri scripti et impressi veteres omnes: etiam Palatinus prim nisi fallor. Atilius Fortunatianus, indicante Heinsio, laudat: *mihi cum domino:* magis pro nostra scriptura, vid. ad 4, 9, Naugerius utrumque, *quo* vel *quod* recte habere putabat: at nos illo paulo rectius. Nam si argutandum est in tantilla re, per s pturam: *quo domino* paene moleste sententia iteratur, in alt elegantem in modum verbum tantum: *ire*, quemadmodum E 5, 57:

Utque celer venias *virides Nereidas oro:*
Scilicet ut venias *in mea damna celer*,

et tantumnon singulis paginis poeta dixit.

5. VELENT VACCINIA FUCO. Ita Vatic. prim. Polit. pr Palat. sec. Guelf. Hamburg. et octo Heinsiani cum ed. Bon *suco* Seguer. et Berol. tantum. cfr. Conr. Schneideri gr. L. l. 402. *succo* reliqui omnes libri. Disputarunt de hoc discrimine He sius ad Claudian. in Ruf. 1, 208. Markl. ad Stat. silv. 3, 2, 1 Codicum istorum, quos tanti non fuit deserere, ea est indoles, et scripti accurate et interpolati audacter sint: postremum ubi quido coargui nequit, ferendum est.

6. LUCTIBUS ILLE COLOR. *iste* fragm. Rev. exc. Voss. et quatuor Heinsii, qui ita in exemplari suo emendaverat. N rum ita solet poeta in his libris 1, 7, 3. 3, 7, 33. 5, 1, 19.

9. FELICES ORNENT. *ornant* Busl. Leid. uterque et quin Heinsii cum eius prima editione; non spernenda scriptura in c tinua coniunctivorum modorum serie. Vide Lachmannum v. cl Prop. 1, 2, 9.

12. HIRSUTUS SPARSIS. *passis* e Palat. sec. Francof. S novem aliis et vett. edd. cupidius arripuit Heinsius sequentibu vestigio omnibus, qui hos libros ediderunt. Originem eius scriptu Regius commonstrat, qui: *spassis*. Reliquorum auctoritas tue erat. Libros suos poetae ubique pro melioris sexus sobole hab quod abunde ex hoc et primo atque ultimo libri tertii carmine tet. *Passi* autem *crines* certe apud Ovidium sunt feminarum, s *utrorumque*: quod quoties de masculis occurrit, de Orpheo

Neve liturarum pudeat: qui viderit illas
  De lacrimis factas sentiet esse meis.
Vade, liber, verbisque meis loca grata saluta:
  Contingam certe, quo licet, illa pede.
Si quis, ut in populo, nostri non immemor illi,
  Si quis, qui, quid agam, forte requirat, erit;
Vivere me dices: salvum tamen esse negabis;
  Id quoque, quod vivam, munus habere dei.

17. illic.

…l, 57; Baccho, Art. 1, 541: Amore, Am. 3, 9, 11 absque libro… discrepantia extat. Consentit Gellius, N. A. 15, 15: *capillo* … *esse* mulier *passo dicitur, quasi porrecto et expanso.*

14. SENTIET ESSE MEIS. Ita Jacobus Roverus coniecerat, … e fragm. Rev. et septem aliis correxit; adstipulatus est …mannus, qui de Bernensi fallitur. Nostrorum accedunt Berol. … Rel. *sentiat* reliqui, quod improbamus ob causam ad v. 9. …

16. QUO LICET ILLA PEDE. Emendavit e codd. Heinsius, …d et nostri omnes confirmant. *quolibet* tamen e vetustioribus …is Putean. fragm. Rev. Palat. sec. cum duobus, exc. Voss. et …, nisi fallor, et edd. veteres praeter Bonon. et Ald.

17. NOSTRI NON IMMEMOR ILLI. Ita certe Serv. et qui… Heinsii cum eius prima editione et veteribus nostris octo. At… haec forma admittenda erat eodem iure, quo lib. 2, 373; … 6, 424. *illo* Francof. Putean. Gall. Bern. Berol. Rel. Crev.; … cum Moret. pro var. scr., alii nonnulli. *illic* coniectura est …erlingii, Prom. Crit. Jun. p. 167. *immemor extat* Palat. prim. … Reg. Mor. Busl. Leid. uterq. Pirckh. sex alii et ed. Bo…; e glossa, si quid video, non e correctione. Versu proximo vulgato olim: *requiret* Heinsius recte: *requirat* dedit e codd. … Moret. Serv. fr. Rev., Leid. utr. Jun. octavo alio, quibus … Crev. et ed. Bonon. *requirit* Berol. Hactenus possis assentiri …o critico. Sed cum v. 18. offendisset in vocibus *Si quis* ite…, neque codd. quicquam praeter ineptias suppeditarent: *Si quis* …*id agam* Busl. Pirckh. fr. Rev., sed hoc ab altera manu: *Et* …*is quid ag.*; *Et si quicquid agam* Palat. prim.; *Si quisquam* … *agam* Serv. *Si quis quicquid agat* Crev.; coniecturam propo… Heinsius: *Civis, qui quid etc.* Nec improbabat Jo. Schraderus … propter monosyllaba auribus in vulgata scriptura ingrata. Ve… monosyllaba quatuor, quinque, et plura saepe continuavit Ovi… Her. 12, 193: *pro quo tot res*; ib. 16, 337.: *Hei mihi pars* … *vix*; Pont. 2, 1, 61.: *Iam nunc haec a me*; Her. 17, 11.: … *haec cum sit tam*; ib. 16, 309.: *Ut te nec mea vox nec te* … Eius rei molestia, si qua est, elevatur accentu interveniente … illic tum vero hoc in loco, utpote in anaphora: quam in iis… voculis habes Met. 9, 256; Virg. ecl. 6, 10; Aen. 9, 210.

c. *Gottorpianum*, non indiligenter ab Heinlio olim, videtur, collatum inspectum denuo aeque cupivissem.

d. *Hafniensem*,

e. *Vossianum*,

f. *Rottendorfianum*,

f. *fragmentum Boxhornii*,

Heinsius rarius ad partes vocavit.

h. *Excerpta Kloekhovii*, ad Burmannum olim missa, i repperi inter schedas Santenianas.

Erant alia quaedam auxilia, quibus usi sumus partim si sine fructu: *Florilegium* mstum vetustioris notae in biblioth Regia Berolinensi (bibl. MSS. fol. 60), quod excerpta ex om bus Ovidii cum scripturis satis memorabilibus offerebat. Ead fere Vincentius Bellovacensis in speculo historico, multa alia doctrinali et morali habebat, cuius editione principe utebam Minoris rei quaedam in Policratico Joannis Sarisberiensis su bant, cuius item vetustissima editio consulebatur: minoris et et fidei multa suppeditabant Nestor Dionysius editionis Ven 1496, Mormellii florilegium s. l. et a., Mirandulae flores Arge 1567, Alberti ab Eyb margarita poetica Arg. 1503. Meu Exercitationes Criticae, Barthii Adversaria, Zinzerlingii Prom Critica sedulo evolebantur librorum mstorum causa, quibus olim sunt.

His fere subsidiis voluntaria criticae pars, quam appell possis, continebatur; quamquam alteram contentiosam vix re dixeris ex huius seculi iudicio: vix enim aliter circa illam Ovidio quisquam contendit, nisi ut opus ea esse negetur. Q sententia cum persuaderi mihi praesentissimo multarum re emolumento non potuerit, adeunda erant scripta philologorum tustiorum, in quibus iudicia de locis nonnullis tulerunt: erant satis interdum vel molesta, uti Sylloge epistolarum, vel rara, Schraderi et Withofii opuscula: donec huic studio aliquanto spicatius in bibliotheca Regia Berolinensi a schedis autogra doctorum Batavorum instructissima vacare licuit. Praesto e mirae raritatis quaedam, velut notulae *Josephi Scaligeri* in Gryph. ai. 1546 (b. D. 8. 2560), *Jani Dusae* in ed. Plan

i. 1567 (b. D. 8. 2578), *Jani Gruteri* schedae (mss. D. 148. e), *J. F. Gronovii* varia, ab ipsorum manu omnia; quibus amen iam olim Heinsium usum esse videbam. Aderant vero tiam alia post Heinsii aetatem scripta, bonae frugis partim plenissima:

1) *Jacobus Gronovius*, Heinsii minus, quam alii, subdolus trectator, editioni Elzevir. 1661 non pauca partim cavillandi ausa, partim ingeniosa ascripserat, plane adhuc ignota. (b. D. 8. 2664.)

2) *Petrus Francius* coniecturis suis duo exemplaria, alterum Elzev. 1661, alterum Cnipping. 1670, oppleverat, quarum item, infeliciores plerumque, enotaverat Burmannus. (b. D. 8. 661. 2679.)

3) *D. Hogstratani* et *J. Brukhusii* amicorum non multa, partim a prioris manu in ed. Cnipping. (b. D. 8. 2682), partim ab utriusque in schedulis separatis (ms. D. 4. 148. e) *conscripta* ad partes vocavi.

4) *Petrus Burmannus Secundus*, patruo ingeniosior, etsi minus diligentior, quaedam annotaverat in ed. Elz. 1661 (b. D. 2649), in quae casu incidisse non poenituit. Nam dictata in Ovidium (mss. D. 4. 140. a. b) et alia non pauca Burmannum nomen praeferentia consulto insuper habui.

5) *Hildebrandi Withofii* animadversiones in totum Ovidium manu Jo. Schraderi descriptas inveniebam (mss. D. 4. 8.), quarum pars in innumeris eius libellis, Encaeniis criticis, Gemetiis crucium criticarum, dissertatione de maxime necessaria ticorum opera, orationibus solemnibus, diaris Duisburgensibus, tractata extat.

6) *Johannes Schraderus*, eximius criticus, in charta interposita editioni Burm. 1713 (b. D. 8. 2692), tum in margine Amstel. 1735 (b. D. 8. 2701), denique in schedis uberrimis (ms. D. 4. 142. a. b) tantam acutissimarum observationum emendationum copiam consignaverat, quae si inter Burmannum reliquos post illum Ovidii criticos divideretur, omnes ingeniosi essent videri.

Nubila sunt subitis tempora nostra malis.
Carmina secessum scribentis et otia quaerunt:
Me mare, me venti, me fera iactat hiems.
Carminibus metus omnis abest: ego perditus ense
Haesurum iugulo iam puto iamque meo.
Haec quoque quod facio, iudex mirabitur aequus
Scriptaque cum venia qualiacunque leget.
Da mihi Maeoniden, et tot circumspice casus:

40. TEMPORA NOSTRA MALIS. Nic. Heinsius emend volebat: *pectora*, memor fortasse Statii in silv. 1, 3, 109: *detersus pectora nube*. Librorum tamen tantum fr. Rev. et L uterq.: *carmina nostra*. Schraderus *tempora* capitis intellig esse contendebat. Tu confer infra carm. 9, v. 6., lib. 3, 1, v. et aut de fortuna ac statu explica, ut apud Propert. 1, 12, 2 aut ita, uti infra 3, 14, 29 — 32. eodem atque hic ordine de te pore, loco, statu conquereretur poeta. *Nubila sunt nostris* Vin tius loco indicato.

43. METUS OMNIS ABEST. Petrus Francius in ora ex plaris, quo usus est: *obest* coniecerat; assensum nactus Schra in schedis, qui dubitare se fatetur, num *abesse* pro *abesse* de tolerari possit. In hunc sensum versum interpolavit Vincen Bellovacensis: *Carminibus debet omnis abesse metus*. Caeterum cum illius loquendi moris nec nobis exempla innotueri praeter illud genus enunciatorum a verbo voluntatis, vel pra piendi suspensorum, de quo disseruit Sarpius Quaest. phil. p. 53., lubentes in Francii iremus sententiam. Burmannus oppositio acumen imminui putabat, quod negamus: positum enim est id metu omni et *gladio haesuro*. Accedit, quod cum in prioribus ipsum imitatus sit poeta in ep. Sapphus v. 13, 14:

Nec mihi dispositis quae iungam carmina nervis
Proveniunt: vacuae carmina mentis opus;

hoc, quo de agimus versu, eiusdem epistolae v. 195. expre videri queat:

Nunc vellem facunda forent: dolor artibus obstat.

45. HAEC QUOQUE QUOD FACIO. Reg. Serv. Seguer. ut que Polit. et octo Heinsiani: *Hoc quoque quod*. *Hoc quoque q fac*. Palat. sec. *Haec ego quae fac*. Jun. fr. Rev. et Mo *Haec quoque quae fac*. reliqui et vett. edd., quod Francius pro bat. Heinsii emendationem, quae a pr. m. in Guelf. extat, quimur.

47. ET TOT CIRCUMSPICE CASUS. Non facile hoc explic Non lectorem, vel quemcunque, quocum poeta loquitur, circum cere infortunia oportebat, sed Homerum ipsum; velut apud Ar bium legis 2, 2: *Da puerum iudicem* et haec omnia circumspici *magis an sint dii ceteri dubitabit, quam in deo cunctabitur*. He sius igitur, quamvis libris consentientibus: *circumice* tentab

Ingenium tantis excidet omne malis.
Denique securus famae, liber, ire memento,
Nec tibi sit lecto displicuisse pudor.
Non ita se praebet nobis Fortuna secundam,
Vt tibi sit ratio laudis habenda tuae.
Donec eram sospes, tituli tangebar amore
Quaerendique mihi nominis ardor erat.

51. nobis praebet.

obantibus Francio et Schradero; in schedis: *circumadiice* extabat. rmannus ex adversariis suis: *circuminspice* arripuit, ut quod li- rii saepe in alterum corruperint: ridicule, Schradero iudice, qui e hominem intelligebat. Si quid mutandum esset, nihil prae- re dixerim Schraderi coniectura: *et tot circumobiice casus.* Id im constanti et vetusto librariorum more scriptum: *circumobice,* gligentius exarata littera *o* ultro abibat in *circumspice.* Nescio men an nihil sit mutandum praeter quidem interpunctionem in ac modum:

Da mihi Maeoniden — et tot circumspice casus —
Ingenium tantis excidet omne malis.

erba *et* — *casus* si ad protasin retrahas, omnia conturbant. Si orsim pronuncies, loquendi genus habebis illud, quo per *et,* effica- s illud vulgari copula, talia interponuntur, cfr. Her. 4, 91; 12,); Art. am. 3, 673; Pont. 1, 4, 11. Deinde acumen video Na- sianum: Homerus haec non tulisset: at Homerus ne satis quidem isisset, non circumspexisset, utpote caecus, vid. Leon. Allat. de tria Homeri c. 8. Similem lusum leges Fast. 5, 610., ubi Jupi- r in tauro *aspicere* Europae, quam sustinet, venustatem nequit. n enim utique scribendum est. *Da mihi* pro formula est, ut Rem. n. 63, 64., quemadmodum *redde* Rem. am. 65., *finge* Met. 9, 6., similia multa, et personae notionem excludit. Posthac ad sonam oratio deflectit per: *circumspice,* de quo imperativo vid. r. ad 3, 6, 38.; ea persona indefinita est, ut Met. 10, 518: *t his* adde *leves, aut illis* deme *pharetras*; Fast. 6, 268: *Signi- at sedem terra focusque* tuam (ita lege sis). Formulas *redde, finge* ita deinceps persona habes Met. 13, 79, 80; Pont. 1, 6, 77.

51. NON ITA SE PRAEBET NOBIS. Ita scribi iubent codices: at. prim. Guelf. Reg. Put. Mor. Serv. Francof. Bern. Rel. Jun. r. et quindecim Heinsii cum eius prima editione. Eodem or- e: *praestat nobis* Busl. Seguer. tertius Heinsii. Idem sententia ulat; nam et maior in vocem: *nobis* cadit accentus, isti sedi prius, vid. Lachm. ad Prop. 1, 6, 25., et, quae maioris accen- causa est, antithesis vocum: *tibi* et: *tuae,* facit, ut quam pos- proxime ponantur, quae sibi opponuntur. *nobis gestat* uterque densis. *nobis praebet Fortuna secunda* Palat. sec. *Fortuna* am princeps editio Heinsii, uti Fast. 4, 913. codex Berol.: *nu- la seris.*

Carmina nunc si non studiumque, quod obfuit, od
Sit satis; ingenio sic fuga parta meo.
I tamen et pro me tu, cui licet, aspice Romam;
Di facerent, possem nunc meus esse liber.
Nec te, quod venias magnam peregrinus in Vrbe
Ignotum populo posse venire puta.
Vt titulo careas, ipso noscere colore:
Dissimulare velis, te liquet esse meum.

57. tamen i, pro.

55. CARMINA NUNC SI NON. Vulgatam in veteribus octo: *Carmina nunc simulo* codd. nostri Guelf. in marg. et B tantum habebant, Heinsii plurimos habuisse credibile est.

56. SIT SATIS; INGENIO SIC FUGA PARTA MEO. *si* Gall. exc. Voss. a pr. m. Moret. cum Francof. pro v. scr. *sit* Crev. prim. ed. Heinsii. *quod fuga* Pirckh. unus Vatic. C tres, Serv. Busl. et Francof. pro v. scr. *quae fuga* exc. Voss. v. scr. *parta meo est* Jun. Rev. Leid. prim. Reg. Put. Gall. ret. Serv. Pirckh. unus Vaticanus Ciofani. Heumannum corr refert Burmannus: *Sit satis, ingenio nec fuga parta meo.* W fius in orat. funebr. Chr. Raab. p. 33, 34. alienam ab hoc l exilii mentionem ratus, neque comparationi, cui *sic* inserviat, loc esse exstimans coniecturam proposuit: *Sit satis; ingenio fri facta meo*, quam neque explicare, neque refellere animus est silentio praetermisissemus, nisi Schraderus satis facere quodam illam iudicavisset. Particulae *sic* eundem, atque hoc loco usum bes lib. 4. c. 6, v. 48:

Sic *male quae video non videoque nocent;*

cfr. 4, 3, 59: *Nec quem praeferres* (ita *res tibi magna videba* Germ. Caes. Phaen. v. 329, 330.

57. I TAMEN ET PRO ME. Sic codd. plerique et vett. Sec. Polit.: *I nunc et pro me.* Prim. Polit. Serv. Pal. sec. G et quinque alii: *Tu tamen i pro me.* Codex Francii nescio *Tu tamen et pro me.* Ex utraque illa scriptura tertiam con Heinsius, quam Francof. habuisse non credo. Eandem struct habes Met. 3, 562. 6, 201.

58. POSSEM NUNC. Non exiguus librorum numerus hoc firmat, quod sensus exigit: Reg. uterque Polit. Pirckh. Guel a sec. m. Berol. quatuordecim alii; Puteaneus, Moreti, fr. idem a secunda manu. Relandi cum Regio pro v. scr.: pos *non*. Reliqui: *posses non.* Duo Vaticani: *Di faciant possis* n

62. TE LIQUET. Deteriorem scripturam: *licet*, quae vett. occupavit, codices Puteaneum, Busl. Moret. a sec. man. et d alios habere notaverat Heinsius. Accedit Berolinensis et G Reliqui igitur longe plures: *liquet* videntur servare, quod de tino prim., Moreti, Francofurtano, libro nescio quò Francii, n Bernensi, Rel. Crev. Seguer. constat.

Iam tamen intrato, ne te mea carmina laedant;
 Non sunt, ut quondam plena favoris erant.
i quis erit, qui te, quia sis meus, esse legendum
 Non putet e gremio reiiciatque suo:
spice, dic, titulum, non sum praeceptor amoris;
 Quas meruit, poenas iam dedit illud opus.
orsitan exspectes, an in alta Palatia missum
 Scandere te iubeam Caesareamque domum:
gnoscant augusta mihi loca, dique locorum;
 Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.
sse quidem memini mitissima sedibus illis
 Numina; sed timeo qui nocuere, deos.
'erretur minimo pennae stridore columba,
 Vnguibus, accipiter, saucia facta tuis.
lec procul a stabulis audet discedere, si qua
 Excussa est avidi dentibus agna lupi.
'itaret coelum Phaëton, si viveret, et quos

69. ut in alta. 77. secedere.

64. NON SUNT UT QUONDAM. *Carmina quae quondam* Ser- i. *Nec sunt ut*, a sec. m.: *Nec sicut* Busl. *Non super ut* Pirckh. *uae sunt ut* Gall. Heinsius coniecerat: *Non nunc ut quondam ena favoris erunt*, quod Burmannus codicis scripturam putavit.

65. QUIA SIS MEUS. Ita fr. Rev. uterque Polit. Palat. sec. erv. Bern. Guelf. Seguer. Rel. Berol. Crev. quatuordecim praerea Heinsiani cum eiusdem principe editione et nostra Bononiensi. *a sis* Palat. pr. *quod sis meus* reliqui libri.

66. REIICIATQUE. Ita vett. edd. et codd. nostri omnes haent. *proiciatque* Putean. et Gallicus. *proiicietque* Moret. *eiiciate* fr. Rev. *reiicietque* Pirckh.

69. EXSPECTES, AN. *Exspectas* Reg. Serv. prima ed. Hein- et Palatini. *inquiras* fr. Rev. pro div. scr. *ut in alta* Junian. rancof. et Bernens., quod probaverat Heinsius. *an ad alta* exc. oss. et Crev. Reliqui Heinsii, nostri et vett. edd. id, quod revovimus.

76. FACTA TUIS. *Unguibus accipitris saucia facta semel* incent. Bellov. sp. h. 7, 119.

77. DISCEDERE. Pro hoc, quod vulgatum erat et extat in rancof. Bernensi, Guelf. Rel. et florileg. Berol. et Murmell., ex uno dice Gallico *secedere* admiserat Heinsius: quamquam accedunt erolinensis et Crevennae cum vett. edd. *decedere* duo melioris no- Puteaneus et Hamburgensis. *si qua* pro vulgato *si quae* exhiebant Reg. Put. Gall. Moret. Serv. Busl. Jun. Rev. Leid. Rel. erol. Bern. Crev. utrumque florilegium, editio princeps Heinsii t nostrae omnes.

Optarat stulte, tangere nollet equos.
Me quoque quae sensi, fateor Iovis arma timere
Me reor infesto cum tonat, igne peti.
Quicunque Argolica de classe Capharea fugit,
Semper ab Euboicis vela retorquet aquis.
Et mea cymba, semel vasta percussa procella,
Illum, quo laesa est, horret adire locum.
Ergo cave, liber, et timida circumspice mente,

87. **Ergo, care liber, tim.**

80. OPTARAT. *Optavit* legendum esse pridem affirmavit fanus: Brukhusius in schedis autographis mirabatur interpretum lentium, quorum nullus aut probavit, aut im robavit. Heinsius et de codd. tacet, quorum tamen Pirckh. et Palat. secund.: *opt* habuisse constat: accedunt nostri Relandi et Crevennae, flori Murmell. et vett. edd. omnes. Sed altera scriptura: *optarat*, q cum reliquis Palatinus primus ille et Guelf. servant, multo vid esse praestantior. Plusquamperfectum solitarium apud Ovid contraria imperfecto notat: aut rem diu ante, pridem factam, q perfecto vulgo fit, vid. infra ad 5, 5, 3., Madvig. op. acad. p. aut quod momento, certe celeriter actum est, ut infra 2, 90:

Illo, quem dederas, *praetereuntis equo*;

Fast. 2, 323: Fregerat *armillas, non illa ad brachia factas*;
5, 317: *Lilia* deciderant; *violas arere videres*;
6, 19: Horrueram, *tacitoque animum pallore fatebar*;
5, 337: Creverat *immensum; comitem sibi Delia sumpsit*;

cfr. Serv. ad Aen. 10, 546. Eandem huic loco optime conve rationem argumento est locus Met. 2, 47. in eadem tabula:

Vix bene desierat: currus rogat ille paternos.

iungere nollet fragm. Boxhorn. *non teligisset* Seguer. *tangere det* Pirckh., unde eleganter Gronovius coniiciebat: *tangere vi* vid. infr. ad el. 9, v. 56.

81. QUAE SENSI. *qui sensi* Pirckh. Rel. et quatuor Heins

86. ILLUM, QUO. *Illum in quo* Pirckh. et Gall. Berolinei vulgatam in rasura habebat. Schraderus improbabat vocem: *loc* tentabatque: *salum*, vel *lacum*, coll. lib. 2, 330; et hoc quid exemplo minus apto usus. Postea seipsum revocavit propter loc Phaedri fortassis hinc expressum 1, 18, 1: *Nemo libenter reco qui laesit, locum.* Adde Heroid. 7, 58. et 19, 127., ubi *locus* mari dictum occurrit.

87. ERGO CAVE, LIBER, ET TIMIDA CIRCUMSPICE MEN Heinsius in notis ad ed. Elzevir. 1661. negaverat usquam ap Ovidium vocem: *ergo* corripi; ideoque cupide arripuit scriptur cod. Combiani: *Ergo chare liber timida*, ex qua locutionem al huic poetae consuetam: *Ergo age* etc. effinxit. Posthac quod interpolandum locum impulerat falsum intellexit, puto, inspecto l Her. 5, 58., ubi correptum *o* legitur absque variante libro. N Festi testimonium s. v. *Ergo correptum* parum valet. Burman

Vt satis a media sit tibi plebe legi.
)um petit infirmis nimium sublimia pennis

88. Et satis a m.

Brukhusii auctoritate, qui ad Propert. 3, 5, 1. repetiverat Heinsii praeceptum, denuo permotus ipsam unius codicis scripturam exhibuit. Cuius originem clare ostendunt cod. Bernensis et alius Heinsii cum edit. Ven. Novariae, qui: *Ergo cave liber timida.* Nos reliquorum omnium librorum auctoritati obtemperandum duximus, qui haud paulum ad rectum loci intellectum interesse, ut quam lenissime et explicatissime loquatur poeta, ad versum sequentem quae dicemus, ostendent.

88. VT SATIS. Guelferb. liber et plerique cum vett. edd.: Ut. Palat. prim. exc. Voss. Bersmanni cod. Bern. Berol. Crev. Moreti pro div. scr. quinque, vel sex Heinsiani: *An satis.* Commelinus et fragm. Boxhornii: *Non satis.* Seguer. et nescio an alter Heinsii: *Quod satis.* Solus Moreti a prima manu: *Et satis*, quod tamen arripuit Heinsius, servavit Burmannus, reliqui omnes editores expresserunt. Librorum haec inconstantia una cum sententiae difficultate diiudicanda venit. De qua acute ita disseruit Schraderus in schedis mstis: „Nexus non admodum clarus; *si timet Augusta palatia*, et *horret adire* — et *satis a plebe legi*, — cur dicit: *Difficile est tamen dicere hic*, *remis* etc. et: *Si poteris vacuo tradi*, i. e. Augusto? Sed nihil de eo praecedit. An aliquid affectum? an *vacuo* ad alium referendum?" — Quod in postremis desiderat Augusti mentionem, ad quem *vacuo* referatur, errat; nam *Jupiter* qui v. 81. ponitur, Ovidio pro ipso Augusto est, uti saepissime. Sed recte monet versus 85, 86. non convenire cum v. 91. Illis enim formido et haesitatio exprimitur, hoc consilium adeundi Caesaris. Quae dissimilitudo cum facile per versus intermedios dirimi moderarive potuisset, in scriptura inde ab Heinsio vulgata etiam augetur. Nam: *Et satis tibi a plebe legi* non aliud significat, atque: *noli aditum ad Caesarem quaerere.* Quare scriptura iuguletur illa, et sensu, et librorum auctoritate aeque destituta. Nam ne illud quidem constat, fueritne ab eadem manu fortassis ille codex correctus. Quodsi deinde quaeritur, quid sine dubitatione optime ad sensum faciat, coniectura est ostendenda, cuius fundus est scriptura codd. quorundam, *Non*:

Ergo cave, liber, et timida circumspice mente,
Ni satis a media sit tibi plebe legi.

Ita si legas, omnia conveniunt, disconvenit nihil: mutatio enim mentis et consilii, quae requirebatur, diserte exprimitur: *Ergo, si tamen maiora affectas, quam vulgi contubernium, cave tibi et circumspice. Difficile est tamen* etc. Nec tamen ad coniecturas confugiendum esse existimo, si modo minus vulgato illo inepta sint, quae restant librorum auctoritate aeque commendata: *An satis* et *Ut satis. An satis* si probemus, sensus erit qualis in illis, Met. 11, 229. sq.:

Quid — forti genitore et progenitore Tonanti (leg. *comanti*)
Esse satum prodest? An *abest quoque gloria multis?*

Trist. 5, 2, 5, sq.: *Sufficit atque ipso vexatum induruit usu;*
An *magis infirmo non licet esse mihi?*

Icarus, Icarias nomine fecit aquas.
Difficile est tamen hinc, remis utaris an aura,

90. Icariis nomina f. aquis. 91. tamen hic rem.

Pont. 1, 6, 26:

Quicquid id est, ut non facinus, sic culpa vocandum:
Omnis an *in magnos culpa deos scelus est?*

Fast. 3, 28. An *somno clarius illud erat?*
et multis aliis locis, ubi per huius generis interrogationem no quid et a prioribus diversum inducitur. Quo fieret, ut nostro in versus prior intelligeretur non de circumspectione, ne id fiat quo agitur, sed de cautione in illo ipso agendo. Sed obstat, q per interrogationem istiusmodi: *An* etc. solet gravius haud p aliquid et verius, quam quod praecessit, poni; ut hoc loco de monere enixe videatur poeta, ne liber adeat Principem, mox ite de aditu quaerendo praecepturus. Quare unice probamus id, q restat: *Ut satis a media sit tibi plebe legi*, quod explicandum: *cave et circumspice, ut, si quid secus evenerit, sufficiat tibi a p legi.* Ita enim prior versus, ambigue dictus, adiuvatur a sequ sed contrario sensu, atque in Heinsiana scriptura; atque ita pri rium sententiae momentum in priorem cadit, quod in altera co scriptura desiderabatur. Eandem constructionem omisso: *ita*, exemplis opus est, habes in his Tr. 4, 4, 3, 4:

Cuius inest animo patrii candoris imago,
Non careat nervis candor ut iste suis.

Arte am. 1, 468: *consuetaque verba,*

Blanda tamen, praesens ut videare loqui. —

e media Pirckh. Pal. prim. vett. edd. *at media* Leid. pr. *ac m* Leid. sec.

90. ICARIAS NOMINE FECIT AQUAS. Ea vulgata est script quam etiam nostri et vett. edd., sed partim: *Icareas*, sistu *Aequoreas aquas* prim. Vatic. uterque Polit. Reg. a pr. m. et Heinsii; idem Palatinus sec. Leid. sec. et Pirckh. pro dive scriptura. *Icariis nomina fecit aquis* codex Is. Vossii et Mor uterque pro variante scriptura; et ita se coniecisse Politianus schedis Florentinis testatum reliquerat: ut fortassis tantum corre huius sit illa scriptura, per codices sec. XV, vel etiam vetustio tradux. Heinsio arridebat quoque, quod in uno Vaticano, sed grege, invenerat: *signat aquas:* idque etiam Schraderus doctius e censebat, quam pro captu librariorum: minus recte. Aut enim petitum est ex 3, 4, 22., ubi eadem postrema verba, vel ex Her. 208., ubi similia leguntur, aut quantumvis docti Itali est comm tum. De nostra scriptura confer Met. 7, 381:

Delicuit stagnumque suo de nomine fecit,

unde intelliges locum simillimum Statii Silv. 1, 4, 59: — *deus*

Signat Apollineos sancto cognomine lucos

non tentandum fuisse a Marklando.

91. DIFFICILE EST TAMEN HINC. *Hic* qua fiducia edider Heinsius et Burmannus, non exputo; certe nec multis e lib praeter vett. edd. octo, nec sensu satis commodo. Librorum en

cere: consilium resque locusque dabunt.
oteris vacuo tradi, si cuncta videbis
tia, si vires fregerit ira suas;
uis erit, qui te dubitantem et adire timentem
'adat, et ante tamen pauca loquatur, adi.
: bona, dominoque tuo felicior ipso
rvenias illuc et mala nostra leves.
que ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit
lus Achilleo tollere more potest.

97. ipse.

leinsio iudice meliores: Vaticanus optimus, Palatinus secun- terque Politiani, exc. Vossii, Reg. Gottorph. a pr. m. Segu- iescio an alii Heinsii et noster Guelferbytanus: *hinc*. Alii *Vunc est difficile remis* fr. Rev. *Difficile est tamen ut remis* f. Jun. *tamen hoc remis* Bern. *an remis* Pirckh. Berol. *et* im cum ed. Bonon. *Difficile tamen est remis* Bern. *Difficile an remis* Mor. a pr. m. *Difficile hic tamen est remis* Got- a m. sec. *Difficile tamen est remis hinc* Crev. *hic an remis an* unus Vatic. Iam de sensu si videamus, aut nullus est scurus, si interpreteris: *in re praesenti*, coll. Serv. ad Aen. . 728. 2, 533., et quo prorsus abundet illa vox. *Hinc* au- nterpreter: *ex hoc Tomitano exilio, tam remoto*, Pont. 71:

Non reor hinc *illuc nostris iter esse libellis.*

dem sensum Seneca ep. 22: *quando fieri debeat, aut quo- ex longinquo nemo suadebit: cum rebus ipsis deliberandum* 'etrus Francius hariolabatur: *Sed tamen haud facile est.* — Servii: *utaris an ala* quod Heinsius magni facere non debe- tum enim ex: *in aula* quod Mor. man. sec. habebat. cfr. cr. 4, 17. *in aura* quinque Heinsii. *in auras*, vel, *et aura* an.

. VACUO TRADI. *Si poteris tradi vacuo* omnes vett. edd. inam usque primam, quod quamvis placere possit propter ie ad v. 51 diximus, codex tamen nullus agnoscit; et muta- m invenio ab Aldo in editione secunda.

. ADIRE TIMENTEM. *adire volentem* Jun. Leid. uterque, e alii Heinsii et nostri Guelferb. a pr. m. et Crevennae. ub rasura in Berolinensi fuisse suspicor. *nolentem* Bernensis. que ex glossemate.

. LOQUATUR ADI. *locutus* Regius pro div. scr. tres Hein- s Burmanni et noster Berolinensis. *loquatur ibi* Busl. *at* — volebat Dan. Heinsius; *ut* — *loquatur* Francius.

. IPSO. *felicior ipse* sese edidisse dicit Heinsius ex me- libris; quos tamen Serv. Moret. Gallic. Leid. sec. et duos sse video. Reliqui omnes et vett. edd. *ipso*, quod vel ele- iudicabat Francius.

Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto;
Nam spes est animi nostra timore minor.
Quaeque quiescebat, ne mota resaeviat ira,
Et poenae tu sis altera caussa, cave.
Cum tamen in nostrum fueris penetrale receptus
Contigerisque tuam, scrinia curva, domum;
Aspicies illic positos ex ordine fratres,
Quos studium cunctos evigilavit idem.
Caetera turba palam titulos ostendet apertos
Et sua detecta nomina fronte geret:
Tres procul obscura latitantes parte videbis;
Hi quoque, quod nemo nescit, amare docent.

101. PRODESSE VIDETO. *prodesse memento* Reg. Gall. Bud. Jun. Pirckh. Bern. Seguer. decem alii Heinsii, eiusdem p editio et nostra Bononiensis. *caveto* Crev. et duo Heinsii.

102. ANIMI. *animo* Put. Rev. Jun. Leid. uterque, Seg Francof. Bersmanni codex, Rel. Crev. sex Heinsii et eius prima ed. *Namque animi* (vel, *animo*) *spes est* Mor. *Non* Berolinensis.

104. POENAE — CAVE, *poenae ne sis* Gallicus, fr. Re sec. m. Bern. Berol. septem Heinsii et eiusd. pr. ed. In Guel lacuna erat. *causa meae* exc. Voss. Pirckh. Crev.

106. SCRINIA CURVA. Notabilis codd. in scripturis a tolerabilibus dissensus. Palatinus primus, quem vel solum exhi consuevimus cum Bern. Reg. Gall. Pirckh. Crev. et Vatic. Cio *parva*. Reliqui omnes Heinsii et nostri magno numero, inter vetustiores fr. Rev. Put. Guelferb. prim. Vat. et edd. vett.: c cfr. Anthol. lat. l. 1. ep. 7.: *De Iove in pluteo.*

Flexilis obliquo sinuatur circulus orbe.

In ed. Novariae erat: *tua*, quod Bonus Accursius in ed. Capc correxit: *nostra*. Sed de interpolatione potius, quam errore li riorum vix videtur suspicandum esse.

112. HI — DOCENT. Nihil hic diversae scripturae, nisi c in Serviano et Guelferbytano, sed ab eadem manu correctum: *qui*, in Moretano a prima manu fuit: *Hi tres quod*. Omnes qui: *Hi quoque*, sive, ut solent, *Hii quoque*. Interpretando prorsus proficitur; nam illud loquendi genus, quod saepe fr fuit criticis, quo per: *quoque* aliud substantivum, quod ormitt indicatur, velut Fast. 1, 520: *Hic quoque causa novi femina M erit*; intellige ex v. 519: velut in Dardania: Fast. 2, 466: *s que dabant salices hos quoque posse tegi*, nimirum ut reliquos d qui fugerant in Aegyptum; Fast. 2, 825. 3, 594. — Hoc inq loquendi genus locum hic nullum habet. quare Tanaquilus ber ad Lucretium p. 409 emendabat: *Hos*, *qui*, *quod* etc. c probat Medenbach - Wakkerus Am. litt. p. 119. Burmann

os tu vel fugias, vel, si satis oris habebis,
Oedipodas facito Telegonosque voces.
eque tribus, moneo, si qua est tibi cura parentis,
Ne quemquam, quamvis ipse docebit, ames.
unt quoque mutatae ter quinque volumina formae,
Nuper ab exsequiis carmina rapta meis:
is mando dicas, inter mutata referri
Fortunae vultum corpora posse meae.
amque ea dissimilis subito est effecta priori:
Flendaque nunc, aliquo tempore laeta fuit.
lura quidem mandare tibi, si quaeris, habebam,
Sed vereor tardae caussa fuisse morae;

115, si quae.

quoque, satis inepte. Jo. Schraderus in schedis Mstis: *Hi,* *quod nemo nescit, amare docent*; omnium optime et aptissime, minus etiam violenta fortasse sit coniectura, quam olim propo-: *Si quoque; quod nemo nescit, amare docent.* *H* et *S* fa-me confunduntur, vide vel varr. scr. ad 2, 448. *Si quoque* er ellipsin verbi dicta integri enunciati vim habent, cfr. Ramshorn. mm. L. l. p. 870; de formula *si forte* Hand. ad Horat. Tursell. p. 736. De: *si quando* Burm. ad Valer. Flacc. V, 480. Appo- ad hunc locum Terent. Andr. 2, 6, 8: *Nihil hercle, aut, si* *, bidui est aut tridui haec sollicitudo.* Nam *quoque* idem sae-e, quod: *adeo, vel*: Trist. 2, 115. 4, 10, 99. Pont. 3, 9, Veretur igitur poeta, ut in bibliothecis extent libri artis ama-e, neve iussu Principis inde remoti sint. Eadem sententia 3, 1, 65: *Quaerebam fratres, exceptis scilicet illis,*

Quos suus optaret non genuisse parens;

3, 14, 5: *Suscipis exceptis ecquid mea carmina solis*

Artibus, artifici quae nocuere suo?

de privata bibliotheca Pont. 1, 1, 12:

Qua steterant artes, pars vacat illa tibi.

abhinc altero codd. mirum in modum conspirant in scri-: *Telegonasque.* Alterum tamen, quod recepimus, primus c. prim. Polit. et duo Heinsii. Accedit Guelferbytanus a pr. et Bernensis. Correxerant Aldus et Scaliger.

115. SI QUA EST TIBI. *si quae tibi* Heinsius edere coepit ex n. et duobus suis codd. Guelferbyt. et reliqui: *si qua est tibi,* servavimus, praeter unum Vatic., qui: *si qua tibi,* Bernensem, *si sit tibi,* Serv., qui: *si qua est vel cura.* Hunc versum cum ti spurios promuntiat Wakkerus Am. litt. p. 119.

123. MANDARE TIBI. *mandare liber* Palat. prim. et sec. Mor. Heinsii et eiusdem prim. ed. Ex glossa.

124. TARDAE — MORAE. *tardae viae* prim. Polit. prim. Vat. v. Rottendorph. Guelferbyt.

Et si quae subeunt tecum, liber, omnia ferres,
Sarcina laturo magna futurus eras.
Longa via est, propera. Nobis habitabitur orbis
Vltimus, a terra terra remota mea.

II.

Di maris et coeli, (quid enim nisi vota supersunt)
Solvere quassatae parcite membra ratis:

125. Quod si.

125. ET SI QUAE SUBEANT. In his secuti sumus codd. latinum primum, Guelferbytanum et nostros tres codd. cum rimis Heinsianis et ed. Bononiensi. Reliquae edd. veteres, etiam codd. multi: *Sed si*. *Quodsi* Heinsius ex uno Medic Hafniensi receperat: quod Bernensis et Francof. quoque habe *Ut si* etiam unus, *subeant* quatuor Heinsii habebant.

126. LATURO. Opt. Vatic. prim. Polit. Palat. secundus Pirckh., duo alii: *latori* habebant, Itali correctionem. *lectori* un

128. REMOTA MEA. *remota tua est* unus Vaticanus et vii codex, unde Heinsius suspicabatur: *a terra — tua*, „qu properas"; immo, qua tu fruiturus es. Atque ita diserte c Berolinensis. Sed postea idem malebat, Francio assentiente: *tria terra remota meâ*. Eodem modo Italus aliquis pridem locum interpolaverat in codice, quem editio Bononiensis nostr hibet. Denique Zinzerlingius in Criticorum Juven. Promuls. p. probaverat scripturam: *a terra terra remota mea est*, quae qu extat in codd. non paucis, exc. Voss. a sec. m. fr. Rev. Pirckh. Reg. Putean. Gall. et uno duobusve aliis. Quae inconcinna sit, immo, quam vix intelligi queat, patet; quid enim est: *terra mea a terra remota est?* Utrumque, Zinzerlingium Heinsium fugit ratio, dum in iis, quas probant, scripturis *te suam* Pontum dici a poeta contendunt. Quod quamvis factum eo sit, sed dubitanter 4, 4, 80; non ideo efficitur, quin in scri plurimorum et optimorum codd. in quibus Palat. prim. Gue Francof. Bern., *meam terram* Italiam intelligere iure nostro simus cfr. Met. 8, 139.

II.

Inscriptiones in codd.: *Invocatio ad deos*. Francof. *Suppli ad deos, ut ab imminenti naufragio eum incolumem servent*. sec., quae in vett. edd. omnes praeter Bononiensem, mig *Orat deos, ut sibi prosperum cursum praestent*. Serv. *Imp sonti divos pro nave fugaci*. Pirckh. et Berolin. In Putean. ca hoc coniunctum cum superiore.

1. MARIS ET COELI. *Dii maris et terrae* Pirckh., quo Berolinens. a prima manu fuerat. Jo. Fr. Gronovius in ma

, precor, magni subscribite Caesaris irae;
:pe premente deo fert deus alter opem.
ɔer in Troiam, pro Troia stabat Apollo:
jua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit:
t Aenean propior Saturnia Turno;
tamen Veneris numine tutus erat:
ferox cautum petiit Neptunus Vlixem,
puit patruo saepe Minerva suo.
bis aliquod, quamvis distamus ab illis,
s vetat irato numen adesse deo?
miser frustra non proficientia perdo:
ı graves spargunt ora loquentis aquae:
ɔilisque notus iactat mea dicta, precesque

12. Quid vetat.

ıris, quo usus, probare videtur et interpretatur de deis litto-quia templa deorum marinorum in terris posita fuissent et ıidem habitavissent; meminerat, puto, Servii ad Aen. 1, 133. ıt Busl., unde Heinsius: *supersit* volebat.

MAGNI. *magnae* modico numero codd.: fragm. Revii, ɔall. Serv. Busl. Berol., sex alii; edd. veteres autem no-mnes. Vers. 7. formam *Aenean* servaverunt cod. Servian et ıbei 1475 et Vincentina 1480. Reliqui consensu, ut vide-*eneam*. *proprior* Pal. prim. et multi, uti solent. *Saturnia* fr. Rev. a pr. m.

NUMINE. *Veneris munere* Moret. Leid. prim. Pirckh. t sex alii. Gronovius interpretabatur de armis a Vulcano s; poterat etiam simplicius ex locutione frequentissima, pro: ɔ Veneris, cfr. Met. 7, 93. Pont 4, 15, 19. *Ille quidem* . Vers. 10. *Erupuit* Pal. prim.

QUIS VETAT. Ita vett. edd., codices nostri et aliorum nisi quod: *quid vetat* Gall. et Bersmanni cod. a pr. manu; Scaligero probatum Heinsius et qui eum sequuntur edide-Jtrumque dici et codd. audiendos esse recte monuit Loers. . 10, 88. Nos monebimus ad Fast. 2, 423. *Quis vetet* Berol. et alius. *quis negat* alius.

PROFICIENTIA. *perficienda* Pal. prim. *perficientia* Pirckh. *frustra* Rel. *credo* Berol. *prodo* Jun. Mor. et duo. Hos mul-: Burmannus.

MEA DICTA. *mea verba* longe plurimi codd. Heinsii et etiam vett. edd. praeter Bonon., quae: *membra*. *mea dicta* . Polit. Moret. Berol. Serv. a sec. m. et quatuor suis pro-Ieinsius, quia: *verba* praecessisset: recte, nisi fallor; acce-d. Bersmanni et nostri Rel. et Berol. *vela*, quod Jun., alius :t ex nostris Crevenn. habebant, non debebat probare Hein-schedis, ne moleste idem zeugma et huic et sequenti disticho

Ad quos mittuntur, non sinit ire deos.
Ergo idem venti, ne caussa laedar in una,
Velaque nescio quo, votaque nostra ferunt.
Me miserum, quanti montes volvuntur aquarum!
Iam iam tacturos sidera summa putes.
Quantae diducto subsidunt aequore valles!
Iam iam tacturas Tartara nigra putes.
Quocunque aspicio, nihil est nisi pontus et aër;
Fluctibus hic tumidus, nubibus ille minax.

23. adspicias. 24. tumidis.

ingeratur. *vota* cod. Vossii habebat, quod non improbabat mannus, quia saepissime ita *vota* et *preces* iungantur. Atqui ipsam ob causam damnanda erat ista scriptura, quia quae ta ex formula coniungi solent, (vide loca apud Markl. ad Stat. 1, 2, 195.) hoc loco ut disiungantur, sententia postulat.

18. VELAQUE — FERUNT. *Verbaque nescio* Jun. et pro var. scr. *verbaque nostra* Busl. Francof. et sex alii He nullus ex nostris, nulla vetus editio. Burmannus tamen om scriptos ita habere asseverat. Quamquam negari non pote semel Ovidium in illa paronomasia: *vela, verba* sibi placuisse 2, 25. 15, 209. Vers. seq. *volvuntur in aequor* Reg. pro var. correctio e scribendi compendio. Burmanni coniecturam sc praeterimus.

21. DIDUCTO et sensus commendat et codd. multitudo, rum numero tantum decedunt fr. Rev. Reg. Gall. Busl. Rel. Berol, qui: *deducto*, Guelferb. et Moret., qui: *diductae*; *ductae* duo Msti Ciofani. In Crevenn. deerat hoc distich Guelferb. vv. 20, 21 in margine ab eadem manu extabant.

23. QUOCUNQUE ASPICIO. *Quodcunque* fr. Rev. Pala Seguer. *Quacunque* Gall. *aspicies* Busl. et Comb., unde He *adspicias* edidit. Sed esto, saepe ita Ovidium locutum esse: persona certe usus est infra 11, 23. Quare non est, quod o reliquorum Heinsii et nostrorum codd. et edd. vett. consens scriptura: *aspicio* parvi faciamus. *aer* codd. maior numerus Leid. uterque, fr. Rev., Bern. m. sec., (nam a prima cu tean: *aequor;*) Reg. Gall. Mor. Serv. Busl. Francof. cum dec septem aliis, codd. Ciofani et vett. edd. omnes. Reliqui H et nostri tres: *aether*. Vers. seq. *Flatibus* Gall. *tumidis* Polit. Palat. sec. Hamburg. Reg. et Mor. a prim. man. R Francof. et quatuor Heinsiani. De structura confer Rutil. rar. 1, 635:

Exiguum radiis, sed magnis fluctibus astrum.

Reliqui omnes Heinsii et nostri cum vett. edd. octo: *tumidus* eadem scriptura stant Pirckh. et Bern., qui: *timidus* et se non., quae: *tumidos* habebant.

utrumque fremunt inmani turbine venti;
scit, cui domino pareat, unda maris.
modo purpureo vires capit eurus ab ortu;
nc zephyrus sero vespere missus adest:
gelidus sicca boreas bacchatur ab arcto;
nc notus adversa proelia fronte gerit.
or in incerto est, nec quid fugiatve petatve,
'enit: ambiguis ars stupet ipsa malis.
:et occidimus, nec spes est ulla salutis,
mque loquor vultus obruit unda meos.
met hanc animam fluctus, frustraque precanti
e necaturas accipiemus aquas.
a nil aliud, quam me dolet exsule coniux:
c unum nostri scitque gemitque mali.

33. nisi vana.

5. TURBINE VENTI. Sic Pal. prim. Gall. Mor. Busl. septem i, noster Relandi, prima illius editio. Reliqui Heinsiani, nostri Guelferb. Berol. Crev. et vett. edd: *murmure*; ed. .1. *munere*. Pro illa scriptura Heinsius in schedis afferebat de ventis, Burm. Anth. 2, 384. v. 8:

Hinc saevus Boreas glaciali turbine mugit;

n. Marcell. lib. 24. p. 284: *ventorum turbo exortus*. Adde 5, 310. Pro vulgata possis antestari Ausonium, Mosell. v. *urmura venti*. Met. 15, 604. Serv. ad Aen. 1, 55. Li- auctoritas, usus loquendi, asperae rei duriorum vocum con- mitatio, omnia utrimque constant. Sed tamen in quam par- leinsium scripturae inventae novitas abripuit, eodem codicis Palatini auctoritas nos compellit. Vers. prox. *Nescio quo si vento* Mor. *Nec scit* tentabat Heinsius. Vers. 27. *navim* Pirckh. *vires capit* unus Vat., significanter, Heinsii iudicio.

9. NUNC GELIDUS SICCA. *gelidus Scythica* prim. Polit. Hafn. *sicca gelidus* Guelferb. Serv. *ficta gelidus* Palat. prim. Vatic., quod pro: *Getica* scriptum putabat Heinsius. Vers. *versa* Guelferb. a pr. m.

2. ARS STUPET IPSA. *mens stupet* Busl. Guelferb. a. m. *s stupet ille* Pirckh. *adstupet ille* ed. Bonon. *illa malis* Pa- c. Rel. Gerardus Maurisius a Burmanno indicatus: *obstu- le*.

3. SPES EST ULLA SALUTIS. Solus Combianus: *nec spes ma salutis*: multo numerosius, Heinsius ait. Immo, multo olatius. Olim Heinsius volebat: *nec spes super ulla saluti* Reliqui libri illius et nostri id, quod expressimus, servant, nisi Crev.: *spes est illa*. Vs. 35. *Obruat* Seguer. *Obruet* Crev. 7. *At mea* fr. Rev. Novum carmen hinc Crev. incipit. Vs. 38. *gemitque* Reg. pro var. scr.]

Nescit in immenso iactari corpora ponto:
Nescit agi ventis: nescit adesse necem.
O bene, quod non sum mecum conscendere pass
Ne mihi mors misero bis patienda foret.
At nunc ut peream, quoniam caret illa periclo,
Dimidia certe parte superstes ero.
Hei mihi, quam celeri micuerunt nubila flamma!
Quantus ab aetherio personat axe fragor!
Nec levius tabulae laterum feriuntur ab undis,
Quam grave balistae moenia pulsat onus.
Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes:
Posterior nono est, undecimoque prior.
Non letum timeo: genus est miserabile leti.

41. Di bene. 47. laterum tabulae. 51. Nec letum.

41. O BENE. *Dii bene* Guelferbytanus, prim. Polit. prim. Palat. sec. Serv. Putean. a sec. man., quatuor praeterea Hein. *Et bene* Francof. a m. pr. Reliqui et nostri cum vett. edd. omn. *O bene*, quod Art. am. 2, 605 ipse Heinsius ex libris admisit. *passus - mecum* Leid. uterque. *navem consc.* Bern. *concendere* lat. prim. Crev.

42. NE MIHI. *Nunc mihi* ed. princ. Heins. *bis misero* Mor. Busl. Bern. *bis toleranda* unus Medic. Versu seq. *quamq* *caret* Guelferb. a pr. m. *ipsa* Leid. uterque.

45. MICUERUNT NUBILA. *concurrunt nubila* ed. Bonon. *buerunt nub.* exc. Voss. Berol. Crev. *micuerunt sidera* fr. Seguer. Rel.; Franc. a sec. m. *lumina* Jun. *fulgura* Bernens. Medonii.

47. TABULAE LATERUM. *laterum tabulae* vett. edd. et co Guelferb. Pal. sec. Mor. Leid. uterque, Francof. Rel. Reliqui eo ordine, quo exhibemus.

49. VENIT HIC. *venit hinc* vett. edd. praeter Bonon., Heinsii codd. et Berol. *huc* Servii codex, quod probare Franc video. Versu seq. *non est* Serv. *undecimusque* Pirckh. Emenda hoc loco versum Metam. 11, 529:

Sic ubi pulsarunt novies *latera ardua fluctus*
Vastius insurgens decimae ruit impetus undae.

Hoc enim latere dixerim in scriptura aliquot codd.: *navis lat* Nimirum Ovidius non videtur *decimum fluctum* pro *decumano* solute dixisse, quod post eum Seneca, Valer. Flaccus, Silius Itali fecerunt, quos vide apud Politian. Miscellan. c. 86.

51. NON LETUM TIMEO. *Nec letum* maior codd. pars: Rev. exc. Voss. Palat. sec. Jun. Leid. prim. Reg. Gall. S Busl. septemdecim alii, Heinsii ed. princ. At Guelferb. Berol. Crev. Bern. cum reliquis: *Non letum*. Nos ex horum numero latinum primum potissimum sequimur. Bern. praeterea: *letum*

Demite naufragium; mors mihi munus erit.
st aliquid, fatove suo ferrove cadentem
In solida moriens ponere corpus humo:

r. *genus ast* Scaliger et Heinsius, *at* Burmannus secundus in rgine exemplaris sui suadebant. Atque hoc posterius in editione non. iam extat.

53. FATOVE SUO FERROVE. Ita Heinsius legendum censuit, mors spontanea a violenta distinguatur: rectissime. Poterat scribere locum Lucani 5, 283:

Sit praeter gladios *aliquod sub Caesare* fatum.

que illud sine codd., certe Crev. ita habet; sed rei ipsi satis us neglexit singulorum scripturas enotare. Ex nostris *fatoque — roque* Guelferb. Berol. Bern. *ferroque — fatoque* Rel. et Seguer. rroque — *fatone cadenti* prim. Vatic. et fr. Boxhorn. *cadenti* etiam oret. pro var. scr., fortassis pro: *cadentis*, putabat Heinsius. Re- ui Heinsii et nostri codd. omnes, quos nominatim non recense- s: *cadendum*, quod recte pro: *cadentum* scriptum divinabat nsius: ita enim supra scripta littera: *t* correctum erat in Beroli- . Igitur solus codex Regius pro var. scr. additum habebat: . Quod tamen in omnibus novem nostris vett. edd. depre- , nec unquam aliter in impressis libris lectum fuisse vide- . Idque cur suspectum esse debeat, non video, cum si hoc a rectore profectum esse statuatur, idem cadere possit in scriptu- ; *cadentum*, utpote ex solo cod. Berolinensi notam, quamque commendat, nisi multo difficilior, quem habet, explicatus, certe difficilis, ut sollertiore nobis opus sit interprete. Licebit igitur in re veteribus editionibus, non ex uno codice, neque omnino nis, neque ex compacto ab iis, qui curam gesserunt, adornatis habere et hoc saltem loco operae pretium putare, quod om- examussim a nobis adhibitae fuerint.

54. IN SOLIDA MORIENS. Similis in hoc versu de scripturis et *solida* res agitur: impar ratio est librorum. *In solita* hi: . Vat. prim. Polit. Palat. sec. fr. Rev. Putean. Bern. exc. . Francof. Jun. Reg. Gall. Serv. Busl. Guelferb. Rel. Crev. i duo alii. Accedunt vett. edd. omnes et ita ex codice laudat ius ad Lycophron. p. 190, notante in schedis Heinsio. *Et* s Leid. uterque. *Et solida* Pirckh. et septem. *In solida* Mo- , nisi de hoc fallor, Palat. prim. et Berol. Sed in hoc po- o *In* in rasura erat: fecerat igitur antea, uti saepe, cum Pirckh. s scripturam: *In solida* paene unius tantum codicis auctoritate Quam tamen quis non pro vera statim agnoscat et amplecta- *Et* locum non habet sententia in priori versu minime absoluta. s ferri non potest, quod vel Burmannus vidit, quia non mors tria et in mari sibi opponuntur, sed mare et terra *solidi* ap- ione distinguuntur, ut Met. 1, 31: *humor*

Ultima possedit solidumque *coercuit orbem.*

14, 49: *ingreditur fervantes aestibus undas,*
In quibus ut solida *ponit vestigia terra.*

Et mandare suis, aliqua aut sperare sepulcra,
  Et non aequoreis piscibus esse cibum.
Fingite me dignum tali nece; non ego solus
  Hic vehor: immeritos cur mea poena trahit?

55. suis aliquid, sperare.

55. ET MANDARE. Cum prioribus versibus a codd. au tate discedendum fuerit, hoc contra in loco parum illi tribu editores. Codd. plurimi: Reg. Gall. Mor. Busl. Leid. Pi Palat. sec. Bern. Guelferb. Berol. et duodecim alii: *aliquid et rare.* Cod. Putean. Serv. Rel. et vett. edd. omnes: *aliq sperare.* Palatinus primus et duo: *aliquod sper.*, duo: *aliqu sper.*, exc. Voss. Francof. Crev. et princeps ed. Heinsii, de tamen dubius sum: *aliquid sperare.* Combian: *aliquo sper.*, Vaticanus: *aliqua sperare sepulcra.* Qui codd. *sepulcrum*, *sepulcra* habeant, de Heinsianis non satis constat; utrumque I cof. *sepulcrum* Guelferb. Bern. Berol. Crev. *sepulcra* Rel. et edd. omnes. Ex ista farragine Heinsius effinxerat scripturam I *Est mandata suis aliquid sperare sepulcra.* In qua secutu longe paucissimorum codd. vestigia, addidit nimis multa. Bu nus in sec. editione iis detractis, quae Heinsius novaverat, tá *aliquid sperare* retinuit. In quo facto desidero primum fidem ticam, deinde numeros Ovidianos, tum elegantiam, postremo s sententiam. Codices alia omnia suadent. Numeri languent, post *aliquid*, quod momentum minime habet, demum fit incisio. leganter dicitur: *Est aliquid*, mandare suis *aliquid.* Denique mentum in procinctu, sive potius militare inter solatia mortis videtur commode referri. Quid enim militi concessum fuit, Ovidio patria excedenti idem licuisset? Ovidius accurate sole qua distinxit, singulatim persequi, neque quidquam omittere: locum in eadem sententia copississimum Ib. v. 147 — 154. V 56, quid hic requiratur, indicat: sepulcra poeta optat. Haec ù illi morientium generi contingunt, sed diversa: alteri mand sedulo accurata, de quibus vide Heinsii notam: alteri subita temporalia, sed tamen sepulcra. Hoc poterat ita efferre p qualiacumque, vel aliqua sepulcra, cfr. Pont. 1, 1, 4: *dumqu quo, quolibet abde loco.* Fast. 3, 598: aliquam *corpore p humum.* Iam vero hoc ipsum: *aliqua* non exiguus librorum r rus ostendit. Pro *et*, quod iidem habent, requiritur particul iunctiva, ex qua reliquae discrepantes scripturae oriri pot Lege igitur: *Et mandare suis*, aliquà aut *sperare sepulcra.* Siquis elisionem ante monosyllabum reprehendet, scito tali fectasse poetam: Her. 7, 47: *pretiosa odia* et *constantia* ib. 8, 103: *reduce* et *victore parente* 13, 135: *Sed quid ego haec*, et saepe. De vocalium *a*, *aut* mixtione vide Gellii in 7, 20. Infr. v. 58. pro *Hic* omnes vett. editiones et codd. Guelf sec. m. Reg. Busl. cum septem aliis: *Huc.* Palatinus secun Bernens.: *Hinc.* Possis suspicari, latere aliquid: et certe si retur: *Nunc*, sensus non ineptus nasceretur: alio potius temp

uperi, viridesque dei, quibus aequora curae,
aque iam vestras sistite turba minas.
jue dedit vitam mitissima Caesaris ira,
ıc sinite infelix in loca iussa feram.
ам commerui, poenam me pendere vultis;

63. Si quam promerui.

luere posse, quando solus perdi queat. Solent miseri di- ı malorum exoptare. Idem tamen sensus vulgatae inesse si recte explicetur, vid. Burm. ad Met. 1, 278., ad Phae- 4.

PRO SUPERI. *Proh* scribunt Msti Reg. Gall. Serv. Jun. Berolin. Versu seq. *Sistite* — *utraque* Jun. *nostras* Pa- n. *manus* Bern. Vers 62. *ad loca iussa* Reg. Gall. Leid. t, uti videtur, sub rasura-Berolinensis. *iussa traham* Leid.

SI QUAM COMMERUI. Vulgata plurimorum Mstorum, no- Bern. et Berol. et edit. Bononiensis, haec est: *Si quoniam* *enam, me perdere vultis.* Sed ingens aliorum discrepantia: iam Crev. *me poena perd.* fr. Rev. *poenas* Reg. — Palat. sec. bus aliis et, si Heinsio potius, quam Gronovio fidem habere lter Polit: *Si quoque quam merui.* Leidenses: *Si quoque* ı. *poena.* Guelferb. et duo scripti: *Si quoque qua mer.* : quatuor alii: *Si quamquam mer.* Putean: *Si quamquam* na. Francof., teste Heinsio: *Si qua quam merui poenam.* at. et Rel.: *Si merui poenam quamquam.* Moret. et unus *Si quia quam mer.* Palat. prim.: *Si quia quam merui* Heinsii prima editio: *Si quia commerui.* Ex altera codd. ıo Heinsiani et vett. edd. octo: *Si quam promerui poenam.* Politian., teste Gronovio: *Si quam promerui poena me.* edicens: *Si quam promerui me poena.* Seguer: *Si quia* *vitam pena me p. v.* — *pendere* Guelferb. a pr. m. et diceus, uterque pro diversa lectione, postremus in vulgata riptura: de quo turpiter errat Burmannus in fine anno- Rottendorphianus: *prendere.* Secundum hos *poenam pen-* e emendavit Heinsius; reliqua ad priorem classem librorum ituit: *Si quam commerui.* Hoc quoque probamus his ar- : ducit eo cod. Palatini primi scriptura: in magna diversi- obscurioribus codicum scripturis verum solet delitescere: o ipsa non difficilis videbitur, si conferas Fast. 3, 25, ubi ıto: *Languida consurgit, nec scit cur languida surgat,* vett. . XV, quas plerasque inspexi, habent, sive id verum sit ıs: *Languida quom surgit, nescit cur* etc.; vel Stat. Silv. , ubi pro vulgato: *que amplexa* rectissime Marklandus re- *complexa.* Heinsius olim tentabat quoque ex Moret. et : *Si quianam merui.* Burmannus pauciores codd. secutus *Si quam promerui,* de reliquis non sollicitus. Verum hanc m a correctore profectam esse vel solus codex Seguer. cuius librarius quidquid reperiret glossarum ascivisse vi-

Culpa mea est ipso iudice morte minor.
Mittere me Stygias si iam voluisset ad undas
Caesar in hoc vestra non eguisset ope.
Est illi nostri non invidiosa cruoris
Copia, quodque dedit, cum volet, ipse feret.
Vos modo, quos certe nullo, puto, crimine laesi,
Contenti nostris, iam, precor, este malis.
Nec tamen, ut cuncti miserum servare velitis,
Quod periit, salvum iam caput esse potest.
Vt mare considat ventisque ferentibus utar;
Vt mihi parcatis: num minus exsul ero?
Non ego divitias avidus sine fine parandi
Latum mutandis mercibus aequor aro:

69. nullo certe — laesos. 70. Dî precor.

detur. Possis fortasse etiam illud *pendere* ex Itali cuiusdem m profectum suspicari propiusque ad codd. scripturas accedere bendo:

Si, qua commerui, poena me perdere vultis,

quemadmodum *morte perdere* dixit poeta Met. 1, 224.

65. MITTERE — AD UNDAS. *iam Styg. si me* unus He unde coniiciebat: *nam St. si me. me dubias* Seguer. a pr. m *undas* maior pars codd., ex nostris Bern. et Crev. et vett. omnes. *in undas* tamen Guelferb. fr. Rev. a sec. m. Palat. Leid. sec. Reg. Put. Gall. Serv. Busl. Rel. Berol. et octo H siani. cfr. Huschk. ad Tibull. p. 459, sq. Vers. sq. *in hac* se Palat. pr.

68. QUODQUE. *quamque* Palat. pr. Busl. Jun. Mor. et tres cum pr. ed. Guelferb. a sec. m.

69. CERTE NULLO. *nullo certe* ex Jun. et Servii codd. edid Burm. sine causa neque ullo ex nostris astipulante. *laesi* edd. et omnes codd. praeter Reg. a pr. m. Francof. Leide utrumque, quinque alios, qui: *laesos*; et Bern. Busl. m. pr., rol. m. pr. et Crev., qui: *laedi. laesos* concinnius putabat H sius: at nos vulgatum simplicius et libris optimis commendatum

70. IAM PRECOR. Hic quoque antiquandum est. Pro gato hoc omnium codd. et edd. Combian. et Medon.: *vos pr* Servii cod.: *dì precor*, quod Heinsius recepit, reliqui serva Minime verisimile est, *iam* librarios interposuisse; *dì* ex glossa ginem ducere paene certum est.

73. CONSIDAT. *subsidat* pr. Palat. cum nonnullis et edd. Versu seq. *Et mihi* vett. edd. omnes, cod. Bersm. unus H sii; sed plures Ciofani, ut videtur. *non minus* omnes libri H et nostri cum vett. edd. Servanda tamen, ut puto, Heinsii est rectio: *num.* Et certe Guelferb. ita habebat.

[Ne]c peto, quas quondam petii studiosus, Athenas;
Oppida non Asiae: non mihi visa prius;
[N]on ut Alexandri claram delatus in urbem
Delicias videam, Nile iocose, tuas.
[Qu]od faciles opto ventos, quis credere possit?
Sarmatis est tellus, quam mea vela petunt.

[77]. petii quondam. 78. non loca visa. 82. vota petunt.

77. NEC PETO QUAS QUONDAM. *Non peto* Busl. et tres. [Ve]rborum collocatio, quam Burmannus primus induxit: *petii quon[da]m* pauculis nititur codd.: Jun. fr. Rev. Put. et sex aliis. Reliqui [om]nes et vett. edd. eo ordine, quem nos postliminii iure revocavimus. Opponuntur sibi: *peto* h. e. *nunc peto* et: *quondam*; ideo [iam] proxime sibi videntur collocanda. Illa vero coniunctio, quam [in]terpunctione adiuvavit Burmannus: *quondam studiosus* efficacia et [b]ene sensu caret omni.

78. NON MIHI VISA. *Non loca visa pr.* Guelferb. Reg. [G]all. Serv. Pirckh. Berol. pr. Vat. pr. Polit, sex alii et ed. sola [B]onon. *loca grata* sec. Politian.: *modo visa pr.* Francof. sed ab [an]tiqua manu corr.: *mihi vis.* a recentiore: *loca visa.* Nec multi codd., et qui interpolationes soleant exhibere, hoc tamen loco glossam traxisse videntur vulgatae scripturae: *non mihi visa prius.* Atque si gravius in fine versus interpungitur, quod inde a Nicolao [He]insio editores fecerunt, certe non adiuvatur sententia, quae sub[ob]scura et imperfecta est, a scriptura: *loca*, quam primus probavit [G]ronovius Obss. 2, 3. Quorsum enim haec tam nude dicuntur: [N]on *peto loca prius mihi visa?* Interpunctione autem sublata, (et [ce]rte ὑποστιγμῇ hic versus finitur in vett. edd. et fortasse in omni[bu]s usque ad D. Heinsii Elzivirianam,) facile intelligitur opponi [s]ibi: *visa prius* et *videam* in sequentibus: „*neque quae olim vidi [v]olo, neque quas videre velim, Alexandriam, celebre elegantiorum [ho]minum deversorium.*" Iam vero huius sententiae simplicitatem [gra]viter impedire videtur scriptura non multorum codd. a Gronovio, [H]einsio et Burmanno probata. Non dissimili atque hic modo pen[ta]metro adiungitur sequens hexameter Fast. 2, 698, 99, ubi post: [ho]st*i* levius interpunges.

81. QUOD FACILES. Elegans et certissima Heinsii coniectura [es]t, quam expressimus. Libri illius et nostri omnes cum vett. edd.: [Q]uod *facile est, opto. opto mihi iam quis* ed. Bonon. et cod. [Pi]rckh. Francius sine causa malebat: *Cur faciles optem. posset* [Gu]elferb. Palat. pr. et plurimi cum vett. edd.

82. VELA PETUNT. Sic idoneus codd. numerus: Palat. prim. [Gu]elferb. fr. Rev. exc. Voss. Leid. prim. Jun. Reg. Gall. Serv. [Po]l. Pirckh. Bern. Rel. Berol. Seguer. Crev. quatuordecim alii et [ve]tt. edd. praeter Bonon. *vella* Palat. sec. Heinsius tamen olim [pr]aescripserat: *malo.* Nos vero probamus, quia aptissime *venti* et [ve]la iunguntur, quia *obligor* et *vota* statim sequuntur, denique, quia [ce]rte non exilium Tomitanum votis noster poeta expetebat, sed

Obligor, ut tangam laevi fera littora Ponti;
Quodque sit a patria tam fuga tarda, queror.
Nescio quo videam positos ut in orbe Tomitas,
Exilem facio per mea vota viam.
Seu me diligitis, tantos compescite fluctus,
Pronaque sint nostrae numina vestra rati:
Seu magis odistis, iussae me advertite terrae:
Supplicii pars est in regione mei.
Ferte, quid hic facio? rapidi mea carbasa venti:
Ausonios fines cur mea vela vident?
Noluit hoc Caesar: quid, quem fugat ille, tenetis?

tranquillam tantum istuc navigationem. Versu seq. *velis fer… tera ponti* in Guelferb. a diversa sed eiusdem aetatis manu scrip… erat. Vers 84. *tam fuga tarda* sine dubio recte Heinsius, qu… quam tantum ex Pirckh. Reg. et quatuor aliis codd. edidit. … nostris libris accedit Guelferb. et editio Bonon. Reliqui omnes … dose: *iam fuga*. Vers 85. *Nesc. quos videam* Guelferb.

86. EXILEM. Ita omnes, quotquot innotuerunt libri scripti, p… ter Servianum, qui: *Exilii*, quod in edd. veteres etiam praeter … noniensem manavit, et Crevenn., qui: *Exulem*. Retinuerunt … mum illud Heinsius et Burmannus, sed hic sibi placebat in … rectione: *Exilio*; quam tueri poterat vulgata scriptura in Fast. … 576. Quidam in Suppl. Act. Lips. 6, 2, p. 78 tentabat: *E… iam facilem*; Francius: *Exiguam facio*; Schraderus: *Praecip… facio*, vel simile quid. Genuinum esse illud in codd. vulgatum … detur et tantum scita interpretatione indigere. Nam: *brevem* … quae Heinsii erat opinio, quemadmodum glossae in codd. Seg… et Rel. explicabant, significari negavit Burmannus, quamquam … videtur usurpasse Varro initio libri quarti de l. L. Intelligas … viam, quae oblectatione omni caret, ut opponatur priorib… 77 — 80., qualis *exilis domus Plutonia* Horatio od. 1, 4, 17, … Bentleium; vel viam, quam cum faceret inopia omnium rerum pr… batur, ut *exiles res* dixit Nepos 18, 5, 1. *vias inopes* ipse lb. … Sen. ep. 53: *dum per aspera erepo, dum* viam *quaero*, *dum* f… Vers. 87. *fructus* Palat. prim. Vers. 88. *nostra* Guelferb. … Vers. 89. *avertite* idem.

90. IN REGIONE MEI. *hac regione* Palat. prim. Busl. t… alii Heinsii cum eiusdem prima editione. *mei* elegans est et … Heinsii coniectura, codd. et edd. omnibus: *mori* servantibus.

91. CARBASA non minus recte ex solo Gottorpiano Hei… recepit: *cornua* Hamburgensis habebat. Reliqui omnes: *corp…* id apud Virgilium de navium compage interpretatur Servius … Aen. 1, 70. 5, 683. Vers. 92. ineptias librariorum Burmannus a… tavit: singulorum sunt vel binorum, nisi quod: *volunt* Gue… Palat. sec. et septem; *volant* nullus habuit. Vers. 93. *cur quem* G…

Aspiciat vultus Pontica terra meos.
; iubet, et merui: nec, quae damnaverit ille,
Crimina defendi fasve piumve puto.
. tamen acta deos nunquam mortalia fallunt,
A culpa facinus scitis abesse mea.
mo ita, si scitis; si me meus abstulit error,
Stultaque mens nobis, non scelerata, fuit:
amlibet e minimis, domui si favimus illi:
Si satis Augusti publica iussa mihi;

96. iusve piumve. 99. vos scitis.

a sec. m. et plures, sed malae notae. Vers. 94. *Accipiat* Palat. Reg. pro var. scr., duo alii cum prima editione.

96. CRIMINA DEFENDI FASVE PIUMVE PUTO. *Carmina* Pa- prim. cum tredecim aliis. — Burmannus scripturam sanissimam plurimorum codd.: *fasve piumve* impugnat: dicit, idem esse et pium. Si negare voluit, iungi haec posse, refellitur locis 15, 867; Her. 4, 133, 134, ubi iuncta ponuntur. Si hoc t, non posse particula *ve* disparari ex regula Bentleiana ad Epod. 16, 6., poterat cum codd. Heinsianis: Gall. Serv. Jun. Rel. Francof. scribere: *fasque piumque*, quod ex nostris rb. Berol. Crev. et ed. Bonon. habent. Sed nimirum dis- cupiebat, neque tantum ab Heinsio, sed etiam a se ipso. enim probat cod. solius Regii scripturam: *iusque piumque*, ine ipso edidit: *iusve piumve* sine auctoritate librorum.

99. IMMO ITA SI SCITIS. Fugiebat Heinsium ratio in sub- do codd. numero, cum scriberet, plurimos pro vulgato hoc : *vos scitis*. Ii erant Reg. Gall. Mor. Serv. Busl. fr. Rev. m. exc. Voss. Leid. uterque et decem alii. Accedunt Ber- et Crev. Dimidius codd. numerus est, sed deterior, desunt iores, Putean. Palat. prim. Francof. Guelferb., prima manus i, quos sequimur. *Imo ita est*, *scitis vos me meus* prim., et Guelferb. a sec. m. *sic me* prim. Polit. Busl. Bern. Guel- in margine a rec. man. et duo. *quod me* unus, *ut me* unus, s exc. Voss. et tres. *malus error* Medonii, Seguer. et Bern. seq. *non nobis mens* Guelferb. Reg. prim. Vatic. Palat. sec.

101. QUAMLIBET iure optimo nobis edidisse videtur Heinsius, ex Gall. tantum et duobus libris. Sed accedit noster Crev. longe inde distant codd. Leid. uterque, Berol. cum aliis duo- et Reg. pro var. scr., qui: *Quamlicet*, quin ne Palatinus qui- primus cum quatuor aliis, qui: *Qualicet* exhibent. Guelferb. rimi reliqui cum vett. edd.: *Quod licet*. Francof. m. pr.: *Quo e minimis* Palat. pr. *et minimis* Guelf. *ex minimis* tres.

102. SI SATIS AUGUSTI PUBLICA IUSSA MIHI. Primo loco scripturae in hoc versu differentiam, quae non magna est: *atis* (sive *His satis*; neque enim dignoscebam,) Palat. sec.

Hoc duce si dixi felicia secula, proque
Caesare tura pius Caesaribusque dedi;

Sint satis vett. edd. omnes praeter Bonon. et cod. Berol. a m. pro var. scr. *Et satis* cod. Berol. *iussa tuli* Reg. Be tres Heinsiani; *iussa mihi* Rel. et Reg. pro var. scr. *iussa* Gottorpian. *visa mihi* prim. Polit. *publica cura fuit* fragm. horn. Iam sequentur doctorum virorum coniecturae, quae plurimae: Heinsii: *Si laris Augusti publica visa salus:* Petri I cii: *Si sacra Augusti publica iussa mihi*, et altera: *Si lex Au iussa fuere mihi:* nescio cuius in Suppl. Act. Lips.: *Sique Aug. publ. iussa mihi:* Burmanni: *Si patris Augusti publ. salus:* Heumanni in Misc. Lips. 5, p. 334: *Si sancta Aug. iussa mihi:* Withofii ex schedis manu Schraderi descriptis: *S ris Augusti sunt loca culta mihi*, alia: *Si laris Augusti publica cra mihi*, tertia: *Si laris Augusti publica causa mihi:* Jo. S deri in schedis autographis: *Si fata Augusti*, vel, *Si iussa Au publica visa mihi.* Postremo, ut frustra hos criticos sategiss telligatur, vera loci interpretatio ponatur, quae una est, eaque a Gronovio Syll. epp. 3, p. 468. sq. indicata: *publica* sunt q cunque pro republica fiunt, Lucan. 7, 164: *Usque ad Thess Romana et* publica *signa: nulla iam* publica *arma* Tacit. initio nal. Ovid. Pont. 1, 2, 101:

Utque diu sub eo sit publica *sarcina rerum.*

Iussa Augusti aut sunt edicta eius, atque ita Fast. 6, 690 i *collegae* dicitur edictum censorium, aut leges, quas tulit, quem modum *legum contraria iussis* legitur Trist. 2, 243. *Iussa gusti satis publica* ei videntur, qui de legitima eius auctoritate dubitat. Quod vero Burmannus Ovidii negat fuisse, leges Au ratas habere, quasi potuisset, si voluisset, eas oppugnare, e Poterat conqueri poeta de illo ipso edicto, quo sine iudicio rel batur: quin adeo non obscure id facit lib. 2, 131: *Nec mea creto damnasti facta senatus*; nimirum quo modo olim Corn Gallus et paulo post Ovidium Cassius Severus condemnati fue vid. *Heyn. vit. Virg.* a. 728; *Weichert. de Cassio Parm. p. sq.* et v. 134: *Ultus es offensas, ut decet, ipse tuas.* Po etiam Julias leges impugnare, quod pertinaciter satis ordinem e strem eo ipso tempore, quo haec scribebantur, et vero a fecisse patet ex Dione Cassio, lib. 56 initio.

103. DIXI — PROQUE. Quod maiorem veterum par duxi habere dicit Heinsius, falsus esse videtur. Notaverat hoc mine fr. Reg. Leid. utrumque, Reg. Moret. et octo alios. Ac Guelferb. Totidem fere nec antiquissimi: *felicia tempora.* In autem numerus codd.: *pro quo*, inter quos ex vetustioribus P pr. Guelferb. Revianus, Puteaneus, Bernensis; accedunt vett. omnes.

104. TURA PIUS. Sic fr. Rev. Putean. Francof. Busl. I Mor. Serv. Palat. sec. Leid. sec. *tura diis Caes.* Berol. et vel alter Heinsii. *prius* tres. *pia* Pirckh. prim. ed. et duo H siani. Palatinus primus et Guelferb. cum reliquis codd. et

Si fuit hic animus nobis, ita parcite, divi:
Si minus, alta cadens obruat unda caput.
Fallor? an incipiunt gravidae evanescere nubes,
Victaque mutati frangitur ira maris?
Non casus, sed vos sub conditione vocati,
Fallere quos non est, hanc mihi fertis opem.

III.

Cum subit illius tristissima noctis imago,
Qua mihi supremum tempus in Vrbe fuit:

106. Sin minus. 107. vanescere. 2. Quae.

... omnibus: *piis*. Behotius Apophor. 2, 9 ita laudat: *dedi Caes.* ... ex vetusto codice, indicante Heinsio in schedis.

106. SI MINUS. Ita, non: *Sin minus* codd. omnes, praeter ... secundum et Bernensem; etiam vett. edd. ante Aldinam. ... primus: *Si minimis alta caput obruat unda maris*; vi... nec, puto, pro Heinsiana illa scriptura, quam ubique pro *Si* ... ingerere solebat.

107. GRAVIDAE EVANESCERE. *vanescere* meliores habere ... Heinsius, quorum in schedis nominat Reg. Serv. Busl. ... Pirckh. Palat. sec., undecim alios reticet. Accedit codex Se... et edit. Bonon. Palatinus tamen primus et Guelferb. cum ... omnibus: *evanescere*; quos sequimur. Vers. seq. Palatini ... scripturam nec paucorum aliorum expressimus. Quidam ta...: *unda dei*; Bern.: *ira dei*; Guelferb. et vett. edd. praeter ...: *unda maris*.

109. NON CASUS ex Put. Busl. Jun. duobus aliis Heinsianis, Bernensi. Reliqui et vett. edd.: *casu*. Ortum id vitium ex ...datiore reliquorum verborum ordine, *sed vos sub cond.*, quem ...tinus primus cum Guelferb. et plurimis servat. Non pauci ta... cum vett. edd., excepta Bonon.: *vos sed sub cond.* fr. Rev.: *casu sed o vos sub conditione*, unde Heinsius in schedis facie...: *Non casus sed ea sub conditione vocati.* Quo pacto in se... versu codici Palatino suus honor haberi possit, qui cum Mo...: *vos mihi fertis opem*; quod in prioris versus recepta scri... minus licet.

III.

Inscriptiones: *De discessione* Francof. *Narrat digressum gemi... luctusque suorum* Pirckh. et Berol. *Qualiter* (*Ut* Ald.) *ex urbe ... discesserit, nec non coniugis et suorum lachrymas memorat* ... edd.

2. *Quae* cod. Gall. et ed. Bonon. *Quod* Serv. et alius Hein... Reliqui libri omnes: *Qua*; quod non necesse videtur cum

Cum repeto noctem, qua tot mihi cara reliqui,
  Labitur ex oculis tunc quoque gutta meis.
Iam prope lux aderat, qua me discedere Caesar
  Finibus extremae iusserat Ausoniae.
Nec mens, nec spatium fuerat satis apta parandi:
  Torpuerant longa pectora nostra mora.
Non mihi servorum, comitis non cura legendi:
  Non aptae profugo vestis opisve fuit.

4. nunc quoque. 7. fuerant satis apta paranti.

Heinsio mutare. Tenerrimi adfectus est, quod conqueritur, se tam quidem supremam noctem sibi Romae esse licuisse.

4. TUNC QUOQUE. *nunc quoque*, quod Ciof. in codd. reper quodque in Guelf. pro v. scr. prim. man. extat, Heinsius ex Ro dorphiano et prima editione recepit. Reliqui tamen omnes et H et nostri cum vett. edd. *tunc quoque*. Unus Mediceus: *Ia gutta*. Esto, illud Heinsianum habere, quo se commendet, rum tamen scripturam deserere religio fuit. Art. am. 3, 190:
Cum rapta est, pulla tunc quoque veste fuit.

5. LUX ADERAT. *nox aderat* Palat. sec. et duo alii H siani. Reliqui eius et quos nos contulimus, aut collatos inspexi cum vett. edd. ita, uti expressimus. Quae Burmannus ad hunc cum disputat, futilia sunt. Heinsius in autographo vulgatam eg illustraverat verbis Ulpiani in Digest. l. 48. tit. 22, 7, 17: *qui relegantur dies excedendi a praesidibus dari et potest et Etenim moris est ita pronunciari: Illum provincia illa insul eis relego, excedereque debebit intra illum diem.* Schraderus ad properandum fuisse Ovidio ideo, quia stato die *finibus extr Italiae* cedere debuerit; cfr. Dio Cass. 41, 9. Monebat etiam lestam fore vocem illam in tribus alternis versibus positam. *me* Guelferb.

7. NEC MENS NEC SPATIUM hoc ordine pro vulgato: *spatium nec mens* Heinsius edidit ex Barberin. Pirckh. Leid. Reg. Gall. Mor. et quatuor aliis suis codd. Accedit, qui fort in illo numero fuit, Seguer., tum Guelferb. et ed. Bononiensis. *spatium fuerat nec mens* Leid. prim. et alius. Verum *fuerant* nisi Barber. et fr. Rev. ex Heinsianis et nostri Guelferb. et land. Neque opus est mutatione, nisi cum Heinsio, quod n factum, ex uno Servii cod. *paranti* asciscas. Omnes reliqui: *parandi*, praeterquam quod: *apta paratu* Richel., *apta p* Comb. pro var. scr., *cura parandi* Jun. Et rectissime mon Is. Verburgius, *apta* esse casum quartum; nisi durum in mo *parare* verbum neutrum quis esse iusserit.

9. COMITIS. Sic Barberin. et Gott. pro var. scr., quod H sius edidit pro vulgato librorum scriptorum et impressorum: c *tes*. cfr. Serv. ad Aen. 2, 729, Non improbamus: ita enim

Non aliter stupui, quam qui Iovis ignibus ictus
  Vivit, et est vitae nescius ipse suae.
Vt tamen hanc animi nubem dolor ipse removit,
  Et tandem sensus convaluere mei;
Alloquor extremum moestos abiturus amicos,
  Qui modo de multis unus et alter erant.
Vxor amans flentem flens acrius ipsa tenebat
  Imbre per indignas usque cadente genas.
Nata procul Libycis aberat diversa sub oris:
  Nec poterat fati certior esse mei.
uocunque adspiceres, luctus gemitusque sonabant:
  Formaque non taciti funeris intus erat.
mina virque meo, pueri quoque, funere moerent:
  Inque domo lacrimas angulus omnis habet.
licet exemplis in parvo grandibus uti,
  Haec facies Troiae, cum caperetur, erat.
mque quiescebant voces hominumque canumque

13. animo. 21. Quodcunque.

r, in vulgata scriptura autem importune variatur oratio, quan- is recte habeant illa: *servorum legendi.*

11. IGNIBUS ICTUS. *ignibus ustus* Palat. prim. Mor. pro . scr. prim. ed. Heinsii et eiusdem quatuor libri. Fortassis ex a.

13. UT TAMEN HANC ANIMI NUBEM. *animo* ex solo Pu- . Heinsius. Omnes reliqui cum vett. edd.: *animi*, nisi quod fr. .: *animam*. Vix opus videtur mutatione. Vers. 16. *erat* Guelf- . et vett. edd.

17. FLENS ACRIUS IPSA. *flens arctius* gloss.: *strictius* Pirckh. *at* Servii. *movebat* alius Heins. *dolebat* Gottorp., unde Heinsius iebat: *fovebat.*

19. DIVERSA SUB ORIS. *divisa* Pirckh. Palat. sec. et tertius i. *divulsa* Berol. *libycas sub oras* Jun. *regione sub or.* unus.

21. QUOCUNQUE. *Quodcunque* typotheta Burmannianus, ut iidem homines in edd. Novariae et Capcasae. *Quacunque* h. et ed. Bononiensis. *adspicerem* Rel. *gemitus luctusque* Bern. . uterque, Crev. *gemitus lacrimaeque* unus Heins. Vers. seq. *tanti* Pirckh. ed Bonon., unde Gronovius pater faciebat: *non* . *nec taciti* Gall. *instar erat* Crev. Vers. 25. *Scilicet exemplis in parvo* Reg. a pr. m. Guelferb. a sec. Gall. Mor. . Busl. Pirckh. Rel. Crev. et plures Heinsii. *in parvos exem-* Putean. *in parvis exemplis* Leid. uterque, Bern. vett. edd. De is" Heinsii in hac scriptura fallitur Burmannus. *exemplis in* is Reg. a sec. man. Guelferb. sub rasura, Berolin. prim. ed. et decim alii Heinsii. Vers. 27. novae elegiae initium in Guelferb.

Lunaque nocturnos alta regebat equos.
Hanc ego suspiciens, et ab hac Capitolia cernens,
Quae nostro frustra iuncta fuere lari:
Numina vicinis habitantia sedibus, inquam,
Iamque oculis nunquam templa videnda meis;

29. HANC EGO SUSPICIENS, ET AB HAC CAPITOLIA CERNENS. *Hanc tu* fr. Rev. *Hanc tum* Francof., teste Hein. Busl. *Hanc tunc* Putean. *et ad haec* prim. ed. Heinsii et no veteres praeter Bonon.; posteriores, sed nescio a qua inde, ante Bersmannum: *et adhuc. sed et haec* Francof. m. pr. *et* Putean. Politian. sec. et duo Heinsii. *et ad hanc* Guelferb. lat. sec. Polit. prim. Servii, tres Heinsii et noster Berolin. Reliqui libri omnes: *et ab hac.* Hunc longe maximum codd. merum recte secutus est Heinsius: nos tamen quantumcunque seruissemus, si in eximii viri interpretatione acquiescendum fu. *Ab hac* dicit esse: *post hanc*, *postquam hanc adspexi.* Ni cum praepositio illa rebus vel tempore vel spatio iunctis desig dis inserviat, ac saepissime quidem utramque illam rationem sequatur, velut in Fast. 3, 781:

Et caperet fasces a *curvo consul aratro*

iis exemplis, quibus temporis ordo et continuatio indicatur, ab sunt Ovidii interpretes ad diversissima quaevis explicanda, velut lud in Consol. ad Liviam v. 416: *deus excusare priora*

Dum volet, a *Druso caetera laeta dabit;*

quod exemplum in docta Handii disputatione desidero. Quin illa quidem satis distinguuntur, ubi rerum aestimatio intellig quod genus Handius p. 43 apud scriptores recentiores extare servat, quibus accenseri Ovidium posse fatendum est, qui non mel ita loquitur: Her. 18, 69. Met. 8, 450. Pont. 4, 6, Quidquid sit, hoc in loco non intelligitur, cur oratione coniun poeta, quae eodem conspectu videre nequiverit. Mirum, nisi adoraturus in gyrum sese dextrorsum circumegerit, vetusto m Hoc nomine praestiterit codd. scriptura: *ad hanc*, qua prob causa affertur, cur a nitore lunae ad splendorem Capitolii o converterit. Verum loci potius propinquitatem notare voluit p *prope lunam*, ideoque *paene simul cum illa* Capitolia se conspic esse. Hoc quoque per praepositionem *ab* fieri poterat; vid. H Turs. tom I. p. 48, 49. Ovidius Met. 9, 33:

tenuique a pectore*varas*
In statione manus.

ibid. 14, 95: *Membraque contraxit naresque* a fronte *resimas Con* Illud expressit, quod Rutilius in Itinerario v. 50, fortasse, ut m ex his libris imitatus: *Non procul a coelo per tua templa su* et qui ad eum locum laudantur ab interpretibus, Martial. 10, Claudian. sec. cons. Stil. v. 133 sq. Nam *numina vicinis sed habitantia* cave, de Iove Capitolino deabusque συννάοις potius telligas, quam de his cum luna, et reliquis in coelo diis omni Alioquin otiosa et supervacua essent illa: *Hanc ego suspiciens.*

relinquendi, quos urbs habet alta Quirini,
salutati tempus in omne mihi;
ımquam sero clipeum post vulnera sumo,
men hanc odiis exonerate fugam;
tique viro, quis me deceperit error,
te; pro culpa ne scelus esse putet.
ıd vos scitis poenae quoque sentiat auctor,
ato possum non miser esse deo.
rece adoravi superos ego: pluribus uxor,
ultu medios impediente sonos.
am ante Lares passis prostrata capillis

42. praepediente.

POST VULNERA. *post funera* Palat. prim. Seguer. prim. ıatuor Heinsiani. Vers. seq. *Et tamen hanc* Palat. prim. ıen *hanc* fr. Rev.

QUIS ME omnes libri, praeter Gottorph., quem Heins. *qui me* exhibentem.

UT QUOD VOS SCITIS. *Ut quod sentitis* edd. vett. octo ıe codd. Heinsii. *Et quod sentitis* unus eiusdem. *Et quod* Pirckh. *Ut vos quod scitis* Seguer. *Ut quod vos scitis* im. Guelferb. cod. Bersm. Francof. a s. m. Bern. Berol. Rel. Heinsii. Pro hac et pro sequenti scriptura Heinsius codd. ır. Serv. et, quod mireris, primam editionem laudabat. ad hanc pertinere. *Ut quae vos scitis* Palat. sec. Jun. ırque, Politiani uterque, Reg. Put. Busl. Crev. septem : editio nostra Bononiensis. *Utque ea vos scitis* Francof. In re tantuli discriminis Palatinum primum sequimur, Heinsio quoque factum opinor propter codd. numerum et nos non nominavit, bonitatem. Versu seq. *possim* Mor. vett. edd. praeter Bononiensem. *possem* Berol. *si miser* it. prim. Vatic. Vers. 41. *superos sed pluribus* Rel.

IMPEDIENTE. *praepediente* solus Barberinius, admodum auctoritas. Reliqui scripti et impressi omnes: *impediente*; locutus est poeta Met. 13, 745 et, ubi integer hic versus Liv. 130. *impediente preces* Rel.

ILLA ETIAM ANTE LARES PASSIS PROSTRATA CA- *Ipsa* Palat. prim. *Illa sed ante* ed. Bonon. *Illa q; ante e aras* Leid. uterque, Serv. Mor. pro v. scr. prim. Vatic. einsii. *sparsis* Palat. prim. et sec. Guelferb., sed in li- ius, Leid. uterque, exc. Voss. fragm. Rev. Jun. Reg. Gall. r. m. Busl. Bern. Rel. Berol. Crev. octo alii Heinsiani prima et veteribus nostris editionibus. Nescio an reci- fuerit a nobis. *prostrata*, quod Heinsius servavit, vett. trae agnoscunt et quidam codd.: Berol. Reg. a pr. m. etiam Palatinus primus, nisi oblitum putemus annotare Ia- hardum, et fortasse unus et alter Heinsianus liber. Reli-

Contigit exstinctos ore tremente focos:
Multaque in adversos effudit verba Penates,
Pro deplorato non valitura viro.

45. aversos.

qui in diversa omnia abeunt: *attrata* Hamburg. *astracta* 1 Buslid. alius. *attracta* Palat. sec. Putean. Jun. duo alii. Reg. a. sec. man. Mor. duo alii. *ah strata* unus Vatic. *a* Polit. sec. Guelferb. a sec. m. (prima dignosci non poterat) praeterea, unde ipse Politianus: *atrata* faciebat. *adtracto atracta* alius. *abstructa* duo. *attacta* prim. Vatic. *intract* Polit. *extracta* exc. Voss. Crev. *constrata* Serv. alius. c unus. *pertracta* unus. *abiecta* unus. *ablata* Gall. alius. unus. *proiecta* Barber. et Relandi. *affusa* Seguer. *diffusa* Ingens scripturae diversitas, sed diiudicatu haud aeque c Apparet enim quas scripturas ultimo loco recensuimus, me glossas aut correctiones esse, antiquiorum autem et meliorun Hamburgensis, Vatic., Rev., Putean., quantumvis per se a communi origine non ita multum abesse, quam in scriptu *strata* positam fuisse putaverim. Atque ita diserte Hei schedis autographis divinaverat, nisi a Burmanno id insupe tum fuisset. Met. 2, 343:

Nocte dieque vocant adsternunturque *sepulcro.*

cfr. Met. 8, 539. Seneca apud Lactant. div. inst. 2, 2: *si per totum assident diem aut astant.* Sed vulgata tanti tueatur licebit auctoritate Palatini primi.

44. EXSTINCTOS prim. Palat. uterque Polit. Francof Heinsii plurimi et nostri omnes. Contra editi veteres on codd. Servii, Reg. pro v. scr. et tres: *exstructos*, vel *ex aeternos* pr. Vat. Palat. sec. Guelferb. et quinque alii. *e* unus Vatic. et Seguerianus, unde Heinsius: *hesternos* e Vossianus codex: *antiquos*. *ore premente* Busl.

45. ADVERSOS. Ita Heinsii codd. ne uno quidem e quantum sciam, certe nostri et vett. edd. omnes. Bernen tum e glossa: *offensos*. Heinsius primus induxit: *aversos*. rum, quod revocavimus, probat Huschkius ad Tibull. p. 5 argumento, ut mihi quidem videtur, parum idoneo: „*pena erant aversi, quippe immobiles;*" at *versos* habes Aen. 1 Ita enim hanc litem, quam movernnt Heinsius et Burman Her. 7, 4 diiudicandam ubique existimamus, ut librorum so ctetur auctoritas, si modo sensus patiatur. Patitur autem *aversos deos*, qui non corpore averso vel converso fingi vi velut olim Juno illa Argiva, sed *aversis auribus* et *aversa* cfr. Serv. ad. Aen. 4, 362. Tibull. 3, 3, 28. Ovid. Pont. 1 Leontius p. 171, 172 ed. Mai. Arnob. adv. gent. 6, 4: *o atque immobiles stabunt.* Non ubivis apte dicuntur *advers* potest enim quandoque nimium id esse. Hoc loco retinuimu Penates, quamvis mites alias dii, *placantur* apud Horatiu 3, 3. Nemo autem placatur, quin *adversus* fuerit, non *aversus* cfr. Fast. 2, 541. Lusus inest loco Fast. 3, 789.

e morae spatium nox praecipitata negabat
'saque ab axe suo Parrhasis arctos erat.
facerem? blando patriae retinebar amore:
ma sed iussae nox erat illa fugae.
ioties aliquo dixi properante, quid urges?
quo festines ire, vel unde, vide.
ioties certam me sum mentitus habere
am, propositae quae foret apta viae.
men tetigi: ter sum revocatus et ipse
ılgens animo pes mihi tardus erat.
vale dicto rursus sum multa locutus
ȷuasi discedens oscula summa dedi.
eadem mandata dedi meque ipse fefelli,
piciens oculis pignora cara meis.
ıe, quid propero? Scythia est, quo mittimur, inquam:
ıa relinquenda est: utraque iusta mora est.

62. *deest* est *in fine.*

NOX PRAECIPITATA. *nox festinata* Mor. pro var. scr. 3usl. Novam „*epistolam*" incipit Rel.

VERSAQUE AB AXE SUO. *Visaque* Jun. et alter. *Versa* Rel. *ab axe poli* Palat. sec. Relandini libri scriptura pos- elegans videri, certe enim subter stellam polarem ursa ovetur; si quid mutandum esset. Sed negat hoc Heinsius loco Luc. 2, 237: *Parrhasis obliquos Helice cum verteret* Sen. Herc. fur. 131: *Arcades ursae*
Lucem verso temone vocant.
ır Hand. ad Tursell., p. 50, n. 2. Aliam interpretationem ligeri ad Manil. 5, 651. p. 467.

FESTINES Palat. prim. Puteau. a m. pr. prim. ed. Heinsii lii eiusdem, quos Hamburgensem et duos vetustos Italos rtet, si recte Heinsius: *meliores* ita habere dixit. Reliqui um vett. edd. indicativum habent. Sed accedendum est ita enim solet efferre Ovidius, nisi metrum impediat, ut 393, 637. Her. 10, 86, ubi vide Loersium.

VIAE. *fugae* Palat. prim. Pirckh. Leid. uterque, Reg. Se- d. Bersm. pr. c. ed. Heins. decem alii; repetitum ex versu *positae* vett. edd. Vers. 55. *ab ipso* Reg. pro v. scr. . *verba locutus* Leid. uterque. *plura loc.* Gall. Bern. Crev. s. *decedens* Pirckh. m. sec. gl.: *moriens. oscula multa* Gall. Mor. Jun. exc. Voss. quinque Heinsii et ed. Bono- *ra* fr. Rev. *firma* Berol. Vers. 60. *care* Guelferb. pr. m. . *quo propero* et *qua mittimur* Francof., teste Heinsio.

IUSTA MORA EST. *est* Heinsius omissum inveniebat in

Vxor in aeternum vivo mihi viva negatur
Et domus et fidae dulcia membra domus,
Quosque ego dilexi fraterno more sodales;
O mihi Thesea pectora iuncta fide!
Dum licet, amplectar: nunquam fortasse licebit
Amplius; in lucro est, quae datur hora, mihi.
Nec mora; sermonis verba imperfecta relinquo,
Complectens animo proxima quaeque meo.
Dum loquor et flemus coelo nitidissimus alto,
Stella gravis nobis, Lucifer ortus erat.
Dividor haud aliter, quam si mea membra relinqu
Et pars abrumpi corpore visa suo est.

65. fraterno dilexi. 68. mihi est.

codd. Leid. prim. et Gall., quibus accedit Crev. et Bern. Hi venustum in modum Burmannus primus abiecit. Reliqui omnes servant. *multa mora est* Busl. Heinsius volebat: me vel *iusta morae*, vel *causa morae*. Secunda coniectura elega tertia minime necessaria: *mora* enim pro causa morandi sat tatum est. Rutil. Itiner. I. 186:

Nec piget oppositis otia ferre moris;

et vid. Gronov. ad Senec. Herc. Fur. 1215. Versu seq. *est* Francof.

65. QUOSQUE EGO DILEXI FRATERNO MORE. *Quo* Reg. Put. Busl. Leid. prim. Bern. Rel. et novem Heinsii. *fr dilexi* ex Leidensi utroque et alio receperat Heinsius. Reliqu nostri et vett. edd. omnes inverso ordine; quem contra libr tari non puto consultum esse. Versu seq. *pignora* Pirckh. Bonon. Versu 67. *amplector* prim. Vat. Barb. Reg. Mor Guelferb. a sec. m. Berol. et duo Heins.

68. IN LUCRO EST. Voculae *est* eam collocationem, expressimus, plerique codd. Heinsii, nostri et vett. edd. agnoscunt, nisi quod ex his Bononiensis, Aldina et Veneta prorsus illam delent, et cod. Putean.: *in lucros quae* etc. illud verbum ponunt solus cod. Patavinus et editorum qui tatem habent Aldus in secunda editione et Heinsius. Denuo titum in fine, sed deletum Guelf. habuit.

70. COMPLECTENS Guelf. Palat. sec. fr. Rev. Jun. Leidd. Put. Gall. Mor. Francof. Serv. Busl. viginti alii Heinsiani Bersm. Bern. Rel. Berol. Crev. et ed. prim. Heinsii. P primus tamen cum reliquis codd. et vett. edd.: *Amplectens*. ep. 1: *complecti horas*, ep. 4: *complecti vitam*.

74. VISA SUO EST. Non ita multi codd.: Leid. Reg. Gall. Busl. undecim alii et ex nostris Rel., prim. ed. et nostrae veteres omnes: *meo est*. Reliqui id, quod post

oluit Mettus, tunc cum in contraria versos
tores habuit proditionis equos.

75. Priamus doluit — versus. 76. equus.

ecepimus, nisi quod Berol.: *mea est* et *meo*, deleto *est* Bo-ius quidam.

. 76. SIC DOLUIT METTUS, TUNC CUM IN CONTRARIA s ULTORES HABUIT PRODITIONIS EQUOS. Hoc distichon na, qua in libris tantum non omnibus exstat:

Sic *doluit Priamus* (ita enim libri et edd. veteres, non quo-Heinsius et Burmannus ediderunt: *Priamus doluit*)
tunc cum in contraria versus
Ultores habuit proditionis equus,

n et nugatorium esse, ut quod maxime, nemo negabit; adeo-aestare, ut eiiciatur, quam sic servetur, cum Heinsio et Jo. ero in Emendatt. p. 204 et schedis autographis censeamus . Nam neque comparatio ad rem facit et sensus in poste-rsu desideratur et locutio: *in contrarium verti* sine exemplo uaeritur igitur, an levi opera emendari possit. Vir doctus uis a Burmanno laudatus ita tentabat:

Sic primus doluit tunc, qui in contraria versos
Ultores habuit proditionis equos;

Burmannus non ex Ovidiano loquendi genere, Schraderus idiculum censebat. At vetustissima est huius loci scriptura, Naugerius tanquam ab aliis probatam commemorat:

Sic doluit Mettius, tunc cum in contraria versos
Ultores habuit proditionis equos,

quod culpetur, vix invenias. Violentior videtur? at *Met-*dd. est scriptura, Heinsianorum Combii et unius Bononiensis, Relandini et editionis Bononiensis; *equos* sex Heinsiani et inus exhibent: *equs* Guelferb. a correct. *versos* correctio cillima et *verso* Bononiensis habebat. Displicet in carmine um ex historia petitum? ita solet Ovidius interdum in his credo, doctiorum Graecarum fabularum penuria, vid. 3, 5, l et eadem haec historia inter fabulas plurimas legitur in Ib. Dicendi genus reprehendis cum D. Heinsio, *actos equos* po-non *versos*? ita sane in eadem re Seneca ep. 14: *distracta* *ma actis curribus membra.* Sed lege Gellii locum ab aliis um et Dionem Cassium l. 41, c. 7: ἐς ἀμφίβολον καθ-ιεντοι τοῖς τε σώμασιν ἀπεσπῶντο καὶ τὰς ψυχὰς δίχα ντο. Cfr. Manil. 2, 165:

Dissimile est illis iter in contraria versis;

um poetam loco plane gemello in Ib. 281:

Vel tua, ne genus hoc poenae cognoverit unus,
Viscera diversis scissa ferantur equis:

equi certe sunt *in contrarium versi.* Am. 3, 11, 33 li-ulli: *pectusque leve in contraria vertunt:* quod vix scripsis-arii, nisi hic Mettium legissent. *Ultores equos* itidem habes 141. Mettii nomen, quod produci prima syllaba, ideoque

Tum vero exoritur clamor gemitusque meorum
Et feriunt moestae pectora nuda manus:
Tum vero coniux humeris abeuntis inhaerens
Miscuit haec lacrimis tristia dicta meis:
Non potes avelli: simul ah, simul ibimus, inquit:

80. dicta suis.

metro hic repugnare cavillatur Heinsius, (memor Statii Silv. 7.,) oblitus, puto, erat loci Virgiliani, Aen. 8, 642:

Haud procul inde citae Mettium in diversa quadrigae, ubi vid. interpretes, quem Sid. Ap. Paneg. Anth. v. 290 imit quanquam Salmasius ad Flor. I, 3 ubique *Mettum* legendum auctor est, accedente Weicherto v. dss. de Furio Bibaculo p. At nemo vir paulo doctior probavit istos versus. Auctori agamus? Probaverant olim Claud. Salmasius et Jo. Fr. Gro cuius epistolam ad illum scriptam habes Syll. 2, p. 540, ubi leguntur: „De Mettio verissime correctum vel invitis Mss. fidiculis inde extorqueatur sensus, qui ad aliam historiam all Subtilitas illa distinguentis inter: *in contraria versi* et: *in* d *acti* eum decet, qui quid *agere*, quid *diversum* sit, ignorat." E quae haec sequuntur in epistola patet satis inique iudica Heinsiorum annotationibus quibusdam istos viros, quod cum lexerit Nicolaus Heinsius, inde putaverim factum, ut paulo pe cius suae sententiae inhaereret. Tale quid commisit sequ. 21. et ad Met. 10, 225, ubi Is. Vossi coniecturam reticuit: *D bris sceletis.*

77. CLAMOR GEMITUSQUE. *clamor fletusque* Palat. pri prim. ed. Heins. *luctusque* exc. Voss.

80. TRISTIA DICTA MEIS. *tristia verba meis* Guelf. P Palat. sec. Reg. Gall. Bern. Francof. quatuor alii et ed. B *verba suis* cod. Bersm. *dicta suis* Gall. pro v. scr. Mor. Ber tres Heinsiani, quod ille edidit tanquam eadem elegantia dictum que Her. 14, 67:

dumque queror, lacrimae sua verba sequuntur,

et quae collegit ad Her. 17, 152. Verum si *implentur la verba* Her. 6, 58, h. e. quasi perfunduntur, si *cadunt in si verba lacrimae* Tr. 3, 5, 14, h. e. quasi incidunt et illa infi si *admittuntur fluctus in verba novissima*, Met. 11, 256, cur in duorum complexu alterius dicta ab alterius lacrimis quasi poeta finxerit; cur non omnium reliquorum librorum retine scripturam: *dicta meis?*

81. NON POTES — INQUIT. *Ne potes* Pal. prim. *sin* Heinsius edidit ex Palat. prim. Leid. sec. octo aliis et prima tione. *simul ha* Jun. Rev. Leid. prim. Bern. Crev. *simul a* P Reliqui Heinsii et nostri cum vett. edd. et Bersm. cod.: *simul* idem Guelf. a pr. m. habuerat, a sec.: *sine me* exhibebat. idem Heinsius introduxit ex Jun. fr. Rev. Leid. prim. Palat. exc. Voss. a pr. m. Reg. Put. Gall. Mor. Serv. Busl. Fr

Te sequar et coniux exsulis exsul ero.
mihi facta via est: et me capit ultima tellus:
Accedam profugae sarcina parva rati.
e iubet e patria discedere Caesaris ira;
Me pietas: pietas haec mihi Caesar erit.
lia tentabat, sicut tentaverat ante,
Vixque dedit victas utilitate manus.
redior, sive illud erat sine funere ferri,
Squalidus immissis hirta per ora comis.
dolore amens tenebris narratur obortis
Semianimis media procubuisse domo;
ue resurrexit foedatis pulvere turpi
rinibus et gelida membra levavit humo,
modo, desertos modo complorasse Penates
omen et erepti saepe vocasse viri:

87. sic et. 91. dolore gravis.

Bersm. undeviginti aliis melioribus; et ita Guelf. Palatinus cum reliquis non multis: *ambo*.

85. A PATRIA. *e patria* credibile est multos Heinsii exhibe, quanquam Iunianum tantum notaverat, cum Francof. Bern. lf. et nostri omnes ita habeant. Edd. tamen veteres, uti exhibe. Versu seq.: *Me cogit pietas haec mihi* Bern. *Me iubet et haec mihi* Rel. *hic mihi Caesar* Reg. pro v. scr.

87. SICUT TENTAVERAT. Sic codd. haud vulgares et magno ero: Guelf. Palat. prim. et sec. fr. Rev. Put. cod. Bersm. Voss. Leid. uterque, Jun. Reg. Gall. Mor. Serv. Busl. Se. Bern. Francof. Berol. Rel. Crev. et viginti alii, ed. prima sii et nostrae consensu. Reliqui: *sic et*, quod Bersmannus priedidisse videtur. *veluti* unus Heinsii.

89. SINE FUNERE. *sine vulnere* Rel. *cum funere* Serv. linensis.

91. DOLORE AMENS. *dolore gemens* exc. Voss. Pirckh. Leid. ue, Mor. pro var. scr. Berol., sed in rasura, Crev. quatuor sii. *dolore canens* Bern. *dolore mei* Puteau. Comb. duo alii, d edidit Heinsius; *dolore gravis* unus Heinsii, quod Burmannus pit. Reliqui et vett. edd. omnes id, quod exhibemus. *abortis* t. prim. et multi, ut frequens esse solet librorum in hac voce s. Ex nostris Guelf. Bernensis, Rel. et ed. Bonon. melius l exhibent. *lacrimis narratur obortis* tres Heinsii. Vers. 92. *buisse via* Serv. et alius. Vers. 93. *Utque surrexit* Guelf. 94. *egelida* Guelf.

95. SE MODO, DESERTOS ETC. *Se tam* Reg. pro v. scr. *tam* Leid. uterque, Rel. Seguer. *complorasse* ex Guelferb. sub a, Palat. prim. et sec. Polit. utroque, Pirckh. Seguer. Reg.

Nec gemuisse minus, quam si nataeve meumve
  Vidisset structos corpus habere rogos:
Et voluisse mori, moriendo ponere sensus,
  Respectuque tamen non periisse mei.
Vivat: et absentem, quoniam sic fata tulerunt,
  Vivat, et auxilio sublevet usque suo.

---

99. et moriendo. 100. posuisse.

Put. Mor. Serv. Busl. Francof. quindecim praeterea Heinsii tribus nostris, edd. prim. Heins. Bonon. et Ald. Reliqui libri scr et impressi: *deplorasse.* Vers. 97. *nateque meumque* Guelf., postremam vocem à s. m.

99. MORI, MORIENDO. *mori et moriendo* ex Moreti et I codd. recipere ausus est Burmannus. *moriendoque* Bern. Om reliqui libri id, quod exhibemus, quodque et verum est et eleg *sensum* fr. Rev. pro var. scr.

100. TAMEN NON PERIISSE MEI. *mei — tamen* Reg. B Deinde unus Gallicus: *posuisse,* idque Heinsius et qui eum sequ tur ediderunt. Verum non recte ita consequens pro antece ponitur. Hoc nomine praestat scriptura Guelf. et longe plur rum codd. et vett. edd.: *periisse;* Quamquam si quidquam pr necessitatem et librorum plurimorum aut optimorum auctorita nobis licere putaremus, facile praetulissemus, tanquam maxim usu Ovidiano, quod exc. Voss. Jun. Francof. Bern. et qu Heinsii habebant: *non voluisse.* Non minus aptum, sed a l nullis munitum est illud, quod Heinsius in schedis autographis d naverat: *potuisse.* Quamquam nunc ipsum Francium annotasse deo in ora libri sui: *al: potuisse.* Burmanno Secundo unice ve hoc videbatur ad Anthol. Lat. 4, 262:

Ter conata sequi, ter spiritus haeserat ore:
Quod volui haud potui, te pereunte mori.

102. VIVAT ET AUXILIO ETC. *usque meo* Bern. *ipsa suo* G Busl. et quatuor Heinsii. Prior tamen versus pars gravi offen nec iniuria doctis viris fuit. Ut enim anaphora verbi: *vivat* t rari possit, certe nullo modo potest copula in eodem enunci Noli similem putare locum Her. 19, 151, 152. Hinc mirum i est, varias et sibi veroque dissimiles correctiones prolatas esse. S liger in margine ed. Gryphianae, quae in bibliotheca Regia Be linensi servatur, perscripserat: *Tutet et.* Hinc iterum Dan. Hei eliciebat: *Jutet,* quod Nicolaus filius tantum non probabat. I tamen: *Di dent,* vel, *Dì facite,* vel, *Dì date, ut* tentabat. De Francius: *Illa virum auxil.* Burmannus: *Servet ut,* vel aliud v bum, quod: *amet* notaret, sed in eius adversariis poeticis non periebatur. Schraderus in schedis: *Curet et auxil.*, vel: *Tu auxilio.* Medenbach-Wakkerus in Amoen. litt. p. 119: *Viva absenti, quoniam* etc., ut *et* prius sit pro *etiam, vel.* Sed ne i

IV.

Tingitur Oceano custos Erymanthidos ursae
Aequoreasque suo sidere turbat aquas:
Nos tamen Ionium, non nostra findimus aequor
Sponte, sed audaces cogimur esse metu.
Me miserum! quantis nigrescunt aequora ventis,

5. increscunt.

...idem mirandum est, in medela praesentissima pluribus convenisse. ...illima enim est. In epistola Gronoviana ad Salmasium supra ...data haec habes: „Hoc ego magis miror, quomodo *tutet* ausus ...it reponere, quod cum ineptissimum revera sit, speciem tamen ...et rarioris verbi. Suavissima vero et frequens poetae haec re...tio est. Verissimum τὸ *et* in *ut* mutari debere.'' Haec sine ...io loci dicta Burman. Patruum fugiebant. Etiam Burmannus ...undus ista ignorasse videtur, qui ad Antholog. Latinae lib. 2, ..., ita hunc locum emendat:

Vivit: et absentem, (quoniam sic fata tulerunt,)
Vivat, ut auxilio sublevet usque suo;

...m ultimum versum in libro eius ita interpunctum inveniebam: *...at ut, auxilio* etc. Schraderus Burmanni correctionem eatenus ...babat, ut duram constructionem reprehenderet. Sed etiam ...s illud: *Vivit* prorsus otiosum est. Nos antequam de illorum ...rum sententiis quidquam cognovissemus, eodem modo, quo Sal...sius, locum refingendum putavimus, mutato tantum posteriori *et* ...*ut* et interpretamur ex omissione particulae demonstrativae *sic*, ..., de qua supra diximus ad el. 1, 88: *vivat, et ita quidem vi...t, ut absentem* etc. Sic ab omni parte molestia quaevis remove...r. Si quis ordinem verborum inusitatum tamen existimet, potest ...multo illum secutus poeta videri, ut illa, quae tamen perexigua ...t, obscuritate quasi occultaret, quidquid admonitio illa amantis...ae uxoris iniucundi habere possit; haesitationem enim et vere...diam melius ita expressit, ac si verbis professus esset.

IV.

... Novam elegiam sed sine inscriptione facit primus Palatinus ...a multis aliis. Inscriptionem addit Francof.: *describit tempus, in ...o coepit navigare et continet mala, quae passus est.* Ex nostris ...en nullus, neque vett. edd. dirimunt a priori. Argumentum id ...gere, primus notavit Tan. Faber epp. 1, 22.

5. NIGRESCUNT. *increscunt* Pal. sec. Gall. Rel. Franc. a s. m. ...decem Heinsiani. *me crescunt* primus Politiani, qui inde illud ...rum coniectura assecutus est. *crebrescunt* duo. *turgescunt* vel ...*rescunt* alius. Reliqui libri omnes Palatino primo antesignano: ...*grescunt*, nisi quod Berolin.: *nigrescent.* Cfr. Met. 11, 500.

Erutaque ex imis fervet arena vadis;
Monte nec inferior prorae puppique recurvae
Insilit et pictos verberat unda deos.
Pinea texta sonant, pulsi stridore rudentes,
Adgemit et nostris ipsa carina malis.
Navita confessus gelidum pallore timorem
Iam sequitur victus, nec regit arte, ratem.

11. gelido. 12. victam non regit.

Rutilius Numant. Itin. 1, v. 100:

Vidimus excitis pontum flavescere arenis;

ex huius loci imitatione. Heinsius coniiciebat: *crudescunt.*

6. ARENA VADIS. *arena fretis* Regius a pr. m. Palat. et quinque alii cum vett. edd. omnibus. Fortasse idem sub ra in cod. Guelf. latet. Sed alterum legebat hic Rutilius, It. 1,

Exsiliunt imis altius acta vadis.

9. PULSI STRIDORE RUDENTES. Christiani Daumii Cy ensis coniectura commemoratur in Syll. epp. 4, p. 42 et 44, q palmariam dicit Heinsius: *pulsi stridere rudentes.* Facilem concedo: interpretatione tamen magis quam vulgata indiget. viri *stridere* infinitivum videntur credidisse, qualis apud Virgi frequens, velut Aen. 8, 215:

Discessu mugire boves atque omne querelis
Impleri nemus et colles clamore *relinqui;*

Sed eum usum apud Ovidium non memini inveniri. Quodsi perfecto illud habeas, solet id quidem cum praesenti ab hoc p componi, sed significatu non alio atque aoristi graeci aut per in utraque lingua proprio: e locis Art. am. 1, 184, 412; I 4, 309, 917; Cons. ad Liv. 370, nihil eiusmodi extundes, q apud Sen. Hippol. v. 87:

Minoa tellus, cuius innumerae rates
Tenuere *pontum;*

vel Statium Silv. 1, 4, 36: *vaga cingitur astris*
Luna et in Oceanum rivi cecidere *minores;*

Quare *stridore* ita acceperim, uti Servius in loco Virgilii supra posito: *clamore,* cfr. Macrob. Sat. 6, 8; aut per asyndeton, Met. 11, 495.

10. ADGEMIT. *Ingemit* Guelf. Palat. sec. Serv. *Ing in nostr.* cod. Bersm. *Ingemuit* Gall. et tres Heinsii.

11. GELIDUM PALLORE TIMOREM. *gelido* Heinsius ex reti cod. et duobus aliis, cui numero interest aut accedit nc Reland., recepit sequente Burmanno et reliquis editoribus. *geli* tamen reliqui Heins. et nostri libri cum vett. edd. ita tuentur revocandum esse facile pateat; et ita alibi Ovidius *gelidum met terrorem, tremorem, horrorem,* adeoque *gelidum frigus* Fast. 2, dixit: *gelidum pallorem* non item.

12. IAM SEQUITUR VICTUS NEC REGIT. *Insequitur* Rel a pr. m. *victam* Heinsius edidit, quod post eum omnes retinuer

Vtque parum validus non proficientia rector
 Cervicis rigidae frena remittit equo:
Sic quo non voluit, sed quo rapit impetus undae,
 Aurigam video vela dedisse rati.
Quod nisi mutatas emiserit Aeolus auras,
 In loca iam nobis non adeunda ferar.
Nam procul Illyriis laeva de parte relictis

15. Sic non quo.

Quamquam autem ita hunc locum laudat Mariangelus Accursius in notis ad Met. 2, notante Heinsio, et locutio usitata est poetis, cfr. Sen. Hippol. 183. et quae Burm. ad Her. 19, 183 affert, tamen libri agnoscunt nulli et ne Heinsii quidem auctoritate illa scriptura defenditur, qui in exemplari notas eius ab ipso emendatas habente, id oscitanter a Burmanno inspecto non: *victam*, sed: *victa* se protulisse testatus erat, ut sit *victa ars*, quemadmodum Fast. 3, 593: *vincitur ars vento.* Verum si has librariorum ineptias excipias: *fluctus* Gall. *fluctus* duorum Heins. et Crev. *ventos* trium eiusdem; libri et editiones veteres consentiunt in scriptura: *victus*, quam cur loco moveamus, causae nihil est. El. hui. libri 11, v. 43: *Vincat hiems hominem*, et similia passim. *nec regit* recepimus ex Heinsianis Palat. prim. exc. Voss. Leid. prim. sec. Gall. et quinque aliis cum eius prim. ed., nostris Bern. Berol. Rel. Crev. Edd. vett. omnes: *non regit*.

13. PROFICIENTIA RECTOR. *proficienda* Palat. prim. *vector* Serv. Francof. a prim. m. et octo Heinsiani. Nec displicuisse videtur Heinsio, fortasse quia *regit* praecessisset. Burmannus perperam vulgatum defendit, quasi non aeque bene *vector* atque *rector* in utroque, navigio et equo, diceretur. Sed tuta est illa scriptura scriptorum librorum etiam nostrorum omnium et edd. vett. consensu. *victor* Putean. et duo. *miles* Regius.

15. SIC QUO NON VOLUIT. Hinc iterum intelligitur cod. Palatini primi bonitas, qui cum paucis, fr. Rev. Serv. Seguer. Francof. Rel. et duobus aliis id servavit, quod multo est altero, quod editores probarunt, elegantius. In vulgata: *Sic non quo voluit* vulgaria et protrita omnia, in illa scriptura elegans verborum: *non voluit* et: *rapit* per: *quo* copulatorum oppositio et efficacia eadem, quae 5, 10, 16:

Quae sibi non rapto vivere turpe putant;

de qua locutione vide Markl. ad Stat. Silv. 1, 1, 82. Eundem ordinem in voculis corruptis servant Bern., qui: *Si quo non*, Mosq.: *Sed qua non*, Busl.: *Sed quo non valuit. trahit impetus* exc. Voss. et duo Heinsii, fortasse Francof. et Rel.; accedit Crev. et Id. Dresd. *capit* Palat. sec.

16. AURIGAM. Relandi cod. glossam rarioris hoc significatu vocis habebat: *Rectorem*, sed addita a sec. m. meliore scriptura. Versu seq. *immiserit* duo Heinsii. *undas* Gall. *alas* cod. Voss.

19. ILLYRIIS LAEVA DE PARTE RELICTIS. Codd. Heinsii

Interdicta mihi cernitur Italia.
Desinat in vetitas quaeso contendere terras,
 Et mecum magno pareat aura deo.
Dum loquor, et cupio pariter timeoque revelli,
 Increpuit quantis viribus unda latus!
Parcite, caerulei, vos saltem, numina ponti,
 Infestumque mihi sit satis esse Iovem.
Vos animam saevae fessam subducite morti;
 Si modo, qui periit, non periisse potest.

---

25. vos parcite.

praeter unum omnes, nostri Guelf. Seguer. Rel. Berol. Crev. edd. vett. omnes: *Illyricis*, vel *Illiricis*, vel *Hylliricis* — *relic*[…] *Illyrico* — *relicto* unus Heinsii, quod illi placebat. Coniicie[…] praeterea: *Illyrici* — *relicti*. Tanaqu. Fabri correctionem ep[…] 1, 23: *Illyriis* — *relictis* ut reciperet, non poterat a se impetra[…] sed versu Propertiano 3, 7, 10 Lachm. astruxit:

Dic alias iterum naviget Illyrias.

Posteriores editores iure illam probaverunt, et, si Stettlero fi[…] est, ita extabat in Bernensi. Veterem editionem suam: *Icon* hab[…] notaverat, quod non intelligo quid sit. *parte petitis* Jun.

22. ET MECUM MAGNO PAREAT AURA DEO. *Et mihi* […] Palat. prim. Gall. et prim. ed. Heins. *pareat illa* exc. Voss. a […] m. et codd. non ita multi, sed post Aldinam secundam et B[…] mannum, qui denuo id recepit, editiones occupavit. *ipsa* Put[…] Francof. Jun. *unda* prim. Palat. Moret. Gall. Busl. Polit. […] fragm. Rev. Leid. prim. viginti tres Heinsii, Bern. noster Rel[…] vett. edd. omnes. *unba* Leid. sec. *aura* Guelf. Palat. sec. pr[…] Politian. exc. Voss. a pr. m. prim. Vatic. octo alii, quos castig[…] tiores dicit Heinsius, nostri Berol. et Crev. Parum refert.

23. CUPIO PARITER TIMEOQUE REVELLI. *timeo cupio p*[…] *riterque* Palat. prim. Leid. uterque. *timeo pariter cupioque* Gu[…] et tres. *revelli* exc. Voss. Barberin. unus Patavin. Crev. Reli[…] omnes cum vett. edd.: *repelli*. In tam levi unius lineolae disc[…] mine paucos libros cum Heinsio sequimur. Idem imitatione […] pressit Rutilius It. 1, 19:

At mea dilectis fortuna revellitur oris.

25. VOS SALTEM, NUMINA PONTI. *vos parcite numina* […] prim. Polit. prim. Vatic. Palat. sec. uno Bonon. et Rottendor[…] recepit Heins. Accedit Guelf. Nos reliquos sequimur praeter M[…] ret., qui: *saltem vos*, Berol., qui: *mihi saltem*, cod. Ber[…] qui: *vos tantum*, quod in Merulae editione extat. *numina* in […] sura Guelf. exhibebat a s. m.

V.

O mihi post ullos nunquam memorande sodales,
O cui praecipue sors mea visa sua est;
Attonitum qui me, memini, carissime, primus
Ausus es alloquio sustinuisse tuo;
Qui mihi consilium vivendi mite dedisti,
Cum foret in misero pectore mortis amor;
Scis bene, cui dicam, positis pro nomine signis,
Officium nec te fallit, amice, tuum.
Haec mihi semper erunt imis infixa medullis
Perpetuusque animae debitor huius ero.
Spiritus et vacuas prius hic tenuandus in auras

V.

Inscribunt Francof.: *Ad amicum, qui nominari fugit*; Pirckh. et Berol.: *Laudat consortem misero sibi Naso sodalem*; edd. vett.: *Ad amicum, qui etiam in adversis fidus permanserat.*

1. POST ULLOS NUNQUAM MEMORANDE. *memorande* Palat. prim. fr. Rev. Put. Leid. uterq. Jun. Gall. Mor. Busl. viginti tres ...ii et prim. ed. Heinsii, Bern. et nostri cum vett. edd. *memorate* ...at. sec. *numerare* Serv. Reliqui: *numerande*, quod Heinsii tem...re editiones occupaverat. *nullos unquam* Palatinus uterque, ...id. sec. et Aldinae. Priores editiones omnes et codd. longe plu...i id, quod exhibemus, quodque nulla idonea causa mutare voluit ...sius in: *ullos nusquam.*

2. O CUI. *Et cui* Guelf. Palat. uterque, Leid. sec. quatuor ...sii et vett. edd. nostrae omnes.

5. MITE DEDISTI. *mite fuisti* unus Mediceus, interpolatus ex 2, 32.

8. TUUM. *meum* Leid. uterque et pro var. scr. fr. Rev. ... Regio; quos non appellasset multos Burmannus, nisi occasio... ineptae correctionis captasset. Vers. seq. *confixa* Guelf.

10. ANIMAE. Sic Palat. uterque, Jun. fr. Rev. Leid. pr. ...g. Gall. Busl. Francof. cod. Bersm., sedecim alii Heinsii cum ...m. ed., nostris edd. vett. et codd. praeter Guelf. et Rel., qui ...n reliquis: *animi.*

11. SPIRITUS ET VACUAS PRIUS HIC TENUANDUS. *hic te...dus* Crev. *Spir. hic v. pr. extenuandus* Serv. Busl. Seguer. Jun. ...id. pr. sex Heinsiani et eius prima editio, item nostrae veteres ...ter Bononiensem. In eadem scriptura *extenuatus* habent fr. ... Bern. *Spir. in vac. prius et tenuandus* Moreti et quinque ...sii, nostri Berol. et Rel. Nimirum transpositis invicem per li...ios voculis: *et* et: *hic*, alterum deinde abiit in: *in* alterum ...: *ex.*

Et date naufragio littora tuta meo:
Neve metu falso nimium trepidate, timentes,
Hac offendatur ne pietate deus.
Saepe fidem adversis etiam laudavit in armis,
Inque suis amat hanc Caesar, in hoste probat.
Caussa mea est melior, qui non contraria fovi
Arma, sed hanc merui simplicitate fugam.
Invigiles igitur nostris pro casibus, oro,
Diminui si qua numinis ira potest.
Scire meos casus si quis desiderat omnes,
Plus, quam quod fieri res sinit, ille petit.
Tot mala sum passus, quot in aethere sidera luce

45. meos si quis casus desideret. 46. petat.

stremo, quia *lassae res* bene conveniunt naufràgio proxime com morato, cfr. Pont. 2, 6, 11, 12, 13. *lassas res* dixit Sen. He fur. 646. Plaut. Sticho 4, 1, 16:

— *ut cuique homini res parata est,*
Firmi amici sunt: ubi res lassa *labat itidem collabascunt.*

Sidon. carm. 5, v. 5: *lassatas res*, ubi vid. Savaron. *res* f frequenter dicuntur Silio Ital., vid. Rupert. ad, 1, 566. S Theb. 4, 767.

40. INQUE SUIS. *In sociis amat hanc* Francius tentabat.

41. QUI NON — FOVI. *quia non* Palat. sec. Gall. no Heinsii, Seguer. Rel. et edd. vett. usque ad Aldinam secund *qua non* Putean. *contraria movi* exc. Voss. Busl. Reg. pro scr. quatuor alii Heinsii, cod. Bersm. Bern. Crev. Huic scriptu si modo plures codd. accederent, plus acuminis inesse possit, q quod Burmannus caperet: cfr. Pont. 1, 1, 26. Sed codd. rimi faciendi. *pavi* Pirckh. Vers. 43. *En vigiles* Francof., Heinsio.

45. CASUS SIQUIS DESIDERAT. Hunc in modum Guelf edd. vett. nostrae omnes, etiam posteriores, ad quas codd. ab H sio et aliis sine discrepantia hoc loco collati sunt. Quod Hei ediderat: *meos si quis casus* tantum cod. Seguer. certo co habuisse, cui nostri Berol. et Crev. accedunt. *desideret* etiam Serviano tantum et duobus aliis ab illo receptum contra pluri rum et optimorum fidem, quamvis nostro Reland. et Berol. as tientibus.

46. PLUS, QUAM QUOD FIERI RES SINIT, ILLE PETIT. *sciri* Pirckh. Num *petat* codd. habuerint, ex Heinsii nota in tione minime constat, aut si constare videatur, schedis eius, ubi hil eiusmodi extabat, dubium redditur. Etiam Bern. et no cum vett. edd. omnibus: *petit*, nisi quod Berol. eo scribendi c pendio utitur, quo plerumque: *potest* significatur.

47. IN AETHERE SIDERA LUCENT. *sidera fulgent* Be

aque quot siccus corpora pulvis habet;
ıe credibili tulimus maiora ratamque,
ıvis acciderint, non habitura fidem.
iam quaedam mecum moriatur oportet,
ıe velim possit dissimulante tegi.
infragilis, pectus mihi firmius aere
ıque cum linguis pluribus ora forent;
nen idcirco complecterer omnia verbis,
:ia vires exsuperante meas.
:e Neritio docti mala nostra poëtae
ite; Neritio nam mala plura tuli.
vi spatio multis erravit in annis
Dulichias Iliacasque domos:
ta sideribus totis distantia mensos

51. mecum quaedam. 61. sideribus notis.

ıo Heins. *aethera* Vinc. Bellov. Sp. h. 7, 119. Vers. ıcius volebat: *Parvula quot* etc. et vers. 49. idem, libidine abreptus: „Quid, si *Multa tuli prope credi-* ı etc." *fidemque* et sequ. vers. *habitura ratam* Palat. rim. ed. Heins.

ɔUAEDAM MECUM. *mecum quaedam* placuit Bersmanno . et Heinsio ex Pirckh. Gall. et quatuor aliis. Accedunt Rel. Crev. Reliqui libri omnes eo ordine, quem revo-

'OSSIT. *possint* fr. Rev. Pirckh. et veteres edd., quam- ɜ originis, consensu omnes usque ad Aldin. secundam.

:I VOX — AERE. Scriptura Pal. primi et codd. pluri- a vett. edd.: *Si vox infragilis, pectus mihi firmius esset.* *n fragilis* Put. Serv. tres Heins. Francof. (a m. s. Kleinio *nihi pectus* Guelf. a sec. m. *firmior* Crev. *non fragilis* ı *firmius esset* Polit. sec. — Guelf. a pr. m. cum in- n secta, prim. Vatic. Palat. sec. Seguer. Jun. et quin- Si *vox in fragili mihi pectore firmior esset*; idem, sed: ılit. prim. Hi tamen correctores assequi non potuerunt, Heinsiani et cod. Bersmanni servaverunt: *pectus mihi* ɛ, quod probaverat Gruterus, quodque dubitari vix po- ınice verum sit.

ERITIO. *Narratio* et vers. 58. *Naricio* Palat. prim. et b. plurimi codd. et vett. edd. Correxit iam Bers-

IDERIBUS TOTIS DISTANTIA. *sideribus notis* Heinsius mbiano et uno Bononiensi; qua de causa, nescio, et ıedis adscripserat Virg. Aen. 6, 796: *iacet extra sidera* a *anni solisque vias*, huc vix pertinet. Melius adhibuis-

Detulit in Geticos Caesaris ira sinus.
Ille habuit fidamque manum sociosque fideles:
Me profugum comites deseruere mei.
Ille suam laetus patriam victorque petebat:
A patria fugio victus et exsul ego.
Nec mihi Dulichium domus est, Ithaceve, Same
Poena quibus non est grandis abesse locis:
Sed quae de septem totum circumspicit orbem
Montibus, imperii Roma deumque locus.
Illi corpus erat durum patiensque laborum:
Invalidae vires ingenuaeque mihi.

62. Sors tulit in Get. Sarmaticosque sin.

set Sen. suasor. 1. p. 2. Gron.: *interceptus tenebris dies*, *grave et devium mare, aut nulla aut* ignota *sidera*; vel schol. clinii ad Soph. Oed. tyr. 792: οἱ φεύγοντες ἀειφυ τοῖς ἄςροις ἐσημειοῦντο τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, que alia ad illustrandam vulgatam adhibet Meursius Exerc. p. 2. l. 3. c. 31. Sed tu confer *totum polum* Fast. 1, 654 *tum coelum* Manil. 2, 397., *tota aequora* Met. 13, 955., *Helicona* infr. 4, 10, 23.

62. DETULIT IN GETICOS CAESARIS IRA SINUS. Sic prim. Gall. Busl. Mor. Pirckh. Jun. exc. Voss. Polit. sec. alii Heinsii, Bersm. Bern. Crev. Dresd. ed. Bonon. et pro var a sec. m. Francof. et Reland. In eadem scr. *Distulit* Leid. que et alius Heinsii. *Detulit in Geticos Sarmatis ora sinus* prim. Vat. prim. Polit. *Detulit in Geticos Sarmaticosque* Put. Palat. sec. fr. Rev. tres Heinsii. Reliqui libri in hac ptura: *Sors tulit*, unus Vaticanus: *Fors tulit*.

63. FIDAMQUE MANUM SOCIOSQUE FIDELES. *fidamq mum* Pirckh. *fidosque sodales* Gall. alius Heins. et Rel. pr scr. *certosque sodales* coniiciebat Heinsius, aliud nescio quid mannus.

66. FUGIO. *fugi* Put. Serv. Pirckh. Leid. uterque, J Rev. Francof. quinque Heinsii, Rel. pro var. scr. *A patri fugus victus* Buslidianus, *ero* idem et Gall. *victus humo* Re var. scr.

67. SAMEVE. *Samosve* Guelf. Palatin. uterque, Reg Gall. Mor. Serv. Busl. Leid. uterque, Jun. fr. Rev. Bern. Rel. Berol. ed. prim. Heins. nostrae Bonon. Rub. Corall. libri scripti et impressi id, quod ut minus usitatum, ita ele fatemur, quodque prae altera forma probat Serv. ad Aen.

70. MONTIBUS. *Moribus imp.* fr. Rev., unde Heinsiu bat: *Molibus. deumque domus* Santenius in ora libri sui verat. Vers. seq. *laboris* Bern. Francius: *malorum*.

72. INGENUAEQUE. Sic Guelf Palatinus uterque, Reg. Mor. Serv. Pirckh. Leid. uterque, Seguer. Jun. fr. Rev. Fr

e erat assidue saevis agitatus in armis:
Assuetus studiis mollibus ipse fui.
e deus oppressit, nullo mala nostra levante:
Bellatrix illi diva ferebat opem.
mque minor Iove sit, tumidis qui regnat in undis;
llum Neptuni, me Iovis ira premit.
de, quod illius pars maxima ficta laborum,
Ponitur in nostris fabula nulla malis.
mique quaesitos tetigit tamen ille penates,
Quaeque diu petiit, contigit arva tamen;
mihi perpetuo patria tellure carendum est,
Ni fuerit laesi mollior ira dei.

---

79. laborum est.

unus alii et prim. ed. Heinsii, nostri codd. Berol. et Re-
Ingenuae vires invalidaeque Vossianus. *ingenuaeve* Gall.
codd. et edd. nostrae: *ingeniumque*, nisi quod Busl. Bern.
. et Moret. pro div. scr.: *exiquaeque*. In fine versus: *mihi*
. *manus* Seguer.

74. ASSUETUS. fr. Rev. cum quatuor Heins. et Bern.: *As-*
studiis. Vers. 77. *cumque Iove sit tumidis minor* etc. Bern.
ntum metro composito, ut solent interdum librarii.

78. IOVIS IRA PREMIT. *premit ira Iovis* Leid. uterque, Be-
Crev. prim. ed. Heinsii.

79. LABORUM. *est* in fine versus omittunt Palat. prim.
a pr. m. Reg. Put. Gall. Mor. Serv. Busl. Pirckh. Crev.
ed. Heinsii et vett. nostrae omnes.

81. TETIGIT TAMEN ILLE. *tandem ille* Crev., quod Francius
Wassenbergium notaverat Laur. Santenius in exemplari
exisse: *rediit tandem ille penates*. Burmannus patruus in
. Miscell. anni 1733, vol. 2. t. 1. p. 46., ubi personatus se-
um cum Heinsio magnae diligentiae, eruditionis et sagacitatis
nuncupat, harum virtutum insigne specimen edidit, quum
: *reperit tamen ille penates*, notatus hoc nomine a Schra-
mendatt. praef. p. 41.

82. QUAEQUE DIU ETC. *Quodque diu — contigit ille ta-*
men.

84. NI FUERIT. *Ni modo sit* unus Heinsii, quod probabat.

VI.

Nec tantum Clario Lyde dilecta poëtae,
Nec tantum Coo Battis amata suo est;
Pectoribus quantum tu nostris, uxor, inhaeres:
Digna minus misero, non meliore viro.
Te mea supposita veluti trabe fulta carina est:
Si quid adhuc ego sum, muneris omne tui e
Tu facis, ut spolium non sim nec nuder ab illis
Naufragii tabulas qui petiere mei.

6. ruina est. **7.** ne sim neu.

VI.

Inscriptt. ; *Coniux narratur quantum Nasonis amatur* P *Ad Uxorem. Coniux narratur* etc. Berol. *Ad uxorem* F et edd. vett.

2. COO BATTIS AMATA SUO EST. *Clario est Bathis suo* Palat. prim. Alii alia; *Bittis* nullus. *est* delent Vatic. Berol. Rel. a sec. m. prim. ed. Heins. et nostrae vett. omn

5. SUPPOSITA VELUTI TRABE FULTA CARINA EST. *sita est veluti*, transposito a fine verbo, Put. Gall. et vett. Rub. Parm. Cor. Bonon. Vic. Ven. Novar. *supposita* vel reliquae tres; delent *est* prorsus Leid. prim. et quatuor Bern. Berol. prim. ed. Heinsii. Hic vir legendum esse co *Te mea supposita veluti trabe fulta carina est*, et interpret de trabibus substerni solitis navibus in terram subductis, cui suetudinis idoneos auctores laudat; obloquente Burmanno, q rum considerate negat fulciri naves dici posse trabibus, subiiciuntur, quasi non ubique ita poetae soleant. Serv. ad ecl. 6, 53: *apud veteres unusquisque eo, supra quod iacebat, dicebatur.* Jacobus Gronovius ad illam notam Heinsii in libr suo adscripserat: *Quae Venus in hac similitudine?* paulo Sed cum in sequentibus de naufragio a se facto verba faciat si dicere voluit se illud quamvis lacera navi evasisse tame tenus licuerit, vix aliter potuit. Verbo rem expediam. N coniectura sua pugnavit Heinsius, sed pro codicis omnium Palatini primi scriptura; quod ipse addere oblitus est, Bur non potuit, quia ipso Gebhardi exemplari inspecto opus erat. quis non videt, quanto vulgata scriptura: *ruina* elegantior possit, tanto manifestiorem huius ab Italis profectam es rectionem?

7. NON SIM NEC NUDER. *ne sim* trium codd. auctori recepisse dicit Heinsius in notis editis, *neu* in uno inveniri in dis notaverat. Non necesse videtur a Guelf. et reliquis paene bus discedere, qui: *non sim nec.* cfr. Met. 13, 447. Nam tum Palat. prim. et ed. Novar. habent: *non sum nec.* B *non sim ne.* ed. Bonon.: *non sim nae.*

ıe rapax stimulante fame cupidusque cruoris
custoditum captat ovile lupus;
ut edax vultur corpus circumspicit ecquod
ıb nulla positum cernere possit humo:
mea nescio quis, rebus male fidus acerbis,
bona venturus, si paterere, fuit.
; tua per fortes virtus submovit amicos,
ılla quibus reddi gratia digna potest.
ı quam misero, tam vero teste probaris,
c aliquod pondus si modo testis habet.
probitate tua prior est aut Hectoris uxor,
ıt comes exstincto Laodamia viro.
i Maeonium vatem sortita fuisses,
nelopes esset fama secunda tuae.
tibi hoc debes, nulla pia facta magistra,
mque nova mores sunt tibi luce dati:
na seu princeps, omnes tibi culta per annos,
ı docet exemplum coniugis esse bonae,

CUPIDUSQUE. *sitiensque*, quod unus Mediceus habebat, in l Claudianum olim probaverat Heinsius.

EDAX VULTUR CORPUS. *edax corpus ultra circumsp.*, quem ordinem probare possis, si plures accederent. *et* ılat. prim. Reg. Gall. Serv. Busl. Pirckh. Jun. Sed plures utaverim ita habuisse, nam nostri omnes, si Bernensem ext edd. vett. praeter Aldinam secundam eodem modo con-

SUB NULLA. *sub nuda* editiones ante Bersmannum, neıen vetustae nostrae. Josephum Scaligerum hoc probasse t. *in nuda* tentabat Francius.

REBUS MALE FIDUS. Hoc ordine codd. Guelferb. Put. ;guer. sex alii Heinsii et eiusdem prim. ed. Reliqui cum t.: *male fidus rebus*; Burmannus extemporali correctione: us. Vers. seq. *si patiare* Gall. Vers. 22. *Penelopes etiam* ılat. prim. *secunda tibi* Bern. ed. Bonon.

SIVE TIBI HOC DEBES ETC. *haec debes* Putean. sex et Guelf., sed turbato ordine sub litura. *nulla magistra* pr. man. Serv. Leid. prim. decem Heinsii, Bern., qui adse: *es*, Rel. et ed. Bonon. Reliqui codd. et vett. edd.: ıgistro. Vers. seq. *sint* Reg. Put. Gall. Serv. fr. Rev. im. septem alii Heinsiani et Bernensis.

FEMINA SEU. *Marcia seu* Leid. sec. *cunctos tibi* exc. rev. *omnis* Guelf.

Assimilemque sui longa assuetudine fecit,
  Grandia si parvis assimilare licet.
Hei mihi, non magnas quod habent mea carmina v
  Nostraque sunt meritis ora minora tuis;
Si quid et in nobis vivi fuit ante vigoris,
  Exstinctum longis occidit omne malis:
Prima locum sanctas heroidas inter haberes:
  Prima bonis animi conspicerere tui.
Quantumcunque tamen praeconia nostra valebu
  Carminibus vives tempus in omne meis.

VII.

Si quis habes nostris similes in imagine vult
  Deme meis hederas, Bacchica serta, comis.

1. nostri. 2. Bacchia.

27. SUI. *sibi* Palat. prim. Guelf. a sec. m. Mor. Bas uterque, quinque Heinsii, Francof. Bern. Rel. Vers. 30. *tui* Palat. prim. Vers. 31. *Sicut et* Reg. Pirckh. *Si quo* ed. Heins. *Si quid ut in n.* Francof. *usus fuit* fr. Rev. Se quatuor monosyllaba non admodum placebant; atque hanc sam Francius correxisse videtur: *Quicquid et.*

32. OCCIDIT; ex Reg. Put. Busl. prim. Vat. Politia que, Francof. tribus Heinsianis, Guelf. sub litura, Bern. Re edd. vett. Parmensi anni 1477 et Aldina prima. Reliqui edd.: *excidit.* Quamvis talium corrector aliquis curiosio potest, quam ipse poeta, qui certe vv. 27, 28 syllabam *as* petivit. *ante malis* Seguer. Vers. 35. *praecordia* Francof. 36. *omne meum* Gall. Rel. a pr. m.

VII.

Inscrr.: *Ad amicum* Francof. *Prohibet, ne eius statua tur.* *Admonet hic Naso sua ne celebretur imago* Berol. eadem Pirckh. *Ad amicos; qui eius imaginem auro insculp bent* edd. vett. praeter Bonon.

1. NOSTRIS. *nostri* ex prim. Vatic. Palat. sec. Busl. cof. et tribus aliis receperat Heinsius. Accedunt Guelf. B et Crev. Reliqui et vett. edd. omnes: *nostris.* Sed *nostr* a sec. m. *vultus* — *nostris* Pirckh.

2. BACCHICA. *Bacchia* Put. prim. Polit. tres Heinsii, Berol.; idque edidit Burmannus. *Bacchea* Reg. Gall. Fr

decent laetos felicia signa poëtas;
emporibus non est apta corona meis.
e tibi dissimula, senti tamen, optime, dici,
digito qui me fersque refersque tuo,
iemque meam fulvo complexus in auro
ıra relegati quae potes, ora vides.
› quoties spectas, subeat tibi dicere forsan:
ıam procul a nobis Naso sodalis abest!

5. dissimulas sentis. 8. qua.

man. *brachia* duo Heinsii. Reliqui et vett. edd. omnes: *ca.* Vers. 4. *non haec apta* Franciůs. *acta corona* fr. um.

HAEC TIBI DISSIMULA, SENTI TAMEN. *Hoc* Palat. sec. ›ec. Moret. Serv. quatuor Heinsii, Guelf. *dissimula senti ta-ttime* tres Vaticani Ciofani, cod. Bersm. Heinsianorum Reg. iall. Mor. Seguer. Serv. Busl. Francof. Leid. uterque, Jun. r. prim. editio et duodeviginti alii. Eodem modo ex Mstis Meurs. Exerc. crit. 2, 1, 9. Idem Bern. et nostri codd. ditionibus octo. Solus Crev. *omnia*, quod Ciofani quartus ‘. pro var. sec. habebat. *dissimulas senti tamen optime* unus ıus Heinsii habebat. *dissimula sentis tam. optime* Palat. ı, Pirckh. ed. Bonon. Quae igitur inde a Bersmanno edi-ıcedit scriptura: *dissimula, sentis tamen omnia* longe minore n auctoritate nititur. Dan. Heinsius legebat: (*dissimula*) *amen omnia*; Nicolaus: *dissimulas, sentis tamen.* Jo. Schra-n schedis his verbis annotaverat: „An non: *dissimulans; amen* –? scil. *scribo*; neque enim amicus ille adeo forte id are volebat. Cfr. 1, 5, 7: *positis pro nomine signis*, quod m, quod hic *dissimulare* dicit." At refragatur ingeniosae tioni, quod vocula *tibi*, ad *dici* necessaria, sensu et interpun-nde dispescitur. Hoc in Nicolai Heinsii correctione melius ›rvatum, si istaec verba: *dissimulas, sentis tamen* quasi uno continues, ut sit: quamvis dissimules, sentis; cfr. Her. 19, od si fiat, etiam Dan. Heinsii scriptura, sed omissa prava one, tolerari potest. Sed *dissimulas* illud Nic. Heinsii recte ›rus reprehendit: ista enim cautio et occultatio amico paulo ri minus, quam poetae pro amico metuenti convenit. Quare dem loco plurimorum scripturam revocandam censeo: *dissi-enti tamen*, in qua nihil desideratur. Vers. 6. *fersque fe-* Heins. volebat.

CARA RELEGATI QUAE POTES. *Clara* Gall. Serv. fr. erol. prim. ed. Heinsii. *qua potes* Mor. unus Vatic. Bern. im. ed. Heins., quod ille cum Burmanno in ordinem rece-›d cfr. 1, 1, 16: *Contingam certe quo licet, illa pede.* ıeq. *Quam quoties* Palat. prim. prim. ed. Heins. *Haec*

Grata tua est pietas; sed carmina maior imago
  Sunt mea; quae mando qualiacunque legas:
Carmina mutatas hominum dicentia formas,
  Infelix domini quod fuga rupit opus.
Haec ego discedens, sicut bene multa meorum,
  Ipse mea posui moestus in igne manu.
Vtque cremasse suum fertur sub stipite natum
  Thestias et melior matre fuisse soror:
Sic ego non meritos mecum peritura libellos
  Imposui rapidis viscera nostra rogis;
Vel quod eram Musas, ut crimina nostra, peros
  Vel quod adhuc crescens et rude carmen erat
Quae quoniam non sunt penitus sublata, sed ext
  Pluribus exemplis scripta fuisse reor.
Nunc precor, ut vivant et non ignava legentem
  Otia delectent, admoneantque mei.
Nec tamen illa legi poterunt patienter ab ullo,

25. legentum.

quoties Francius. Vers. 11. *est* delet Palat. prim. Vers
narrantia formas Palatinus primus, alius Heins. et eius prim.

15. BENE MULTA recte post Jacobum Pontanum dedit
sius ex prim. Vatic. Hamburg. fr. Rev. et duobus aliis. A
Guelf. et Berolinensis. *sicut tum multa* Palat. sec. Reliq
vett. edd.: *sicut bona multa*.

25. NUNC PRECOR — LEGENTEM. *Nec precor* Jun.
vant et non inana Palat. prim. *legentes* Putean. et unus Vati
sephus Scaliger et Janus Dusa in exemplaribus suis, Graevi
epistolis ad Heinsium Syll. 4, p. 3, 24, 633, Burmannus sec
in margine libri sui pro eo, quod in omnibus praeter modo
libris, edd. vett. item omnibus est: *legentem*, maluerunt: *leg*
Heinsius quoque probavit et annotaverat, *legentem* esse pro
coll. l. 2, 367. Posteriores editores, ut solent, secuti sunt
causam non video, cur libri insuper habendi sint. Facilis est
tatio? at multo facilior refutatio ex lib. 2, 224:

Excutiasque oculis otia *nostra tuis*.

Otia simpliciter dicit libros amatorios: *otia non ignava* doctum
tamorphoseon opus. Vers. 26. *amoneantque* Palat. prim.

27. NEC TAMEN. Sic Palat. uterque, Guelf. Reg. Put.
Serv. Busl. Jun. fr. Rev. Bern. Berol. Rel. Crev. sedecim
prim. ed. Heinsii. Reliqui et edd. vett. nostrae: *Non tamen*
illo Palat. sec. fr. Rev. Put. Rel. et pr. ed. Heins. Place
magis etiam, si certi essemus, Palatinum primum ita habuisse.
tatum enim erat in exemplari illo Francofurtano: *duo Pal*
Sed non a manu Gebhardi, uti videbatur.

iet his summam si quis abesse manum.
n mediis opus est incudibus istud
it et scriptis ultima lima meis.
iam pro laude peto: laudatus abunde,
fastiditus si tibi, lector, ero.
oque sex versus, in prima fronte libelli
raeponendos esse putabis, habe.
arente suo quicunque volumina tangis:
saltem vestra detur in urbe locus.
magis faveas, non sunt haec edita ab ipso,
quasi de domini funere rapta sui.
d in his igitur vitii rude carmen habebit,
ıdaturus, si licuisset, eram.

NESCIET Palat. prim. Reg. Put. Gall. Serv. Jun. fr. l. prim. Francof. Guelf. Bern. Rel. a sec. m. sedecim eius prima editio. *Resciat* duo Heinsiani. *Sentiet* Rel. Reliqui libri: *Nesciat. adesse* Jun. Pirckh. Seguer. Vers. Gottorph. *ceris* corrigebat Heinsius, dubitante Schradero, lima conveniret. Vers. 31. *Nunc veniam*, vel, *Te ve*-ncius. Vers. 32. *si modo lector* Barberin.

TANGIS. *tanges* Berol. *cernis* Palat. uterque, Gall. ın. Rel. Seguer. Bern. novem Heinsiani, prim. ed. eius-ıostra Bononiensis. Accedit codex Metamorph. Berolin. ıuus, in quo hoc epigramma extabat. Idem in suo co-tum Bersmannus quasi de aliqua hereditate adeunda ex- improbante hoc in schedis autographis Grutero. Vers. *m in nostra* Serv. Gottorp. Pirckh. Rel. *in dextra* Palat. *cta* Leid. prim.

QUOQUE — AB IPSO. *foveas* Palat. prim. Guelf. a pr. uterque, ed. prim. Heins. *non sunt haec* codd. Mor. x alii Heins., edd. vett. Bononiensis, Parmensis prima et Reliqui et reliquae: *non haec sunt. ab ipso* Put. fr. Rev. l. Seguer. Pirckh. Guelf. Rel. a m. sec. undecim Heinsii dem prim. ed. et nostris Parmensi et Aldina. Reliqui edd.: *illo. edita prisco* cod. Berol. Metamorph. Vers. *at* Francof.

ERAM Palat. uterque, Reg. Put. Mor. Serv. Busl. Leid. Jun. fr. Rev. exc. Voss. Seguer. undeviginti Heinsii, Bern. cum edd. vett. nostris novem. Reliqui codd. Aldina se-quaedam Bersmanniana seriores cum codice Berol. Me-t.

VIII.

In caput alta suum labentur ab aequore retro
  Flumina conversis Solque recurret equis;
Terra feret stellas, coelum findetur aratro,
  Vnda dabit flammas et dabit ignis aquas;
Omnia naturae praepostera legibus ibunt
  Parsque suum mundi nulla tenebit iter;
Omnia iam fient, fieri quae posse negabam,
  Et nihil est, de quo non sit habenda fides.
Haec ego vaticinor, quia sum deceptus ab illo,
  Laturum misero quem mihi rebar opem.
Tantane te, fallax, cepere oblivia nostri,
  Afflictumque fuit tantus adire timor,
Vt neque respiceres, nec solarere iacentem,
  Dure, nec exsequias prosequerere meas?

12. Afflictumne — pudor. 14. neque exequ.

VIII.

In Seg. annectitur priori. Inscrr. *Ad amicum tepidum* F cof. *Contra falsum amicum. Deceptum falso Naso se mon amico* Berol. Versum eundem Pirckh. *In amicum, qui illi licitam fidem fregerat* edd. vett. octo.

1. IN CAPUT ALTA SUUM LABENTUR. *In caput acta* Francius. *volventur ab aequ.* Francof.

3. FINDETUR. *scindetur* Serv. Busl. Pirckh. Leid. uter Bern. Berol. Crev. ed. Bonon.

11. CEPERE. *tenuere* alter Polit. et Rel. a pr. m.

12. AFFLICTUMQUE. Ita libri quotquot inspecti sunt vett. edd. omnibus: idque praeter necessitatem ab Heinsio co ctum in *Afflictumne* revocandum videtur. Ita etiam quae div sunt non semel a poetis copulantur. Her. 2, 90. Fast. 1, sq. Neque hoc loco *ne* de rebus incertis quaerit, sed de cert mis affirmat; quid intersit, disces a Catullo 64, 178 — 183. fine versus Burmannus correctiunculae faciendae gratia pro plurimos scriptos libros exhibuisse *pudor* tradidit idque argum parum idoneo in ordinem recepit. At vero constat ex omni numero tantum Seguerianum id habuisse, tum Buslidianum Francofurtano pro var. scr. a secunda manu. Omnes reliqui H sii, Bern. et nostri: *timor*, nisi quod in fr. Rev. huius script quae olim glossa fuerat exstabat: *metus*. Vers. seq. *respicies* lat. prim. *cadentem* Francius.

14. NEC EXSEQUIAS. Duram frontem Burmanni modo mus; iam et duras aures, qui: *neque exequias*, quod primum Aldina secunda anni 1516, tum in nonnullis usque ad D. He

Illud amicitiae sanctum ac venerabile nomen
Re tibi pro vili sub pedibusque iacet?
Quid fuit, ingenti prostratum mole sodalem
Visere et alloquii parte levare tui,
Inque meos si non lacrimam dimittere casus,
Pauca tamen ficto verba dolore queri,
Idque, quod ignoti faciunt, vale dicere saltem

...it. conspicitur, mollius iudicat eo, quod codd. plurimi Heinsii, ...stri et vett. edd. habent: *nec*. Vide Lachm. ad Prop. 5, 5, 50.

15. SANCTUM AC VENERABILE. Sic quatuor Heinsii, Bern. ...rol. Crev. ed. Bonon. et Vincent. Bellov. Sp. h. 7, 119. Re...i codd. cum floril. Berol. et edd. vett. octo: *et venerabile*. ...ndam *venerabile* Mor. Leid. uterque, Reg. pro var. scr. *et* ...tuor Heinsii; noster Reland.: *quondam et venerabile*. *venera-* ...*e numen* Moreti cod. Utrumque, *quondam* et *numen* expressa ...e ex loco Pont. 2, 3, 19, recte notavit Heinsius. Alteram scri...ram imitatus Sen. ep. 14. *sacrum et venerabile nomen philoso-* ...*iae* dixisse videtur.

16. RE TIBI plurimi servant codd. Ita laudatur hic locus ...a Vincent. Bellovac. Spec. hist. 7, 119, et a librario cod. Pirckh. ...margine Pont. 2, 14. *Nae* vel, *Nunc tibi* Leid. prim. Poste... edd. vett. praeter Bonon. habent. *Quae tibi* fr. Rev. *Heu* ... florileg. Berolin.

17. QUID FUIT. *Quid fugis* fr. Rev. unus Vatic. Berolin. ...cius adscripserat: posset, *Quantum erat*. Vers. 19. *lacrimis* ...Lt. prim. *lacrimam* Put. Gall. Serv. Busl. Jun. Palat. sec. fr. ...r. septem Heinsii, noster Guelf. et Crev. Reliqui et vett. edd. ...*imas*. *demittere* malebat Francius et ita Serv. cod. habebat. ...f. Met. 1, 261. 2, 310. Markl. ad Stat. Silv. 2, 2, 142. ...3, 77.

20. QUERI Heinsius edidit solius cod. Gottorph. auctoritate, ...accedere cod. Francof. si quis crederet, quia nihil enotavit, ...illum contulit, falleretur, sat scio. Sed vide Lachm. ad Prop. ...1, 22. *sequi* Busl. pro var. scr. et alius Heinsii. Reliqui libri ...es: *loqui*. *sicco dolore* Jun., quod placebat editori Elector. ...ena.

21. IDQUE, QUOD IGNOTI ETC. Nihil in hoc et sequenti ...u diversae scripturae enotatur, nisi Busl. cod.: *Quique quod*, ...L.: *ingrati* et Pirckh.: *valedicere* coniunctim exhibere. Gravem ...en controversiam iis movit Joh. Schraderus Emendat. p. 206. ... Negat hic aut *vale* correpta ultima tolerandum esse, quod hoc ...o loco occurrat, in aliis scriptoribus merito a criticis sit expun..., aut *valedicere* boni commatis verbum esse. Reprehendit ver...um *dicere* v. 21, 25., *facere* v. 21, 27., *vocis* v. 22, 26., repe...nem. Denique turpem sententiae iterationem notat in disticho ...t et sequenti 25, 26. His argumentis, locutionis barbarie, sen-

Et vocem populi publicaque ora sequi?
Denique lugubres vultus nunquamque videndos
Cernere supremo dum licuitque die,
Dicendumque semel toto non amplius aevo
Accipere, et parili reddere voce, vale?
At fecere alii nullo mihi foedere iuncti,
Et lacrimas animi signa dedere sui.
Quid, nisi convictu caussisque valentibus essem
Temporis et longi vinctus amore tibi?

tentiae et verborum inconcinna repetitione, quae singula suffic ad suspicionem de versus origine movendam, ab improba in polatoris manu hoc distichon profectum esse concludit, eiicien censet idque salvo sensu fieri demonstrat. Eandem sententiam gumentis non additis Medenbach-Wakkerus Am. litt. p. 120 lerat. Contra Schraderi acumen omni parte feliciter nos disp turos esse desperamus: paulo minus inepta molituros, quam Pe Francium, qui: *Quodque vel ign. fac.*, *benedicere* coniiciebat, c dimus. Triplicem igitur scrupulum a Schradero monstratum e opera removeri putaverim, si ita legatur:

Idque, quod ignoti faciunt, vel dicere *saltem*
Et vocem populi publicaque ora sequi,

Tollitur offensio prosodica. Nulla sententiae est repetitio, pra dentibus apte istaec adiunguntur sententia versus 19. paulum tata, idque oppositis sibi *dicere* et *facere*, ut alibi centies. autem re eorundem verborum infra redeuntium molestia mi quantum minuitur. Moleste enim iterantur, quae eundem fere modum ob oculos ponuntur. Igitur *vocem* intra quinque versus posuisse poetam, quis indignabitur? Locutiones *vocem sequi* et blica ora sequi iniuria traducere videtur vir ingeniosus. Nam simillimum est *facta sequi* Her. 16, 326., ab altero proxime a l. 2, 88:

— *quaque*
Debuit est vultus turba secuta tuos.

et Arte am. 2, 202: *Imponat leges vultibus illa tuis.* *publica ora* sic dictum, ut *publica verba* Am. 3, 7, 12, *publica res* Sen. ep. 5. *populi publicaque* copulata, ut el. 1, 24: *per populi publicus ore reus*, quod diversi generis esse Schraderus monstrare non potuisset. Pleonasmo particularum *vel saltem* al subveniri poterat; sed cfr. *iam nunc* Her. 2, 83; *nec non et* M 8, 780; *mox deinde* Met. 9, 143; *cito properare* et *ante praed tare* ibid. 581, 589. *tacito clam pede* Art. am. 3, 712. Vers. *non deinde videndos* ed. Bonon.

26. REDDERE VOCE. *dicere voce* ed. Bonon. Hoc distich in exemplari, quo usus est, Jacobus Gronovius uncinis inclus et delendum videri, quia res praecessisset, indicaverat.

30. VINCTUS Heinsius recepit ex uno tantum Mediceo et lat. sec., qui ita: *vinctus amore fui.* Sed confirmatur ea scrip

isi tot lusus et tot mea seria nosses,
nossem lusus seriaque ipse tua?
i duntaxat Romae tibi cognitus essem,
:us toties in genus omne loci?
ıe in aequoreos abierunt irrita ventos,
:taue Lethaeis mersa feruntur aquis?
;o te placida genitum reor urbe Quirini;

33. mihi cognitus esses.

ernensi, si is modo diligenter est collatus, nostris Bero- Reland., edd. vett. Bononiensi, Parmensi prima et Al- eliqui utriusque generis libri: *iunctus*, quod praecessit. *tuos* Palat. prim.

QUID SI — TIBI COGNITUS ESSEM. *Quid nisi* Guelf. Regius a sec. m. et duo Heinsii hunc versum ita con- *Ascitus toties studiis rebusque severis.* Guelferby- :m monstrum post vulgatam versus scripturam ita: ex- *Accitus totiens studio rebusque secundis*, punctis etiam ı priori formae. Ita illi callide confinxerunt, qui sequenti aut legebant aut correxerant. In tanta fraude denuo nta sit Palatini primi praestantia, qui cum Mor. Gall. Se- prima editione Heinsii pro vulgato: *mihi cognitus esses* t: *tibi cognitus essem.* Hoc ab ipsa Ovidii manu esse Nam si evolvas Pont. 2, 10, facile intelliges, hoc no- men et illud ad eundem hominem scripta esse: videbis ctum, studiorum communionem, cognationem cum uxore, v. 19. *causas valentes* dixisse videtur, commemorari, etiam itinerum simul susceptorum enarrationem, sed his *Te duce magnificas Asiae perspeximus urbes* etc. Iam ter illas et Atheniensem peregrinationes satis sciamus nullas vidium, sive ille Licinius Macer proconsul Asiae fuerit, ısono placuit, sive hoc lex Villia vetat, cfr. Jahn. de ı. p. 9, certe non Ovidius illum, sed Macer poetam no- societatem itinerum ascivisse videtur.

LOCI Palatinus uterque, Put. exc. Voss. Busl. Serv. ierol. Leid. uterque pro var. scr. Francof. quatuor alii Reliqui tamen et vett. edd. omnes: *ioci.* Schraderus du- um *genus loci* aeque bene diceretur, atque *genus scripti* et coniiciebat: *nemus omne loci, h. e. suburbanum.* Sed erum servare, donec aptius quid ab alio excogitatum fue- ı. 35. *Aeolios ventos* malebat Schraderus, in sequenti *mersa teguntur aquis.*

PLACIDA GENITUM Heinsius edidit ex Palatino primo, tione et tertio nescio quo codice. Ita in Berolinensi quo- ab eadem manu correctum extabat. Reliqui libri omnes: *lacida. reor esse Quirini* Palat. prim. Leid. uterque, Se- ol. et Mor. pro var. scr.

Atque utinam pro te possent mea vota valere,
Quae pro me duros non tetigere deos.
Donec eris felix, multos numerabis amicos;
Tempora si fuerint nubila, solus eris.
Aspicis, ut veniant ad candida tecta columbae,
Accipiat nullas sordida turris aves?
Horrea formicae tendunt ad inania nunquam:
Nullus ad amissas ibit amicus opes.
Vtque comes radios per Solis euntibus umbra e
Cum latet hic pressus nubibus, illa fugit:
Mobile sic sequitur Fortunae lumina vulgus,
Quae simul inducta nube teguntur, abit.

3. possint. 11. *deest* est. 14. nocte.

cit atque conspicitur in cod. Crev.: *inoffensam vitae t. t.* m a libris pluribus firmatum erit. Nam ad sententiam aeque bo est, cum de circo utique, non de stadio translationem fieri, ce atque Burmannus vult, *metae* pro *linea* usurpatio et similis l 4, 8, 35 commonstret.

3. PRO TE POSSENT. *possent pro te* vett. edd. praeter noniens. et fortasse Palat. sec. Reliqui codd. Heinsii et no *pro te possent*. *possint* e Francof. et tribus libris recep Heinsius.

5. DONEC ERIS FELIX. *Dum fueris felix* Busl. pro var. *Cum fueris felix* floril. Berol. *eris sospes* unus Heinsii. Ho stichon exscripsit Vinc. Bellov. sp. h. 7, 119. Vers. 7. om Bern. Vers. 8. *Ut capiat* Francius.

10. IBIT AMICUS. *currit amicus* cod. Bersm. *tendit am* Gall. Heinsius *viset* (non *visit*) coniiciebat. Hoc distichon h Vinc. Bellov. l. l.

11. UMBRA. Heinsii codices omnes, exceptis duobus, et prima editio, nostri codd. praeter Reland. edd. cum floril. I mellii praeter Vic. et Ven. addunt in fine versus *est*. Ita e voluerat Francius, neque si bene perpendas locum, abesse po primum propter manifestam striblíginem: *umbra*, *illa* in eo enunciato posita, deinde quia quod v. 13 est *sequitur*, in pr verbum, comitari sive comitem esse, poscit, non adiectivum. structura huius et sequentis versus cfr. Met. 10, 190 — 193.

13. LUMINA. *munera* Leid. sec. *numina* Leid. prim. pro v. scr. *limina* Vinc. Bell. l. c.

14. NUBE. *nocte* Palat. sec. uterque Polit. Reg. Gall. S novem Heinsii, noster Guelferb. et Berol., scilicet interpolati. damnaverat Heinsius in schedis. Burmannus tamen recepit Ovidiana manu, quia *nubibus* praecessisset, quanquam nocte lumina posse demonstrandum erat.

ec precor, ut semper possint tibi falsa videri:
Sunt tamen eventu vera fatenda meo.
m stetimus, turbae quantum satis esset, habebat
Nota quidem, sed non ambitiosa domus.
simul impulsa est, omnes timuere ruinam
Cautaque communi terga dedere fugae.
va neque admiror, metuunt si fulmina, quorum
Ignibus afflari proxima quaeque solent.
d tamen in duris remanentem rebus amicum
Quamlibet inviso Caesar in hoste probat.
c solet irasci, neque enim moderatior alter,
Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.

21, nec. 22. vident.

15. SEMPER POSSINT. *possint semper* Reg. Put. Serv. tre- Heins. cum eius prim. ed., nostri Guelf. et Crev. *possint semper* Leid. uterque. Vers. seq. *Sed tamen* prim. Vat. *fa- mihi* Heinsius, *futura meo* Francius volebat.

17. HABEBAT. *habebam* Gall. Serv. Busl. Palat. sec. Leid. que, Jun. Seguer. Guelferb. Crev. novem alii Heinsii cum eius edit.

19. AT SIMUL. *Sed sum impulsa* Palat. prim. *Sed simul* princ. Heinsii. *Quae simul* Gall. *Ut simul* Reg. Palat. sec. Rel. duo Heinsiani. *Ut semel* Busl. Leid. uterque, sex Hein- Bern. Seguer. Berol. Crev.

20. CAUTAQUE. *Cunctaque* Gall. Busl. Leid. uterque pro scr. tres Heinsii, Bern. Rel. *Captaque* Berol. *Versaque* cpr- Francius.

21. NEQUE ADMIROR. *nec admiror* decem Heinsiani, Bern. i praeter Guelf. et Berol., qui: *Saevaque non miror*, et edd. Primum Palatinum sequimur et Lachmannum V. Dss. loco citato.

22. QUAEQUE VIDENT. *saepe solent* Crev. *vident* arripuerat nus ex Leidensi utroque, inepto argumento, quia quae vi- r magis terreant. Num igitur tum videbant amici? Hoc di- post sequens collocat et vers. 23. *In duris autem rema-* Vinc. Bell. Sp. h. 7, 119.

24. QUAMLIBET ex Reg. var. scr. Herculan. quinque Hein- et Vincentio Bellovacensi. *Quemlibet* Jun. Reliqui omnes et edd.: *Quolibet*.

5. NEC SOLET IRASCI NEQUE. *Non solet* Reland. *neque* Put. Gall. Serv. Busl. Francof. sex alii Heinsii, Guelf. a pr. rn. Rel. Crev. cod. Bersm. Reliqui et vett. edd.: *nec*.

6. CUM QUIS ETC. *Cum quid* Palat. sec. Mor. pro var cod. Bersm. et septem Heinsii. *Si quis* Jun. Leid. prim.

De comite Argolici postquam cognovit Orestae,
Narratur Pyladen ipse probasse Thoas.
Quae fuit Actoridae cum magno semper Achille,
Laudari solita est Hectoris ore fides.
Quod pius ad manes Theseus comes isset amico
Tartareum dicunt indoluisse deum.
Euryali Nisique fide tibi, Turne, relata
Credibile est lacrimis immaduisse genas.
Est etiam miseris pietas, et in hoste probatur
Hei mihi, quam paucos haec mea dicta movent

Bern. *si quis amavit* Crev. *si quid adamavit* Palat. prim. tres libri Heinsiani et edd. vett. nostrae omnes. Probabat Heinsius.

27. ARGOLICI — ORESTAE. Palatinus primus et m codd. magno numero: *Oreste. Orestem* ex Heinsianis solus cus, Seguer. pro v. scr. Rel. edd. vett. omnes. *Oresten Orestes* quinque Heins. Seguer. Omnes libri veteres tam quam impressi: *Argolico,* quod correctum debetur Heinsio. 29. *Auctoridae* Palat. prim. *Hactoride* Guelf.

31. ISSET ex Palat. prim. Leid. utroque, Rel. septem sianis et eiusdem prim. ed. *iret* reliqui libri et vett. edd. i lat. sec., unde Heinsius faciebat: *irit; comitavit* unus Me Barberin. et Berolin. Heinsius inde eliciebat: *comitarit.* In improbabat sibilorum frequentiam.

32. INDOLUISSE. *non doluisse* Politiani uterque, t Heinsii et noster Relandinus. Heinsius suadebat: *num* d Francius: *obstupuisse.* Withofius in annot. or. fun. Summ 1752. p. 48: *dicunt hunc soluisse;* non male, Schraderi i at nostro, non bene. Offendebat enim in verbo *indoluisse,* eodem, quo hic significatu habes 2, 570. 5, 4, 38. Vers. 33. *riali nostrique* Guelf. a sec. m.

36. EST ETIAM ETC. Parum praesidii loco huic con a scriptis libris est. *pietas miseris* uterque Politiani, duo et Seguer. *etiam in miseris* Palat. sec. vett. edd. octo. *eti serisque fides* Richelian. Pirckh. ed. Bononiens. Reliqui *etiam miseris pietas.* Vinc. Bellov. Sp. h. 7, 119 haec ve bet: *pietas et in hoste probatur.* Heinsius coniecit: *Ista miseris pietas vel ab hoste probatur,* vel: *Ista etiam mis* At *pietas in miseris* non magis Ovidianum, si modo latinum, *candor in amicis,* quod Schraderus Emend. p. 208. repr *pietas misero* multo etiam minus; neque audiendum puto B num, *in* ex fine versu huc retrahentem. Accedit, quod no tantum litteris a librorum fide emendatio Heinsiana recedit. tur nobis scribendi compendium perperam intellectum ca

ıdi versus fuisse. Constat saepenumero in libris Mstis lit-
ıitiales F et P confundi a librariis. Ita Trist. lib. 3, 9, 30.
erol. pro: *Pallentesque* exaratum habet: *Fallentesque.* Porro
P lineola transversa in calce notata, quae significare solet:
imillima est litterae *E.* Habes ita lib. 2, 124. pro vulgato:
uerit in nonnullis libris: *Permaturuerit*, vix ex alia origine
ıdum. Item lb. v. 233. *Perbibit* et *Ebibit* in libris, et ne de
possis dubitare, alii: *Praebuit.* Fast. 6, 745. Heinsius in
rancofurtano invenit: *Ediderat*, quod correctum erat in:
rat, cum vulgo legamus: *Reddiderat.* Atque ita lb. 622. ed.
codd. Fast. 2, 737. cod. Schraderi, Met. 15, 34 cod. Berol.
um etiam, compendium illud vetustissimum esse testibus vel
ıe et Paulo Diacono apud Putschium p. 1567, 1623. et lit-
E quadratam ex scriptura capitali etiam in unciali et mi-
occurrere. In codice Relandi Fastorum, quem contuli, et
ratum et, si rotundum esset, *P* simillimum vidi. Deinde hoc
praeter ignoratum compendium scripturae peccatum videtur
ın distinctione. Lege igitur nullo praeterea apice mutato:

Perstet iam *miseris pietas: et in hoste probatur.*

vox, quam restituimus, satis familiaris in eadem sententia
est, cfr. Pont. 4, 10, 83:

Haec tibi, qui perstas *indeclinatus amico;*

, 6, 7: Perstat *enim Fortuna tenax*, et alibi. Reliqua in
ısu, *iam* in exhortatione ut Her. 2, 83: *doctas* iam *nunc*
enas, et pro *quamvis*, Met. 13, 498: *cecidisti* et *femina ferro*
:on cum imperativo, ut Art. am. 1, 179:

Parthe dabis poenas; Crassi gaudete sepulti!

. 2, 119: *Iam molire animum, qui duret et astrue formae:*
Solus ad extremos permanet ille rogos;

, 148. et centies alibi; haec, inquam, in vulgus nota sunt.
sententiae est aptissimus, *dicta* enim in sequenti versu sunt
a adhortatio, uti alias *compellare dictis* Met. 8, 789, *exsti-*
dictis Fast. 6, 588. Apte etiam et efficacem in modum ita
ırmen nemo, opinor, negabit.

ım novae elegiae ut hic initium constituamus, primum libri
t, quorum Leid. uterque et Pirckh. ab hoc ipso versu 37.
carmen ordiuntur et posterior quidem cum hac inscriptione:
agno famae consortis gaudet honore, Relandinus a sequenti
ıetro. Crev. versui 37. adscriptum habet glossema: *Epistola*
am quidam volunt esse de praecedente epistola. Alii tamen
quod est epistola per se, in qua congratulatur de sapientia
quae ei profuit, cum sibi sua nocuerit; sed rubrica tamen in
ice facta versu demum 39, quemadmodum etiam in reliquis,
o utroque, exc. Voss. Francof. Regio, Moreti, Bernensi, Be-
si, qui inscriptionem omittit, cod. Bersmanni, aliis non pau-
insii et eiusdem prim. ed. Horum codd. de versu initiali
ıanifestus error ortus videtur ex glossa in margine veteris
mbigue posita. Deinde si de argumento utriusque carminis

Hic status, haec rerum nunc est fortuna mearu[m]
Debeat ut lacrimis nullus adesse modus.
At mea sunt, proprio quamvis maestissima casu,
Pectora processu facta serena tuo.
Hoc eventurum iam tum, carissime, vidi,

partis, ut plurimi statuunt, dispicias, quarum altera multos ac[…] poeta, altera uni gratulatur, conciliari haec sane poterant, si […] cum adhortatus esset, ne ille felix sibi miserrimo fidem deneg[…] Quod tamen non facit, sed tantum verbis pessime auspicatis […] mum de Fortunae inconstantia, deinde de fortunae amici acce[…] agit. Denique ad eandem personam utrumque sermonem spec[…] minime constat. Nam si quis ad Carum postrema scripta p[…] certe non de munere, quod Pont. 4, 13. ad illum delatum di[…] Caligulae et Drusi educatione, cogitari potest; uterque enim […] carminis anno nondum nati erant: versui vero secundo: *Qui legi[…] nobis non inimicus opus* nominis *Cari* designatio, qualis Po[…] 13, 2. et alibi occurrit, commode inesse non potest. Quin certe […] cui epistolae loco illud carmen non inscribi, sed ad quemc[…] totius libri lectorem pertinere ut 3, 10. et alia, vox *opus* oste[…]

37. HIC STATUS. *Is status* Palat. prim. Reg. Put. […] Serv. Busl. Pirckh. Jun. Francof., quindecim alii Heinsii cum […] prim. ed., nostri Guelf. Berol. et Rel. cum ed. Bonon. Fo[…] ex omissione litterae initialis in *Hic* postea in novae elegiae […] affabre pingendae. Vers. seq. *abesse* Palat. prim. Francius: *D[…] his lacrimis nullus ut esse modus.*

39. AT MEA. *Et mea* prim. ed. Heinsii. *At mihi* Bo[…] Comb. *Mens mea sit* Put. *Mens mea sunt* Pirckh. *sunt*, […] olim Jac. Roverus coniiciebat, codd. fide nititur non multo[…] Reg. Gall. Busl. prim. Vatic. alter. Polit., nostrorum Guelf. B[…] et edd. Bonon. Ald. Reliqui libri omnes: *sint*, quos tamen […] sequimur. *metissima* Palat prim.

40. PROCESSU. Codd. Heinsiani cum nostris et vett. […] *pro sensu*, nisi quod exc. Voss. notante Heinsio: *pro censu*, […] in ipsa codicis collatione a manu Isaaci Vossii, quam desc[…] Heinsius, diserte vulgata exstat; Combii: *proventu*; Berolin[…] *pro casu*; idem Relandinus pro varia scriptura exhibet addita gl[…] *successu*. *profectu*, quod editiones occupaverat, coniectura est […] bricii vel Naugerii, teste Bersmanno. *processu* coniectura as[…] tus est Burmannus ex illa, quam putabat, Vossiani codicis scrip[…] quo Relandinus liber, si ab eo inspectus fuisset, certius eum d[…] poterat. Non dubitamus pro vera et auspicata emendatione […] scere, cuius notae vix alteram in his Tristium libris proposuit. […] sius infeliciter: *pro sensu* retinere, vel: *post sensum*, vel de[…] *per sensus* reponere tentabat.

41. HOC EVENTURUM. *Hoc ego venturum* Reg. Gall. P[…] sec. exc. Voss. decem Heinsii, Bern. Rel. *Hoc mihi vent.* […] Jun. novem Heins. Berol. Heins. prim. ed. et nostrae vett. […]

'erret adhuc istam cum minor aura ratem.
e aliquod morum, seu vitae labe carentis
'st pretium; nemo pluris emendus erat:
; per ingenuas aliquis caput extulit artes;
uaelibet eloquio fit bona caussa tuo.
ego commotus dixi tibi protinus ipsi:
:ena manet dotes grandis, amice, tuas.
: mihi non ovium fibrae, tonitrusve sinistri,
nguave servatae, pennave, dixit avis.
irium ratio est et coniectura futuri:

44. habendus erit.

um prim. Polit. prim. Vatic. unus Mediceus, Palat. sec. dorf. Guelf. a correctore, Rel. pro var. scr. *Hoc tunc ven-* Palat. prim. *Haec tibi venturum* Pirckh. *Hoc tibi vent.* leguer. Crev. et qui restant. Ipsi non nimis confidimus re- scripturae. *iam nunc* Busl. Palat. sec. Rel. *iam tunc* , alii non multi. *tunc iam* Put. et nonnulli. *tunc cum* Jun. I. MINOR Palat. prim. exc. Voss. Leid. uterque, Serv. quinque Heins. et eius prim. ed. Franc. cum Guelf. a s. m. Rel. tres, Crev. Reg. et Mor. pro var. scr. *levis aura* unus . Reliqui et vett. edd.: *minus*. Vers. seq. *carentes* Pa- im.

L. EST — EMENDUS ERAT. *Et pretium* prim. Palat. *ha- erat* prim. Vatic. Palat. sec. Guelf. a pr. m. Rel. pro var. *ibendus erit* Polit. sec. Rottendorf. et duo; hoc Heinsius . Reliqui tamen codd. omnes cum vett. edd.: *emendus erat*, od: *erit* Reg. et tres Heinsiani. Illud revocavimus cum li- reverentia, tum quia venustius interpolato illo. Cfr. Am. 14: *Si te non* emptam *vellet*, emendus *erat*. 4, 15, 22: *Talis mors pretio vel sit* emenda *mihi*. tert. cons. Honor. 188: emitur *sola virtute potestas*. Vers. *gen. aures caput* Busl., unde Heinsius: *alius* coniiciebat, *iquid, caput exserere artes*.

. COMMOTUS — PROTINUS. *convictus dixi* Pirckh. *sumo- l. providus* pro: *protinus* malebat Schraderus, sine causa, nt. 1, 9, 2: *Quae mihi de rapto tua venit epistola Celso*
Protinus *est lacrimis humida facta meis*.
p. 44: *geres autem, si hoc* protinus *tibi persuaseris* etc. ep. *ilosophia* protinus *delectat, dum sanat*.

). HAEC Palat. prim. Put. Serv. novem alii Heinsii. *Nec* usl. *Non mihi* quatuor. *Hei mihi* Palat. sec. Reliqui et ld.: *Hoc. sonitusve* Polit. prim. Palat. sec. Guelferb. Vers. *inguaque — pennave* Gall. Rel. *Linguave — pennaque* edd. mnes. *Linguaque — pennaque* Jun. Berol. Vers. 51. *ac* ra prim. Vat. *ratio et tunc coniectura* vett. edd. nostrae

Hac divinavi notitiamque tuli.
Quae quoniam rata sunt, tota mihi mente tibique
  Gratulor, ingenium non latuisse tuum.
At nostrum tenebris utinam latuisset in imis!
  Expediit studio lumen abesse meo.
Vtque tibi prosunt artes, facunde, severae;
  Dissimiles illis sic nocuere mihi.
Vita tamen tibi nota mea est: scis artibus illis
  Auctoris mores abstinuisse sui.

53. quoniam vera est. 56. Expedit in studio numen

52. HAC DIVINAVI. *Haec divinavi* Reg. decem H Bern. Rel. a pr. m. edd. vett. omnes. *Hoc* Put. *Non* P Gall. Leid. uterque a m. sec. Guelferb. *Nec* Francof. Mor. Berol. *Sic ego divinam not.* Crev.

53. QUAE QUONIAM RATA SUNT. *Et quoniam* vett. omnes. *quoniam rata est* prim. Polit. Guelf. et Rottendorf *niam rata tota* etc. prim. Vat. et Pal. sec., sed in Vatic. a recentiori addito: *sunt. quoniam rata sint* prim. Palat. libri: *quoniam vera est*, omisso tamen *est* Berol. et Crev. latini egregii scriptura Heinsius coniiciebat *rata fit*, acute; lumus: *rata sunt*, quod commode referetur ad *Haec* v. *mente mihique* Reg. Leid. prim. Palat. sec. Guelf. Bern. Crev. edd. vett. omnes.

56. EXPEDIIT STUDIO LUMEN. *studio — meo* Put. Serv. Busl. Palat. sec. Leid. uterque, Jun. Seguer. Francof. meliores Heinsii, nostri cum Bern. Reliqui et vett. edd.: — *meis*. Parum interest. Illud autem mirum est, Burm nescio quod somnium suum ne verbo quidem addito ausum interponere, plerosque deinde editores obsequentes habuisse. lus liber id agnoscit, quod ab illo editum est: *Expedit in st* omnes, duobus exceptis, cum vett. edd.: *Expediit stud.*; ita edidit Heinsius, quod ultra captum Burmannorum videtur Vid. Fast. 4, 406. Her. 10, 112. 17, 170. ibique Loersium; ris. lib. 4. p. 239. Diomed. l. 2. p. 447. Putsch. Non dum tamen est aeque emendatum et fortasse magis etiam loquendi Ovidiano esse, quod cod. Reland. exhibet: *Exped* apposite interpretatur: *utile fuisset.* Neque abludit cod. nens., qui: *Expediet.* Exempla ex multis pauca accipe: F 599. 2, 107. 4, 122. 6, 371. Met. 2, 170, 647. Her. 168. 12, 119. Tr. 2, 69. Editio Rubei typothetae errore *pedit studiis.* Etiam *numen* non admonito lectore dedit B nus, cum et codd. Heinsii, nostri et vett. edd.: *lumen* habea quae opponuntur, *tenebrae* id exigant.

58. DISSIMILES — MIHI. *Diffinies* Palat. prim. *meae* Palat. sec. Bern.; idem sub rasura cod. Guelf. latere vide Vers. 59. *est* omissum in Guelferb.

cis vetus hoc iuveni lusum mihi carmen: et istos,
Vt non laudandos, sic tamen esse iocos.
go ut defendi nullo mea posse colore,
Sic excusari crimina posse puto.
a potes, excusa, nec amici desere causam:
Quo bene coepisti, sic pede semper eas.

X.

t mihi, sitque precor, flavae tutela Minervae,
Navis; et a picta casside nomen habet.
e opus est velis, minimam bene currit ad auram:
Sive opus est remo, remige carpit iter.
e comites volucri contenta est vincere cursu;
Occupat egressas quamlibet ante rates.
pariter fluctus fertque assilientia longe

7. patitur fluctus.

65. QUA POTES. *Qua potest* Palat. prim. *Quam potes* Gall. Francof. Berol. quinque Heinsii et eius prim. ed. *desere cau-* Jun. Berol. *nomen* Mor. tres Heinsii. *carmen* Leid. uterque.
66. QUO BENE — SIC PEDE Heinsius edidit ex Palat. prim. cof. et sex aliis cum prim. ed. Accedunt Guelf. Bern. Berol. *Quo pede — sic bene* Mor. pro div. scr. Rel. et longe plu- codd. cum vett. edd. *Quo bene — sic bene* Put. Gall. Mor. Leid. uterque, exc. Voss. *Ut bene — sic bene* Jun. et tres ii. Possis conferre Art. am. 3, 65:
Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.

X.

Inscrr. *De navi* Francof. *De nave et eius itinere* Serv. *Lo- r de nave* Berol. *De rate latura facit hanc, quoque de red-* Pirckh. Berol. *Navim laudat, quam in Corinthiaco sinu* s vett. edd.
3. VELIS. *velo nimiam bene* Guelf.
6. QUAMLIBET ANTE. *qualibet arte* Palat. uterque, Put. Serv. Busl. septemdecim Heinsii, Guelf. Crev. Rel. vett. edd. Minor codd. pars id, quod expressimus; sed illud alterum do ortum sit, ostendit cod. Bern., qui: *quamlibet arte.* Leid. Seguer. Berol. et prim. ed.: *quaslibet ante.*
7. PARITER FLUCTUS. Sic codd. fere ex dodrante: Palat.

Aequora, nec saevis victa fatiscit aquis.
Illa, Corinthiacis primum mihi cognita Cenchr
Fida manet trepidae duxque comesque fuga
Perque tot eventus et iniquis concita ventis
Aequora Palladio numine tuta fuit.
Nunc quoque tuta, precor, vasti secet ostia P
Quasque petit, Getici litoris intret aquas.
Quae simul Aeoliae mare me deduxit in Helle
Et longum tenui limite fecit iter;
Fleximus in laevum cursus: et ab Hectoris ur

8. icta.

prim. Put. Leid. uterque, Jun. Gall. Francof. Mor. Serv Guelf. Berol. Rel. undeviginti Heinsiani cum eius prim. ed. et structura Ovidianum refert colorem, cfr. Fast. 2, 315,] 396; et verborum copulatione, cfr. Ib. 71: *ipsum cum f aequor,* Her. 4, 105: *fluctibus oppugnant aequora Isthmon.* liquorum codd. scriptura: *patitur fluctus* illud *pati* et *ferre* minus possis probare, ac Met. 13, 117, 118. *fluctus atq* Mor. pro var. scr. *fert atque assil.* Rel. *fert assil.* Jun. Leid cod. Bersm. Guelf. in rasura. *fretaque assidentia* Berol. *fe sil.* Palat. sec. *suntque assil.* Seguer. *assidentia* Put. *aux* Pirckh.

8. VICTA FATISCIT. *icta madescit* Put. Gall. Moi Heins. Pirckh. a sec. m. Bern. Crev. *icta fatiscit* Lei alius Heinsii et codex Erfurt. Zinzerlingii; Mor. et Leid. pri var. scr. Reliqui codd. et vett. edd. *victa madescit.* Unun cem, Heins. et Zinzerlingium Prom. p. 167 secuti sumus, quo

9. CENCHREIS. *centris* Palat. prim. Jun. Leid. prim. (*contris* Berol. *tentris* Leid. sec. *Teucris* Guelferb. a s. m et octo alii. *terris* tres codd. prim. ed. Heins. et nostra *Codris* Put.

12. NUMINE TUTA FUIT. *munere* prim. Palat. prim. quatuor Heinsii cum prim. ed. *tuta fugit* Put. Gall. Mor. Busl. Jun. Francof. octo Heinsii cum eius prim. ed. cod. nostri Berol. Crev. Probabat Heinsius suffragio suo; Bur ignorantia damnat, cfr. Bentl. ad Hor. Serm. 1, 6, 13. No *fugae* praecessit, alterum malumus.

15. IN HELLES. Duo codd., Seguer. et Relandi, id e quod tanquam suam correctionem Burmannus profert: *ad* Quibus libris cum ex Burmanni iudicio nihil accedat ponderis quam mutare noluimus. In Guelferb. *eolid'* h. e. *Aeolidi* m. fuerat.

17. HECTORIS URBE. *Actoris urbe* Put. pr. m. prim duo Heinsii, prim. ed. nostrae vett. sex. *Hectoris urbe* prim. Pirckh. Put. a m. sec. Francof. reliqui Heins. Bern. Rel. Berol. Crev. edd. Parmens. prim. Bonon. Ald. *Ictori*

/enimus ad portus, Imbria terra, tuos.
e levi vento Zerynthia litora nacta

19. nactis.

Herculis emendabat Merula. Sequimur cod. Palatinum et nos et interpretamur de Ophrynio urbe. Ilium enim novum a satis longe distabat. Illud autem oppidum et in litore erat, signe luco Hectoris ἐν περιφανεῖ τόπῳ, teste Strabone geogr. .3. p. 409. Xyl. extr.

18. VENIMUS AD PORTUS. *Fleximus* Guelf. *in portus* tres et prim. ed. Heinsii. *Umbria terra* Gall. Basl. Pirckh. Jun. er. decem Heinsii, Berol. ed. Bonon. *Imbrica* Francof., teste io. *Umbrica* Leid. prim. Bernens. Crev. *Umbia* Leid. sec. *ria* alter Polit.

19. ZERYNTHIA LITTORA NACTA. Libri aut *Zerinthia* ha- aut quae non multum abludant, nisi quod ex scriptura cod. i: *Ferichia* et Palat. prim. cum duobus aliis: *Tirynthia* Hein- sium coniiciebat: *Perinthia*, quod contra metrum peccat. Sed difficultatis in ultimo versus vocabulo est. Omnes, quantum t, Heinsii codd., nostri et vett. edd.: *nacta* exhibent, praeter Palat. sec. et Crev.: *nata*, Seguer.: *vidi* et pro var. scr.: primus Vatic. et Guelf.: *nacti*. Solus Junianus: *nactis*, id- insius cum Burmanno reliquisque editoribus recepit. Nemo r Schraderum in schedis autographis contra grammaticam id nimadvertisse videtur; qua re non egregie compensatur sub- llius codicis auctoritas. Refragatur praeterea sensus, ut ex corum mox intelligetur. Igitur Jo. Schraderus: *nacti* proba- t disputabat ita: „Samothrace insula, quae v. 20. intelligitur, t in ostiis Hebri fluvii. Zerynthia littora in ipsa illa insula unt Massonus p. 97. Bochartus Geogr. Sacr. I, c. 12. Veterum nemo, praeter schol. Nicandr. ad Theriac. 460"; (at ut mihi etiam Suidas s. v. Ἀλλ' εἴ τις.) „Idem tamen alio loco" eodem) „cum Livio 38, 41. Cellar. I, p. 1061, Berkel. ad Byzant. s. v. Ζήρυνθος, in Thracia. *Tempyra* sine dubio at non ad mare in littore Thracio, sed in mediterraneis, r. l. l. Iam vero vides vulgari interpretum opinioni, Ovi- Zerynthi in Samothracia haec scribere, a Samothracia navi a petiturum, adversari Zerynthi in continenti et Tempyrorum a paene Thracia situm, quo navi aditus non erat, deinde is molestiam: Zerynthia littora nactum Samothraciam tan- ro eo, quod dicendum fuisset: Samothraciae littus nactum ynthum descendere. Ita igitur potius statuamus oportet, n Zerynthum appulisse navi sua, quae deinde in Samothra- ecta sit, inde porro iter suum petitura, idque ita efferri: na- , nacti Zer. litt." Monebat etiam v. 45: *Tyndaridae fra- s haec colit insula*, nihil impedire, quominus de Samothra- ipso conspectu posita capiatur. Hactenus vere doctissimus sed alia adhuc obiectio diluenda erat e v. 48. petita, quo navi altera iter facturum poeta dicit. Num adverso He-

Threïciam tetigit fessa carina Samon.
Saltus ab hac terra brevis est Tempyra petenti
Hac dominum tenus est illa secuta suum.
Nam mihi Bistonios placuit pede carpere campo
Hellespontiacas illa relegit aquas;
Dardaniamque petit auctoris nomen habentem,
Et te ruricola, Lampsace, tuta deo;

bri fluvio id futurum fuisse putavit Schraderus? an *Bistonias* de Bistonide vel alio Thraciae lacu interpretatus est? Utru difficile probatu fuerit. Haec altera navigatio proposita causae ut nobis persuaderemus in Samothracia ipsa istaec Ovidium bere; confirmat hoc v. 45; mox traiecturum navi altera in T ciam, ut propter Tempyra iter terrestre institueret. Hoc v significatur. Nam quod Schraderus negat vocem *saltus* de i stitio maris occurrere, nec de interstitio terrae forsitan reapse quam usurpavit. Sed de utroque dici potuisse, evincitur Pont. 1, 5, 75:

Per tantum terrae, tot aquas, vix credere possum
Indicium studii transsiluisse *mei.*

Noli ergo h. l. cum Forcellino in lexico *saltum* interpreta *vam brevem, atque ideo brevem tractum.* Igitur quam libroru tum non omnium scripturam: *Zerynthia littora nacta* sequimur terpretanda est ita, ut navis Ovidii post iter in alto mari dec littus illud Thracium non appulisse, sed appropinquasse et spexisse (hinc scr. cod. Seguer. ex glossa non inepta nata,) tur, dum in opposita et distante triginta octo millibus insula, Nat. Hist. 4, 12. hoc est, eodem spatio, quo Gallia et Angli proximae dirimuntur; ubi qui navigarunt testantur utramque simul se vidisse; cfr. etiam de Thraciae littore et Samot Her. 6, 68.) atque, ut puto, in portu Thraciam spectante a ram demittit. Ita *nancisci* interpretandum in loco Met. 14,

— nactusque *hoc litus adhaesi.*

Zerynthia autem littora commemorat ornandi carminis causa, leberrima Apollinis cultu; ignobiliorem locum, puto, tacuisset.

21. AB HAC TERRA. *Saltus ab hac contra* Put. Mor. Busl. nostri Guelf. a pr. m. Bern. Seguer. Rel. Berol. et quaedam post Bersmannum. *ab hoc brevis est contra* Ga *glossa* Romanica: *contrada:* eadem exstat Met. 13, 406. *pyra* verum esse ipsae variantes scripturae, quas licet om evincunt.

24. RELEGIT ex coniectura Micylli et codice Medonii. omnes Heinsii et nostri aut *relinquit*, aut *reliquit*; posterius vett. edd. Reliquos DD. VV. coniecturas licebit praeterire.

26. LAMPSACE TUTA. *Laprate tuta* Palat. prim. *culta* cum Francof. pro v. scr. quatuor Heinsii, Seguer. Crev. *dea* Francof. a p. m. Rel. cum gloss.: *Cerere. lapsace tuta* Guelferb.

.e per angustas vectae male virginis undas
ton Abydena separat urbe fretum;
ue Propontiacis haerentem Cyzicon oris,
zicon, Haemoniae nobile gentis opus;
ie tenent Ponti Byzantia litora fauces:
: locus est gemini ianua vasta maris.
precor evincat, propulsaque fortibus austris
ınseat instabiles strenua Cyaneas;
niacosque sinus, et ab his per Apollinis urbem
a sub Anchiali moenia findat iter.

36. Acta — tendat.

. QUAQUE. *Quamque* Francof. *Quodque* Hamburg. Serv. a pr. m. *vectae male* ex Palat. prim. Pirckh. Leid. utro-n. Put. Gall. Mor. Serv. Busl. undecim Heinsianis, Seguer. s. nostris cum edd. vett. omnibus. Reliqui: *male vectae*.
). HINCQUE. *Hic Prop.* Gall. *Hinc Prop.* Serv. *Inque* Polit. prim. Vatic. duo Heins. *Inde* duo, quod coniecerat n. Verss. 29, 30. *Cynthicon* Palat. prim. *sinsac~* Guelf.
l. QUAQUE. *Quamque* Francof. *Quaeque* Palat. sec. Mor. Jun. Leid. prim. Guelferb. Rel. Crev. tredecim Heinsii cum ima editione. Abusus hac scriptura Burmannus ad importu-rrectionem faciendam.
l. HAEC. *Hanc* Palat. prim. Mor. sex Heinsii cum prim. lac Francof. *ut vincat* Palatinus sec. exc. Voss. Reland. Crev. einsii. *pulsataque* Palat. prim. Put. Gall. Bern. sex Hein-Guelf. a s. m. *flatibus Austri* Palat. prim. Put. Rel. novem lor. pro var. scr. Guelf. a s. m. *fluctibus Austri* Gall. *fla-fustris* Medon. Vers. 34. *strenua tyarieos* Palat. prim.
5. THYNNIACOSQUE. *Ismariosque* Palat. prim. *Hismarios-*lor. *Tiniacosque* Seguer. *Tinacriosque* Crev. *Tynaciosque* *Trinachiosque* Guelf. *Trinacriosque* Pirckh. Leid. uterque, Bersm. *Tinaricosque* Busl. *Thimaosque* ed. princ. *Thyma-*Put. *Thimachiosque* Rel. *Trayciasque* Berol. *Taenarios-*m. *Enochiosque* ed. Bonon. et Ald. *Eniochosque* reliquae vett. *Thynniadosque* emendabat Salmasius ad Solinum, ci-Heinsio. Jo. Schraderus in schedis malebat: *Thynniadas-*mus.
36. ALTA SUB A. M. FINDAT. *Apta* prim. ed. Leid. uter-Jun. et quinque. *Acta* Busl. Crev. et quatuor; Francof. scr. *Vecta* prim. Polit. prim. Vatic. Palat. sec. et duo cum ett. nostris. *Antra* Serv. et alius. *Arcta* unus. Sed Hein-Palatino primo et longe plurimis, quod et Guelferb. Bern. Rel. Berol. habebant, edidit: *Alta*. Malebat tamen: vel, *Lecta*. *Ancheladi* Palat. prim. *Athiali* Pirckh. *Ame-*guer. *Anchiati* Berol. *Alciali* Bern. *tendat iter* ex prim. prim. Vatic. Palat. sec. et tribus aliis, quibus Guelf. a pr.

Inde Mesembriacos portus, et Odesson, et arc
Praetereat dictas nomine, Bacche, tuo;
Et quos Alcathoi memorant a moenibus ortos
Sedibus his profugos constituisse Lares;
A quibus adveniat Miletida sospes ad urbem,
Offensi quo me compulit ira dei.
Haec si contigerint, meritae cadet agna Minerv
Non facit ad nostras hostia maior opes.
Vos quoque Tyndaridae, quos haec colit insula, fr
Mite, precor, duplici numen adeste viae.

40. profugum larem. 43. Hanc si contigerit.

m. Bern. et Rel. accedunt, Heinsius receperat. Libri reli edd. omnes: *findat* agnoscunt, nisi quod Pirckh.: *findit* et E *fundat*. Francius *carpat*, vel *vertat* volebat.

37. MESEMBRIACOS PORTUS ET ODESSON. *Mesam* Palat. prim. Berol. *Inde in Sambraticos* Palat. sec. *Mesam* Put. Mor. Busl. Seguer. Guelf. a m. s. prim. ed. Heins. E nostra. *Mesanbriacos* Pirckh. Leid. prim. Crev. Rel. *port* *pheson* Leid. sec. *port. et Oponis arces* Palat. sec. *et epe* *arces* Berol. *et Ephesonis arces* cod. Bersm. *et Opesonis ar* guer. *portus epeson arces* in ampliore rasura Guelf. *et E* Put. Mor. Serv. Busl. Jun. Leid. prim. Pirckh. Bern. Rel. *son* Palat. prim. Francof. prim. ed. et nostrae vett. *Opason* *Opesan* Gall. Sed *Odesson* iam Barth. Merula restituit, in Ciofanus legerat.

39. ALCATHOI. *Alchatoi* Palat. prim. *Alcithei* Berol. *cathoes* septem Heinsii cum Aldina. *Alcathois* Put. Gall. Francof. prim. ed. Crev. Rel. *Alcathoe* Jun. Leid. prim. S *Alcathoae* vett. edd. octo.

40. PROFUGOS — LARES ex Palat. prim. exc. Voss. P Gall. Mor. Busl. Leid. prim. a m. sec. quatuordecim aliis H nostris Bern. Seguer. Crev. prim. ed. et vett. nostris. *profug* *larem* Guelf. Rel. et Berol. Reliqui: *profugum — larem.*

42. QUO ME COMPULIT. *que me* Palat. prim. *compul* dem in suis duobus Ciofanus invenerat. Heinsius tamen exc. tantum et tres alios, primam editionem et Moretani var pro hoc scriptura laudabat. Ex nostris Berolin. ita habet. qui et vett. edd. omnes: *contulit*.

43. HAEC SI CONTIGERINT. *Hoc* Busl. *Hic* duo. *con* Gall. Busl. Pirckh. Leid. prim. Bern. Guelf. a m. s. Rel. Moret. pro v. scr., sex Heins. Cur Heinsius mutaverit vul reliquorum codd. et vett. edd. omnium ita: *Hanc si contigeri* sam non video. Nam *Hanc* cod. Francof. habere pace erudi qui illum contulit, valde dubito. Heinsius multo in eo codice ferendo accuratior nihil annotaverat.

46. ADESTE VIAE. *adesse* Francof. *adeste rati* duo

amque parat Symplegadas ire per arctas,
ɜre Bistonias altera puppis aquas.
te, ut ventos, loca cum diversa petamus,
ιos habeat, nec minus illa suos.

XI.

ɿuaecunque est toto tibi lecta libello,
ιihi sollicitae tempore facta viae.
; me, gelido tremererem cum mense Decembri,

3. gelidi — Decembris.

d. uterque, prima ed. et vett. nostrae omnes. gloss. Rel. *s carinis meis. fugae* Put. pro var. scr.
ER ARCTAS. *arctes* Palat. prim. *arces* Palat. sec. *ar-ɪuras* Berol. *peratas* Crev. *arctas* Hamburg. uterque . Vat. Serv. Jun. Leid. uterque, Francof. novem Heins. Plurimi Heins. Guelf. a sec. m. Bern. Seguer. et vett. *ιltas.* Vers. 48. *Cindere* Palat. prim. *Bistonidas* prim.

LLA SUOS. Hoc Francius probabat, Burmannus e Serv. Busl. edidit; atque ita Guelf. a pr. m. Reliqui libri: Fast. 2, 396; 5, 188. Ib. 408. recens. nostr.

XI.

Incipit secundus liber Francof. *De tempore, quo istum* Berol. *Naso refert, istum scripsit quo tempore librum* :ol. *Ad lectorem, quod in itinere hunc primum librum* ett. edd.
ıLLICITAE. *sollicito* Put. Gall. Pirckh. Jun. Leid. uter-ɐcim alii, Guelf. Berol. Crev. Aldina posterior.
JT HANC ME GELIDO TREMEREM CUM MENSE DECEM- *hanc* Put. Busl. Jun. Leid. uterque, Gottorp. Pirckh. ɜt decem Heinsiani, nostri et vett. edd. praeter Rel. et ., cum reliquis *haec* servantes. *Aut ego* Barberin. *cum ιerem me* Gottorp. Barberin. Jun. *cum trem. gel. me in gel. tr. me* Leid. prim. *in gel. tr. me* Leid. sec. ɐdon. *cum gel. tr. cum* Pirckh. Unus codex: *gelidus,* edd.: *gelido. Decembris* prim. Vat. Barberin. Rotten- Omnes reliqui: *Decembri.* Hinc Heinsius edidit:
hanc me, gelidi tremerem cum mense Decembris;
ın: *hanc, egelidi tremerem cum mense Decembris;* Auctor Etonensium ita:

Scribentem mediis Adria vidit aquis:
Aut postquam bimarem cursu superavimus Istl
Alteraque est nostrae sumpta carina fugae,
Quod facerem versus inter fera murmura ponti
Cycladas Aegaeas obstupuisse puto.
Ipse ego nunc miror tantis animique marisque
Fluctibus ingenium non cecidisse meum.
Seu stupor huic studio, sive est insania nome
Omnis ab hac cura mens relevata mea est.
Saepe ego nimbosis dubius iactabar ab haedis
Saepe minax Steropes sidere pontus erat;
Fuscabatque diem custos Erymanthidos ursae;
Aut hyadas seris hauserat auster aquis:
Saepe maris pars intus erat; tamen ipse treme
Carmina ducebam qualiacunque manu.
Nunc quoque contenti stridunt aquilone rudent

16. saeris auxerat.

Aut hanc me gelidus, tremerem cum mense Decembri, et proxime librorum auctoritatem; nam *us* et *o* exiguo discrim stant; idque recipiendum fuisset, si vulgata graviori vitio, simplicitate nimia teneretur. Vers. 5. *casu* Leid. uterque, manno de multis libris credas. *speravimus Isthmos* Palat. pr

9. IPSE EGO NUNC. *Ipse etiam miror* Palat. prim. pri et duo. *Ipse ergo haec miror* Bern. *Ipseque nunc* Crev. *Ipse etenim* Gall. Seguer. *Saepe ego nunc* Rel. a sec. m.

11. SEU STUPOR ETC. *hinc studio* Palat. prim. *si ins.* Moret., ex quo Heinsius in textum admiserat, improbant manno et Francio. *studio est* inscriptio Gruteriana a Bu laudata. Vers. 13. *mendosis* Palatinus prim. et tres a prim. edit. *ab undis* Serv. et quinque, Crev. *curis* Berol. 14. *Steropis* Put. Gall. Serv. Jun. Leid. prim. prim. ed. Guelf. Rel. et vett. edd. *Meropes* liber Bersm. *Mero* Heins. et Crev. *Cicropis* Berol. Vers. 15. *Atlantiaos* ur Jun. et duo, ne cum Burmanno fallaris. *arimantidos* Guelf.

16. SERIS. *senis* Palat. sec. *saevis* Busl. Polit. Leid. prim. tredecim Heins. noster Crev. et vett. edd. Put. *auxerat* Gall. Leid. prim. Pirckh. Francof. pro v. Heinsii, ed. Bonon.; e codice ita citatum a Behotio Apop De interpretatione vocum *seris* et *hauserat*, quas flagitant libris recepimus, vid. auct. Elect. Eton. et Heinsii nott. V *pars vicus erat* Palat. prim. Vers. 18. *dictabam* Putean. *bam* coniiciebat Heinsius. *qualicunque* Palat. prim.

19. STRIDUNT ex Palat. prim. et sec. prim. Vatic Polit. Serv. Francof. decem aliis et prim. ed. nostro Cre

modum tumuli concava surgit aqua.
bernator tollens ad sidera palmas
scit votis, immemor artis, opem.
que aspexi, nihil est, nisi mortis imago:
dubia timeo mente, timensque precor.
portum: portu terrebor ab ipso;
habet infesta terra timoris aqua.
mul insidiis hominum pelagique laboro;
ciunt geminos ensis et unda metus.
vereor, ne speret sanguine praedam:
titulum nostrae mortis habere velit.
pars laeva est, avidae substrata rapinae,

23. adspicio. 31. avidae succincta.

omnes: strident, praeter Junianum, (non Regium,) qui:

ASPEXI. *aspicio* quinque Heinsiani, Rel. Berol. Crev. pr. Reliqui libri omnes id, quod cum elegantissimo auct. ecepimus. *adspexit* ed. Bonon.

ATTIGERO ex Palat. primo, utroque Polit. Pirckh. Fran. Guelf. a pr. m. ed. Bonon. et multis. *Attingam* Pirckh. r. Berol. *Attigerim* Leid. prim. et pro var. scr. sec. *At*- Guelf. a s. m. Rel. *Attingo* Crev. *Contingam* Seguer. vett. edd. *terrebar* septem Heins. cod. Bersm. Be-

AVIDAE SUBSTRATA RAPINAE. Sic Palat. prim. sec. rv. Francof. a pr. m. cum multis aliis, Heinsio teste, prima ld. Pirckh. cum permultis et vett. edd. octo: *substructa*. *a* Guelf. a pr. m. *subtracta* Put. prim. Vatic. Jun. Gall. or. *substracta* Busl. *subtrata* duo Heins. Haec ab ea- gine profluxerunt. Interpolati: *submissa* Barberin. Seguer. el. cod. Bersm. *subiecta* Leid. uterque, Francof. m. sec. cum Guelf. et Crev. *avidaeque instructa* Herculan. *avi- incta* exc. Voss. *avidaequeque intenta* Francof. pro glossa, t duo. Harum correctionum elegantia Burmannus, Mark- d Stat. 5, 1, 77. et alius quidam capti sunt. Severiores Heinsius et auctor Etonensis, id exhibuerunt, quod possit ommunis errorum origo, licet difficilem explicatum habeat: ta. Heinsius in schedis apposuerat Sen. Nat. Quaest. 4, 2: *lenus, nec Rhodanus, nec Ister huic subiacent malo.* Hu- hi plura exempla Forcellinus exhibet. Coniiciebat prae- *avidaeque obiecta*, vel, *instructa*. Nos quoque expressimus auctoritatem, quam exemplis veterum munire non datur, d Lactantius Inst. 2, 1: *terrenis figmentis animas subster- it.* Visum tamen mendum latere, ita corrigendum:

avidaeque obstricta *rapinae*,

Quam cruor et caedes bellaque semper haben
Cumque sit hibernis agitatum fluctibus aequor;
Pectora sunt ipso turbidiora mari.
Quo magis his debes ignoscere, candide lector,
Si spe sint, ut sunt, inferiora tua.
Non haec in nostris, ut quondam, scribimus hort
Nec consuete meum, lectule, corpus habes.
Iactor in indomito brumali luce profundo
Ipsaque caeruleis charta feritur aquis.
Improba pugnat hiems, indignaturque, quod ausin
Scribere, se rigidas incutiente minas.
Vincat hiems hominem; sed eodem tempore, quae
Ipse modum statuam carminis, illa sui.

36. sunt.

quae se rapinis obstrinxit, ut Cic. Phil. 2, 12. Verr. 2, Sull. 2: *obstrictus parricidio patriae,* etc. (quibus in locis non tivum intelligendum esse, demonstraverit Ciceronis imitator L tius Inst. 3, 18: *eidem sceleri obstrictus*); errore librariorum quo supra el. 3, 48. pro: *Versaque ab axe* exaratum erat: *sub axe.* Cfr. varr. l. 2, 35.

32. SEMPER HABENT. *semper agunt* prim. Palat. pri placebat Heinsio pro: *exagitant*, nisi quod *agitatum* seq pro quo Francius: *turbatum* malebat. Vers. 33. *Cumque* lat. prim. Vers. 35. *Quoque magis debes* Put. Jun. Mor. F Francof. Rel. Berol. Bersm. ed. Bonon.

36. SI SPE SINT. *Si spe sunt* ex deterioribus codd. Mor., Serv. Busl. Leid. utroque, prim. Polit. sec. Palat. Fr octo aliis et prim. ed. Heinsius recepit. Accedunt nostri. tamen omnes cum vett. edd.: *sint.*

37. NON HAEC — SCRIBIMUS HORTIS. *Nec haec* prim. *scripsimus* Palat. uterque, prim. Polit. prim. Vatic. uterque, Gall. Busl. Seguer. Guelf. Rel. Crev. duodecim alii liqui codd. et vett. edd.: *scribimus.* Vers. 39. *in immenso* duo alii Heins. ed. Bononiensis. Vers. 41. *perstat hiems* Heinsii.

43. VINCAT HIEMS HOMINEM. Schraderus offendebat positione *hiemis* et *hominis* adscripseratque duas correctiones praestat reticere. Meminisse debebat Stat. Silv. 3, 2, 76: *hominem surrexit hiems.*

42. INCUTIENTE MINAS. Causa nulla erat, cur H mallet: *rigidas iniiciente manus. Arctoae minae*, *Aeoliae* dicuntur apud Rutilium Itin. 1, 536, 2, 36. *rigidas mina nare* ipse Ovidius Am. 1, 7, 46: *saevas minas increpare* 1, 18, 6: *incutere vim* Virg. Aen. 1, 73: *iram* Ennius apu ad eum locum, similia alii usurparunt. Vers. 44. *illa* lat. prim.

LIBER SECVNDVS.

nihi vobiscum est, infelix cura, libelli,
nio perii qui miser ipse meo?
do damnatas repeto, mea crimina, Musas?
emel est poenam commeruisse parum?
fecerunt, ut me cognoscere vellent
e non fausto femina virque meo.

6. mea.

IN LIBRUM SECUNDUM.

libri distinctionem ignorant codd. Jun. Pirckh., qui in-
pistola longa duodecima, Reland., qui decimam tertiam
Francof. inscribit: *Ad suos libellos*, Pirckh. et Berolin.
rum nocuam damnat Naso sibi curam; Naso flectatur
aris ira precatur, vett. edd. praeter Bonon.: *Ad Augu-*
arem.

UR MODO. *Cur ego* Guelf. a m. s.

CARMINA FECERUNT — FEMINA VIRQUE MEO. Hoc quomodo factum sit, ut in uno codice Seguer. omittere- intelligit: cur abesse debeat ex Heinsii et Schraderi ego non assequor. Totus liber in diluendo duplici cri- mitur, quod totum carminibus suis, partim ipsis, partim illis partae imputare vellet poeta. Potentiorum notitiam iosam fuisse etiam 3, 4. init. non obscure indicat. Quos *feminam virumque* dixit, admoneri poterant eruditi viri, femina apta inepta excogitarent. *vellent* debetur codd. L. Leid. utr. Francof. Guelf. Berol. Crev. sex Heinsianis, et vett. nostris. *possent* quinque Heins. Bern. Rel. a losl. cum Francof. a s. m. *posset* Jun. exc. Voss. Re-

Carmina fecerunt, ut me moresque notaret
  Iam pridem invisa Caesar ab Arte meos.
Deme mihi studium; vitae quoque crimina deme
  Acceptum refero versibus, esse nocens.
Hoc pretium curae vigilatorumque laborum
  Cepimus; ingenio poena reperta meo.
Si saperem, doctas odissem iure sorores,
  Numina cultori perniciosa suo.
At nunc, tanta meo comes est insania morbo,

8. Iam demum visa.

liqui: *vellet.* Heinsius coniecerat: *poscant.* In breviore versu pro *meo* ex Put. Heinsius ediderat. Schraderus negabat O... nam esse eam nominis et pronominis separationem; iniuria q... vid. Pont. 2, 5, 5, 6. Tu *omine non fausto meo* ita dictum, ut *meo malo* infr. 5, 1, 44; *malo suo laeti* Sen. ep. 59; ... *tuo* Ib. 322 rec. nostr; supra 1, 9, 15: *eventu meo.*

8. IAM PRIDEM INVISA. *Iam demum visa* Heinsius edidit ex codd. quatuor melioribus, quos in notis impress... tres tantum in schedis nominatos inveni: pr. Vatic. alterum Palat. sec.; quartum desidero, quintus Guelf. accedit. ... cum primo Palatino: *Iam pridem invisa*, uti et vett. edd. ... nisi quod levissimo discrimine: *Iam pridem visa* Put. Gall. a pr. m. Serv. Jun. Francof. Bern. Rel. Berol. Crev. et alii Heinsiani. Hoc postremum ineptum, Heinsiana scriptu... specta a librorum factione est. Pro tertio, quod posuimus, ... rum militat numerus, partim fides: sensus non refragatur. ... enim est, atque in correctione illa Italorum, sed aliquanto su... Non incuriae Augustum insimulat, qui tamdiu ignoraverit, qua... niciosi editum fuerit; non inclementiae in puniendo tam vete... licto; mentem Caesaris tantum interpretatur, nam defensioni... rius locum fecit. — *summa Caesar ab arte* unus Vaticanus; Heinsius: *sonti arte* divinabat; puto corruptam glossam: ... *arte mea* Busl. Ben. Crev.

11. PRETIUM CURAE edidit Heinsius ex Pirckh. uno ... niensi, Bersmanni cod., quod in tribus aliis pro diversa sc... exstabat. Francofurtanus quid habuerit, oblitus est annota... post Heinsium contulit: idem ergo, quod reliqui et edd. vett. ... *pretium vitae*, nisi quod Busl.: *pretium studii.* Utrumque ... cet, quia praecessit v. 9. Heinsianum illud ante Dan. H... etiam Janus Gruterus probaverat in schedis idiographis.

12. MEO. *est* quatuor Heinsiani et unus noster in ... dunt, multi cum vett. edd. in dimidiato versu. Septemde... men rectius prorsus omittunt. Vid. Lachmann. v. clar. ad ... 2, 6, 15.

Saxa memor refero rursus ad icta pedem:
;ilicet ut victus repetit gladiator arenam
Et redit in tumidas naufraga puppis aquas.
orsitan ut quondam Teuthrantia regna tenenti,
Sic mihi res eadem vulnus opemque feret:
.usaque quam movit, motam quoque leniet iram.
Exorant magnos carmina saepe deos.
ıse quoque Ausonias Caesar matresque nurusque
Carmina turrigerae dicere iussit Opi,
ıserat et Phoebo dici quo tempore ludos
Fecit, quos aetas aspicit una semel.

16. Saxa (malum !) ref. 17. et victus.

16. SAXA MEMOR REFERO. Sic plurimi codd. et omnes edd.; *meum refero* Guelferb. sed in rasura, Gall. Leid. pr. Crev. septem alii Heinsii cum eiusdem prim. ed. *malum* Put. Mor. Serv. Busl. prim. Vat. Palat. sec. uterque Poli-Jun. novem alii Heinsiani, Seguer. Berol. Relandi. Horum auctoritati obsecundavit Heinsius, *malum pedem* interpre-*laesum*, *offensum*; exemplum eius locutionis minus aptum ad-erat. Burmanni vero denuo artificium admirandum est, quo codicum scripturas pro suis coniecturis, quasi alter Sal-venditavit. Nam quod proposuit: *Saxa* (*malum*) *refero*, diserte enotatum vidi in schedis, quibus Politianea codd. excerpta ripserat Jo. Fr. Gronovius, quasque inspexisse Burmannum certum habeo. Sed cuiuscunque illud sit inventum, Ovidii non est, qui rusticius id dicendi genus ignorat. Interpre- foret ista scriptura, nisi interpolata videretur esse, ad exem- Catulliani illius, 14, 22:

Illuc, unde malum pedem *attulisti*;

Ib. v. 101: *Nominibusque malis* pedibusque *occurrite* laevis;
5, 7, 64: *Et studii repeto* signa sinistra *mei*;
enim, ut et Fast. 2, 152. *signa* explicanda sunt: *vestigia*. de nostra scriptura cfr. Fast. 3, 623. Serv. ad Aen. 12, *insania est illuc reverti, unde vix evaseris.* — *ista* Put. *acta* Heins. Unus Vaticanus pro div. scr.: *Laesum saxa pedem* *ad icta fero*.

17. UT VICTUS. Unus Bononiensis et ed. Bononiensis: *et*, quod tanti non est, ut cum Heinsio recipiamus. Vers. 20. *eadem* tentabat Heinsius. *opemque ferat* duo Heins. et Be- *refert* Leid. sec. *dabit* exc. Voss.

21. QUAM MOVIT Palat. prim. et sec. Put. Mor. Serv. Busl. Seguer. Bern. Guelf. a pr. m. Berol. Crev. Heinsii duo. Reliqui cum vett. edd.: *quae movit*. *motamque leniet* et hinc, puto, Heinsius coniiciebat: *deliniat*. *motam mihi* Rel. *leniat* Jun. Berol. Seguer. *finiat* unus Heinsii. Ante

His precor exemplis tua nunc, mitissime Caesa
Fiat ab ingenio mollior ira meo.
Illa quidem iusta est, nec me meruisse negabo
Non adeo nostro fugit ab ore pudor.
Sed nisi peccassem, quid tu concedere posses?
Materiam veniae sors tibi nostra dedit.
Si quoties peccant homines, sua fulmina mittat
Iupiter; exiguo tempore inermis erit.
Hic ubi detonuit, strepituque exterruit orbem,

vers. 27. rubrica est in codd. Guelf. Berol. et Crev. tanq novi carminis exordio. In Berolinensi etiam inscriptio: *A peratorem.*

28. AB INGENIO. Nihil hic libri mutant, praeterqua Gall.: *ab ignaro;* docti viri autem tentarunt, quorum Burm *Fiat ab ingenio mollior ira tuo,* vel: *et ing. tuo;* inepte, Schradero. Francius coniiciebat: *Fiat et ingenio,* vel, *ut* etc. Postremum Schraderus quoque suadebat; qui solus est, qui refellatur. Nimirum *ab ingenio meo* cum aeque catur, quam *ingenio meo*, de quo quum dubitabat Sch non debuit, (cfr. vel quae infra ad 4, 4, 76. dicemus;) ubique idem atque alterum significat. Ut enim Fast. 5, *aura* ventilationis, non follis usum, Art. am. 1, 510. *ab acu* sum comptum, Her. 12, 8. *a cultu* colendi proventum no hoc loco *ab ingenio* interpretandum est: *ingenii foetibus*, h. *minibus*, quod multo aptius praecedentibus respondet, qua *ingenium*. Neque enim id iam agitur, ut ab ingeniosis cui neris hominibus deos placari demonstretur, quin ne poeta dem ratio habetur, sed *carmina* id efficere posse docetur, ingenio proficiscuntur. De praepositionis vi nobiscum se ctissimus Hand. Turs. I. p. 27. Vers. 29. Heinsius co *nec eam meruisse negaro.*

31. SED NISI. *Et nisi* Pirckh. ed. Bonon. *Dic* explendum versum scriptum erat in florilegio Berol. — tres Heinsii cum vett. edd. praeter Bononiensem. Vers. se trus Francius emendabat: *mors tibi nostra.*

33. PECCANT HOMINES. *homines peccant* ex pauc codd. expresserat Heinsius: Gall. prim. Polit. Pirckh. duob Accedunt serius collati Bernensis, Guelf. et ed. Bononie floril. Berol. Reliqui libri omnes et Vinc. Bellov. Sp. h. inverso ordine: *peccant homines*, quod praestat; causam ad 1, 1, 51. *peccent* floril. Murmell. et edd. Novariae casae. *mutat* pro *mittat* praestantissimus Palat. prim. V *tempore nullus erit* Bern. Berol. *solus* Berol. a sec. m. glossae.

35. HIC codd. Put. Gall. Mor. Busl. Palat. prim. J pr. Seguer. Bern. Heinsiani undecim, nostri quatuor, Gu

'urum discussis aëra reddit aquis.
: igitur genitorque deum rectorque vocatur:
ıre capax mundus nil Iove maius habet.
quoque cum Patriae rector dicare Paterque,
'tere more dei nomen habentis idem.
ıe facis: nec te quisquam moderatius unquam
mperii potuit frena tenere sui.
veniam parti superatae saepe dedisti,
Non concessurus quam tibi victor erat.
itiis etiam multos et honoribus auctos
'idi, qui tulerant in caput arma tuum.
ıeque dies bellum, belli tibi sustulit iram:
Parsque simul templis utraque dona tulit.
e tuus gaudet miles, quod vicerit hostem;
ic victum cur se gaudeat, hostis habet.

ed. princ. et nostra Bonon. Reliqui libri: *Nunc ubi.* malebat: *Sic.* — *trepidumque* Gall. *strepitu deterruit* secund. Guelf. a s. m. et Berol. *conterruit* Put. Serv. qua- Heins. *perterruit* Leid. prim.

37. GENITORQUE DEUM RECTORQUE. *rectorque* — *genitor-* Gall. Mor. Jun. Leid. uterque et ed. Bonon. *deum* in ras. Francius tentabat: *genitorque hominum*, propter v. 40. 39. *dicare caputque* Gall.

. NOMEN Palatinus primus cum maiore Heinsianorum et numero et ed. Bonon. Quatuordecim fere codd.:

. MODERATIUS. *moderantius* Put. Busl. Leid. pr. Pirckh. ev. ed. Bonon. *moderantior* Bern. *moderatior* Gall. *al-* : *unquam* habent Palatinus sec. Leid. pr. pro var. scr. ed.

. FRENA TENERE. *regna tenere* Busl. et duo Heins. *iura* d. *tui* Seguer. Rel. et ed. Bonon. *gravi* Bern.

. PARTI SUPERATAE. Palatini primi cum codd. longe plu- haec scriptura. Palat. sec. et quatuor alii, quos nostra in- novisse, tum edd. vett. omnes fraudulentissimam exhi- terpolationem: *Partho superato.* Aldina secunda alterum it.

. QUOD VICERIT. Heinsius ex solo Moretano receptum vo- quia vic. Item unus Gallicus: *si vic.* Leid. prim.: *cum* liquanto plures, Busl. Pal. sec. Leid. sec. Guelf. Berol. vett. edd. praeter Aldinam: *qui vicerit.* Sed Palatinus cum reliquis omnibus, quod legis.

. SIC VICTUM CUR SE. Hoc verborum ordine Heinsius codd. Put. Gall. Mor. Serv. Busl. Leid. prim. Jun. Fran-

Caussa mea est melior, qui nec contraria dicor
  Arma, nec hostiles esse secutus opes.
Per mare, per terras, per tertia numina iuro,
  Per te praesentem conspicuumque deum,
Hunc animum favisse tibi, vir maxime, meque
  Qua sola potui, mente fuisse tuum.
Optavi, peteres coelestia sidera tarde;
  Parsque fui turbae parva precantis idem.
Et pia tura dedi pro te, cumque omnibus unus
  Ipse quoque adiuvi publica vota meis.
Quid referam libros, illos quoque, crimina nostra,
  Mille locis plenos numinis esse tui?
Inspice maius opus, quod adhuc sine fine reliqui,
  In non credendos corpora versa modos;
Invenies vestri praeconia nominis illic:

62. nominis,

cof., viginti aliis melioribus et prima, quam dicit, editione. pulantur Seguer. Bern. et nostri quatuor. Leid. sec.: *Sic* *victum*. Vett. edd. et reliqui Heinsii codices: *Sic cur se vic*

51. MEA EST MELIOR, QUI NEC. *mei est* Guelf. *qui* Mor. Busl. *quia non* quinque Heinsii, Crev. et vett. edd. *non* Palat. prim. Seguer. *contraria fovi* Leid. uterque pr scr. et duo. *movi* duo item Heinsiani. Utrumque memoriter titum ex 1, 5, 41. Vers. 53. *terram* Put. Busl. *per* *num*. Busl. „*ter tria* Casaub." notaverat Francius.

57. OPTAVI, PETERES. *Optavi ut peteres* Mor. Berol. *coelest. numina tard.* Bern. Berol. et tres. *sidera serus* unus sii; glossemata sunt. Vers. seq. *petentis idem* Put. Leid. Leid. prim. a pr. m. Jun. alius Heinsii. Vers. 59. *cumque* *bus intus* Put. Vers. 60. *audivi* Guelf. a pr. m. Vers. 61. *quos crimina dicis* Pirckh. ed. Bonon. atque ita edidit Bersm.

62. NUMINIS Busl. et alter, Heinsio teste in notis imp Idem Francius in margine editionis suae adscripserat. No haesitatione recepimus. Nam et tertio hinc versu *nominis* re convenit huc locus in Pontt. 1, 1, v. 31. ad 42., ubi pergit:

Ipsa movent animos superorum numina *nostros*,
  Turpe nec est tali credulitate capi.
En ego pro sistro Phrygiique foramine buxi
  Gentis Iuleae nomina *sancta fero.*

In ultimo versu item *numina* scripturum fuisse puto, nisi cessisset.

65. NOMINIS. Repetitae vocis molestiam in hoc ver dere conatur Burmannus, corrigendo: *invenies vestri primo* *minis illic.* Noli credere vel de huius emendationis veritat

Invenies animi pignora multa mei.
ou tua carminibus maior fit gloria, nec quo,
Vt maior fiat, crescere possit, habet.
ama Iovi superest: tamen hunc sua facta referri,
Et se materiam carminis esse iuvat:
amque Gigantei memorantur proelia belli,
Credibile est laetum laudibus esse suis.
celebrant alii quanto decet ore, tuasque
Ingenio laudes uberiore canunt.
d tamen ut fuso taurorum sanguine centum,
Sic capitur minimo turis honore deus.
ferus et nobis nimium crudeliter hostis,
Delicias legit qui tibi cunque meas!
Carmina ne nostris sic te venerantia libris

codicum scripturis, quas enotavit; ita habent: *Inveniesque tui* . Palat. alius Heinsii et eius prim. ed. *praecordia* Mor. *Inve-* *nostrae primordia laudis* Leidensis uterque. *Inv. tanti* *nominis illic* Gottorp.

. FAMA IOVI SUPEREST. Veteres libri scripti et impressi : *Fama Iovis superest.* Quod cum displiceret, Heinsius p. 61. Addend. ad Castigationes Vellei. Paterc. p. 4. t: *Fama Iovis suppar.* Petrus Francius in altero suo exem- *Fama Iovis par est*, in altero: *Par tua fama Iovi est.* nius vero egregie, nisi Bartholomaeo Merulae sublegisset: *Iovi superest*; cuius locutionis exempla vide apud ipsum, at Jo. Schraderus.

. TURIS HONORE. *turis odore* non multi codd., quod dicit us, sed tamen Put. m. pr. Pirckh. et tres alii. Coniectura secutus erat Francius.

7. FERUS ET NOBIS NIMIUM CRUDELITER HOSTIS. *ferus* . Voss. Bern. *in nobis* Serv. Busl. *nimium nobis* Mor. . Crev. *crudeliter* qui habeat, solus Palatinus secundus no- est ab Heinsio. Reliqui et edd. vett. omnes: *crudelior.* e illud primus videtur Bersmannus. Barthio Advers. 40, 5. proprium in voce: *nimium*, „valde ambigue in veteribus branis scripta," latere visum est, uti et Schradero, sed neuter vit. Nobis verum videtur, quia vel maxime Ovidianum, quod a Bersmanno edi consuevit; nam scribendi errore satis pro- alterum ab hoc distat neque malam fraudem possis dicere, eque aptius quid neque facilius optimus quivis criticus ex- erit.

, 80. CARMINA NE — CANDIDIORE LEGI. Distichon hoc m vix esse et sensus admonet et scripturae in codd. dif- . Pro *sic te* Burm. malebat *quoque te*, sensu nullo, nisi hoc:

Indicio possint candidiore legi.
Esse sed irato quis te mihi posset amicus?
Vix tunc ipse mihi non inimicus eram.
Cum coepit quassata domus subsidere, partes
In proclinatas omne recumbit onus:

80. Iudicio.

Qui tibi iocos Artis amatoriae recitavit, id effecit, ne tu aeq animo laudes *quoque* tuas ipse legeres. *Iudicium candidum*, interpretes torsit, non facile improbarem: *candor* enim et saepe significationem invicem commutant, cfr. Pont. 3, 4, 13:

Viribus infirmi vestro candore *valemus;*

Her. 2, 64. *Simplicitas digna* favore *fuit*, et ita gloss. cod. land.: *candidiore, benigniore.* cfr. Martial. 1, 7, epigramma 99. Sed cur eosdem libros amatorios; alii enim antequam garetur Ovidius, nulli praeter Heroinas publici iuris facti erant; eosdem modo ab alio recitatos audit Augustus, deinde ipse Num lascivia illa captus repetivit lectionem? Haec absurditas, impulit Heinsium, Francium, Schraderum ut spurium distichon nunciarent. Accedit, quod illa scriptura paucissimorum brorum: *quoque te venerantia* tantum tres codd. de grege sianorum et eiusdem prima editio exhibent. Reliqui libri omnia et sensu destituta: *quo te* Put. Gall. Mor. Busl. Leid. que, Francof. Jun. cod. Bersm. Seguer. Reland. duodecim *quae te* uterque Palat. prim. Polit. prim. Vatic. prim. Ambros Servii, Bern. Guelf. sex Heinsii. *sic te* reliqui, Berol. Crevenn. edd. omnes: *et te.* Quomodo tam dissimilia conciliari possunt? *quo, quae,* non raro etiam *quoque* per compendium scripta in et sibi sunt simillima et aliis voculis: *quam* et *quum.* Pos restituendum putaverim; eius enim glossemata videntur: *sic* et Si: *quam* malis, nascitur constructio, cuius exempla congessit ad Stat. silv. 5, 3, 211. et 219., seriorum tamen aucto Sed etiam *ne nostris,* pro quo cod. Crev.: *iam nostris*, Pala primus et ed. Heinsii princeps: *nunc nostris*, cfr. 1, 2, 42. mutandum censeo in: *de nostris*, non Burmanni, qui idem tent vestigia legens, sed cod. Segueriani, ex quo Tennulius manu brarii imitatus huic simillimum enotaverat. Totum igitur disti ita concinno:

Carmina de nostris cum te venerantia libris
Indicio possint condidiore legi;

sensu per se apertissimo; de structura cfr. infr. 3, 4, 11, 12. *dicio* non omnes fere libri, quod dicit Burmannus, tamen P uterque, Put. pr. Vat. Leid. uterque, Jun. cod. Bersm. Guelf. pr. Heinsii et quatuor alii. *possent* codd. Mor. Guelf. a Rel. Crev. *possunt* Busl. Bern. Guelf. a pr. m. prim. ed H quinque alii. Jacobum Gronovium video in exemplari suo rexisse: *Carmina non n. quoque te v. l. Jud. p. c. l.?* acute.

84. PROCLINATAS. *declinatas* Palat. sec. Bern. cod. Be

unctaque Fortuna rimam faciente dehiscunt.
Ipsa suo quondam pondere tecta ruunt.]
rgo hominum quaesitum odium mihi carmine, quaque
Debuit, est vultus turba secuta tuos.
t, memini, vitamque meam moresque probabas
Illo, quem dederas, praetereuntis equo.
uod si non prodest, et honesti gratia nulla
Redditur; at nullum crimen adeptus eram.]

clinatas Leid. prim., quod impense probabat Heinsius. pro-
bit correxerat Scaliger.

85, 86. CUNCTAQUE — RUUNT. *ruinam faciente* Pirckh.
cunt Leid. uterque. *suo et quondam* edd. vett. nostrae omnes.
dam Mor. Busl. uterque Polit. Palat. pr. Leid. uterque, Jun.
Guelf. a pr. m. pr. ed. Heinsii et novem alii codd.; et ita
exerat Scaliger. *quodam* Palat. sec. Reliqui libri: *quaedam*.
re *torta* Busl. *tecta* Gall. Guelf. a pr. m. Berol. *fracta*
a pr. m. et ed. Bonon. *facta* Jun. *tacta* Seguer. *strata*
. Reliqui libri et edd. vett.: *tracta*. *ruit* Busl. Habes cum
culo, quidquid variantis scripturae reperire potui. Exstat hoc
ion cum priori coniunctum etiam in florilegio vetere Beroli-
. Multa tentarunt viri docti, ut sensum certe elicerent: Hein-
Lapsa suo —; Schraderus: *Iunctaque fortuna — Ipsa*, vel,
suo quondam. Ut ad sententiam totius loci collinearet, nemo
re potuit. Quare nos quoque in Jac. Roveri, Heinsii, Schra-
concedimus sententiam, qua pro spurio a quovis impune tol-
o habendum sit; quod si fiat, nihil ad perspicuitatem et ele-
tiam summam defuturum et ipsi haud gravatim spondemus.

87. HOMINUM QUAESITUM ODIUM. Heinsius et Schrade-
offendebant in repetita syllaba: *um*. Poterant igitur inserto
codd. Busl. Rel. et Crev. *est*: *Ergo hominum est quaesitum*
m. Sed si verum fateri velimus, non pauca in his praesertim
levis incuriae argumenta occurrunt. Habes ita initio huius
intra quindecim versus decies repetitum pronomen primae per-
e; habes inferius v. 189. ter: *us*, decies sibilum; v. 223, 224.
or hemistichia in: *is* desinentia, etc. etc.

89. VITAMQUE MEAM. Vix decem codd. tuentur: *meam*,
e non optimae notae, ut intelliges, si eos tibi annumeravero,
: *mei* habebant: Palat. prim. et sec. pr. Vat. Put. Gall. Busl.
. Leid. prim. Pirckh. Bern. Guelf. Berol. Seguer. Crev. decem
ovem praeterea Heinsiani. *mihi* cod. Bersmanni. Necesse ta-
est, a tot et talibus discessionem facere. Scripsisse Ovidium:
et mores mei, quis possit animum inducere? Vide elegantioris
ionis exempla apud Heinsium ad Her. 5, 45. Glossae istius
saepe leguntur in codicibus, velut in cod. Berol. Fastorum 2,
supra *Iovis* scriptum est: *tui*. Accidit idem in ep. Acontii
48. ed. Loers., unde vulgata: *Inque mei cupido nata est*.

91, 92. QUODSI — ERAM. *et honori* uterque Polit. et Mor.

Nec male commissa est nobis fortuna reorum
Usque decem decies inspicienda viris.
Res quoque privatas statui sine crimine iudex:
Deque mea fassa est pars quoque victa fide.
Me miserum! potui, si non extrema nocerent,
Iudicio tutus non semel esse tuo.
Vltima me perdunt: imoque sub aequore mergit

94. Lisque.

gratia uterque Polit. Seguer. Bern. Rel. prim. ed. et unus He sii. Reliqui libri omnes: *gloria. et nullum* Palat. sec. Bernen Guelf. Francof. Berol. Crev. et quindecim Heinsiani cum eius prim. ed. *ademptus* prim. ed. Heins.. *adeptus ero* cod. Be Francof. Suspectum hoc distichon iam Danieli Heinsio fuit. N laus cum tentavisset: *adortus eram*, patri assensus obelo trans Secuti Petrus Francius et Jo. Schraderus; sed hic in schedis re tiori manu denuo periculum fecerat corrigendi, adscripserat e „*crimine tactus? sparsus?*" Nostrum igitur est, sententiam su mam ferre: si vel barbaries huic versui abstersa fuerit idonea qua divinatione, nunquam fore, ut tam fatuae sententiae disti aptius legatur, quam absit.

94. USQUE ETC. Heinsiana, hoc est, ingeniosissima est c iectura, quam Burmannus expressit, neque sine vulgatae scriptu interpretatione ab Heinsianae gloriae obtrectatoribus loco moveri buisset: *Lisque decem decies* etc. Non necessariam esse ita de intelligetur, si memineris centumvirale iudicium, iuge et continu in annum legi solitum fuisse, vid. Heffter. Instt. d. r. u. d. G pr. p. 49. et quos laudat Massonus vit. Ov. p. 61. Iam us quod omnes libri servant praeter duos, qui: *Utque* cum ed. I variae et unum, qui: *Vixque*, eius temporis spatium comprehe Cfr. Serv. ad Virg. ecl. 9, 64. Pont. 3, 5, 23:

Utque fui solitus, *sedissem forsitan unus*
De centum iudex in tua verba viris.

Sen. Apocolocynt. p. 857. ed. Gronov.:

Quis nunc iudex toto lites audiet anno?

Inspicere autem, verbum solemne in iudiciis, aeque bene cum f *tuna* coniungi posse videtur, atque cum *lite*; vid. Brisson. de v bor. significatione, ubi habes: *inspicere ius, rem, conditionem, p sonam.*

96. PARS QUOQUE VICTA. *quoque iusta* pauci libri: P Busl. pro var. scr. et septem Heinsiani, cod. Bersm. cum vett. e *iuncta* prim. Vat. *vincta* Pirckh. *falsa* Busl. Leid. pr. p Jun. *digna* sex Heins. et Rel. *magna* duo. Francofurtanus i polate: *Deque mea adversa est pars quoque fassa fide*, t Heinsio.

99. PERDUNT: IMOQUE SUB AEQUORE. *me produnt* Busl. *gurgite* primus Palatinus, prim. ed. Heinsii et duo eiusdem li

Incolumem toties una procella ratem.
ec mihi pars nocuit de gurgite parva, sed omnes
Pressere hoc fluctus Oceanusque caput.
ur aliquid vidi? cur noxia lumina feci?
Cur imprudenti cognita culpa mihi est?
scius Actaeon vidit sine veste Dianam:
Praeda fuit canibus non minus ille suis.
llicet in superis etiam fortuna luenda est,

104. *deest* est.

sit hoc ex altero abhinc versu, ut fieri assolet. — *mersit* cod. Bersm. et ed. Bonon. *mergunt* Serv. Jun. *mingit* sec. Vers. 100. *ima procella* edd. vett. praeter Bonon. et Vers. 101. *Hec mihi* Palat. prim. *Nec quoque* Leid. uter- Vers. 102. *Oceanique* ed. Bonon. *Oceanumque* prim. Vat. Crev.

103. CUR ALIQUID VIDI. *Heu mihi cur vidi* Berol. Leid. pro var. scr. et ita laudabat glossator codicis Zwiccaviensis ad 3, 438., quemadmodum etiam extat apud Joann. Saris- Policr. l. 3. c. 12. et Vincent. Bellov. spec. hist. l. 7, c. 119. modo, sed: *quid vidi* Leid. prim. pro var. scr. *noxia cor-* Busl. et Francof. *lumina flexi* Moret.

104. CULPA. *cognita causa mihi* Palat. prim. Jun. Busl. l. et quinque Heinsii; Gall. et Leid. uterque a prim. man. correctum, Francof. pro v. scr. Hoc probabat Graevius in epi- ad Heinsium Syll. 4, p. 632: „*Cognoscitur mihi culpa* re- ac Latine credis dici? Quis horum verborum sensus: *ego* *imprudens cognovi*? Num, ego imprudens in me admisi? sententiam locus postulat. Videtur autem rectius legi: *co-* *causa mihi*. Ait, inscius et imprudens cognovi illam causam, tu tam aegre fers. Sed nec hanc satis sanam esse scriptu- existimo, tuum exspecto responsum." Heinsius quid respon- , ignoramus. Puto tamen ita: „Quod in loco Tristium hae- Vir Humanissime, non oportet. Nam eo, quo interpretaris , etsi *cognoscere poenam* Ib. 279. *cognoscere curam Veneris* 9, 726. *curam iuventae* Fast. 5, 526. et similia alibi poeta , memineris tamen potius versus Tristium 3, 5, 49:

Inscia quod crimen viderunt lumina, plector,

intelligis, Ovidium culpam non admisisse, sed vidisse alium ttentem." Nos Palatini primi hoc quidem loco deserere au- tatem non dubitamus, quia utraque illa vox, de qua agitur, tantum litteris denotari solet in codd. Mstis. *est* in fine t Palat. primus cum viginti quinque Heinsianis, duobus no- et vett. edd. omnibus; Berolinensis in dimidiato versu. Nos dum illo esse non putamus. Vers. 105. *Nescius* Busl. *sine*

Nec veniam laeso numine casus habet.
Illa namque die, qua me malus abstulit error,
Parva quidem periit, sed sine labe domus.
Sic quoque parva tamen, patrio dicatur ut aevo
Clara, nec ullius nobilitate minor:
Et neque divitiis, nec paupertate notanda:

teste Jun. Vers. 106. *suis* — *fuit* Palat. sec. Leid. prim. cof. Bern. et vett. edd. *nec minus* Mor. Jun. et alius H *ipse* pauci, Gall. Busl. Jun. et quatuor. *inde* Bern.

109. NAMQUE DIE ex Palat. prim. Pirckh. Gall. Fr septem aliis et prima ed. recepit iam Heinsius. *forte die* Serv. Reliqui cum edd. vett. praeter Bonon.: *nostra die*. *abst.* Gall. et tres Heinsii; probabat Francius. *qua melius* Bern., unde aliquis Burmannus coniecisse poterat: *me levis*

111. SIC QUOQUE. *Sed qu.* Serv. quinque Heins. *Sit qu.* Pi Crev. et ed. Bonon. *parvo dicatur* Leid. sec. et ed. Bonon. *dic.* Palat. sec. et Francof. Burmannus aut ignorabat, aut con rae faciendae causa simulabat se ignorare, num *patrium aevu* aetate maiorum latinum esset, cum tamen *patrius mos* ita Met. 12, 11. *patrius cultus* Tr. 5, 10, 34. *patriae opes* 8; 5, 4, 21. Coniiciebat igitur: *patrio arvo*, quod tanti n ut refutetur. Maiorem adhuc litem toti disticho movebat Gr in epistola ad Heinsium Syll. Burm. 4, p. 634., unde haec pimus: „Habeo inter disticha supposita. Primo non satis quid sit, *ut dicatur patrio aevo clara*; si fuisset posterorum aut tempore, dixisset aliquid. Dein, quid hoc, quod addit, nobilitate minorem illam esse, cum statim dicat se equestris ordinis fuisse? Atqui equites, quamdiu non admovebantur di bus, ut illis ius prodendae imaginis adipiscerentur, non refere in nobilium censum." At Seneca ep. 44. ad Lucilium, novum e Romanum: *Geres autem, si hoc protenus tibi persuaseris, a te nobilitate superari. Omnibus nobis totidem ante nos sunt; lius non origo ultra memoriam iacet.* Vides nobilitatem hic intelligi, nisi generis vetustatem, stemma, forsitan ex seriorum porum consuetudine. Nostro in loco facillime licebit ex *aliorum nobilitatem*, alios, qui nobiles sunt. Ita 4, 9, 3: *clementia.* Stat. Silv. 2, 6, 11:

— *cui maior* stemmate iuncto
Libertas (Markl.: *Nobilitas*) *ex mente fuit.*

h. e. quam si stemma habuisset, quod non habuit.

113. ET NEQUE. *Sed neque* Pal. prim. Berol. Rel. pri Heinsii. *Sed nec* Bern., *Et nec* Seguer.; contra Lachmanni ceptum ad Prop. 5, 5, 50. *et paupertate* Put. Gall. Serv. Jun. Leid. prim. Francof. septem alii Heinsiani et nostri G pr. m. Crev. Enixe Heinsius probabat in schedis, tanquam genus loquendi, de quo vide interp. ad Met. 3, 492; Virg.

Vnde fit in neutrum conspiciendus eques.
quoque nostra domus vel censu parva, vel ortu;
Ingenio certe non latet illa meo.
o videar quamvis nimium iuveniliter usus:
Grande tamen toto nomen ab orbe fero;
rbaque doctorum Nasonem novit, et audet
Non fastiditis annumerare viris.
rruit haec igitur Musis accepta sub uno,
Sed non exiguo crimine lapsa domus.
ue ea sic lapsa est, ut surgere, si modo laesi
maturuerit Caesaris ira, queat.
us in eventu poenae clementia tanta est,
t fuerit nostro lenior illa metu.
data est, citraque necem tua constitit ira,
Princeps, parce viribus use tuis.

l. Non ubique Ovidium ea secutum videri, quae essent a et usu protrita, aliquoties in his commentariis monemus. tius tamen assentiremur Heinsio, si de codd. Hamburg. et p. certiores nos fecisset. *est* in fine versus recte delere sec. Mor. Serv. Francof. Bern. Seguer. Berol. undecim alios prim. ed. Heins., ultro apparet. Addunt tamen reliqui et vett. praeter Aldinam.

114. FIT editum est ex Palat. prim. Put. Gall. Mor. Fran- erol. Rel. et septem Heinsii. Reliqui et vett. edd. omnes: Heinsius tentabat: *Unde fui neutro consp. equ.* Vers. 115. lat. sec. Gall. quatuor Heinsiani et vett. edd. omnes praeter . Vers. 116. *ille* Palat. prim.

118. AB ORBE. *in orbe* Palat. prim. Gall. Bern. Seguer. . Crev. Rel. pro var. scr. sex Heinsiani cum eius prim. ed. tra Bononiensi. Glossa tamen videtur. *nomen semper in* irckh.

22. SED NON. *Sed tamen* Palat. sec. Guelf. Crev. et duo . *Non tamen* Francof. pro v. scr. *Si non exiguo* Tan. Fa- d Lucretium, *Nec tamen* Nic. Heinsius, *Ut non* Petr. Fran- corrigebant. *laesa domus* Pirckh. exc. Voss. *nostra domus* Vers. seq. *Atqui* Richelianus, quod probabat Heinsius. *At sic* unus Vatic. *Ac sic lapsa quidem est* Moret. *Atque ea est* alius Heins. *si lapsa* Guelf. *laesa est* Gall. *Quan- ea sic* tentabat Francius. Vers. 124. *Ematurarit* Palat. Rel. Seguer. *Ematurari* cod. Bersm. *Permaturuerit* Moret. *Praematuruerit* unus.

. UT FUERIT. *Venerit ut nostro* Leid. uterque, correcto- ntiae. *lenior illa*, pro: *lenior ira* rectissime Heinsius, licet ex Puteaneo, Palat. sec. Francof. et sex aliis edidit; acce-

Insuper accedunt, te non adimente, paternae,
Tanquam vita parum muneris esset, opes.
Nec mea decreto damnasti facta Senatus:
Nec mea selecto iudice iussa fuga est.
Tristibus invectus verbis, ita Principe dignum,
Vltus es offensas, ut decet, ipse tuas.
Adde, quod edictum, quamvis immite minaxque,
Attamen in poenae nomine lene fuit.
Quippe relegatus, non exsul dicor in illo:
Parcaque fortunae sunt data verba meae.
Nulla quidem sano gravior mentisque potenti

135. immane.

dunt nostri Berolin. et Crev. Vers. 132. *secreto* cod. Bersm relabente librario in praecedentem versum. Idem in vett. edd. praeter Bononiensem, quae: *delecto.*

133. VERBIS, ITA. *verbis in principe dign.* Leid. prim *principe* unus Heins. *a principe dignus* Busl. unde Heinsius gebat: *ac principe dignis*, scilicet aut otiosam existimans repe nem: *ita dignum, ut decet*, aut acerbiorem ironiam in abiecti poeta improbans. — *est* in fine addunt Put. Leid. prim. Mor. et alius Heinsii, Berol. Rel. prima editio Heinsii et no praeter Bononiensem et Aldinam. Vers. 134. *qua decet* Gall. *decet* Pirckh.

135. IMMITE. Heinsius ex primo Politian. et secundo lat. fortasse etiam Francof., si Kleinius fidem meretur, suspe auctoritatis libris, receperat: *immane.* Reliqui omnes cum edd.: *immite*, nisi quod Crev.: *invicte.* Vers. 136. *Et tamen* G Leid. uterque. *Id tamen* Busl. quinque.

137. IN ILLO. *ab illo* exc. Voss. Leid. uterque, Gall. Busl. Rel. novem alii et ed. Bonon. *ab ullo* Bern. Guelf. *urbe* Palat. sec. Vers. 138. *Paucaque* Leid. uterque et qua *Parvaque* prim. Vat. et duo, Guelf. a pr. m. *Partaque* P prim. Seguer. Crev. — *sunt ibi* non pauci; *sint ibi* Gall. Pl tamen: *sunt tibi*: Put. Gall. Mor. Serv. Busl. Pirckh. Palat. Leid. prim. uterque Polit. prim. Vat. Guelf. Bern. Berol. Crev tredecim alii Heinsii, prim. ed. et nostrae vett. praeter Aldin *sunt tua* Jun. Rel. et quinque. *sunt data* Palat. prim. Herc tres alii Heinsii cum eiusdem prim. ed. et Aldina. Probamus quia genuinae reliquorum scripturae nihil melius convenit. Ali sunt coniecturae Schraderi et Burmanni: *Parcaque naturae data verba tuae; Pars quoque fortunae sunt tua verba meae*, alius, teste Santenio: *Blandaque fort.* etc.

139. SANO GRAVIOR MENTISQUE POTENTI. Sic cod. Str et Bersmanni pro vulgato reliquorum et vett. edd.: *sanae gra mentisque potenti.* *Sano* tamen etiam Rel. Vindicant sibi eam

oena est, quam tanto displicuisse viro.
solet interdum fieri placabile numen:
ube solet pulsa candidus ire dies.
ego pampineis oneratam vitibus ulmum,
uae fuerat saevi fulmine tacta Iovis.
licet sperare vetes, sperabimus: atque
oc unum fieri, te prohibente, potest.
s mihi magna subit, cum te, mitissime Caesar,
pes mihi, respicio cum mea facta, cadit.
veluti ventis agitantibus aequora non est
equalis rabies, continuusque furor;

144. saevo. 147. Princeps. 148. fata.

nem ante Heinsium Muretus, Gruterus et Gronovius in sche- Freinshemius in ind. ad Curtium s. v. *posse*. Vers. 140. *Pe- s quam* Palat. prim. Barthius Adv. 40, 5. e suo codice: *Poena e tant.* affert, ac deinde satis inepta molitur.

144. SAEVI plures et meliores: Palat. prim. prim. ed. Fran- Bern. Putean. Palat. sec. Serv. Busl. Pirckh. Leid. uterque, er. Guelf. Rel. quatuordecim alii. Quibus obtemperandum. Fast. 3, 290: — *piabile fulmen*
Est, *ait*, *et* saevi *flectitur ira Iovis*.

145. *sperabimus inquit* Bern. Heinsius coniiciebat: *sperabi- aeque*, quod probabat Francius, vel — *usque*, vel, quia in se- i versu Pirckh.: *Hoc enim fieri* habebat: *sperabimus: unum tenim* etc.

147. MITISSIME CAESAR. Meliores, quos Heinsius: *Princeps* ere dicit, sunt primus Polit. primus Vatic. pr. Leid. Palat. Guelf. et septem alii cum vett. edd. Exturbandum censemus m Palat. primo, Puteaneo, Bernensi, Francof. reliquis denique us et prima Heinsii editione revocandum: *Caesar*. Causam as versus ostendet recte consideranti.

148. FACTA. Ex Jun. et Is. Vos. codice, quibus Bern. et Rel. m. accedunt, Heinsius ediderat: *fata* pro vulgato reliquorum im: *facta*, memor fortasse versus Pont. 1, 2, 63:
Cum video, quam sint mea fata tenacia, frangor.
tamen si illic aptum est, non continuo hic etiam codd. scri- e praeferendum videtur. Illa enim scribebat quarto post re- onem anno, haec eodem, quo Tomos venit, fatorum suorum ntiam nondum expertus.

49. AC VELUTI. *Et veluti* omnes vett. edd. Pirckh. et Pa- c. cum quibusdam aliis. *aera* pro *aequora*: Putean. Mor. Busl. exc. Voss. uterque Polit. prim. Vatic. Palat. sec. f. Jun. Leid. uterque, Guelf. Crev. et novem alii. *aereas nis*.

Sed modo subsidunt intermissique silescunt,
Vimque putes illos deposuisse suam;
Sic abeunt, redeuntque mei, variantque timores,
Et spem placandi dantque negantque tui.
Per superos igitur, qui dant tibi longa, dabunt
Tempora, Romanum si modo nomen amant;
Per patriam, quae te tuta et secura parente
Cuius, ut in populo, pars ego nuper eram;
Sic tibi, quem semper factis animoque mereris,
Reddatur gratae debitus Vrbis honor:
Livia sic tecum sociales impleat annos,
Quae, nisi te, nullo coniuge digna fuit;
Quae si non esset, caelebs te vita deceret,
Nullaque, cui posses esse maritus, erat:

155. dent. 160. amor. 165. compleat.

151. SILESCUNT. *quiescunt* Pirckh. Bersmanni et non. Vers. 153. *redeunt nostri* Gall. *redeuntque* m... prim. sec. Pirckh. Bersm. Leid. sec. Guelf. et duo Hein... eiusdem editio et nostrae veteres praeter Aldinam.

155. QUI DANT TIBI. *dent* ex Vaticano vulgaris no... dit Heinsius; idem noster Relandi habebat. Reliqui tamen et edd. vett. omnes: *dant*. Berol.: *dat*. Vulgata minime citanda videtur. Septuagesimum secundum annum Augustus Cfr. Met. 15, 839:

Nec nisi cum senior similes aequaverit annos, (Tiberius)
Aethereum sedem cognataque sidera tangat (Augustus);

quae eadem sententia, in illo Met. loco non intellecta int... bus, mox v. 166. legitur.

158. UT IN POPULO ex Palat. prim. prima edition... sec. Gall. Mor. Busl. Leid. prim. a sec. m. Bern. Fra... novem aliis, probante etiam ex Erfurtanis Zinzerlingio P... p. 167. Reliqui cum vett. edd. nostris omnibus: *et in popu*...

160. URBIS HONOR. Sic Palat. primus et secundus, ... Gall. Mor. Jun. Leid. uterque, Berol. Rel. Francof. pro novem Heinsiani cum eius prima editione et nostris vett. ... Ald. Reliqui libri: *amor*. Alterum utrum correctionem fra... tam esse oportet; cuius suspicionem a Palatino primo procu... mus. Et certe sententia in posteriori scriptura non est ad... idonea. Nam *amor grati alicuius*, *amor debitus*, denique *qui redditur*, idem significant.

161. IMPLEAT. *compleat* prim. Vat. prim. Pol. ... Palat. Putean. Francof. Leid. uterque, Rel. Crev. ed. Ald. Heinsii codd. Reliqui libri et edd. vett.: *impleat*. Utrum... non semel poeta usurpaverit, nos interpolatorum codd. test...

:e sic te sit natus quoque sospes; et olim
erium regat hoc cum seniore senex:
:iuntque tui, sidus iuvenile, nepotes
tua perque sui facta parentis eant:
ısueta tuis semper Victoria castris
ıc quoque se praestet, notaque signa petat;
:iumque ducem solitis circumvolet alis,
at et in nitida laurea serta coma;
uem bella geris, cuius nunc corpore pugnas,
picium cui das grande deosque tuos;

167. Utque tui faciunt.

ı. Vers. 165. variant libri, sed levitur et in monosylla- ıaxime ordine.

. REGAT HOC CUM SENIORE. *Imp. teneat cum* Putean. c Gall. Leid. sec. vett. edd. *cum sene patre* Leid. prim. *re* Palat. prim. Leid. sec. unus Vaticanus. Vulgatam, :tinemus, Dion. Nestor laudat in Vocabulario s. v. *senior*. '. UT FACIUNTQUE TUI. *Utque tui faciunt* ex solo Ju- liderat Heinsius: idem habere cascas Academiae Helvetiae ıas dixit Barth. Advers. 40, 5. Verum quam cascae illae Barthius viderit: Iunianus est recentioris notae: reliquorum ;noscere qui putaverunt, egregie falsi sunt. Nos quoque otissimum sequimur: Palatinum primum, cui in ea ipsa : *Ut faciuntque tui* accedunt Leid. sec. Berolin. Crev. n codex vetustissimus quem dicit Merula., Bersmanni et quos notaverat ita Heinsius: MB., MP.; qui sint, ignoro, rsmanni et Pirckh. non sunt. In hac scriptura ideo non : debet, si modo potest, copulae: *que* collocatio, quia *ut facit* et similia per formulam saepissime ponuntur. De- hac non multum discedit, quidquid restat variae scriptu- *faciantque* Gall. Serv. Francof. utriusque Polit. prim. Va- . prim. exc. Voss. (ab ipsius Vossii manu; nam Heinsius rat: *faciuntque*,) Guelf. a pr. m. quatuor aliorum; *Sic* ıe Put. Busl. quinque aliorum. *Dic faciantque* Guelf. a)enique ipsa illa vitiosissima plurimorum codd. et vett. edd. scriptura: *Efficiantque* nostrae rationi favet. Non minus cod. Vossii: *Utque tui sidus faciunt*, alius Heinsii: *Sicque*

. SUI ex Leidensi primo tantum et altero codice, tum prima Heinsius edidit. Sed accedunt Bernensis et nostri ıl. Rel. Crev. Nam de Francofurtano neque quae dicun- e quae tacentur Kleinio viro erudito credo. Atque minima tio et multo aptior Franciana coniectura, qui propter il- ırum in: *tui* consensum tentabat, *perque tui facta parentis* ıtelligebat Tiberium. Vers. 170. *Tunc* Palat. prim. prim. ıius tentabat: *Huic*.

Dimidioque tui praesens et respicis urbem;
Dimidio procul es, saevaque bella geris:
Hic tibi sic redeat superato victor ab hoste,
Inque coronatis fulgeat altus equis:
Parce, precor, fulmenque tuum, fera tela reco
Hei nimium misero cognita tela mihi!
Parce, Pater Patriae: nec nominis immemor h
Olim placandi spem mihi tolle tui.
Non precor, ut redeam: quamvis maiora petit
Credibile est magnos saepe dedisse deos.
Mitius exsilium si das propiusque roganti,
Pars erit e poena magna levata mea.

75. hanc respicis. 83. Nec.

175. PRAESENS ET RESPICIS. Heinsius ediderat: *es et aspicis* ex cod. Put. Busl. Jun. Francof. et tribus aliis *sens es respicis* quinque codd. habebant, quibus aut inte accedunt prim. Vatic. et Palat. sec.; ita fortassis Guelf. a unde Heinsius conliciebat: *praesentis respicis.* Moretanus h *praesens hanc respicis,* quod cum etiam in Bernensi (et in dino quoque pro var. scr. est,) invenisset Burmannus, pessi silio pro Ovidiano recepit propter notissimam verbi: *respic* et proprietatem. Schraderus satis clementer oppositionis acumen ea scriptura, sive potius glossa, imminui notaverat. inepta est, quia *hanc urbem* non dixisset poeta, nisi Tomos voluisset. Nam Fastorum loci 1, 209. 3, 10. Romae sunt Breviter expediam: Omnia, quae in Heinsii et Burmanni desiderantur: librorum auctoritas, verborum proprietas, opp elegantia, abunde insunt in vulgata reliquorum Heinsii nostrorum codicum et vett. editionum: *praesens et respicis.* dem concisam constructionem modo legisti vv. 147, 148., cf 11, 243, 244. Vers. 177. *si redeat* Guelf.

179. RECONDE. *repone* Busl. et duo Heinsii. *relax Fulmina reponere* Ovidium dixisse Met. 1, 259 Heinsius dis notaverat. Hoc sublegit Burmannus, cum monstrare d *tela, arma, gladios recondi:* Fast. 2, 697. 3, 396. Met. Vers. 180. *misero nimium* Palat. prim. prim. ed. tres Hei

182. TOLLE. *mihi redde tui* codd. nulli, quant mus, nisi fortean Palatinus secundus: editiones tamen ve strae omnes. Scilicet ex eiusmodi glossa, qualem Pirckh bat: *auge.*

183. NON PRECOR. *Nec* codd. tantum Gall. Mor. e Guelf. Berol. Crev. neque ulla vetus editio. *Non* etiam probabat. *maiora petenti* Seguer. et quatuor vel quinque Leidensis uterque pro var. scr. *maiora poetis* Berol.

186. A POENA. *ex poena* multi, sed praeter Guelf.

Vltima perpetior medios eiectus in hostes,
Nec quisquam patria longius exsul abest.
Solus ad egressus missus septemplicis Istri
Parrhasiae gelido virginis axe premor.
Iazyges et Colchi, Metereaque turba Getaeque
Danubii mediis vix prohibentur aquis.

87. proiectus.

ti. Puteaneus, Junianus et duo Heinsii hunc versum ita concibant: *Fluctibus immensi credar abire maris.*

187. EIECTUS. *proiectus* ex Gall. Pal. sec. Bersm. et tribus accedente ed. Bonon. recepit Heinsius. At si hoc vulgatum set et pauci tantum id habuissent, quod iam reliqui omnes codd. quod Bern. et Pirckh.: *deiectus*, duo: *ire actus*), et octo vett. : *eiectus*, sat scio probaturum hoc fuisse eximium virum ex Her. 112: — *regnoque domoque*
Pellimur: eiectos ultimus orbis habet.
seq. *quisquam a patria* prim. ed. Heinsii, idemque tentabat cius. At Heinsius: *patriae.*

189. EGRESSUS. Ita Palat. prim. cum plus triginta Hein, nostris omnibus et ed. Bononiensi. Pauci igitur nec multae codices et reliquae vett. edd.: *ingressus*. Heinsius malebat : *egressum*. Tu lege Markland. ad Stat. Silv. 1, 2, 218: *le terreat sibilus tot vocum in s exeuntium: ita enim fieri in necessarium.* Necessarium autem hic propter adiectum: *seplicis*. Vers. 190. Seguer. Crev. et quatuor Heinsiani: *Paro gelidae* minus congruentibus hemistichiis in versu aequidico.

191. IAZYGES ET COLCHI METEREAQUE TURBA GETAEQUE. giose, si usquam, enotanda est in hoc versu scripturae diver: *Jasides* Gall. Busl. Pirckh. cod. Bersm. *Jazidet* Seguer. *ides* Guelf. a s. m. *Jasiges* Rel. *Jatides* Berol. *Janges* Crev. *es* Bern. *Zizices* Pal. sec. *Sauiges* et in marg.: *Zezibdes* . sec. *Sariges* et correctum: *Zezipdes* Leid. prim. *Ziages* pro var. scr. *Jaziges* ed. Veneta et Novariae, Parm. sec. *ges* - Rubei et Parm. prim. *Latiges* Guelf. m. pr. *Japi*- ed. Bonon. *Jasides Colchi* (sive fortasse: *Eolchi*) Pirckheimer. *reaque* Reland. *Metreaque* Moret. *Meteraque* cod. Bersm. *treaque* Crev. *Mezeaque* uterque Leid. a sec. man. *melt'aque* er. *vitreaque* Busl. *Metheia turba* Berol. *Mezereaque* prim. Heins. *Meteaque* Novariae ed. *turbaque gete* Crev. *turba* Berol. — Hunc laborem nostrum *αὐθαίρετα πήματα* dixisset Schraderus, qui in Emendationum libro spurios hos duos versus non levibus argumentis et acute, ut solet, evincere studet. m dicit importunum in modum hoc disticho seriem sermonis ri; istaec arcte cohaerere: *solus ad exitus Istri missus ab premor, et cum alii graviores ob causas exulent, ego longisfugatus sum*; nullum locum hic esse interponendis illis de

multitudine gentium, quae ad interpretandum, quod praecessit dios hostes conficta sint. At nobis non inepto loco ista ena posita videtur, immo propter id ipsum, quod antecedit, requiri. paret enim ea omnia, quae versibus 187, 188. comprehendit in sequentibus singulatim pertractari. Verba: *Ultima perpetu* terpretatur disticho 189, 190. *hostes*, quos commemoraverat quos tractamus, versibus enumerat, versum 198. denique dilat duo disticha v. 193 — 196. Quod totum ut consilio et ar fit, ita singula in hoc nostro disticho tam accurate dimidio 197. respondent, ut artis interpolandi peritissimum istaec add oporteret. Nam cum medios inter hostes se positum dixisset 3, 11, 13., iam bipartito eos inducit, qui ab utraque Danubii bella movent: Iazyges et Colchos a sinistra, Getas et illos, qu que quarti nominantur, a dextra. Perventum enim est ad alt Schraderi obiectionem, qua inscite et sine dilectu haec gentium mina congesta in unum disputat. Nos ordinem et rationem prehendisse videmur: primum nominari gentes ultra Istrum tantes. De Iazygibus id non est dubium, vid. Pont. 4, 7, 7. Colchis controversiam movet Schraderus, Merulae iudicium sec qui Colchos toto Euxino mari a Tomitanis disiunctos locum habere negabat. Sed coniecturam Merulae: *Corsi* legentis et cylli explicationem, de Colchis ex Medeae persecutione illic n improbat, suas quoque correctiones reticet, quas ante Emendat editas tentaverat: „*Jazyges*, *Heniochi* cfr. Lucan. 2, 590. 1, 19. vel: *Jazyges et Tauri*, Mel. 2, 1." *Tauri* et *Colchi* co sunt in Mythogr. Vat. prim. p. 7. ed. Rom. Nos in Colchorum mine non offendimus. Nam aut credidisse illos poetam in ti tate sui positos, aut certe hoc ut fingeret, sibi permisisse mus ex Pont. 1, 4, 23:

> *Aspice, in has partes quod venerit Aesone natus,*
> *Quam laudem a sera posteritate ferat.*

et ibid. v. 31, 32:

> *Iunctior Haemonia est Ponto, quam Roma, sinistro*
> *Et brevius quam nos ille peregit iter.*

Her. 12, 27: *Hic Ephyren bimarem; Scythia tenus ille nivosa*
Omne tenet, Ponti qua plaga laeva iacet.

Cfr. ibid. 6, 106, sq. et Salvagn. Boessium fine praefationi Ibin, qui de hac poetarum licentia agit. Tertia gens, cuius n et sedes dubium nihil habent, Getae sunt, inter quos se hab saepissime dicit Ovidius: cis Danubium igitur incolebant. quarta, quae ponitur, omnia obscura: Maetonii oppidi (Ptol. 3 incolas haud facile potuisse dici Meteream turbam, quod volt Merula, Schraderus admonet: alteram eiusdem coniecturam: *reaque turba* propter inusitatam adiectivi gentilis formationem nat. In schedis tamen ipse Schraderus similem adscripserat: *seaque turba*; praeterea alias: *Neurique et turba Getarum*, Valer. Flaccus 6, 122. Neuros et Iazygas tamen coniunxerit: *braccataque*, *pharetrataque*, *metuendaque turba Getarum*. aliud quid requiri videtur, ad quod eo, quem supra indicavi certe ordine, quem poeta secutus videtur et alius simillimi comparatione deducimur. Is est Pont. 1, 2, 55 sq.:

nque alii caussa tibi sint graviore fugati,
'lterior nulli, quam mihi, terra data est.
ıgius hac nihil est, nisi tantum frigus et hostis,

Hostis adest dextra laevaque a parte timendus,
Vicinoque metu terret utrumque latus.
Altera Bistonias pars est sensura sarissas,
Altera Sarmatica spicula missa manu.

, inquam, efficitur, ut gens cis Danubium habitans, ubi et Ge- desideretur, quia opponuntur Iazyges et Colchi, qui septem- em versus a poeta collocantur. Deinde, si fieri possit, quarta, requiritur, gens eadem cum Getis ratione iungetur commode, Colchi cum Iazygibus. Getis et Iazygibus sibi proximis ad- fortasse utrimque remotiorem, fortasse etiam fabulis et veteri oria notiorem gentem. Scripsit fortasse:

Iazyges et Colchi, Tereaque *turba Getaeque*
Danubii mediis vix prohibentur aquis.

ı *turba* erit turba Thracum, Bistonum, quorum illos Trist. 3, 17. hos in. loco Pontt. modo adducto et innumeris aliis sibi ı memorat. Genus loquendi idem, quod in *Teuthrantia turba* 9, 51. *turba Quirini* Met. 14, 607. Forma et terminatio ; qualis in *Oeneis agris* Met. 8, 281. *Nelea Pylo* Met. 6, 418. *ea voce* 10, 3. *Tereus* si ita non occurrit, accensebis illis, 13, 61. 18, 2. Ib. 432. Tr. 5, 14, 36. Vulgata autem ex criptura per pravam primae syllabae repetitionem orta esse t. *Thenipeus* pro *Menippeus* libri scripti apud Arnob. 6, 23. *eus* scribit Mythogr. Vatic. prim. f. 4. et codices fere ubique, te memini. Atque hactenus de altero Schraderi argumento. ıt tertium, longe gravissimum. Negat enim ab ullo bono poeta um nomen tribus syllabis efferri, negat veteres poetas in voce ae originis vocalem *I* in consonantem mutasse, quod posteriori factum sit. Legem istam religiose ut plurimum observari natici consentiunt. Quid ergo? aut hoc distichon cum longa ittera longa littera faciendum, ut cum Staphyla Plautina lo- aut, quam sententiam nuper Weichertus v. dss. tulit de Cass. . p. 344., ad exceptiones, vel synizesin, vel synecphonesin con- ıdum est, de qua re vide praeter laudata in modo dicto libro , 278. sq. Serv. ad Aen. 2, 16; 5, 432. Schneider. Gramm. copiosior. 1, 1, p. 286. Simillimum nostro loco Horatianum: *eratis ope Daedalea* et Martial. 2, 2, 5:

Clamant ecce mei Io Saturnalia, versus.

ent doctiores; quae tenuitatis nostrae erant, pro servando ıo exhausta sunt.

193. CAUSSA TIBI SINT. *tibi sint causa* quidam Heinsiani t. edd. *causa fuerint* exc. Voss.

195. HOSTIS. *hostes* Guelf. Leid. uterque. *pontus et ho-* tern. *Longius hac nihil est terra nisi fr. et h.* codex a Me- inspectus et ed. princeps Heinsii. Eodem modo exc. Voss., *hostes.* pr. Polit: *Longius hac terra nihil est nisi frigus et*

Et maris adstricto quae coit unda gelu.
Hactenus Euxini pars est Romana sinistri:
Proxima Basternae Sauromataeque tenent.
Haec est Ausonio sub iure novissima, vixque
Haeret in imperii margine terra tui.
Vnde precor supplex, ut nos in tuta releges,
Ne sit cum patria pax quoque adempta mihi;
Ne timeam gentes, quas non bene summovet Is
Neve tuus possim civis ab hoste capi.
Fas prohibet Latio quemquam de sanguine natu
Caesaribus salvis, barbara vincla pati.
Perdiderint cum me duo crimina, carmen et err
Alterius facti culpa silenda mihi.
Nam non sum tanti, renovem ut tua vulnera, Ca

202. demta. 209. ut renovem.

hostes. Vers. seq. *a stricto* Berol. *atrito* Bern. *arrecto* sec. etc.

198. BASTERNAE. *Bistonii* Guelferb. a sec. m. Put. Vers. seq. *sub fasce* Francius.

200. HAERET primus Palat. pr. Vat. pr. Pol. Busl. sec. Rel. Seguer. a m. pr. Leid. pr. a m. s. tres Heinsii e tasse Guelf. a m. pr. sub rasura. *Hercet* Pal. sec. Reliqui omnes maximo numero cum vett. edd.: *Haesit. marg. Ro* Busl. Reland. et duo tresve Heinsii.

202. ADEMPTA. Ita libri scripti et impressi omnes p duos Heinsianos et fortassis, de quo dubito, Bernensem, qui d dicuntur habuisse, et Crev., qui: *quoque empta* habebat, tu guer., qui molliorem, qualem expetebat Heinsius scripturam debat: *Ne quoque cum p. pax sit ad. mihi.* Vers. sq. *Ne* probante Heinsio. *sustinet* Jun.

204. NEVE TUUS. *Ne tuus hic poss.* Berol. *miles* Palat. pr. et duo. *tuo possim* Heinsius divinabat. Vers. se *sanguine rerum* Crev. 'In codice non malo, unde hic pessi scriptus est: *cretum* puto fuisse. Vers. 206. *Barbara iunc* lat. pr. *vincula saeva* Polit. sec.

207. PERDIDERINT. *Prodiderint* Comb. *mecum du* et octo alii. *me quum* Francof. *duo cum me* Serv. *anim* prima ed. Heins. Vix satis haec prioribus cohaerere Fr annotaverat. Vers. 208. *est* in fine addunt Palat. pr. Gall Busl. Leid. pr. Rel. Crev. et ed. pr. Heinsii.

209. NON SUM TANTI, RENOVEM UT. Sic scripsi ctoritate Palatini primi, Guelf. tredecim codd. Heinsii, prima et vett. nostrarum editionum, quarum tamen Rub. Vic. Ve var. *non sunt* exhibent. Reliquorum codd. plurimi cum Fr

ı nimio plus est indoluisse semel.
pars superest, qua turpi carmine factus
ıor obscaeni doctor adulterii.
go est aliqua coelestia pectora falli;
ınt notitia multa minora tua.
deos, coelumque simul sublime tuenti
vacat exiguis rebus adesse Iovi;
pendentem sic dum circumspicis orbem,
iunt curas inferiora tuas.
imperii Princeps statione relicta
·ibus legeres carmina facta modis?

111. crimine tactus. 117. A te.

i *non sum*, octo *ut* delent, quinque: *ut renovem*. *Non* Francius malebat; Heinsius duros numeros reprehendens *tua non tanti est renovari vulnera Caesar*, vel, *reno-*

CARMINE FACTUS. Correctionem Heinsianam expuli- n nullus vetus liber agnoscit. Igitur vulgata ante Hein- *crimine lectus*, quam plurimos codd. habuisse oportet, m Crev. tantum certo constat: scriptura mimine absurda, paulo molestior, quam pro Ovidio. *carmine lectus* Gall. alii. *crimine laesus* Bersm. Pirckh. cum vett. edd. no- ıus; Moret. pro v. scr. *carmine dictus* duo, *turpia car-* *s* Servii et duo. Restant duo scripturae, quarum alte- emus, utpote a libris maxime commendatam, Palatino ec. pr. Vatic. Guelf. utroque Polit. Francof. pro *v.* scr. Mor. Jun. Leid. utroque, Berol. octo Heinsianis et eius one; cfr. Graevii epp. Syll. 4, p. 3. 24. 633.; alteram Francof. Busl. Rel.: *turpi crimine factus*, Ovidio non ›utaverim; *crimine turpi* ita dixit Manil. 4, 350., *factus* ae non nisi sentiri postulat, elegantia ipse noster Her. Fast. 4, 855. Sab. ep. 2, 80.

PECTORA. *corpora* Palat. pr. et quatuor. *numina* pr. lf. et quatuor. *lumina* Putean. Vers. 214. *tui* Bern. Heinsius tentabat in collatione Francofurtani cod. Vers. ime *tenenti* exc. Voss. Jun. Berol. Rel.

EX TE. *A te* Gall. Busl. Serv. Leid. pr. Rel., unus einsiani, vett. edd. octo. *In te* Putean. exc. Voss. Jun. *ndependentem* Bern. Seguer. *De te* Palat. sec. Guelf. res cum ed. Bonon. *Sic te* Francof. a pr. m. et Crev. ,ens reliquorum numerus, qui ad D. Heinsii editionem id habuisse oportet, quod Palatinus primus confirmat: . Wagneri v. dss. Quaest. Virg. p. 388. *urbem* Palat. Vers. 220. Burmannus Sec. ad Lotichium p. 368: *is* corrigebat.

Non ea te moles Romani nominis urget,
Inque tuis humeris tam leve fertur onus,
Lusibus ut possis advertere numen ineptis
Excutiasque oculis otia nostra tuis.
Nunc tibi Pannonia est, nunc Illyris ora doma
Raetica nunc praebent Thraciaque arma met
Nunc petit Armenius pacem: nunc porrigit arcu
Parthus eques timida captaque signa manu:
Nunc te prole tua iuvenem Germania sentit;
Bellaque pro magno Caesare Caesar agit.
Denique ut in tanto, quantum non exstitit unq
Corpore pars nulla est, quae labet, imperii;
Vrbs quoque te et legum lassat tutela tuarum,
Et morum, similes quos cupis esse tuis.

226. Rhaetica. 230. obit.

223. POSSIS. *posses* Palat. pr. et Gallicus. *averters* *nectere* quidam. *lumen* Put. Mor. exc. Voss. Seguer. Rel. et tres; placuit Cantero Nov. lect. 4, 2., Heinsio, Fran Schradero. *inemptis* pr. Vatic. Guelf. Palat. sec. In sched ferri iubebat Heinsius Auson. Epiced. in patrem v. 11. et pserat „sic libenter legerem, nisi nimis asperum videretur. valeat!" Vers. seq. *Subiciasque* Pirckh. pro v. scr. *E ut oculis* Guelf. Vers. 225. *Pannonias* Heinsius coniiciebat. fine Mor. addit.

226. RAETICA. *Cretica* Palat. sec. Gall. Pirckh. Berol. a pr. m. et alius cum ed. Bonon. *Rhetia* Francof. et tres. *Retia* Bern. *Rethia* Crev. *Rhenica* duo. *Crat* Palat. pr. *traiciaque* Crev. *terciaque* Guelf. et Busl. *Da* coniecit Heinsius. *arva* nonnulli. Vers. seq. *pacem petit nius* Francius. *arcum* Gall. et pr. ed. Heinsii. Vers. 229. *mania fecit* Rel. pro v. scr.

230. AGIT revocavimus ex Palat. primo, Gall. Pirckh. nensi, Seguer. octo aliis et ed. Bononiensi, probante Gronov. 2, 3. Grat. Cyneg. 334. *obit* pr. Vatic. Palat. sec. et Rel. bebant. Guelf.: *abet*. Berol. Crev. cum reliquis codd. et edd.: *habet*. Vers. seq. *Den. in hoc tanto* Francio pl Heinsio, quod Busl. Richelianus et alius suppeditabat: *quant ext. u.* Vers. 232. *quae vacet* Mor. et duo. *latet* Palat. *habet* Berol. *quae nulla pars* Bern. Francius: *pars summa labat ulla rei.*

233. URBS QUOQUE TE ET LEGUM. In his *te* abest rolinensi; *et* a Mor. Serv. m. pr. Jun. Leid. pr. Rel. Cre aliis et ed. Bononiensi. Quamvis elegantem horum librorum pturam iudicabat Heinsius, adhibito illo 1, 10, 1: *flavae*

tibi contingunt, quae gentibus otia praestas;
llaque cum multis irrequieta geris.
in hoc igitur tantarum pondere rerum
nquam te nostros evoluisse iocos?
, quod mallem, vacuus fortasse fuisses,
llum legisses crimen in Arte mea.

ae, cfr. Ib. 593. Tib. 1, 9, 34. Nos tamen recipere veamur propter ea, quae Dio Cass. libri 56. initio ipso huius s tempore gesta memoriae prodidit; deinde, quia sequenti cto tantum codd., quos inter Busl. Leid. uterque: *mores* it.

5. NEC. *Non* edd. vett. et quidam scripti.

6. CUM MULTIS. Withofius in notis ad Ideam magni prin- luisb. 1740. p. 69. legendum censet: *Bellaque cum vitiis ta geris*, quod imitatus sit Seneca ep. 51: *Sed satis diu iis litigavimus, nunquam satis sum vitiis.* Metuebat, ne et poeta, quae antea absolvisset de bellis externis, cum tu- civiles nulli eo tempore fuerint. Verum in Withofiana cor- e numquid affertur, quin disticho praecedenti abunde sit in- i? numquid dicitur, quin in vulgata scriptura facillime intel- ? numquid tam apte, quam in illa, totus locus terminatur? non erat, cur Schraderus quantumvis ingenioso amico suf- tur.

7. MIRER Heinsius edidit ex primo Vaticano, sec. Palat. ibus aliis et prima editione. Accedunt ex nostris Guelferb. Bonon. Reliqui libri omnes: *Miror.*

8. NUNQUAM TE. *Te nunquam* pr. Vatic. sec. Palat. pr. ervii, Francof. septem Heinsii cum prima eius ed. *Te um-* Guelf. *Nunquam te* Put. Bern. Berol. Rel. et duo Heinsii. cum vett. edd.: *Unquam te.* Quoniam igitur in hoc di- ola Palatini primi scriptura ferri non potest: *Miror — Un-* —., at possunt quae restant tres: *Mirer — Unquam* —., tis elegans foret, *Miror — Nunquam* —?, quae leviter a auctoritate discedit, *Mirer — Nunquam* —?, quam Hein- pressit, noluimus quidquam mutare, donec codex aliquis Pa- imilis inventus hunc quoque scrupulum exemerit.

9. AT SI. *Aut si* Francof. et Jun. *quod vellem* tres Hein- i reliquis Palat. pr. et Rel. levi errore: *vacuum f. f.* Inde : *vacuum f. fuisset* in Seguer. Crev. et quatuor Heinsianis. *acuum tibi forte fuisset* scripserunt librarii non insciti codd. r. Guelf. utriusque Polit. Palat. sec. Put. Francof. a pr. m. erv. Crev. et octo aliorum. Tum magis adhuc interpola- *vacuus tunc forte fuisses* exc. Voss. *vacuus tibi forte fuis-* t Jun. et duo. Hinc Heinsius: *vacuus mihi forte fuisses.*
40. *Nullius leg.* Palat. pr. *legisset* Guelf. a pr. m. *Nul- lisses* Francius.

Illa quidem fateor frontis non esse severae
Scripta, nec a tanto Principe digna legi:
Non tamen idcirco legum contraria iussis
Sunt ea Romanas erudiuntque nurus.
Neve quibus scribam, possis dubitare, libellus
Quatuor hos versus e tribus unus habet:
Este procul, vittae tenues, insigne pudoris,
Quaeque tegis medios instita longa pedes;
Nil, nisi legitimum concessaque furta, canemus,
Inque meo nullum carmine crimen erit.
Ecquid ab hac omnes rigide summovimus Arte,
Quas stola contingi vittaque sumpta vetat?

141. fronti.

241. FRONTIS. Peccaverunt hoc loco Burmannus cum tis, qui illum sequuntur, contra criticam, grammaticam et po Ovidii artem, quum ex uno Bononiensi codice admiserunt: severae, quo facto *Illa* male respondet *Arti*, quae praecessit; autem lusus ille per ambiguum, quo *frons*, quae in libro un est, *severa* dicitur, quemadmodum carmina pedibus suis m intremiscunt, chartae prae terrore pallent, crinibus horrent et sunt similes nugae.

244. ERUDIUNTQUE. *erudiuntve* legendum censebat H in schedis. Vulgata tamen satis placet, cum in utraque lege de adulteriis et de maritandis ordinibus, in primis de matro et ingenuarum honestarum, quas *Romanas nurus* poeta dicit, tum sit pudicitia, caeterum concubinatus in postrema venia sit.

245. SCRIBAM. *scripsi* Gallicus Heinsii, noster Ber vett. edd. omnes; *libellos* Guelf. *libellis* Relandinus, Crev. m. vett. edd. praeter Aldinam.

249. NIL NISI LEG. Primus Vatic. Ciofani, nescio nu Italicus Heinsii et pro v. scr. Leidenses: *Nos Venerem tu* Art. am. 1, 33. petitum. *canamus* pr. Vatic. Guelferb. sec. Serv.

451. RIGIDE. Optimi quique et plurimi codd.: *rigid gida* Busl. *rigide* Heinsiani Jun. et fragm. Vatic. ex nostr land. pro v. scr. et ed. Bononiensis. Ita, et *Arte*, quomodo cod. Relandini suadet, scribendum esse Pont. 3, 3, 55. seq. cunt. *Numquid* Francio placuit et librariis codd. Rel. et Cr

252. VITTAQUE SUMPTA. *sumptaque vitta* Gall. e Heinsii. *vittaque longa* quatuor Heinsii. *summa* Mor. et duo. *guaque vitta* Seguer. *tantaque vitta* Jun., unde Heinsius ca vel *cautaque* divinabat. Possis sane tale quid exspectare, q virgines ingenuas spectet, non tantum matronas, de quarum lan cfr. Serv. ad Aen. 4, 457. de virginalibus Turneb. adv. l. 2 Verum cum in sequentibus quoque de nuptis potissimum e

trona potest alienis artibus uti,
dque trahat, quamvis non doceatur, habet.
itur matrona legat, quia carmine ab omni
delinquendum doctior esse potest.
unque attigerit, si qua est studiosa sinistri,
vitium mores instruet inde suos.
serit Annales; nihil est hirsutius illis:
ta sit unde parens Ilia, nempe leget.
serit, Aeneadum genitrix ubi prima: requiret,

254. Quoque.

ie excuset poeta, statuendum videtur aut de virginum cor- non ausum fuisse se purgare, aut adulterii praecepta illa- Edicto notata fuisse, cfr. vv. 212. 346., aut denique non buisse eius criminis defensionem, de quo legis anno ab V. demum perlatae capite quarto his verbis cautum esset: n *honestam in concubinatu habere ius ne esto*, cum anno 752. Artis amatoriae libros evulgatos fuisse credibile sit, nte Jahn. dissert. de Ovidii et Sabini epistolis p. 6. — vo- ancius.

4. QUODQUE.. Typographo Elzeviriano deberi paene pu- , quod inde ab Heinsii editione posteriores insedit: *Quoque*, telligi nequit. Exhibent ita Palatinus uterque, pr. Vat. a pr. m. Francof. Bern. Serv. Jun. Berol. Crev. septem et prima eius editio. *Trahatur quoque* pr. Polit. *Quaqile Quique* Leid. pr. *Quasque* Reland. *Quaeque* unus aut, essas Heinsii notas sequaris, duo: unde legebat: *Quaeque* . Politianus corruptum versum, Schraderus mendum in *ahat* latere putabat; sed postea veram agnoscebat scriptu- rimorum codd. et vett. edd. nostrarum: *Quodque trahat.* quid reprehendi possit, non video. *contagia trahere* habes , 13, 5. Sen. ep. 2: *certis ingeniis immorari et innutriri , si velis aliquid* trahere, *quod in animo fideliter sedeat.*

5. QUIA CARMINE Palat. pr. cum Francof. et plurimis Vett. edd. tamen omnes cum Palatino sec. et Pirckh. certe: *rmine.* Vers. 258. *instruit* cod. Bersm. *astruit* Palat. sec. exc. Voss. *construet* Guelf. Vers. 259. *irrisimus illis* t. *hysurtius* Guelf. *istructius* Rel. *hic sanctius* Bern.

31. AENEADUM plurimorum librorum, quanquam non fidis- n, quales sunt Guelf. a pr. m. Palat. sec. Bern., tamen esse facile patet vel e versu sequenti. *Aeneadem* tamen duodecim Heinsii, quatuor nostri, ed. Bonon. *Aeneidem* k. et quinque, ed. Ald. *Aeneiden* rell. vett. edd. Alii libri tiora. *ut prima* Jun. *nisi prima* Pirckh. Leid. pr. *cui* Heinsius coniiciebat. De interpretatione nestrum non est e, de Burmanniana tamen non leviter dubitabat Jo. Schra-

Aeneadum genitrix unde sit alma Venus.
Persequar inferius, modo si licet ordine ferri,
Posse nocere animis carminis omne genus.
Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit.
Nil prodest, quod non laedere possit idem.
Igne quid utilius? si quis tamen urere tecta
Comparat, audaces instruit igne manus.
Eripit interdum, modo dat medicina salutem;
Quaeque iuvet, monstrat, quaeque sit herba no

270. iuvans.

263. PERSEQUAR. *Prosequar* cod. Merulae, Putean. et que cum pr. ed. Heins. Pro: *inferius* Schraderus legendum bat: *ulterius*, quum statim sequatur: *Igne quid utilius* etc. *fari* cod. Bersm. tredecim Heinsiani, nostri quatuor parvae ed. Bonon.

265. HABEBIT. *habetur* vett. edd. omnes. Offende hoc disticho Heinsius, Burmannus et, ut opinor, Schraderus plicuisse videtur prius hemistichium supra versu 243. deinde sententia longioris versus huic loco minus conveniens. quid sit, actum erit de hoc disticho, si aliter servari non quam recepta inficeta Burmanni correctione, quam om Heinsii quoque, *Num tamen*, aut Francii, *Nec tamen* lege tione non multum proficitur. De libris si quaeritur, ag omnes: brevior versus legitur in florilegio Berolinensi non tissimae aetatis et apud Vincentium Bellovacensem sp. hist. 117. sed: *Non prodest.* Accedit, quod si versus 265. et 26 ciantur, reliqua conciliari nequeunt ullo modo. Fortasse si v 264. cum sequenti removeas, (hoc enim salva vetustissimor stimoniorum reverentia licet,) de disticho, quod inde nascitur

Persequar inferius, modo si licet ordine ferri.
Nil prodest, quod non laedere possit idem.

ita disputari possit, verbum *persequi* intransitive, quod dicitur, patum esse, subaudito: *haec*, scil. de libris vulgatissimis; se ipsam rem, non perspectam librariis, causae fuisse, ut insere quentem versum, effictum ex v. 301, quique auctoris sui in prodat: non enim *animis nocere vel castissima carmina* a inde 363. ad 466. demonstraturum esse poetam, sed *au ne impudica quidem nocuisse*; deinde versum 265. non multo rem accessisse videri. Certe licebit Virgiliani illius critici m annotare: *si omitteret, melius fecisset.*

268. COMPARAT. *Apparat* Palat. pr. exc. Voss. Jun. Mor. Bern. Crev. *Apparet* unus Heins. et eiusdem pr. ed. *perit* pr. Vatic. Palat. sec. Serv. et decem. *Concupit* in antiquis invenit Barthius Advers. 40, 5. *inde manus* ille *man.* plures. Vers. seq. *medicina dolorem* Vincent. 7, 119. Spec. hist.

270. IUVET. Sic plurimi codd. et vett. edd. omne

ıtro, et cautus praecingitur ense viator:
e sed insidias, hic sibi portat opem.
tur, innocuas ut agat facundia caussas:
otegit haec sontes, immeritosque premit.
igitur carmen, recta si mente legatur,
ınstabit nulli posse nocere meum.
t quoddam vitium quicunque hinc concipit, errat,

277. At quiddam vitii.

vetere impresso. *timet* Palat. pr. *vivet* Pirckh. *iuvat* Guelf. uot cum florileg. Ms. Berol. *iuvans* prim. Polit. molesta, l video, aequabilitate, qua Heinsius deceptus est. Cfr. post. 1, 118. Met. 11, 655, 656. *quaeque fit* Palat. pr. Vers. *Ille per ins.* Leid. pr. *praestat opem* Busl.

74. HAEC SONTES IMMERITOSQUE. *et sontes* novem Heinsii, ostri. *insontes* pr. Polit. Put. quinque Heinsii, noster Berol. Heinsius: *en sontes* coniiciebat. *et nocuos innocuosque* Pirckh. sque pr. Palat. et quinque Heins. cum eius prim. ed. Vers. *Hoc ig.* Put. Reland. *si recta* pr. Vatic. Guelf. quinque duo nostri. Vers. 276. *Const. nulla parte noc.* duo Heind in schedis probabat.

7. AT QUODDAM VITIUM. Vett. edd. omnes et codd. non quorum tamen nullus nominatur: *Et tandem vitium.* Reli: *At quoddam vitium* Palat. pr. Gall. Serv. Seguer. Rel. a sec. m. et si quos reticuit Heinsius, quod non puto. *Ad vitium* Polit. sec. duodecim Heinsii cum eius prim. ed. ıdam *vitia* Putean. Leid. sec. *Et quoddam vitium* exc. *At quoddam vitii* Pirckh. *At quidam vitium* Medon. *Aut vitii* Barber. *At quidam vitia* Crev. *At quaedam vitia* r. Guelf. a pr. m. Francof. Mor. Busl. Jun. Leid. pr. quains. noster Berolinensis. *Ut quaedam vitia* Bern. *Et quasiat* pr. Vatic. *At quisdam* (vel, *quaedam*) non satis potui ne) *vitiat* Palat. sec. In reliquis: *quaecunque* Berol. *his* t. *hoc* Serv. et tredecim cum vett. edd. et prima Heinsii. l pr. Guelf. a sec. m. Seguer. Berol. Crev. *id* Gall. m. *accipit* Reland. — Vides triplici potissimum via a vera a, quae hodie ignoratur, evagatos esse librarios. Veterum m scripturam contempserunt critici: ex altera corruptione elicuit: *At quiddam vitii*, quod aut nullum aut exiguum mihi quidem habere videtur. Tertia est interpolatio aper, quam tamen amplectitur Graevius Syll. epp. 4. p. 634. m distinguens:

quaedam vitiat: quicunque haec concipit, errat etc.

m hoc nuncupat Schraderus; Heinsio satis placuisse dubis suspecta ea scriptura propter originem, tum ne apta atis videtur. Vel illud unum rationi repugnat, quod dicit, qui *nonnullas* corrumpi putat carminibus meis cum

Et nimium scriptis abrogat ille meis.
Vt tamen hoc fatear, ludi quoque semina pr
Nequitiae: tolli tota theatra iube;
Peccandi caussam quam multis saepe dederu
Martia cum durum sternat arena solum:
Tollatur Circus; non tuta licentia Circi est;
Hic sedet ignoto iuncta puella viro.
Cum quaedam spatientur in hac, ut amator e

281. quae. 282. sternit. 283. *deest* est. 285.

antea nullas posse, asseveraverit. Poterant depravari] quae quidem castissimae pridem non essent: hoc si obiicer non erat error, aut refutari copiosius oportebat. Verum l contra Graevium dicuntur, sed contra eum, quisquis fuit culis ante Heinsium istam scripturam confinxit. Reliqui c omnia suadent. Nescio an verisimile sit, ita Ovidium scrip

At dudum, vitium quicunque hinc concipit, errat;

vitium concipere, satis usitata locutio, cfr. Met. 7, 17.] 470. haud paulo gravius quid significat; quam *errare*, quo ut hic, Ovidius utitur Her. 7, 109:

Si fuit errandum, *causas habet error honestas*;

quicunque generalius est dictum, quemadmodum nec pr versu *nulli* feminino genere intellexerim. Vide Loers. ad E Ac duo libri Artis amatoriae ad viros spectant.

278. ABROGAT Palat. pr. et plurimi, unus Merulae, septemdecim, nostri duo, vett. edd. nostrae et prima Hei *rogat* Moret. Seguer. Guelf. cum Busl. a sec. m. Rel. pr quinque praeterea. *detrahit* Bern. et Leid. sec. Reliqui: Francius *imputat* volebat. *ipse* Pirckh. et ed. Bonon.

281. QUAM MULTIS omnes fere codd. et vett. ed Richelianus et Francof.: *quae multis*, quod si vulgatum fu scio alterum ante nos probaturos fuisse criticos, qui hacter nauci habuerunt. *multis quoque* Gall. *quam multi* Pa Serv. Jun. et quidam alii. *multis haec* Francius tentabat Gall. Mor. Serv. *Peccandi causam ludi quoque saepe* fragm. Vatic. exhibebat. Heinsius corrigebat: *P. c. quam saepe dederunt* vel *saepe dedisti* et *sternis arena*.

282. STERNAT ex Palat. pr. Guelf. Put. Bern. M Busl. Pirckh. Leid. pr. Seguer. Berol. Crev. septemde cum prim. ed. Heins. Reliqui: *sternit*. *sternet* Gall. c Pirckh. Vers. seq. *est* Mor. tantum, Seguer. et Reland. bant, quibus obsecundaverat Heinsius.

285. IN HAC. *in hoc* Guelf. et Palat. sec. locuti obvia, sed huic loco parum conveniente propter sequen Ita enim plurimis et optimis libris et vett. edd. fideiussori bere maluimus, quam uti Heinsio placuit: *eadem* secund Palat. sec. Pirckh. Jun. Mor. Busl. quinque alios, Ber

onveniat, quare porticus ulla patet?
locus est templis augustior? haec quoque vitet,
culpam si qua est ingeniosa suam.
steterit Iovis aede, Iovis succurret in aede,
iam multas matres fecerit ille deus.
ima adoranti Iunonia templa subibit,
ellicibus multis hanc doluisse deam.
ide conspecta, natum de crimine virgo
ustulerit quare, quaeret, Erichthonium.
erit in magni templum, tua munera, Martis:
tat Venus Vltori iuncta viro ante fores.
s aede sedens, cur hanc Saturnia, quaeret,
erit Ionio Bosporioque mari.
enerem Anchises, in Lunam Latmius heros,

299. Venere — Luna.

erat etiam: *easdem. ubi amator* Pirckh. *et amator* Bern. 286. *illa patet* Palat. pr. et quidam. *ulla manet* Serv. 287. *quoque nitet* Palat. pr. Vers. 288. *ambitiosa suam*

9. CUM STETERIT. *Con steterit* Reland. *Constiterit* Bern. epte, ut v. 295. Fast. 1, 315. *Iovis succurreret ide* Palat. ers. seq. *ille locus* ed. Bonon. *ipse deus* Serv.
91. IUNONIA vett. edd. consensu servarunt et, quo maior es sit, Palatinus primus cum uno alterove manu scripto. omnes, inter quos Francof.: *Iunonis.*
2. HANC DOLUISSE Palat. pr. et triginta fere Heinsiani, ex. Vett. edd. praeter Aldinam et reliqui scripti: *indolu-* Vers. seq. *Pallada* Palat. pr. *de semine* Leidens. uter- *nater de crimine* Gall. *natum sine semine* Moretanus et
4. QUAERIT. *quaerit* dimidia fere pars librorum Heinsia- ex nostris impressus Bononiensis.
5. MAGNI TEMPLUM. *templo magni* Palat. prim. *tem- agni* Heinsiani numero plures, noster Reland. *munera* tuen- Gall. Mor. Busl. Jun. et sex Heinsii, nostri Bern. et Rel. omnes cum vett. edd.: *numina. templum Lavinia Martis* arthii Adv. 40, 5.
. IUNCTA VIRO. Burmannus coniectura vexavit hunc quia dura sit elisio: *viro ante*, quales innumerae ubique le- vid. 5. 9, 12, Huschk. ad Tib. 2, 5, 54.; et quia *vir* pro non recte dicatur, quod centies fit apud veteres, vide Art. 88. et passim. Vers. 298. *Bosorioque* Palat. pr. *Bisto- l. Hesperioque* Leidenses.
. IN VENEREM ETC. Quam diu veteribus libris is, qui

In Cererem läsius, qui referatur, erit.
Omnia perversas possunt corrumpere mentes:
  Staht tamen illa suis omnia tuta locis.
Et procul a scripta solis meretricibus Arte
  Summovet ingenuas pagina prima nurus.

300. Cerere Iasion. 303. At pr. ab scripta.

debet, honor habebitur, hoc loco *in Venere*, *Luna*, *Cerere* non licebit. Vaticanus primus: *Venere*, *Luna*, *Cerèrem* ha Berolinensis: *Venerem*, *Luna*, *Cererem*. Reliqui tamen scripti et impressi quartum casum ubivis tuentur. Verum est cillimam esse correctionem, ad sententiam melius collineare quam vulgatam scripturam, verbi *referre* usum Ovidianum ig tum fraudi esse librariis potuisse: istaec Heinsius et ante Hei Ciofanus vidit: potuit adeo quivis doctior ante illos librarius ligere. Verum quis ita Ovidium scripsisse spondebit, quis non potuisse demonstrabit? Certe *in* praepositio sensu non cfr. 5, 10, 40.:

Utque fit, in me *aliquid*, *si quid dicentibus illis*
Abnuerim quoties annuerimque, putant.

Lamius Palat. pr. et quidam.

300. IASIUS. *Iasion* uterque Politian. Put. Moret. t Heinsii cum ed. Ald. *Iason* Francof. quinque Heinsii, nostri o At Palatinus primus cum reliquis tum scriptis tum impressis bus: *Iasius*, quae forma cum Amor. 3, 10, 25. extet, revo utique videtur. *erat* Palat. prim.

301. POSSUNT. *poterunt* Bern. et floril. Berol. Vinc tamen Bellov. in excerptis ex hoc libro vulgatam in hoc tuetnr. In sequenti idem, codd. Bern. Gall. Moret. Leid. ut quinque alii Heinsiani: *Sunt tamen*. Recipiendum esse non mus, quia de templis adhuc cogitare poetam distichon 30 evincit. *nuda locis* Schraderus tentebat.

303. ET PROCUL A SCRIPTA. Miror Heinsium, qui in impressis *meliores*: *At* exhibuisse testatur, in schedis Busl. ta Leidensem utrumque et alium hoc nomine laudavit, *En* lege coniecit. Nam praeter tres Heinsianos codd. primam eiusde nostras vett. edd., exceptis Aldinis, qui libri: *Sed* habebant, o quotquot inspecti sunt, *Et procul* habuisse certum est; Quo vocavimus ut sententiae multo quam *At* accommodatius. Nihil novi adducitur, sed aptissime hoc et sequenti disticho prior solvuntur. Met. 11, 289. 13, 338. *ab scripta* qui exhib codd. tantum pr. Vatic. Guelf. Busl. et Reland. comperti Reliquos tot cum vett. edd. sequimur. *arce* Palat. pr.

304. NURUS recte recepit Heinsius ex Pal. pr. Moret. quodam et prim. ed. Et accedunt Bern. Rel. Berol. Qui r scripti et impressi: *manus*.

aecunque irrumpit, quo non sinit ire sacerdos,
Protinus hoc vetiti criminis acta rea est.
ec tamen est facinus versus evolvere molles;
Multa licet castae non facienda legant.
epe supercilii nudas matrona severi
Et Veneris stantes ad genus omne videt.
rpora Vestales oculi meretricia cernunt,

307. molles — versus.

305. IRRUMPIT Gall. et septem tantum Heinsiani habebant; nostris Seguer. Reland. et fortasse Bern. Verum tamen nihilo us videtur, nisi malis: *irrupit.* Nam *erupit* Put. Palat. sec. lf. Mor. Serv. et septem alii. Reliqui omnes: *erumpit. quo* ex Palatino primo, Gall. tribus Heinsii et eius prim. ed. no- Reland. et Crev. desumptum ferri potest, quamquam *qua non* uorum librorum praeter Berol., qui: *quae non*, non ine- m est.

306. PROTINUS HOC VETITI ETC. Plurimi codd. et octo essi vett.: *haec. hinc* tres Heinsiani. *hic* Berol. *hac* Francof. tamen aliud verum est, quam *hoc*, quod Pirckh. et duo, aut ndum impressam Heinsii notam tres alii exhibuerunt: suis ad- e videtur codicem Bersmanni; accedit editio nostra Bononien- Probavit hoc Gruterus in schedis autographis. Quae restat turae diversitas: *dempti criminis* in Palatino utroque, Putean. pr. Francof. Guelf. sub rasura, ut puto, Serv. Busl. Seguer. l. decem aliis Heinsii eiusque prim. ed.; *carminis* in Busl.; *rea est* in Palat. utroque, Guelferb. Francof. a pr. m. Serv. l. pr. Berol. duodecim aliis et prima editione, torsisse Hein- videtur, qui adscripserat: „in hoc versu nondum mihi satis- o"; poterat tentare: *coepti.* Burmannum sollicitum non habuit, prorsus omisit, neque, ut confiteamur, nos movet. Satis ex- bile videtur *dempti* ex legendi scribendive errore, *ipsa* ex emate addito. Sententia apertissima: si ingenua honesta turpi ne corrumpi se patiatur, cum ne legere quidem monita fue- elicti originem non esse in carmine quaerendam, sed in le- s studio.

307. NEC — VERSUS EVOLVERE MOLLES. *Non tamen* que codd. Heinsii et editi vett. nostri. *molles — versus* in anniana editione ex tribus ignotis Heinsii codd. novatum est. es reliqui nostri et Heinsii scripti atque impressi aliter et o quidem rectius. Solent poetae, si nomen aliquod ab ad- o suo intervallo quantocunque dispescitur, id in illustriori loco i praeponere, quod, si ignobiliore loco postponeretur, langue- lam vero *mollitiei* primaria est hic notio, quae nusquam la- t: quamquam eadem ne nimis esset exposita, poetae in- rat.

Nec domino poenae res ea caussa fuit.
At cur in nostra nimia est lascivia Musa,
Curve meus cuiquam suadet amare liber?
Nil nisi peccatum manifestaque culpa fatendum
Poenitet ingenii iudiciique mei.
Cur non Argolicis potius quae concidit armis

312. NEC DOMINO — CAUSSA FUIT. *Non dominae poenae Roscia causa* Combianus pro var. scriptura. Huic nimium tribuens Heinsius multa congesserat de libro Rosc- moedi, qui a Macrobio laudatur, de lege Roscia, alia, qu- vix pertinent, coniecturas adscripserat parum idoneas: *dom- nae res ea; damno scenae Roscia; Nec damno aut poenae causa fuit.* Postremo versum corruptum pronunciavit. Schr- non moderatius evagatus in emendando posthac adeo pro rino notavit. Duae res offensioni fuerunt criticis et interp- Primum non satis confidebant *dominum* lenonem posse dici. recte fieri docet Seneca rhetor Controv. l. I, 2: *sacerdoti rus quidem contigit* dominus. ibid. *viderimus, quid in te aud- tuerit licentia* dominorum. Deinde, quod ex illo pendet, non ligebant, cur lenonis hic tandem mentio fieret. Putabant de qua leno necessitate quacunque cum meretricibus iunctus illis obstrictus fuerit, loqui poetam, sive ille lege iussus fuer- e conspectu Vestalium summovere, quod Micyllo visum est: si fuerit, poenam meruisset, quod negatur a poeta: sive in Floralibus ludis eas produxerit, quod Burmanno placuit, qui stinum de civ. d. 2, 26. non sine fructu legisset: sive prop- in catasta. Hinc etiam factum, ut Gronovius Secundus *meretricia* priori versu explicaret in margine libri, quo *pictura et statuis*, dominum igitur, qui illas picturas possede- tus. Verum non est, quod lenonem ullo modo pro imp- puellarum satisfacere debuisse statuamus. Non satisfacere vit: hoc ipsum poetae causae convenit. Ipse quasi carminib- nocinium instituerat, meretriciam artem exhibuerat: si qua casu illa evolverit, quemadmodum castissimae impudicissima proviso interdum aspiciunt, cur ideo puniretur? Occurrenti stali meretrices lictor sane summovebat, docente Seneca l. l., ipsis sacerdotibus cavendum fuisse, idem indicat his verbis: *Ind- sacerdotio dicerem, si transisses per lupanar.*

313. AT CUR. *At quare* Palatinus sec. et edd. vett. novem, mutante primum Aldina sec.; sed etiam hac post- Bersmanni, Gryphiana etc. Vers. seq. *Cur veneris cuiquam* Berol. *meus nequam* iterum Palatinus sec. et vett. edd. ex altera Aldina.

315. FATENDUM EST. Ita pro vulgato longe plurimor- brorum: *fatenda est* codd. Palat. uterque, Guelf. Francof. Pirckh. quinque alii: quod unde ortum sit; neque enim interp- ris esse videtur: cur Heinsius receperit; nam Palatini primi

Vexata est iterum carmine Troia meo?
Cur tacui Thebas et mutua vulnera fratrum,
Et septem portas, sub duce quamque suo?
ec mihi materiam bellatrix Roma negabat:
Et pius est patriae facta referre, labor.
enique, cum meritis impleveris omnia, Caesar,
Pars mihi de multis una canenda fuit.
que trahunt oculos radiantia lumina solis,
Traxissent animum sic tua facta meum.
guor immerito. Tenuis mihi campus aratur:
Illud erat magnae fertilitatis opus.
n ideo debet pelago se credere, si qua
Audet in exiguo ludere cymba lacu.
rsan et hoc dubitem, numeris levioribus aptus
Sim satis, in parvos sufficiamque modos:

331. (et hoc dubitem).

bat praestantiam: cur posteriores editores toleraverint, cum anum vix satis videatur, haud facile quis dixerit. Verum co- Palatini reverentia etiamnum idem exhibemus, non necessarium antes, ut ubique, quod tamen alias fieri consuevit, diversi is substantivis verbum postpositum posterioris genus sequatur; Burm. ad Met. 4, 177. et ad Luc. Phars. 1, 176. Fortassis dicare voluit Ovidius, peccatum magis, quam culpam se ad- e. Unus Heinsii: *silendum*, alius: *ferendum*, noster Berol.: *est*. *est* quatuor Heinsii omittebant. Vers. 318. *Versata* Heinsii. *Exacta* unus. *Eversa* Heinsius coniecit. Vers. 319. *que vulnera* Berol. *fratres* Francius. Vers. 320. *portas* Pirckh. tres Heinsii, ed. Bonon.

321. NEC MIHI ex Palat. pr. sec. novem Heinsianis, Fran- nostris praestantioribus Guelferb. Bern. Berol. prima editione i. Reliqui plurimi et vett. edd. nostrae: *Non mihi*. *pugna- Roma* Bernens. Vers. seq. *Et plus* Palat. pr. Serv. Mor. Burmannus *fata* pro *factis* legendum suasit.

330. AUDET IN EXIGUO. *Audeat exiguo* codex Bersmanni, h. vett. edd. nostrae novem, floril. Murmell. Alterum Aldina da habet. *currere cymba* quatuor Heins. et flor. Murm.

331. FORSAN ET HOC. *Forsitan haec* prim. Vat. Busl. et *Forsitan hoc* Comb. Pirckh. pr. ed. *Forsan et hic dubitem* ph. *Forsan in hoc* Palat. sec. Bersm. vett. edd. ante Ald. praeter Vicentinam, quae: *Forsitan et hoc*. *dubito* Gall. Leid. r. et unus vel alter. *nimium levioribus* ed. Bonon. Vers. *parvis — modis* Mor. Jun. Berol. *suff. pedes* Seguer.

At si me iubeas domitos Iovis igne Gigantas
Dicere, conantem debilitabit onus.
Divitis ingenii est immania Caesaris acta
Condere; materia ne superetur opus.
Et tamen ausus eram: sed detrectare videbar,
Quodque nefas, damno viribus esse tuis.
Ad leve rursus opus, iuvenilia carmina, veni,
Et falso movi pectus Amore meum.
Non equidem vellem: sed me mea fata trahebant,
Inque meas poenas ingeniosus eram.
Hei mihi, cur didici, cur me docuere parentes,

337. detractare. 340. amore. 343. quod d. quod me

333. SI ME. *me si* Mor. *Gigantes* omnes scripti et ante Heinsium, praeter Crev., qui: *igne peruri*. Vers. seq. *dere* Rel. *opus* Palat. prim. Bern. cod. Bersm. et sex Hei Vers. 335. *ingentia* Francius ex Serviano codice correctum bat, quod exemplis adstruxit Burmannus. *arma* Gottorph. et guer. Vers. 336. *Scribere* Palat. pr. Mor. Busl. *Dicere* *Edere* unus.

337. DETRECTARE. *detractare* Merula et Bersmannus ex dicibus suis admiserunt, Burmannus ex Gall. Leid. pr. Palat. et quarto alio Heinsianis, quibus Relandinus et Crev. acced Interpretantur: *tractando imminuere*: exempla eius verbi nemo unde addidit. Igitur Palatinus primus cum codd. longe plurimi edd. vett. nostris octo: *detrectare*; cfr. 4, 10, 123. Met. 5, 246. 13, Reliquorum: *delirare* Pirckh. Jun. quinque Heinsii cum ed. Bo *derecitare* prim. Polit. Putean. Francof. *decertare* Busl. Be *dedecorare* Moret. pro var. scr. *attrectare* Serv. Coniectura magnus est numerus: *depreciare*, vel, *decurtare* Heinsius suade *delibare* Jacobus Gronovius; *detenuare*, vel, *detrahere illa*, vel, *trivisse* Schraderus; *deteruisse*, vel, *detraxisse* Withofius. *vere* pro *videbar* duo habebant, probante in schedis Heinsio.

340. ET FALSO MOVI. *Ut falso* cod. Bersm. *Cum f* Gall. *fasso* Put. *monui* Pirckh. ed. Bonon. *fovi* Heinsius m bat; nec male, nisi melius, quam a Burmanno factum, haec i ligantur, e cuius exemplis congestis primum tantum huc facit. *vere pectus* ita intellige, ut *movere artem*, *carmen*, *citharam*; *torum studia commovi* Cic. de nat. deor. 1, 4. *pectus* est i *nium*, ut Fast. 2, 120. *Falsus Amor* est *dolosus*, *perfidus*, ut 7, 67. Met. 11, 206. Confer Pont. lib. 3. epistolam tertiam tam ac noli de Amoribus et fictitio Corinnae nomine potius, q de amatorio aliorum quoque operum argumento haec interpr Vers. 342. *Inque meos casus* exc. Voss. et quatuor.

343. CUR DIDICI, CUR ME. *quod didici quod me* meli habere, quod Heinsius in notis dicit, error est. Vaticanus u

Literaque est oculos ulla morata meos?
Haec tibi me invisum lascivia fecit ob Artes,
Quas ratus es vetitos sollicitasse toros.
Sed neque me nuptae didicerunt furta magistro,
Quodque parum novit, nemo docere potest.
Sic ego delicias et mollia carmina feci,
Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.
Nec quisquam est adeo media de plebe maritus,
Vt dubius vitio sit pater ille meo.
Crede mihi, distant mores a carmine nostro:

353. mores distant — nostri.

oque loco *quod* habebat, et ex nostris Relandinus. *quod didici* que Polit. *quod feci* Bern. *quod me* Crev. et tres Heinsiani. *didici* Palat. uterque, Guelferb. Put. Francof. quatuordecim ii, duo nostri. *quid me* Gall. Seguer. Plurimi igitur *cur di-cur me*, quod revocamus, quia sequentibus quoque leviter ita enitur. Vers. 344. *Littera cur oc.* Berol. Francof. *L. quidve* Busl.

345. HAEC TIBI — OB ARTES. *Non tibi* pr. Vat. *Haec* Leid. uterque. *Haec tibi me Caesar lasc.* Rel. Burmannus ne-t *haec lascivia* habere, quo referri possit legendumque puta-*lascivas fecit ob artes*, assentiente Schradero. Nihilo consi-tius hoc, ac si neges supra 1, 5, 9. *haec* alio, quam ad *signa*; , 53. *Quae* alio, quam ad *coniecturam*; 1, 2, 105. *hic ani-* neges ad versus sex praecedentes esse referendum. Quis enim locuturum fuisse Ovidium putaverit: *litterae illae, quas puer* i, *Caesarem in me irritaverunt* —? Caeterum nostra versus 340. icatio facit, ne quicquam hic desideres; cum qui illic de Amo-s Ovidii cogitaret, facile probare potuisset h. l. cod. Pirckh. et Bonon. scripturam: *et artes*, ortam fortassis olim ex istoc re.

346. QUAS — SOLLICITASSE TOROS. *Qua* Guelf. *sollici-*, quod Burmannus recepit, etsi nulla sententiae praestantia, fa-tamen sese tuebitur codd. Pal. prim. Bern. et duodecim Hein-cum vett. edd. omnibus. *sollicitare* tamen Guelf. et reliqui s, idque Bersmanno olim potius visum est.

348. QUODQUE. *Quaeque* Busl. *Quod minime novit* Mor. v. scr. Vinc. Bellov. Sp. h. 6, 119. florileg. Berolinense.

350. *Straxerit ut* Put. Serv. *Arguat ut* Gall. et duo. *Ar-* Jun. *Laeserit* Francof. cum Jun. pro v. scr. et tres.

353. DISTANT MORES A CARMINE NOSTRO. Codicum m et vett. edd. scripturam exhibemus, quam neque opus erat ri ab Heinsio, corrigendo: *carmine nostri*, neque a Burmanno pi secundum ed. principem ita: *mores distant*. Heinsii enim precaria, elegans certe est mutatio, Burmanniana vero adeo

Vita verecunda est, Musa iocosa mihi.
Magnaque pars operum mendax et ficta meorum
Plus sibi permisit compositore suo.
Nec liber indicium est animi, sed honesta volupt
Plurima mulcendis auribus apta ferens.
Accius esset atrox; conviva Terentius esset;
Essent pugnaces, qui fera bella canunt.
Denique composui teneros non solus amores:
Composito poenas solus amore dedi.
Quid, nisi cum multo Venerem confundere vino
Praecepit Lyrici Teïa Musa senis?

praepostera; de verborum post caesuram positorum momento quoties iam notavimus.

354. MIHI ex uno codice sese recepisse Heinsius asser *mea est* sedecim Heinsiani, nostri quatuor cum vett. edd. om *mea* Guelferbytanus cum reliquis, excepto Berolinensi, in quo bendi compendium, quod *tamen* notat, alteri vocis *mihi* simil extabat.

355. PARS OPERUM MENDAX ET FICTA. Hanc versus pturam Busl. Crev. et septem Heinsii exhibuisse constat. L plurimi codd. et vett. edd. omnes: *Magnaque pars mendax rum est et ficta meorum.* Sed corruptelae originem clare dunt, quae restant variantes scripturae, Palat. primi et Rel.: *dax operum et ficta*, Serv.: *Magna operum pars est me* Berol.: *Magnaque pars mendax operumque et ficta.* Vers. *sibi commisit* Palat. prim. Busl. Vers. 357. *indictum est* P prim. *voluptas* ex prim. Vat. Barber. Gall. Reliqui cum edd.: *voluntas.*

358. FERENS ex Busl. et duobus aliis recte recepit Hei accedit Seguerianus. *feres* pr. Vat. Guelf. et duo. Plurimi cum impressis omnibus: *apta refert.* *acta refert* quatuor He et Bern. *acta ferunt* unus Heinsii. *acta fores* Palat. sec. *refert* Busl. *ista fere* unus. *apta feret* prim. Polit. Leid. ut Crev. *apta damus* prim. ed. et duo codd. *apta dabat* M pro v. scr. *apta tuli* Relandinus.

359. ACCIUS ESSET ATROX. *Accius ecce atrox* Palat. atque ita librarius cod. Guelf. primo scripserat, mox correxit. *atrox* ed. Bonon., quod, si quid in hoc genere arbitratui tri dum esset, admodum arrideret. Pro *conviva* Francof. et B nensis: *operumque*, Seguer.: *opernique* cum scribendi comp syllabarum *per* et *que.* Vers. 362. *poenas — tuli* Busl. P ed. Bonon.

363. CONFUNDERE VINO. *confodere* Palat. sec. *perfu* cod. Bersm. *contemnere* ed. Bonon. *conf. mero* Leid. uterq duo, unde Heinsius: *Baccho* legendum putabat.

364. TEÏA. *Theia* Berol. et vett. edd. *Tegia* Palat.

esbia quid docuit Sappho, nisi amare, puellas?
Tuta tamen Sappho, tutus et ille fuit.
ec tibi, Battiade, nocuit, quod saepe legenti
Delicias versu fassus es ipse tuas.
bula iucundi nulla est sine amore Menandri,
Et solet hic pueris virginibusque legi.
as ipsa quid est, nisi turpis adultera, de qua
Inter amatorem pugna virumque fuit?
id prius est illi flamma Chryseïdos, utque
Fecerit iratos rapta puella duces?

ia Leid. pr. Post hunc versum in marg. Leid. utriusq. et Re-
o (de Puteaneo nihil traditum est,) distichon hoc extabat:
Alocus (Rel.: *Alceus*) *ingentes movit praeceptor amores,*
Alceus ipse tamen transit in urbe sua.
Ibycus, incestos et *mansit* Burmannus et Schraderus emen-
t, caeterum Heinsio suffragantes de barbatulo eius auctore
gine ex Cic. Tusc. 4, 33. derivanda. Vers. 365. *Thesbia*
. sec. Vers. 366. *Sappho est* Pirckh. ed. Bonon.

367. BATTIADE. *Bacchiade* Palat. pr. Francof. *Bachiade*
. Berol. Rel. *Bachide* Pirckh. *Baciade* Crev. ed. Bonon.
. 370. Heins. in schedis coniecerat: *haec*, pro: *hic*, mox ipse
ipserat: *male* et ea omnia addiderat, quibus sublectis nugax
urmannus maximum virum oppugnat.

371. QUID EST, NISI TURPIS ADULTERA. Haec versus scri-
nititur veterum editionum potissimum, cum primae Heinsii,
nostrarum auctoritate; nam codd. Heinsii duo tantum, nostro-
Berol. Rel. illam agnoscunt. Plurimi libri, inter quos Palat.
et Guelferb. et editiones inde ab Aldina secunda omnes, ex-
Gryphiana, ita habent: *quid est aliud, nisi adultera*; in qua
a scriptura cum Put. Mor. Crev. *aliud* omittant, facile patet
c origine *aliud* potius additum esse per librarios, quam *turpis*,
ius vocis elegantia vid. Ciofanum et Heinsium.

373. ILLI ex prim. Vatic. prim. Polit. Palat. sec. Put. Jun.
Bersm. recipiendum putavit Heinsius. Accedunt nostri Guelf.
. Rel. Reliqui cum vett. edd.: *illic*, nisi quod Crev.: *illis*.
idos Guelf. Palat. sec. Serv. Leid. uterque et prim. ed. Al-
plurimorum codd. praeferendum duxit Heinsius, quia *utque*
e ex pr. Vatic. Guelf. sec. Palat. Leid. prim. Bern. et tribus
dmittendum erat propter *Aut* proxime sequens. Longe tamen
i codd. et vett. edd. omnes: *aut quae*. *an quae* Gall. et
et quae Serv. *aut qua* Francof. Quod quidam *atque* et *aut*
a codd. esse asseverat, scire velim, qui sint, neque opus esse
nugis commentitiis. Vers. 374. *Fecerat* Gall. et sex. *puella*
Moreti, Bern. et novem alii. *bella movere duces* Junii.

Aut quid Odyssea est, nisi femina propter amore
Dum vir abest, multis una petita viris?
Quis, nisi Maeonides, Venerem Martemque ligat
Narrat, in obscaeno corpora prensa toro?
Vnde, nisi indicio magni sciremus Homeri,
Hospitis igne duas incaluisse deas?
Omne genus scripti gravitate tragoedia vincit:
Haec quoque materiam semper amoris habet.
Nam quid in Hippolyto est, nisi caecae flamma nover
Nobilis est Canace fratris amore sui.
Quid, non Tantalides, agitante Cupidine currus,

376. procis. 383. *deest* est.

376. UNA PETITA VIRIS. *sola petita* Gall. *illa pet.* *petenda* Seguer. *procis* ex codd. neque multis neque praesta recepit Heinsius, nimirum Palat. sec. exc. Voss. Mor. Serv. Jun. octo aliis et var. scr. Francof.; accedunt Rel. Crev. et edd. nostrae novem. At Palatinus primus, Guelferb. et reliq genti numero: *petita viris*, idque Aldus in posteriore editio Bersmannus servarunt, melius intelligentes Ovidianum istud acu quo gaudet in eadem voce diverso significatu repetita, cfr. 3, 14: *Deque* fide *certa sit tibi certa* fides: 3, 12, 32: *Iamque suum mihi dat pro* lare *poena* larem; Met. 10, 252; 12, 621. Fast. 1, 516. Cfr. ep. Sab. 1, 80. litat etiam pro scriptura a nobis reducta illud *viros* in v. 374.

377. QUIS, NISI ex Leid. prim. Bersm. cod. Bern. qu scriptis et ed. Bonon. recepimus, quod pridem ante Heinsium cyllus et Bersmannus fecerant. Nam alterum, quod Heinsius sit: *Quid? non* libri non confirmant, quorum plurimi, qui re cum vett. edd. octo: *Quid nisi.*

378. PRENSA TORO. *pressa toro* Palat. prim. Put. Busl. Pirckh. Berol. Crev. et novem Heinsii cum eius prima tione. *passa* Seguer. *juncta* duo. *nuda* unus. *ab obsc. c. toro* ed. Bonon. Vers. seq. *magno* Palat. prim. Vers. *vincit gr. tr. scripti* Jun. prim. ed. *vicit* Leidenses, Berol. hoc versu pictam primam litteram habebat Guelferb. Vers. *Hoc quoque* Busl. *Hic quoque m. scriptor am. habet* Francius fingebat.

383. HIPPOLYTO EST. Ita codd. longe plurimi, vett. omnes; primus Politiani et Francof. post *caecae* verbum inse Polit. sec. Reg. Gall. Serv. Rel. Crev. et novem alii omitt *saevae* exc. Voss. Mor. et quinque cum vett. edd. octo. sca Palat. sec. cod. Bersm. et ed. Vicent. Vers. seq. *Cenaee* Pa prim. *amore soror* Francius.

385. QUID, NON. Sic prim. Polit. Guelf. Francof. et

Pisaeam Phrygiis vexit eburnus equis?
ngeret ut ferrum natorum sanguine mater,
Concitus a laeso fecit amore dolor.
cit amor subitas volucres cum pellice regem,
Quaeque suum luget nunc quoque mater Ityn.
non Aëropen frater sceleratus amasset,
Aversos Solis non legeremus equos.
ia nec tragicos tetigisset Scylla cothurnos,
i patrium crinem desecuisset amor.
legis Electran et egentem mentis Oresten,
Aegisthi crimen Tyndaridosque legis.
quid de tetrico referam domitore Chimaerae
uem leto fallax hospita paene dedit?
loquor Hermionen, quid te, Schoeneia virgo,

umero codd., edd. inde ab Aldina secunda. *Quid nisi* Pa-
im. Polit. sec. Pirckh. Berol. octo Heinsii, prima eius editio,
Bononiensis. Reliquae nostrae editiones: *Quid num*. *Quis*
od. Bersm. Palat. sec. Leid. sec. Mor. pro var. scr. Berol.
Quid nunc Serv. *Non quid* Busl., unde Heinsius: *Numquid*
at. *cupidine flammas* Seguer. *cursus* Leid. pr. Vers. seq.
eam Guelf. *Pisidiam* pr. Polit. et duo. *Pisediam* Palat. sec.
dam Serv. *Persidiam* unus. Vers. 387. *natarum* Guelferb.
388. *Cognitus* ed. Bonon. *Conscius* Busl. *venit amore*
Vers. 389. *cum coniuge regem* Bern. Vers. 390. *itim*
f. et plures. *ytim* alii cum vett. edd.

391. SI NON AEROPEN. *Sine eropen* Guelf. Inter *Europen*,
pam, *Europem* plus quam dimidia scriptorum pars haeret.
pen solus Seguer., at vett. edd. omnes habent. Vera scri-
in rell. codd. et editionibus inde ab Aldina secunda oc-
t.

393. NEC TRAGICOS. *non trag.* Gall. Pirckh. ed. Bonon. et
njecerat Francius. *Scylla libellos* Mor. pro var. scr. Vers.
crimen prim. Palat.

395. ELECTRAN ET EG. E scriptura *Electram* cod. Guelf.
orum ortum est: *nec egent.* codd. Put. Mor. quatuor aliorum
tt. edd. praeter Bonon. et: *vel egent.* cod. Bersm. Jun. Crev.
x aliorum.

397. NAM QUID DE TETRICO. *Quid tibi de* Putean. Jun.
. Francof. Bern. Rel. Berol. tres Heinsii. *de tetricae* Palat.
Gall. *de cherico* Busl. *tretice* Guelf. *Cretico* Pirckh. *docto*
l. *Thraco* unus, *trito* alius. *Lyciae* Heinsius coniiciebat.
quid de Therico p'pretheram pr. Polit. Vers. 398. *Quid le-*
Palat. prim. *hospite poena* Palat. sec.

399. HERMIONEN. *Hermionem* Guelf. et quidam alii. *Her-*

Teque, Mycenaeo Phoebas amata duci?
Quid Danaën, Danaësque nurum, matremque Ly
·Haemonaque, et noctes, quae coïere, duas?
Quid generum Peliae? quid Thesea? quidve Pelasg

402. cui c. duae.

monem Palat. prim. *Andromedan* unus. *Ceneia* Palat. pri Guelferb. et similia alii tum scripti, tum editi. *Cepheia* Heinsii.

401. DANAËN DANAËSQUE NURUM. *Danen Danaique* Palat. prim. Maior codd. numerus: *Danaën Danaique nurus*, ut non absurdum, ita molestum est. Illam, quam exhibemus, pturam idonea librorum multitudo sancit: pr. Vatic. Guelf. exc. Voss. decem Heinsiani, prima Heinsii et veteres nostrae editiones. Huc proxime accedit: *Danaësque nurus* Polit. Serviani, Francof. Bern. et alius Heinsiani, tum: *Danaëque* secundi Polit., *Danesque nurus* Reland., *Danesque (virum)* Berol. *Danaasque nurus* Busl. Barber. Bersm. unius Hei ed. Bonon. in cod. Pirckh. inventum probabat Gronovius Stat. c. 43. *Danaum* praeterea Gall. et Mor. pro v. scr. Guelf. et Palat. sec. *Silei* Berol.

402. QUAE COIERE, DUAS. *Haemona et* ed. Rub. *Al et* Jun. *Almenam et* Gall. Busl. et septem. *Alcmenam et* P cod. Bersm. *Almenamque et* Mor. Leid. uterque et quatuor. *menamque et* Bern. Rel. Crev. *Alchmenam in noctes iussa duas* ed. Bonon. Habes corruptionis historiam. *Hermonam* mus Polit. *Hermonian* secundus, unde ipse Politianus *Harm* verum putabat. *quae coiere duas* tum codd., tum vett. edd. quae, nisi in quibus typographi errarunt, omnes servant; quod vocamus. Coniectura Heinsiana, sive potius Jacobi Roveri: *cui iere duae* opus non habemus.

403. GENERUM PELIAE. *generum pelagi* Guelferb. — omnis mutandi prurigo, habet tamen hoc distichon, quod offe leviter possit. *Pelasgus* Protesilaus dici potest duplici modo, quia Graecus fuit, aut quia Thessalus; verum neutro modo Theseo, qui Graecus, aut ab Jasone, qui Thessalus fuit, satis appellatio tertium discernit. Deinde ista re, quod nave sua mus Protesilaus Troadem attigerit, infortunium eius parum rate indicatur; poterat enim fieri, quod uxor praeceperat Her. 99: *Hoc quoque praemoneo: de nave novissimus exi!* Iam ve codices, quos potissimum consulendos statuimus, Guelferb. et P primus, id ipsum abunde suppeditant, quod aut utrumque, aut viorem postremum scrupulum eximat. Ille enim cum Lei utroque habet: *de rate* pro: *qui rate.* Hic cum prima edi Heinsii, duobus eius codicibus et variante scriptura Moret.: *pede.* Legas igitur licebit aut ceteris servatis:

Iliacum tetigit qui pede primus humum,

aut tentato etiam longiore versu:

iacam tetigit qui rate primus humum?
Iole, Pyrrhique parens; huc Herculis uxor,
luc accedat Hylas, Iliadesque puer.
npore deficiar, tragicos si persequar ignes,
/ixque meus capiet nomina nuda liber.
et in obscaenos deflexa tragoedia risus,
Multaque praeteriti verba pudoris habet.
c nocet auctori, mollem qui fecit Achillem,
nfregisse suis fortia facta modis.
xit Aristides Milesia crimina secum:

408. capiat.

— *quid Thesea, quive Pelasgô*
Iliacam tetigit de rate primus humum.

406. ILIADESQUE. *Iliacusque* quindecim Heinsiani, nostri pto Crev. et vett. edd. omnes. Alterum Aldus in postrema ne et Bersm. pridem revocarunt.

407. TEMPORE DEFICIAR in Aldina posteriore primum con- tur, ex codd. depromptum, quorum satis multi id agnoscunt: ex s Berol.: *deficiat*; Gottorph. et Seguer.: *destituar*. Reliqui n nostri quatuor, Heinsianorum maior pars: Palat. prim. et Put. Gall. Mor. Serv. Busl. Leid. uterque, Jun. et tredecim cum veteribus edd. omnibus: *Tempore deficiam*, unde quod eli- t Heinsius: *Tempora deficiant*, tantum non confirmatur cod. ferb., qui: *Temporae deficiam* habebat; *tempora* ita dicuntur v. 484. Met. 4, 696. *prosequar* trium codd. Heinsio place- Pro *ignibus* Bern.: *omnes*, Crev.: *artes*.

408. CAPIET. *capiat* Heinsius ex duobus scriptis receperat. *liber* Moret. Bernens. Francof. pro v. scr. Berol. *tanta liber* *nuda lymb'*. Palat. pr.

409. DEFLEXA. *deflexa* Leid. uterque. *conversa* iidem pro v. *devexa* unus. *commissa* pr. Vatic. *commixta* Palat. sec. . Rhinthonem intelligo, qui τὰ τραγικὰ μεταῤῥυθμίζων ἐς λοῖον dicitur apud Steph. Byz. s. v. Τάρας.

410. PRAETERITI. *praeterea* Palat. sec. *neglecti* Leid. pro cr. *praepositi* unus Heinsii. *praetereundi* Guelf.

411. AUCTORI, MOLLEM QUI. *actori* Palat. prim. et Rel. glossam addit: *illi, s. Statio.* *mollem quod fecit* Jun. Guelf. l. *quod mollem* Seguer. Vid. Serv. et Heynii excursum ad Aen. 1, 474.

412. INFREGISSE. *Et fregisse* Put. *Vel fregisse* Busl. *mol- facta* Busl. *fortia membra* tres.

413. IUNXIT — SECUM. *Iungit* Busl. *Immsit* Crev. *Ari- des* prim. Polit. et duo Heinsii, noster Seguer. *Aristonides* ean. *Melesia* Guelf. *Millesia* Seguer. Berol. *Miletia* Mor. *letida* Jun. Reland. *carmina* Gall. Serv. tres Heinsii, Seguer.

Pulsus Aristides nec tamen urbe sua est.
Nec qui descripsit corrumpi semina matrum,

414. *deest* est.

et Bernens. *semina* Rel. pro v. scr. *carmina sacro* Basl. *mina secus* Reland. Hinc natae doctorum virorum correctiones, naquili Fabri in epp. 1, 3:

Finxit (vel, *Panxit*) *Aristides Milesia crimina chartis*;

Nic Heinsii: *Lusit Aristides Milesia carmine foedo*;
Petri Francii: *Traxit* (vel, *Vexit*) *Aristides M. crimina secum*;
Jani Broekhusii:

Vinxit Aristides Milesia crimina socco;

Burmanni: *Iunxit Aristides Milesia crimina scenae*;
Johannis Schraderi:

Iunxit (vel, *Strinxit*) *Aristides Milesia crimina scriptis*,

vel: *Iunxit A. Miletide crimina foeda*;
ut idem dicatur, quod v. 444., Mileti historiam *Miletida* inscr illum condidisse in modum libri: *histoire galante des Gaules*, versu 444. evinci putabat. Verum si quid mutandum esset, nego, multo facilius ita poterat:

Iunxit Aristides, Milesia crimina, sexum;

Iunxit sexum, h. e. coniunctos exhibuit, cfr. Horatianum: *A iugulat dum Memnona*; *sexum* h. e. sexum eundem, eiusdem amatores, Manil. 1, 778: *tota acies partus*; mares maribus iu cfr. Mart. 1, 91: *turba tui sexus*, sive potius feminas feminis τριβάσι Milesiis vid. Suidam s. v. Ὄλισβος. *Milesia crimina* morem vocat per appositionem satis usitatam, cfr. Fast. 2, 115 211. Haec, inquam, tentari non inepte poterant, sed nihil est. Rectius explicari tradita scriptura, quam ab interpretibus tenus factum est et debet et non uno modo potest: primum ut dicatur, Aristidis nomen a fabulis, quas tractavit, separari posse, cuius generis multa in Amor. lib. 1, el. 15. leguntur. ferri possit Sen. ep. 21: *inter tam magna nomina taceretur*, *Cicero illum applicuisset*; — *possum mecum duratura nomina cere*. Atque aut hanc ipsam rationem, aut similem secutus est berus D. V. in notulis Corpori Poetarum Latin. subiectis: obstat huic rationi hypallages figura. Verum praestat haec pretari ex peculiari loquendi genere tum Ovidii, tum imitat eius, quo: *iungere cum aliquo* usurpant. Confer modo Fast. 3,

Mense meo coleris, iunxi *mea tempora* tecum;

Statii Silv. 1, 2, 257: tecum *similes* iunctaeque *Camoenae*, *mihi* etc.; Trist. 4, 1, 26:

Cum mecum iuncti *criminis acta rea est*.

Hi loci, sed praesertim tertius, aliter explicari nequeunt, nisi nomine possessivo pro substantivo subintellecto: *criminis rea est*, *cum meo ipsius coniuncti*. Cfr. Met. 13, 204. Itaque hoc *Milesiis criminibus*, *quas descripsit*, *suum adiecit Aristides*.

414. ARISTIDES. *Aristonides* Put. *Aristorides* Gall. *stimodes* Seguer. *non tamen* Bern. Rel. *num* Francius. *est*

ius, impurae conditor historiae;
'ui composuit nuper Sybaritida, fugit,
: qui concubitus non tacuere suos.
ıe ea doctorum monumentis mixta virorum,

418. Nec quae.

erat secundum libros utrosque, solo Moretano excepto. 'q. *crimina matrum* Guelf. Leidenses. *semina patrum* Jo. rus coni.

i. EUBIUS. *Eubous* prim. Palat. et duo. *Ebius* pr. Vatic. sec. Palat. cod. Bersm. *Eubeus* Mor. *Embous* Crev. Busl. *Etuus* Leid. prim. *Eunius* Leid. sec. *impune* Be· ıssa cod. Seguer.: *Eubius quidam fuit, qui descripsit, qualieres partus suos necarent:* quod unicum est de hoc scristimonium.

'. NUPER SYBARITIDA. *Subarechida* Palat. prim. *subar*·im. ed. Heins. *Subaritida* Jun. *Sabaritida* cod. Rel. ed. *Sibaritica* prim. Vat. Serv. duo Heinsii, Guelf. *Sibantica* :im. *Sabaritica* Gall. Berol. *Sarabatica* Busl. *Sabaretica sabarica* Crev. In voce: *nuper* non immerito offenderunt atque Burmannus. Nam quod Angelus Politianus Miscell. aec intelligenda esse contendit de Hemitheone Sybarita, a πρὸς ἀπαίδευτον c. 23. commemorato, de tempore, quo :t de titulo operis ab eo scripti nihilo certiores sumus. ıuper in scriptore et ignobili, nec, si vv. 419, 20. accurate poeta, admodum recenti, male Heinsium habuit. Eius rae: *turpem Sybaritida*, cui obstare quicquam nemo de'erit, nisi fortasse titulum operis historici, uti videtur, vel turpitudine alieni, aliam addam, quam adiuvari a sequen:rs. 418., quo scriptorum genus integrum designatur, tum quo *ea mixta* non satis stricte ad priora refertur, paulo r iudex fateatur. Legerem partim ex coniectura, partim : *Nec qui composuit* numerus Sybaritica, *fugit*,
Nec *qui concubitus non tacuere suos.*
est *multitudo*, ut Her. 8, 24: numerus *Danai militis*, Hor. , 40: *Nos* numerus *sumus*, *turba* Arte Am. 1, 175. *Sy*sunt *Sybaritici libelli*, quos multos scripsisse dicit Martialis

. NEC QUI omnes libri tum scripti, tum editi, praeter un. et duos Heinsii, qui: *quae* suppeditabant; idque HeinPhilaenide et Elephantide eiusque notae mulierculis acciVerum non memini, mulierem unquam exilio multatam antiquitate, quod fieri potuisse oporteret. *non tacet Aena* ı. a Barthio commemoratus Adv. 50, 5. Possis admoneri onis αἰσχυντογράφου, Aeno vel Aenea oriundi, de quo V. ekius de Euph. p. 3, 4.

'. SUNTQUE EA. *Sunt ea* Palat. uterque, Gall. Busl. Jun. rev. et vett. edd. nostrae, probante Francio. Primus *que*

Muneribusque ducum publica facta patent.
Neve peregrinis tantum defendar ab armis;
Et Romanus habet multa iocosa liber.
Vtque suo Martem cecinit gravis Ennius ore,
Ennius, ingenio maximus, arte rudis;
Explicat ut caussas rapidi Lucretius ignis,
Casurumque triplex vaticinatur opus;
Sic sua lascivo cantata est saepe Catullo
Femina, cui falsum Lesbia nomen erat.
Nec contentus ea, multos vulgavit amores,
In quibus ipse suum fassus adulterium est.
Par fuit exigui similisque licentia Calvi,
Detexit variis qui sua furta modis.
Quid referam Ticidae, quid Memmi carmen, apud

ex codd. addidit Aldus in posteriore ed. *texta virorum* pri tic. sec. Palat. Comb. Guelf. *scripta virorum* Leidenses. 421. *peregrinus* prim. Palat. Busl. *iterum defendar* Seguer. 422. *En Rom.* Moret. pro v. scr. edd. vett. omnes. Hi Vers. 423. *Utque fero* Francius. *Marte* prim. Palat.

426. CASURUMQUE codicis a Merula usurpati et alius niensis ab Heinsio inspecti auctoritate nititur, quod tamen esse prae reliquorum omnium librorum scriptura: *Causar* docti viri consentiunt et abunde docuerunt. Adde illorum ob tionibus Acronem ad Hor. od. 1, 34: *Epicurei omnia af* casura. Vers. seq. *lascivo contempta est Musa Catullo* S a. pr. m.

429. CONTENTUS EA. *contentus eo* Palat. prim. exc. Francof. pro v. scr. quinque Heinsii cum prima eius edi Francius tentabat: *contentus eo, multorum vulgat am.* Vers. *est* in fine omittunt Mor. Busl. Leid. prim. et quinque; in diato versu Pirckh. et Berol., post: *fassus* Crev. inserunt. 431. *simulque licent.* prim. Palat. *licentia Bacchi* Busl.

432. FURTA ex Gruteri coniectura et tribus scriptis ab sio receptum Guelf. confirmat, atque ita laudare iam Do Calderinum ad Propert. 2, 25, 89. notaverat Santenius. R codd. cum vett. edd.: *facta*, nisi quod Jun. et Seguer.: *fata*

433. TICIDAE, QUID MEMMI. *Titidem* Palat. prim. T Palat. sec. Berol. *Ticidem* Gall. *Ticiden* Leidd. *Tochidem* *Titide* Rel. ed. Bonon. *Tyciden* prim. ed. *Tindae* vett. edd. *cabide* Crev. *quid Thini* Leidd. *Menni* Mor. Rel. *Meni* P *Novi* Berol. *Naevi, Meri, Maeni* singuli. *nummi* Crev. *quid que carmen* ed. princeps. *Noni quid* Busl. *Memmi quid* quod probabat Heinsius in schedis.

Rebus adest nomen, nominibusque pudor?
na quoque his comes est, Cinnaque procacior Anser,
Et leve Cornifici, parque Catonis opus;
quorum libris modo dissimulata Perillae
Nomine nunc legitur dicta, Metelle, tuo.

434. Rebus abest. 438. Metella suo.

434. REBUS ADEST ETC. Veteres editiones nostrae ad Aldinam ne primam: *Nomen adest rebus;* ita etiam Danielis Heinsii edi- ad quam Nicolaus suos codices contulit, nulla annotata discre- tia. In uno exemplari tantum indicaverat, malle se legi: *Re- adest nomen:* quemadmodum ante illum Bersmannus contra li- , Aldus in posteriore ed. fortassis non sine libris correxerant. antiorum eum ordinem ipsi censemus atque Pirckh. Guelf. . Berol. Rel. Crev. eum confirmant. Prim. etiam Palatinus: *adest rebus nominibusque p.* Verum *abest,* quod quicunque hoc loco disputarunt, tanquam solam librorum scripturam per tradiderunt, certum est aut Heinsii, aut typographi Elzevi- errore irrepsisse. Abiicienda igitur primum Rottendorfii vel ii (Syll. epp. 4, p. 378, 388.) coniectura: *R. abest omnis inibusque pudor,* quam immerito Heinsio placuisse demonstravit eius ad Hor. ed. 2, 12, 13. Deserenda deinde Bentleii inter- tio scripturae: *Rebus abest nomen, nominibusque pudor,* sed itis iis, quae ille de oppositione *rerum* et *nominum* disseruit, terpretandum, in C. Ticidae et C. Memmii Gemelli carmini- m res spurcissimas, tum rerum appellationes impudicas fuisse; ius obscaeno sensu vid. Orell. ad Arnob. 3, 10. de *nomini-* cfr. Met. 10, 468.: *sceleri ne nomina desint; pudorem adesse* a ex Fast. 6, 115:

Haec loca lucis habent nimis et cum luce pudoris.

ta re audi Martial. epistola ad lector. lib. I., qui illam *lasci- verborum licentiam: latine loqui* appellat. Vers. seq. *protectior* Busl. *protervior* Barber. *procatior* Guelf. *Ancus* Pirckh.

437. ET QUORUM. *In quorum* Busl. *Et libris quorum* h. Rel. *quorum in libris* prim. Palat., quod coniecit Fran- *nunc dissimul.* Gall. et alius. *dissimulata per illos* prim. Guelf. Putean. Gall. Serv. Busl. Jun. Leid. pr. undeviginti ani, reliqui nostri praeter Bernensem, prima et vett. nostrae ces. Corruptam hanc scripturam videri concedimus: ineptam certe ineptiorem, atque nescio cuius coniecturam: *Perillae,* us. *per ipsos* unus cod.

438. NUNC L. D. METELLE, TUO. *non legitur* Busl. Berol. Mor. . scr. *nunc legitur* Bonon. *legit dicta* Guelf. Heins. suadebat: *lla suo,* utpote elegantius, sine libris tamen, nisi quod ed. .: *Merella tuo.* Deinde propter locum notissimum Apuleii pologia p. 279. Elm.: *et C. Ticidam poetam similiter (accu-*

Is quoque, Phasiacas Argo qui duxit in undas,
Non potuit Veneris furta tacere suae.
Nec minus Hortensi, nec sunt minus improba Se
Carmina. Quis dubitet nomina tanta sequi?
Vertit Aristiden Sisenna: nec obfuit illi

sent), *quod, quae Metella erat, Perillam dixerit*, totum distichon adiungendum esse censuit, quo de Ticida et Memmio agitur, quos nimirum haec pertineant. Utrumque hoc placitum nece quadam coniunctum est. Nam si versuum ordinem non inutile esse, immo temerarium, scripturam mutare, Bentleius loco demonstrat: Burmanni illud est peccatum. Si vero di transponas, quod Jahnius v. d. in Annal. phil. et paed. tom. 61. suasit, Editor in usum scholarum Lips. fecit, nihil pro nisi Heinsianam correctionem recipias. A nobis absit contra li bros novare quidquam adversante sententia, grammatica, eleg Primum enim languet distichon versui 434. subnexum: nihil q gravius, sed aut idem, aut supervacuum additur. Deinde n verisimile per se, ex Apuleio vero multo minus efficitur, aut dam aut Memmium modo Metellam modo Perillam in carm suis nuncupasse. Constantiam in hac re et mos poetarum et leius poscunt. Hinc probabile fit, de aliis poetis, Metellae, scorti, (vid. interpp. ad Cic. ad Att. 11, 23.) amatoribus, no que modestis in hac quidem re, atque Ticidam loqui Ovid nam de Memmio nihil constat. Haec vero Micylli olim sent vera sit, ideo necesse est, quia si Heinsii sequaris consilium is tando ordine versuum et virgula post v. 434. ponenda, nequ men in corrigendo v. 438., *dissimulata* et *dicta* nequit esse subiecto, nisi suppleas cogitatione: *femina*, vel, *aliqua*, quod est. Noli igitur aut mutare ordinem, aut in vulgato de sent desperare, h. e. noli *modo dissimulata* et *nunc dicta* de diver iisdem scriptis locis accipere, sed *modo* intellige: paulo a apud Ticidam, *nunc*: in posterioribus illo poetis, qui *eandem*, *olim ficto nomine dissimulata fuerat, mox sub vero ac nobili diffamaverunt*: puta ita, ut Licin. Calvus Quinctiliam celeb Isti qui et quales fuerint, fortasse praestat ignorare, certe pr ignorare fateri, quam Ovidium corrumpere. Bentleii ingenioso mento possis carere.

439. ARGO. *Argon* omnes libri praeter solos Bononie et Relandin. Primus correxit Bersmannus et ante Heinsium Roverus. *ad undas* Moret. Vers. seq. *signa tacere* Gall. *docere* Berol.

441. NEC MINUS. *Non minus* duo libri. *Nunc minus* P *improba Laevi* Heinsius in schedis coniecerat, praenominis ap tione, ut videtur, offensus. Vers. seq. *quid dubitem* Mor pro v. scr.

443. ARISTIDEN. *Aristides* Palat. pr. et Guelf. Reliq bri praeter quatuor Heinsianos et totidem nostros: *Aris*

Historiae turpes inseruisse iocos.
on fuit opprobrio celebrasse Lycorida Gallo,
Sed linguam nimio non tenuisse mero.
dere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro:
llere custodem demum docuisse fatetur,
Seque sua miserum nunc ait arte premi:
pe, velut gemmam dominae signumve probaret,
Per caussam meminit se tetigisse manum:
ue refert, digitis saepe est nutuque locutus,
Et tacitam mensae duxit in orbe notam:
quibus e succis abeat de corpore livor,

445. Nec.

na cod. Bersm. ed. Bonon. *Gisenna* reliquae vett. edd. octo. ma Busl. *Sileucia* Leidd. *Porcissa* Leid. sec. pro v. scr. it Guelf. Vers. seq. *eripuisse iocos* Busl.

445. NON FUIT. *Nec fuit* Heinsius ex Gall. et tribus aliis prima editione, cui veteres nostrae accedunt, contra reliquos libros receperat. *opprobrium* Palat. prim. Putean. Mor. Serv. L. Pirckh. Jun. Francof. septem Heinsii et nostri omnes codd. pto Guelf.

446. NON TENUISSE. *non tenuasse* Gall. *continuasse* Busl. uatuor. *continuisse* Serv. et tres cum vett. edd. *ligam nim.* *tacuisse* Reland. *conticuisse* Berol. *non temerasse* Putean. m. *contremuisse* ed. Bonon. Heinsius *contemerasse* coniiciebat.

448. SIC. *Hinc* Gall. et alius. *Hic* Comb. prim. ed. et duo l; longe plurimi cum vett. edd.: *Hoc*. *Haec* Reland. et pauci. t aliquot Heinsii et nostri. *Hoc de se dudum quod negat* ed. on. *quid negat* Francof. *cum negat* sec. Polit. Recte Dousa cid. ad Tibullum c. 3. et Heinsius: *Sic* correxerunt ex Tib. 1, . Nam ipsa Tibulli verba allegare voluisse Ovidium vox *illa* onstrat, qua offendebatur Jo. Schraderus, quia nihil de domina, la, praecessisset; *ipsa viro* Bern.

449. CUSTODEM DEMUM. *custodes tandem* Guelf. Palat. sec. L. duo alii. *dominam docuisse* J. F. Gronovius, sed absque co-, volebat; *custodes idem doc.* Francius; *demens docuisse* Bur-nus, non improbante Jo. Schradero. *custod. se condocuisse* vir us in Act. Lips. 6, 2, p. 79. Sed de pronominum ellipsi vid. , 5, 53; 4, 1, 46. Vers. 451. *dominae gemmam* Guelf. Gall. mque dimidia fere pars codicum et vett. edd. omnes. *probarit* ol.; absque Tibulli verbis esset 1, 6, 25., non inepte. Vers. . *dictis saepe* Guelf. *nutu s. e. digitisque* Busl. *mutusque* Leid. prim. *nuptumque loc.* Bern.

Impresso fieri qui solet ore, docet:
Denique ab incauto nimium petit ille marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus:
Scit, cui latretur, cum solus obambulet, ipse
Cui toties clausas excubet ante fores:
Multaque dat furti talis praecepta docetque,
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.
Nec fuit hoc illi fraudi, legiturque Tibullus
Et placet, et iam te Principe notus erat.
Invenies eadem blandi praecepta Properti;

459, 460. obambulat ille: Cur t. cl. excreet. 461. talis

457. ILLE MARITO unus tantum Vaticanus et ed. B servarunt; sed correxerant ita ante Heinsium iam Aldus in po ed., Bersmannus et Gruterus in schedis. *illa marito* omnes scripti et impressi praeter Putean. Serv. Seguerianum et qui: *ipsa*.

459, 460. SCIT, CUI — ANTE FORES. *Sit cui* Rel. *cui* ed. princ. *Scis cui* ed. Bonon. *Scit cur* Francof. ob Gall. Busl. Leid. prim. Rel. et vett. edd. nostrae. *obamb* Putean. et prim. ed. *ille* cod. Bersm. et quinque Heinsii. C *ties* Pirckh. Mor. v. scr. et octo Heinsii, nostri Bern. Crev. *toties* Leidd. Berol. Rel. *Cum toties* ed. Bonon. *excubat* prim. Rel. et novem Heinsii. *excitet* Put. et duo. *excubet* mus e Palat. sec. Jun. Leidd. exc. Voss. Pirckh. Gall. Mor. Francof. Bern. Berol. Crev. octo aliis et ed. Bonon. C certe secuti sumus: imprimis *excreet*, quod Guelf. et pauci, Itali habebant, iure expulimus; neque enim Tibulli locus 1, 6 unde irrepsit, huc pertinet. Caeterum virgulam ad nostrum trium posuimus; interpretamur ita: Scit, cui latretur, nimirum h. e. *adultero*, cfr. Cic. de orat. 2, 54. §. 220. Amor. 3, 4 scit, cui *ipse* h. e. *invicem* excubet, scilicet *alterius uxori* habebis apud Tib. 1, 2, et 6. Adulterii notioni ita inculcat quens distichon apprime convenire videtur.

461. FURTI TALIS. *talis furti*, Juniani et quatuor librorum scripturam, temeritas Burmanni induxit pro ea, qu reliqui omnes et lex metrica melius perspecta commendat. enim furti appellationem tralaticio et leni illo significatu, se prio accipi poeta vult. Caeterum vett. edd.: *furtim talis*. seq. *possent* cod. Bersm. Pirckh. Leid. sec. *possunt* Gall. Bernens.

463. NEC. *Non* Guelf. cod. Bersm. Put. Gall. Mor. Pirckh. Jun. viginti alii Heinsiani, Bern. Berol. et prim. ed liquis libris Palatinus interest. *illi damno* Berol. Vers. se *tante principe* Berol. *motus erat* pro var. scr. alius fortasse

Districtus minima nec tamen ille nota est.
is ego successi, quoniam praestantia candor
Nomina vivorum dissimulare iubet.
on timui, fateor, ne qua tot iere carinae,
Naufraga, servatis omnibus, una foret.
unt aliis scriptae quibus alea luditur, artes;
Haec est ad nostros non leve crimen avos:
uid valeant tali, quo possis plurima iactu
Fingere, damnosos effugiasve canes:
essera quos habeat numeros, distante vocato

475. quot numeros habeat.

sii, de Arundeliano error est. Vers. 466. *Destrictus* Guelf. inctus Bern. *Afflictus* Moret. Rel. *nimia* Palat. sec. Gall. . *nec fuit ille nota* Gall.

468. VIVORUM. *tantorum* prim. Vatic. et duo alii. *tamto-* Guelf. *maiorum* Francof. *multorum* unus Heinsii. *diss. iuvat* il. *vetet* Reland. Vers. 471. *alea discitur* exc. Voss.

472. HAEC EST AD NOSTROS. *Haec fuit* Rel. *Hoc est* t uterque, Gall. Serv. Francof. Busl. Berol. octo Heinsiani, a et vett. edd. nostrae. Probabat Gruterus. *in nostros* Pirckh. *stro* ed. Bonon. *ad vestros* dimidia pars codicum, nullus ta- paulo vetustior, et vett. edd. octo. Vers. seq. *valeant alii* vett. excepta Bononiensi. *posses* Palatinus uterque, Guelferb. n. Leid. prim. Mor. Serv. Busl. *posset* Seguer. *praemia* Schraderus coniiciebat.

474. FINGERE optimi libri: Palatinus uterque, Guelf. uterque , exc. Voss. Busl. Leidd. Heinsii tredecim, nostri quinque, a et Bononiensis editiones. Reliqui libri: *Figere. Vincere* erius et Merula coniiciebant. *effugiasque* Heinsiani ex do- e, noster Reland. vett. edd. omnes. *effugietve* Seguer.

475. TESSERA QUOS HABEAT NUMEROS. *quot numeros ha-* ex suis sex ignotis codicibus Heinsius recepit, quod Bersm. nsis et ed. Bonon. agnoscunt. Verum Palat. prim. Guelf. ge maior codd. Heinsianorum numerus, vett. edd. plerae- quod revocavimus, nisi quod Guelf.: *numero. quot habeat nu-* Heinsiani Serv. Francof. et quatuor, nostri Rel. Berol. Crev. edd. Veneta et Vicentina. *quos numeros habeat* Put. Jun. o alii. *vocando* Moret. pro var. scriptura. *vocata* Busl. Hein- de voce *distante*, in qua difficultas versatur, nihil, sed tantum *ocato*: *rotato*, vel *notato* coniecerat. Alterum sublegit Bur- us, satisque temerarie corrigebat: *pyrgoque rotato*. Ingeniosa Jo. Schraderi ratio, qui in schedis manu scriptis conferebat ii carmen 2. in profess. v. 27.

Mittere quo doceat, quo dare missa modo:
Discolor ut recto grassetur limite miles,
Cum medius gemino calculus hoste perit;
→ Vt mage velle sequi sciat et revocare prior

Alternis vicibus quos praecipitante rotatu
Fundunt excisi per cava buxa gradus;

deinde Senecae versus sub finem Apocoloc.:

Nam quoties missurus erat, resonante fritillo,
Utraque subducto fugiebat tessera fundo;

et ex utroque loco quasi stipe rogata nostro in versu restit *resonante rotatu.* Nobis *vocare* eodem significatu positum l detur, quo Art. am. 3, 356.:

Et modo tres iactet numeros, modo cogitet apte,
Quam subeat partem callida, quamque vocet.

numerus distans quoque contrarium esse videtur *tribus numeri* istic dicuntur. Verum cum de his neque Salmasius ad Hist. p. 459 — 472., cuius de *dandi* significatione in hoc nostro Artis am. loco expositionem p. 464. D. concoquere nondum sum, neque posteriores satis facere videantur, cryphiam vel p tida huic loco apponimus. Vers. seq. *doceat* Francof. Leid Berol. *peccat* vett. edd. nostrae.

477. UT RECTO GRASSETUR. *ut rocco* Berol. *ut tort* land. *crassetur* prim. Vatic. Guelf. Serv. Pirckh. Seguer. quatuor alii et vett. edd. omnes. *ut ordine* Gall. *tramite* I Leidd. et alius, unde: *tecto tramite* Heinsius suadebat. Vers *gemino medius* Pirckh. *geminus medio* duo Heinsiani.

479. UT MAGE VELLE SEQUI SCIAT ET REVOCARE REM. Haec versus vulgata scriptura aperte vitiosa est, emendatione necesse sit cogitare, cuius fundum facimus lib diversas scripturas. *Ut mage velle sequens* uterque Polit. se lat. Serv. Pirckh. exhibebant; *Ut male velle sequens* primus canus et duo Heinsiani; hinc proxime distat Guelf., qui: *Ut velle sequetis sciat. Ut mage velle seque sciat* Crevennae. Hi ficitur: *sequens* olim lectum fuisse, cuius postremam littera quenti vocabulo adhaesisse postea Crev. demonstrat. Lege i

Ut male bella sequens cieat revocetve *priorem;*

bella et *velle* leviter distant; *cieat* in *ciat et,* mox in *sciat* abiit, ut Fast. 6, 86: *suadet at* in *suadeat; revocetve* in *re* mutaverunt, quia *a* et *et* simillima sunt, quod monet Marklar Stat. Silv. 2, 1, 58. Ita Fast. 2, 787. ex: *Collatina* fec *colla tenetque.* Iam de sensu videamus. In ludo latruncul de quo postremus disseruit Wernsdorfius ad Poet. min. tom 4 curs. 11, p. 405. sqq., primaria lex erat, ne quis calculus in tatus procederet, maximum periculum, si par aliquod calcu disiungeretur. Si disiuncti tamen essent, artificium erat eum in hostes incidisset, inter illos aliquantisper tueri, cfr. Art. a 359. *Bellatorque suo prensus sine compare bellet;*

Jec tuto fugiens incomitatus eat.
va sedet ternis instructa tabella lapillis,
a qua vicisse est continuasse suos:
que alii lusus, neque enim nunc persequar omnes,
'erdere, rem caram, tempora nostra solent.
e canit formas alius iactusque pilarum:
lic artem nandi praecipit, ille trochi:

480. Ne.

g. in Pison. v. 189. sq.:

Ancipites subit ipse moras, similisque ligato
Obligat ipse duos;

lius vero adhuc, eum lapidem, qui relictus nec ipse quidem fugeret, alteri rursus admovere et auxilio mittere, cfr. Art. v. 360. In Paneg. in Pisonem hoc pro magna laude ita icatur v. 187: *hic se committere rixae*

Audet et in praedam venientem decipit hostem.

igitur modo *sequentem bella ciere* et socium *revocare* in per- lusore admirandum, imperito vero, cui praecepta scribuntur, dum erat: *male* hoc cedere solebat. Numquid pro hac voce itius lateat in scriptura tot codd.: *mage*, vel Combiani libri: , vel trium Heinsii: *mavelle*, haud ausim diiudicare. Reland.: *de* pro varia scriptura habebat.

480. NEC TUTO. Quae modo disputavimus argumento sunt, cum libris longe plurimis legi: *Nec*, quam: *Ne*, quod quidam i habuisse dicuntur, ne nominati quidem in schedis, quodque ostris tam scriptis, quam impressis solus Relandi agnoscit. priore versu non est praecipientis, sed demonstrantis et ex- ntis, ut apud Virg. ecl. 6, 64. ad 81. *Non tuto* Junian.

81. PARVA SEDET. *Parma* secunda ed. Aldi et tertia, Naugerius procuravit. *sed ut tern.* prima ed. et unus Heinsii. *ternis* Guelf. *sed internis* prim. Vatic. *sed interius* sec. Pa- *rinis* Prickh. *terbis* Herculan. *teneris* unus Heinsii. *con- lap.* unus eiusdem. *laternis* Crev. Vers. seq. *continuasse* unus Heinsii. *continuisse* Berol.

83. QUIQUE ALII ETC. *aliis* cod. Bersm. *nec enim* octo i, nostrorum Berol. et Crev. *prosequar* Bonon. probante o. *prosequor* unus Vatic. Vers. 485. *Ecce docet formas* Heinsii. *canum formas* unus Heins. *thermas* olim Heinsius t. *iactatusque* Guelf.

86. HIC ARTEM NANDI. *artes* prima editio. *artem amandi* *Artem hic venandi* Hamburgensis. *artem disci* Francof. *nandi* sec. Palat. *artem amri* Rel. pro v. scr. *ille chori* Heinsii. Burmannus corrigebat: *Saltandi hic artem praecipit*, *ri*; Jo. Schraderus: *Hic artem canthi* etc.

Composita est aliis fucandi cura coloris:
  Hic epulis leges hospitioque dedit:
Alter humum, de qua fingantur pocula, monstrat
  Quaeque, docet, liquido testa sit apta mero.
Talia luduntur fumoso mense, Decembri,
  Quae iam non ulli composuisse nocet.
His ego deceptus non tristia carmina feci;
  Sed tristis nostros poena secuta iocos.
Denique nec video de tot scribentibus unum,
  Quem sua perdiderit Musa; repertus ego.
Quid, si scripsissem mimos, obscaena iocantes,
  Qui semper vetiti crimen amoris habent?
In quibus assidue cultus procedit adulter,

491. fumosi l. m. Decembris. **492.** damno nulli c. fuit. 49

487. FUCANDI recte Heinsius ex Francof. Pirckh. et aliis, quod nostri Guelf. et Bern. confirmant. Rell. ll.: fu *causa col.* Crev. et ed. Bonon.

490. QUAEQUE DOCET. *Quaeque date liquida* prim. F *docent* Francof. *decens* sec. Palat. et cod. Bersm.

491. LUDUNTUR FUMOSO MENSE, DECEMBRI. *formoso* tres Heinsiani. *famoso* Serv. *Decembris* Medonii et alius *moso luduntur* prima editio et quidam codd. In hoc ver positu Heinsius cod. Barberin. nostri Reland. et ed. Aldina mae scripturam exhibuit: *fumosi Decembris.*

492. QUAE IAM NON ULLI COMP. NOCET. Prim. Guelf. Bersm. Palat. sec. Gall. Leidd. Moret. v. scr. Reland que alii et prima editio: *Quae damno nulli composuisse fuit.* *posuisse licet* unus Heinsii. Reliqui libri omnes scripti et i ita, uti exhibemus, nisi quod Bern.: *Quod*, Ber.: *nonnullis*, *nocent*, Pirckh.: *docet.* Caeterum adi dss. Hand. Turs. t. 3.

495. NEC VIDEO ex Put. Serv. sec. Palat. Leidd. F octo Heinsianis, nostris Guelf. Rel. Berol. Crev. Rell. ll.: *de tot* Bersmannus ex suo codice et Heins. ex Gall. Busl. aliis et prima editione, quibus adde Bern. Rel. Crev., mal sequi, quam quod reliqui libri omnes servant: *tot de scr.*

496. PERDIDERIT. *prodiderit* Bonon. *deicoit*, vel, *M.* Bern., unde Stellerus: *decepit* suadebat. *dampnavit M.*

498. VETITI. *ficti* ex Jun. et duobus Heinsii, tum ve nostris praeter Bonon., quae: *facti*, edebatur. *victi* Gue Palat. Serv. et tres. *vecti* Francof. pro v. scr. *vincti* pr. alius et prima editio Heins. noster Berol. *vetiti* cod. Bers Francof. ut et Moreti, Leid. pr. et Rel. pro var. scr. et Heinsii. *iuncti* sec. Polit. Leid. prim. Francof. Rel., rel omnes et edd. ab Aldina inde secunda. *iunctum crimen* p

rbaque dat stulto callida nupta viro.
is hos virgo, matronaque, virque, puerque
ectat et ex magna parte senatus adest.
satis incestis temerari vocibus aures:
suescunt oculi multa pudenda pati.
ue fefellit amans aliqua novitate maritum,
,uditur et magno palma favore datur.
ıodque minus prodest, poena est lucrosa poëtae,

02. e magna. 507. Quoque m. p., scena est l. p.

:rs. seq. *culter pr. adulter* prim. Palat. *cautus, vel, mul-*
nsius malebat.
0. CALLIDA NUPTA VIRO. *qualibet arte viro* Pirckh. et
einsii; ed. Bonon.
1. HOS ex Leidensibus et duobus aliis, quibus Bern. et
accedunt, recepit Heinsius. *hoc* Guelf. Francof. Serv. Pirckh.
uteâneus. *haec* cod. Bersm. Rel. Crev. et editio Aldi po-
hic vett. edd. nostrae omnes. *virque paterque* prim.

2. EX MAGNA. *e magna* Busl. et tres Heinsiani. Vers.
Non satis Gall. et vett. edd. omnes. *extrema* Rel. pro

4. OCULI. *oculis* Putean. Serv. uterquê Polit. Francof.
alii Heinsiani. *multa videnda* Serv.
7. QUODQUÉ MINUS PRODEST, POENA EST LUCROSÂ POË-
Librorum scriptorum longe plurimorum, impressorum vett.
ı haec est lectio. *Quoque* prim. ed. et tres scripti Heinsii,
Berol. editio Bersm., incertum, an ex MS. *Quaeque* duo
noster Relandinus. *magis prod.* unus Heinsii. *nimis* unus
ıs. *plena est* Junianus. De hoc loco quid doctis viris libi-
:rit, iam accipe. Dan. Heinsius suadebat:

Quoque minus prodest, paene est l. p.;

ilus Faber lib. 1. epp. 37. legebat:

Quaeque mihi poenae est, fraus est lucrosa poetae;

ironovius: *Quae nimis prodest, scena est lucrosa poetae,*
ialmasio acceptum referebat Syll. epp. t. 2, p. 540. vel,

Nec minus et prodest scena, et lucrosa poetae est;

mus, Parerg. Crit. p. 163:

Quoque minus prodest scena, est lucrosa poetae;

. Withofius in schedis a Schradero descriptis:

Quoque minus prodest, plus est lucrosa poesis,
Quaeque nurus prodit, poena est lucrosa poetae.

i farragine non immerito facillima neque indocta Heumanni
tio plurimis placuit. Demonstratum enim ab illo erat, in
s locutionibus post *quo*, *quo minus* omitti *eo*, *eo magis*,
m Gruterus in schedis notaverat. Sed tamen unice veram
temus, causa non est: *prodesse* isto significatu *mores emen-*

Tantaque non parvo crimina praetor emit.
Inspice ludorum sumptus, Auguste, tuorum;
Empta tibi magno talia multa leges.
Haec tu spectasti, spectandaque saepe dedisti;
Maiestas adeo comis ubique tua est.
Luminibusque tuis, totus quibus utimur orbis,
Scenica vidisti lentus adulteria.
Scribere si fas est imitantes turpia mimos,
Materiae minor est debita poena meae.
An genus hoc scripti faciunt sua pulpita tutum,
Quodque licet, mimis scena licere dedit?

518. Quodque libet.

dandi vix exemplis poterit adstrui: mimos, quo turpiores, eo m pretio veniisse verum fortassis, sed *scenae* appellatio latius p Vide igitur, sitne aeque facilis, quam ad sensum melius convenit paene spoponderim, emendatio haec:

Quodque minus prodest palma *est; lucrosa poetae,*
Tantaque non parvo cr. pr. e.

palma, quia modo praecessisset, compendiose exaraverant libr *plma,* uti saepissime solent. Hinc est, quod Junianus serv *plena.* Dicit poeta palmam, quam mimorum scriptores ferre leant, vel minus esse emolumentum, quod capiant, si cum lucro c paretur. *Prodesse* pro *iuvare* usitatissimum; infr. 5, 1, 66;

Hoc, mihi quod prodest, *si tibi lector obest.*

Sen. ep. 2: *Nihil tam utile est, quod in transitu* prosit. constructione verborum inde ab interpunctione, quam posui *lucrosa poetae* etc. cfr 3, 14, 49, 50:

Crede mihi, timeo, ne sint immixta Latinis,
Inque meis scriptis Pontica verba legas.

1, 8, 16. *amicitiae nomen —*

Re tibi pro vili, sub pedibusque iacet.

Senec. ep. 56: *Leve illud ingenium, nec se adhuc reduxit in sus, quod ad vocem et accidentia erigitur.* Iam aut docti lect aut libri posthac conferendi inter nos atque Heumannum in sunto. Vulgatam interim exhibuimus, quam ferri ullo modo p desperamus.

510. TALIA MULTA. *talia scripta* Jun. *talia nempe* I *talia mte* Seguer. Vers. seq. *spect. multa dedisti* Serv. I Jun. Reland. Vers. 512. *mitis ubique* Bern.

513. UTIMUR ex Gottorphian. Reliqui libri omnes: *utih*

514. LENTUS Heinsius recte expressit ex Palat. sec. Fra Leid. utroque et tribus quatuorve aliis. Reliqui libri: *laetus,* *letus.* Vers. 516. *materia — mea* Barber. Reland.

518. QUODQUE LICET. *Quodque liber mim.* sec. Palat. *nus* Pirckh. *Quodque libet* Mor. Pirckh. Bersmanni cod. I

nea sunt populo saltata poëmata saepe,
aepe oculos etiam detinuere tuos.
icet in domibus vestris ut prisca virorum
rtifici fulgent corpora picta manu:
quae concubitus varios Venerisque figuras
xprimat, est aliquo parva tabella loco.
ne sedet vultu fassus Telamonius iram,
ique oculis facinus barbara mater habet:
madidos siccat digitis Venus uda capillos,
t modo maternis tecta videtur aquis.

novem Heinsiani et editio Bonon. At Guelf. prim. Palat. et ii libri omnes: *licet*, quod exhibemus. Alterum illud Bersius, D. Heinsius, N. Heinsius perperam probasse videntur. e enim quaeritur, quid liceat mimis, hoc enim et satis notum, perioribus expositum erat, sed cur liceat. Multo efficacior est ato, nostro quidem iudicio: *quod licet, ideo licet, quia in fit*, quam: *quod libet, licet*, quod de personis dici et solet bet. Vers. 519. *populo recitata poem.* Busl. *poemata semfor.* pro v. scr. Vers. 520. *detin. suos* cod. Bersm. et sec. m.

521. VESTRIS. *nostris* Busl. Pirckh. Rel. Crev. et sex Hein- *prisca parentum* Guelf. et Barberinianus. *prisca deorum* Burps Sec. ad Prop. 2, 5, 9.

522. ARTIFICI F. CORPORA PICTA. *Artificis* Putean. Gall. prim. Bern. Crev. et undecim alii cum vett. edd. *pectora fectora fida* unus Vaticanus, unde Heinsius *ficta* coniiciebat, ipsum noster Crevennae habebat. Vers. seq. *conc. varios sque fig.* Leid. sec. *conc. Veneris variosque fig.* sec. Palat. *Veneris variasque* Pirckh. et quatuor scripti, edd. vett. omnes Aldinam secundam.

524. EXPRIMAT. *Exprimit* Berol. et vett. edd. omnes ante m posteriorem. *vario picta* Gall. *alio* Heinsius coniiciebat. *ioco* Serv. Mor. pro v. scr. Vers. seq. *Utque sit in vult.* ersm. Pirckh. *thelamonis* Guelf. Vers. 526. *Inque oculos* as uterque, Put. Busl. Serv. Leidd. duodecim Heinsii cum m prima editione, nostri Guelf. Bern. Rel. Berol. Crev. *agit* Heinsius coniiciebat, quod esset: meditatur.

527. SICCAT DIGITIS. *digitis siccat* Busl. et tres Heinsii, vett. ante Aldinam secundam; idque pro elegantiori Bersmanepit.

28. TECTA VIDETUR. *nata videtur* Pirckh. alius Heinsii Bonon. *orta videtur* Gottorph. pro var. scr. *docta videtur* In Relandino erat: *creta videtur* cum glossa: *nata*, sed e in rasura manu recentissima, fraude cuiusdam docti viri, n codicem possedit. *vecta*, vel, *nare videtur* Heinsius tenta-

Bella sonant alii telis instructa cruentis,
Parsque tui generis, pars tua facta canunt.
Invida me spatio natura coërcuit arcto,
Ingenio vires exiguasque dedit.
Et tamen ille tuae felix Aeneidos auctor
Contulit in Tyrios arma virumque toros:
Nec legitur pars ulla magis de corpore toto,
Quam non legitimo foedere iunctus amor.
Phyllidis hic idem teneraeque Amaryllidis ignes
Bucolicis iuvenis luserat ante modis.
Nos quoque iam pridem scripto peccavimus uno;

537. tenerosque.

bat. Burmanni commentum priori versu: *siccans*, in hoc: *Ut* — *arta*, vel, *nata* legentis post Schraderi demum comprob dignum visum est, de quo referretur. Cfr. igitur Am. 3, *Quae* modo dicta *mea est*, h. e. dicebatur. Vid. Hand. T 3. p. 645, n. 6., nisi mavoles p. 644, n. 3. Vers. 529. *canant* Serv. *fovent* sec. Palat. *sonent* Leidenses. Conie qualemcumque: *tonant* Burmannus Heinsio sublegit.

530. FACTA CANUNT secundum Heinsium ex Palatino p Gall. Leid. sec. Crev. quinque aliis et prima editione de *canant* Leidensis primus. Reliqui tamen codd. et edd. vett. strae omnes: *canit*, nisi quod solus Bernensis: *capit*, dignam pturam, quae Burmanno alicui propter sequentia placeat, non indignam, quae ab illo annotaretur. Vers. 533. in Gu pr. m.: *ille tu felix*.

535. DE CORPORE. *de carmine* solus Moret. pro var. *corpore tanto* duo Heinsiani.

536. IUNCTUS AMOR. In excerptis ex vetere codic Isaaci Vossii manu: *iunctus amans* pro veteris editionis, ad codex manuscriptus conferebatur, *iunctus Hymen* aut pro scriptura, aut Vossii coniectura annotatum erat.

537. TENERAEQUE vett. edd. et plerique codices pr Bersmannianum, sec. Palat. prim. Politian. Gall. Leid. utru Guelf. a m. sec., Rel. et tres cum ed. Bon., qui: *tenerosque*. *raque* Guelf. a manu pr. *teneroque* Berolin. *hic teneros te que A.* Buslid. *Amaryllidos* tres Heinsiani; ita Ovidius in bris, non Virgilius, vid. Wagner. v. d. ad ecl. 3, 12; 82. Guelf. a manu pr. *ignem t. A. idem* Seguer.

539. SCRIPTO PECCAVIMUS UNO. *facto peccavimus peccavimus isto* omnes libri tum scripti, tum impressi, ex quidem Palatino primo, altero Heinsii, quem non indicavit, e tione principe: quos libros aliquanto confidentius sequimur, Heinsius potuit, qui quanti pretii Palatinus esset, nondum sati

)plicium patitur non nova culpa novum.
uaque edideram, cum te delicta notantem
ıeterii toties iure quietus eques.
quae iuveni mihi non nocitura putavi

t. Vers. seq. *culpa meum* ed. Bonon. Vers. 541. *Car-* *uae edideram* Pirckh. *quae dedcram* Francius.
2. IURE QUIETUS EQUES. Ita Heins. edidit ex Put. Gall. ensi utroque, admonitus a Lipsio, qui de milit. Rom. 1, 5. *etus* tentaverat. *inrequietus* Moret. prima editio Heinsii et eiusdem codd. nostri Bern. Crev. *irrequisitus* Berol. Re- bri omnes: *irrequietus.* Si vera est Heinsii scriptura, sive o coniungas *iure quietus*, (qui potuisset conferre Cirin v. *e requiescere*,) sive cum Ouwensio N. H. p. 159. *iure prae-* x hoc loco docemur, quod aliunde minime constat, post an- › U. c. 752 vel 753, quo Ars amatoria edita est, ad annum 761 pluries censum aut equitum recognitionem a Caesare › institutam fuisse. Nam historici bis tantum id factum esse runt. Ipse Augustus, siquidem eius orationes legit Dio Cas- ım libri 56. initium scriberet, in severa Ordinis Equestris ione anno U. c. 762 in hunc modum locutus est (Dio ›6, c. 7.): τὸ μὲν πρῶτον τρία ἔτη ὅλα πρὸς παρασκευὴν 'δωκα, τὸ δὲ δεύτερον δύο, quae verba falso interpretes nt ex illis l. 54, c. 16.: προσέταξε μηδεμίαν ἐγγύην ', μεθ' ἣν οὐδὲ δυοῖν ἐτοῖν διελθόντων γαμήσει τις, cum ıt ad recognitionem equitum anno 760, et legitimum cen- nno 757 specie quidem proconsularis imperii habitum, de vide diserte narrantem Dionem lib. 55, c. 13. et c. 31. quido patet, si vel mense Julio anni 761 transvectio equi- erit, quam annuam fortassis Augustus ab anno 760 instituit,)ion. Cass. 55, 31. Schwarz. ad Nieupoort. p. 110.,) re-)nem non fuisse, quam *frequenter*, non *quotannis* fecisse eum ius narrat Aug. c. 38. Ouwensius N. H. p. 158. hac in re ı sentire videtur, sed nec transvectionem annuam agnoscit. itur ignoratur hodie, si quid eiusmodi annis quinque ante stum est, aut *toties* nostro in loco significat: *bis*, aut locus iiecturae, quam en facillimam:

Praeteriit, *toties irrequietus, eques.*

ı bis scribenda semel scripta fuit, quod saepissime commissum ıriis; similis error fecerat, ut locus Fast. 6, 755. corrumpe- *Equitem*, h. e. Ordinem Splendidum *toties irrequietum* me- xerit poeta, quia praeter graves animadversiones priores post ionem suam denuo anno 762 verborum castigationem me- de qua re cum haec scriberet, Ovidium ex amicorum litteris em factum fuisse oportet. Ita *sors irrequieta* Met. 2, 386. ıdem vocem in eadem re supra habes v. 236.
43. ERGO QUAE IUVENI. *Ergo ea quae* duo Heinsiani. *uvenis* Palat. prim. Put. Busl. Jun. Crev. et undecim alii. s Put. man. pr.

Scripta parum prudens, nunc nocuere seni?
Sera redundavit veteris vindicta libelli,
Distat et a meriti tempore poena sui.
Ne tamen omne meum credas opus esse remiss
Saepe dedi nostrae grandia vela rati.
Sex ego Fastorum scripsi totidemque libellos;
Cumque suo finem mense volumen habet.
Idque tuo nuper scriptum sub nomine, Caesar,
Et tibi sacratum sors mea rupit opus.
Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis,
Quaeque gravis debet verba cothurnus habet.
Dictaque sunt nobis, quamvis manus ultima coep
Defuit, in facies corpora versa novas.
Atque utinam revoces animum paulisper ab ira,
Et vacuo iubeas hinc tibi pauca legi:
Pauca, quibus prima surgens ab origine mundi
In tua deduxi tempora, Caesar, opus:
Aspicies, quantum dederis mihi pectoris ipse,

561. Adspicias.

544. NUNC NOCUERE SENI. *sunt nocitura seni* Leid. que. *nocuere mihi* Crev. Vers. 546. *et admissi tempore* uter Polit. *et amissi* Moret. Jun. *merito — suo* prim. ed. *poena* prim. Palat. Vers. 547. *Non tamen* Gall. Busl. Jun. Rel. et *Nec* Guelf. Leid. pr. et tres.

549. SEX EGO. *Tres ego* Auratus legebat, notante Jan. Do quod vehementer placèbat Schradero: nimirum, ne dolendum e de dimidia ingeniosi operis parte amissa. Nam quod alii ne *sex totidemque* esse *duodecim*, satis id refellitur ex Fast. 6, 725:

Iam sex et totidem luces de mense supersunt;

et Ib. v. 376: *misit violentus in altum*

Corpora cum senis altera sena rogum.

550. VOLUMEN HABET. *libellus habet* Moret. Busl. J Crev. et octo Heinsii. Ex Fast. 1. extr. Vers. 551. *Iamque* Palat. prim. *scriptum nuper* Busl. Seguer. Crev. et novem. *nomine* ed. Bonon. Vers. 553. *scriptum relegare coturnis* Guelf. *ptrum regale Camoenis* audacter, sed solito ingeniosius tent Francius. Cfr. de hoc versu Weichert. de Cass. Parm. p. 150.

555. COEPTO. *coeptis* sec. Palat. et alius. *coepti* Serv. V 560. *In tua defluxit* secundus Polit. *deflexi* unus Heinsii.

561. ASPICIES. *Aspicias* e solo Moreti receperat Heins *Aspicies* Palat. uterq. Put. Gall. Serv. Busl. pr. Vatic. Guelf. J Leid. prim. Rel. Berol. Seguer. Crev. et duodeviginti alii c

Quoque favore animi teque tuosque canam.
n ego mordaci destrinxi carmine quemquam,
Nec meus ullius crimina versus habet.
ndidus a salibus suffusis felle refugi;
Nulla venenato litera mixta ioco est.
Inter tot populi, tot scripti millia nostri

na et vett. nostris edd. *Aspiciens* Bern. Reliqui libri: *Aspi-*
s, quod Aldus in secunda editione et Bersm. probarunt.

563. DESTRINXI. *distrinxi* plurimi. *distinxi* Pirckh. *destinxi* Vatic. sec. Palat. Serv. Leid. pr. Berol. *diffusi* Gall. *detrusi* Bonon. *detraxi cuiquam* unus Heinsii.

565. A SALIBUS SUFFUSIS. *a nimio suff.* tres Heinsiani. o Hamburg. pr. m. et Crev. *minimo* emendatum in Hamburg. *isos* Put. m. sec. Mor. exc. Voss. Jun. Leidd. Bern. Berol. v. et quinque Heinsii.

566. LITERA MIXTA. *litera vincta* Barber. *iuncta* alius ii, unde ille: *tincta* coniiciebat, quae confusa etiam Met. 4, et cfr. Markland. ad Stat. 2, 1, 47.

567. TOT POPULI, TOT SCRIPTI MILLIA. *tot populos* Bersm. . *tot scriptaque mill.* Palat. prim. *tot scripta millia* Palat. Sed vulgatam quoque tolerari non posse fuerunt, qui intelli- t. *Scripti millia nostri* sane Burmanni tantum oscitantia igno- t, quid esset, cfr. vs. 387, 517. Verum quid illud dicam esse: *tot millia operum meorum mea Calliope me solum laesit?* illa Calliope inter carmina? Correxerunt igitur varii varios in . Tanaquilus Faber epp. 1, 37:

Inter tot populi, tot scriptis, millia, nostris.

durum in voce: *millia* hypperbaton, dure etiam illa dicuntur: pe *tot scriptis nostris.* Meibomius in epistola ad Heinsium t. 2. p. 820:

Inter tot populi, quot scripti millia nostri;

siderate eatenus, quod carminum numerus non debuit cum sa populi Romani multitudine conferri. Burmannus:

Inter tot populi, studii tot millia nostri;

derus in schedis autographis:

Inter tot populi scriptorum millia nostri;

sius in annot. orat. funebr. Pagenstecheri p. 67:

Inque tuo populo, tot scriptis millibus olim.

correctiones aliam alia violentiorem, probabilem nullam. Pro- verum tamen Tanaquilus Faber fuit, qui si una littera sibi rasset, certe effecisset, ne quis ultra ingeniosus esse voluisset. im legendum puto:

Inter tot populi, tot scriptis, millia nostri;

est carminis ratio, optime congruentibus hemistichiis, cfr. 3, . salva ab omni parte locutio: *scripta* saepissime libros suos dicit: 1, 7, 30; 5, 1, 16. *tot millia populi*, ut apud Sene- ep. 18: *multa millia servorum, multa millia pauperum.* *Cal- mea tot scriptis* ita dicitur, ut aptius vix possit.

Quem mea Calliope laeserit, unus ego.
Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem
Auguror, at multos indoluisse malis.
Nec mihi credibile est quemquam insultasse iace
Gratia candori si qua relata meo est.
His, precor, atque aliis possint tua numina flecti,
O pater, o patriae cura salusque tuae.
Non ut in Ausoniam redeam, nisi forsitan olim,
Cum longo poenae tempore victus eris.
Tutius exsilium, pauloque quietius oro:
Vt par delicto sit mea poena suo.

568. QUEM MEA — UNUS EGO. *Quem sua* cod. Cro Francius contra sententiam. *intus ero* prim. Palatin. *unus* omnes libri scripti et editi praeter Serv. exc. Voss. Rel tres, quos cum Heinsio sequimur. Vers. 570. *ac multos* G

571. INSULTASSE meliores, h. e. Palatinus uterque, Put. cod. Bersmanni, Gall. Moret. Serv. Leidd. decem ptem Heinsiani et nostri quatuor. Reliqui cum vett. ed *sultare*.

572. SI QUA RELATA. *reddita si qua* Busl. *si qua* cod. Bersm. sec. Palat. Pirckh., quod Bersmannus recepit, G rus in schedis probabat.

577. TUTIUS — ORO. *Mitius* prim. Polit. Serv. et t Heinsii. *paucoque* Moret. *paulumque* Busl. Seguer. *quietius* unus Heinsii.

578. POENA SUO. *poena meo* Busl. Serv. a prima man

LIBER TERTIVS.

I.

ıs in hanc venio timide, liber exsulis, urbem.
placidam fesso, lector amice, manum:
reformida, ne sim tibi forte pudori;

1. timidi.

ANNOTATIO IN LIB. III.

I.

stolam decimam tertiam Pirckh. numerabat, decimam quin-
and. Inscrr.: *Pro se lectorem liber orat, pro patre regem* Berol. *Lectorem liber alloquitur* edd. vett. septem. *Liber alloquitur* Ald.

VENIO TIMIDE. *timide venio* primus Polit. et duo Hein-
idus Leidensis secundus et alius. *timid'* Berol. *tiandus* im. Omnes reliqui Heinsiani, nostri et vett. edd.: *timide.* quod post Heinsium editiones omnes habent, illius est cor-
ıon magis necessaria, quam Burmanni: *tandem*, vel, *tar-* scriptura cod. Leid. pr. negligentius enotata, aut Schraderi: Vulgatam rectius distinctam interpretaberis: timide venio, iber exulis. cfr. 1, 1, 4:

Infelix habitum temporis huius habe.

il in urbem Serv. et Bernensis.

FESSO. *fasso* tres Heinsii.

NE SIM TIBI FORTE PUDORI. *quod sim* Pirckh. *tibi udoris* Francof. tres Heinsii et noster Rel. *causa timoris* o v. scr. et alius. *causa doloris* Busl. et alter. *coloris* s.

Nullus in hac charta versus amare docet.
Haec domini fortuna mei est, ut debeat illam
Infelix nullis dissimulare iocis.
Id quoque, quod viridi quondam male lusit in
Hei nimium sero damnat et odit opus.
Inspice, quid portem: nihil hic, nisi triste videb
Carmine temporibus conveniente suis.
Clauda quod alterno subsidunt carmina versu:
Vel pedis hoc ratio, vel via longa facit.
Quod neque sum cedro flavus, nec pumice levi
Erubui domino cultior esse meo.
Litera suffusas quod habet maculosa lituras:
Laesit opus lacrimis ipse poëta suum.
Si qua videbuntur casu non dicta Latine;
In qua scribebat, barbara terra fuit.

5. Nec. 6. ullis.

5, 6. HAEC DOMINI — INFELIX NULLIS. Sic cod et vetusti Palat. primus, Guelf. Francof. Bersmanni et prae Gall. Moreti, Jun. Leid. prim. Berol. et Crev.; multi pro alterum utrum, *Haec* vel *nullis*. Librorum fides potior e elegantiae specie, quam altera librorum scriptura: *Nec* — prae se fert; quoniam Heinsius utramque coniungere infelicita tavit ita: *Haec domini fortuna mei est, ne debeat illam*
Infelix ullis etc.

Et cfr. 1, 9, 37:

Hic status, haec *rerum nunc est fortuna mearum,*
Debeat ut lacrimis nullus *adesse modus.*

9. INSPICE. *Aspice* vett. edd. omnes.

11. SUBSIDUNT. *subsidant* eaedem omnes nostrae et i seriores. Vers. seq. *haec ratio* Francof. Bersm. Putean. Jun. Bern. Berol. Rel. *ratio est* Busl. Jun.

13. FLAVUS. *fulvus* Palat. prim. Guelf. Palat. sec. uterque, Gall. tres alii. *comptus* duo. *flavus cedro* Serv. *lenis* Palat. prim. Vers. 16. *Levit* Francius suadebat. *suis* Seguer. Rel.

17. LATINE. *latino* Guelferb. Bersm. Putean. Gall. Busl. Pirckh. Berol. Rel. Crev. et novem Heinsiani; idem a manu suprascriptum in Seguer. erat et ita vett. edd. In Gu antiqua manu additum: *pro latine.*

18. SCRIBEBAT. *scribebam* Strozzae, *scribebar* Hug et Rel. liber.

cite, lectores, si non grave, qua sit eundum,
Quasque petam sedes hospes in Vrbe liber.
ec ubi sum furtim lingua titubante locutus,
Qui mihi monstraret, vix fuit unus, iter.
tibi dent, nostro quod non tribuere poetae,
Molliter in patria vivere posse tua.
e age: namque sequar, quamvis terraque marique
Longinquo referam lassus ab orbe pedem.
ruit; et ducens, haec sunt fora Caesaris, inquit:
Haec est a sacris quae via nomen habet:
locus est Vestae, qui Pallada servat et ignem:

lingua furtim. 23. parenti 25. sequor. 29. focus.

19. QUA. *quo* Palat. sec. Bersm. Francof. Pirckh. et quin- Heinsiani cum ed. Bonon.

21. UBI SUM FURTIM LINGUA. *tibi sum* Palat. prim. *lin- furtim* ex solo Busl. ne admonito quidem lectore edidit Hein- Reliqui, quotquot innotuerunt, cum edd. vett. eo ordine, sequimur. Vers. seq. *monstrasset* Leid. uterque.

23. POETAE. Sic omnes libri veteres praeter tres nescio qui pro var. scr.: *parenti*, repetitum scilicet ex v. 57.

5. SEQUAR. Sic iterum omnes libri scripti et editi praeter Heinsii, qui: *sequor*. Coniunctivus autem cur potior sit, se- a ostendunt, quamvis *duc sequor* pro formula quadam saepe ecte Heinsius notaverit ad Fast. 4, 525. *nempe sequar* Gall. *sequar* Bern. Vers. seq. *Longinquum* Leid. uterque. Vers. *Haec a Caesareis* ed. prim. Heins.

29. LOCUS EST. Burmannus ex solo Herculani codice pro to hoc omnium librr. edidit: *focus est*, quod non oportuit aut um, aut linguae latinae veterisve historiae peritum. Nam hoc non dici: *focus Palladium et ignem servat*, Schraderus vidit. vero ipsum, quod Burmannus notavit, *focum Vestae* proprie eius deae sacrario, efficit, ne hoc loco ita scripsisse Ovi- xistimemus. Nimirum ipsa Vesta viginti fere annis antequam scriberentur ex regione Urbis octava, qua de loquitur poeta, imam ipsumque Palatium migraverat. Istic iam *focus Vestae* Cfr. Virg. Georg. 1, 498. Ovid. Fast. 4, 949. 6, 455. iquo eius sacello *locus* tantum restabat, quo olim culta fue- r. Fast. 2, 280:

Hic, ubi nunc Urbs est, tunc locus *urbis erat.*

8, 805: *Ventris erat pro ventre* locus.

le tamen *locus* et ignem sacrum et Vestales suas habebat, ogginium ad Verrii Flacci Fastos p. 70. Palladium illic re- e ex Herodiani lib. I, 14, 4. cognosces, ubi in incendio tu Commodi illud potissimum ex flagrante Vestae aede ere- per sacram viam in Palatium delatum narratur.

Hic fuit antiqui regia parva Numae.
Inde petens dextram, porta est, ait, ista Pal
Hic Stator: hoc primum condita Roma loc
Singula dum miror, video fulgentibus armis
Conspicuos postes, tectaque digna deo.
Et Jovis haec, dixi, domus est? quod ut esse p
Augurium menti querna corona dabat.
Cuius ut accepi dominum, non fallimur, inqu
Et magni verum est hanc Jovis esse dom
Cur tamen apposita velatur ianua lauro,
Cingit et augustas arbor opaca comas?

35. An. 40. fores.

30. HIC ex Palat. prim. Guelferb. Putean. Reg. l Leid. prim. Berol. Rel. octo Heins. prim. ed. et nostris v liqui libri: *Haec.*

32. STATOR. Omnes codd.: *sator* praeter Combii, et unum Politiani librum, qui: *Stator*, in postremo fo coniectura adscriptum exhibebant. Idem ante Heinsium fuerat J. F. Gronovius. *hic primum* quidam Heinsiani *Roma fuit* unus ab illis diversus. *est* paucissimi et minim ritatis omittunt.

35. ET IOVIS HAEC ETC. Palatinus primus: *En i dixi Jovis est.* Guelferbytanus: *Et iovis est dixi domus* l dem modo reliqui libri ordinem variant: *Et domus haec est* prim. Vatic. et duo alii, Bern. *Et domus est dixi* J Busl. Jun. *En domus haec dixi Jovis est* vett. edd. om liqui codd. fere cum Francof.: *Et Jovis haec dixi domus* bet, quo se commendet prioris classis scriptura: voci *Jovi* tum additur, quod convenit. Sed in prima versus vo mutandum esse videtur. Nam *Et* nihil offensionis habet, 9, 149: *Et quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor En*, quod praeter modo recensitos Pirckh. exhibebat, sen *An* librorum auctoritate. Solus Herculani id habebat, cui l Heinsius, qui olim in schedis adscripserat: forte, *Haec d anne domus* vel, *An dixi Jovis ista domus*, unde sua B derivavit, postea diffisus esse videtur. Vers seq. *cor* Reg. prim. ed. duo Heins.

37. ACCEPI DOMINUM. *accepti* Palat. prim. *num* dus teste Heinsio, *numerum* vero Jano Grutero, qui illum

39. APPOSITA ex Jun. Leid. prim. exc. Voss. G septemdecim aliis et prima editione recepit Heinsius; acce stri codd. et vett. edd. omnes. Reliqui libri: *opposita*, abiiciendum sit, ex Heinsii et Loersii notis ad Her. 7, 1 ex iis, quae ad versum sequentem dicemus, facile apparebi etiam adscripserat: f. *vallatur*.

40. OPACA COMAS. Discedunt codices in partes.

us, Regius, Moreti, Buslidianus, Herculani, aliquot Ciofani et
jue Heinsii cum nostro Berolinensi: *opaca fores.* Contra
ferbytanus et reliqui omnes Heinsii et nostri libri, etiam im-
I veteres: *opaca comas.* Huc adde Pirckh. et alium cum ed.
n., qui: *domos* et unum Heinsianum, qui: *domus* exhibebant.
ique sola librorum auctoritate res gerenda esset, Palatino, ut
saepissime, obtemperaremus. Verum nonnunquam penitius
iscrepantiae sunt excutiendae. Accedit, quod ea scriptura,
codd. interpolationis suspecti exhibent, ab editoribus ad
diem omnibus, Naugerio, Ciofano, Jac. Rovero, Heinsio, reli-
ideo posthabita est, quia intellectu difficilis, certe altera illa
perspicua esset. Num igitur qui interpolarunt obscuritatem
sunt? Num scripturam excogitare illos potuisse putemus do-
m, quam pro intellectu tot ingeniosorum hominum? Nam *Au-*
s comae sensu nequaquam carent: *comae* quid sint, docet Ru-
, 115, 16: *seniumque sarati*

Verticis in virides, Roma, recinge comas.

stas proprie dici, quae ad *Jovem* pertinent, patet ex *Fast.* 1,

Hic (Augustus) *socium cum Jove nomen habet;*

nim Idibus, Ioviali die, illud nomen in Augustum collatum
. Porro *quercum* in Iovis tutela esse ex ipsius huius elegiae
36, Phaedr. 3, 17, 2, Serv. ad Virg. Ecl. 1, 17; 7, 24.
. Iam si nihil impedit, quominus *augustas comas* de corona
ex quernis foliis, quae foribus Palatinae domus affixa erat,
mus, quae sit *arbor opaca*, quernae coronae circumdata, lo-
cat Met. 1, 562:

Postibus Augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis mediamque tuebere quercum.

autem, ex nostro, tum e Fastorum loco 4, 953. et Dionis
erbis 53, 16: τὸ τὰς δάφνας πρὸ τῶν βασιλείων προτί-
quomodo vestibulum Caesareae domus lauru decorata
tibi informabis, si viva ea arbore fuerit, quod Fastorum
inime solus evincit: potest enim illic indicari simul illud,
Servius ad Aen. 6, 230. *Opacam* dicit laurum, quia frondem
indeciduam habet: quemadmodum *siccam arcton* alibi, quia
occidit. Aut enim illud adiectivum apud alios quoque,
3, 533, Sen. Herc. fur. 689. ita intelligendum est, aut si
Ovidius, eadem certe metalepseos (Charis. l. 4. p. 244.)
ait *umbrosum* Haemum Her. 2, 113, Virgilius Ecl. 9, 20:
ntes *induceret umbra*, Georg. 1, 156: *ruris opaci Falce*
umbras, 342: *densaeque in montibus umbrae*, ubi vid. Serv. et
1, 165. Cfr. Fest. s. v. *Umbrae.* Hactenus pro veteri scri-
itavimus. Illa, quam impense omnes probaverunt: *arbor*
s, cur suspecta sit, et unde in libros adeoque primum
irrepserit, monstrandum est. Adscripserant librarii non
sum Fastorum 1, 614:

Protegat et vestros querna corona fores.

res Heinsii codd. et primam eius editionem: *querna corona*
s opaca, in illos vero, quos supra recensuimus, libros:

An quia perpetuos meruit domus ista triumphos?
An quia Leucadio semper amata deo est?
Ipsane quod festa est, an quod facit omnia festa
Quam tribuit terris, pacis an ista nota est?
Utque viret semper laurus, nec fronde caduca
Carpitur, aeternum sic habet illa decus?
Caussa superpositae scripto testata coronae
Servatos cives indicat huius ope.
Adiice servatis unum, Pater optime, civem,
Qui procul extremo pulsus in orbe latet:
In quo poenarum, quas se meruisse fatetur,
Non facinus caussam, sed suus error habet.
Me miserum, vereorque locum, vereorque pote

41. Num — domus una. 50. iacet. 53. vereorque nerorque.

fores eodem a librariis consilio, quo postea ab editoribus sum est, ne de intellectu laborandum esset.

41. AN QUIA. *Num* ex codd. pr. Vatic. pr. Polit. lat. Jun. Serv. et novem aliis cum prima editione, quibus Guelferb. accedit, recepisse videtur Heinsius, quia v. 35. *An* visset. Palatinus primus cum ingenti reliquorum numero: tantum Heinsiani Putean. Gall. et duo, nostri Berolinensis land. decedunt: *Non* exhibentes. Vid. Hand. Turs. 1. p. 18. Cic. in Verr. 3, 80, §. 186. *domus una* Burmanni le utroque Leid. arripuerat: idem Puteaneum nominat pro Reg

42. LEUCADIO — DEO EST. *leudio* Palat. prim. est versus addidimus idoneis auctoribus Palatino primo, Guelfer tean. Francof. Palat. sec. Regio, Busl. Jun. Leid. pr. Be rol. Crev. prim. ed. et veteribus nostris omnibus. Vers. se *festa* Guelf. *est* omittit Palat. prim.

45. SEMPER LAURUS. *laurus semper* Palat. prim. quot Heinsii et nostris. Vers. seq. *aeterno* Palat. prim. et quidam peiores. Relandinus a pr. m.: *aeternum sic* *domus*.

47. SCRIPTO TESTATA. Palatinus primus cum vigin bus libris, quos enumerare non attinet, tum vett. edd. *scripto testante*, quod intelligi vix satis potest. *testata* om qui habuerunt, quorum Heinsiani nominantur Gallicus, Pal Francof. Polit. uterque, nostri Guelf. Bern. Crev.

50. LATET. *iacet* Heinsius e primo Politiani, Moreti que aliis codd. recepit, quibus accedit noster Berolinensis. plis septem ab illo excitatis unum detraho, Pont. 1, 8, oppono Ib. v. 12. Vers. seq. *In qua* Palat. prim.

53. VEREORQUE LOCUM, VEREORQUE POTENTEM.

Et quatitur trepido litera nostra metu.
spicis exsangui chartam pallere colore?
Aspicis alternos intremuisse pedes?
uandocunque, precor, nostro placata parenti
Isdem sub dominis aspiciare domus.
de tenore pari gradibus sublimia celsis
Ducor ad intonsi candida templa dei:
gna peregrinis ubi sunt alterna columnis

— *venerorque* ab Heinsio editum est ex uno Vaticano. *vene-que* — *venerorque* Servii, pr. Polit. sec. Palat. et tres alii. Re- omnes libri, Palatino primo et Guelf. ducibus, id, quod ex-imus, tuentur. Cur retinuerimus, causa est, quia reliqua etiam ima censemus, neque aut ex Naugerii quibusdam, Herculani no Vaticano, nostroque Berolinensi: *parentem*, aut ex Heinsii ectura: *penates* corrigi facile pateremur. Ex usu loquendi mi- infrequenti ad: *potentem* subaudies: *loci*. Sic apud Statium 1, 1, 90: *Tantum dicat equos, quantum distare regentes, gentes* accusativum repete: *illos*, quod vulgatissimum est ge- Apud Horatium in epistola ad Tibullum:

Di tibi divitias dederunt artemque fruendi,

vum intelliges: *fruendi iis.* Apud ipsum Ovidium Pont. 4, 8,

Sed dare materiam nobis, quam carmina, maius;

prorsus, quo hic, modo genitivum cogitatione supplebis: *riam carminum:* aliter enim sententia non procedit. Iam vero tribus exemplis unum verbum duobus substantivis iunctum ; quo fit, ut hoc etiam loco idem: *vereor* repeti malimus, duobus diversis perpetuam quasi orationis iuncturam inter-i. *potens loci* ut *potens maris* Hor. od. 1, 5, 15, 16. *Janus que ianuae coelestis potens* Macrob. Sat. 1, 1. vid. Kopp. ad Cap. p. 231.

54. QUATITUR TREPIDO. *queritur* Palat. prim. duo Heins. rol. *rapido* Guelferb. pr. Vatic. uterque Polit. sec. Palat. . Francof. Gall. Serv. Busl. Pirckh. Leid. uterque, Jun. Se- Crev. duodecim Heinsii et ed. Bonon., unde Heinsius: *pa-* coniiciebat in schedis, postea in codice quodam inventum. seq. *exiguo* — *cruore* Palat. prim. Alii vulgares: *rubore*, , *tremore*, *rigore*, quas scripturas perperam ad v. 59. Bur- distulit.

57. PLACATA. Palatinus primus, Guelferb. et duo Hein- : *placare*, Puteaneus, Regius, secundus Palat. et duo: *placere.* ipsi vetustiores libri fidem interdum fallunt, deteriorum in- ur annona. Vers. seq. *Iisdem* Palat. pr. *Hisdem* Guelf.

59. TENORE PARI. *timore* Palat. prim. cum tribus aliis, qui : *gravi.* Franciana est coniectura: *tremore*, Bothiana, Vindic. *gradibus longis.*

Belides et stricto barbarus ense pater,
Quaeque viri docto veteres cepere novique
Pectore, lecturis inspicienda patent.
Quaerebam fratres, exceptis scilicet illis,
Quos suus optaret non genuisse parens.
Quaerentem frustra custos e sedibus illis
Praepositus sancto iussit abire loco.
Altera templa peto, vicino iuncta theatro:
Haec quoque erant pedibus non adeunda me[is]
Nec me, quae doctis patuerunt prima libellis,
Atria Libertas tangere passa sua est.
In genus auctoris miseri fortuna redundat,
Et patimur nati, quam tulit ipse, fugam.
Forsitan et nobis olim minus asper, et illi
Evictus longo tempore Caesar erit.
Di, precor, atque adeo, neque enim mihi tur[ba ro-]
ganda est,
Caesar, ades voto, maxime dive, meo.

67. me sedibus.

62. BARBARUS Palat. prim. Guelferb. et optimi qui[…] servant. Correctio Italorum est, quod pr. Polit. sec. Pal[…] Jun. et novem Heinsiani cum prim. ed. et veteribus nostris Bonon. ostendunt: *stat ferus*.

63. CEPERE. Sic Guelferb. Polit. uterque, Palat. se[c.] uterque, Francof. Jun. Pirckh. Reg. Put. Gall. Mor. Se[…] Bern. Berol. Rel. cum septemdecim aliis et prima edition[e] Gronov. Obss. 2, 3. Palatinus pr. tamen cum reliquis u[…] artificii libris: *fecere*. Cfr. 1, 1, 45. Nolim hanc rem dii[…]

66. OPTARET. *optarat* Palat. prim. et duo libri. […] ex utroque Palatin. utroque Politiani et sex aliis cum v[…] omnibus edidit Heinsius. Accedunt Berol. Crev. Guelf. ta[…] reliquis: *pater*.

67. CUSTOS E SEDIBUS ILLIS. Quam scripturam […] brorum et vett. edd. est omnium, nisi quod: *desidibus* Pir[…] *sedibus* Seguer., *a sedibus* Relandinus. *me sedibus* corr[…] Heinsii, quam damnemus oportet, cum ad vivum haec re[…] Nam *e sedibus abire* aptius liber dicitur, quam *custos* s[…] brorum, v. 20.) *praepositus*. Et rursus *sancto loco* melius […] *custos*, quam severa repulsa supplicum; nam *nullas sum*[…] *manus*. *illos* editiones veteres praeter Bonon. Vers. se[…] Palat. prim. Vers. 76. *eris* Regius pro v. scr.

77. DI, PRECOR. *De precor* levi errore, ut fit, […] Putean. Francof. et sedecim alii cum prima editione.

erea, quoniam statio mihi publica clausa est,
Privato liceat delituisse loco.
s quoque, si fas est, confusa pudore repulsae
Sumite plebeiae carmina nostra manus.

II.

rgo erat in fatis Scythiam quoque visere nostris,
Quaeque Lycaonio terra sub axe iacet?
e vos, Pierides, nec stirps Latonia, vestro
Docta sacerdoti turba tulistis opem?

79. statio quoniam. 3. Latoïa.

Palatinus prim. novem Heinsiani et ed. Bononiensis. No-
dd. omnes in has mendas discedunt. Singulos recensere
tinet.
79. INTEREA, QUONIAM STATIO. *Intranti* Putean. et duo.
quoniam Heinsio placuit inventum in libris vulgaris notae
Mor. Pirckh. Leid. utroque, Jun., quibus Bern. Seguer. Rel.
nt. Palatinus, Guelferb. et reliqui omnes inverso ordine,
efficaciorem revera esse iam aliquoties annotavimus. Vers.
detulisse Guelferb. Vers. 81. *repulso* Palatinus prim. et
rb. Vers. 82. *plebee* Berol. *Phebeiae*' Serv. *Phaebeae*
ed. Heinsii.

II.

haeret superiori in Palat. prim. Putean. Francof. Pirckh.
sal. Berol. prima editione et Bonon. In Francof. in mar-
t additum: *Ad Musas. Vel hoc continuatur ad praece-
t sit una epistola et modo victus* (leg.: *modo Ovidius*) *lo-
postquam liber suus fuit locutus.* Inscribitur in Aldina
Queritur se in exilium missum. In reliquis libris separatur
criptione. Primum distichon abest in Serviano.
SCYTHIAM QUOQUE VISERE. *scithiamque* Guelf. *insero*
rim.
LATONIA. *Latoia* Heinsius sibi videbatur pro consuetu-
idiana correxisse. Verum neque lib. 5, 1, 57. codd. a
forma: *Latonius* discedunt, et hoc in loco Heinsium fal-
e video in duobus ex quatuor, quos laudat, codd. numero,
et Serv., qui: *Latōia* habebant: de reliquis duobus nihil
. Omnes igitur codd. praeter duos, de quibus incerta

Nec mihi quod lusi vero sine crimine prodest,
Quodque magis vita Musa iocosa mea est?
Plurima sed pelago terraque pericula passum
Vstus ab assiduo frigore Pontus habet.
Quique fugax rerum securaque in otia natus
Mollis et impatiens ante laboris eram,
Vltima nunc patior, nec me mare portubus orbum
Perdere, diversae nec potuere viae.
Suffecitque malis animus; nam corpus ab illo
Accepit vires, vixque ferenda tulit.
Dum tamen et ventis dubius iactabar et undis,
Fallebat curas aegraque corda labor.
Vt via finita est, et opus requievit eundi,
Et poenae tellus est mihi tacta meae;

omnia, et Regium, qui: *Latoica*, vett. item edd. omnes id t… quod revocavimus. *nec tu Latoie* Franciüs. *nostro* Guelf.

5. VERO SINE CRIMINE, Regius pro var. scr.: *carme… crimine*. Bernensis: *verbo sine cr.* Hinc Burmannus coniect… *versus sine crimine* non potuit reticere. Capillum, puto, p… sisset, hariolum sese iactavisset, si Berolinensem librum vi… qui a pr. m.: *quod lusi nunc sum sine cr.*, quod per comp… exaratum, uti extat, proxime abest a: *versum sine cr.*, sed q… longissime ab elegantia Ovidiana. *versu sine cr.* ex isto olim… codice Santenius coniiciebat. *predest* Palat. prim.

6. VITA. *visa* Reg. Put. Mor. Jun. Leid. prim. Fra… (omisso in fine *est*), duodecim alii et prim. ed. Glossator cod. L… tamen adscripserat: *Inde illud: Vita verecunda est, Musa io… mea. viso* et deinde correctum: *iusto* in Berolinensi extabat. … *est Musa* praeterea, deleto in fine *est*, Palatinus uterque, Be… Gall. Serv. Busl. Pirckh. Leid. sec. Bern. Rel. et duo i… *Musa visa* Crev. *Musa est visa* vett. edd. omnes. *iocata* p… Vatic. *iocasa* Guelferb.

8. USTUS. *Vinctus* Richel. Pirckh. et alius cum ed. Bo… *Iunctus* Jun. Utrumque ex Pont. 3, 1, 15. repetitum, notan… libro suo Gronovio patre. Vers. 14. *nec patienda tulit* More… alius Heinsii.

15. ET VENTIS. *et terris* Guelferb. Putean. Regius, … Serv. Palat. sec. Leid. uterque, exc. Voss. Jun. Bern. Rel. et … decim Heinsiani cum prim. ed. *et ternis* uterque Politiani. *et t…* Moret. cum duobus. *inventis dubius* Busl. Sensus et codd. P… tinus primus cum reliquis et vett. edd. illud satis tuentur, q… exhibemus. Vers. seq. *dolor* pro: *labor* Palat. prim. Jun. et q… tuor. Vers. 18. *facta* vett. edd. praeter Bononiensem.

l nisi flere libet, nec nostro parcior imber
Lumine, de verna quam nive manat aqua.
ma domusque subit, desideriumque locorum,
Quidquid et amissa restat in urbe mei.
i mihi, quod toties nostri pulsata sepulcri
Ianua, sed nullo tempore aperta fuit!
r ego tot gladios fugi, totiesque minata
Obruit infelix nulla procella caput?
, quos experior nimium constanter iniquos,
Participes irae quos deus unus habet:
stimulate, precor, cessantia fata, meique
Interitus clausas esse vetate fores.

---

23. nostri toties.

19. LIBET. *licet* Putean. Palat. sec. Bersm. Berol. Rel. . *vacat* Hafniensis.
20. DE VERNA QUAM ex Palat. prim. Guelf. Putean. Gall. cof. Mor. Jun. Leid. prim. Seguer. Berol. decem et septem *de verna quae* Palat. sec. Reg. Serv. Pirckh. prim. ed. et nostrae octo. Reliqui codices, ed. Aldi et pleraeque ante ium: *quam verna de.*
22. MEI. *mihi* duo. *mea* Guelf. a sec. m.
23. HEI MIHI, QUOD TOTIES NOSTRI. *Ei* Putean. Guelferb. a sec. m. cum multis: *Heu. totiens nostri* omnium paene . et vett. edd. ex unius Medicei auctoritate in: *nostri toties* wit Heinsius. Magis pro nostro, quam quo ipse alibi usus, in- et addicente cod. Berol., fortassis etiam Bern. Nondum ta- liquet.
24. SED NULLO. *sub nullo* Palat. sec. et Guelferb. a pr. m. b eadem correctum. *sub titulo* Leid. pr. *sed titulo* secundus. *fuit*, vel, *subit*, vel, *premit* Regius.
28. QUOS DEUS Palat. prim. Guelferb. et Putean.; quorum it auctoritas, ne viginti sex alios enumeremus, qui idem tuen- Reliquus tamen numerus cum prima ed. et vett. nostris: *deus.*
30. EXSTIMULATE. *Extenuate* Palatin. pr. *Exstimulare* lferb.

III.

Haec mea si casu miraris, epistola quare
  Alterius digitis scripta sit: aeger eram:
Aeger in extremis ignoti partibus orbis,
  Incertusque meae paene salutis eram.
Quid mihi nunc animi dira regione iacenti
  Inter Sauromatas esse Getasque putas?
Nec coelum patior, nec aquis assuevimus istis,
  Terraque nescio quo non placet ipsa modo.
Non domus apta satis, non hic cibus utilis aegro
  Nullus, Apollinea qui levet arte malum.

6. putes. 7. patimur.

III.

Epistolam decimam quartam numerat Pirckh. Inscrr. *Quae-
sur casus hic narrat Naso fugatus* Pirckh. Berol. *De suis ad-
tibus* Berol. *Ad uxorem* Putean. Francof. *Ad uxorem, quo-
ger esset* Ald. *Ad uxorem, quod aegrotus esset* septem vett.
Nescio an unus Heinsii superiori adiunxerit.

1. SI CASU. *si coniunx* Busl. et sex codd. cum vett.
sed Ald. pr.: *coniux*. *quare m. e. casu* unus Heinsii. Ver-
nescio quo nomine suspectus erat Heinsio. *aeger eram* Ovid-
esse negabat Jo. Schraderus.

5. QUID MIHI NUNC ANIMI ETC. Ita hunc versum c-
piebant Leid. uterque, Berol. Rel. et Crev., nisi quod Leide-
dura et Berol.: *tunc a. d. r. latenti*. Palat. prim. Guelferb.
reliquis: *Quem mihi nunc animum*, praeter Jun. et Francof.,
cum prima et vett. nostris edd.: *Quem mihi tunc animum*.
regione Palat. pr. Gall. Pirckh. Seguer. et quinque. Edd.
dura in regione.

6. PUTAS. *putes* Leidenses, Jun. Gall. Mor. Berol.
Crev. et octo.

7. PATIOR omnes codd. et vett. edd. praeter unum H-
sianum, qui: *patimur*. Frequentissima numeri ista inaequalit-
apud poetas, notissima etiam librariorum ista vulgaria sectan-
libido, vid. de utraque re ed. Burm. ad Ibin, v. 5. *illis*
Latin. pr.

8. IPSA. *ista* Reg. Gall. Serv. Jun. Bern. Berol. Rel.
undeviginti Heinsii et vett. edd. omnes.

9. APTA SATIS. *ampla satis* Moreti. *ipsa satis* Guel-
satis et non cibus Pirckh., quo abuti Francius potuisset pro
coniectura, quam adscripserat: *non est cibus*.

10. MALUM. In vett. edd. et omnibus, puto, ante Hein-
addebatur: *est*, quod ille secundum Pal. pr. et viginti quatuor c-

on qui soletur, non qui labentia tarde
Tempora narrando fallat, amicus adest.
assus in extremis iaceo populisque locisque,
Et subit affecto nunc mihi, quidquid abest.
mnia cum subeant, vincis tamen omnia, coniux,
Et plus in nostro pectore parte tenes.
e loquor absentem, te vox mea nominat unam:
Nulla venit sine te nox mihi, nulla dies.
in etiam sic me dicunt aliena locutum,
Vt foret amentis nomen in ore tuum.
iam deficiam, suppressaque lingua palato

20. amenti. 21. deficiat suppresso.

evit. Ignorat etiam Guelferb. et nostri, quos solemus appellare, nque. Vers. seq. *qui solatur* Serv., unde Heinsius coniiciebat: *solator*.

13. LASSUS. *Lapsus* Palat. sec. pr. Vatic. exc. Voss. Se- Crev. Bersm. et quatuor Heinsii. *Laesus* Jun. Reg. Put. et duo. *Solus* Bernensis. *externis* volebat Santenius, quia 3. *extremis* praecessisset; non audio. Duodenis versibus positis ter quasi lassus subsistens versu 13. ad vers. 3., versu ad vers. 4., versu 37. ad vers. 5. recurrit.

14. AFFECTO, quod verum esse apparet, in libris compluribus gerius et Heinsius pater aiunt invenisse. Nicolaus in uno tan- , et in altero: *afflicto*. *affectum* sec. Palat. et Crev. Guelf. nostri omnes cum vett. edd. vulgatum: *affectu* servant. Pas- tius ad Propert. p. 361. et J. Gruterus in schedis autographis *cto* probaverant. *sic mihi* Francius. Vers. seq. *Omnia si sub-* Guelferb. *vinces* Francof.

16. PARTE TENES. *partis habes* Reg. Busl. Pirckh. Leid. que, Jun. prima ed. et quatuor. *tenes* pro v. scr. Reg. *cara es* Bersm. sex Heinsii, Rel. et Berol., quorum illi omnis varians ptura, huic vera adscripta erat, quam Palatinus pr. Guelferb. ncof. et vett. edd. tuentur, probat Zinzerling. Prom. Crit. p. . Vers. seq. *vox et mea* Francof. Vers. 18. Seguerianus: *lla mihi sine te nox venit nulla dies* et in margine: *Nulla dies te nox mihi nulla venit.* Discet hinc aliquis, qui nescit, quo do in transponendis verbis rem gesserint librarii.

20. AMENTIS. Hoc, quod in libris et edd. vett. extat, Hein- correxit ex primo Vatic., ubi: *amanti* legebatur. Potest satis ndata videri vulgata, et probabat certe, sat scio, non propter rum consensum, Petrus Francius. Vaticano tamen suffragatur lferb., in quo: *amenti* addita superne *s* ab eadem quidem manu, , ut apparebat, timida et haesitabunda, legebatur.

21. DEFICIAM, SUPPRESSAQUE LINGUA. Sic libri omnes eter unum. Heinsius corrigebat satis audacter: *deficiat sup-*

Vix instillato restituenda mero;
Nuntiet huc aliquis dominam venisse: resurgam,
Spesque tui nobis caussa vigoris erit.
Ergo ego sum vitae dubius: tu forsitan illic
Iucundum nostri nescia tempus agis?
Non agis, affirmo: liquet hoc, carissima, nobis,
Tempus agi sine me non nisi triste tibi.

27. o cariss.

presso etc. Editores omnes receperunt in ordinem, tanquam ... staret Heinsium non intelligere, quam Ovidium. Burmannus ... res est, fatetur, sed coniectat, quod tum denique excu... haberet, si Heinsiana emendatio in codd. extaret: *sub fess... gua palato*; ac miror hoc placere potuisse Schradero in ... autographis: nusquam enim de fesso palato me legere ... Vulgata scriptura nihil habet, quod offendere possit. ... tivus est: *lingua* h. e. vox, loquela restituitur palato. ... 15, 111: *Et lacrimae deerant oculis et* verba palato; ... *suppressa vox* legitur Met. 5, 193. cfr. ib. 1, 715. Hoc ... Ita intellige, ut *semesam et tenuem atque elisam ieiunio* ... neca rhetor dixit Controv. 1, 1. p. 80. Gron. cfr. Sen. ... 7, 533. Restat igitur verbi ellipsis coniunctivo modo subau... Verum talia occurrunt Fast. 1, 248:

— patiens cum terra deorum
Esset, et humanis numina mixta locis;

Met. 10, 651: *Docuique, quis usus in illis*; cfr. 14, 2. Propert. 1, 8, 27:

Quamvis magna daret, quamvis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit avara sinus.

Certe hanc molestiam ne tum quidem subterfugies, si, quae ... mea fuit sententia, cum cod. Berolinensi legas: *supremaque* ... coll. infr. v. 87., ubi idem Berol. et Guelf., uti hic semper, ... *premo*, Met. 8, 521; 11, 547; Her. 2, 97.

23. NUNTIET. *Nunciat* Palatin. prim. Jun. et Berol. ... Bersmanni, Pirckh. Jun. et quinque. *huic* Leidensis prim. ... secundus.

25. ERGO EGO SUM. *Dumque ego sum* Putean. Gall. ... Bern. Rel. Guelferb. m. sec. in vulgata erasa et duodecim ... vett. edd. *Dum quoque sum* Jun. *Hic ego sum* Pirckh. *En* ... *sum* Crev. *dubius vitae* Serv. Busl. Leid. uterque, Pirckh. ... *dub. cum tu fors.* Rub. Vic. *sic forsitan* Francof. Postremo ... aequo utrinque numero, editionum quoque ab altera parte Rub. ... et quae illam e vestigio sequuntur, ab altera Bononiensi ... *illic* et *istic*, sed illud fide Palatini primi, Guelferb. et Put. ... quoniam reliquos praestantiores Heinsius reticuit, exhibemus. ... seq. *Jocundum* Guelferb., *Jocunde* Berol.

27. LIQUET HOC, CARISSIMA. *o carissima* ex Palatino ...

tamen implevit mea sors quos debuit, annos,
Et mihi vivendi tam cito finis adest:
antum erat, o magni, morituro parcere, divi;
Vt saltem patria contumularer humo!
l poena in tempus mortis dilata fuisset,
Vel praecepisset mors properata fugam.
leger hanc potui nuper bene reddere lucem;
Exsul ut occiderem, nunc mihi vita data est.
m procul ignotis igitur moriemur in oris,

31. perituro. 33. mortis tempus.

nobis Heinsius ediderat; Bernensis videtur cum his facere. *hic* Leid. prim. *liquet haec* Berol. et vett. edd. praeter Al-n, quae cum Palatino primo, Guelferb. et reliquis omnibus: hoc, quod cur abiiciendum sit, causam nondum videmus. *ca-s coniux* Serv. Bern. Vers. seq. *Tempora* vett. edd. prae-Aldinam. Vers. 30. *Et tibi* prim. Palat.

1. MORITURO non sane *fere omnes*, quod Burmannus opi-, sed dimidia parte paulo plures: Palatinus primus, Guelferb. Francof. Reg. Gall. Mor. exc. Voss. Leidenses, Berol. Crev. et tredecim cum prima ed. Heinsii. Neque propter rum, sed propter codd. in eo numero et sententiae bonitatem simus. Alteri scripturae: *perituro* non inest fatalis necessitatis , quae tamen propter praecedens distichon requiritur. Atque proprietatem adeo elegantiam interdum esse intelliges, si in Met. 9, 607: *potui moritura videri*, culum facias legendi: *peritura*. Habebis sententiam languidio- et illic et nostro in loco.

32. UT SALTEM. *Et saltem* Palat. prim. *At* malebat Hein- Francius: *saltem in patria*.

33. TEMPUS MORTIS Palat. prim. Guelferb. Putean. Fran- Reg. Mor. Serv. Pirckh. Leidenses, Seguer. Reland. Crev. ti unus alii cum pr. ed. Idque expressimus flagitante opposi- acumine. *Vel poena in longum nobis* Jun. *dilata fuisses* burg.

34. PRAECEPISSET. *praecessisset* Mor. Leid. uterque, Jun. Voss. Bern. Rel. decem et septem alii cum vett. edd. omni- Reg. pro var. scr. Guelferb. a secunda manu, ita tamen, ut m, quod vetusti et emendati fortassis omnes habebant, haud dignoscatur.

35. LUCEM. Omnes codd. et vett. edd. *reddere vitam* prae- Vatic. primum et Leidensem utrumque, qui: *lucem*. Haerebit ntisper haec res. In Guelferb. enim *vitam* a sec. manu in obissima rasura erat. Interim vix est, ut vulgata scriptura ex- tur. Vers. seq. *non mihi* Comb., unde Heins.: *num mihi*.

Et fient ipso tristia fata loco?
Nec mea consueto languescunt corpora lecto?
Depositum nec me qui fleat, ullus erit?
Nec dominae lacrimis in nostra cadentibus ora
Accedent animae tempora parva meae?
Nec mandata dabo? nec cum clamore supremo
Labentes oculos condet amica manus?
Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepul
Indeploratum barbara terra teget?
Ecquid, ubi audieris, tota turbabere mente,
Et feries pavida pectora fida manu?
Ecquid, in has frustra tendens tua brachia partes
Clamabis miseri nomen inane viri?

39. languescent. 47. Ecquid ut.

38. FIENT. *fiant* uterque Leid., unde Heinsius etiam in giore versu: *moriamur* repositurus erat.

39. LANGUESCUNT duo optimi Palatinus primus et Guelf ac praeter hos Mor. Serv. Busl. Heinsii tredecim, nostri qui et princeps editio. His fideiussoribus vulgatum: *languescent* movimus. Vide ad 1, 1, 9. *languescant* duo libri. Vers. *qui me nec* Palat. prim.

42. ACCEDENT. *Accedant* Leid. uterque et ed. princ. *A dunt* Moret. Berol. Crev. et sex Heinsii. *tempora grata* duo librorum olim placebat Heinsio.

44. LABENTES ex Guelferb. Putean. duobus Ciofani, Pa sec. Jun. Leid. pr. Pirckh. Reg. Serv. Seguer. Berol. octo He sianis, principe et vett. edd. *Languentes* ex v. 39, repetitum latinus pr. et reliqui. Deinde rursus *condet* ex Palat. prim. tean. iisdem Ciofani, exc. Voss. Leid. utroque, Jun. Reg. Serv. guer. Bern. Crev. (sed hi duo: *cum det*) undecim Heinsia principe et vett. edd. *claudet* apertam glossam Guelferb. reliquis. *condat* Busl. et alter. Vers. 46. *barbara turba* Heinsii et Bernensis.

47. ECQUID UBI edendum nobis erat, qui Palatinum prim et primam Guelferb. manum sequi soleamus. Accedunt codd. rimi cum novem vett. edd. *Ecquid ut* Heinsius ex Politian. Jun. et octo libris recepit, quibus Bernensis et Crev. (sed *Haec quid*) accedunt. *Haec simul* Putean. Gall. Pirckh. Rel et quatuor cum ed. Bononiensi. *Hac simul* Moret. *mota* et ex: *mirabere* unius codicis: *miserabere* olim cogitaverat Heins Vers. seq. *feries panda* Berol.

49. ECQUID. *Nunquid* Gall. Leid. sec. Pirckh. *Heu* ed. Bonon. *Et quid* plures. *tendes* Guelferb. Leidensis pr. pr. ed.

ce tamen lacerare genas, nec scinde capillos;
Jon tibi nunc primum, lux mea, raptus ero.
n patriam amisi, tum me periisse putato:
Et prior et gravior mors fuit illa mihi.
nc si forte potes, sed non potes, optima coniux,
Finitis gaude tot mihi morte malis.
am potes, extenua forti mala corde ferendo,
Ad quae iampridem non rude pectus habes.
que utinam pereant animae cum corpore nostrae,
Effugiatque avidos pars mea nulla rogos!
m si morte carens vacuam volat altus in auram

60. pars mihi.

51. SCINDE CAPILLOS. *tende capillos* Palatin. prim. unus tic. et alius, sive forsitan idem ab Heinsio collatus.

52. NUNC PRIMUM. *tunc primum* Mor. et ita volebat Fran-s; *raptus ego* Heinsius.

53. TUM. Omnes codd. Heinsii, nostri et vett. edd.: *tunc*, ter Put. Jun. Leidens. pr. et, si accurate collatus est, Ber-na.

57. QUAM POTES ex Palatino primo, decem Heinsianis, Bern. ol. Rel. *Quod potes* Guelferbytanus et plurimi cum vett. edd., d Francio placebat. *Qua potes* Moret. Pirckh. et duo, *Quo* Heinsii.

58. AD QUAE. Vulgata in codd. scriptura: *Ad mala*, quam vett. tenent, nisi quod Rubeana, Vicentina et Veneta: *At*, am utique traxisse videtur. Igitur Guelferb. Regius, Gall. ti, Buslidianus, Pal. sec. Seguer. Berol. et septem: *Ad quae*, tinus prim. Putean. Serv. Leid. uterque, Jun. Rel. et duode-*Ut quae*. *Utque* Bern. *Et quae* Francof. Crev. Correctioni sianae: *Quorum iampr.* longe praestat, quod exhibemus, cfr. 11, 313. Pont. 3, 7, 18. Ita *avidus ad aliquid* Seneca Herc. Fur. 839. *pauper ad aliquid* Sen. ep. 25.

60. PARS MEA. *pars mihi* Heinsio placuit inventum in Gall. h. Leid. utroque et fortassis alio. Nobis praestabilius videre-quod reliqui omnes ingenti numero servant: *pars mea*, etiamsi ssimi tuerentur. Iam vero in ordinem recipiendum erat, si inus placeret.

61. VACUAM — AURAM Heinsius edidit ex Putean. Politiani que, Reg. Mor. Serv. Jun. Francof. decem aliis et prim. edit. dunt Bern. et Rel., neque longe discedunt Palatinus primus, *vacua — aura*, et Guelferb., qui: *vacua — auram* habebant. *s — auram* Gall. et Crev. Reliqui omnes cum vett. edd.: *s — auras*, nisi quod Pirckh.: *vacuus — auras*. *volat actus* sius tentabat. *transibit in a.* Reland.

Spiritus, et Samii sunt rata dicta senis;
Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras,
Perque feros manes hospita semper erit.
Ossa tamen facito parva referantur in urna;
Sic ego non etiam mortuus exsul ero.
Non vetat hoc quisquam: fratrem Thebana perem
Supposuit tumulo rege vetante soror.
Atque ea cum foliis et amomi pulvere misce,
Inque suburbano condita pone solo.
Quosque legat versus oculo properante viator,
Grandibus in tumuli marmore caede notis:
Hic ego qui iaceo, tenerorum lusor amorum,
Ingenio perii Naso poëta meo.
At tibi, qui transis, ne sit grave, quisquis amas
Dicere, Nasonis molliter ossa cubent.

67. Nec.

63. SARMATICAS — UMBRAS. *Sauromatas* Palatin. Pirckh. Seguer. Bern. et tres cum ed. Bonon. *umbra* Palat. Guelferb. exc. Voss. Reg. Busl. Leidens. uterque, Jun. et tuor. Vers. 65. *parva ferantur* Palat. prim. ex unius vi omissione.

66. SIC EGO NON ETIAM. *Sic non ex toto* unus E *non ut iam* Francius coniiciebat.

67. NON VETAT. *Nec* Heinsius ediderat ex Pirckh. et que aliis, quibus noster Crev. et edd. Bonon. et Ald. acc Reliqui tamen, inter quos Palatin. et Guelferb., id, quod cavimus.

70. INQUE SUBURBANO ETC. *Atque* unus Heinsii et edd. praeter Aldinam: idque Jos. Scaliger in margine libri s scripserat. *crede solo* vett. edd. omnes, codex nullus, uti vi *solo* codd. Palatinus uterque, Guelferb. Reg. Gall. Serv. Le uterque, Jun. Francof. decem et septem Heinsii cum eius ed. nostri praeter Bern. et Seguer. pr. m. Reliqui: *loco.* A seq. novam elegiam orditur Palatinus primus. Vers. 72. in Hamburgensis.

73. HIC EGO ETC. Guelferb. sequentia pro integro ca seiungit. Litteram maiorem initialem Segueriamus, Berolii cui in margine adscriptum: *Epitaphium*, et Crev. habebant. landinus hunc et sequentem versum tantum paulum subdu a regula.

75. QUISQUIS. *quicquis* pr. Vatic. *quicquid* tres H *quicquid* Seguer. et Leid. pr. a pr. m. *quisquid* Medonii. vel *si quid* Heinsius tentabat.

c satis in tumulo est; etenim maiora libelli
Et diuturna magis sunt monumenta mei.
os ego confido, quamvis nocuere, daturos
Nomen et auctori tempora longa suo.
tamen exstincto feralia munera ferto,
eque tuis lacrimis humida serta dato.
mvis in cinerem corpus mutaverit ignis,
entiet officium moesta favilla pium.
ibere plura libet: sed vox mihi fessa loquendo
ictandi vires siccaque lingua negat.
cipe supremo dictum mihi forsitan ore,
uod tibi qui mittit non habet ipse, vale.

---

77. in titulo.

77. IN TUMULO EST. *in titulo est* ex Puteaneo, pr. Vatic. Palat. utroque Politiani, Serv. et quatuor aliis, quibus Berol. ., cui *est* deerat, accedunt, Heinsius ediderat et coniiciebat: *los*; Francius: *in titulum*. Sive de interpolatione suspican- it, sive sicilicum errorem creasse putes, vide, quam illepide maiora monumenta vocentur cum tetrasticho illo comparati, um toto lapide sepulcrali. Rectius ergo Palat. prim. Guelf. qui omnes cum vett. edd.: *in tumulo est*, praeter Bern. et qui *est* omittunt.

8. MONUMENTA MEI. *monumenta mihi* Guelferb. Pal. sec. uterque, Jun. Serv. Busl. Francof. Rel. novem Heinsiani prima editione.

1. TU TAMEN. *Et tamen* Putean. Jun. Pro: *exstincto* Re- monachale commentum: *aeterno*, pro: *feralia* Regius: *haec*, pro: *munera* quinque Heinsiani, Berol. Rel. Crev.: prim. ed.: *funera*. *munera semper* vett. edd. omnes et co- eidensis primus.

2. TUIS. *suis lacrimis* Heinsii coniectura posthac in Bern. ruit.

4. FAVILLA PIUM. *favilla tuum* Putean. Gall. Busl. et insii.

5. VOX MIHI. *vox mea* Palat. prim. Vers. seq. *lingua* Jun. Seguer. Crev. Vers. 88. *habet ille vale* Jun. Bern. et edd.

IV.

O mihi care quidem semper, sed tempore dur
Cognite, res postquam procubuere meae;
Vsibus edocto si quidquam credis amico,
Vive tibi et longe nomina magna fuge;
Vive tibi, quantumque potes praelustria vita:
Saevum praelustri fulmen ab arce venit.
Nam quamquam soli possunt prodesse potentes,
Non prosit potius, si quis obesse potest.

IV.

Ad amicum Francof. Berol. *Linquere nobilium coetus* *tur amicum* Pirckh. et Berol. *Ad amicum, ut magnorum v* *consuetudinem fugiat* vett. edd. octo. In Crevenn. superio haerebat.

2. PROCUBUERE. *succubuere* Jun.

6. AB ARCE VENIT. *ab igne venit* Guelferb. Putean. sec. Leid. uterque, Pirckh. Reg. Gall. Mor. Serv. Seguer. Rel. Berol. Crev. quindecim, floril. Berol. et prima editi *hoste* Jun. *igne fuit* unus, unde Heinsius faciebat: *ruit.*

7. POSSUNT. *possint* Serv. Jun. Berol. floril. Be prima editio.

8. NON — POTEST. Palatinus primus et Vatic. C *Non potius prodest, si quis obesse potest.* Guelferbytanu *non prodest, si quis obesse potest;* prima vox erasa, syllaba *si quis* et: *potest* in rasura a seriori manu scripta erant, sul *sunt plurimum* et: *solent* fuisse dignoscebatur. In ea scr quam exhibemus: *Non prodest* Francof. Reg. Mor. Busl. I Jun. Bern. Rel. Crev floril. Berol. ed. Bonon. *prosunt* Serv. Reliquorum codd. quinam eam, quam secuti sumus, pturam, quive alteram, quae vett. edd. octo insedit, quamque Murmell. habet: *Non prosunt potius; plurimum obesse sol* buerint, noluit annotare Heinsius, quia suppositium esse di sibi persuaserat. Meliorem scripturam Leidenses, quorum alter: *si quid,* alter: *sed quid,* Politiani utrumque, sed in po tantum hemistichio, Berol. unum Ciofani et Aldinam secunda deteriore Palat. sec.: *Non potius prodest* exhibuisse constat. cius Heinsii iudicium sequebatur, Burmannus singula defende natus est, quem non recte tamen rem gessisse Schraderus i bat. Nobis ab his omnibus discedendum est. Neque enim a spurium esse debeat distichon, aut qua defensione indigeat quomodo, si opus sit, aliter defendi possit, atque a Burman ctum est, intelligere nos fatemur. Si de codicibus melius e ret, paucissimos fortasse incorruptam praestantiorem scrip ostendere pateret, quod argumento esse dixerim a recentiori l

t hibernas demissa antenna procellas,
aque plus parvis vela timoris habent.
s, ut summa cortex levis innatet unda,
ı grave nexa simul retia mergat onus.
;o si monitor monitus prius ipse fuissem,
ɪua debueram, forsitan Vrbe forem.
ecum vixi, dum me levis aura ferebat,
ːc mea per placidas cymba cucurrit aquas.
ıdit in plano, vix hoc tamen evenit ipsum,
cadit, ut tacta surgere possit humo:
ıer Elpenor tecto delapsus ab alto
urrit regi flebilis umbra suo.

13. Haec ego. 20. debilis.

, vel interpolatorum potius versuum correctore illam pro-on esse.

DEMISSA. *dimissa* Palat. prim.

INNATET. *innatat* vett. edd. omnes, Pirckh. et floril. . Vers. seq. *nexa sibi* Francius tentabat.

HIS EGO. *Haec ego* Burmannus edidit et optimas edi-ı habere annotavit. Nos in sola Barth. Merulae illud re-verum in codd. diversae notae, Guelferb. a prima manu, Politiani utroque, enotante Gronovio, Serviano Heinsii, o nostro, qui: *monitis monitus* habebat. Nostram scri-habuerunt Palat. prim. Gall. Mor. Busl. novem Heinsii, ːrol. et ed. princeps. Nimirum ita ad duo priora disticha fertur, suavius quidem, quam apud Burmannum ad omnia, ecesserunt. *His ego si monitis monitus* Reg. Putean. Jun. Heinsii, Seguer. Crev. et vett. edd. nostrae; probabat hoc us. *His ego si monitus monitis* Leid. uterque. *His ego* ıeo *monitus* exc. Voss. *prius ante fuissem* Francof.

DEBUERAM ex Palat. prim. tribus Heinsii, aliquibus Cio-landino. Guelferb. cum reliquis et vett. edd.: *debebam*; us: *degebam* divinabat.

TECUM VIXI. *mecum vixi* Heinsius coniiciebat, pro-ın. Fabro epp. 2, 10. Scilicet ita Seneca ep. 2.: *secum* ep. 25.: *secum esse* dixit. Vers. seq. *Tunc mea* Tan. l., *Et mea* Francius in ora libri sui suadebant. Vers. *henor* Palat. pr. Guelferb. *Alpenor* quidam Heinsii, no-l. Rubei.

FLEBILIS. *debilis* utinam in Palatino primo legeretur! l. Guelferb. pr. Vatic. utrumque Polit. sec. Palat. Pirckh. Leid. Reg. Serv. Busl. Bern. Crev. editiones principem oniensi, in quibus extat, suspectos interpolationis habemus; in schedis Gruterus. Gronovius pater annotaverat: *vi-*

Quid fuit, ut tutas agitaret Daedalus alas,
  Icarus immensas nomine signet aquas?
Nempe quod hic alte, demissius ille volabat;
  Nam pennas ambo non habuere suas.
Crede mihi, bene qui latuit bene vixit, et intra
  Fortunam debet quisque manere suam.
Non foret Eumedes orbus, si filius eius

21. agitarit. 24. suas?

tiata ea parte, qua corpus laesum; eleganter. Cfr. Met. Debilitatem de pedum vitio dixit Sen. ep. 55. de gestatio ctica: *Debilitatem nobis indixerunt deliciae.*

21. AGITARET. Sine libris Heinsius correxit: *agitarit* nec ex nostris ullus confirmat. De Francof. et Bernensi n obliti fuerint annotare, qui contulerunt.

22. IMMENSAS. *Icareas* Busl. Bern. et duo Heins., Bentleius ad Hor. carm. 2, 20, 13. probabat. *aequoreas* duo *immersas* Leidensis uterque, Serv. Berol. et prim. ed. Hanc lagen videtur probasse olim Heinsius, qui adscripserat: *mers berinus in undis*, quomodo Fast. 2, 389. ex Hamburg. et codd. legi vult in schedis suis. *emensas*, vel *Aegaeas* coniecit. *signat* Reg. Mor. Leid. uterque, Jun. et quatuor. Gall. Busl. Pirckh. quinque Heinsii, Bern. Seguer. Rel. et ed non. Barberinianus ita versum concipiebat: *Icarias aequor nine sumat aquas.*

23. DEMISSIUS. *demissus ille* Palat. prim. Bern. *d at ille* Pirckh. ed. Bonon. *demissus et ille* Gall.

24. NON HABUERE. *nonne habuere* Heinsius suadebat; *pennas* Brukhusius. Interrogationis notam sustuli suadente v. d. in Annal. paedag. t. 9. p. 62., quem tamen nolim B obloqui de structura: *non suas.* Flagitat eam constans po usus, quo adiectiva et verba addita negandi particula non sed contrarium affirmant. Chartam perderem, si vel ex his exempla adscriberem; copiose rem tractavit Marklandus ad silv. 1, 1, 82.

25. INTRA. *infra* Palat. prim. Mor. Busl. et duo quod ille probabat. Discriminis quid sit inter utramque scrip Seneca commonstrat ep. 26: *supra omnem potentiam est, c tra omnem.* Sententiae tamen ratio, frequentior scriptorum quos vide apud Burmannum, et librorum ingens numerus id praeter Heinsium ab omnibus criticis probatum exhibemus, mendant.

27. EUMEDES, veram scripturam, Regius et Servii tan fortasse Bernensis, si accuratius Francof. sit collatus, serv *Eumerides* Palat. prim. Guelferb. Francof. et multi cum vet *Emitrides* Putean. Alii alias ineptias, quas referre tanti no Glossa Pirckh.: *Panocles Eumenis filius.* Num Patroclum

Stultus Achilleos non adamasset equos:
c natum in flamma, vidisset in arbore natas,
Cepisset genitor si Phaëthonta Merops.
quoque formida nimium sublimia semper,
Propositique, precor, contrahe vela tui.
m pede inoffenso spatium decurrere vitae
Dignus es, et fato candidiore frui.
e pro te ut voveam, miti pietate mereris
aesuraque mihi tempus in omne fide.
i ego te tali vultu mea fata gementem,
Qualem credibile est ore fuisse meo.
tra tuas vidi lacrimas super ora cadentes,
Tempore quas uno fidaque verba bibi.

32. memor contrahe.

librarius unius codicis, qui seq. versu: *agitaret equos* scripsit? *olim* Francius emendabat, diu antequam Bentleius ad Hor. 3, 11, 18. commentatus esset.

29. FLAMMA. Palatinus primus, Putean. Reg. Mor. Busl. octo Heinsiani et editio Bononiensis: *flammas.* Solus Gall. ittit, neque satis eleganter coniiciat quis: *Nec natum flammas* *flammam* duo cum prim. edit. *flammis* Palat. sec. Pirckh. Crev. et tres. Interpunctionem vett. edd. exhibemus.

30. CEPISSET. Tan. Faber ep. 1, 38: *Flexisset* emendabat. e Heinsium, neque Ovidium capiebat Burmannus, qui negaret ita intelligenda esse, ut Senec. ep. 20. extr.: *ab his initiis* *gna non capiunt.* Vide alia exempla apud Markl. ad Stat. 1, 2, 107. Manil. 4, 541. *phetoonta* Palat. prim. *phetonta* rb. *Phaetonta suum* unus Heinsii, qui quae annotaverat sua Burmannus.

32. PROPOSITIQUE, PRECOR. Sic omnes libri cum florileg. ., praeter Busl. Pirckh. et unum alterumve Heinsii cum ed. ., qui: *memor.* Sensus praestantia auctoritatis imbecillitatem are non videtur. *Lataque propositi* etc. Francius scribi posse t.

33. NAM PEDE INOFFENSO SP. DECURRERE. *Nam per in-* s Francof. pro v. scr. *percurrere* Pirckh. *procurrere* Palat. t vett. edd. omnes.

35. QUAE PRO TE. *Quod pro te* vett. edd. omnes. *ut* unus Heinsii et editio Aldi prima omittunt, venuste, Heinsii iudicio. *ro te ut* Berol. et Jun. *tanti pietate* Leid. uterque a pr. m. putabat Heinsius latere. *meriti piet.* ed. Bonon.

40. FIDAQUE VERBA. *verbaque fida* Palat. prim. et quin- alii. *verba dabas* Gall. Bern. quinque Heinsiani, Moret. cum pro var. scr. et vett. edd. *dedi* Busl. pr. m. *tuli* Regius.

Nunc quoque summotum studio defendis amicu
Et mala vix ulla parte levanda levas.
Vive sine invidia, mollesque inglorius annos
Exige, amicitias et tibi iunge pares:
Nasonisque tui, quod adhuc non exsulat unum,
Nomen ama. Scythicus caetera Pontus hab
Proxima sideribus tellus Erymanthidos Vrsae
Me tenet, astricto terra perusta gelu.
Bosporos et Tanais superant Scythiaeque palu
Vixque satis noti nomina pauca loci.
Vlterius nihil est, nisi non habitabile frigus:
Hei quam vicina est ultima terra mihi!
At longe patria est, longe carissima coniux

49. Scythicaeque.

41. SUMMOTUM. *semotum* noster Reland. et decem, lor, Heinsiani.

47. PROXIMA ETC. Novum carmen incipiunt noster R et quidam Heinsii, quos quia nominatim noluit indicare, ei atque illum, notae, hoc est, non egregiae fuisse putaverim. mos non fuisse constat. Glossa Francof.: *Alii dixerunt hi pere epistolam, in qua alloquitur omnes suos amicos.* Ho falsum est: quae sequuntur ad eundem scribuntur, ad quem 3, 6: argumentum duco ex locutione *anceps esse nominare* versu huius epistolae 69., illius 60. obvia, qua illum ipsum quis est, usum identidem puto. Iam vero quae modo ab optime in eundem quadrant; cfr. v. 15, 16. et illic v. 53. quod si carmen dividatur, ut ad diversos haec scribantur, a tuor amicos carmina ex ordine et ad quintum, quem 1, 7. alloquitur, ultimum huius libri poeta dirigit, quos duos tresve 1, 5, 34., sive quatuor 3, 5, 10. se habuisse pr Heinsius tamen et Francius non improbabant librorum pauc rationem.

49. BOSPOROS — SCYTHIAEQUE. *Bofforus* Palatin. *Bosphorus* Guelferb. et multi. *scithieque* Palat. pr. et G *Scycieque* Putean. viginti quatuor Heinsiani, tres nostri. Scyt Bern. Jun. Leid. pr. et vett. edd. omnes. Reliqui non ita *Scythicaeque*, quod Heinsius praetulerat.

50. VIXQUE SATIS NOTI. *Vix satis et noti* Palat. *novi* Busl. Pirckh. Jun. Bern. Berol. ed. Bonon. *noto n.* Servii. *nomina tuta* Putean. *nom. plura* Reg. pro var. se *satis est nato n. p. legi* Leid. uterque. *Vix satis est* not *loci* Palat. sec. *nomina rauca soli* Heinsius malebat. Sed nus ineptiis reverentia praestanda erat: Burmannianas vid ipsum. Vers. seq. *Alterius* Palat. prim. Vers. 53. lo

Quidquid et haec nobis post duo dulce fuit.
tamen haec absunt, ut quae contingere non est
Corpore, sint animo cuncta videnda meo.
te oculos errat domus, Vrbs et forma locorum,
Succeduntque suis singula facta locis.
iugis ante oculos sicut praesentis imago est;
la meos casus ingravat, illa levat.
avat hoc, quod abest; levat hoc, quod praestat amorem,
positumque sibi firma tuetur onus.
quoque pectoribus nostris haeretis, amici,
Dicere quos cupio nomine quemque suo;
timor officium cautus compescit, et ipsos
n nostro poni carmine nolle puto.
e volebatis, gratique erat instar amoris
ersibus in nostris nomina vestra legi.

57. errant. 67. honoris.

Serv. Berol. vett. edd. Vers. 55. *contingere non sunt* Francius.

7. ERRAT. *errant* Gall. Jun. tres Heinsii, Bern. Berol. que expressit Burmannus. *aderat* Busl. *extat* Leid. pr. a . *haeret* unus Heinsii. *domus urbsque et forma* Berol. Me- *Ante oculos urbs ac haeret fortuna locorum. domus et for-* *corum* Seguer. et Crev. cum duobus Heins. Hamburg.: *Ante domus urbis erat et forma locorum.* Heinsius tentabat: *Ante urbisque domus et forma locorum est.* Nos Guelferb. et cum plurimis aliis et vett. edd. sequimur. *oberrare* similiter en. Her. fur. 1146, 1281.

. SUCCEDUNTQUE. *Accedunt que* Leidens. pr. Palat. sec. et vett. add. *tecta locis* Francius.

. IMAGO EST. *est* Guelf. a pr. m. cum permultis codd. vett. omittebat.

. INGRAVAT. *aggravat* Serv. tres et vett. edd. Vers. *Aggravat* Serv. et alter cum vett. edd. *haec* Palat. prim. aiore codd. numero et vett. edd. *hoc* Guelferb. Put. cum aliis tuentur.

2. FIRMA TUETUR. *fida tuetur* Guelferb. *opus* Palatin. cum nonnullis Ciofani et Heinsii. Vers. sequentem littera picta Guelferb. incipiebat. Vers. 64. *cupiam* Heinsius et , *cupimus* editor Elector. Etonens. malebant. Vers. 65. *esit* Pirckh.

7. AMORIS. Ex uno Vaticano praeter necessitatem: *hono-* einsius admiserat. In schedis autogr. ad Fast. 2, 633: *omen* is scribendum esse ex Vatic. codice annotaverat.

Quod quoniam est anceps, intra mea pectora que
Alloquar, et nulli caussa timoris ero.
Nec meus indicio latitantes versus amicos
Protrahet. Occulte si quis amavit, amet.
Scite tamen, quamvis longa regione remotus
Absim, vos animo semper adesse meo.
Et quam quisque potest, oro, mala nostra leva
Fidam proiecto neve negate manum.
Prospera sic maneat vobis Fortuna: nec unqu
Contacti simili sorte rogetis idem.

V.

Vsus amicitiae tecum mihi parvus, ut illam
Non aegre posses dissimulare, fuit:

75. potest, aliqua. 77. vobis maneat. 78. rogetis

72. PROTRAHET. *Protrahit* Palatinus prim. et duodeci gares.

73. SCITE ETC. Hoc distichon pro spurio notant Hei Schraderus.

74. QUAM QUISQUE ex Palatin. pr. Jun. Leid. pr. Gall. Bern. Berol. Rel. Crev. et decem aliis. Guelferb. cu quis et vett. edd: *qua. aliqua*, quod pro vulgato: *oro* e et alio Vatic. Rottendorph. sec. Palatin. Heinsius recep Guelferb. agnoscitur.

77. MANEAT VOBIS ex Guelferb. Palat. pr. Franco Leid. pr. tredecim Heinsianis et vett. edd. recipiendum put

78. CONTACTI — IDEM. *Contracti* Guelferb. *opem* e biano, Hamburgensi et aliis nonnullis sese deprompsisse dici sius; in schedis Combianum tantum adscripserat. Nobis certius de illis codd. constabit, reliquorum librorum omn scriptura minime ineleganti consensus potior habetur.

V.

Ad amicum Francof. Berol. *Sanguine coniunctum N laudat amicum* Pirckh. Berol. *Ad Carum* Aldina. Reliqu tiones inscriptiones abhinc nullas habent.

1. USUS. *Osus* Guelferb. *Ausus* Leid. sec.

2. POSSES. *possis* Palat. primus, maior Heins. nu noster Rel. et vett. edd. praeter Bonon. et Ald.

me complexus vinclis propioribus esses
Nave mea vento forsan eunte suo.
cecidi, cunctique metu fugere ruinam,
Versaque amicitiae terga dedere meae;
sus es igne Iovis percussum tangere corpus,
Et deploratae limen adire domus.
e recens praestas, nec longo cognitus usu,
Quod veterum misero vix duo tresve mihi.
i ego confusos vultus, visosque notavi,
Osque madens fletu pallidiusque meo:

5. ruinae.

3, 4. NI ME COMPLEXUS — FORSAN EUNTE SUO. Burman- et duo nostrates editores haec non intellexerunt; quare aut dare conati sunt: *Qui me complexus, Nec me complexus*, aut pretando sategerunt. Lubet brevissime, quamvis nostrae non rovinciae, subnotare, construendum esse ita: Ni me complexus (nimirum post relegationem) vinclis propioribus, quam forsi- complexus esses navem meam vento secundo actam. Navem pro se ipso posuit, uti etiam 4, 5, 6; 1, 5, 17. Structurae m immutationem et declinationem a persona ad metaphoram 1, 9, 17, 19. *Dum stetimus* —

At simul impulsa est, (domus.)

haec latuisse Handium, V. D., de hoc loco disputantem ll. 2, p. 719.

5. METU FUGERE RUINAM. *metu ruinae* ex solo Palatino do non optimo recepit Heinsius. *ruinam* optimi fere con- : Palat. prim. Guelferb. prim. Vatic. Mor. Pirckh. Leid. prim. . Seguer. Rel. quinque Heinsii et vett. edd. omnes. Cfr. 7, 133. Fast. 3, 645. *meam ruinam* Bern. Crev. et plurimi. *inam* Francof. et Gall. Vers. 6. *dedere fugae* Pirckh. *de- nae* Seguer. pro v. scr. Vers. 9. *praestans* Palat. pr. et onon.

11. VIDI EGO CONFUSOS VULTUS VISOSQUE NOTAVI. *ego* t Putean. et ed. Bonon. *confusus* Gallicus. *vultu* Palat. *usus*que Guelferb. a manu sec. correctum in: *visusque*, quod Polit. Mor. Leid. pr. Reg. pro v. scr. et octo vel novem Hein- habebant. Fugit Heinsium ratio, cum omnes fere codd. id scriberet, coniiceretque: *visuque notavi*; Schraderus: *visosque vi* divinabat; poterat etiam quis: *visusque natantes*, scil. cuius locutionis exempla Markl. ad Stat. Silv. 2, 1, 17. col- Et eadem audacia emendavit idem criticus 1, 2, 105. Sed ta scriptura vera est: *videre* et *notare*, quae coniungi aegre at Heinsius, coniuncta leguntur Stat. Silv. 2, 6, 21;

vidi *ipse animosque notavi.*

gmenon illud: *vidi visosque* ubique fere obvium apud Ovidium.

Et lacrimas cernens in singula verba cadentes
 Ore meo lacrimas, auribus illa bibi:
Brachiaque accepi moesto pendentia collo,
 Et singultatis oscula mixta sonis.
Sum quoque, care, tuis defensus viribus absens;
 Scis carum veri nominis esse loco.
Multaque praeterea manifesti signa favoris
 Pectoribus teneo non abitura meis.
Di tibi posse tuos tribuant defendere semper,
 Quos in materia prosperiore iuves.
Si tamen interea quid in his ego perditus oris,
 Quod te credibile est quaerere, quaeris, agam;
Spe trahor exigua, quam tu mihi demere noli,
 Tristia leniri numina posse dei.
Seu temere exspecto, sive id contingere fas est;
 Tu mihi, quod cupio, fas, precor, esse proba.
Quaeque tibi est linguae facundia, confer in illu[d]
 Vt doceas votum posse valere meum.

29. tibi linguae est.

Vers. seq. *meo* Guelferb. in rasura habebat scriptum. Vers. *lacrimas quae cecidere bibi* Reland. pro var. scr.

15. ACCEPI meliores et plures codd. ex dodrante fere prima editione. Reliqui et edd. vett.: *excepi*. *nostro pend*. Leid. uterque, Jun. et tres. *presso pend*. Palatinus sec. et cum vett. edd.

16. SINGULTATIS Palat. pr. et plurimi, ex editis Bonon. servavit. *Insingultantis* Guelferb. *singultantis* Francof. teste H[ein]sio, Putean. Palat. sec. Serv. Busl. Jun. Leid. pr. Bern. Rel. rol. Crev. duodecim Heinsii, vett. edd. octo. *singultosis* Vers. seq. *defessus* Palat. primus.

19. SIGNA FAVORIS. *signa pudoris* pr. Vatic. Putean. Reg. pro v. scr. et tres Heinsii. *doloris* Reland. et alius, fortasse idem ab Heinsio inspectus. Vers. seq. posteriore[m] *meis* syllabam in rasura habebat Guelferb.

26. LENIRI. *molliri* Gall. Pirckh. Mor. pro v. scr. et Heins. *posse duci* alter Polit. Heinsius: *deo* volebat, quod n[on in]telligo.

27. SIVE ID codd. dimidio numero aliquanto plures, quos Palat. pr. Guelferb. Putean. Francof. Reliqui cum vett. *sive hoc*. *contingere certum* Francius.

28. ESSE PROBA. *esse fave* Barberin., unde *face* He[insius] eliciebat.

29. TIBI EST LINGUAE. *tibi linguae est* Heinsius ex

ruis enim maior, magis est placabilis irae;
faciles motus mens generosa capit.
ra magnanimo satis est prostrasse leoni;
gna suum finem cum iacet hostis habet.
pus et turpes instant morientibus ursi
quaecunque minor nobilitate fera est.
apud Troiam forti quid habemus Achille?
rdanii lacrimas non tulit ille senis.
ducis Emathii fuerit clementia, Poros
eclarique docent funeris exsequiae.

i libro correxerat; Francof. et Bern. ita habuisse vix credo. amen: *linguae stat facundia. est* Leid. uterque et quatuor t. Vers. seq. *doceat* Putean.

. QUO QUIS ENIM MAIOR ex primo Vaticano et tribus ıus se edidisse ait Heinsius: horum unus erat Leid. primus, ebat: *Quo quis enim est maior.* Sub rasura Guelferb. idem credo. *Quo quisquam maior* Serv. Reliqui omnes cum Berol. et Murmell. vett. edd.: *Quo quisque est maior;* Bellov. Spec. hist. 7, 119. et Spec. doctr. 5, 68. ita habet: *quis maior magis est etc.* Favet hoc scripturae Heinsiaıım in excerptis locum non habebat. Quidquid sit, de conne vide supra ad 2, 507. et cfr. Met. 11, 437, 38.

. FERA EST. *est* Guelferb. a pr. m. cum pr. Vatic. Pa. Mor. Serv. Busl. Berol. et alio omittit.

. QUID HABEMUS. *quid habetur* Busl. et alius Heinsii. *videtur* Seguer.

. QUAE DUCIS — POROS. *Quod ducis Eumachii* Bern. Leidensis uterque servavit, coniectura assecuti fuerant Nauin notis ad postremam Aldinam, Micyllus, Georg. Fabricius, ınnus, Tan. Faber. epp. 1, 38. *foros* Gallicus. *phares* einsii et Berol. Reliqui cum vett. edd.: *pharos,* Guelferb.: ınus: *pharus.*

. PRAECLARIQUE DOCENT. Istoc: *Praeclari* hesterna rosa ius esse quivis criticus iudicet oportet. Pro quo Putean.: iique, Servii: *Phariique,* duo Heinsiani: *Pompeique,* florileg. l. et v. scr. in Francof.: *Praeclareque.* Heinsius *Dariique* etc. corrigebat, acclamante Schradero: *feliciter! de eo agi ta.* Posterius certissimum est, sed duo genitivi moleste le- adiectivum *Dareus* esse non potest, quomodo Salvagn. ad Ib. v. 317. *Darei* pro *Dariaei* dictum putabat. Sed elicius ipse Schraderus: *Regalisque* repositurus erat, neque nimus propter quod suovetaurilia faceremus. Potest nomen latere; vin' igitur *Tharaei?* illud ultimum in fuga Codomangit: potest regionis; num fortasse: *Bactrini?* cfr. Appian. 21, §. 9. Apulei. Metam. p. 472. Oud.: potest adiecti-

Neve hominum referam flexas ad mitius iras,
  Iunonis gener est qui prius hostis erat.
Denique non possum nullam sperare salutem,
  Cum poenae non sit caussa cruenta meae.
Non mihi quaerenti pessumdare cuncta petitum
  Caesareum caput est, quod caput orbis erat:
Non aliquid dixi, violentaque lingua locuta est,
  Lapsaque sunt nimio verba profana mero:
Inscia quod crimen viderunt lumina, plector,
  Peccatumque oculos est habuisse meum.
Non equidem possum totam defendere culpam;
  Sed partem nostri criminis error habet.
Spes igitur superest, facturum, ut molliat Ipse

51. totam possum.

vum, vel participium, sed doctius et efficacius, velut: P cfr. Prisc. 8, 6. *funus* tunc esset *cadaver*, cfr. Markland. ad Silv. 3, 5, 52. *Collatique* si concedis in vulgatum abire po explica duce Marklando ad Stat. 3, 3, 134.

41. FLEXAS AD MITIUS. *versas iras* Francius malebat. *xas modo amitius* pr. Palat. *ad amicius* tres Heins. Crev. *nius* unus. *ad mitius aures* Seguer.

43. NULLAM SPERARE. *missam sper.* pr. Palat.

44. CUM POENAE NON SIT. *Cum non sit culpae* Palat. mus et unus vel duo. *Cum non sit poenae* decem fere codd., rum Bersmanni et Bernensis optimi, edd. vett. omnes, Vinc. B sp. hist. 7, 120. *Poenae cum non sit* Leid. sec.

45. NON MIHI. *Nec mihi* Reland. *cuncta parentum* Vers. seq. *Augustum caput* Reland. pr. v. scr.

47. NON ALIQUID DIXI ETC. Num *dixit* codd. exhib minus constat. Nostrorum certe et impressorum veterum agnoscit. *violataque lingua loquendo est* pr. Vatic. et Guel unde Heinsius coniiciebat: *loquenti*, memor fortasse illius in 2, 474: *Nec violant timidi piscibus ora Syri.* *velandaque lingua* Laurentius Santenius tentabat.

48. LAPSAQUE nostri quatuor. *Lapsave* vett. edd. Heinsianorum paulo plures illud, quam hoc.

50. HABUISSE MEUM. *habuisse meos* Guelferb. et p eam vett. edd. octo. *mihi* Reg. cum Moret. pro v. scr. et *meum* Palat. sec. Gall. Mor. a pr. m. quinque Heins. Bern. ed. Bonon. et Vincent. Bellov. Sp. h. 7, 120.

51. POSSUM TOTAM ex Palat. pr. Leid. utroque, Bu quinque aliis. Reliqui: *totam possum*, nisi quod *tantam def.* *sam* Barber. *totam possim* Berol., quod in schedis divina Heinsius. *coram possum* ed. Bonon. *def. vitam* Busl.

53. FACTURUM, UT MOLLIAT IPSE. Quam servavimus

tati poenam conditione loci.
utinam nitidi Solis praenuntius ortum
3rat admisso Lucifer albus equo.

Heinsiani codd. plurimi, nostri et vett. edd. omnes exhibe-
facturam Busl. habebat, *fatorum* sec. Palat., *ut* tres Hein-
niserant. Igitur in vulgata scriptura pronomen illud *Ipse*
ne sese haberet: more enim satis consueto pro clarioris cu-
omine, quod intelligitur, poneretur, velut Met. 1, 178. Fast.
:. Cic. de nat. deor. 1, 5. Sen. Herc. Fur. 798. vid.
ıd Her. 2, 20; si modo *facturum* haberet, quo referri posset,
deum versu abhinc duodetricesimo. Nec ad obsoletam illam
li formam, quam illustrat Gell. N. A. 1, 7., quaque ipse
13, 5. et 17, 9. confugiendum existimo. Qua de causa
s cod. Hafniensis scripturam: *superest*, *ut nostram molliat*
n malam iudicabat, ex Combiani var. scr.: *futurum: su-*
ut molliat ipse futurum eliciebat, postremo vel sine codd.
n, *ut molliat ipsum* suadebat. Burmannus quae hoc loco
: a re, quae agitur, aliena sunt: coniecturam, quam protulit,
Spes igitur superest, ut duram molliat ipse,
ıdero probari potuisse admiror. Nam *spes est*, *ut* veteres
Ausonii uno versiculo vix evincitur. Ignota hactenus fuit
Scaligeri de hoc loco sententia, qui adscripserat: *facturum*,
:et. Quae interpretatio istis correctionibus facile praestat:
onomen ubivis fere omittitur, si sponte intelligi possit, cfr.
, 393: *Posse fame vinci spes excidit*; Met. 9, 445: *cre-*
suis insurgere regnis; ib. 11, 787: *Indignatur amans invi-*
ere cogi; 14, 203, 204; Manil. 1, 414; denique ut hic se-
personae apud Sabin. ep. 3, 18: *Laederis et laesam scri-*
re tamen. Tamen non intelligitur, quomodo Carus, poeta
dicus, neque dum vel illa dignitate Caesaream domum at-
quae Pont. 4, 13. indicatur, id praestare potuisset, quod
Maximus totque multo potentiores Nasonis amici non va-
Neque versibus 29, 30. hoc poscitur, sed longe aliud, ut
ıtelligit. Restat igitur, ut hunc locum aut quoad eius fieri
terpretemur, aut emendemus. Simplicissimum forsitan fuerit
nem agnoscere eius generis, de quo doctissimus G. T. A.
us disseruit libri de Attractione L. L. p. 179. sqq. ubi ta-
n de enunciatis tantum, altero primario, altero per prono-
ativum adiuncto, agatur, hoc exemplum peculiare id habet,
ibus ordine enunciatis coniunctis vox *ipse*, quae ad secun-
rtinet, tertio additur, quod per *ut* coniunctionem a se-
uspenditur. Coniectura si opus sit, quod dubito, facillimam
e non dubito:
Spes igitur superest fauturum, *ut molliat Ipse*.
n, *scil. te*, uti Scaliger voluerat: *favere*, *ut*, ignota lexi-

VI.

Foedus amicitiae nec vis, carissime, nostrae,
Nec si forte velis, dissimulare potes.
Donec enim licuit nec te mihi carior alter,
Nec tibi me tota iunctior Vrbe fuit.
5 Isque erat usque adeo populo testatus, ut esset
Paene magis quam tu, quamque ego, notus a
Quique erat in caris animi tibi candor amicis
Cognitus est ipsi, quem colis, iste viro.

8. illi q. c. ipse.

cographis locutio, veterum exemplis satis constat, cfr. Pont. i 22: *At meus excusat caros ita candor amicos,*
Utque habeant de me crimina nulla, favet.
Seneca Controv. 1, 2, p. 98. Gron.: favetis *illi*, ut *quam pri servitutem mutet.* Tibullus 4, 6, 7. (edd. praeter Lachm.):
At tu, sancta, fave, ne *nox divellat amantes.*
cfr. Serv. ad Virg. Georg. 1, 18: favere *enim veteres etiam* i *dixerunt.* Certe ex hac scriptura illa vers. 28. in libro B orta videri possit, vel adeo debet.

VI.

Inscr. *Ad amicum* Francof. *Laudat amicum* Berol. *Ign plebi fedus collaudat amici* Berol. Pirckh. *Ad amicum, quo f liarissime usus* Aldus.

1. NEC VIS, CARISSIME. *nobis car.* Palat. pr. Putean. Bersm. Pirckh. Rel. Crev. et sex Heinsii. *non vis* viginti fo et vett. edd., excepto tamen Guelferb. Francof. Bern. et qui similes sunt. Vers. seq. *Non si* Bersm. Pirckh. Vers. 3. *n alter* Moret.

7. QUIQUE ERAT se tueatur licebit auctoritate Palat. p exc. Voss. Busl. et cod. Bersm. *Qui fuit* Leid. uterque. *Q quis es in* Berol. Reliqui omnes scripti et editi Heinsii et n *Quique est.*

8. IPSI, QUEM COLIS, ISTE. *ipsi* Palat. uterque, cod. Be Guelferb. Francof. Reg. Mor. Serv. Leidd. Jun. quatuordecim meliores Heinsii cum prima editione, Seguer. Rel. Berol. C *illi* paucissimi: Putean. Gall. cum duobus aliis et vett. edd. I qui cum Politianeis: *isti.* — *iste viro* ex prim. Vatic. Guelferb. lat. sec. Serv. *ipse* reliqui. Si quid hic difficultatis est, est i eo, utrum ex his pronominibus: *iste,* an: *ipse* locum habeat. I ores critici minus recte rem gesserunt. Heinsius emendabat: *deo*, vel sic tamen de mendo alio suspicatus, interpretem p

ita celabas, ut non ego conscius essem,
ectoribusque dabas multa tegenda meis.

s Jo. Schraderum Emend. p. 225, qui immanem illam mutam appellans totum distichon abolendum censet his argumentis: rem in amicis non esse Ovidianum, si vel Latinum sit: in edentibus et in sequentibus agi de amore mutuo Ovidii et, nihil igitur de Caesare, sed de candore Ovidii exspectandum : denique turbari denuo orationis decursum temporum muta— *erat* — *erat* — *est* — *celabas*, etc. Nam quartum frin est, iterari voces: *notus*, *cognitus*, *erat*, *erat*, *carior*, *caris*: ae enim non litteris tantum diversae sunt, secundae ex codd. ri poterant, tertiarum certe in hoc versu propria est significasi quasi fraternum amorem indicare voluit poeta. Reliquas tiones uno verbo licet eludere: *candor in amicis* non est canerga amicos, ipsi Augusto cognitus, qui illum ideo amabat, Burmanni interpretatio est, sed candor in amicitia, cui oppo- candor in clientela vel in potentiorum cultu. *cognoscere* est iri, probatum habere, quod notissimum, cfr. Met. 14, 15:

Quanta sit herbarum, Titani, potentia, nulli,
Quam mihi, cognitius, *qui sum mutatus ab illis*;

1, 8, 105. Met. 9, 727. Iam sive ad Celsum hoc carmen at, Fabii Maximi clientem, quod Politianus sese arbitrari in is Florentinis notaverat, sive ad alium apud Augustum ipsum siorem, quam rem vix diiudicaverim, tota hac ecloga nihil poeta, nisi quod ad illum finem collineet, ut ad auxilium sibi lum alterum permoveat. Prima igitur pars est, ut posse eum nstret: poterat autem ille salva existimatione sua, quia notiserat familiaritas cum Nasone, quia gratia pollebat. Alars est precatio, ut nunc velit, cum olim quo minus vo, per poetam steterit. Tertia pars est culpae excusatio. His positis mirum non est Schraderum offendisse in iis inter, quae coniungenda esse sibi citra necessitatem persuaserat. iro quomodo interpreteris, Servius docebit ad Virg. Buc. 4, ose *aries*: *ipse autem quod addidit, non vacat: nam sunt quaeronomina, quae addita nominibus faciant dignitatem etc.* *iste*, edidimus, refer ad *candorem* et versum licet accenseas iis, tibicines appellarunt veteres grammatici, cfr. Serv. ad Aen. 6., modo ne tam ineleganter abundare voculam credas, atque gata scriptura: *ipse*, sed ita, ut *ille* 3, 12, 39; Met. 8, 497; 28; Pont. 1, 1, 12. Cfr. Her. 20, 90:

Tam bene qui servit, serviat iste *mihi*;

4, 4, 3, 4: — *patrii candoris imago,*
Non careat nervis candor *ut* iste *suis*;

2, 5, 14: *Moribus* ista *tuis tam mitia vota dedisti.*
m. 2, 415: *Sunt qui praecipiant herbas, satureia, nocentes*
Sumere, iudiciis ista *venena meis.*

). NIL ITA ETC. *Nil mihi cel.* Berol. *quod non ego* unus anus: glossemata apertissima; noli cum Burmanno posteriori

Cuique ego narrabam secreti quidquid habebam,
Excepto quod me perdidit, unus eras.
Id quoque si scisses, salvo fruerere sodali,
Consilioque forem sospes, amice, tuo.
[Sed mea me in poenam nimirum fata trahebant;
Omne bonae claudunt utilitatis iter.]
Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo,
Seu ratio fatum vincere nulla valet;
Tu tamen, o nobis usu iunctissime longo,
Pars desiderii maxima paene mei,
Sis memor: et si quas fecit tibi gratia vires,
Illas pro nobis experiare rogo.

scriptura commendari putare Heinsii correctionem: cui Vers. seq. Fabri commentum propositum in epistolis Heinsio omnes commemorant: *cuncta tegenda.* Schraderus se adscripserat, cum damnare debuisset non una de causa.

15. SED MEA. *Sic mea* Jun. *mea me poenam* Leid. *facta trah.* Palat. prim.

16. OMNE BONAE CLAUDUNT. *Omne bonum claud.* prim. Guelferb. Serv. Bersm. et Vatic. apud Ciof. *Omne claud.* Bern. Jun. Rel. *Omne bonae et claud.* editiones plu post Aldinam secundam. Multa in hoc disticho tentata sun Janum Doezam, qui: *Omne bonae haec claudunt* et Jacobum rum, qui sequente Heinsio patre: *bonae ut claudunt* suad Burmanni altera coniectura solito minus est inficeta:

Dum pronum claudunt utilitatis iter.

Nos tamen in Nic. Heinsii et Jo. Schraderi concedimus tiam, spurium omnino videri distichon, vocis *poenae* poti significatu, qui requiritur, minime latino, quem nec supra 607. tulimus, admoniti. Causa autem interpolandi vocula vers. seq. a librariis minus intellecta fuisse videtur.

18. SEU RATIO ETC. *Seu fatum ratio nulla vitare* Bern. *nulla potest* Reg. pro v. scr. Gall. Pirckh. Jun.

19. TU TAMEN. Quoniam non immerito Heinsius in repetito tantulum per intervallum *tamen*, et quoniam in loco vix est, ut aliud quid lectum fuisse videatur, hoc fortassis substituendum est: *tantum*, levissima certe mu Istas particulas nullus non vel antiquissimus codex per scriptas olim habuit; ac plerumque *tn* significat: *tamen*, autem, velut in codice Reland. Fast. semper: *tm*, quod alias notare: *tantum*. *usu iucundissime* prim. Vatic.

21. SI QUAS FECIT TIBI. *si quas tibi fecit* Leid.

uminis ut laesi fiat mansuetior ira,
Mutatoque minor sit mea poena loco.
que ita, si nullum scelus est in pectore nostro,
Principiumque mei criminis error habet.
c breve, nec tutum, quo sint mea, dicere, casu
Lumina funesti conscia facta mali;
nsque reformidat, veluti sua vulnera, tempus
Illud, et admonitu fit novus ipse dolor.
quaecunque adeo possunt afferre pudorem,
Illa tegi caeca condita nube decet.

27. Nec leve, nec tutum est. 32. nocte.

23. *Numinis illaesi* Seguer. *fiat mihi mitior ira* Comb.
25. *Facque ita* Bern. *si missum scelus* Palat. prim.
26. PRINCIPIUMQUE. *Principiumve* Guelferb. Seguer. Reg. omnium editio et septem alii Heinsii codices. *Principium i crim.* Moret. Pirckh. *Praecipuumque* suadebat Heinsius.
27. NEC BREVE, NEC TUTUM, QUO SINT. *est* loco movimus itate optimorum et plurimorum codd. Palat. prim. Guelferb. m. Reg. Gall. Serv. Leidd. Bern. Berol. duodecim aliorum i; atque ita sine discrimine legitur Pont. 1, 6, 21. Quod illic post Heinsium legimus: *Nec leve, nec tutum*, factum id eo, quod hoc in loco in suis sibi schedis erravit Heinsius. tum nimirum invenio: „*Nec leve* Gottorph. *bene* unus." Viur igitur sibi olim probasse scripturam unius libri, quae in cis aliquorum habetur, verum sensu aeque paene cassa est, e altera: *Nec bene.* Reliqui libri scripti et impressi omnes id tur, quod revocavimus.
30. ADMONITU FIT NOVUS IPSE DOLOR. *amonitu* Palat. *ipse pudor* Vatic. prim. Palat. sec. Moret. pro v. scr. et alii eiusdem, opinor, notae, quippe ab Heinsio meliores apti.
31. ET QUAECUNQUE ETC. *Et quodcunque* Palat. prim. *nque at eo* Vatic. prim. *quaecunque deo* Servian. et margo is Micyll. et aliarum. *possint* Palat. prim. cum codd., si computo, decem, mediocris notae omnibus, et vett. edd. *afdolorem* Bern.
32. TEGI CAECA CONDITA NUBE DECET. *tegi sera cond.* Bonon. *nube* pro vulgato: *nocte* Palatini primi potissimum fide tum existimari velim, accedentibus Bersm. Busl. Pirckh. Leid. Moret. et Rel. v. scr. quatuor aliis Heinsii cum ed. Bo- quamvis olim iam Grutero placuerit, quamvis, si ad vivum a reseces, habeat fortassis, cur unice placeat. Nam *caeca* et *et nox*, et *nubes* passim dicitur apud Ovidium: *condere* autem m aeque, ac *nubem aliquid*, nisi addito alio substantivo, velut 8, 187: *Nox ubi me thalamis — Condidit;*

Nil igitur referam, nisi me peccasse, sed illo
  Praemia peccato nulla petita mihi:
Stultitiamque meum crimen debere vocari,
  Nomina si facto reddere vera velis.
Quae si non ita sunt; alium, quo longius absim,
  Quaere; suburbana est hic mihi terra locus.

---

38. **suburbana haec sit mihi terra, locum.**

neque ab hoc poeta dici memini, neque ab aliis dictum esse verim. *decent* Palat. prim. Caeterum Heinsius et Schraderu tum hoc distichon interpolationis suspectum habuerunt. V aperte impugnassent, non tecte insimulassent magni viri. Na emendatione Burmanni nihil aptius dici possit, quam hoc ipsum chon. Hoc si inter verba Ovidiana placere nobis vel dis dixerimus, cum argumenta in neutram partem parata hab nihil dixerimus. Floril. Berol. cum codd. omnibus agnoscit.

34. PETITA MIHI. *petita meo* Busl. et exc. Voss. seq. *meam crim.* solus Moret. pro v. scr.

36. NOMINA SI FACTO. Heinsii scripturam retinuimus promptam e sex illius codicibus nostrisque Guelferb. Bern. Reland. Aliquanto plures cum vett. edd. habent: *Nomi factis*; non prohibito hemistichiorum concentu, Lachm. ad Pro 5, 20; quamquam aequalitate illa in *nominibus* et *factis* sib positis facile carendum est, cfr. supra 2, 434:

Nomen adest rebus, nominibusque pudor,

et infra 5, 12, 12: *Remque piam praestas, et mihi verba fato* Palat. sec. Leid. sec. *si fatis addere* Pirckh. *Nomi ficto* Palat. prim. Crev. *Nomina sic ficto* cod. Bersm. *Nomi ficto* sedecim aut viginti quatuor Heinsiani, inter quos P Francof. et exc. Voss. praestant. *reddere verba* Palat. prim. litian. sec. Reg. et alius. *Nomine si vero reddere verba* Seguer.

37. QUAE SI NON ITA SUNT ETC. *ita sint* quatuor et prima eius editio. *alium quoque longius* Palat. sec. Jun. *quoque longius orbem* Pirckh. *longius absum* Serv.

38. QUAERE; SUBURBANA EST HIC MIHI TERRA cus. Vulgatam, quam in malam rem ablegatam voluimus, rissimos numeros habere iudicabat Schraderus, explicari non quivis sentire debebat: nititur auctoritate octo veterum editio quarum origo est Rubeana anni 1475. Si ab ista scriptura d seris, quodcunque arripias ex iis, quae Heinsius in schedis reliquit, plus habebit fidei, pleraque erunt elegantiora illa; ad autem agnoscendum, vel certe inveniendum, nulla opus est sa tate. Scripturam partim a Bersmanno, partim a Dan. H confictam: *suburbana hic sit mihi terra locum* pauculi, aliqui

VII.

e salutatum subito perarata Perillam
:era, sermonis fida ministra mei.

abuerunt. *suburbana est haec mihi terra locum* Guelferb. rsm. et sex Heinsiani. *est haec mihi terra locus* Bern. Be- v. Jun. *est hic mihi terra locum* Busl. et aliquot. *subur- t mihi terra locum* Crev. *est hic mihi terra locus* Palat. olitian. uterque, Putean. Francof. Reg. Gall. Moret. Rel. et novem alii cum prima Heinsii et veteri Bononiensi edi- . *suburb. est hoc mihi terra loco* Pirckh. Qui restant: *na hic sit mihi terra locus.* Harum scripturarum cum una per se absurda sit, damnandae ante omnia eae erant, *locum* habent. Eo enim recepto enunciatorum, quorum unt: *quaere* et: *sit*, vel: *est*, ea sancitur ratio, quae impro- st: *Si mentior, alio a te relegari volo*: hoc erat impune nam ab amico illo relegari non poterat; verba: *suburbana mihi terra* sensum nullum, ne absurdum quidem habent. simulac probaveris: *locus*, verba: *alium, quo long. abs.* enunciati loco erunt, primarium vero illud: *Si mentior, s mihi suburbanus est* vel *sit.* Sed posteriorem modum bri optimi et plurimi admittunt, neque aut sententia, aut cessit, indicativus. Nihil enim imprecationis his inest, si- nus, qualis in illis Fast. 4, 227: *si mentiar, inquit,*

Ultima, qua fallam, sit Venus illa mihi,

olex contestatio: tam vera dico, quam vere in suburbano . Ita per indicativos locutus est Eurip. Medea v. 411. *Ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαί* etc. Claudian. in I, 350: *— si talibus, inquit,*

Creditur, et nimiis turgent mendacia monstris;
Iam testudo volat, profert iam cornua vultur,
Prona petunt retro fluvii iuga, Gadibus ortum
Armenii texere diem etc.

alium, quo longius absim, quaere significant inventum alium um non iri; supplendum enim cogitatione: *si potes.* Ea gnat in iis praesertim imperativis, quibus praeponitur: *I* 1. 1, 7, 35. Art. am. 2, 222. Pont. 1, 3, 61. et alibi; um illis Met. 6, 201:

Ite sacris, properate sacris laurumque capillis
Ponite;

erbam perorationem minus ceperunt interpretes.

VII.

r. *Ad suum librum* Francof. *Ad Perillam* Berol. *Libros s suadet modo Naso puellam* Pirckh. Berol. *Jubet episto- Perhillam adeat* Ald.

Aut illam invenies dulci cum matre sedentem,
Aut inter libros Pieridasque suas.
Quidquid aget cum te scierit venisse, relinquet;
Nec mora, quid venias, quidve, requiret, agam
Vivere me dices; sed sic, ut vivere nolim:
Nec mala tam longa nostra levata mora.
Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti,
Aptaque in alternos cogere verba pedes.
Tu quoque, dic, studiis communibus ecquid inhae
Doctaque non patrio carmina more canis?
Nam tibi cum fatis mores natura pudicos
Et raras dotes ingeniumque dedit.
Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,

4. PIERIDASQUE SUAS. *Pieridasque tuas* Vatic. prim. tian. prim. et fortassis Palatinus secundus, lapso, cum e Grutero. *Pierideque*, ut solent, veteres editi cum uno vel scripto.

7. DICES, SED SIC, UT VIVERE. *dices sic ut me viv* Bersm. Pirckh.

11. TU QUOQUE. *Haec quoque* Putean. *dic Musis co* Reg. Put. Busl. Jun. Pirckh. Bersm. tredecim alii et ed. B *dic scriptis comm.* Bern. *dic tu diis* Reg. pro v. scr. *dic comm.* Crev. *dic musis et carminibus quid inh.* Seguer. *quid inh.* Guelferb. *et quid, ut quid, inquit* alii.

12. NON PATRIO. *num patrio* Vatic. unus et Seguer. *patrio* Leid. prim. *Ductaque* Francii vel Hoogstratani fuit mentum.

13. NAM TIBI CUM FATIS. Codd. triginta duo, inter Palat. prim. Guelferb. et meliores omnes, cum vett. edd. om *fatis*, reliqui libri: *facie*. Illi in schedis Heinsius olim adscrip *male*, hoc Schraderus probabat propter v. 33. sqq., ita tam coniiceret: *cum vita*, coll. 1, 6, 24. Burmannus *cum Fatis* pretabatur non indocte, cfr. Mythogr. Vatic. p. 40., quod simplicius fit in vulgata scriptura ex locis, quales hi: Pont. 4,

Atque ego si fatis *genitus melioribus essem;*

Fast. 4, 232: fatum *Naidos arbor erat.*

14. ET RARAS. *Et caras* Guelferb. Vatic. prim. Gott Rottendorph. *Clarias* coniiciebat Heinsius, improbante recte S dero propter ea, quae sequuntur. *ingenuisse dedit* Berol.

15. HOC EGO PEGASIDAS. *Hoc pegasidas* Guelferb. a *pegaseas* Palat. prim. *pegasias* Moret. m. pr. et sex. *eduxi* Leid. prim. *pegasidis ab undis* Gall. *in undas* Palat. Pirckh. Bern.

Ne male fecundae vena periret aquae.
rimus id aspexi teneris in virginis annis:
Vtque patet, venae duxque comesque fui.

16. NE MALE FECUNDAE. *Ne male e fundo* Palat. prim. elferb. ab antiqua manu, in rasura tamen vulgatae lectionis. *le effundo* Berol. *male e funde* Seguer. *malee*, vel *maleae fundo* id. viginti tres, inter quos meliores omnes exceptis Bern. et nn. *malee in fundo* Rel. *male fundo* Crev. Neminem novi, Maleam pro Taenaro dixerit: coniunxit utrumque quodammodo v. ad Virg. Ge. 4, 467.

17. PRIMUS ID ASPEXI. *Primus et asp.* Buslid. Palat. sec. m. et septem alii. *Primus ut asp.* unus Heinsii. *Primus id lerus ten.* Pirckh.

18. UTQUE PATET, VENAE DUXQUE ETC. Sic Palat. prim. r. Moret. Comb. *Utque pater venae* Gall. Pirckh. Francof. pro r. et duo alii ignoti. *pater venis* duo item incogniti. *pater* Reg. et alius. *pater Veneris* Politian. sec. Hamburg. Medic. Francof. a pr. m. Seguer. a pr. m. *pater iuveni* Jun. *pa-leno* Polit. prim. *pater patriae* Berol. *pater nati* Putean. *natis* Crev. Reliqui codd. omnes: *pater nate*, nisi quod lferb.: *patet nate*; vett. edd.: *pater natae*. — His ita accura- propositis, atque a Burmanno factum fuit, audi praestantiorum corum de hoc disticho iudicia. Heinsius nihil nisi: „latet ul- adscripsit. Schraderus Emendationum p. 225. totum pro sup- tio proscribit, quia nihil in eo dicatur, nisi quod in prioribus, ingrate repetantur: *primus*, *venae*, *dux*, quales repetitiones ria esse versuum spuriorum indicia constet, quia: *patet venae* ligi non possit. Huius argumentationis pars maxima eluditur, um libris plerisque legas: *Utque pater natae* et intelligas de igna, quam Nasonem habuisse fidem faciunt Pont. 4, 8, vv. 11, Tr. 5, 5, 19. Conferes autem locum simillimum Statii Silv. 3, 55:

Sic, ut mater amas etc.

noverca dictum. Lucraberis inde meliorem Heinsiana versus interpretationem: illam enim redarguit cum res ipsa, notissimis eius aevi poetriis, Plotia, Hostia, Sulpicia, tum sequens versus animadvertente iam Withofio. Sed tamen vel sic primum ora- s quaedam scabrities, ac deinde mira librorum discordia iudi- moratur. Verum et hos et Schraderi, qui restant, scrupulos i, nisi coniectura, posse desperandum est. Potest igitur noster psisse: *Primus* ut *aspexi teneris in virginis annis*,

Usque perennanti *duxque comesque fui*.

anaphorae figura et repetitionis offensionem et sententiae hiatum r hoc et superius distichon amolitur. *Ingenium perennare* dici- ut *amor* Art. am. 3, 42. quod verbum cum de perenni aqua perent librarii, sive quia *vena* substantivum proxime praecede- glossam adscripsere: *venae.* Hinc atque ex erroribus in ipso verbo commissis, uti et Fast. 1, 721; 2, 265., istae scripturae rorum natae sunt, quorum Puteaneus proxime a vero abest, Po-

Ergo si remanent ignes tibi pectoris idem,
Sola tuum vates Lesbia vincet opus.
Sed vereor, ne te mea nunc fortuna retardet,
Postque meos casus sit tibi pectus iners.
Dum licuit tua saepe mihi, tibi nostra legebam
Saepe tui iudex, saepe magister eram;
Aut ego praebebam factis modo versibus aure
Aut ubi cessaras, caussa ruboris eram.
Forsitan exemplo, quia me laesere libelli,
Tu quoque sis poenae facta ruina meae.

28. poenae fata secuta.

lit. prim. et Berol. soli interpolationem passi videntur. I quae mutavimus, partim ex codd. desumpta, partim levissi vides. Post hoc distichon sequitur istoc:

Tunc quoque, si forsan nostrum delevit amorem
Tempus, eram magno iunctus amore tibi

in Palatino primo multisque aliis codd. leviter inter se disc bus. Abest in Guelferb. Francof. Bern. Reg. Put. Serv Pirckh. Berol. Crev. Ex editionibus primus removit Aldus a et cum denuo irrepsisset aut Scaliger ipse, aut qui eius au obtemperaverunt. Confictum Schraderus putabat propter ram: *veneris duxque* etc. in priori versu. At ego ex opinio quam Sidonius Apollinaris sequitur epp. 2, 10. his verbis: *niscere, quod saepe versum Corinna cum suo Nasone co* Hic Perillam de Corinna, Corinnam de Iulia maiore, ut put interpretabatur, versu tertio huius carminis fortasse de S somnians.

19. SI REMANENT. *si maneant* Putean. et duo. I sequentem versum omittit Francof.

20. VINCET. *vincit* Bersm. Busl. Pirckh. Crev. et cum octo vett. edd. *vincat* Leid. prim.

21. SED VEREOR, NE TE MEA NUNC. Hunc verbor dinem Heinsius constituit secundum Putean. et duos tantum ex nostris accedunt Guelferb. Bern. Berol. *Sed ne nunc timeo* Mor. *Sed te ne mea nunc* tres Heinsiani. Reliqui cum vett. edd.: *Sed vereor ne nunc mea te fort.* Vers. seq *que meos casus* Francof. et fortasse Bern. Vers. 23. *tua mihi* Busl. *legebas* Serv. Vers. 24. *tuus iud.* duo Heins. *iud.* Reg.

26. CESSARAS. *cessabat* Palat. prim. *cessares* G Reg. Berol. Crev. et ed. princeps Heinsii.

27. EXEMPLO, QUIA ME. *ex. quod me* Bern. *qui* *Forsitan ex illo quo me l. l.* Schraderus,

28. TU QUOQUE SIS POENAE FACTA RUINA MEAE. ineptias librariorum: *Nunc quoque sit p.* Mor. v. scr.

, Perilla, metum: tantummodo femina non sit
via, nec scriptis discat amare tuis.

duplex est in hoc versu scriptura: altera interpolatorum li-
, quorum: *facta secuta* Vatic. prim. Polit. prim. Gottorph.
sec. et duo Heinsii: *fata secuta* Guelferb. cod. Bersm. duo
et ed. princeps eiusdem; altera Palatini primi et reliquo-
odd. et vett. edd.: *facta ruina*, nisi quod Crev.: *fata ruina*
v.: *poenae pars bona facta meae.* Si neutra istarum lectio-
ntelligi posset, excusari possent docti viri nova molientes,
is: *tacta Perilla meae*, Muretus: *facta remissa*, editor Ele-
Etonensium: *facta severa*; si par esset utriusque auctoritas,
verum esset, quod utrique simillimum esset, a nobis olim
itum: *facta supina*, eo sensu, quo Seneca ep. 49. init: *su-
et negligens* usurpavit. Iam vero utrumque, *fata secuta*
ruina explicatum suum habet, modo ne *exemplo poenae*
iungantur, quod ab omnibus hactenus factum video, sed
per se seorsim intelligatur: *eodem exemplo*, quemadmodum
Astron. 1, 460: *Credimus exemplo*, quod *analogia* explicat
, Bentleius non intelligit, ex usu linguae latinae ne Jacobus
Vir Dss. in programm. Lubecensi 1833. p. 22. adstruit;
Tristium imitator, 1, 414:

Cernimus exemplis oppida posse mori.

m sit codicum impar numerus, fides non eadem, origo
tionis aperta in scriptura: *fata secuta*, denique intellectus
olata forma multo, atque in altera expeditior; res omnis
rit, simul atque demonstraverimus, quid sit: *Tu quoque sis
facta ruina meae.* Figurate locutus est poeta: metaphora
is ipsi consueta, qua *ruinam* pro infortunio ac supplicio
issime posuit. Porro metonymia nequaquam insolenti *rui-
i* dixit, qui ruinam patitur h. e. calamitatem accipit. Hu-
e in hoc ipso vocabulo exemplum in promptu non habeo,
go eo, opus esse: rem eandem certe habes in illis ver-
, 17. sq.: *Dum stetimus, turbae quantum satis esset habebat*

Nota quidem, sed non ambitiosa domus;
At simul impulsa est, omnes timuere ruinam;

m stare, domum impelli? numquid cum domus ruina fie-
. 15, 424.) ipse fiebat? Iam si Perillam *ruinam poenae*
dicit poeta, facile eius mentem assequeris, si agnoveris
cutum esse Fast. 1, 523. sq.:

Victa tamen vinces, eversaque Troia resurges:
Obruet hostiles ista ruina domos;

n autem sententiam posuisse infra 5, 14, 22. sq.:

Area de nostra nunc est tibi facta ruina:
Conspicuum virtus hic tua ponit opus.

PONE PERILLA ETC. *Deme Perilla* Jun. *tantummodo
lla* omnes libri scripti atque impressi praeter Pirckh. Rel.
Heinsianos, qui receptam ab Heinsio scripturam habe-
m eiusdem, qui: *femina rara.*

DEVIA, NEC SCRIPTIS. Quod cum Heinsio exhibemus

Ergo desidiae remove, doctissima, caussas,
Inque bonas artes et tua sacra redi.
Ista decens facies longis vitiabitur annis,
Rugaque in antiqua fronte senilis erit;
Iniicietque manum formae damnosa senectus,
Quae strepitum passu non faciente venit.
Cumque aliquis dicet: fuit haec formosa, dolebis,
Et speculum mendax esse querere tuum.
Sunt tibi opes modicae, cum sis dignissima mag
Finge sed immensis censibus esse pares.
Nempe dat id, quodcunque libet fortuna rapitque

40. dat id cuicunque.

Putean. Serv. Pirckh. Jun. exc. Voss. Rel. et duo Heinsii alii suppeditarunt. *Devia neu* Gall. *Devia ne scriptis* Palat. Polit. sec. Francof. Berol. Crev. et septem Heinsiani. *De scriptis* Reg. Mor. Busl. et alius. *Devia ne a scriptis* Polit. *Neve vir nec scriptis* Bern. *Neve vir a scriptis* Guelferb. m. cum reliquis libris omnibus, praeter tres scriptos et ex Bononiensem, qui: *Nec iuvenis scriptis.* Unus praeterea: *N a numeris disc.* Vides item in hoc, ut in superiori disticho, plicem interpolationem, alteram paucorum impudentissimam, ram fraudulentiorem integrae Italorum familiae, sed plurium terea librorum, atque paulo ante; notabis etiam hic, ut illic, tianeum primum medium esse inter verum et fraudem. Grono Observ. 2, 3. legentem: *femina ne sit Devia, neu scr.* ius causis non sequimur. Reliquorum commenta oblivioni m cupimus.

32. BONAS ARTES. *tuas artes* Berol.

35. MANUM. Codd. solus Bersmanni videtur habuisse: *nus*, edd. vett. tamen omnes ante Aldinam secundam et posteriores.

36. STREPITUM. *strepitus* Guelferb. Polit. uterque, cof. et octo minoris rei: editiones hoc habere temere quid firmat.

37. DOLEBIS. *rubebis* unus Medic. *dolebit* floril. Ber Vinc. Bellov. Spec. hist. 7, 119.

39. SUNT TIBI OPES. Palat. prim. Guelferb. et m omnes codd., numero triginta et unum secuti sumus. Reliqui vett. edd. nostris: *Sunt et opes.*

41. DAT ID, QUODCUNQUE LIBET. Ante Heinsium i tionibus omnibus legebatur, quemadmodum etiam codd. longe rimi habent: *Nempe dat et quodcunque.* Nam soli ex tot Put. Gall. Bern. Jun. Leid. pr. et duo alii: *dat id quodc dat et quaecunque* Pirckh. Rel. *et cuicunque* unus Mediceus. culam *id*, quam tacitus Heinsius admiserat, retinemus, alteri e

Irus et est subito qui modo Croesus erat.
ngula quid referam? nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis ingeniique bonis.
ego, cum patria caream, vobisque, domoque;
aptaque sint, adimi quae potuere, mihi:
enio tamen ipse meo comitorque fruorque:
aesar in hoc potuit iuris habere nihil.
ibet hanc saevo vitam mihi finiat ense;
e tamen exstincto fama superstes erit.
que suis septem victrix de montibus orbem
rospiciet domitum Martia Roma, legar.

51. suis victrix omnem de.

nis parti nec ipse satis confisus suasit: *dat has cuicunque.* i igitur librorum potissimum sequamur auctoritatem in scri- et per se bona, et, si cum altera conferas, concinnitatis nomine abiliore? Vincentium idem legisse in vetustiore nostris omni- bro, certe *cuicunque* non invenisse existimo: alioquin non ita, eit, interpolasset hunc versum:

Largitur quodcunque libet Fortuna rapitque.

42. IRUS ET EST SUBITO. *Cirus et est subito* Berol. *Fit* *subito* Busl. *Fit cenius sub.* Reg. *Fit subito pauper* Rel. o. *Fit gracilis subito* Mor. Vinc. Bellov. et septem. *Esus* *subito* Putean. *Egenus est subito* Crev. Eodem modo pro: us libri alii: *crassus*, alii: *grossus*, singuli: *cossus*, *Cyrus*, alia.

43. SINGULA QUID REFERAM. Palatinus primus cum dimi- fere codd. numero et vett. edd. hoc tuetur; Guelf. Franc. liqui: *Singula ne referam.*

45. CUM PATRIA CAREAM. *non caream patria* Guelferb. n *patria* viginti Heinsiani partim meliores.

49. QUILIBET. Reg. a pr. m. Busl. et fortassis unus an al- laugerii correctionem habebat: *Qui licet.*

51. SUIS SEPTEM VICTRIX DE MONT. *suis victrix omnem* e sensu egregio, neque versus conformatione, cum si illum es, *omnem* langueat, si hanc, *domitum*, e codicum numero, pluris faciebat, atque oportuit, Heinsius edidit: Vatic. prim. Politiano. Palat. sec. tribus aliis et prima editione. *suis* Serv. et alius. *Dumque suum victrix* Seguer. *Dum septem* r *omnem de m.* Comb. Reliquorum librorum neque scriptus e impressus quisquam discedit a meliore scriptura, quam e fuga avimus.

Tu quoque, quam studii maneat felicior usus,
Effuge venturos qua potes usque rogos.

VIII.

Nunc ego Triptolemi cuperem conscendere cu
Misit in ignotam qui rude semen humum:
Nunc ego Medeae vellem frenare dracones,
Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tua:
Nunc ego iactandas optarem sumere pennas,
Sive tuas, Perseu; Daedale, sive tuas:
Vt tenera nostris cedente volatibus aura
Aspicerem patriae dulce repente solum,

54. QUA POTES. *quos potes* Putean. *quam potes* Gall. Pirckh. Franc. Leid. prim. Bern. et tres quatuorve. Novaru rum cupidi Leid. primi scripturam: *ipsa rogos* poterunt pr ne aut *quo usque*, aut *qua arte*, ut olim quidam, coniectent.

VIII.

Inscr.: *Patriam et suos videre desyderat* Ald. A superiori separatur in codd. Palat. prim. Guelferb. Put. Francof. Mor. I Jun. Leid. prim. Pirckh. Berol. Seguer. Crev. aliis, atque p editione. Gloss. Francof. a sec. m.: *Nova epistola secu quosdam et alloquitur autor quemlibet.*

1. CONSCENDERE CURRUS. *consistere curru* Vatic. p Guelferb. a prim. man. Palat. sec. et unus Mediceus.

2. IGNOTAM. *ignaram* Richelian. probante Burmanno. confer Met. 1, 134: *Fluctibus* ignotis *insultavere carinae*; Virg. Georg. 1, 50:

At prius, ignotum *ferro quam scindimus aequor.*

Schraderus tentabat: *immotam.* Santenius denique, probata sc in versu priori Leid. primi scriptura: *currum*, in hoc legebat: *rude.* Sed restabat, ut quis *rude semen* mutatum iret, fort auxilio scripturae cod. Seguer.: *rude nomen.* Verum est inte nec illud posse, nisi duplicem hypallagen animum inducas, q apud Virg. Aen. 6, 268. 8, 542.

3. VELLEM. *mallem* Vatic. prim. Palat. sec. Guelferb.

5. IACTANDAS. *iactantes* Palat. prim. octo Heinsii et i excepto Guelferb. *iactatas* Heinsii quinque. *portantes* duo.

8. PATRIAE DULCE REPENTE SOLUM. *patriae tecta vel meae* Voss. pro v. scr.

ertaeque domus vultus, memoresque sodales,
araque praecipue coniugis ora meae.
lte, quid haec frustra votis puerilibus optas,
)uae non ulla tibi fertque feretque dies?
semel optandum est, Augustum numen adora,
t quem sensisti, rite precare deum.
potens pennasque tibi currusque volucres
radere: det reditum, protinus ales eris.

rultum. 10. ora mihi. 11. quid o frustra. 15. Ille tibi pennasque potest currusque volucres.

9. DOMUS VULTUS. Heins. ad ὁμοιοτέλευτον vitandum sine correxit: *vultum*; cuius generis plurima in poetis multo in ta- curiosioribus reperiuntur. Nam de sensu nihil periclitamur, *mum* de familia accipiamus.

10. MEAE. *mihi* Busl. Rel. Berol.

11. QUID HAEC FRUSTRA. *quid hoc* quinque Heinsiani, prima editio et noster Reland. Isti neque sunt multi, neque Heinsii ctio: *quid o*, si penitius inspiciatur, locum hic habet. Adiuva- enim sententia et augetur oppositionis efficacia pronomine de- strativo. Burmanniani sane stuporis est putare agi hic de re- quocunque modo efficiendo, sed tamen ne ille quidem ineptire isset, nisi Heinsiana scriptura ei nocuisset.

12. ULLA TIBI FERTQUE REFERTQUE. *ulla tulit fertque* ic. prim. Guelf. Palat, sec. Rottendorf. His nominibus lectis, cio, iamiam iudicasti de scripturae pretio, nihil nos auditurus, el elegantissimam esse affirmaverimus. Ac iure quidem; *tibi* omen cave, otiosum esse credas; spectant ad illud e sequenti- verba: *quem sensisti*. Debilis esset ea ratio, si sibi opponeren- vanitas illa fabularum et sensus praesentioris numinis. *fertque* rtque Palat. prim. Guelf. et duodeviginti alii, *dies f. q. r. q.* Francof. Seguer. et unus vel alter. *ulla sibi fertque* Bonon. *s tibi non ulla fertque* Pirckh.

13. AUGUSTUM NUMEN secundum Hafn. et Medon. verum et is videtur. Quamquam reliqui libri omnes: *Augusti. nomen* ncof. Putean.

14. SENSISTI. *laesisti* Serv. Mor. pro v. scr. et quatuor. Heinsius olim et Burmannus in prima editione ediderant.

15. ILLE — CURRUSQUE. Ita codicis Palatini primi aucto- te, longe illa maiore, quam reliquorum librorum omnium, tradi- est, uno quidem apice omisso in: *potes* pro: *potens*. Tacit. 3, 70: *neque iubendi, neque vetandi potens*. *Ille tibi ca- s potest* Crev. *cursusque volantes* Bersm. *currusque volan-* Pirckh. et quatuor codd. cum ed. Bonon. Reliqui libri omnes: *tibi pennasqae potest currusque volucres.*

16. ERIS. *ero* Serv. et Seguer. a s. m.

Si precer haec; neque enim possum maiora prec
Ne mea sint, timeo, vota modesta parum.
Forsitan hoc olim, cum iam satiaverit iram,
Tunc quoque sollicita mente rogandus erit.
Quod minus interea est instar mihi muneris ampl
Ex his me iubeat quolibet ire locis.
Nec coelum, nec aquae faciunt, nec terra, nec au
Hei mihi, perpetuus corpora languor habet.
Seu vitiant artus aegrae contagia mentis,
Sive mei caussa est in regione mali:
Vt tetigi Pontum, vexant insomnia, vixque
Ossa tegit macies, nec iuvat ora cibus.

17. possim. 19. cum se satiaverit ira. 20. Tum. Et mihi.

17. SI — PRECARI. *Si preter hoc n. e. possum mai* Palat. prim. *hoc* etiam Guelferb. Bersm. Rel. et princep *possim* ex uno Italico admiserat Heinsius. *maiora rogare* vig duo codd., inter quos Guelferb. Palat. sec., puto etiam reliq notae; non Palat. prim., Francof., Putean. Burmannus quasi pturam „librorum fere omnium" recepturus erat, nisi statim retur, in hoc uno interpolatoribus priscis cautior.

19. HOC — IRAM. *haec olim* Putean. et octo Heinsii. *olim* tres eiusdem. Ex solo Juniano Heinsius ediderat: *cum tiaverit ira*, nullo ex nostris libris agnoscente, nisi quod Ber Stettleri constiterit fides, habuisse oportet: *cum se satiaverit* Nos quod res exigebat fecimus, caeterum Heinsii iudicium rev tes, quo illud, quod librorum consensu excluditur, leviter pra pervidit, scilicet tam levi discrimine, quo Palatini primi scrip *iras* vulgatae: *iram*, quam mutare ausi non sumus.

20. TUNC. Ita libri longe plurimi et praeter Guelferb. Putean., qui: *Tum* tuentur, etiam optimi.

21. QUOD MINUS ETC. *Hoc minus interea, quod ad muneris ampli* Barberin. *Quod minus interea est ad instar neris ampli* Relandinus. Hic certe librarius voluit: *sed star* etc.

24. HEI MIHI. Praeter Vatic. prim. et Palat. sec., qu quendos in scriptura: *Et mihi* Heinsius putavit, et duodecim sii, duos nostros, qui: *Heu mihi*, omnes libri aut: *Ei* cum a pr. m., aut cum vett. edd.: *Hei mihi*, quod sensu nostro tandum non fuit. Sequitur enim *meum malum*; quamobrem dicetur: *Hei mihi*, quam: *mihi habet*. Vers. 26. *Sive mea est et regione* Leid. prim.

e per autumnum percussis frigore primo
; color in foliis, quae nova laesit hiems,
ɔa membra tenet: nec viribus allevor ullis;
nunquam queruli caussa doloris abest.
nelius valeo, quam corpore, mente; sed aegra est
·aque pars aeque, binaque damna fero.
ɔt, et ante oculos veluti spectabile corpus
tat fortunae forma legenda meae.
ue locum, moresque hominum, cultusque, sonumque
rnimus, et quid sim, quid fuerimque subit;
us amor necis est, querar ut cum Caesaris ira,

). PERCUSSIS FRIGORE PRIMO. *percussus* Palat. sec. Bersm. n Jun.

). QUAE NOVA. *quo nova* Putean.

3. ASTAT — MEAE. *Astat* non quidem meliores omnes, Palat. prim. Guelferb. et duodeviginti Heinsiani. Reliqui ett. edd.: *Astans*. Verum *forma legenda* non tantum plundetriginta Heinsii, nostri omnes, sed etiam optimi cuiusvis e, Palat. prim., Itali, h. e. Vatic. prim. Politiani uterque, sec. Guelferb., tum Francof. Bern. Putean. etc. Igitur . et duo cum ed. Bonon.: *verenda*, Hamburgensis: *lugenda*, : *luenda*, ed. princ.: *tacenda*; qui restant libri, ut vides, non *videnda*, quod in octo vett. edd. nostris extat. De interpre- sitius *formae legendae* desperandum non videtur, quamquam, insium audias de apographo Edicti, quod secum abduxerit abundant illa verba: *veluti spectabile corpus*. Igitur aut, si coniungas *legere formam*, cogitabis quasi de pictura aliqua, *legi* docet Serv. ad Aen. 6, 34; aut si figurate dictum accipro *forma fortunae legendae*, ut *forma* idem sit ac *species* 3, 9, 30., ad partes vocabis exempla eius verbi insolentiora, vid. Markl. ad Stat. Silv. 1, 2, 267. Heyn. ad Virg. Aen. 15. Valer. Flacc. 4, 440.: *Proxima quaeque legens*; dem facere videtur eorum, quae de origine locutionis Servius t ad Aen. 6, 34.

7. LOCUM — SONUMQUE. *locos* cum edd. vett. nostris m plus minus codd. *cultumque* Moret. Leid. prim. *sonosque* cripti, princeps editio et veteres nostrae.

8. QUID SIM, QUID FUERIMQUE. *quis sim quis f.* Palat. Reg. Seguer. Crev. *qui sim qui f.* Guelferb. Palat. sec. sf. Bern. Put. Gall. Busl. Berol. et ed. princ. *quis sim qui* prim. *qui sim quid* exc. Voss. *fuerimve* Serv.

9. QUERAR UT CUM. Hanc scripturam ex Heinsianis libris us primus, Franc. et sedecim partim vulgares, partim ignoti

Quod non offensas vindicet ense suas.
At quoniam semel est odio civiliter usus;
Mutato levior sit fuga nostra loco.

IX.

Hic quoque sunt igitur Graiae, quis crederet? u
Inter inhumanae nomina barbariae.
Huc quoque Mileto missi venere coloni,
Inque Getis Graias constituere domos.
Sed vetus huic nomen, positumque antiquius u

5. positaque.!

cum prima editione tuentur, ex nostris Guelferb. Rel. et ve Reliqui: *ut de Caes.*, nisi quod tres: *ut tum C.*, Jun.: u Serv.: *ut iam.*

40. ENSE SUAS. *ipse suas* Putean. *ille suas* Segue *suas* exc. Voss.

41. AT QUONIAM. Palat. prim. et optimi quique H aliter non habuerunt. *Aut quon.* Guelferb. Serv. et sex cum prima illius et veteribus nostris edd. *Et quon.* Gall.

42. *sit mea poena loco* Bersm. *sit mihi poena loco* Leid. pr

---

IX.

Inscrr.: *De Medea* Francof. *Epla de eadem* Berol. *ep.* Pirckh. *Absirti terram narrat nece Naso notatam* Berol. I *Unde Tomos dictus* Ald. „Quosdam codd." superiori con notaverat Heinsius.

1. SUNT — URBES. *sunt urbes Graiae quis credere* Moret. et sex Heinsiani cum vett. edd. nostris. *sunt ubis quis crederet urbes* Seguer. *sunt unquam Graecae quis c urbes* Jun. *sunt unquam quis Graiae crederet urbes* Putean. *urbes Graiae quis crederet unquam* Palat. prim. Guelferb. in et punctis suppositis, Rel. editio princeps.

3. VENERE. *movere* Berol.

5. SED — URBE. *Si vetus* Palat. prim. *positaque* Palat. sec. Francof. et vix decem Heinsiani cum vett. edd. omnibus. Si qui inter illos meliores sunt libri, Italos puta simum esse, nam de Palatino primo, Putean. Bern. Bersm Voss. alterum constat. Si levis videtur discrepantia, quia, lent, proxima sibi nomina copulaverint librarii, obstant scrip *antiquitus* et: *urbi*, novem utraque codicibus tradita, non i

ıstat ab Absyrti caede fuisse, loco.
rate, quae cura pugnacis facta Minervae
non tentatas prima cucurrit aquas,
desertum fugiens Medea parentem
tur his remos applicuisse vadis.
procul ut vidit tumulo speculator ab alto:
pes, ait, nosco Colchide vela sequi.

17. nosco, Colchide, vela, venit.

ɜorum numero, qui: *positumque* servant: quamvis hoc de antum constet. Credibile autem non est eos, qui: *posi-* pro: *positaque* scribendo erraverint, statim reliqua corru- Probabilius multo est modo hac, modo illa ratione locum quem ita scriptum, uti exhibuimus, non caperent. Nam ıus quoque dubitasse videtur, utrum rectius diceretur, *po- nen*, an *ponere urbem*; utrumque dici posse intellexit; de vid. Fast. 4, 812. Manil. 1, 783. At nos utrumque di- poeta affirmamus. Nam nisi quis forte adverbium *antiquius* ndi gradu, nam *antiquum* habes Fast. 1, 641., repreben- ıgma illud tam Ovidianum spoponderim, ut quod maxime, t. 2, 260; 3, 225; Met. 13, 623. Addo acutum Schra- icium his verbis pronunciatum: „Mihi non satis latinum vi- *Sed constat huic loco fuisse nomen ab Absyrti caede; ideo fuisse* praestaret."

AB ABSYRTI. *et Abs.* Pirckh. Rel. et vett. edd. nostrae. ılat. prim. *assirti* Guelferb.

FACTA. *stucta* Seguer. a pr. m.; a sec.: *tuta Mi-*

QUEM. *Quam* Polit. prim. Palat. sec. quatuor alii et on.

HOSPES — SEQUI. *Colchide vela venit* Guelferb. Palat. olinensis, Seguer. et pauci. *nosco Colchide velá dari* uter- Polit. Bersmann. Putean. Moret. Francof. Reland. Crev. l. omnes. *Colchidus vela dari* Vatic. prim. *Colchidis vela* rn. *posco Colchida vela dari* Palat. prim. *Colchida vela* g. Gall. Serv. Busl. Pirckh. Jun. Leid. prim. *Colchida* a duodeviginti, *dari* quindecim. *Colchica* Moret. pro varia ı. *Colchide vela dedit* duo Heinsii; *vela velit* unus, quem primum in notis impressis dicit, Gronovii testimonio, quod osuimus, adversante. Denique Zulichemianus liber: *Col- la sequi.* Haec postrema loci pessime habiti scriptio sola ım tolerabilis est, et meruit in ordinem recipi. Is enim li- his libris et in Fastis non nisi egregia exhibet. Vulgata Heinsio huius loci conformatio et suspecta est propter , et propter scabritiem non mediocrem. *Hospitem* dici vo- tam: egregie! puto, etiam *socerum* dicere oportebat. At- ımode sane ita additur: *Colchide*, quod si abesset, quis *ho-*

Dum trepidant Minyae, dum solvitur aggere funi
Dum sequitur celeres anchora tracta manus;
Conscia percussit meritorum pectora Colchis
Ausa atque ausura multa nefanda manu.
Et quamquam superest ingens audacia menti,
Pallor in attonitae virginis ore sedet.
Ergo ubi prospexit venientia vela: tenemur,
Et pater est aliqua fraude morandus, ait.

18. attonito.

spes intelligatur, omnes nesciremus; si sciremus, vel si legatu *stis*, ineptissimum esset: *Colchide*. Restat, ut orationis insol notemus, cui nequaquam conferri possunt, quae Heinsius ad 2, 370. protulit; illis in exemplis iusto sermonis ordini imp tantum singuli vel plures interponuntur, dialysin vocant gra tici; huiuscemodi synchysin num sensus communis ferat, Atque hanc ob causam Heinsius coniiciebat: *Hostis*, *ait*, *Colchidi*, *vela*, *venit*: scilicet dissectus versus manet, cuius spersa erant membra. Sub tertia, quam posuimus, scriptura Palatini primi et multorum, qui leviter inde secedunt, pote tasse verum latere, erui ex illa farragine vix poterit ideo, corruptio non ex litterarum similitudine derivanda videtur: q esset, non nisi singulari casu legeremus: *vela dari*, usitatis quamvis hoc loco ineptam locutionem. Quare nihil tribuente iecturae subnatae: *Hospes*, *ait*, *nosco Colchica vela mari*, cuius farinae multae proferri possunt, nec tamen receptae scri ex toto fidentes id tantum monemus *hospitem* eleganter dic deam, quae 2, 526. Art. Am. 2, 381. Met., 7, 276. Hor. 5, 62. et saepissime quasi prae aliis *barbara* audit. Femini nere eam vocem semel tantum alibi Fast. 6, 510. Ovidius tamen usurpavit.

14. TRACTA. *pacta* coniiciebat Schraderus adducto i Heroidum versu.

18. ATTONITAE. *attonito* ex Leidensi primo (in no pressis Gottorph. nominatur) Heinsius receperat, accedente Rel. *sedet* ex Pirckh. Seguer. et uno alterove praeterea a novio Obss. 2, 3. et Heinsio adscitum noluimus mutare, q rell. ll.: *fuit* consensu tuentibus.

19. TENEMUR. *tetemur* Guelferb. adscripto saniore ta varia scriptura.

20. FRAUDE MORANDUS. *parte morandus* exc. Voss. *tenendus* Polit. prim. et Gottorph. pro v. scr. Ceterum He *Aut pater* legendum putabat, ne hiscentibus quidem int bus praeter Schraderum, qui probasse videtur. Opus mini *tenere* nauticum verbum, teste Serv. Aen. 9, 98., idem est, *petere*, *iter dirigere aliquo*, cfr. Met. 3, 690:

— *Diamque* tene;

quid agat quaerit, dum versat in omnia vultus,
Ad fratrem casu lumina flexa tulit.
ius ut oblata est praesentia: vicimus, inquit:
Hic mihi morte sua caussa salutis erit.
inus ignari nec quidquam tale timentis
nocuum rigido perforat ense latus.
ue ita divellit, divulsaque membra per agros
Dissipat in multis invenienda locis.
pater ignoret, scopulo proponit in alto
allentesque manus sanguineumque caput:
genitor luctuque novo tardetur, et artus
um legit exstinctos triste retardet iter.

23. vincimus. 32. moretur iter.

2, 140: *inter utrumque* tene. ib. 13, 721: *simulataque Troia* r. Vers. seq. *dum vertit* Seguer.
2. FLEXA. *versa* Palatin. prim. Leid. prim. Reland. et r.
3. VICIMUS. *Vincimus* meliores habere dicit Heinsius, de mihi non liquet: Putean. Gall. Mor. Busl. Jun. Leid. prim. tuordecim illius libri, Bern. Rel. Berol. Crev. ex nostris id ant; Palat. prim. Guelferb. Francof. et reliqui cum vett. edd. us id, quod retinuimus. Nam quae res Heinsii iudicio favent, elegantiae species et quod littera *n* per errorem facilius omitti addi videatur, vix tanti sunt, ac sex aliorum Ovidii verexempla, in quibus editores veterum librorum observantissimi tum maluerunt. Vers. 25. *ignati* — *timetis* Palat. prim.
9. SCOPULO PROPONIT IN ALTO. *tumulo prop.* Palatin. et duo, ex v. 11., uti et *ab alto* Jun. Rel. *disponit* exc. Leid. prim. *praeponit* Palat. sec. Bern. et duo. *suspendit* Vers. seq. *Exsanguesque manus* unus Heinsii. Vers. 31. *suo* Reland. pro v. scr. *nova tardet et* Palat. prim. uno omisso.
2. DUM LEGIT ETC. *Dum leget* Palat. prim. Reg. Gall. Busl. et quatuor Heinsii; *legat* Leid. prim. Bern. Berol. et *triste moretur iter* Vatic. prim. Polit. prim. Palat. sec. et einsii, nullus praeterea, ne Guelferb. quidem. *retardat* Pu- Gall. Illud, quod Heinsius sine haesitatione pigneratus est, e haesitatione loco movimus, his tamen argumentis. Priquia Danaos timemus et dona ferentes. Deinde, quia *mo-* r de eo dictum, qui *iter differt*, Ovidianum esse non videtur, o Latinum est: dicitur res rem morari, res hominem, homo em, homo seipsum, Art. am. 2, 690., homo rem, sed non quam agit, nisi addito infinitivo verbi, non, quod sciam, tivo nominis. Quodsi hoc in loco *iter moratur* intelligas

Inde Tomis dictus locus hic, quia fertur in ill
Membra soror fratris consecuisse sui.

X.

Si quis adhuc istic meminit Nasonis adempti,
Et superest sine me nomen in Vrbe meum,
Suppositum stellis nunquam tangentibus aequ
Me sciat in media vivere barbarie.
Sauromatae cingunt, fera gens, Bessique Get
Quam non ingenio nomina digna meo!

iter differtur, ut alia omittam, prolepsis illa, quae adiectiv inest, elevatur atque ad irritum cadit: *iter* enim *triste* d animo Aeetae, qui illud differebat. Haec res Heinsio pr specta causa fuit coniiciendi: *iusta morentur*. Contra in scriptura quid adeo displicet? repetitio verbi? at levis i potius est et ipsa repetitio, si adesset, excusationem habere positione eorum, quae per *que* — *et* copulantur; ipsam positionis frigus? at pertinet illa ad calliditatem Medeae e dam, quae ex altera re alteram captabat: et si vel max figura abusum esse poetam confitendum esset, more suo f Cfr. Fast. 3, 64. Her. 9, 78. 17, 158.

33. TOMIS. Sic Polit. prim. Guelferb. et quatuor. Vatic. prim. Putean. Buslid. Reland. Bernens. Crev. et Heinsii. Reliqui libri omnes scripti atque editi: *Tomos*, Serv.: *Inde Tomitanus dictus locus quia fertur*, et Be Rel. et schol. Senecae apud Burm.: *locus est quia*.

34. CONSECUISSE. *subsecuisse* Palat. prim. et quatu *conticuisse* Guelf. Ineptiora alii. Scholiastes Traiectinus S trag. apud Burm.: *Membratim fratrem dilacerasse soror*.

X.

Inscrr. *De frigore et ponto* Francof. *De suo exilio* *Qua docet Ovidius manet orbis parte fugatus* Berol. Pirckh. *bus cum gentibus vivat* Ald.

4. BARBARIE Heinsius ex Hamburgensi cod. recepit dente qualicunque Crev. et ed. Bonon. ex nostris auctoritat liqui libri: *barbaria*.

6. QUAM NON. *Quae non* quindecim Heinsii codd. e latino primo et Guelf., vett. edd. omnibus. Hos omnes ferr dicit Burmannus.

...n tamen aura tepet medio defendimur Istro;
...lle suis liquidus bella repellit aquis.
...cum tristis hiems squalentia protulit ora,
Terraque marmoreo est candida facta gelu,
Dum patet et boreas et nix iniecta sub arcto,

10. marm. c. f. gelu est.

8. LIQUIDUS. *liquidis* omnes fere libri, teste Burmanno: si ...rum quaeris, viginti sex septemve. Vers. seq. *scalentia* Pa...rim.

10. MARMOREO EST. Relicta Burmanniana scriptura, quae ... codicum fuit, Gall. Mor. Leid. pr., poteramus cum D. Hein... ...alat. pr. et codd. magnum numerum sequi, verbum omittere, ...eterum edd. et codd. Guelf. Put. Polit. utr., quindecim alio... ...ratio esset simplicior.

11. DUM PATET. In loco intricatissimo varias scripturas cum ...eulo exhibeam, quas inveni; sed scito periisse complures ab ...o in schedas separatas redactas. *Tum* pr. ed. Heins. *Dum* ...*tet* Pirckh. ed. Bon. *Tum statimur boream* Reg. *et nox* ...li, teste Heinsio. *et nos* unus. *nix ingesta* Put. *nix in-* ...Busl. *nix advecta* Seguer. *nix agitata* Moret. pro v. scr. ...*bitata* Francof. in text. *nix subiecta* Leid. pr. *nix iactata* ... vett. edd. *nix habitare sub a.* Palat. sec. Serv. Berol. ... ed. Heinsii et secundum eius notas impressas multi veteres: ... numerus infelici casu subtractus erat in schedis idiographis: ... tamen sub rasura, quam in vulgata scriptura habet Guelf., ...fuisse auguror. *sub antro* unus. In Burmanniana lectione: ...dunt Palat. prim. Put. Jun. Busl. — Nemo hucusque haec, ...vulgantur, intellexit. Ios. Scaliger abiiciendum distichon esse ...bat, notante Heinsio et, quod mireris, adstipulante. Quivis ...videt, nihilo rectius quae sequuntur pro apodosi esse posse, ... quae ingenti plus quadraginta versuum intervallo distant: ...*us aequato* etc., ut illo disticho: *Sive igitur* etc. repetantur, ...versu 10. abrupta fuerint. Emendationes ab Heinsio, Schra... ...aliisque tentatas praestat reticere. Ego interpretationem pri... ... propono dignam certe iis, qui mediocriter interpretari ma... ... quam confidentius emendare. Marklandus ad Stat. Silv. 2, ...7. docuit ventos a veteribus ore hiante pictos fuisse: *Boreas* ...*patet*, cum flat vehementissime. Quis ita dixerit praeter ...haticos sermonis inelegantis Diomedem p. 334. Putsch. et ... ad Ecl. 4, v. 20., hercle nescio. Et *nix* num *patere* recte ...r, dubito. Ergo nec de zeugmatis eius elegantia quicquam ...raverim. Emendationem iam olim periclitatus sum hanc:

Dum vetat *et boreas et nix habitare sub arcto;*

...ntentiae commoditate dubium non esse potest. Aestate a vi... ... incursu tutus erat; quales illi essent, ignorare Ovidio lice... Verum hieme nimio frigore e sedibus superioribus propulsis ... infestabatur. *Dum* causale habes 4, 3, 23. *premi ab axe*

Tum liquet has gentes axe tremente premi.
Nix iacet, et iactam nec sol pluviaeve resolvı
Indurat boreas, perpetuamque facit.
Ergo ubi delicuit nondum prior, altera venit,
Et solet in multis bima manere locis.
Tantaque commoti vis est aquilonis, ut altas
Aequet humo turres, tectaque rapta ferat.
Pellibus et sutis arcent mala frigora braccis;
Oraque de toto corpore sola patent.
Saepe sonant moti glacie pendente capilli,

19. male frigora.

est habitare versus septemtrionem, vid. 2, 190. *Axis* tre circumagitur, velut apud Germanicum v. 15. fortasse legend

Axis at in motu semper vestigia servat.

In verbis mutandis nihil piaculi commissum est: *vetat* et *pat* et *patet* certe facillime confunduntur. Simili modo Met. 11

Undarum incursu gravis unda, tonitribus aether,

reponendum fuerit: *crepat unda*: syllabae *is* atque *et* per c dia scripta haud aegre commutantur: *crapet* eodem errore tum erat, quo nostro in loco: *patet*. Vulgatam scripturam: e glossa ortam puto, quod mira illa eiusdem vocis variatio dit: id genus glossarum exemplis e codicibus collectis olim i ptione academica illustravi, quae repetere animus non est. scriptura casu in codicibus alias sane quam interpolatis serv detur: nam certe neque e glossa neque ex interpolatione qu oriri potuerit, intelligas.

12. TUM LIQUET. Praeter Palat. prim. Put. ed. prim. et duos codices omnes libri, scripti, impressi, Heinsiani, *patet* pro: *liquet*.

13. NIX IACET ETC. *Vix iac. et i. nec s. pluviaequ* prim. *ne sol* Guelf. man. pr. *non sol* idem man. sec. Rel. vett. edd. *pluviaeque* Rel. et quinque.

15. UBI DELICUIT. *ubi decuit* Guelf. *ubi defluxit* Pir tres. *deliquit* ed. Bonon. *necdum pr.* Mor. *altera crevit* L et tres.

16. BIMA MANERE. *bina manere* Palatin. pr. et *bruma man.* sex scripti. *bima iacere* septem scripti et vett.

19. PELL. HIRSUTIS — FRIGORA. *Pellibus irsutis* P primus cum triginta Heinsianis, nostris omnibus et vett. edd. praeter Putean. Francof. Pirckh. Berol., qui tamen: *et si* fortasse Guelf. sub rasura, nullus liber verum servavit. N *sutis* Serv. Bersm. in text. *hic sutisque* Bersm. pro v. sc *sutis* Francof. pro v. scr. *huc sutis, et longis* alii. *mala*, omnes libri: neque mutandi, quamvis eleganter Heinsius id causam video. Pont. 1, 3, 37:

Scythico quid frigore peius.

Et nitet inducto candida barba gelu:
daque consistunt formam servantia testae
Vina, nec hausta meri, sed data frusta bibunt.
id loquar, ut vincti concrescant frigore rivi,
Deque lacu fragiles effodiantur aquae?
e, papyrifero qui non angustior amne
Miscetur vasto multa per ora freto,
eruleos ventis latices durantibus Ister
Congelat, et tectis in mare serpit aquis.
aque rates ierant pedibus nunc itur, et undas
Frigore concretas ungula pulsat equi.
que novos pontes subter labentibus undis
Ducunt Sarmatici barbara plaustra boves.
: equidem credar, sed cum sint praemia falsi
Nulla, ratam debet testis habere fidem:

23. Udaque. 36. testis debet.

hiemem habes v. 44., improbam 1, 11, 41., pessimam Her. frigora gentes ed. Bonon. et cod. Seguer. similiter. fri- Bessi Reg. Interpolationes sunt, postquam vitium in priore parte pervulgatum esset, factae.

23. NUDAQUE. Udaque Comb., perperam ab Heinsio probata ura propter Virgilianum Ge. 3, 364: caeduntque securibus la vina. Simulatque intellexeris consistere non ita esse expli- m, ut v. 37: glacie consistere pontum et plurimis locis in re, sed ita, uti Metam. 15, 180: neque enim consistere flumen

Nec levis hora potest;

stare, ut v. 47. Met. 3, 660.; sive nuda cum Burmanno in- teris tegumentis carentia, sive conferas nudam Caesaris iram prox. v. 17. 18., nuda ossa Fast. 2, 376., certe oxymoron ue idem, neque quidquam vulgatae scripturae adversari vide- Vers. seq. nec exhausta sed data Palat. pr.

5. UT VINCTI ex Rottendorph. arcessendum putaverat Hein- ego Guelf. auctoritate retinendum existimo. Nam praeter Serv. duos scriptos et principem ed. Heinsii, qui: iuncti, libri: cuncti tuentur. concrescunt et seq. vers. effodiuntur prim. atque prius septem, posterius duodeviginti codd. Vers. rantibus istec Palat. prim. Vers. 30. et macies Busl. et Bonon. et Richel. strictis alius. repit aquis Pirckh.

1. RATES IERANT. ibant Reg. prim. ed. Berol. ierant Pirckh. ed. Bonon. ped. tunc itur Guelf. Vers. 33. sub- stitantibus Leid. prim. subterque latentibus Busl. subeunt Berol. subtus lab. Hugen.

36. DEBET TESTIS. testis debet Gall. Francof. Bersm. Rel.

Vidimus ingentem glacie consistere pontum,
Lubricaque immotas testa premebat aquas.
Nec vidisse sat est: durum calcavimus aequor,
Vndaque non udo sub pede summa fuit.
Si tibi tale fretum quondam, Leandre, fuisset,
Non foret angustae mors tua crimen aquae.
Tum neque se pandi possunt delphines in aura
Tollere: conantes dura coërcet hiems.
Et quamvis Boreas iactatis insonet alis,
Fluctus in obsesso gurgite nullus erit,
Inclusaeque gelu stabunt in marmore puppes;

45. quamquam. 47. ut marm.

et fortasse unus vel alter: quod cur recipiatur, causam sequor.

38. IMMOTAS TESTA PREMEBAT. immensas Put. Bern. Pirckh. Leid. pr. Bersm. et octo Heins. inviolat crusta prem. Francof. Seguer., quam scripturam Barth. iam noverat. Lepide argumentatur Burmannus: quia Micyllus testam pro glaciei frusto non recte acceperint, esse crusta. Verum Heinsius nihil eiusmodi sibi persuaser Fr. Gronovius id fecit. Ille de ἐποστρακισμοῦ lusu aptiss ferri iusserat interpp. ad Minuc. Fel. c. 3. Graecos fuisse Tomitas immemor fuit Burmannus. Vers. seq. Non Bern. *vidisse satis; dur.* Bonon.

40. NON UDO. *non nudo* Put. Francof. Guelf. et peiores. *sub nudo non pede summa f.* prim. Polit. prim. Palat. sec. Gall. et tres Italici. Interpolatores frigus in gl tari atque ita aptius indicari putabant. *summa fluit* Bern. *fluit* Busl. *clausa fluit* Leid. pr. Vers. 43. *Tum non possent* Serv. Heinsius coni.: *Tum ne se p. possint* etc. Francof.

45. QUAMVIS. Burmannus: *quamquam* se praeferre tot sibili concurrant. Si quid se dignum facere voluisset, co locos, quibus *quamquam* et *quamvis* occurrunt apud Ovidi dicisset, quod res est, magis solere cum coniunctivo efferri coniunctionem, in scriptis quidem exsulantis poetae. Qu haec fluctuabit quaestio, donec singulis in locis codd. cons rint. Velut hoc in loco non tantum propter sonum su quod dicit Ciof., puta sibilos Boreae convenientes, sed ide ferendum: *quamvis*, quia Ciofani aliquot libri, nostri cum prim. Guelf. Bern. tanto numero id tuentur, ut praeter ve Palat. sec. Seguer. Bersm. et fortasse Francof. nullum lectionis assertorem noverim.

47. IN MARMORE, quod optimi quivis et plurimi co bent: Palat. prim. Guelf. Francof. Bern. Put. Heinsian

Nec poterit rigidas findere remus aquas.
imus in glacie pisces haerere ligatos:
Sed pars ex illis tunc quoque viva fuit.
e igitur nimii boreae vis saeva marinas,
Sive redundatas flumine cogit aquas:
tinus aequato siccis aquilonibus Istro
vehitur celeri barbarus hostis equo;
tis equo pollens longeque volante sagitta
Vicinam late depopulatur humum:
giunt alii, nullisque tuentibus agros
custoditae diripiuntur opes;

50. Et — tum.

quibus adde quinque eos, qui: *in margine*, nostri quatuor, rerum esse facile evincam. *ceu marm.*, quod Heinsius ten- in censum non venit; *ut marm.*, quod vett. edd. omnes ha- inficetum est, quia in marmore neque includi, neque stare naves, quia si, uti debes, futurum *stabunt* aptum facias e re enunciato: *Et quamvis* etc., nihil opus illa qualicunque ratione est. Satis est borea flante non commoveri naves, ri alias assolet. Accentus igitur gravior cadit in verbum: ut; *marmor* pro aequore est, velut *aequor* pro quavis planicie. Virgiliana usum hoc loco nostrum concedo, quia levem rei e notionem inesse voluit, cfr. v. 10., parum venuste facturus, si vem tantum.

18. FINDERE REMUS. *stringere remus* Palat. prim. Digna libri praestantia scriptura; accedunt duo Heinsiani. *scindere* et vett. edd. sec. XV. omnes. Vers. seq. *pisces pendere* . et tres. vid. Heins. ad v. 48.

10. SED PARS. *Et pars* e Gall., putida auctoritate, admisit ius parum pro sua sermonis Ovidiani experientia. Tu confer , 855:

parva (l. *prima* e codd.) *quidem*, sed *quae contendere possis*;

283: — *quanto maiores herbida tauros*
Non habet Epirus, sed *habent Sicula arva minores*;

4, 686. 689: *Parva*, sed *assiduis humida semper aquis*;
Is mihi multa quidem, sed *et haec narrare solebat*;

139. *Est illis strigibus nomen*: sed *nominis huius*
Causa etc.

5, 55. Med. fac. 76. His exemplis patet scripturam omnium um revocandam fuisse. *tunc* ex Palat. pr. et Guelf. Vers. *boree nimii* Palat. prim. quatuordecim Heinsii, noster Rel. 52. *redundantes* Berol. et sex Heins. *flamine* Rel. *flumina* edd. praeter Bonon. Vers. 57. *tuent. egros* Palat. pr.

Ruris opes parvae, pecus et stridentia plaustra
Et quas divitias incola pauper habet:
Pars agitur vinctis post tergum capta lacertis,
Respiciens frustra rura laremque suum:
Pars cadit hamatis misere confixa sagittis;
Nam volucri ferro tinctile virus inest.
Quae nequeunt secum ferre aut abducere, perdunt,
Et cremat insontes hostica flamma casas.
Tunc quoque, cum pax est, trepidant formidine belli,
Nec quisquam presso vomere sulcat humum.
Aut videt, aut metuit locus hic quem non videt, hostem:
Cessat iners rigido terra relicta situ.
Non hic pampinea dulcis latet uva sub umbra,
Nec cumulant altos fervida musta lacus.
Poma negat regio; nec haberet Acontius, in quo
Scriberet hic dominae verba legenda suae.
Aspiceres nudos sine fronde, sine arbore campos:
Hei loca felici non adeunda viro!
Ergo tam late pateat cum maximus orbis,
Haec est in poenam terra reperta meam?

---

61. PARS AGITUR. *Pars igitur* Palat. sec. Vers. seq. *spicient* ed. Vicent. *Respiciem* Pirckh. Vers. 63. *miseru* pr. Vers. 65. *adducere* Palat. pr. et septem.

66. HOSTICA FLAMMA. *hostica turba* Palat. sec. et edd. excepta Bonon. floril. Murm. Vers. seq. *Tunc* Palat. quatuor. Vers. 69. *quod non videt* Palat. pr. Vers. 71. *ulmo* unus Medic.

73. POMA NEGAT. *vetat* Francof. Seguer. Crev. prim. Heins. et duodecim eiusdem libri. Vers. 75. *Aspiceret* prim. et alius. *Aspicio* Putean. Jun. *aspicies* unus.

77. TAM LATE PATEAT CUM. *cum late pateat tam* pr. *cum pateat tam late.* Serv. E. *cum patuit late* Barberin.

78. IN POENAM — MEAM. *in poenam — meas* Palat. pr. retinuimus Heinsius ex undetriginta codd. induxit; accedunt Alterum tamen: *poenas — meas* Francof. Palat. sec. et vett. omnes tuentur et possit imitatus videri Sen. Herc. Fur. 604:

— *in* poenas meas
Atque in labores non satis terrae patent.

XI.

ıis es, insultes qui casibus, improbe, nostris,
ȷue reum dempto fine cruentus agas;
es e scopulis, nutritus lacte ferino;
dicam silices pectus habere tuum.
;radus ulterior, tua quo se porrigat ira,
tat? quidve meis cernis abesse malis?
ra me tellus et inhospita litora Ponti,
ıque suo borea Maenalis ursa videt.
mihi cum gente fera commercia linguae:
ıia solliciti sunt loca plena metus.
fugax avidis cervus deprensus ab ursis,
ctaque montanis ut pavet agna lupis:
;o belligeris a gentibus undique septus
reor hoste meum paene premente latus.
sit exiguum poenae, quod coniuge cara,

4. quo se tua. 12. Cinctave.

XI.

crr. *Ad invidum* Francof. *Cuidam suo socio* Berolinensis. Naso *sui cuidam mala dissimulanti* Berol. Pirckh. *Invehi-* ıaledicum Ald.

SI QUIS ETC. *Quisquis* Bern., quod Heins. coniecerat. *ostris* Francof.

NUTRITUS. *et pastus* uterque Palatinus, uterque Politiani, atic. et praeter hos sex Heinsiani, (undecim enim in sche- nerat,) noster Reland. Fortasse hinc ortum: *educatus* ›. Serv. et duo, *eductus* tres. *nutritus lacte caprino* duo

TUA QUO SE. Scripturam hanc ipsam quidem Bersmanni codex et Pirckh. habent, sed non dubito, quin vera sit et la- illa: *ulterior aut quo se p.*, quam Palat. prim. Put. Fran- rn. et viginti unus Heinsiani, nostri duo libri, tum in illa, ieguer. servavit: *cum quo se.* Reliqui et vett. edd. vulga- ɿuuntur: *quo se tua*, in qua opposita sibi: *tua ira*, *meis* x sentias.

CUMQUE SUO BOREA. *Cumque truci b.* Palat. sec. et ld. praeter Bonon. *Parrhasis ursa* Busl. Leid. pr. Bern.

1. *fugax rapidis* Gall. Pirckh. ed. Bonon. et tres.

CINCTAQUE. *Cinctave* sedecim codd., vulgares praeter ancof. Bern. Vers. 15. *sit exilium poen.* Palat. pr. *poen.* ıi. Bern. Vers. 16. *Et patria* Leid. pr. Berol. Bern.

Quod patria careo pignoribusque meis;
Vt mala nulla feram, nisi nudam Caesaris iram;
Nuda parum nobis Caesaris ira mali est?
Et tamen est aliquis, qui vulnera cruda retract
Solvat et in mores ora diserta meos.
In caussa facili cuivis licet esse disertum:
Et minimae vires frangere quassa valent.
Subruere est arces et moenia stantia virtus:
Quamlibet ignavi praecipitata premunt.
Non sum qui fueram. Quid inanem proteris um
Quid cinerem saxis bustaque nostra petis?
Hector erat, tunc cum bello certabat, et idem.

21. diserto. 23. stantia moenia. 24. ruunt. 2
sum ego quod. 26. premis. 27. at idem.

18. MALI EST. est omittunt octo vulgares. Vers. tractat Palat. prim. cum quibusdam.

21. CUIVIS — DISERTUM. Sic idonea auctoritate Pal Guelf. Bersm. Put. sex Heinsian. et ed. Bonon. edimus. *qu disertum* decem Heinsii, nostri tres partim boni. *cuivis disert* liqui scripti et impressi, vulgaris notae omnes. Vide Los contra Heinsium disputantem ad Her. 14, 64.

23. MOENIA STANTIA. Sequimur Palat. prim. Guelf. cof. floril. Berol. undecim Heinsii, nostrorum unum. Reliqui et impressi: *stantia moenia.*

24. QUAMLIBET — PREMUNT. *Quilibet* Palat. pr. G Bern. et sedecim. *Quaelibet* Francof. Put. et sex. *Quodlibe* et floril. Berol. *Quemlibet* Berol. In fine versus: *ruunt* duo H nostri fortasse ii ipsi Seguer. et Crev. Hoc contra Heinsii m adscivit Burmannus; ac scire velim, quo pacto praecipitatum ruatur potius denuo, quam prematur.

25. NON — FUERAM. *Non sum ego quod f.* prim. V unus Medic. Guelf. Francof. *Non sum quod f.* Polit. sec. et Heins. *Non sum ego qui f.* Palat. sec. Reg. et sex. *No qui* Put. Bern. et duo. Nihil in his video quod mereatur re rum omnium consensui praeponi. *inanem protrahis* Palat. quatuor Heinsii, Berol.

26. NOSTRA PETIS. *nostra premis* Jun. Pirckh. Segue eiusdem, opinor, notae sex alii; male, iudice etiam Heinsio in dis. Neque enim puto sepulcrum Ibin Ovidio structurum Cfr. Burm. Anthol. lat. t. 1, p. 202. Contra saxis petere cralia monumenta puerilis petulantiae fuisse apud veteres qu probabile est, quamvis exempla, fateor, non succurrant. Pr interdum sine auctore coniectare, quam e collectaneis ineptire.

27. CERTABAT, ET IDEM. *certaret* Palat. sec. Guelf.

Tractus ab Haemonio non erat Hector equo.
› quoque quem noras olim non esse memento;
Ex illo superant haec simulacra viro.
uid simulacra ferox dictis incessis amaris?
Parce, precor, manes sollicitare meos.
nnia vera puta mea crimina: nil sit in illis,
Quod magis errorem, quam scelus esse putes:
ndimus en profugi, satia tua pectora, poenas
Exsilioque graves, exsiliique loco.
rnifici fortuna potest mea flenda videri:
Et tamen est uno iudice mersa parum.
evior es tristi Busiride: saevior illo,
Qui falsum lento torruit igne bovem;
uique bovem Siculo fertur donasse tyranno,
Et dictis artes conciliasse suas:
nere in hoc, rex, est usus sed imagine maior:

Vinctus ad Haemonios — equos. 38. Te tamen — moesta.

ic. *at idem* prim. Vatic. et Guelf.; idem pro Ovidiani sermo- ingenio sibi videbatur revocare primus Jacobus Roverus. Ego Fast. 4, 101., ubi paene omnes codd. ita habent, nondum in c iuris quid esse concedo.

28. TRACTUS — EQUO. Palat. prim. cum. codd. non pau- vett. edd. omnibus expressimus. *Vectus* Put. Francof. Polit. et duodeviginti vulgares Heinsii vel nostri libri. *Victus* Palat. Glossae videntur; illae autem interpolationes certissimae: *tus ad Haemonios equos* pr. Vatic. pr. Polit. *Vinctus ad Haem.* s unius Medicei et Guelf. a pr. m. Vers. 31. *dictis incendis* em codd. et vett. edd.

37. FORTUNA — FLENDA. Aliquot codd., praeter Bern. ta- nullus paulo melior: *mea flenda potest fortuna.* Ita edd. a gerio ad D. Heinsium.

38. ET — PARUM. Idem Naugerius introduxit hoc in versu *tamen*, quod Heinsius adversantibus tribus pluribus, quam su- iori in versu codd., viginti septem, quos inter optimus unus sque, tum nostris omnibus et vett. edd., retinuerat. Deinde e obus libris Bononiensi et Gottorpiano, quibus adde, si tanti est, trum Crev., pro vulgata scriptura: *mersa*, de cuius elegantia e Markl. ad Stat. silv. 5, 5, 52., frivolam: *moesta* receperat. d nemo posteriorum criticorum animadvertit, hoc omnes proba- t. *est duro* exc. Voss. *pressa parum* Zulichemianus. Vers. 42. *siliasse* Palat. pr.

43. IN HOC — USUS. *in hoc usus rex est* Palat. sec. Bern. ll. et vett. edd. omnes ante Ald. 1516. *est risus* Berol.

Nec sola est operis forma probanda mei.
Aspicis a dextra latus hoc adapertile tauri?
Huc tibi, quem perdes, coniiciendus erit.
Protinus inclusum lentis carbonibus ure:
Mugiet, et veri vox erit illa bovis.
Pro quibus inventis, ut munus munere penses,
Da, precor, ingenio praemia digna meo.
Dixerat. At Phalaris: poenae mirande repert
Ipse tuum praesens imbue, dixit, opus.
Nec mora; monstratis crudeliter ignibus ustus

44. EST OPERIS. *est tauri* Palat. pr. et tres. *est* Francof. Put. tredecim Heinsii, quinque nostri; *manifesta* mata. Vers. seq. *a dextro* Palat. sec. Bersm. Polit. uterq. Francof. et duodeviginti vulgares.

46. HUC — PERDES. *Huic* Put. Francof. Crev. que Polit. prim. Vat. et quatuor. *Hic* Palat. sec. et *Hac* Guelf. Bersm. Bern. Serv. et vett. edd. *Hanc* Busl. Put. et decem cum vett. edd.

49. UT MUNUS. *munus quod* Gall. Heinsius coniiciebat. Vers. seq. *munera digna* Reg. Gall. Busl. Bern: Crev. et qu insomniis Burmanno visi.

52. PRAESENS IMBUE. *praesens indue* unus Medic. pr *imbue* Gottorp. pro diversa lectione. Hinc Heinsius, quia: *p sens* nihili esset, corrigebat: *princeps.* Hoc quoque abiecto ne simo argumento Burmannus escendit ad: *praestans* coniicie Hunc iure increpans Ruhnkenius ad Callim. fr. 119., ubi de re: *Πρῶτος ἐπεὶ τὸν ταῦρον ἐκαίνισεν*, ad Heins ventum rediit. Ne quid dissimulem, favent illi verba schol Berolinensis in Ibin, v. 439. haec: — *Phalaris vero ei respon tu primus, inquit,* imbue opus tuum, *eumque intromitti iussit.* rum vulgata scriptura facillimum explicatum habet; confer *pr sentem pecuniam*, ubique obviam, vel Rutil. itin. 1, 25:

Praesentes *lacrimas tectis debemus avitis,*

vel audi Servium interpretantem illa Aen. 9, 404: *praesens curre*, i. e.. *ilico, statim.* An ignotum est, quam late pateat iectivorum et participiorum pro adverbiis usus? Ea res multo tior fuit veteribus glossatoribus, quam tot interpretibus partim ctissimis, in disticho Heroidum 7, 85, 86.

Haec mihi narraras: at me movere merentem;
Illa minor culpa poena futura mea est.

Ita cum simplicissime olim legeretur, miris modis singula verba serunt, luxarunt editores. Vetus interpres ad: *merentem* adscri rat: *iure*, h. e.: *merito.* Inde *Iure* vel *Ure* in textum mig brevioris versus.

;xhibuit geminos ore gemente sonos.
d mihi cum Siculis inter Scythiamque Getasque?
Ad te, quisquis is es, nostra querela redit.
que sitim nostro possis explere cruore,
)uantaque vis avido gaudia corde feras:
t mala sum fugiens tellure, tot aequore passus,
Te quoque ut auditis posse dolere putem.
ide mihi, si sit nobis collatus Vlixes,
Neptuni minor est, quam Iovis ira fuit.
go quicunque es, rescindere crimina noli,

54. querulos. 63. vulnera.

54. EXHIBUIT GEMINOS. *Emisit* Palat. prim. Put. duodecim ...ii. *geminos ore gemente* libri longe plurimi scripti, impressi ...es. *querulos* Moretanus in textu, Regius et tres pro varia ...ura. *ore fremente* prim. Polit. *ore tremente* Francof. exc. Jun. Seguer. et septem Heinsiani non nominati. Vides, ...oquidem offensioni esse debeat iteratio *geminos*, *gemente*, ...a re nihil affirmo, neutra voce per se suspecta aut ineleganti, mihi persuasi, licere per libros fortasse loco movere: *gemente*, *geminos sonos*. Heinsius adiectivum illud negabat se intelli-..., putaverim elegantiam quandam adeo habere. *Gemini* apud ...um et alios dicuntur quorum mixta vel confusa natura esset, ...n, Cecrops, Centauri. Inde figurate quodcunque ad illorum ...am pertinet *geminum* et ipsum dicitur. Ita *geminas vires* ...s Met. 12, 502., *geminum cruorem* Centauri dixit Sen. Med. ...l. Inde diversum non est, si vox tauro conveniens ab ho-... emissa *gemina* dicitur: duplicis enim naturae certe esse vi-... Itaque confidenter istoc reduxi, de reliquis non satis certus, ...t, necne syllabarum repetitionem Ovidius. Vid. Loersium ...s laudat ad Her. 10, 40.

55. SCYTHIAMQUE GETASQUE. Hanc scripturam e Vatic. ..., fortasse primo utroque, Combiano et Mediceo se recepisse ...at in notis impressis Heinsius. In schedis Polit. prim. Reg. ...s alios pro diversa scriptura omnes illam habuisse consigna-... *Scythicosque* Palatini, Francof. Bern. Bersm. Put. Guelf. ...o etiam corruptius,) Reg. Mor. Busl. Jun. Leid. prim. Reland. edd. nostrae praeter Bon., quae: *zizicosque*. *Scythicasque* *chitiosque* Berol. *Scythasque* Serv. Crev. Reliqui scripti et ...ssi inde ab Aldina secunda: *Scythiasque*.

56. QUISQUIS IS ES. *quisquis ades* „multi codices" teste ...anno: at Heinsio et nobis: Put. et Busl. *quicunque es* Got-... *querela venit* Palat. sec. et vett. edd. nostrae.

62. NEPTUNI MINOR EST. *Neptunique minor quam* Francof. ...ecim Heinsii vulgares, aut non nominati, nostri praeter Berol.

63. RESCINDERE CRIMINA. *rescindere vulnera* Reg. Gall.

Deque gravi duras vulnere tolle manus:
Vtque meae famam tenuent oblivia culpae,
Facta cicatricem ducere nostra sine.
Humanaeque memor sortis, quae tollit eosdem
Et premit, incertas ipse verere vices.
Et quoniam, fieri quod nunquam posse putavi,
Est tibi de rebus maxima cura meis;
Non est quod timeas: fortuna miserrima nostra
Omne trahit secum Caesaris ira malum.
Quod magis ut liqueat, neve hoc ego fingere cr
Ipse velim poenas experiare meas.

---

64. ulcere. 66. Fata. 73. hoc tibi.

Busl. Jun. Leid. pr. exc. Voss. Pirckh. Francof. Rel. p Heinsii. *rescindere vulnera* Moreti et tres, omnes pro dive ptura. Recte igitur numerum subduxit, sed de auctoritate librorum a suo iudicio descivit Heinsius, cum „duodecim ex ribus" eam lectionem tribuit, ideoque et illam et sequ. vera iecturam Jos. Scaligeri admisit: *ulcere*. Quia, inquit, re *crimina* latinum non est. Verum non aliter locutus est H epist. 1, 3: — *an male sarta*

Gratia *nequicquam coit et* rescinditur;

vel Ovidius ipse Met. 12, 544:

— *obductos annis* rescindere luctus,

quemadmodum libri omnes habent. Adde, quod frequenti id genus erroris est, quo librarii e versu proximo quae sibi posita legebantur, commutarunt. Hoc ubique obvium mag bas effecit in Fastorum disticho 6, 751. 752., omnium sani quam maxime genuino, si ita legeris:

Tunc cum observatas anguis *descendit ad* umbras,
Usus et auxilio est augur *ab angue dato*.

66. FACTA. *Fata* prim. Vat. Comb. Crev. et tres; 2, 148. Vers. 68. *incertas fertque refertque vices* Reg.

71. MISERRIMA NOSTRA EST. *miserrima vita est* Bu *serrima tuta est* Palat. prim. Rel. et quinque. E Pont. 2,

73. NEVE — CREDAR. *haec tibi fing*. Gall. *neve fing*. Bern. *hoc tibi f*. Voss. *hoc me fing*. Leid. pr.

XII.

igora iam Zephyri minuunt: annoque peracto
Longior antiquis visa Maeotis hiems:
ositamque sibi qui non bene pertulit Hellen
Tempora nocturnis aequa diurna facit.

XII.

Superioribus annectunt Guelf. Francof. Pot. Mor. Busl. Jun. ier. Crev. alii. Inscrr. *Hic conqueritur se esse exulem a pa-* Berol. *Naso se patriae multum tristatur ademptum* Berolin. kh. *Rogat mitiorem exilii locum* Ald. prior.

2. LONGIOR — HIEMS. *Tardior* Palat. prim. (sed idem ex- at in ed. Francof., ut fortasse miserrimo illo errore peccaverit hardus) et sec. cum edd. vett. *Largior* Pirckh. *antiqua* Pa- sec. Polit. uterque, Berol. et vett. edd. *ipsa Maeotis* prima Heins. *Meoptis* Palat. sec. *Meothis* Crev. *Meotis* quatuor mis litteris in rasura positis Rel. Offenderunt critici in cor- ' diphthongi barbarismo, deinde in defectu verbi finiti. Inde correctiones aeque bonae, Bersmanni: *meavit hiems*, cui fa- latini secundi scriptura et usus frequentissimus verbi *meare* lis atque siderum cursu, Heinsii: *Bootis hiems*, Schraderi: *hiems*; aeque malae, Jacobi Gronovii: *Largior Antoecis Athois hiems*, nescio cuius: *Matois hiems*, quia *Matoas* an- penultima Istri nomen fuisset. Multas utriusque notae sciens ereo. Discrimen quod nullum erat in voce: *antiqua*, removit annus. *Maeotis* corrigendum temere non videtur. Parum ad adstruendum illud faciunt exempla correptae longae syl- in vulgaribus vocibus: *Insulae Ionio in magno*, *Ilio alto*, *lithyia*, *praeacutis*, *praeustis*, de quibus vide Charisium, Va- Probum, Servium, suo quemque loco. Parum etiam ciunt vocales in Graecis vocabulis, quorum duplex forma it, aut esse potuit: *Macedonia sarissa* Met. 12, 466. *cho-* Virg. Aen. 6, 643. *Aeneis*, Pont. 3, 4, 84. *Nereides*, Sen. 336. *Eos* Aen. 11, 4. Multo adeo minus ambiguitatem vo- in barbaris vocibus possis allegare, velut in *Edonibus*, *Bi-* *s*, de qua re annotavit Heins. ad Tr. 4, 1, 41. Sed tamen exempla satis multa, in quibus Latini poetae Latina lege, licentia Graecas voces pronunciarunt. Ita Ovidius ipse *Io* dem pro iambo posuit Her. 14, 103. Reliqua sane apud se- inveniuntur. Rutilius *Harpyias* 1, 608. fecit choriambum, silv. 1, 2, 251. *Cous* iambum: ac quantumvis vituperatum Valckenario ad Callim. eleg. p. 30, 31. larga manu exem- imilibus illustravit Marklandus ad silv. 2, 2, 93; 4, 3, 59. cusabat Ovidii auctoritas, Ovidium exilium et status, quae

Iam violas puerique legunt hilaresque puellae,
  Rustica quas nullo terra serente vehit.
Prataque pubescunt variorum flore colorum;
  Indocilique loquax gutture vernat avis.
Vtque malae crimen matris deponat hirundo,
  Sub trabibus cunas tectaque parva facit.
Herbaque, quae latuit Cerealibus obruta sulcis,
  Exserit e tepida molle cacumen humo.

5. violam. 6. quam n. t. s. gerit. 10. parvaque t

ipse non semel deprecatur, velut supra 1, 17. Verbum vum si quis admodum desideret, poterit fortasse legere:

Longior antiqua est visa Maeotis hiems.

libris certe aliqua ex parte addicentibus.

5. VIOLAS. *violam* prim. Vatic. prim. Polit. Palat. sec. Medic. Guelf.

6. RUSTICA — VEHIT. Sic Palat. primus, Reg. et fere; quod vide, satisne se tueatur loco Tibulli 1, 4, 65:

dum robora tellus,

Dum coelum stellas, dum vehet *amnis aquas.*

Isti scripturae proximi sunt atque tantum in iis, quae nota discedunt: Leid. prim. Francof. Berol. (*quae*); exc. Voss. Barber. Bern. Rel. et duo (*Pomaque quae*); Serv. (*ser.* prim. ed. (*quae — vehet*); ed. Bonon. (*ser. dedit*). Inter est, quae extat in prim. Vatic. Guelf. a m. pr. Palat. sec. et bus: *Rustica quae nullo nata serente venit.* Inde discedunt uterq. (*terra ser.*). Tertia scriptura est cod. Pirckh. Moret. sex aliorum et vett. edd. octo: *Ruraque quae nullo nata vehunt.* Ita etiam unus Heinsii, nisi quod: *Pomaque* habet. lectio est Naugerii, ut puto, et librorum plurimorum: *Ruraque nullo nata serente ferunt.* In hac: *poma ser.* unus Heinsii, *que q. n. rura* duo. Praeterea: *Terraque quae nullo nata vehit* Gall. *Rustica quae n. terra colente gerit* unus Heins v. scr. Puteaneus totum versum omittebat. Variantium scripta ingens erat numerus in codd., qui non nominantur. *Rustica rae*, quam Burmannus non ferebat, memor, puto, litis cuius versu Italicorum Heinsii olim agitatae, respondet *agrestis* Fast. 4, 532.

8. VERNAT AVIS. *cantat avis* octo vulgares. *garrit* Bern. et tres. Vers. 9. *mal. matris crimen* Guelf. Jun. *volucris* Reg.

10. TECTAQUE PARVA. *parvaque tecta* Reg. Put. sec. Bern. et vett. edd. nostrae. At Palat. pr. Guelf. et quotquot sunt, alterum tuentur, multo id commodius spectat utrumque nomen adiectivo.

12. EXSERIT. *Excitat* Palat. prim. exc. Voss. Leid. quatuor. *Exit et expendit molle* prim. Vatic. Palat. sec.

oque loco est vitis, de palmite gemma movetur:
Nam procul a Getico litore vitis abest.
oque loco est arbor, turgescit in arbore ramus:
Nam procul a Geticis finibus arbor abest.
n nunc istic, iunctisque ex ordine ludis
Cedunt verbosi garrula bella fori.
sus equo nunc est, levibus nunc luditur armis;
Nunc pila, nunc celeri volvitur orbe trochus.
c ubi perfusa est oleo labente iuventus,
efessos artus Virgine tingit aqua.
na viget, studiisque favor distantibus ardet;
Proque tribus resonant terna theatra foris.

19. Usus equi.

expandit). Nimirum ita differt corruptela ab interpolatione. Pirckh. *Erigit* Bersm. Bern. Berol. et octo Heinsii. *Exit* t. Jun. unus Vatic. Crev. et alius. ed. Bonon. *Exiit* Rel. nus. *a tepida* Bern. et quatuor vulgares. Vers. 13. Fran- undecim vulgares: *est* omittunt, non ineleganter, cfr. lib. 175, 176.
4. NAM PROCUL. *Sed procul* Palat. prim. Put. Bern. et Verss. 15, 16. desunt in Palat. prim. Guelf. Put. Gall. eguer. Crev. Vers. 16. *Sed procul* Francof. et novem.
7. ISTIC. *illic* Gall. Rel. *iunctique ex o. ludi* Palat. prim. et octo. *iunctis ex o. ludis* Leid. pr.
8. CEDUNT. *Edunt* Palat. prim. Palat. sec. Bersm. exc. Put. Francof. et sedecim Heinsiani, Berol. et ed. Bonon. tantum a sec. m. *umbroso — foro* Palat. prim. et duo. - *foro* uterque Polit. Palat. sec. Bersm. Bern. et novem *garrula verba* Put. Bern. et quindecim scripti, vett. edd. Bonon. *garrula turba* coniiciebat Heinsius.
9. LUSUS EQUO. Vulgatam exhibemus, h. e. plurimorum rum et olim impressorum scripturam. *Ludus equi* Put. Fran- . Bern. Seguer. et duo. *Usus equi* Combianus, Rotten- s, Serv. et alius Heinsii, (puto Francof. innui, qui pro v. *Usus equis*; alius Italicus: *Usus equo*;) nostri Guelf. et Be- *Lusus equi* Palat. prim. et quinque vulgares. *Lusus equis* Vatic. et vett. edd. ante Aldinam secundam.
0. VOLVITUR ORBE. Ita Palat. prim. uterque Polit. Gall. Bersm. Berol. Francof. v. scr. et tres Heinsii. Reliqui tum tum impressi ante Heinsium: *vertitur orbe. arte trochus*

2. VIRGINE TINGIT. *tingere gaudet* Put. Francof. Palat. m. Bern. tres Heinsii et vett. edd. ante Ald. poster.
4. PROQUE. Scriptura non suspecta librorum haud raro

O quater et quoties non est numerare beatum,
Non interdicta cui licet Vrbe frui!
At mihi sentitur nix verno sole soluta,
Quaeque lacu duro non fodiantur aquae.
Nec mare concrescit glacie: nec, ut ante, per Ist
Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit.
Incipient aliquae tamen huc annare carinae,
Hospitaque in Ponti litore puppis erit:
Sedulus occurram nautae; dictaque salute
Quid veniat, quaeram, quisve, quibusve locis.
Ille quidem, mirum, ni de regione propinqua

28. vix fodiantur.

suspectorum Polit. utr. Palat. sec. Francof. Guelf. Put. et unius vulgarium. Reliqui cum Palat. prim. et vett. edd.: C

25. O QUATER ET QUOTIES. Ita libri optimi, nisi qu lat. pr. cum nonnullis: *O quater o quotiens.* Tamen vigin tuor Heinsii codices, nostri praeter Guelf. omnes, floril. B ed. Bonon.: *O quantum et quotiens.* Palat. sec. et Pirck *quantum o quotiens.* Rutilium Namatianum aliquoties Tri tatum constat, isque 1, 5. ita:

O quantum et quotiens possem numerare beatos;

Adeo certe non inepta scriptura illa est, quod credidisse vi qui illam Art. am. 2, 447. contra librorum fidem repudiarunt.

28. QUAEQUE — FODIANTUR. *Deque* Reg. exc. V *rae* prim. ed. Heinsii. *durae* Guelf. Serv. ed. Bonon. non i opinor. *vix fod.* Palat. sec. Rel. et duo, contraria sententia *fodiuntur* Put. *fodiuntur* Palat. prim. Bersm. Francof. cum viginti vulgaribus. Vers. 30. *Sarmaticus* Pirckh. et duo.

31. INCIPIENT. *Incipiunt* plurimi; nam id, quod rece tantum Put. Busl. Jun. et duo Heinsiani, nostri Guelf. Be Seguer. habebant. Palat. prim. Francof. Seguer. Bersm. G vett. edd. omnes: *Si tamen incipiunt aliquae huc*, quod ort ex non intellecto usu Ovidiano, quo *si* omittitur, vid. F 316; 5, 69, 70; 6, 113, 114. etc.; quae res Heinsio, puto, Schradero hoc in loco fraudi fuit, non Burmanno, quamqu nus recte interpunxit.

32. ERIT. *adest* Palat. uterque, Francof. Reg. Mor. m. Seguer. et fortasse, uti et priori in versu, plures: indidem ortum, unde dixi, est.

33. NAUTAE. *nando* Palat. prim.

35. NI tres tantum suos habuisse testatur Heinsius, c omnes: *nisi.* Vide hominis accurationem, aegerrime enim dignoscitur in libris. Vett. edd. nostrae praeter Bononiensem habent.

Non nisi vicinas tutus araret aquas.
rus ab Italia tantum mare navita transit:
Litora rarus in haec portubus orba venit.
e tamen Graeca scierit, sive ille Latina
Voce loqui: certe gratior huius erit.
quoque ab ore freti longaeque Propontidos undis
Huc aliquem certo vela dedisse noto.
squis is est, memori rumorem voce referre,
t fieri famae parsque gradusque potest.

36. ararit. 39. Graia.

36. NON NISI — ARARET. *Non michi v.* Guelf. *cautus* anus. *arabit* Leid. pr. pro v. scr. et duo ignoti. Hinc Hein- *ararit* corrigendum putavit. Quasi necesse esset dici *mirum* on *mirum esset*, et quasi *araret* non deberet explicari: *ara-* , *adiret* Jun. Pirckh. et duo, plaudente Burmanno. Vers. *Littora navis in haec* Palat. pr.

9. GRAECA. *grata* unus Italicus. Hinc Heinsius: *Graia.* est alicubi in his libris codd. ita habere, sed etiam in Fa- traque forma toleratur.

0. GRATIOR HUIUS ERIT. Videant, quomodo haec inter- itur grammatici. Certe quas explicationes ad manum habeo: , h. e. qui Latina voce loqui scierit," et „*gratior huius erit*, Latini sermonis usus gratior erit et iucundior, Latine loquar ius, quam Graece" non sufficiunt iis, qui aere lavantur et La- dicerunt. Quanto melius barbatulus ille cod. Relandini glos- qui ita: *huius h. e. illius navitae, vel illius linguae.* Nimi- ut *homo Latini sermonis* intelligendus, aut: *vox huius, sive* us, *sive Romanus fuerit.* Prius duriusculum est, postremum si *gratior* comparativum referas ad rem tacite subaudiendum: *Getarum lingua.* Hoc ipsum et alibi usu venit, et in Fasto- bco 3, 228: — *scutoque nepotem*

Fert avus; hic scuti dulcior usus *erat.*

hum loco si conferas nostrum, quemadmodum in Palatino ac secundo, Busl. et tribus Heinsianis, vett. editis nostris r Bonon., exstat: *certe gratior usus erit*, fateberis simili- Idque praetermittendum non duxi, quin monerem. Scripturae vel uno illo codice satis commendatae, neque per se ineptae, prae altera suspectae suffragatur Fastorum versus, quos li- secum in exilio habuit poeta, atque aliquoties inspexisse vide- aliquoties etiam emendasse, utrumque tamen frequentius cum a scriberet, quam cum Tristia: quae quatenus ad Fastos at alio loco disputabuntur.

1. FAS QUOQUE. *Fac quoque* Franc. coniecerat, atque id ipsum extare deprehendi in ed. Bonon. Quam sit elegans, quivis : optat enim poeta primum Italum, deinde vel peregrinum,

Is, precor, auditos possit narrare triumphos
Caesaris, et Latio reddita vota Iovi;
Teque rebellatrix tandem, Germania, magni
Triste caput pedibus supposuisse ducis.
Haec mihi qui referet, quae non vidisse dolebo,
Ille meae domui protinus hospes erit.
Hei mihi! iamne domus Scythico Nasonis in orbe est
Iamque suum mihi dat pro lare poena locum?
Di facite, ut Caesar non hoc penetrale domumque
Hospitium poenae sed velit esse meae.

---

51. deest est. 53. non hic.

postremo adeo barbarum. Tamen vulgata explicari potest. V... 47. *Te quoque bellatrix* Palat. sec. Put. Gall. Guelf. a pr. *Bellatrix posset tandem Germ.* Bern. Vers. 49. *referat* P... sec. Leid. pr. et duo cum vett. edd. octo.

51. ORBE EST. *est* omittunt Put. Bern. et plus minus cem vulgares.

52. PRO L. P. LOCUM. *pro lare terra locum* Palat. prim. Be... Gall. Mor. Busl. Jun. Leid. pr. Seguer. Rel. (sed: *locus*) et Heinsii. *pone domum* Berol. *terra domum* Put. *pene do...* Crev. *terra lacum* Bern. *terra situm* Francof. v. scr. — Ve... suspectum Heinsius pronunciavit; neque immerito. Erunt, qui secus videatur: erunt fortasse etiam, qui coniecturis Heinsii, Sc... deri, Burmanni, si apposuissemus, delectarentur. Duas tamen p... feram, alteram Withofii, alteram meam, illius ingeniosam, alt... ex ingenio Ovidii, variis scripturis utramque adiutam. *terra* nihil est, aut glossa alius vocis ac *poenae*; latere illa potest in s... ptura Berol. Quare Withofius Praemet. cruc. crit. p. 182:

Iamque tuum *mihi* das *pro lare* Ponte solum:

praeclare, quantum ad explicandam diversam scripturam. Ve... offensioni nihil est, nisi *locus poenae* tanquam inconcinnius di... Leve incommodum, quod persentiri facilius, quam demon... potest, non est quatuor verborum impendio eximendum. C... *terra* glossam esse vocis: *lare*; *domum* adscriptum fuisse supr... timam versus vocem, patet: ideo coniicio:

Iamque suum mihi dat pro lare poena larem.

acumine, ut puto, Ovidiano, vid. supra ad 2, 376. neque repu... tibus, quae sequuntur: *non hic penetrale domumque. Poena* l... habere fingitur, ut *Spes* Fast. 6, 362., eadem figura, qua h... *tium* habet.

53. DI — CAESAR. *Di faciant Caes.* Rel. et tres scr... non indicati. *facite hoc Caes.* Hugen. *non hic* Guelf. a sec. et Moret. *non hanc* Put. *non hunc* Francius tentabat, sc. l...

XIII.

supervacuus, quid enim fuit utile gigni?
sua Natalis tempora noster adest.
quid ad miseros veniebas exsulis annos?
ıueras illis imposuisse modum.
i cura mei, vel si pudor ullus adesset,
ı ultra patriam me sequerere meam.
e loco primum tibi sum male cognitus infans,
tentasses ultimus esse mihi.
e relinquenda, quod idem fecere sodales,
quoque dixisses tristis in Vrbe vale.
ibi cum Ponto? num te quoque Caesaris ira
remam gelidi misit in orbis humum?
ıt exspectas solitum tibi moris honorem:
deat ex humeris vestis ut alba meis,

5. inesset. 13. expectes soliti.

XIII.

ːrr. *Ad suum natalem* Francof. *Ad suum natalem diem Orat natalem magnum ne poscat honorem* Berol. Pirckh. *em suum* vett. edd.

SUPERVACUUS. *supervacuum* Berol. Crev. *utile nasci* rim. Put. Bern. et codd. plus viginti cum vett. edd. praeɔn. *utile nobis* prim. Polit. prim. Vatic. et Medic. Vers. *seri* Reg. Rottend. Bern. Guelferb. Berol. et prim. ed.

ADESSET. *inesset* Reg. Gall. Serv. Busl. exc. Voss. Pa- Guelf. Seguer. Berol. et decem alii, vett. edd. praeter neque auctoritate pari, neque elegantia, atque reliqui. Vers. ı *sum tibi* Bern. octo vulgares et vett. edd. *creditus inf.*

IAMQUE RELINQUENDA. *Inque relinquendo* libri plurimi. *linquendum* prim. Polit. et duo alii; *Inque requirendos* Put. ɔ*dales* exc. Voss. Heinsii coniecturam exhibemus, non quasi am; facillimam tamen expertus dixerim. Vers. 11. *non* Put. et, ut solent, nonnulli.

EXSPECTAS SOLITUM. *exspectes* unus Heinsii. *soliti* Mo- Heinsii et eiusdem prim. ed. Rel. Berol. *mihi moris* Gall. *honorem* Jun. Vulgatam revocavimus, quia *mos* cerimoram significat. Vide Festum eiusque interpp. sub vv. *Mos*

Fumida cingatur florentibus ara coronis,
Micaque sollemni turis in igne sonet;
Libaque dem proprie genitale notantia tempus,
Concipiamque bonas ore favente preces:
Non ita sum positus, nec sunt ea tempora nobis,
Adventu possim laetus ut esse tuo.
Funeris ara mihi ferali cincta cupressu
Convenit, et structis flamma parata rogis.
Nec dare tura libet nil exorantia divos,
In tantis subeunt nec bona verba malis.
Si tamen est aliquid nobis hac luce petendum:
In loca ne redeas amplius ista, precor,

18. dem pro me. 21. cupresso. 23. nihil exor.

et *Receptus mos. solitum honorem* habes Fast. 2, 639. et Vers. 15. *Fum. tinguatur* Palat. pr.

17. DEM PROPRIE. *dem pro me* e prim. Polit. ad Heinsius. *dem propere* Berol. et duo. *det propere* prim. ed. Quod recepimus extat in Palat. utr. Guelf. Francof. Put. et duodeviginti aliis. Qui restant cum vett. edd.: *dem pro geniale* Palat. sec. et Seguer. *vocantia tempus* Bern. No inale Burmannus coniiciebat: *Libaque deproperem gen.* etc., tasse memor Servii ad Aen. 12, 425: *properare et festinare dare veteres dixerunt. genitale tempus* tuetur Marklandus ad silv. 2, 3, 62; 2, 7, 130. Vers. 19. *non sunt* Bern. et scripti. Schraderus abiiciendum esse distichon denuo co propter repetita: *sum, sunt, esse.*

21. CUPRESSU. *cupresso* e sex melioribus recepisse Heinsius; in schedis Palat. sec. nominavit accedentibus nostris bus pessimis et vett. edd. Quoscunque meliores dici fas est, ter Italicos, alterum disertim tueri video.

22. STRUCTIS. *strictis* Palat. sec. Bersm. et duo. *peracta* prim. Vatic. Gall. Bern. prim. ed. Heinsii et q *flamma reperta* quinque Heinsii. Vulgata sanissima: exempla tionis reperies Sen. ep. 13. controv. 1, p. 82. Gron.

23. NIL. *nihil* ex tot libris tantum prim. Polit. Palat. Guelf. et tres Heinsiani habebant. Vulgatam praestare ob causam puto, qua *neque* in tertio hexametri pede non pro *non exor.* Serv.

27. PONTUS Polit. uterque, Gall. Mor. Jun. Francof. Berol. Crev. et novem. Reliqui omnes libri: *ponti.*

m me terrarum pars paene novissima, Pontus
Euxinus falso nomine dictus habet.

XIV.

ultor et antistes doctorum sancte virorum,
Qui facis ingenio semper, amice, meo;
uid, ut incolumem quondam celebrare solebas,
Nunc quoque ne videar totus abesse, caves?
cipis exceptis ecquid mea carmina solis
Artibus, artifici quae nocuere suo?
o ita fac, quaeso, vatum studiose novorum:
aque potes retine corpus in Vrbe meum.
uga dicta mihi; non est fuga dicta libellis,
i domini poenam non meruere sui.

. Euxini. 7. vatum quaeso. 10. meruere pati.

. EUXINUS. *Euxiniis* alter Polit., unde correctionem non
riam captabat Heinsius.

XIV.

scr. *Ad amicum qui libros allegarat* Francof. *Ad eum*
s libros collegerat Berol. *Antistem vatum monet ad sua*
colendum Pirckh. Berol. *Ad amicum ut librum tueatur*
ior.

. QUI FACIS. *Quid facis* Palat. prim. Guelf. a pr. man.
um dimidia fere pars, editi praeter Bonon. omnes. Gloss.
: *facis*, i. *e. faves*. *amice tuo* Palat. prim. Vers. seq. *Et*
lat. prim.

. SUSCIPIS. *Colligis* Palat. prim. exc. Voss. Francof. Mor.
r. prim. ed. Heins. et quinque. *Conficis* prim. Vatic. pr.
Palat. sec. Guelf. Serv. Jun. et quatuor. *Conspicis* Put.
erol. decem Heinsii et vett. edd. omnes. *Excipis* Gall.
unus. Reliqui quod servavimus.

. QUAESO, VATUM. *vatum quaeso* Gall. Serv. Jun. et Crev.
nus tacitus recepit. *studiose bonorum* Rel. *tuorum, viro-*
guli. *meorum* ed. Bonon.

. CORPUS. Ita optimus quisque, praeter Bernensem librum,
uorum dimidia pars. Reliqui cum vett. edd.: *nomen*. *car-*
rckh. pro v. scr.

. QUI DOMINI — SUI. *Qui poenam domini* Palat. prim.

Saepe per externas profugus pater exsulat
Vrbe tamen natis exsulis esse licet.
Palladis exemplo de me sine matre creata
Carmina sunt: stirps haec progeniesque mea
Hanc tibi commendo; quae quo magis orba
Hoc tibi tutori sarcina maior erit.
Tres mihi sunt nati contagia nostra secuti:
Caetera fac, curae sit tibi turba palam.
Sunt quoque mutatae ter quinque volumina,
Carmina de domini funere rapta sui.
Illud opus potuit, si non prius ipse perissem,
Certius a summa nomen habere manu.
Nunc incorrectum populi pervenit in ora:
In populi quidquam si tamen ore meum est.
Hoc quoque nescio quid nostris appone libellis,
Diverso missum quod tibi ab orbe venit.
Quod quicunque leget, si quis leget, aestimet
Compositum quo sit tempore, quoque loco.
Aequus erit scriptis, quorum cognoverit esse
Exsilium tempus, barbariemque locum.
Inque tot adversis carmen mirabitur ullum

11. extremas.

Put. Jun. Leid. pr. non illicita consonantia hemistichiorum. pati exc. Voss. ex glossa usitatissima.

11. EXTERNAS. *extremas* e septemdecim scriptis, bus, quantum scimus, omnibus, nisi Guelf. accedere Heinsius receperat. Vulgata satis tuta est et a sententia, usu loquendi. *Externas oras* habes apud Ovidium Met. 9, nisi misere fallor, 13, 406.

14. MEA EST. *est* ex melioribus tantum Francof. G Bern. addebant, tum tredecim vulgares. *progeniesque mei* vett. edd. praeter Bonon. consueta librariis structura, qu debuit Heinsius tentare: *mihi*. Vers. seq. *est* omnes libri praeter quinque Heinsii non notos, nostros Rel. Berol. V *sunt fratres* Gall. Vers. 18. *sint tibi* Richel.

23. INCORRECTUM. *incorruptum* Palat. prim. *per ora* sedecim Heinsii, duo nostri, melioris notae nullus.

24. MEUM EST. *mei est* Palat. prim. Guelf. a sec. et duodecim cum vett. edd. praeter Bonon. cfr. supr. 2, 23. V *si quis legat* Bern. *legit* Palat. sec. Vers. 28. *quove loc* Barber. Rel. et alius, ed. Bonon. Vers. 30. *barbariamqu* uterque, Francof. et sedecim cum vett. edd. praeter Aldina

ucere me tristi sustinuisse manu.
nium fregere meum mala, cuius et ante
ons infecundus parvaque vena fuit.
quaecunque fuit, nullo exercente refugit,
t longo periit arida facta situ.
hic librorum, per quos inviter alarque,
opia. Pro libris arcus et arma sonant.
us in hac terra, recitem si carmina, cuius
itellecturis auribus utar, adest.
quo secedam, locus est. Custodia muri
ummovet infestos clausaque porta Getas.
ie aliquod quaero verbum, nomenque, locumque,
ec quisquam est, a quo certior esse queam.
re saepe aliquid conanti, turpe fateri!
erba mihi desunt, dedidicique loqui.
eïcio Scythicoque fere circumsonor ore;
t videor Geticis scribere posse modis.

43. verbum quaero.

37. INVITER. *sustenter* Put. Francof. Bern. Busl. Pirckh. n Heinsii et eius prim. ed. *alarve* unus Heinsii.
39. RECITEM SI CARMINA. *recitem cui* c. „omnes fere i," testante Burmanno, hoc est, Jun. Leid. pr. Palat. sec. leinsii, noster Rel. vett. edd. praeter Bonon. et Ald. Reliqui i, inprimis Vaticani apud Ciof., Palat. prim. Polit. uterque, of. Put. Bern., quod exhibemus. Tamen Guelf. a pr. m.: n *cuius carmina*. *residens in carmina* Berol. Vers. 41. *quo sec.* Guelf.
43. QUAERO VERBUM. *verbum quaero* Jun. Leid. pr. Rel. distichon a sciolo profectum putabat Heinsius, assentiente dero. Is igitur sciolus illud certe exploratum habuerit, ad i Hyginum hoc carmen scribi, Palatinae bibliothecae prae-n, Ovidii familiarem: cui rei cum conveniant omnia, tum modo ones grammaticae longiore versu: *verbum*, *nomen*, iam apud nem frequentes, sed ad quemcunque in carmine non usur-e: versu breviore poetarum eius temporis cum grammaticis itudo tangitur, de qua vide quae Ibidi praefabimur; *verbum* *aliquod* technico sensu et *verba* publico atque communi v. iam recte reciprocentur et opponantur, patet, quamvis Hein-ugerit.
7. SCYTHICOQUE. *Geticoque* Palat. sec. Francof. et tres ett. edd. Vers. seq. *Scythicis* Busl. et duo. *modi* Pa-im.

Crede mihi; timeo, ne sint immista Latinis,
  Inque meis scriptis Pontica verba legas.
Qualemcunque legas, venia dignare libellum;
  Sortis et excusa conditione meae.

51. Qualemcunque igitur.

51. QUALEMCUNQUE LEGAS omnes libri, quotquot noti s praeter prim. Polit. prim. Vatic. Medic. Rottend. Palat sec. G a man. pr., qui: *Qualemcunque igitur*, quorumque auctorit Heinsius secutus est. Suspectissima olim est horum librorum fa repetitio verbi illa vere Ovidiana. Met. 11, 287 sq.:

— *tuaque haec pro parte* videto,
Qualiacunque vides. *Utinam meliora* videres.

LIBER QUARTVS.

I.

qua meis fuerint, ut erunt, vitiosa libellis,
Excusata suo tempore, lector, habe.
sul eram, requiesque mihi, non fama petita est;
Mens intenta suis ne foret usque malis.
c est, cur cantet vinctus quoque compede fossor,
Indocili numero cum grave mollit opus.
ntat et innitens limosae pronus arenae
Adverso tardam qui trahit amne ratem;
ique refert pariter lentos ad pectora remos,

7. Cantet. 9. Quique ferens.

ANNOTATIO IN LIB. IV.

I.

Inscrr. *Epla* 25*a* Pirckh. *Lectorem librum rogat excuset* *sum* Pirckh. Berol. *Excusat libros suos, si quid vitii habeant* na.

5. HOC EST. *Hinc est* Put.

7. CANTAT. *Cantet* Put. uterque Polit. Palat. sec. et quacim. *invicens* Pal. prim. *Hoc est cur cantet innitens pronus* Busl.

TRAHIT. *vehit* Put. Mor. Leid. pr. et vett. edd. octo.

QUIQUE REFERT PARITER. Nullus liber, quantum sciam, iecturae addixit: *ferens pariter*. Neque necessariam agno- intelligi hoc tam simplex nequit: qui remigat, in nume- re..igat? hoc est ita, uti dicit Rutilius I, 370:

Dum resonat variis vile celeusma modis.

In numerum pulsa brachia versat aqua.
Fessus ut incubuit baculo, saxove resedit
Pastor, arundineo carmine mulcet oves.
Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis
Fallitur ancillae decipiturque labor.
Fertur et abducta Lyrnesside tristis Achilles
Haemonia curas attenuasse lyra.
Cum traheret silvas Orpheus et dura canendo
Saxa, bis amissa coniuge moestus erat.
Me quoque Musa levat Ponti loca iussa petente
Sola comes nostrae perstitit illa fugae.
Sola nec insidias, nec iter, nec Thracia tela,

21. insidias hominum nec militis ensem.

Eadem sententiae iteratione noster usus est infra 6, 7, 8., ubi De in numerum vid. Serv. et alios ad Virg. ecl. 6, 27; Tursell. 3. p. 328. *remos referre* graphice ponit ipsum re laborem, cfr. Met. 11, 461. Quodsi hoc distichon a prioris *Capiat* suspensum non est, patet, cur prius a superiori ver *Hoc est* contra Heinsii sententiam separaverimus. Nempe *que* non praecedentibus, sed invicem utrumque laboris genus lent, quo naves promoventur.

10. VERSAT. *iactat* Palat. prim. et duo. *pulsat* Guelf. lat. sec. Francof. tredecim Heinsii, nostri tres. *lassat* P septem. *laxat* Crev. et duo. *movit* unus.

11. UT INCUBUIT. *ubi inc.* Guelf. Palat. sec. Franc duodeviginti. *saxoque* maior pars codd., meliorum fere di et vett. edd. Vers. 13. *trahenti* Busl. Vers. 14. *Fallitu cillae* Palat. pr. *Tollitur* prima ed. Heinsii.

15. LYRNESSIDE. *lerneside* Palat. prim. et viginti due *nerside* Guelf. *briseide* Gall. Rel. Crev. Aldina posterior. 19. *quoque lira levat* Guelf. *lira iuvat* Gall. *Musa* Richel.

21. INSIDIAS — TELA. *insidias interque treicia tela* prim. Busl. Pirckh. septem Heinsiani, Crev., sed hic: *tre intra nec threicia tela* unus. *insidias inter nec thracia tela* cof. Bersm. Reg. Mor. Seguer. Put., sed hic: *treicia.* *in inter treicia tela* Bern. Berol. *interque irentia tela* unus. *int rinthia tela* alius. *insidias threicia tela* Serv. — *insidias hon nec Thracia tela* Combianus. *insidias inter tot militis ensem* *insidias saevi nec militis ensem* unus. *ins. nec diri militis* alius. *ins. inter crudelia tela* Barberin. Reland. *insidias num nec militis ensem* exc. Voss. Reliqui, imprimis „optimi liores, castigatiores" Itali illi, Guelferbytani commilitones cum edd. omnibus: *insidias inter nec militis ensem.* — Ita dis variis scripturis, quas in Heinsii schedis et meis inveni, ve

'ec mare, nec ventos, barbariemque timet.
quoque, cum perii, quis me deceperit error:
t culpam in facto, non scelus esse meo.
icet hoc ipso nunc aequa, quod obfuit ante,
'um mecum iuncti criminis acta rea est.
ı equidem vellem, quoniam nocitura fuerunt,
'ieridum sacris imposuisse manus.
l nunc quid faciam? vis me tenet ipsa sororum:
Et carmen demens carmine laesus amo.
nova Dulichio lotos gustata palato
llo, quo nocuit, grata sapore fuit.
ıtit amans sua damna fere; tamen haeret in illis,
Materiam culpae persequiturque suae.

ıus a nobis intelligis fraudem interpolationis eiusque originem s- e plurimorum librorum scriptura nihil elici debere, si vel , velut per coniecturam Jacobi Gronovii:

Sola nec insidias, Sintae nec militis ensem;

biecta unius codicis auctoritate, quam Burmannus arripuit, rrepturus erat, redeundum ad eos, quos nos iam dudum, ius hoc certe loco duces sequendos putavit: ea de causa al- eius coniecturam merito honore prosecuti sumus. Scriptum it in vetustiore aliquo libro: *Sola nec insidias niter n thracia* hinc casu longius Palat., propius, atque solet, Francofurta- istat. de *insidiis* et *itinere* cfr. Pont. 1, 4, 32 — 34. de *ciis telis* ib. 4, 5, 35. Vers. seq. *barbariamque* codd. plu- et praeter Bern. et Guelf. meliores et in hoc genere accu- es.

26. MECUM IUNCTI. *mecum adiuncti* prim. Vatic. primus . Bersm. et decem alii: credo Itali, nisi quod Guelf. deest et inus primus adesse videtur. Sed hunc errorem Gruteri exi- verim: quamquam neque quid interpolatores, neque, si fallor, itores somniaverint, satis assequor: veram et elegantem vulga- esse supra disputavi. *mecum incerti* cr. Bern.

29. SORORUM. *sacrorum* Heinsiani libri maximo numero, m duo; quod receptum est Gallicus tantum et quatuor, ac of. cum Pirckh. pro v. scr. ostendebant. Verum nostri f. et Bernensis videntur accedere, testibus iis, qui contulerunt; et Crev. accedunt.

34. PERSEQUITURQUE. *prosequiturque* dimidia scriptorum et vett. edd., sed, si quaeras, e melioribus praeter Palat. et Put. nullus: quamquam plerique numero tantum consignati Quantumvis igitur in talibus unice codd. spectantes nihil cimus. Alibi eodem in discrimine, Her. 7, 112; Met. 8, *similem prosequendi* usum Burmannus immerito proscripsit.

Nos quoque delectant, quamvis nocuere, libelli:
Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
Forsitan hoc studium possit furor esse videri:
Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
Semper in obtutu mentem vetat esse malorum,
Praesentis casus immemoremque facit.
Vtque suum Bacche non sentit saucia vulnus,
Dum stupet Edonis exululata iugis;
Sic ubi mota calent viridi mea pectora thyrso,
Altior humano spiritus ille malo est.
Ille nec exsilium, Scythici nec litora ponti,
Ille nec iratos sentit habere deos.
Vtque soporiferae biberem si pocula Lethes,
Temporis adversi sic mihi sensus abest.
Iure deas igitur veneror mala nostra levantes,
Sollicitae comites ex Helicone fugae:

41. Bacchis. 46. sentit adesse. 48. hebet.

Vers. 39. *obtuitu* Palat. prim. et quatuordecim vulgares cum Bonon.

41. BACCHE. *Bacchis* prim. Vatic. Serv.

42. EDONIS. *Idonis* Politiani secundus, teste Gronovio: verum assecutus est Heinsius. Reliqui libri omnes: *Idaeis.* *lulata modis* Gall. prim. Vat. prim. Polit. Palat. sec. ed. pri et vett. nostrae praeter Bonon., interpolatorum artificium.

43. VIRIDI MEA. Ita Heinsius ediderat e prim. Vatic. sec. Rottendorf. et octo aliis. His intererat Palat. prim.; acc ab Heinsio omissi Put. et quatuor, nostri Guelf. Bern. Se Reliqui cum vett. edd.: *sacro mea*. Vers. seq. *est* Moret. B et pauci cum editis inde ab Aldina posteriore omittunt.

46. SENTIT HABERE. Pirckh. et sex alii: *sentit a* Librariis et Burmanno fraudem fecit constructio Graecanica v tissima, Met. 2, 599; 3, 540. etc. etc.

48. SENSUS ABEST. *tempus abest* Pirckh., quod cum mine dici putabat J. F. Gronovius. *tempus hebet* prim. Vat., partim probabat Heinsius. *sensus adest* Busl. Gott. *sensus* Medon. Nescio quis horum carminum editor postremam sc ram plurium codd. esse, alios: *sensus habet* ait exhibere, coniecturam esse; postremus apertus istius est error, et tame verissima, de reliquis ipse viderit.

50. SOLLICITAE. *Sollicitas* vetustissimum mendum om codd. et edd. usque ad Jos. Scaligeri tempora, qui primus c gendi auctor fuit. Vers. 54. *Caesare cum magno caetera* Pal Put. et sex.

rtim pelago, partim vestigia terra,
l rate dignatas, vel pede nostra sequi.
precor, hae saltem faciles mihi: namque deorum
:tera cum magno Caesare turba facit.
: tot adversis cumulant, quot litus arenas,
)tque fretum pisces, ovaque piscis habet.
prius flores, aestu numerabis aristas,
na per auctumnum, frigoribusque nives;
mala, quae toto patior iactatus in orbe,
n miser Euxini litora laeva peto.
lamen ut veni levior fortuna malorum est;
: quoque sunt nostras fata secuta vias.
uoque cognosco natalis stamina nostri,
mina de nigro vellere facta mihi.
nec insidias, capitisque pericula narrem,
ra quidem, veri sed graviora fide;

66. vera.

CUMULANT. *cumulat* omnes libri praeter Putean. et Heinsii, nostros Bern. et Rel.

QUAE TOTO PATIOR. *Quae patior toto* Palat. prim. et fere cum vett. edd.

EUXINI LIT. LAEVA. *Euxinii* Palat. pr. *litora laeva* e) Heinsio receptum est. *littora saepe* prim. Polit. *littora* edon. Reliqui omnes: *littora saeva*, vel: *scaeva*. Neque rem scripturam glossam puto eius, quam cum Heinsio ex-is, et littora Ponti *fera*, *deformia*, *inhospita*, *frigida* saepe ibris dicuntur. Tamen quae sequuntur faciunt, ne prolepsis im habere commode possit. Vers. 65. *neque insid.* Palat. t plurimi.

VERA — ETC. *Vera quidem patior sed* exc. Voss. *Vera fateor sed* Busl. et duo Heins. *quidem vidi sed* omnes li-:ter Comb. unum Vatic. et Crev., qui: *vera sed gr.* Sed rsuasum est eos libros tantundem ratione ac consilio a pri-:riptura abesse, quantum reliquos casu. Francii coniectura inter utrosque iter nobis praeivit, confirmanda ex illis 659: — *tam me tibi vera referre,*
Quam veri maiora fide;
;, 60: *Vera loquar*, veri *vix habitura* fidem;
, 661: — *nostras pervenit ad auras*
Fama, *nec a* veri *dissidet illa* fide;
que *veram fidem*, quae longe aliud quid significat, obtrusere vel correctores.

Vivere quam miserum est inter Bessosque Ge
Illum, qui populi semper in ore fuit!
Quam miserum est porta vitam muroque tueri,
Vixque sui tutum viribus esse loci!
Aspera militiae iuvenis certamina fugi,
Nec nisi lusura movimus arma manu.
Nunc senior gladioque latus, scutoque sinistr
Canitiem galeae subiicioque meam.
Nam dedit e specula custos ubi signa tumult
Induimus trepida protinus arma manu.
Hostis habens arcus imbutaque tela venenis
Saevus anhelanti moenia lustrat equo.
Vtque rapax pecudem, quae non se texit, ov
Per sata, per silvas, fertque trahitque lu
Sic, si quem nondum portarum sepe recept
Barbarus in campis reperit hostis, agit.
Aut sequitur captus, coniectaque vincula collo

68. Illi. 69. miserum, porta. 76. Induimur. 79.

68. ILLUM, QUI. *Illi, qui* Moret. Jun. et Gotto alius hic passim laudato. Quanto rectius vulgato, Heinsius quamvis aliquanto confidentius asseveraverim, in vulgata pari posse, quam ita Romanos locutos esse: *hoc mihi mise* negaverim. Certe Moretanus superiori in versu: *quam d* habebat. 69. *est* omittunt Mor. et quatuor.

70. VIRIBUS. *moenibus* Bern. Jun. duo alii, Comb. scr. *turribus* coni. Heinsius, *finibus* Francius. Vers. 71. *fugi* prim. Vatic. et Gall.; arridebat Heinsio. Vers. 72. *arma* Guelf. Francof. Serv. Leid. pr. Pirckh. et quatuor edd. Vers. 74. *meae* quatuor Heinsii.

76. INDUIMUS. *Induimur* Combianus, nullo, quod fideiussore alio.

79. QUAE NON SE. Ita Palat. prim. undecim Heinsii, Berol. Rel. Reliqui et vett. edd.: *quae se non*. Vers. 80. *que refertque* Palatinus primus, Put. Bersm. et nonnulli, nde ab Aldina secunda.

81. SEPE non nisi pro varia scriptura hi libri: F Moret. Rottendorf. Barberin. et Medon. servarunt. Vides interdum operae pretium facere, qui in lappam et zizani vetustorum librorum lineas crescentes, glossas dico et in menta, inquirimus. *sede* reliqui.

82. AGIT. Ita Francof. Put. Gall. Busl. Seguer. L et decem. Reliqui: *habet*.

83. CONIECTAQUE. *iniectaque* Palat. sec. Bersm. Be Pirckh. *collectaque* Put. Busl. ineptiora alii.

ccipit, aut telo virus habente perit.
ego sollicitae iaceo novus incola sedis.
ei nimium fati tempora lenta mei!
tamen ad numeros antiquaque sacra reverti
ustinet in tantis hospita Musa malis.
neque cui recitem quisquam est mea carmina,
nec qui
uribus accipiat verba Latina suis.
mihi, quid enim faciam? scriboque, legoque:
utaque iudicio litera nostra suo est.
e tamen dixi, cui nunc haec cura laborat?
n mea Sauromatae scripta Getaeque legent?
e etiam lacrimae me sunt scribente profusae,
idaque est fletu litera facta meo.
e vetusta meum tanquam nova vulnera novit,

84. cadit. 86. longa. 97. sentit.

PERIT. *cadit* Jun. et pro diversa scr. Gottorp. et Rot-. Vers. 85. Novum carmen orditur Reland. *Sarmaticae* ancof. pro var. scr. *nimis incolu* primus Polit. et Medic. diligentius Burmannus.

LENTA. *longa* libri Heinsiani tanto numero, ut praeter rimum et vett. edd. excepta Bonon. nullum sciam vulgatae e auctorem, quam tamen et per se satis elegantem, et vel o libro satis tutam, et Bentleii suffragio ad Hor. Epist. 1, satis commendatam e fuga revocavimus. Sic enim mortem poeta, aliter, quid sibi velit, ignoro cum Francio, qui ideo *incolam* malebat. Vers. 88. *hospita digna* Gall. pro: niectore Schradero. Vers. 89. *cum recitem* Palat. prim. ram Pirckh. et vett. edd. Vers. 92. *meo est* Reg. Gall. Vers. 93. *mea cura* Jun. et quatuor. *mea Musa* Moret.

ME SUNT. *sunt me* Palatini cum aliis multis peioris notae et vett. edd.

VULNERA NOVIT Palatinus uterque, Guelferb. Francof. ut puto,) Gall. Mor. Busl. Seguer. Pirckh. pro v. scr. et Heinsius indicare oblitus, fortasse oeto. *noscit* Put. *norit* quatuor cum vett. edd. *norunt* tres. *venit* Pirckh. *lae-* princeps Heinsii. Reliqui libri: *vulnera sentit.* Res ipsa vulgarius dictum insolentiori pro glossa ascriptum fuisse. re ac locutione eadem accidit Fast. 2, 490:

coeli pondera novit Atlas;

insius e codd. Puteaneo sec. Petav. sec. exc. Voss. et tribus ntra tot reliquorum consensum edidit: *sensit.* Illinc et a

Inque sinum moestae labitur imber aquae.
Dum vice mutata qui sim, fuerimque, recordor,
Et tulerit me quo casus, et unde, subit,
Saepe manus demens, studiis irata sibique,
Misit in arsuros carmina nostra focos.

99. Cum — quid sim. 100. quo me. 101. irata m

(a) Lachmanno V. Cl. ad Prop. I, 6, 24. disces, quid sit nec
neras; cfr. Theocr. II, 50:

Εἰθ᾽ ὑπομιμνάσκων τῶ τραύματος,

Quod ad temporum verbalium ordinem attinet, nihilo inc
emendatione nostra, ut vides, fit; quin quodammodo inae
illa levigatur, quam non uno in loco huius poetae invenias,
in Fastis 2, 191:

Saevit *adhuc*, *canamque* adiit *Saturnia* *Tethyn*;

3, 664: Fugit, *et in sacri vertice montis* abit (leg. habet);
5, 55: Excipit *Uranie*; *fecere silentia cunctae*;
Alius generis quaedam ex Heroidibus collegit Loersius ad
99. DUM VICE ETC. Hic secundam elegiam incipit
Dum Palat. uterque, Francof. Bersm. Gall. Busl. Seg
Crev. duodeviginti alii et vett. edd. omnes ad Gryphian
ut opinor. *Tum* Reg. Serv. prim. ed. Heins. *Tunc* Pal
vice Berol. *Cum* Guelf. Bern. Berol. et unus vel alter
nus. *quis sim* Gall. Moret. Jun. Leid. pr. Berol. Crev.
Hafn. Voss. Rel. Reliquos cum vett. edd. secuti sumus.
100. ME QUO. *quo me* Guelferb. Moret. Rel. et
Heinsii cum eius prima edit. *Et quo me tulerit* Busl.
sequimur. Accentum eundem habent illa 4, 4, 30:

Plus etiam, quam me *iudice dignus eram*.

Her. 20, 52: *Nec quemquam*, qui, vir *possit ut esse*, *fuit*.
101. SIBIQUE. *malignis* Hamburgensis, Busl. Jun.
Hoc Heinsius ocius recepit. Schraderus ita: „MS. al. *sibi*
studiisque sibique maligna —? ut *irata* sit glossa." His
vidit. Nimirum glossarum plurimarum origo est e scholis
chorum, in quibus aut magistri, aut tirones verba singula no
pretabantur, sed variabant. In Heinsiana scriptura scire ave
sint *studia maligna*. Hoc adiectivum apud bonos scriptore
eiusmodi notat, quod valde huc quadret; sermone barbar
lustrandum: *irata* adhiberi poterat, donec posthac in p
dices, mox doctorum virorum editiones immerito migravit.
102. FOCOS. *rogos* Guelf. Palat. sec. Francof. Bern.
duodecim Heinsii et nostri alii vulgares, vett. edd. ante
ster. In rebus funereis sane regnat illud participium ap
dium, sed tamen habes Fast. 4, 510:

Ille domum glandes excussaque mora rubetis
Portat et arsuris *arida ligna* focis:

Ubi si participium futuri magis proprium explicatum habere

ue ita de multis quoniam non multa supersunt,
um venia facito, quisquis es, ista legas.
uoque non melius, quam sunt mea tempora, carmen
terdicta mihi consule, Roma, boni.

II.

fera Caesaribus Germania, totus ut orbis,
cta potest flexo succubuisse genu:

2. potes — procubuisse.

uam hic, memineris interdum apud poetas illud nihil, nisi ad- paulo sonorius esse, velut Fast. I, 684.:

Neve graves cultis Cerealia dona, cavete,
Agmine laesuro *depopulentur aves;*

12, 8: *Tuque* negaturis *cera referta notis;* supra 1, 2, 36: *accipiemus aquas.* Met. 9, 303. 10, 269. Palatini primi tot librorum auctoritatem deserendam non censeo. *car- ta* coni. Burm. Sec.

3. ATQUE ITA Heinsius recepit e Put. Busl. Leid. prim. er., quibus accedere videtur Bern. *Quare ita* Francof. Barber. pro v. scr. *Ac ea* Gall. Crev. *An ea* Berol. *eadem m.* Reg. Serv. Reliqui omnes: *Atque ea de m.* haec nihil diversae scripturae in hoc et sequenti disticho , quod indicet, melius olim illa inter se coniuncta fuisse: enim omnia esse nemo negabit, qui reputaverit, quanto utraque sententia collineare potuisset ita fere: Excusandus t quia meliora edere non potui, aut quia mala plura nolui. Heinsio levi brachio haec attingenti non subscribo, ipse mihi emendationis lapidem movendo non satisfacio. Vers. 106. *ona* Guelf. Francof. Gall. Serv. Berol.

II.

periori adiungunt Guelf. Francof. Jun. Crev. Inscrr.: *Naso rm gaudet sumpsisse triumphum* Pirckh. Berol. *Dolet non triumpho de victa Germania* Ald.

ORBIS. *orbi* Palat. prim.

POTEST. *potes* Hamburg. Serv. et duo. — *procubuisse* Berol. et quatuor Heinsii, probante Burmanno, quia sup- notetur. Hoc nemo ignorabat, atque ideo eleganter *succu-* Met. 13, 855: — *precesque*

Supplicis exaudi: tibi enim succumbimus *uni.*

uisse unus Vatic.

Altaque velentur fortasse Palatia sertis,
Turaque in igne sonent, inficiantque diem;
Candidaque adducta collum percussa securi
Victima purpureo sanguine pulset humum;
Donaque amicorum templis promissa deorum
Reddere victores Caesar uterque parent,
Et qui Caesareo iuvenes sub nomine crescunt,
Perpetuo terras ut domus illa regat;
Cumque bonis nuribus pro sospite Livia nato
Munera det meritis, saepe datura, deis,
Et pariter matres et quae sine crimine castos
Perpetua servant virginitate focos;
Plebs pia, cumque pia laetetur plebe senatus,
Parvaque cuius eram pars ego nuper, eques:
Nos procul expulsos communia gaudia fallunt,
Famaque tam longe non nisi parva venit.
Ergo omnis populus poterit spectare triumphos

6. tinguat. 10. ista. 15. laetentur. 19. po[illegible] pulus.

3. VELENTUR. Ita Palat. uterq. Guelf. a pr. m. et vulgares. *vallantur* prim. Polit. et Voss. Reliqui: *velantur.* seq. coniunctivum Palatini, Francof. Guelf. a pr. m., re[illegible] dicativum habent utroque in verbo.

6. PULSET. Guelferb. Palat. sec. Pirckh., tum Fra[illegible] var. scr., multos alios hoc nomine laudat Heinsius, quo[illegible] *pulsat* Palat. pr. uterque Polit. Francof. Jun. Bersm. v[illegible] ante Aldinam secundam. *tingat* prim. Vatic. et Crev. *ti*[illegible] rol. *tinxit* Leid. prim. *tingit* reliqui libri. Quod recepi[illegible] novius probabat. Cfr. Art. am. 1, 82. 3, 726. Vers. 8. c[illegible] vum tantum Hamburg. unus Italicus, Crev. et pro v. scr. [illegible] suppeditant.

10. DOMUS ILLA Palat. prim. Putean. Polit. pr[illegible] Leid. prim. et vett. edd. *domus ista* reliqui. *regat ist*[illegible] Seguer. et edd. inde ab Ald. poster. *regant* Palat. prim.

12. DET Guelf. Reg. Francof. novem meliores, q[illegible] Heinsii et eius prim. ed. *dat* reliqui et vett. edd. nostrae.

15. LAETENTUR. Hunc modum Guelf. a pr. m. P[illegible] Polit. prim. Vatic. prim. Serv. et duo Heinsii, Francof. pr[illegible] sistunt. Reliqui: *laetatur*, nisi quod duo: *laetantur.* [illegible] Heinsii est coniectura, quam a Bern. confirmari taceni [illegible] vix credo.

19. POPULUS POTERIT. *poterit populus* Jun.; tacitu[illegible] Burmannus.

Cumque ducum titulis oppida capta leget;
nclaque captiva reges cervice gerentes
Ante coronatos ire videbit equos;
cernet vultus aliis pro tempore versos,
Terribiles aliis immemoresque sui;
rum pars caussas, et res, et nomina quaeret,
ars referet, quamvis noverit illa parum:
qui Sidonio fulget sublimis in ostro,
ux fuerat belli: proximus ille duci.
qui nunc in humo lumen miserabile figit,
on isto vultu cum tulit arma fuit.
ferox oculis et adhuc hostilibus ardens
rtator pugnae consiliumque fuit.
dus hic nostros inclusit fraude locorum,
ualida demissis qui tegit ora comis.

26. ipsa. 27. Is, qui. 34. promissis.

. OPPIDA CAPTA. *moenia capta* exc. Voss. et duo. *op-*
ripta codex Zinzerlingii.
. GERENTES. *ferentes* Palatini et vett. edd. *sequentes*
. *gementes* Combii.
. CAUSSAS. *casus* Heinsius in schedis coniecerat. *causas*
nomina Hamburg.
. ILLA. *ipsa* unus Mediceus; *illa* ad sequentia spectat.
. HIC, QUI. *Is qui* Medon. *Is* et *ille* vix recte sibi re-
nt. Vers. 28. *fuerit* Serv.
. FIGIT. Ita Palat. pr. Put. Bern. et novem. Reliqui
t. edd.: *fixit*.
NON ISTO. *Non tristi vultu* fortasse Palat. sec.; vett.
eter Bonon. *Non illo* Bern. Vers. 31. *et adhuc oculis*
Heinsiani magno numero, sed parvi pretii, vett. edd. post
secundam. Vers. 32. *consiliique fuit* Palat. sec. *cons.*
Put. *cons. q. dedit* Francof. Pirckh. et vett. edd. nostrae.
33. *illusit* Palat. sec. Bersm. duo alii et vett. edd., pro-
rutero in schedis idiographis. *conclusit* Moret. Crev. et quin-
cludit duo.
. SQUALIDA DEMISSIS. *Scalida* Palat. pr. *Aspera* Bern.
is Heinsius e Vatic. prim. Francof. Leid. prim. tribus aliis
a sua ed. arcessivit. At *demissis* Palat. prim. exc. Voss.
oret. Bersm. Busl. Pirckh. duodecim Heinsii, nostri qua-
idam pro var. scr. *dimissis* tres Heinsii. *commissis* Se-
permixis, *diffusis*, *praemissis* singuli. *prolixis* Guelf. Put.
ante N. Heinsium, praeter Bononiensem, quem novisse vi-
Bersmannus. *Demissam* caesariem huic Germano maxime
ire Gruterus olim intellexit: *promissa* vel in nodum vincta

Illo, qui sequitur, dicunt mactata ministro
Saepe recusanti corpora capta deo.
Hic lacus, hi montes, haec tot castella, tot am
Plena ferae caedis, plena cruoris erant.
Drusus in his meruit quondam cognomina terri
Quae bona progenies digna parente tulit.
Cornibus hic fractis viridi male tectus ab ulva
Decolor ipse suo sanguine, Rhenus erat.
Crinibus en etiam fertur Germania passis,
Et ducis invicti sub pede moesta sedet.
Collaque Romanae praebens animosa securi
Vincula fert illa, qua tulit arma manu.
Hos super in curru, Caesar, victore veheris
Purpureus populi rite per ora tui;
Quaque ibis manibus circumplaudere tuorum,
Vndique iactato flore tegente vias.

39. quondam meruit. 40. fuit. 42. erit.

esse poterat. Vers. 35. *Illo quo seq.* Palat. prim. *mactat* *gistro* Francof. et septem. Vers. 37. *Hic latus — hic tot* prim. *Hic locus* Busl. Bern.

39. MERUIT QUONDAM. *quondam meruit* Seguer. et Facile intelligis *quondam* accentu esse adiuvandum.

40. QUAE BONA — TULIT. *Qui bona* Palat. prim. et *Quo bona* Serv. et duo Heinsii, etiam Reg. pro v. scr. *p* *fuit* omnes libri, merito cerrecti a Tan. Fabro et Heinsio iectura non recte hucusque neglecta. Ea ipsa verba confus 5, 14, 22. Fast. 6, 780. ac modo supra v. 30. in Pa Vers. 41. *Cornibus infractis* Moret. Richel. *in ulva* Reg. iecerat Francius.

42. DECOLOR — ERAT. *Discolor* Gottorp. Medic. *erit* Polit. prim. Busl. et alius. Heinsii id recipientis mente assequor.

43. CRINIBUS — PASSIS. *etiam frustra Germ.* Rel. Palat. prim. et libri fere viginti quatuor, partim optimi. Ni men mutandum, partim quia geminus huic locus Fast. 1, 64 vide Heinsium, partim quia lex metrica impedit, de qua vi zerlingii disputationem Prom. p. 208., repetitam a Gaisfor Hephaest. c. 1, §. 3. Ille quem locum expedire nequirit, dum libros veteres infra emendabimus.

44. SEDET. *iacet* Gall. Mor. Busl. et tres. Obvers librario illa Her. 3, 84:

Et iacet ante tuos Graecia moesta pedes.

mpora Phoebea lauro cingentur; Ioque,
Miles, Io, magna voce, Triumphe, canet.
sono plausuque simul fremituque calentes
uadriiugos cernes saepe resistere equos.
petes arcem, delubra faventia votis,
t dabitur merito laurea vota Iovi.

51. cingetur. 53. canentum.

. 48. *Purp. pop. veste per* Reg. pro v. scr. Vers. 50. *iacta-re* Palat. pr.

51. TEMPORA — CINGENTUR. *Timpora* Guelf. vid. ad Fast. . *cingetur* Pirckh. Vers. 52. *Vulgus io* Jun.

53. CALENTES. *canentis* vett. edd. nostrae praeter Bono-m. Hinc demum admonitos credo interpolatores, quorum entum exhibent Heinsii illae deliciae Vatic. prim. Polit. prim. . sec. Guelf. et quatuor vel quinque alii cum eius prima edi- *paventes* Comb. Rel. pro v. scr. *canentes* duo. Palatinum cum plurimis confidenter sequimur. Quam scripturam qui rarunt dum offendunt in locutione non frequentissima, tamen nda ex illis Fast. 3, 531:

Sole tamen vinoque calent;

5: *agitante* calescimus *illo*;

v. 48: *nondum* calfacti *militis hasta*;

pitheta geminata causantur, immemores locorum illorum Fast. : *Clario* missa legenda *deo*;

, 13, 15: *Prima bidente vides* oneratos *arva* colentes;

15, 364: *I quoque,* delectos mactatos *obrue tauros*;

2, 6, 13: *Brachia da* lasso *potius prendenda* natanti;

16, 44: Maxima *nobilitas* ingeminata *dedit*;

primis Art. am. 2, 355:

Penelopen absens solers *torquebat Ulixes:*

 illic *solers* perpetuum fere Ulixis epitheton, ita hic *qua-* non molestum, sed necessarium est additamentum — haec, , dum illi devitant, *fremitum canentum* effinxerunt, qui aut roprie, aut omnino non dicitur, deinde illud, quod ne apte cogitatur, equos, qui sunt ante currum, *resistere* ad vocem tium, qui currum sequebantur. Milites enim cantabant, sive phum, vid. Tibull. 2, 5, 118., sive probra castrensia: popu-udebat, acclamabat, fremebat. Rem conficit Propertius 4, : *Ad* volgi plausus *saepe resistere equos.*

54. *Quadriiuges* Palat. sec. Francof. Bern. Bersm. tres alii a ed. Heinsii. Ita edunt Amor. 3, 2, 66.

5. PETES. *petunt* Palat. prim. *petent* Reg. Bern. exc. Serv. Jun. Crev. *arces delubr.* Rel. *arcem et delubr.* omnes praeter sex Heinsianos et eius prim. ed.

56. VOTA. *vitta* Polit. uterq. Palat. sec. codices Bersmanni, steri (ad Rosin. Antiqu. p. 1683.), Heinsii quinque, noster

Haec ego summotus, qua possum, mente videbo:
  Erepti nobis ius habet illa loci.
Illa per immensas spatiatur libera terras,
  In coelum celeri pervenit illa via:
Illa meos oculos mediam deducet in Vrbem,
  Immunes tanti nec sinet esse boni.
Invenietque animus, qua currus spectet eburnos:
  Sic certe in patria per breve tempus ero.
Vera tamen capiet populus spectacula felix,
  Laetaque erit praesens cum duce turba suo.
At mihi fingenti tantum longeque remoto
  Auribus hic fructus percipiendus erit;
Atque procul Latio diversum missus in orbem
  Qui narret cupido vix erit ista mihi.
Is quoque iam serum referet veteremque triumph
  Quo tamen audiero tempore, laetus ero.

60. fuga. 61. deducit. 62. sinit. 63. Inveniet viam. 65. populus capiet.

Berol. *laurea iuncta* Vatic. prim. *laurea serta* Put. Jun. *multa, mota* alii; *laurea nota* Pirckh. *laurea teucra* Francof. *rea virga* coniiciebat Schraderus.

60. VIA. *fuga* Leid. prim. fortasse Palat. sec. et edd. nostrae excepta Bonon. Burmannus recepit, praetextu a 63. petito.

61. DEDUCET. *Illa meos mediam visus ded.* Bern. omnes libri praeter Francof., quem sequimur.

62. SINET. *sinit illa boni* Palat. prim. *sinit* omnes libri

63. INVENIETQUE ANIMUS. *Invenitque* Put. Leid. pr. Hamburg. et alius Heinsii. *Inveniatque* Richel. *Invenietque qua* Moret. unus Mediceus et alius Heinsii. Hoc quale esset, terant docti homines intelligere e scriptura Rottend., si modo *Inveniesque arcem* habuit. Certe noster Guelf.: *Invenietque qua*. Reliquorum omnium auctoritatem facile postliminio passi sumus ea lege, ut lenissima emendatione praecedens disti sublevaretur.

65. CAPIET POPULUS. *populus capiet* Junianus et duo.

67. FINGENTI. *fingendo* Polit. prim. Palat. sec. tres et Guelf. *remotis* Palat. sec. et Guelf. Versu sequenti *perspi dus* Vatic. prim. Polit. prim. Guelf. et duo. Haec sunt inter torum commenta, quibus illud Horatianum occinendum erat: *variare cupit*, nosti cetera; *auribus remotis perspicere* profecto phinus in silvis est. Vers. 68. *fluctus* Guelf. *praecipiendus* edd. nostrae. Vers. 69. *Utque* Moret. Serv. quatuor Hein

..a dies veniet, mea qua lugubria ponam;
Caussaque privata publica maior erit.

III.

..agna minorque ferae, quarum regis altera Graias,
Altera Sidonias, utraque sicca, rates:
..nia cum summo positae videatis in axe,
Et maris occiduas non subeatis aquas,
..theriamque suis cingens amplexibus arcem
Vester ab intacta circulus exstet humo;
..icite illa, precor, quae non bene moenia quondam
Dicitur Iliades transsiluisse Remus.
..e meam nitidos dominam convertite vultus,
Sitque memor nostri, necne, referte mihi.
..mihi! cur nimium quae sunt manifesta requiro?

..ostra Bonon. *Atque aliquis Lat.* Barber. Vers. 71. *tam* ..Palat. pr. exc. Voss. Reg.

..3. VENIET. *veniat*, quod Heinsius expetebat, in Berol. in..et. *dies aderit mea* ed. Bonon. *mea quo* Palat. prim.

III.

..scrr.. *Ad uxorem* Francof. Berol. *Naso 'poli siccas de* ..e *consulit ursas* Pirckh. Berol. *Alloquitur utramque ursam*

.. MAGNA — REGIS. *minorve* gloss. Rumpf. ad Fast. 3, *regit* Busl. Jun. Leid. pr. et sex, qui Burmanno plerique ..s sunt, tum Rel. Berol. et Crev. Vers. 3. *in arce* Palat. Vers. 5. codd. praeter Guelf.: *Aetheream*. Vers. 8. *tran-*..e codd. numero et fide inferiores.

..11. CUR NIMIUM. Hanc veram scripturam tantum tres ignoti ..i codices, quartus Moretanus pro varia scriptura, tum vett. ..ostrae praeter Bononiensem et Guelferb. sub rasura aegre ..am conservarunt. In melioribus libris, Palat. prim. Francof., ..cum plurimi faciunt, cum pridem levi corruptela abierit in: ..*nimis*, interpolatorum nonnulli, Palat. sec. et pr. Vatic. inde ..ant: *cur timeam*. *cur timeo* Busl. Moret. *cur timidus* Lei..e pr.

Cur labat ambiguo spes mihi mista metu?
Crede quod est, quod vis, ac desine tuta vereri,
Deque fide certa sit tibi certa fides.
Quodque polo fixae nequeunt tibi dicere flammae,
Non mentitura tu tibi voce refer:
Esse tui memorem, de qua tibi maxima cura est,
Quodque potest, secum nomen habere tuum.
Vultibus illa tuis tanquam praesentis inhaeret,
Teque remota procul, si modo vivit, amat.
Ecquid, ubi incubuit iusto mens aegra dolori,
Lenis ab admonito pectore somnus abit?
Tunc subeunt curae, dum te lectusque locusque

21. Ecquid ut inc.

12. AMBIGUO. *exiguo* Rel. pro v. scr. *spes* ... olim vulgatum e Moret. et tribus suis Heinsius correxisse ... illo ignotorum numero protrahendus est Palatinus primus, ... testis. *spes bona mist.* Pirckh. *spes mea victa* Put. et tr...

13. QUOD EST, QUOD VIS. Ita Palat. prim. Francof. ... Pirckh. (teste, qui contulit, Gronovio,) Seguer. Reliqui ... *quod est et vis*, nisi quod Guelf.: *quod est et quivis ac* ... land.: *quod est ac vis sed des. et des.* Pirckh. Fortass... iecturus erat Heinsius:

Crede quod est; quamvis ac *desine tuta vereri.*

Vers. 15. *dicere stellae* Palat. prim. Vers. 16. *Nec ment.* ... Vers. 17. *de quo tibi* Putean. et, ut puto, Bern.

19. PRAESENTIS INHAERET. Ita Leid. prim. quinque ... sii, Moret. pro v. scr. et glossa Pirckh. Vix est, quin seq... quamvis bonis libris omnibus et tot reliquis: *tamquam prae*... *haeret* tuentibus.

21. ECQUID, UBI. *Ecquid ut* Gall. Busl. sex Heinsii, ... Rel. et vett. edd. nostrae. Sed alterum boni codices om... bent et veterum sensu, ut alicubi demonstravimus, suavi... *certo mens* Reg. *multo mens* Bern. *moesto mens* Pirckh. ... et ed. Bonon. Vers. 22. *ab attonito* Palat. prim. et duo. ... *tus abest* Vatic. prim. Polit. prim. et duo. *somnus habet* ... sub rasura.

23. TUNC SUBEUNT. *Tum subeunt* prim. ed. Heinsii. ... *subeunt* Mediceus optimae notae, teste Heinsio. Nescias p... quid reliquorum omnium librorum scriptura facias. Particul... merans *tunc* ante vocalem raro invenitur; Ovid. Halieut. v. ...

Tunc *epodes laeti, tum molles tergore ranae*;

Manil. 2, 757. e correctione quidem Bentleii; ut incert... possitne ante consonam ita scribi. Particula temporalis ... non habet, sive Wagneri v. d. praecepta sequaris, Quaest.

Tangit, et oblitam non sinit esse mei?
t veniunt aestus, et nox immensa videtur;
Fessaque iactati corporis ossa dolent?
on equidem dubito, quin haec et caetera fiant,
Detque tuus moesti signa doloris amor;
ec cruciere minus, quam cum Thebana peremptum
Hectora Thessalico vidit ab axe rapi.
uid tamen ipse precer, dubito; nec dicere possum,
Affectum quem te mentis habere velim.
ristis es? indignor, quia sum tibi caussa doloris:
Non es? at amisso coniuge digna fores.

. casti. 29. cruentum. 33. quod sum. 34. es? at.

, sive Vossii sententiam, quam laudat, sive, quae mihi perplacet, hkianam, propositam ad Tibulli tres locos, quibus *tunc* ante c ndum monet. Ita apud Ovidium quoque plerumque libri, ante *q* constanter, ac paene sine varietate ulla. Neque hkianae rationi illud repugnat, quod cum diversa fortassis di- s in *tum* temporali placuerint, in altero, uti videtur, nemo *tunc* it. Nimirum diversa in pronunciando ratio id effecit, et quod, s enumerantur, in particula *tum* subsistimus paululum. *cum te* t. Bern. et quinque.

28. MOESTI. *tacti* Leid. prim. *casti* Barber. pro v. scr. endum de parum certis testimoniis.

29. CRUCIERE — PEREMPTUM. *cruciare* Palat. prim. et ecim Heinsii, nostri quatuor. *Troiana* Serv. Busl. et quatuor per Heinsii. Schraderus ita: „Andromache Eetionis filia, qui bae regnabat. Num ideo Thebana dicitur, et quidem Ovidio?" lane; idem patriam Briseidis, patrem Dolonis, multaque eius- i puer didicerat. *cruentum* Gall. Moret. Busl. quindecim alii sii cum eius prima ed., nostri libri scripti praeter unum et im- si. Minor igitur numerus cum Palatino primo et Put. facit; m tamen nanciscitur a Palat. sec. et Guelf., qui alterum habent. s. 30. *trahi* Palat. sec. et quinque cum ed. Bonon.

33. QUIA SUM e Palat. prim. et duobus. *quod sum* Moret. I. et quinque, fortasse Bern. Reliqui libri omnes: *quod sim*.

34. NON ES? AT. Veniam superstitionis criticae, qua modo uoties nos obstringebamus, ea lege impetrare velimus, si in lo- hale habitis non desumus huic poetae. Velut hic non bene N. Heinsium res gesta est. Is festinanter, ut in Tristibus so- et carmen mendosum, et cum superioribus spurium videri signi- verat: tamen post *Tristis es* et *Non es* interrogandi signum i iusserat. Viden' ingeniosissimum virum digitum intendisse in ndationem faciendam, absolvere ipsum noluisse, ut quae nemi- n fugitura sit, qui caetera probaret? At boni editores non emen-

Tu vero tua damna dole, mitissima coniux,
Tempus et a nostris exige triste malis;
Fleque meos casus: est quaedam flere voluptas
Expletur lacrimis egeriturque dolor.
Atque utinam lugenda tibi non vita, sed esset
Mors mea; morte fores sola relicta mea!
Spiritus hic per te patrias exisset in auras,
Sparsissent lacrimae corpora nostra piae;
Supremoque die notum spectantia coelum
Texissent digiti lumina nostra tui;
Et cinis in tumulo positus iacuisset avito,
Tactaque nascenti corpus haberet humus;
Denique dum vixi sine crimine mortuus essem,

42. pectora. 47. D. et, ut vixi.

daturum fuisse, sed emendasse Heinsium crediderunt. quaeso, illud est sermonis, quod ducentis abhinc annis editur

Non es? ut amisso coniuge digna fores —?

Quandoquidem Heinsium nisi e vestigio sequi non potuerunt, diissent ad vulgatam scripturam, abiecissent apicis istius pla repetissent vett. edd. et quinque codd. Heinsii, nostri Bern inconcinnum sane:

Non es ut amisso coniuge digna fleas.

Mihi ante biennium visum est scribi oportere, uti vides. Im deo Santenium quoque ita correxisse in suo exemplari. Con ctionem eandem ἀπὸ κοινοῦ extare monueram Met. 7, 79. 763. sq. tum ibid. v. 615. seq., si merito suo eiiciatur v. Alia vide supra ad 2, 507. Vers. 41. *pro te* Serv. Bern.

42. CORPORA NOSTRA. *pectora nostra* Comb. et tres, secundum schedas, quatuor Heinsii, Bersm.; nostra ed. B *nostra tuae* Reg. Mor. Bern. Rel. prim. ed. Heinsii. Vers. *Cum cinis* Palat. prim.

47. DENIQUE DUM VIXI. *Den. ut et vixi* Reg. Serv. F cof. tres Heinsii, vett. edd. praeter Bononiensem. *Den. ut* Leid. pr. *Den. et vixi* Crev. *Den. ut evixi* Guelf. *Den.* v. Put. Gall. et tres Heinsii. Hoc inter verba Ovidiana ad Heinsius, metuo, ut satis circumspecte. Quid enim ita dicitur xisse sine crimine Ovidium, moriturum sine crimine non esse; duplex esse potest, aut: vixisse eum sine scelere, moriturum sinistra fama, aut: vixisse eum non semper, sed ad certum te sine crimine, postbac in id incidisse; aut ambiguitas inest ve *crimen*, illepida illa, aut *vixi* explicandum est: *vixeram*, sup dum: *olim*, parum Latine. Quanto rectius, quem sequimur, tinus primus cum reliquis libris omnibus quidem, nisi quod Pir *Den. convixi*, ed. Bonon.: *Den. cum vixi*.

c mea supplicio vita pudenda foret.
ii erum, si tu, cum diceris exsulis uxor,
ertis vultus, et subit ora rubor!
iiserum, si turpe putas mihi nupta videri!
miserum, si te iam pudet esse meam!
ius ubi est illud, quo te iactare solebas
niuge, nec nomen dissimulare viri?
ius ubi est, quo te, nisi non vis illa referri,
dici, memini, iuvit, et esse meam?
; probae dignum est, omni tibi dote placebam:

Nunc m. s. v. p. suo est. 55. nisi si fugis — referre.

. NEC MEA — FORET. Prorsus ita Palat. prim. exc. Voss. eg. pro v. scr. Bersm. nostri Bern. Rel. Berol. Crev. vett. mnes. *Nunc mea — pudenda foret* Moret. et quindecim *Ne mea — pudenda foret* Put. Gall. Busl. et tres Heinsii. stant cum edd. post Aldinam secundam: *Nunc mea supplicio idenda suo est.* Vides non multos esse, Italos crediderim, uelf. interest; Palatinum secundum hoc nomine a Grutero n non esse miror. Ad sensum non multum interest; tamen orum auctoritate si *supplicium* capitalem poenam intelligis, agnoscis Ovidianum.

). SI TU. Ita Palat. prim. Guelf. et viginti quatuor, inter neliores. Reliqui cum vett. edd.: *tu si*, sed Gall. et Busl.: *si*. Vers. seq. *Advertis* Palat. pr. *ora pudor* Put. exc. Bersm. Bern. et sex vulgares. Vers. 52. *iam te si* Gall. Vers. 53. *ubi est quo te de me iact.* Busl. Rel. et sex. 54. *dissimulare meum* vett. edd. nostrae et fortasse Fran- alat. sec.

5. NISI NON VIS. Simplicissimam omnium nec inelegantem iram e libris scriptis et impressis reduximus. Ab hac leviter unt Put. et Moret., qui: *ubi est illud nisi non vis*; tum exc. *nisi non vis vera referre*; Bern.: *nisi non vis vera fateri*, quos fere Burmannus annotavit. Interpolatorum vero ar- praeteriri nequeunt: *ubi est illud quo non fugis illa referre* prim. *ubi est illud quo ni fugis illa referre* uterque Polit. Guelf. sub rasura: nam hodie cum Palatino primo facit; *t illud quo nisi fugis illa referre* Palat. sec. *ubi est quo te on fugis illa referre* Medic. prim. Hi homines non ignora- quid *referre* esset; sed *referri* eadem proprietate dicitur, Fast. 3. Pont. 3, 3, 73. *fugis* elegantius iudicabant, quam *non* rerum simplicitas elegantissima interdum est. Certe *nisi non* recte dicitur, atque illud, quod tertio loco Heinsius affricuit: L. Her. 2, 27. Pont. 2, 2, 17. supr. 3, 4, 51.

17. PROBAE e duodeviginti melioribus se recepisse ait Hein- Ex eo numero tantum Francof. et Pirckh. novi; tamen no-

Addebat veris multa faventis amor.
Nec quem praeferres, ita res tibi magna videba
Quemve tuum malles esse, vir alter erat.
Nunc quoque ne pudeat, quod sis mihi nupta: tua
Non debet dolor hinc, debet abesse pudor.
Cum cecidit Capaneus subito temerarius ictu,
Non legis Evadnen erubuisse viro.
Nec quia rex mundi compescuit ignibus ignes,
Ipse suis Phaëthon infitiandus erat.
Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti,
Quod precibus periit ambitiosa suis.
Nec tibi, quod saevis ego sum Iovis ignibus ict
Purpureus molli fiat in ore rubor:
Sed magis in curam nostri consurge tuendi,
Exemplumque mihi coniugis esto bonae:
Materiamque tuis tristem virtutibus imple.
Ardua per praeceps gloria vadit iter.
Hectora quis nosset, si felix Troia fuisset?

62. Non dolor hinc debet. 64. Num. 66. tuis — 71. nostri curam. 74. vadat.

stri quoque praeter Seguer. ita, Guelf. quidem a sec. manu. edd.: *proba*. Vers. 58. *veri multa favoris* Bern. V *Quemque* Guelf. Francof. Put. Bern. et viginti unus. Pa temperavissemus, quia sententiae satis facit ipsum: *malles*.

62. NON DEBET DOLOR HINC. *Non dolor hinc debet* Serv. Receperat Heinsius. Bernensem ita habuisse oporteret.

64. NON LEGIS. *Num legis* Vatic. pr. Guelf. Rottend. et prim. ed. Heinsii. *Nun* Serv. *Euagnen* Palat. prim. *heuanen* Guelf. Hunc versum Bern. ita concipiebat:

Mansit fida suo tristis euantica viro.

Relandinus utroque modo in textu habebat, primum *euanen*, *euanne*.

66. SUIS — ERAT. *tuis — eras*. Jun. *Photon* Palat. Guelf. *eras* Guelf.

69. EGO SUM. *ego sim* Bern. et vett. edd. praeter Al *ignibus ustus* Put. Busl. et Moret. pro v. scr. Vers. 70. *dor* Guelf. et pauci scripti cum vett. edd.

71. CURAM NOSTRI. *nostri curam* Gall. Serv., nullus terea codex, quantum sciam, editi, quos viderim, omnes praete non. Vers. 74. *vadat iter* Jun. et prim. ed. Heinsii. Busl. duo Heins. et Crev.

75. SI FELIX. *felix si* Palat. prim. Put. et octo fere gares. *Troia maneret* Bern.

Publica virtutis per mala facta via est.
s tua, Tiphy, iacet, si non sit in aequore fluctus:
Si valeant homines, ars tua, Phoebe, vacat.
e latet, inque bonis cessat non cognita rebus,
Apparet virtus arguiturque malis.
t tibi nostra locum tituli fortuna; caputque
Conspicuum pietas qua tua tollat, habet.
Vtere temporibus, quorum nunc munere freta es,
Et patet in laudes area lata tuas.

---

76. virtuti. 78. iacet. 84. En patet.

76. VIRTUTIS. *virtuti* unus Vatic., quod cum probaret sius, non meminerat, puto, quo significatu et Ovidius passim, eneca potissimum quavis fere pagina voce: *publicus* uterentur, um de eo, quod usu venit, esse consuevit. *facta via* ut . 83.

77. IACET. *vacet* volebat Heinsius. Burmannus vulgatam de-it ita, ut si eius sex exemplis addideris Senec. ep. 9: *ut exer-micitiam, ne tanta virtus iaceat*, habeas duo, quae ad rem eant.

78. VACAT. Secuti sumus Palatinum primum cum quindecim ibus. *vacet* Gottorp. et vett. edd. nostrae omnes. *iacet* re-. De locutione vide Heinsium ad vers. priorem. Vers. 82, *ua* Jun. sex et vett. edd. nostrae. *tollit* Guelf.

83. QUORUM NUNC — FRETA ES. *quorum non munere* Jun. prim., quos optimos dicit Burm. *quorum tu munere* Gall. o. *quorum sic munere* Basl. *quorum tibi copia nunc est* el. Hunc locum subcuti vitio laborantem obiter refinxit Hein-cipiendo in seq. vers.: *En* e nullius rei libro. Hoc abunde s plerisque visum. Critici atque adeo Burmannus quaedam nt. Heumannus in Panerg. Crit. p. 115:

Utere temporibus, quorum nunc munere fida es;

derus: *Utere muneribus, quorum tibi copia nunc est;*

hmeyerus nescio quis laudante Schradero:

Utere temporibus, quorum uti munere sueta es;

sius: *Utere temporibus, quorum nunc munere tristi —*;

nnus: *Utere temporibus, quorum non munere spreto* etc.;

iudicabis, quam bene unus quisque. In illo omnes lapsi sunt, versu sequenti *En* probarunt. In vulgata scriptura volunt spectare ad epistolam uxoris, qua *se fretam esse munere tem-* perscripserit. Scripsit igitur illa, quod ne maritus quidem eret. Sed si versum 10. spectas, ne scripsisse quidem nu-e videtur. Vide, num magis absonum sit emendari ita:

IV.

O qui nominibus cum sis generosus avorum,
Exsuperas morum nobilitate genus:
Cuius inest animo patrii candoris imago,
Non careat nervis candor ut iste suis:
Cuius in ingenio est patriae facundia linguae,
Qua prior in Latio non fuit ulla foro:
Quod minime volui, positis pro nomine signis
Dictus es: ignoscas laudibus ipse tuis.
Nil ego peccavi: tua de bona cognita produnt.
Si quod es, appares, culpa soluta mea est.
Nec tamen officium nostro tibi carmine factum

1. avitis. 5. linguae est. 8. ista tuis.

Utere temporibus, quorum nunc munere trita est
Et patet in laudes area lata tuas.

Ita cum ante biennium scriptione academica coniiceram, si... ruptiones indicabam, velut infra 6, 19. Bern. et Busl.: s... de constructione conferri iubebam Met. 7, 93. Pont. 4, ... de locutione Fast. 4, 10.:

Nunc teritur nostris area maior equis.

84. ET PATET. *En latet* unus Vaticanus, teste He... notis impressis, in schedis nihil eiusmodi notante. *area* omnes libri praeter sex Heinsianos, quos inter Palat. prim., Berol. et Rel. cum vett. edd. ante Ald. secundam.

IV.

Inscrr. *Ad amicum* Francof. Berol. *Quamvis invitum collaudat amicum* Berol. Pirckh. *Ad amicum, pro cuius signa facit* Ald.

1. GENEROSUS AVORUM. *generose tuorum* Reg. et *generosus avitis* edd. inde ab Ald. sec. et fortasse Ciofani sed vix unus et alter ex Heinsianis.

4. NERVIS. *numeris* Palat. prim. et sedecim: scilicet apicis transpositi discrimine; laude digni sunt editores post... sium, qui quamvis minime intellexerint, quae satis facilia s... hil mutarunt.

5. INGENIO EST. Ita Palat. prim. et longe plurimi. tres tantum ignoti in fine verbum ponunt, Leid. pr. decem vett. edd. nostrae prorsus abiiciunt.

8. IPSE TUIS. *ista tuis* Polit. sec. et Guelferbyta... modo hic.

Principe tam iusto posse nocere puto.
Pater Patriae, quid enim civilius illo?
Sustinet in nostro carmine saepe legi.
e prohibere potest, quia res est publica Caesar,
Et de communi pars quoque nostra bono est.
ter ingeniis praebet sua numina vatum,
eque celebrari quolibet ore sinit.
ssa tua exemplo superorum tuta duorum est:
uorum hic aspicitur, creditur ille deus.
non debuerim, tamen hoc ego crimen habebo:

12. puta. 20. conspicitur. 21. crimen amabo.

2. PUTO. *puta* Moret. et tres. Vers. 13. *enim est civ.* . Palat. sec. et tres. *communius illo* Pirckh. tres Heinsii et onon.; e glossa, casu elegantiori, quam haec eiusdem origi- *nobilius illo* Berol. *benignius illo* Crev. *est* in fine addunt Busl.

. SAEPE LEGI. Miror Heinsium nihil annotasse, cum e libris Bern. Berol. Rel. Crev. habeant: *carmine posse legi*, nem bene Ovidianam. Vers. 16. *bona est* Francof. Palat. Bern. et sex peiores. Vers. 17. *nomina* Guelf. a pr. m. . qui modo ad me pervenit a viro venerando, Palat. sec. et rim.

9. DEORUM EST. *est* omittunt Palat. pr. Goth. Put. et undevi- vulgares. *tuta deorum est* Bersm. et decem fere vulgares.

20. ASPICITUR. *conspicimur* e suo codice sua manu enota- Is. Vossius. Ea auctoritate inde ab Heinsio edi consuevit: *citur*. Proprie sibi opponuntur *aspicere* et *credere*, quemad- m nemo *conspicere* et *tangere* simili in figura usurpavit, vid. , 478.

. CRIMEN HABEBO. *crimen amabo* Leid. prim. Vatic. prim. nem interpolandi videtur dedisse error ille ortus e versu i in Seguer. extat: *crimen amice*. Illud tamen tanta fiducia Heinsius, ut opus exemplis non putaret. Reliqui editores, t, feriantur. Sed esto, fuisse, ita qui loquerentur, velut ep. 12: *complecti et amare senectutem*: lucramur calami- locutionem, sententiae iacturam facimus; hiulca et abrupta r, quae proxime sequuntur. Quivis enim intelligit in libro- uctoritate *ego* et *non tui*, accentu adiuvanda, sibi opponi: oc in lectione Heinsiana, quia *crimen habere* uterque, Cotta dius, poterant, *amare* hic tantum. Rursus superioribus apte s non nisi per hanc sententiam adiunguntur: tu crimine s non eris; nec ego ero, vel si sim, solus ero. *Non debue- feres* ad versum 9.; *non debuerim amare* aut nullum, aut m habet explicatum.

Non fuit arbitrii litera nostra tui.
Nec nova, quod tecum loquor, est iniuria nost
Incolumis cum quo saepe locutus eram.
Quo vereare minus, ne sim tibi crimen amicus:
Invidiam, si qua est, auctor habere potest.
Nam tuus est primis cultus mihi semper ab an
Hoc certe noli dissimulare, pater:
Ingeniumque meum, potes hoc meminisse, prob
Plus etiam, quam me iudice dignus eram.
Deque meis illo referebat versibus ore,
In quo pars altae nobilitatis erat.
Non igitur tibi nunc, quod me domus ista rece
Sed prius auctori sunt data verba tuo.

23. iniuria; nostro. 28. noli certe.

23. INIURIA NOSTRA. *nostri* duo libri Heinsii. Ind ille infelici hora faciebat:

Nec nova, quod tecum loquor, est iniuria: nostro
Incolumis etc.

omnes consensu probarunt. Quam recte, ipse iudicabis. Li non e loco Heroidum 20, 93. memoriter repetito, sed eodem quo ille, e glossa (vid. ad 3, 89.) vitium traxerant. Nam ill que non nisi deteriores libri ita:

Hoc, quod amor iussit, scriptum est iniuria nostri,

quemadmodum Jahnius edidit. Loersius verum utrobique Cfr. Her. 8, 87: *Quae mea coelestes iniuria fecit iniquos.* Vers. 25. *crimen amice* Guelf. Goth. Palat. sec. et plus Vers. 26. *actor* Goth. Vers. 27. *semper mihi cultus* Goth

28. CERTE NOLI. Ita Palat. prim. Goth. Polit. sec. F Bern. et plurimi. *Hoc noli certe* Vatic. prim. Polit. prim. Pal Guelf. et tres. *Hoc saltem noli* quatuor Heinsii, Rel. et ve Vers. 29. *potes haec mem.* ed. D. Heins. et quidam codd. lam collati. Vers. 31. *referebat plurimus ore* Busl.

32. ALTAE NOBILITATIS. *magnae nobilitatis* Palat. Francof. Guelf. Goth. Reg. Serv. Busl. Jun. Bersm. et tres qu cum vett. edd. Hilum non interest, alioquin recepissemus. A *nobilitatem* dici potuisse intelligis ex his, Pont. 4, 16, 43:

Maternos Cottas cui Messalasque paternos
Maxima *nobilitas ingeminata dedit;*

Met. 9, 671: — *nec census in illo*
Nobilitate sua maior;

de *alta* vide Heinsium. Utra eloquentiae conveniat, non p e loco simillimo Pont. 2, 5, 55:

Atque haec est, dicas, facundia Principe digna:
Eloquio tantum nobilitatis inest.

Vers. 33. *Nunc igitur* Palat. prim. Vers. 34. *actori* Goth. su

ata sunt, mihi crede, tamen; sed in omnibus actis,
ma si demas, vita tuenda mea est.
quoque, qua perii, culpam scelus esse negabis,
anti series sit tibi nota mali.
mor, aut error nobis; prius offuit error.
sine me fati non meminisse mei!
retractando nondum coëuntia rumpe
nera; vix illis proderit ipsa quies.
ut iure damus poenas, sic abfuit omne
cato facinus consiliumque meo.
deus sentit: pro quo nec lumen ademptum,
mihi detractas possidet alter opes.
an hanc ipsam, vivat modo, finiet olim,
ipore cum fuerit lenior ira, fugam.
precor hinc alio iubeat discedere, si non
ira verecundo vota pudore carent.
exsilium pauloque propinquius opto,

41. rumpam. 45. ademtum est.

elf. Vers. 35. *Non data sunt* Guelf. Goth. Put. Bern. Bersm. Heinsii, vel nostri. *omnibus istis* Palat. sec. Vers. 39. *plus* ottorp. et duo, vel tres Heinsii, Bern. Berol. et ed. Bonon. pro v. scr. *magis obf.* Goth. Burmannum valere iubemus.

AH, SINE. *Ha* Guelf. et Heinsiani. *At sine* Palatini, l. Pirckh. Bersm. Berol. et vett. edd. *Aut sine* Goth. sub . Seguer. et quinque. *Sed sine* Rel. et quidam Heinsii. e Buslid. *me facti* Goth.

RUMPE. *rumpam* prim. Vatic. prim. Medic. et tres, non . Vers. 42. *illa quies* Pirckh. Busl. *ulla qu.* Goth. tres Vers. 43. *poenas tamen abfuit* unus Vatic. *sic defuit* ers. 44. *cons.q. meum* Busl.

ADEMPTUM. Ita Palat. prim. et Guelf. a pr. m. cum nus dimidia librorum parte. Reliqui *est* addunt. *deus sensit* r *quem non lumen* fragm. Vatic. *limen* Palat. sec. Pirckh. adeo Gronovio. Vers. 47. *vivam modo* Moret. pro v. scr. n Put. Busl. Seguer. Berol. et quatuor Heinsii. Vers. 48. t Goth. Jun. Pirckh. Moret. ed. Bonon. *fuga* Palat. pr.

PAULOQUE — OPTO. Hoc in versu Vatic. prim. Polit. elf. quinque alios, fortassis item Italos, et Rel. sequi licet. n constat vitiosas esse, quae praeterea enotantur, scriptutini primi, viginti unius Heinsianorum, Bersm. Goth. trium : *pauloque quietius opto*; Pirckh. trium Heinsianorum et . nostrarum: *propinquius oro*; omnium, qui restant, librodd. quarundam secundum Ald. poster.: *pauloque quietius*

Quique sit a saevo longius hoste, locum.
Tantaque in Augusto clementia, si quis ab illo
Hoc peteret pro me, forsitan ille daret.
Frigida me cohibent Euxini litora Ponti;
Dictus ab antiquis Axenus ille fuit:
Nam neque iactantur moderatis aequora ventis,
Nec placidos portus hospita navis habet.
Sunt circa gentes, quae praedam sanguine quaeru
Nec minus infida terra timetur aqua.
Illi, quos audis hominum gaudere cruore,
Paene sub eiusdem sideris axe iacent.

53. Quantaque. 58. adit. 59. quaerant.

oro. Nimirum ista omnia et memoriter repetita sunt ex ill
577: *Tutius exilium pauloque quietius oro,*
et illic tantum locum habent.

52. LOCUM. *locus* Palat. prim. Francof. Put. Heinsian quotquot plene collatos vidi praeter Busl., nostri praeter Guelf Bern. Sed quoniam Heinsius de reliquis plus viginti annotare litus, et quia res frivola est, nihil mutamus.

53. TANTAQUE. *Quantaque* Polit. sec. et duo. *Aug est clem.* prim. ed. Heins. et vett. edd. cum scriptis, qui ad collati sunt, Palatt. Francof. Bersm.

54. HOC. *Haec* Palat. prim. et nonnulli Heinsii cum edd. Languidius hoc distichon atque fortasse insiticium cen Schraderus. Tamen solus Crev. hunc quidem versum omittit. fatendum est plura etiam in sequentibus esse *quae tollere velis,* tamen possis.

55. FRIGIDA ETC. *Hic pl ee epla per se* Goth. Ita vo Francius: obloquitur Schraderus, propter v. 61., quo ad certum quem sermo convertitur. Mihi probabile videtur ieiunae ac fabulae pertractationem velut illam 3, 11. et alias non sine silio a poeta positam fuisse, quod nos latere facile possit. dem fabulam ad eundem, uti videtur, scribens persequitur 3, 2. Fortassis illius, quia inter poetas refertur aequales Po 16, 43, extabat: — *plena iam margine libri*
Scriptus et in tergo, necdum finitus Orestes.
Frigora Goth. pr. m. *prohibent* Goth. Vers 56. *Euxius ille* prim. *Aesinus ille* Guelf. *eusinus* Goth. *Exinus* plerique. Goth. m. pr.

58. NAVIS HABET. *puppis habet* Palat. prim. et duo. *vis adit* Vatic. prim. Jun. tres Heinsii, Berol., cuius librariu errorem agnoscebat.

59. QUAERUNT. *quaerant* Gall. Francof. Berol. unus eius prim. ed. nostra Bonon. Litteram pictam primorem Gu pr. m. habuerat. *S. circum* Goth. Vers. 60. *infesta terra* Busl. et

62. SIDERIS AXE. Ita Comb. Moret. et alius. *sideris*

procul a nobis locus est, ubi Taurica dira
ede pharetratae spargitur ara deae.
prius, ut memorant, non invidiosa nefandis,
:c cupienda bonis regna Thoantis erant.
ro supposita virgo Pelopeïa cerva
cra deae coluit qualiacunque suae.
postquam, dubium, pius, an sceleratus Orestes
actus furiis venerat ipse suis,
mes exemplum veri Phoceus amoris,
i duo corporibus, mentibus unus erant:
nus evincti tristem ducuntur ad aram,
ae stabat geminas ante cruenta fores.
tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit illum:
ter ab alterius funere moestus erat.
m constiterat stricto mucrone sacerdos,

M. pascitur. 73. Triviae. 76. ob alt. funera.

rim. quatuor Heinsii et vett. edd. *frigoris igne* Moret. v. *rigoris axe* reliqui. Sequimur inviti Heinsium, quia Seneca fur. 1139: *sub cardine glacialis ursae*; et quia hypallages in vulgata obstat: *iacent*.
L SPARGITUR. *pascitur* Vatic. prim. Polit. prim. Medic. (*optimus*, not. impr. Heins.) tum Moret. pro v. scr. Fortassis Vers. seq. *Nec procul ut* Goth. *Hic prius* Palat. sec. Goth. et septem. Vers. 66. *Nec captanda* Put. *optanda* Bern. f. pro v. scr. Vers. 69. *dubium est* Put. et tres cum vett. *pius aut* Goth. Vers. 70. *Vexatus* Bernensis.
L TRISTEM. *Triviae duc.* pro var. scr. Barber. et fragm. in textu fortassis Vossianus. Potest verum esse, potest re- e Pont. 3, 2, 71:

Protinus immitem Triviae ducuntur ad aram.

Busiris, tristia crimina caedis, tristia sacra, similia multa m utcunque tuentur. Vers. 75. *Nec tantum sua* Berol.
L AB ALTERIUS FUNERE. *ob alterius funere* Gall. et duo. *funera* Hamburg. Strozz. Francof. Reg. Rel. Berol., tum pro var. scr. Hamburgensem fortasse pro Francofurtano t Heinsius. Quidquid id sit rei, scriptura futilis est. *moe- aliquid* nescio quomodo tanquam inusitatum offendere vide- erum certe habes supra, 3, 36:

Tempus et a nostris exige triste malis;

ntia Ovidio digna illa demum est, moestum utrumque fuisse, e funus alterius comitaret, in funere iret, (vide supra ad .) non *ob funera*, h. e. propter mortem, quod versu priori *in alterius funere* Bersm. et Rel. eodem sensu. Vers. 77.

Cinxerat et Graias barbara vitta comas:
Cum vice sermonis fratrem cognovit, et illi
Pro nece complexus Iphigenia dedit.
Laeta deae signum crudelia sacra perosae
Transtulit ex illis in meliora locis.
Haec igitur regio, magni paene ultima mundi
Quam fugere homines dique, propinqua mi
Atque meam terram prope sunt funebria sac
Si modo Nasoni barbara terra sua est.
O utinam venti, quibus est ablatus Orestes,
Placato referant et mea vela deo!

V.

O mihi dilectos inter sors prima sodales,
Vnica fortunis ara reperta meis;

83. pars ultima.

cum steterat Guelf. Vers. 78. *victa comas* Palat. prim. vers. *vitae sermonis*, tum *Ifigenea*. *Effigenia* Goth.

83. PAENE ULTIMA. *penetralia mundi* Barber. (probante Heinsio. Schraderus ascripserat: „miror! qua penetralia mundi dici possint, quae extrema." *magni par mundi* Bern., atque ita Burmannus edere ausus est. Re omnium scripturam iure nostro revocavimus, in qua *ultima* minino genere, sive neutro intelligas, ut Seneca Herc. Fur.

Rerumque moestus finis et mundi ultima,

Ovidii manum, ut opinor, habebis. Vers. 85. *prope su* Goth. Vers. 86. *Nasonis* Palat. prim. Jun. Moret. cod Bersmanni, Rel. Vers. 88. *referant hinc mea* Barber. et Heinsii, noster Rel.

V.

Inscr. *Ad amicum* Francof. *Solamen danti sic* *sodali* Pirckh. *Ad amicum, cuius nomen tacet, ne noceat*

1. SORS PRIMA. Ita cum plurimis Palat. pr. Guelf. Francof. Palat. sec. Gall. Leid. pr. Berol. nove credo, Itali imprimis, et vett. edd. nostrae. Invitus vid sius damnasse: exempla eius parum ad rem faciunt. C ep. 52.: *egregium, sed secundae sortis ingenium* —. *N prima nota non sumus.* Vers. 2. *ara relicta* Comb.

s ab alloquiis anima haec moribunda revixit,
vigil infusa Pallade flamma solet:
veritus non es portus aperire fideles
lmine percussae confugiumque rati:
s eram censu non me sensurus egentem,
Caesar patrias eripuisset opes:
oris oblitum dum me rapit impetus huius,
cidit heu nomen quam mihi paene tuum!
amen agnoscis, tactusque cupidine laudis:
s ego sum, cuperes dicere posse palam.
s ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem,
raram famae conciliare fidem.
oceam grato, vereor, tibi carmine, neve
empestivus nominis obstet honor.
licet et tutum est, intra tua pectora gaude
eque tui memorem, teque fuisse mei.
e facis, remis ad opem luctare ferendam,

11. Te — tractus. 16. honos.

fid. Voss. Vers. 6. *Flumine* Goth. *ratis* Serv. Vers. 7. *nquam sens.* Goth. *censurus eg.* Vatic. unus, Busl. Rel. 9. *me trahit* Palat. sec. Bersm. et Aldina prior sola e vett. Vers. 10. *mihi saepe tuum* Seguer. Berol. TU. *Te* e coniectura Heinsius. *agnosce* Goth. pr. m. *ignoscas*, *agnoscas* septeni fere scripti. *tractus* Gall. codex onensis editor. *captus* Junian. Vers. 12. *discere* Palat. pr. 4. *Et gratam* Reg. pro v. scr. *consil.* Goth. Vers. 15. *Et* Ald. prima. *noc. caro* Goth. Vers. 16. *Intempestivi* duo noster Rel. *honos* duo scripti. Vers. 17. *Qua licet* Rel. *tutum est* Reg. Put. Mor. Jun. Leid. pr. Berol. et quatuor. TEQUE FUISSE MEI. Quod Heinsii exemplo edidimus Goth. Pirckh. et sex aliorum fide nititur. Reliqui libri omnes, t sunt: *teque fuisse pium.* Hoc languet et paene monachamonem olet: illud et suspectum est, nec facile explicatu. *Nasonis* quod dicitur Celsus ille, aut tum fuit, cum relepoeta, auxilio ferendo; novum genus loquendi, quantum *memorem* pro *officioso* poni; Catulli 64, 23. 248. longe alia aut postea litteris scribendis; de qua re nemo tam magnisolet: aut in re nobis ignota; quo artificio quidam supra callide utuntur. Gaudeat, qui vult, Italorum codicum ego coniecturam meam, quamvis levem, paene fide aeque habeo: *Meque tui memorem, teque fuisse tui*; plurimorum librorum testimonio et a consuetudine et ar-

Dum veniet placido mollior aura deo;
Et tutare caput nulli servabile, si non
Qui mersit Stygia, sublevet illud aqua;
Teque, quod est rarum, praesta constanter ad
Indeclinatae munus amicitiae.
Sic tua processus habeat Fortuna perennes:
Sic ope non egeas ipse, iuvesque tuos:
Sic aequet tua nupta virum bonitate perenni,
Incidat et vestro rara querela toro;

20. veniat.

gutia Ovidiana proxime abest. *Memor sui* est qui decoru nestum tuetur. Met. 13, 453. de Polyxena:

Quae memor ipsa sui etc.

Gaudere igitur virtute sua amicum iubet non absurde. structura illa est, quam Ovidius amabat, Seneca reprehendi

Semivirumque bovem, semibovemque virum;
Illa suos habeat, nec minus illa suos, etc.

20. DUM VENIET. Ita Palat. pr. Goth. cum minore codd. vett. edd. octo. Nam: *Dum veniat* Put. et viginti Heinsii, tres nostri et ed. Bonon. *Adveniat* Jun. *Dum venit a pl.* sec. Guelf. Vatic. pr. Polit. pr. Medic. pr. Serv. et quid de quibus certus non sum. *mollior ira* Moret. Jun. et sex nostri Berol. Crev. *mollior hora* Busl. exc. Voss. et duo. 23. *quod est gratum* Gall. Moret. Francof. pro v. scr. *et const.* Guelf. data opera, in rasura. Vers. 25. *tua* Put. Bern. et duo. Vers. 26. *ipse tuosque iuves* Palat. pri

27. BONITATE PERENNI. *novitate perhenni* Guelf. *probitate* Put. Verum est, quod monet Heinsius, *perenni* repeti post *perennes*. Eodem modo centies peccaverunt verum ubi codd. verum, longe diversissimum saepe, non ser velut infra 6, 33., intelligis, quam multa coniici possint; Heinsius tentabat:

Sic aequet tua nupta suum bonitate parentem,

vel: *Sic aequet tua nupta virum probitate patremque;*
Withofius in schedis ineditis: — *probitate gemella,*
olim in or. fun. Reg. Bor. p. 71: — *probitate serena;*
alii alia periclitati sunt. Mallem tamen vitium in vers. 25. Placetne: *processus* — *petitos* —? ut Her. 17, 25.:

— *fructum tulit ille petitum;*

infra 5, 4, 31.: — *pretii sibi merces ipsa petiti.*

28. INCIDAT — TORO. *Inc. et dextro* Bern. *iusta* Berol. *nulla querela* Palat. sec. exc. Voss. Put. viginti du sii, nostri Bern. Goth. Rel. Berol. Seguer. Crev. et ed. Loersius in Museo Rhenano 3, p. 238. hoc magis probat. causam fortasse habuit, cur necesse putaret haec precari:

igat et semper socius te sanguinis illo,
Quo pius affectu Castora frater amat:
iuvenis similisque tibi sit natus, et illum
Moribus agnoscat quilibet esse tuum:
faciat socerum taeda te nata iugali,
Nec tardum iuveni det tibi nomen avi.

VI.

empore ruricolae patiens fit taurus aratri,
Praebet et incurvo colla premenda iugo.
mpore paret equus lentis animosus habenis,
Et placido duros accipit ore lupos.
pore Poenorum compescitur ira leonum,
Nec feritas animo, quae fuit ante, manet.
eque sui iussis obtemperat Inda magistri

33. socerum faciat. 7. monitis.

r, turbatam interdum pacem domesticam amici priori versu in-
it.

31. SIC IUVENIS ETC. *similis iuvenisque* Rel. *Sic iuvenis consimilis sit natus* Bersm. Busl. *ut illum* ed. Bonon. Wit- cum non vidisset, *sit* esse pro *fiat*, coniecit l. l.:

Sic subeat similisque etc.

confer Stat. silv. 3, 1, 157.

33. FACIAT SOCERUM. *socerum faciat* Reg. quinque Heinsii, eius et vett. nostrae edd. *te teda* Goth. *lecta te* Seguer. *te* Palat. sec. Gall. Francof. Berol. *lecto tibi nata* Guelf. originem et progressum interpolationis. Vers. 34. *Nec tarde* t. prim. et quatuor cum vett. edd. nostris.

VI.

Superioribus adiungunt Palatini, Guelf. Goth. Francof. Pirckh. Voss. Moret. Busl. Jun. Leid. pr. Seguer. Berol. et alii cum edd. Primus seiunxit Aldus in ed. secunda; recte sine dubio.

2. INCURVO *in curvo* Goth. Berol. Rel. vett. edd. quaedam. 4. *At pl.* — *lupus* Palat. pr. *Et domitus dur.* duo Heins. Berol. Ante versum 5. lemma habet Berol., quod carmini su- ri praefigit Pirckh. *Temp. saevorum comp.* Pirckh. Bern. Se- r. et ed. Bonon. *illa leonum* Goth.

7. IUSSIS. *monitis* Heinsius receperat ex interpolatis Vatic.

Credite, deficio, nostroque a corpore quantum
Auguror, accedunt tempora parva malis.
Nam neque sunt vires, nec qui color esse soleb
Vix habeo tenuem, quae tegat ossa, cutem.
Corpore sed mens est aegro magis aegra, mali
In circumspectu stat sine fine sui.
Vrbis abest facies, absunt, mea cura, sodales,
Et, qua nulla mihi carior, uxor abest.
Vulgus adest Scythicum braccataque turba Geta
Sic male quae video non videoque nocent.
Vna tamen spes est, quae me solatur in istis,
Haec fore morte mea non diuturna mala.

---

40. accedent. 41. neque qui color esse. 42. Vi
49. soletur.

sit. Recepimus scripturam primae editionis Heinsianae, e coniecturam Bersmanni et Gronovii. Cfr. Met. 13, 324, Propius abest cod. Bern., qui: *Quod*. Reliqui libri: *Qua* quod Crev.: *Quo*. Possis etiam priori in versu legere: *qua rimus*, in hoc: *Quae male*. *longo die* Heinsio libitum est e et quinque aliis novare. Vers. 39. *quantumque a corpore* Jun. et duo. *a tempore* Put. *a pectore* Leid. pr. Bul Francof. pro v. scr.

40. ACCEDUNT. Ita praeter Bern., qui: *accedant*, libri et vett. edd. Meminisse debebat Heinsius, quae notare Her. 5, 117. de sermone augurantium.

41. NEC QUI — ESSE. *neque qui* e Moret., *color ant bat* e Jun. Leid. pr. et duobus aliis, sine causa omnia re Heinsius. *vires et qui* Goth.

42. VIX HABEO. *Vixque habeo* unus Italicus. *tegi* Serv. Vers. 47. *siticum* Goth. *brachiataque* Palat. prim. *chataque* Guelf. *bacchataque* vett. edd. *barbataque* Reg.

48. SIC — NOCENT. Ita aut invenit Heinsius in vari ptura Leid. pr., aut sagaciter elicuit e diversis scripturis *Sic me-movent* Moret. Leid. pr. Seguer. et vett. edd. praet non.; *Sic mala-movent* duorum; *Sic mala-nocent* Goth. quorum omnium praeter Palat. prim., qui: *Sic me-nocent*.

49. SOLATUR. *soletur* Guelf. Palat. sec. Reg. Gall. Jun. Leid. pr. Rel. undecim alii, prima ed. et Bonon. igitur Palat. pr. Francof. Put. Bern. et reliqui.

VII.

me sol adiit gelidae post frigora brumae,
isque suum tacto pisce peregit iter.
apore tam longo cur non tua dextera versus
uamlibet in paucos officiosa fuit?
tua cessavit pietas, scribentibus illis,
xiguus nobis cum quibus usus erat?
toties alicui chartae sua vincula dempsi,

7. quoties.

VII.

Inscr. *Ad amicum* Francof. *Naso carere sui scriptis mira-
amici* Pirckh. Berol. *Excusat amicum, quod ab eo literas non
perit* Ald.
1. BIS ME SOL ETC. *sol gelidae vidit post frigora brumae*
ed. Heinsii. *gelidam post frigore brumam* Polit. uterque,
cof. Put. et quidam collati ad ed. D. Heinsii. *gelidam post*
a brumam Serv. Seguer. *gelidam sub tempore brume* Guelf.
is post tempora brumae Bern. Vers. 2. *Bis quia sum t.*
. prim. *suo tacitum* Seguer. Vers. 4. *Quod sibi in p.* Pa-
prim. *officiosa venit* Barber. Rel. et duo tresve.
7. CUR TOTIES ETC. Ita Palat. prim. (nisi quod: *totiens* et pro:
e, cur te,) Palat. sec. Jun. Leid. pr. atque, ut male metuo,
ios in hac scriptura contempsit Heinsius. *Cur quotiens alicui*
Reg. Put. Serv. Busl. quindecim Heinsii et eius prim. ed.,
i scripti et impressi. Gallicus *sua* omittebat. Igitur Moreta-
cum non ita multis ita, uti edd. ab Aldina posteriore ad El-
anam 1629 multae: *Cur quotiens alicui dum chartae v. d.*
scriptura manifesto nihili est, sed utilissima; argumento enim
exstitisse scripturam, quae intercidit, hanc: *Cur totiens a. c.*
v. d. Haec aeque bene tolerari possit, atque Burmanniana;
ue tamen ab interpolatoribus efficta est ex illa Palat. primi,
ter asyndeton, quod illi non probabant. Ego vero id ipsum
re censeo, ut Palatini auctoritas per se gravior etiam ele-
ior sit habenda. In Burmanniana: *speravi* interpretantur: *fru-*
speravi, tantum speravi. Sane non multo aliter legitur id
m Met. 13, 17: *Aiaci non est tenuisse superbum,*
Sit licet hoc ingens, quicquid speravit *Ulixes;*
r. 2, 9, 44: Sperando *certe gaudia magna feram;*
18, 178: *Et res non semper, spes mihi semper adest.*
rum quantum illa loca ab hoc ea re differant, quod oppositio
stum significatum poscit, patet. At hic nihil est eiusmodi:
a, uti leguntur, multo magis innuunt *stulte* sperasse Ovidium,
frustra, cfr. Pont. 3, 7, 31. Nos quod exhibemus: *toties*
ere frustrationem non potest non indicare. Copulae loco po-

Illam speravi nomen habere tuum?
Di faciant, ut saepe tua sit epistola dextra
Scripta, sed e multis reddita nulla mihi!
Quod precor esse liquet. Credam prius ora Med
Gorgonis anguineis cincta fuisse comis:
Esse canes utero sub virginis: esse Chimaeram,
A truce quae flammis separet angue leam:
Quadrupedesque hominis cum pectore pectora iun
Tergeminumque virum, tergeminumque canem;
Sphingaque, et Harpyias, serpentipedesque Gigan
Centimanumque Gygen, semibovemque virum.
Haec ego cuncta prius, quam te, carissime, cre
Mutatum curam deposuisse mei.
Innumeri montes inter me teque, viaeque,
Fluminaque, et campi, nec freta pauca iacent;
Mille potest caussis a te quae litera saepe
Missa sit, in nostras rara venire manus.

15. hominum. 24. nulla ven.

nitur pronomen *illam*, cfr. Wagner. ad Virg. ecl. 4, 6., q ut in id accentus gravius incidat; simul ita adiuvatur sens *una quaque* epistola id speratum fuisse. — *quotiens alacri* d ed. Bonon. *dempsi s. v. chartae.* exc. Voss. alius, Goth. *certae sua* quod in Patavino extare dicit Burm., illud est, q Palatino notavimus: idem quoque coniecturam fecisse videtur, q Heinsio tribuit. Vers. 10. *Scripta sit e. m.* Palat. pr. *ex* G Berol. et quindecim Heinsii. Vers. 11. *Quae pr.* Berol. *Q.* *esse precor* Goth. Vers. 12. *anguicomis* Palat. pr. et alius. *guigenis* Pirckh. Serv. et duo. Vers. 13. *uterum sub* Put. et similiter Berol. Vers. 14. *Aut te quae* Palat. prim. Palat. prim. *separat* nostri scripti praeter Berol. et vett. edd.

15. HOMINIS. *hominum* tantum interpolati Polit. prim. tic. prim. Medic. (prim) Guelf. Moret. Leid. pr. Plurimi: *drupedesque homines*; unde quod e Goth. Francof. et alio recepimus, proxime abest. *Quadrupedes hom.* — *vinctos* Goth. edd. Vers. 17. *serpentigerosque* vett. edd. *Gigantes* omnes praeter Rottendorp.

18. GYGEN. *Gyan* Rottendorp. *Gian* Guelf. *Giam* sec. *Gygem* Reg. Gall. *Gigem* Goth. Rel. et vett. edd. quae *Gygam* Mor. Busl. et tres. *Gyen* Heinsius coniiciebat et Be ad Hor. od. 2, 17, 14. probare videtur. *semivirumque* Goth. Vers. 20. *Mutatum et curas* Palat. prim. Vers. 2 *te cur litt.* Palat. prim. *litt. missa.* Goth. Vers. 24. *Sae*

:amen caussas scribendo vince frequenter:
usem ne te semper, amice, mihi!

VIII.

ıea cygneas imitantur tempora plumas,
:it et nigras alba senecta comas:
ıbeunt anni fragiles et inertior aetas,
ıue parum firmo me mihi ferre grave est.
erat, ut posito deberem fine laborum
ere, me nullo sollicitante metu;
ue meae semper placuerunt otia menti
pere, et in studiis molliter esse meis;
:vam celebrare domum veteresque penates,
quae nunc domino rura paterna carent;
sinu dominae, carisque sodalibus, inque

11. nepotibus.

Mittitur Busl. *nulla venire* duo Heins. et Berol. *saepe* rv. *ausa ven.* Seguer. *pauca, tarda* singuli.

VIII.

ıori annectitur in Francof. Jun. Leid. Pirckh. Berol. Se- t aliis. Inscr. *Queritur se iam senem exulare* Ald. ıMITANTUR. *mutantur* Palat. pr. Bern. Vers. seq. *In-* ; *nigras* Palat. pr. *cana senecta* Hafn. *curva sen.* cod. Vers. 5. *fine malorum* Vatic. pr. et quatuor Heinsii, Rel. ME NULLO. *cum nullo* Vatic. prim. Polit. prim. Francof. leg. Gall. Serv. Jun. Leid. pr. Berol. Crev. et quatuor. itur Burmanno credere de omnibus fere scriptis, ac latere ; aut cum Withofio in schedis emendare: *nuno nullo. Vi- m ullo* Seguer. Vers. 9. *Et patriam* Gottorp. *patriosque* : Palat. sec. Put. Moret. pro v. scr. vett. edd. praeter Vers. 10. *thura patern., tecta* v. scr. Goth. ı. SODALIBUS. *penatibus* Jun. *nepotibus* Reg. Bern. prim. insii et vix unus, vel alter liber scriptus: editorum quidam b Ald. poster. Quare nec argumentis istoc elevare opus; adeo minus coniecturis, qualis Withofii: *carisque om- n.*

Securus patria consenuisse mea.
Haec mea sic quondam peragi speraverat aetas
Hos ego sic annos ponere dignus eram.
Non ita dis visum: qui me terraque marique
Actum Sarmaticis exposuere locis.
In cava ducuntur quassae navalia puppes,
Ne temere in mediis destituantur aquis.
Ne cadat, et multas palmas inhonestet adeptus,
Languidus in pratis gramina carpit equus.

18. dissoluantur. 19. adeptas.

14. HOS EGO SIC ANNOS. *Hoc ego* Palat. prim. Ne Leid. pr. Polit. sec. et quatuor Heins. *sic canos* Palat. sec. Pi Moret. et quatuor Heinsii, credo, veteratores Itali. Heinsius i ciebat: *condere dignus*, memor fortasse Stat. silv. 1, 2, 24: i bat aut *canos*, aut *annos* satis Latine *poni*; minus vere. De iudica ex Rem. am. 606. Virg. ecl. 1, 28.; de *annis* confer Pont. 1, 5, 36.: *Tempus et assueta* ponere *in arte iuvat*; ib. 48: *Quo* ponam *vigilans tempora longa modo*; Rutil. 1, 161: *Sive datur patriis vitam* componere *terris*.

15. VISUM. *est* addunt Put. et Heinsii sex, nostri pr Guelf. scripti et impressi omnes. Vers. 16. *Iactum* Palat. Busl. Leid. pr. novem Heinsii, nostri Goth. et tres, impressi v octo. *imposuere* Rel. *expos.* *iugis* tres Heinsii.

18. DESTITUANTUR. *dissoluantur* Guelf. Palat. sec. et vett. edd. nostrae: quot praeterea, ipse iudicabis: *destitu* Palat. prim. Francof. Bern. Put. Gall. exc. Voss. Jun. Leid Pirckh. Berol. Rel. Seguer. Crev. tredecim Heinsii, prima ed et Reg. pro v. scr. Bersm. et quatuor Ciof. *Nec* — *destitu* Mor. Busl. Unice verum est quod reduximus, interpolatum riam, ab iis, qui sensum loci assecuti essent, quique minus *mere dissolvi* num recte dicatur, dicere non habeo. Illud dicendi genus celebratissimum est ab Ovidio, quo duo enu quae per simplicem negativam copulam poni poterant, per feruntur. Vid. supra lib. 2, 547. Her. 16, 361. Fast. 4, 839.

19. MULTAS — ADEPTUS. *multis palmas* Gottorp. *multas* Reg. Berol. Crev. alius et prim. ed. Heinsii. *ad* Guelf. Vatic. prim. *ademptos* Polit. prim. et Rottend. Polit. sec. *ademptas* Serv. Jun. Leid. pr. Pirckh. Seguer. Berol. a pr. m. Reliqui scripti cum vett. edd.: *adeptas*, nisi Palatinus primus cum alio Heinsii: *adeptus*. — *multis* - coniiciebat Heinsius, *nutans palmas* Burm. Sec. ad Prop. 44. et ad Lotich. p. 345., *titulis palmas inh.* *ademptis* Wi ad or. fun. R. Bor. p. 69., alii alia: nihil ullus tam elega dum tam certum, atque Palatini est scriptura, a qua anti

ut emeritis non est satis utilis annis,
nit ad antiquos quae tulit arma Lares.
gitur tarda vires minuente senecta
quoque donari iam rude tempus erat.
us erat nec me peregrinum ducere coelum,
c siccam Getico fonte levare sitim:
nodo, quos habui, vacuum secedere in hortos;
nc hominum visu rursus et Vrbe frui.
nimo quondam non divinante futura
abam placide vivere posse senex.
repugnarunt, quae cum mihi tempora prima
lia praebuerint, posteriora gravant.
e decem lustris omni sine labe peractis
te premor vitae deteriore meae.
rocul a metis, quas paene tenere videbar,
riculo gravis est facta ruina meo.
illum demens in me saevire coëgi,

x discedunt. De casibus substantivorum bis intelligendis omnia; confer infra v. 52:

Aequantem superos emeruisse virum;

, 3, 57: — *extenua forti mala corde ferendo;*

r. 1, 1, 90:

Tantum dicat equos, quantum distare regentes;

ad Prop. p. 85. Serv. ad Aen. 5, 327. Vers. 20. *in* 'alat. sec. Bersm. et prim. ed. Heinsii. *pascit equus* Busl. r.

UT EMERITIS. *ubi em.* Francof. Guelf. et longe mars Heinsianorum, nullus tamen alius paulo nobilior. *ut* Palat. prim. Gall. Busl. Leid. pr. Moret. v. scr. *utilis* nnes scripti et impressi praeter Francof. Guelf. a pr. m. c. Gall. Mor. Serv. Berol. octo alios, prim. ed. Heins. Bonon.; quos sequimur. Vers. 22. *arma deos* Put. pro t duo Heinsii. Plurimos appellat Burmannus. Vers. 23. *da* Goth. *vires adimente senecta* vett. edd. praeter Bonon. . *Nec me tempus erat* Seguer. Vers. 26. *gelido fonte* isii et Reg. pro v. scr.

VACUUM. Libri, quotquot sunt: *vacuos*. Correxit Heiners. seq. *rursus in urbe* Jun. Pirckh. Reg. prim. ed. Vers. 30. *posse senem* Francof. Vers. 32. *gravent* Vers. 34. *Parce precor vitae posteriore* Goth. Vers. 36. *facta est pene ruina* Guelferb. Leid. pr.

ERGO ILLUM DEMENS. *Illum cur demens* Palat. pr. *go* tres Heinsii, noster Crev. *Ergo in me demens illum*

Mitius immensus quo nihil orbis habet?
Ipsaque delictis victa est clementia nostris:
Nec tamen errori vita negata meo?
Vita procul patria peragenda sub axe boreo,
Qua maris Euxini terra sinistra iacet.
Haec mihi si Delphi Dodonaque diceret ipsa,
Esse videretur vanus uterque locus.
Nil adeo validum est, adamas licet alliget illud
Vt maneat rapido firmius igne Iovis.
Nil ita sublime est, supraque pericula tendit,
Non sit ut inferius suppositumque deo.
Nam quamquam vitio pars est contracta malorum
Plus tamen exitii numinis ira dedit.
At vos admoniti nostris quoque casibus este,
Aequantem superos emeruisse virum.

---

44. viderentur.

saev. Put. Vers. 40. *Non tamen* Goth. *est* fortasse omne ter Francof. addebant.

41. PROCUL — BOREO. *procul getico patria perag axe est* Gall. *procul patria gelido p. s. a. est* Moret. et *est*, Goth. Bern. *patria boreo peragenda sub axe* Busl. *pa reae p. s. a.* duo Heinsii, noster Reland. *patria heres p. s.* Heinsii. *sub axe bootes* exc. Voss. Comb. Bonon. *axe* unus. *axe bereo* Vatic. pr. *axe boree*, in marg.: *boote axe borusso est* Bersm. *est* decem fere, excepto Franc boni, cum vett. edd. addebant. Vers. 42. *sinistra pa* Pirckh. tres alii et ed. Bonon.

43. HAEC MIHI ETC. *Hoc* Vatic. prim. Guelf. Fr Serv. Busl. Bersm. et quinque. Sed spectant haec etiam 37. *Delphis* Vatic. prim. Guelf. (*Delfis*), et duo Heinsii. praeter Polit. utrumque, quos sequimur, *Delphos.*

44. VIDERETUR. *viderentur* Gottorp. Vers. 47. *pa venit* Guelf. floril. Berol. Vers. 49. *pars est exhausta* sec. Bersm. Vers. 51. *ammoniti* Palat. pr. Goth., ut Vers. 52. *Aequandum* Barber. Rel. *superis* Rel.

IX.

i licet et pateris, nomen facinusque tacebo,
Et tua Lethaeis acta dabuntur aquis;
straque vincetur lacrimis clementia seris;
Fac modo te pateat poenituisse tui:
c modo te damnes, cupiasque eradere vitae
Tempora, si possis, Tisiphonea tuae.
i minus, et flagrant odio tua pectora nostro,
Induet infelix arma coacta dolor.
licet extremum, sicut sum, missus in orbem;
Nostra suas istuc porriget ira manus.
ia, si nescis, Caesar mihi iura reliquit,
t sola est patria poena carere mea.
atriam, modo sit sospes, speramus ab illo:
epe Iovis telo quercus adusta viret.

IX.

crr. *Contra inimicum* Francof. *Contra invidum* Berol. *vincatur detractor Naso minatur* Pirckh. Berol. *Admo-ndam, ne pergat laedere* Ald.

NOSTRAQUE VINCETUR. *Et tua vinc.* Francof. Busl. *Ve-vincetur lacrimis dementia* Palat. sec. *Nostraque mutetur* rev. Hanc viam mutandi, quae non intelligas, post istos li-multi tenuerunt, quorum postremus coniecit: *vincetur lacri-ens excita seris.* Negant hi *vincere clementiam* aliter dici atque supra 8, 39. et Pont. 2, 2, 121., quia scilicet Ovidius erit; negant *clementiam nostram* explicandam ex *errore meo* : *dolore tuo* 3, 28.: *vincere* e lib. 2, 576. Met. 9, 401.

ERADERE. *evadere* Goth. in text. Seguer. *excidere* ed. Notae Heins. addas licet Sen. ep. 11: *si omnia eraderet* Vers. 6. *thesiphonea* Goth. *tua* Palat. prim.

SIN MINUS. *Si minus* Goth. Put. et peiores Heins. septem, quatuor cum vett. edd. praeter Ald. *minus efflagrant* Pa-. Guelf. Serv. *minus et efflagr.* Berol. Vers. 8. *Innovet* rber. Vers. 9. *sicut sub miss.* Busl. *Scythici submissus* Heins.

ISTUC. *istic* Palat. prim. Guelf. Francof. Put. Gall. Serv. Pirckh. Berol. Rel. Crev. Heinsii decem et prim. ed. verum puto, quod Jun. et ed. Bonon. habent: *istinc. illic* Bern. Busl. et quinque. *isto* Leid. pr. et vett. edd. octo. s. Vers. 11. *relinquit* Put. Rel. Vers. 13. *modo sospes*

Denique vindictae si sit mihi nulla facultas,
    Pierides vires et sua tela dabunt.
Quod Scythicis habitem longe summotus in oris,
    Siccaque sint oculis proxima signa meis:
Nostra per immensas ibunt praeconia gentes,
    Quodque querar notum qua patet orbis, erit.
Ibit ad occasum, quidquid dicemus, ab ortu,
    Testis et Hesperiae vocis eous erit.
Trans ego tellurem, trans altas audiar undas,
    Et gemitus vox est magna futura mei.
Nec tua te sontem tantummodo secula norint:

17. Ut. 23. latas.

erit Vatic. prim. Vers. 14. *viget, nitet* singuli Heins. Ver. *nulla potestas* Jun. Vers. 16. *sua iura dabunt* exc. Voss.

17. QUOD SCYTHICIS. Sic Palat. prim. Guelf. Put. Busl. pr. Goth. v. scr. novem Heinsii, prim. ed. et Ald. sec. *Cum Sc* Goth. Francof. Reg. Jun. Mor. Berol. Seguer. Bersm. octo He et ed. Bonon. *Quamvis cum Sc. h. summ.* Bern. Vides script Heinsianam: *Ut Sc.* a Gallico et paucissimis cum vett. edd. exhiberi, neque numero, neque auctoritate, neque sensu nost aequiparare scripturam, cuius reliquae sunt interpretamenta tissima. Heinsius idem iisdem paene verbis loquentem facit hic et supra v. 9, 10., quod illic adeo Burmannum male hab videtur. Nos si audias, res ac sententia eadem variabitur alio lore, ceterum locutione probe Ovidiana, Art. am. 1, 261., nisi in ea coniunctivum vel contra libros improbant critici. Quo ille pertineat, docet Sabinus ep. 1, 37:

Non quod Colchiacas Circe tentaverit herbas etc.

Recte igitur Jahnius Her. 17, 251:

Quod bene te iactes et fortia facta loquaris;

recte item libri Pont. 4, 10, 25:

Scylla feris trunco quod latret ab inguine monstris;

et Her. 18, 41. in simili, atque hic discrimine optimus Pute

Tam gelidus quod sis etc.

semotus Goth. Vers. 18. *sunt* Palat. pr. et quatuordecim. 20. *queror* Palat. prim. *Quod querar hoc* Leid. pr. *Quod hic* Rel. Vers. 21. *siquid* Guelf. *dicetur* vett. edd.

23. ALTAS. *latas* Rel. et duo vel tres Heinsii: imm certe probati. In locutionibus hunc in modum compositis epi conveniunt tralaticia, non singularia, quae emphasin habeant, *latae undae* Am. 3, 6, 85. Esto *aequora lata* saepe non differ *altis*, nihil efficitur, nisi ut utrumque hoc loco dici possit, si non dissuadeant.

25. NEC TUA. *Neu tua* vett. edd. nostri consensu et tasse Palat. sec. Habet, quo se non leviter commendet.

rpetuae crimen posteritatis eris.
'eror in pugnas, et nondum cornua sumpsi;
o mihi sumendi caussa sit ulla velim.
s adhuc cessat; spargit tamen acer arenam
urus, et infesto iam pede pulsat humum.
juoque, quam volui, plus est. Cane, Musa, receptus,
m licet huic nomen dissimulare suum.

X.

ego qui fuerim, tenerorum lusor amorum,
em legis, ut noris, accipe, posteritas.
mihi patria est gelidis uberrimus undis,
lia qui novies distat ab Vrbe decem.
s hinc ego sum; nec non ut tempora noris,

5. hic.

s *Ne tua* malebat. *Non tua* Goth. *norunt* Palat. prim. ; quatuor. *noscent* Goth. Palat. sec. Vers. 27. *pugnas et ihi corn.* Palat. sec. *pugnas nondum mihi* Gall. Polit. pr. (pr.?), Barber. Rel. *pugnas necdum mihi* Vatic. pr. et duo, :. not. impr. tres. *pugnas sed nondum* Bern. Seguer. Vers. *it illa* Busl. Bern. ed. Bonon.

). TAMEN ACER. *iam torvus* Vatic. prim. Palat. sec. Guelf. einsii et Moret. pro v. scr. Vers. 30. *offenso iam* unus

l. RECEPTUS. *recessus* Palat. prim. Goth. et libri reliqui r Vatic. pr. Palat. sec. Guelf. a pr. m. Put. Serv. Seguer. Heinsii, vett. edd. nostras excepta Bonon. *regressus* exc. m.

X.

scrr. *Narrat vitam suam* Berol. *Quis fuerit vitamque fratisque notavit* Berol. Pirckh. Priori annectunt Seguer. m.

QUI FUERIM. *quis* Guelf. *fueram* omnes libri praeter pr. Francof. et duos Heinsii, nostros Guelf. et Berol.; quos ur. Vers. 2. *ut noscas* Seguer. Crev. Goth. v. scr. ed.

HINC EGO. *hic ego* Vatic. prim. Palat. sec. Guelf. Gall.

Cum cecidit fato consul uterque pari:
Si quid id est, usque a proavis vetus Ordinis h
Non modo Fortunae munere factus eques.
Nec stirps prima fui; genito sum fratre creatu
Qui tribus ante quater mensibus ortus erat.
Lucifer amborum natalibus affuit idem:
Vna celebrata est per duo liba dies.
Haec est armiferae festis de quinque Minerv
Quae fieri pugna prima cruenta solet.
Protinus excolimur teneri, curaque parentis
Imus ad insignes Vrbis ab arte viros.
Frater ad eloquium viridi tendebat ab aev
Fortia verbosi natus ad arma fori.
At mihi iam puero coelestia sacra placebant,
Inque suum furtim Musa trahebat opus.
Saepe pater dixit: studium quid inutile tent

c 9. iam fr.

Moret. Serv. Berol. et novem. *non si tempora quaeris* *tempora noscas* Goth. Polit. sec. Gall. Leid. pr. Crev. et

7. SIQUID — HERES. *Si quid id a proavis usque* *o. h.* Palat. prim. Goth. Serv. Gottorp. *Si quid et a pro* *que est v.* Reg. Put. Guelf. et vett. edd. nostrae. *Si q* *proavis usque est v.* Vatic. prim. Gall. Jun. Rel. Berol. *et ex proavis usque est v.* Leid. pr. *Si quis et a proav* *est v.* Busl. ed. princ. *Si quid id a proavis superest v.* Crev. *Si tamen a proavis usque est v.* Pirckh. *Si quis et* *avis usque est* unus. *Si quid et est usque a pr.* duo Heins

8. NON MODO FORT. *Nullo fortunae* prim. ed. Hein *ego fort.* Seguer. *Non sum fort.* Rel. et tres. *Non modo* *turbine* duo Heinsii.

9. SUM FRATRE. *iam fratre* Medon. *sine fratre* Leid. duo Heinsii et Crev. Glossa in Leidensi libro eum fratrem nuncupabat. Vers. 10. *quater ante tribus* Bern. Gall. e Vers. 11. *ambobus natalibus* Medic. prim. *isdem* Busl. 12. *celebratur* Busl.

13. ARMIFERAE. *armigerae* Palat. prim. Goth. Put. Bersm. quatuor et vett. edd. *de festis* Jun. Crev. et quinq

14. QUAE. *Quam* Palat. prim. *Qua* Moret. exc. Guelferb. a sec. m. Francof. pro v. scr. *fieri a pugn* Pirckh.

19. COELEST. SACRA. *coelestia signa* Gall. et pri Heins. *Permessia sacra* Heinsius, *Phoebeia sacra* Markl Stat. silv. p. 222. tentabant.

21. TENTAS. *carpis* Francof. Bern. Crev. et tres.

Iaeonides nullas ipse reliquit opes.
us eram dictis, totoque Helicone relicto
cribere conabar verba soluta modis:
nte sua carmen numeros veniebat ad aptos,
t quod tentabam dicere versus erat.
rea tacito passu labentibus annis
iberior fratri sumpta mihique toga est:
turque humeris cum lato purpura clavo,
t studium nobis quod fuit ante, manet.
ue decem vitae frater geminaverat annos,
m perit, et coepi parte carere mei.
mus et tenerae primos aetatis honores,
que viris quondam pars tribus una fui.
restabat; clavi mensura coacta est:
s erat nostris viribus illud onus.
tiens corpus, nec mens fuit apta labori,
icitaeque fugax ambitionis eram;
ere Aoniae suadebant tuta sorores

meros carmen. 29. humeros. 33. Coepimus. 34. Eque.

Vers. 22. *nullas inde reliquit* unus Heinsii. *relinquid*
Vers. 24. *Scr. tentabam* Polit. uterque, Palat. sec. Guelf.
et quatuor.
CARMEN NUMEROS. *numeros carmen* duo scripti Heinsii.
TENTABAM DICERE. *conabar dicere* Gall. Jun. Bern.
scribere omnes libri praeter Vatic. prim. Polit. utrumque,
tuor Heinsii et primam eius editionem, Francof. v. scr.
endos utique putavi propter huius discriminis levitatem,
mbecillitatem.
HUMERIS. *humeros* Vatic. prim. Palat. sec. Guelf. Jun.
uer. et vett. edd. praeter Bonon. Palatinum et reliquos
, lepidum sententiae acumen non spernimus. Verss. 31,
icho sequenti postponunt Goth. Francof. Gall. Busl. Se-
tres.
DEQUE. *Hecque* Palat. sec. *Eque* Guelf. Reg. Put. Gall.
d. pr. decem Heinsii et prim. ed. *Inque* Francof. Jun.
Atque duo. *una fuit* Palat. sec. *unus eram* Barber.
coarcta quatuor Heinsii. Gloss. Pirckh.: *coartata.*
ONUS. *opus* Palat. sec. exc. Voss. Jun. Pirckh. Reg.
m. Rel. Berol. Crev. undecim et prim. ed. Heinsii. Vers.
erat apta Put. Pirckh. quinque Heinsii et ed. Bonon.
Ausoniae Serv. Busl..

Otia iudicio semper amata meo.
Temporis illius colui fovique poëtas,
Quotque aderant vates, rebar adesse deos.
Saepe suas volucres legit mihi grandior aevo,
Quaeque nocet serpens, quae iuvat herba, M
Saepe suos solitus recitare Propertius ignes,
Iure sodalitio qui mihi iunctus erat.
Ponticus heroo, Bassus quoque clarus iambis
Dulcia convictus membra fuere mei.
Et tenuit nostras numerosus Horatius aures,
Dum ferit Ausonia carmina culta lyra.
Virgilium vidi tantum; nec amara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meae.
Successor fuit hic tibi, Galle; Propertius illi;

44. necet — iuvet. 47. iambo.

44. QUAEQUE NOCET — IUVAT. *Quique* Guelf. 1 *serp.* Palat. sec. et quinque. *necet* Guelf. Politiani uterque v. scr. Francof. cum Pirckh. *Quisve necet* et pro v. scr.: *noceat* Moret. *iuvet* Goth. Reg. Put. Gall. Mor. Serv. Vatic. Guelf. Francof. novem Heinsii et edd. Ald. prim. et Bon utroque verbo vides, quid Palatinus et tot alii libri suade *care* et *iuvare* vix recte reciprocantur; indicativum, de q Loers. ad Her. 10, 86., referes ad interpretationem operis drei, cuius quintum librum laudat Charisius p. 61. Putsch. 45. *solitus narrare Prop.* Goth.

46. SODALITIO. Sic Goth. et duo Heinsii cum Ald cunda. Reliqui et Goth. pro v. scr.: *sodalitii. quo mihi* prim. Palat. sec. Polit. sec. Guelf. Serv. duo alii, Reg. pro

47. BASSUS — IAMBIS. *Bacchus* Palat. prim. *Batus* *Battus* Goth. atque similiter plurimi: nullus liber vel t scripturae: *Bassus* patrocinatur, quam Propertii editorum tate servamus. Ignorabat illud Osannus V. D. cum ad L. C Minutianum Apuleium p. 66. scripturae *Battus* causam ag Weichertus V. D. de Vario poeta p. 139. *iambo* quinque Heinsii, Goth. in ras. a pr. m. et Guelf. a sec. m. De Quinctil. Inst. 9, 4, 88. Numeros etiam Ovidius variare so

49. ET TENUIT. *Detinuit* Serv. et quatuor Heinsii, eius et vett. edd. nostrae. Vers. 50. *Dum colit* Bern. Francof. pro v. scr. *Aonia* Pirckh. tres alii et ed. Bonon.

51. AMARA. Ita Palat. prim. Goth. Reg. Gall. Mor. Pirckh. Leid. pr. Berol. quinque alii, Francof. pro v. scr. Bonon. Reliqui: *avara.* Vers. 53. *Successorque fuit tibi* Vers. 54. *Quartus sub serie* Palat. prim. *ab hac seri*

iartus ab his serie temporis ipse fui.
e ego maiores, sic me coluere minores,
ɔtaque non tarde facta Thalia mea est.
iina cum primum populo iuvenilia legi,
ırba resecta mihi bisve semelve fuit.
erat ingenium totam cantata per Vrbem
ɔmine non vero dicta Corinna mihi.
a quidem scripsi; sed quae vitiosa putavi,
nendaturis ignibus ipse dedi.
: quoque, cum fugerem, quaedam placitura cremavi,
ıtus studio carminibusque meis.
e, Cupidineis nec inexpugnabile telis
ɔr mihi, quodque levis caussa moveret, erat.
tamen hic essem, minimoque accenderer igni,
ɔmine sub nostro fabula nulla fuit.
e mihi puero nec digna, nec utilis uxor
t data, quae tempus per breve nupta fuit.
uccessit, quamvis sine crimine coniux,
m tamen in nostro firma futura toro.
ıa, quae mecum seros permansit in annos,
stinuit coniux exsulis esse viri.
me mea bis prima fecunda iuventa,
d non ex uno coniuge fecit avum.

63. Tum. 67. hoc. 70. perbreve.

Vers. 57. *iuvenalia* Vatic. prim. Polit. prim. *iuv. scripsi* Pirckh. ed. Bonon. *iuv. feci* Goth. Vers. 59. *Noverat* a pr. m. *ing. totum* Goth. *totum c. per orbem* Guelf. a . Busl. et tres. Vers. 60. *non verso* Seguer. Vers. 61. *erunt* unus Heins. *quae nocitura put.* Barber.
3. TUNC e Guelf. Put. Bern. sex aliis enotatum inveni, plures habuisse id certus sum. Vers. 65. *Cupidineis atque* ıabile Busl.
7. HIC ESSEM — IGNE. *hic* Palatt. Goth. Reg. Jun. Leid. Crev. decem cum prim. et vett. praeter Bonon. editt. *hoc* . *esset* Put. Busl. *nimioque* Goth. *igni* Rottendorp.
O. QUAE — BREVE. *per tempus quae breve* Mor. Jun. et *post breve* Gall. Richel. Vers. seq. *quovis sine* Jun. Vers. *Nec tamen* tres. Vers. 73. *mecum miseros perm.* Put. 74. *esse mei* Goth. Vers. 77. *Plia complerat* Leid. prim.

Et iam complerat genitor sua fata, novemque
Addiderat lustris altera lustra novem.
Non aliter flevi, quam me fleturus adempto
Ille fuit. Matri proxima iusta tuli.
Felices ambo, tempestiveque sepulti,
Ante diem poenae quod periere meae!
Me quoque felicem, quod non viventibus illis
Sum miser, et de me quod doluere nihil!
Si tamen exstinctis aliquid, nisi nomina restant,
Et gracilis structos effugit umbra rogos;
Fama, parentales, si vos mea contigit, umbrae,
Et sunt in Stygio crimina nostra foro;
Scite, precor, caussam, nec vos mihi fallere fas
Errorem iussae, non scelus, esse fugae.
Manibus hoc satis est. Ad vos studiosa rever
Pectora, quae vitae quaeritis acta meae.

79. ademtum. 81. sepultos. 85. restat. 91. id
92. qui.

79. ADEMPTO. Ita Palat. prim. Goth. Guelf. a sec. m lit. uterque, Reg. Put. Gall. Mor. Busl. Pirckh. Jun. Leid Bersm. Seguer. Bern. Rel. Berol. duodeviginti alii cum pri Bonon. edd. *adopto* Crev. Reliqui libri: *ademptum.*

80. IUSTA TULI. Huic Cuiacii coniecturae pro vul *busta tuli* favet scriptura Gall.: *lusta.* Ac *matris proxima,* vulgatae convenire doctus Etonensis putabat, interpolati hal Guelf. Palat. sec. Mor. et decem. Praeterea *Ille foret* Bern. rol. et tres. *Ille fuit nostri proxima busta mali* Busl.

81. AMBO. *ambos* unus Vatic. *sepultos* ut sine libris beretur, editor Electorum Etonens. effecerat. Vers. seq. *qui riere* quinque et prim. ed. Vers. 83. *quia non* Moret. *qui* Seguer. et quatuor. Vers. 84. *de me condoluere* Gall.

85. ALIQUID, NISI NOM. RESTANT. *aliud quam no* Gall. et quatuor. *restat* Guelf. Goth. Palat. sec. Bersm. Pirckh. Jun. Berol. et quatuor. Similem in modum pauciores Pont. 4. 2, 45. Met. 14, 396. Vers. 87. *parentalis* vitio graphico Elzeviriana, ad quam codd. plurimi collati, quos ita buisse non puto.

88. CRIMINA. *carmina* Palatinus primus cum libris Ci tredecim Heinsii scriptis, Goth. et alio nostro, ed. Bonon. seq. *Scire precor* prim. Vatic. Guelf. Palat. sec. Francof.

91. HOC SATIS. *id satis* Moret. et fortasse Bern. r *tar* Jun.

92. QUAE. *qui* Moret. Leid. prim. et alius. Dubitat Jal

ihi canities pulsis melioribus annis
erat, antiquas miscueratque comas.
le meos ortus Pisaea vinctus oliva
tulerat decies praemia victor eques:
naris Euxini positos ad laeva Tomitas
erere me laesi Principis ira iubet.
a meae cunctis nimium quoque nota ruinae
cio non est testificanda meo.
eferam comitumque nefas, famulosque nocentes?
multa tuli non leviora fuga.
ata malis mens est succumbere, seque
estitit invictam viribus usa suis:
sque mei ductaeque per otia vitae
lita cepi temporis arma manu.
e tuli casus terra pelagoque, quot inter

. equus. 105. Obl. togae. 107. terra casus.

l. philol. paedag. t. 9. p. 52. num alterum Latinum sit. sed credo, propter hunc locum.

ABSTULERAT. *Abstuleram* Palatt. Reg. Put. Gall. Serv. d. pr. exc. Voss. Pirckh. Francof. Seguer. Goth. Guelf. rol. tredecim et vett. edd. *victor equus* Bentleius obiter et sennam corrigebat ad Horat. od. 4, 11, 17. Burmannus uatuor annis maturius assecutum profitetur; viginti igitur : vir non incidit in locos Macrobii 6, 9., vel Gellii 18, 5., ocis certe excusari potest librorum omnium scriptura.

POSITOS AD LAEVA. *positos procul orbe* Palat. prim. 85. Vers. 99. *nimium manifesta ruinae* et seq. *non canda* Bern.

. IPSA MULTA TULI. Ita prim. Polit. *Ipse multa* prim. *pse ego multa* Mor. *Ipsaque multa* unus et prim. ed. *Ipsa morte tuli non leviora mala* Richel. Reliqui libri *Ipseque multa*. *Et quae multa* Muretus, *A quis multa* coniiciebant. Nos: *Ipsa quaeque tuli*. Post hunc versum uaedam suspicabatur Josephus Scaliger. Vers. 104. *viri-suis* Seguer. et tres.

. OBLITUSQUE MEI. *Oblitusque togae* Richel., quod re-n duxit Burmannus, ut opponerentur *arma togae*. At n sunt intelligenda ex aere et corio fabricata, sed, ut puto, , spes atque constantia. Ita *carminis arma* infra 5, 12, s *loci* Pont. 1, 5, 50. et ex Heinsii exemplis postremum. *per otia ductae* Palat. prim. Francof. Gall. Leid. pr. Se-ern. Rel. et tres.

. TULI CASUS TERRA. Sic Palat. prim. Francof. Reg.

Occultum stellae conspicuumque polum.
Tacta mihi tandem longis erroribus acto
Iuncta pharetratis Sarmatis ora Getis.
Hic ego finitimis quamvis circumsoner armis,
Tristia quo possum, carmine fata levo.
Quod quamvis nemo est, cuius referatur ad au
Sic tamen absumo decipioque diem.
Ergo quod vivo, durisque laboribus obsto,
Nec me sollicitae taedia lucis habent,
Gratia, Musa, tibi: nam tu solatia praebes;
Tu curae requies, tu medicina venis;
Tu dux et comes es; tu nos abducis ab Istro,
In medioque mihi das Helicone locum;
Tu mihi, quod rarum est, vivo sublime dedisti
Nomen, ab exsequiis quod dare fama solet:
Nec qui detrectat praesentia, livor iniquo
Vllum de nostris dente momordit opus.

118. medicina mali. 119. tu comes. 121. *abest*

Gall. Seguer. Rel. et prim. ed. *tuli poenas terra* Put. Bus lat. sec. Pirckh. Jun. Leid. pr. alius et vett. edd. *tuli cas lago terraque* Goth. Moret. et quatuor. Qui restant: *tuli casus*. Vers. 109. *est* post *mihi* inserunt Goth. Gall. Segu prim. ed., post *tandem* Palat. prim.

111. CIRCUMSONER. Ita Palat. prim. Guelf. Put. Fr Bern., dimidia pars librorum et, praeter Goth., praestantior. *cumsonor* reliqui, quod paulo altero crebrius in his libris. seq. *qua possum* Francof. Crev. Vers. 113. *quamvis est* Palatinus prim.

118. MEDICINA VENIS. *mihi cara venis* exc. Voss. *cina vetus* Gall. et codex eruditi Etonensis. *medicina malis* et unus Hafniensis. *medicina mali* Busl. et Hamburg. pro v.

119. ET COMES ES. *tu comes es* Put. et tres, sive qu *tuque comes* Jun. *tu requies* Busl. *Tu dux es comes* t Guelf. *Tu comes es et dux* Palat. sec. *Tu comes et d* prim. Vatic. prim. Polit. Mor. et tres. *tu nos deducis* Leid. et duo. *tu me subducis* Pirckh. Bersm. et duo cum ed. Bo

121. RARUM EST. *est* omittunt duo libri Heinsii et f Goth. a pr. m.

123. NEC QUI. *Nam qui* Jun. *Nec quia* Reg. Put. Pirckh. Berol. et quatuor cum vett. edd. *detractet* Busl. P *detractat* Heinsiani, uti videtur, praeter Palatt. et Francof., Goth. Guelf. Bern. *iniquus* Goth. et septem. Vers. seq. l

alerint magnos cum secula nostra poëtas,
fuit ingenio fama maligna meo.
e ego praeponam multos mihi, non minor illis
ir, et in toto plurimus orbe legor.
l habent igitur vatum praesagia veri,
inus ut moriar, non ero, terra, tuus.
avore tuli, sive hanc ego carmine famam
; tibi grates, candide lector, ago.

132. Iure tibi.

. Guelf. Vers. 125. *Non tul.* Palat. prim. Vers. 127. *praepon.* — *minor istis* Goth.
. IURE; TIBI. *Iure igitur* Goth. Jun. Seguer. Rel. Be- stinctionem inter voculas posuimus e mandato Heinsii in relicto; de duplici ablativo minime molesto poteris adire ım ad Sen. Thyest. 1082.

LIBER QUINTUS.

I.

Hunc quoque de Getico, nostri studiose, libe
Litore praemissis quatuor adde meis.
Hic quoque talis erit, qualis fortuna poëtae:
Invenies toto carmine dulce nihil.
Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen,
Materiae scripto conveniente suae.
Integer et laetus laeta et iuvenilia lusi;

ANNOTATIO IN LIB. V.

I.

Epistolam tricesimam secundam numerat Pirckh. Inscr. *brum Naso suis monet istum iungere libris* Pirckh. Berol. *Al cum, ut et hunc librum accipiat* Ald.

1. HUNC QUOQUE ETC. *Nunc* Guelferb. *Hunc ego* B *nostro* Seguer. *nostrum* Goth. Gall. *nobis* Bern. *missum* Serv. et pro v. scr. alius. Vers. seq. *Lit. emissis q. a.* Pirckh.

5. UT — EST. *ut nostri* Jun. *ut status est noster* *est sic fleb.* Goth. Vers. seq. *Scripto materiae* Gall. *con* Crevenn.

7. INTEGER — LUSI. *Donec eram laetus* prim. Vatic. Polit. sec. Palat. Bonon. et alius. *et laeta laetus* duo scri impressi ante Ald. *laete iuvenilia* Serv. Busl. *laetus iuv carmina lusi* Palat. prim. *iuvenalia* Guelf. *iuven. scripsi* Bern. Seguer. cod. Bersm. sex Heins. Moret. pro v. scr.

a tamen nunc me composuisse piget.
ecidi, subiti perago praeconia casus,
mque argumenti conditor ipse mei.
e iacens ripa deflere Caystrius alès
citur ore suam deficiente necem:
ego Sarmaticas longe proiectus in oras
ficio, tacitum ne mihi funus eat.
ias si quis lascivaque carmina quaerit,
aemoneo nunquam scripta quod ista legat.

9. perago subiti.

. ILLA — PIGET. *Ista* Berol. *non me* Busl. Crev. *comp,* exc. Voss.

. SUBITI PERAGO. Ita verissime Palat. prim. Guelf., denimnes libri praeter octo scriptos Heinsii et impressos vett. ilt nostros. *praec. lusus* Busl.

. UTQUE IACENS ETC. *Cumque* Reg. pro v. scr. *ripa deflere Caistri* Moret. *deflere Caicius ales* Sèguer. *cahistr.* Vers. seq. *ore suo* Leid. prim. *decipiente* Bern.

13. PROIECTUS IN ORAS. *profectus* Serv. *provectus* Busl. *tus* Leid. prim. *propulsus* Bern. *ad oras* Serv.

15. QUAERIT. *quaerat* Pirckh.

16. PRAEMONEO — LEGAT. *Prae monio* Busl. *Praem. no- scripta quod* Palat. sec. idem et *ipse legat* duo alii. *nunquam quod ista* Vatic. prim. Richel. *ille legat* Leid. prim. Lonest referre, quot et quibus modis hic versus tum criticorum, grammaticorum ingenia exercuerit. Correctiones Gronovii et minus auspicatae effecerant, ut totus versus proscriberetur; facto Withofius Praemet. cruc. crit. p. 182. et Schraderus dd. p. 192. illum subrogarunt, quem nos paulo inferius sede turbabimus: de quo conatu quod moneamus, hoc est, praem elegicorum ordinem et orationem circa pronomen *huic* nnum introduci. Sed quae harum turbarum causa fuit, con*quod*, novo, uti visum est, significatu usurpata, illustratur a io ad Sanctii Minèrvam 3, 14, n. 29. ita, ut paucissimis is e locis demonstratum eatur, esse eam pro: *ut* positam; a Wernsdorfio excurs. 6. ad Calpurn. Poet. min. 2. p. q. licenter et sine priorum exemplo, sed sequentibus postes auctoribus ita scripsisse Ovidius dicitur, uti Perizonio pla- Postea Jahnius in Annal. paedag. tom. 9, p. 55. ita ex*praemoneo, hunc non lecturum esse,* sed emendandum fore: idet, *praemoneo* absonum esse non videt. Denique potuisset de illa constructione doctiore certe cogitare, quam nos su- 4, 9, 17. et Huschkius ad Tibull. p. 151. illustravit, quod implicatior sane, emendatus tamen et purus sermo nascetur: — *quaerit, eum moneo quamvis haec non legat, h. e. fa-*

Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,
Et plures, quorum nomina magna vigent.
Atque utinam numero nos non essemus in isto!

18. Aptior, ingenium come, Tibullus erit. 19. ne no

cile his quidem carere posse, habiturum tamen Gallum etc.
his opinionibus tamen omnibus ita statuo, Ovidium nunqu
didisse se salvo pudore a quoquam ita explicatum iri; si cr
set, non usurum fuisse hoc dicendi modo. Coniunctionem
non posuit, sed pronomen neutrius generis, in hunc sensum:
quam, quod praemoneo, scripta ista legat. Hyperbaton, sive
synchysis ista non infrequens apud illum est, severa tame
lege, ne per gratam illam negligentiam vera verborum str
quemquam fugere possit, scilicet, qui Latine sciat. Ita igitur
3, 5, 13: *Candidior, quod adhuc spumis stridentibus alb*
Et modo siccatam, lacte, *reliquit ovem.*
Pont. 2, 6, 19: *Turpe erit in miseris veteri* tibi *rebus amico*
Auxilium nulla parte tulisse tuum.
Ib. 3, 1, 21: *Non avis obloquitur, silvis*, nisi si qua, *rem*
Aequoreas rauco gutture potat aquas;
h. e. *silvis deficientibus*, cfr. Tr. 5, 14, 25., *nulla avis*, *ni*
ritima. Fast. 1, 134:
Iam tamen hanc *aliqua tu* quoque *parte vides*;
ib. 5, 551: *Ultor ad* ipse *suos coelo descendit honores*;
ib. 6, 143: — *Proca natus in illis*
Praeda recens *avium* quinque diebus *erat*;
h. e. *natus recens*, vel *natus quinque diebus*.
Met. 2, 524: — *quod in* ante *Phoronide fecit*;
quod qui mutarunt legent Lachm. ad Prop. p. 110.

17. APTIOR HUIC. *Aptior hic* prim. Vatic. prim.
unde Heinsius: *his*. *At precor huic* Busl.

18. ET — VIGENT. Ita Palat. pr. Goth. et plurimi.
alii, *quorum* qui habuerint, non novi. *nomina nostra* Put.
iuvant Leid. pr. m. pr. Pro hoc versu alium habebant pri
tic. prim. Polit. Palat. sec. Guelf. et duo Heinsiani: *Aptior*
nium come Tibullus erit, in cuius laudibus multus est He
ingenium come docte illustravit. Miror posteriores non qu
rectene postea dicatur Ovidius horum trium numero ine
sintne tres *numerus* dicendi. Utrumque affirmassent exempl
4, 101; Fast. 5, 108; Virg. Aen. 3, 233. coll. Serv. Versu
nequaquam absurdus est. In malam rem tamen amandatum
mus, scilicet de codicum fide iudicium nostrum secuti, mo
sat scio, quorundam sententia.

19. NUMERO — ISTO. *non nos* prim. Vatic. prim.
Guelf. Reg. Serv. Busl. Bern. Berol. quatuor alii et prim. e
nos Palat. sec., quod Heinsius edidit. *et isto* Busl. *in ill*
et vett. edd. nostrae.

Hei mihi, cur unquam Musa iocata mea est?
Id dedimus poenas, Scythicique in finibus Istri
Ille pharetrati lusor Amoris abest.
..od superest, socios ad publica carmina flexi,
..t memores iussi nominis esse mei.
..tamen e vobis aliquis, tam multa, requiret,
..nde dolenda canam: multa dolenda tuli.
.. haec ingenio, non haec componimus arte,
..ateria est propriis ingeniosa malis.
..quota fortunae pars in carmine nostrae?

22. animos. 24. sui.

20. HEI MIHI — EST. *Ei* Guelf. Put. *Heu* Reg. Gall. .. Leid. pr. *iocata* fragm. tantum Vaticanum, Combianus liber ..sianus pro v. scr. servarunt. Reliqui omnes scripti et im-.. *locuta. est* delent Serv. Berol. Vers. seq. *Et dedimus* ..sis.

..2. ABEST. Ita Guelf. Bern. exc. Voss. Reg. Mor. Jun. ..r. Crev. decem Heinsii, prima eius et nostra Bonon. editio. ..: *adest.*

..3, 24. QUOD — FLEXI, ET — MEI. *Quod superem* Se-.. *animos ad* prim. Polit. prim. Medic. Guelf. Rottend. Bersm. marg." *animum ad* prim. Vatic. *crimina fl.* Leid. prim. ..*ui* prim. Polit. prim. Medic. Guelf. in text. Putean. et vett. nostrae. *esse tui* Gall. Withofius in Praemetiis p. 143. ita locum concinnabat:

Quod superest, elegos ad luctum a crimine *flexi,*
Et memores iussi nominis esse sui;

..ria coniectura! Ipsi olim legebamus: *animos* et *sui* et inter-..bamur de Fastorum in exilio retractatione. Scripturam eam .. Ernestus ab Leutsch, egregius vitae Ovidianae nuper enar-.. in Encycl. Ersch. s. 3. t. 8. p. 47. Si mentem eius recte .. intelligit Metamorphoseon et Fastorum primam molitionem ..bsoluta Amatoria. Vereor, ut verba *quod superest,* praesenti ..re, id patiantur. Libros plurimos et integros qui nobiscum ..ur, interpretabitur ita: *In posterum* (cfr. infr. 5, 17.) *effeci,* ..*tae mei casus memores publica scriberent.* Nam *socii* sunt ..*les studii* infr. 3, 47. *nominis mei* pro *mei* (cfr. Her. 2, Markl. ad Stat. silv. 1, 1, 10. Wagner. ad Virg. Aen. 12, .. cum vi et efficacia dictum videtur.

25. E VOBIS. Ita Palat. prim. et fragm. Vatic. Reliqui: ..*bis.* *requirit* Leid. pr. Rel. et tres; Berol. pro v. scr. *re-*.. Goth.

29. NOSTRAE. *nostro* Palat. prim. et quinque. *quota pars* ..*e fortunae in carmine nostro est* Moret.

Felix, qui patitur quae numerare potest!
Quot frutices silvae, quot flavas Tibris aren[as],
Mollia quot Martis gramina campus habet,
Tot mala pertulimus, quorum medicina quiesq[ue]
Nulla, nisi in studio Pieridumque mora est.
Quis tibi, Naso, modus lacrimosi carminis? in[quis]
Idem, fortunae qui modus huius erit.

30. valet.

30. POTEST. *valet* Comb. et Rel. *quae patitur* q[ui] *rare* Rel.

32. MOLLIA. *Millia* Leid. pr. *campus gramina* Gallicus.

34. NULLA — EST. Verbum *est* plurimi libri c[...] in dimidiato versu collocant, quod fieri non posse p[...] ges. Prorsus illud omittunt Palat. prim. Gall. Jun. oct[o] in Guelf. scriptum medio loco, sed ab eadem man[u] erat. Utroque loco aderat in Moret. In fine igitur co[...] et sex Heinsiani habebant, quos cur sequeremur, plus ca[...] erat, quam Heinsio vel Burmanno, iudicibus fere illis, quo[s] Wagner. Quaest. Virg. 15. init. Heinsius enim *moram* P[...] coniunxit, interpretatus commorationem, consuetudinem, [...] significatu minime liquet. Sed idem coniiciebat:

in studio Pieridumque choro;

quantum ad litteras et apices, non absurde, uti nec nos, [...] olim in Fast. 5, 338:

Saltat et imprudens vertitur arte chori,

pro: *arte meri*. Verum nos illic operam lusimus, arguente Namatiani versu 1, 362:

Auri flagitiis ambitus ipse furit,

et aliis eius generis. Heinsius vero hic humanum quid pa[...] qui virgulam post *studio* poneret, neque videret *studium* P[...] dici, ut et Pont. 2, 5, 63. et copulam more Ovidiano pa[...] transpositam pro eo, quod simpliciter efferretur: *quorum* [...] *quiesque et mora nulla, nisi in Pieridum studio est;* paul[...] tius: *quorum medicina quiesque, nullaque, nisi in Pieridum* [...] *mora est.* Supra 4, 1, 84:

Canitiem galeae subiicioque *meam*;

Her. 19, 214: *Per causas istic* impediarque *duas*;

infr. 10, 40: *Forsitan obiiciunt* exiliumque *mihi*.

mora malorum ut *mora fati* Stat. Theb. 9, 779., *fata* [...] ep. Sab. 1, 62. Cfr. Her. 18, 5. 19, 95. Met. 8, 71. [...] am. 1, 98.

35. QUIS — INQUIS. *Qui* fragm. Vatic. probante o[...] sio. *inquit* Crev. et fortasse edd. sec XVII. quaedam. [...] *quis* Gall.

d querar, illa mihi pleno de fonte ministrat,
Nec mea sunt, fati verba sed ista mei.
mihi si cara patriam cum coniuge reddas,
Sint vultus hilares, simque quod ante fui.
ior invicti si sit mihi Caesaris ira,
rmina laetitiae iam tibi plena dabo;
c tamen ut lusit, rursus mea litera ludet:
Sit semel illa meo luxuriata malo.
d probet ipse, canam: poenae modo parte levata
arbariem rigidos effugiamque Getas.
rea nostri quid agant, nisi triste, libelli?
Tibia funeribus convenit ista meis.
poteras, inquis, melius mala ferre silendo,
tacitus casus dissimulare tuos.
is, ut nulli gemitus tormenta sequantur,
ceptoque gravi vulnere flere vetas.

7. QUOD QUERAR. *quae queror* Leid. prim. *queror* Palat. Moret. Busl. Pirckh. et Bersm. *plene* Palat. prim. *fonte si-* Vatic. prim.

38. VERBA SED ISTA. *verba sinistra* unus Heinsii.

39. SI — CONIUGE. *caram* Guelferb. Francof. Gall. Leid. Berol. Crev. Vers. seq. *Sunt* — *sumque* Palat. prim. Se- *hilares vultus sim quod et ante* Goth.

1. INVICTI. *irati* Seguer. Bern. *et victi* vett. edd. no- Hoc distichon displicebat Schradero.

3. NEC — RURSUS. *Non* Palatini, Goth. Busl. et vett. ostri. *Nec prius ut lus.* Serv. *lusit quondam* Bern. et for- Berol. sub rasura.

. SIT — MALO. *Et semel* Leid. prim. *Sit satis* Pirckh. en Bersm. *illa ioco lux. meo* Goth. et plurimi. *meo* — ut. Busl. Pirckh. Bern. et vett. edd. Haec probari posse istimaverim. E scripturis Hamburg. et Francof. v. scr.: — *suo*, Bersm.: *suo* — *ioco*, Serv. Leid. pr. et duorum: — *loco*, Goth. v. scr.: *loco* — *meo*, posses divinare: *suo* — et conferre v. 7. et Fast. 2, 7. Tamen elegantia et aucto- ulto maior in scriptura recepta, quae est libri Hugeniani, ue validius commendasset Heinsius, nisi a Tan. Fabro epp. coniectura occupata fuisset. *luxuriosa* Bern. Leid. prim. seq. *probat* prim. ed. Heins. et Bonon. *ipsa canam* prim. Guelf. Busl. et duo. *illa* Leid. pr. *parte soluta* Jun.

6. BARBARIEM ex Gall. Mor. Serv. Crev. sex aliis et prim. Reliqui: *Barbariam.* Vers. seq. *agent* Comb.

9. SILENDO. *ferendo* Put. *tacendo* Goth. Bern.

Ipse Perilleo Phalaris permisit in aere
Edere mugitus, et bovis ore queri.
Cum Priami lacrimis offensus non sit Achilles,
Tu fletus inhibes, durior hoste, meos?
Cum faceret Nioben orbam Latonia proles,
Non tamen hanc siccas iussit habere genas.
Est aliquid fatale malum per verba levare:
Hoc querulam Progneu Halcyonenque facit.
Hoc erat, in gelido quare Poeantius antro
Voce fatigaret Lemnia saxa sua.
Strangulat inclusus dolor, atque exaestuat int
Cogitur, et vires multiplicare suas.
Da veniam potius, vel totos tolle libellos,
Si mihi quod prodest, hoc tibi, lector, obest.

57. Latoïa. 58. tamen et, 66. Hoc m. q. p. s

53. IPSE. *Ille* Goth. Gall. Polit. sec. Patavinus. Palat. sec. Vers. seq. *Credere mug.* Palat. prim. *ore* l prim. Vers. 55. *non est offensus* Busl. probante Schrad aliter.

56. TU. *Tum* vett. edd. praeter Bonon. *Tun'* Aldus, seq. *Orbam cum faceret Nioben* Jun. *Cum Nioben fac* Busl. Nullus liber *Latoia*, vel *Letoia*.

58. TAMEN HANC. Ita Palat. uterque, Gall. Le Pirckh. Rel. novem Heinsii, prim. et vett. nostrae edd. *tam* Moret. Jun. et alius. *tamen 'haec* Bersm. *tamen et* Goth. uterq. Polit. Francof. et reliqui. Vers. seq. *levari* P Vers. 60. *querula* prim. Medic. Palat. sec. Bonon. *Alci* Goth. *Alcionamque* Reg. *Halcyonasque* Serv. vett. edd. *Alcimedenque* Busl. Vers. 62. *laevia saxa* ed. Bonon.

63. ATQUE — INTUS. Ita Guelferb. a pr. m. Polit. cum aliis ignotis et edd. inde ab Ald. sec. *atque aestu* prim. Vatic. et duo. *atque cor aestuat intus* prim. Palat. Put. Bern. exc. Voss. Reg. Gall. Mor. Busl. Pirckh. Leid Jun. Rel. Crev. floril. Berol. tredecim alii, Guelf. a sec. m. Heins. et vett. nostrae editiones. Necesse est a tot et tali cessionem facere, quia qui aut *aestuare* transitive usurpav *intus* accusativo iunxerit, bonus scriptor nullus compertus e *exaestuare* prorsus eodem, quo hic, modo legatur Met. 6, 6 559. 867., et quia verbis intransitivis substantiva appinge satorum non ignoratur studium. Vers. 65. Heinsius in interpunctum volebat post *veniam*.

66. SI MIHI Q. P. HOC TIBI. Ita scripti plerique veteres. *Sit michi q. p. si tibi* Guelf. Palat. sec. unus *Sic m. q. p. si tibi* prim. Polit. prim. Vatic. prim. Medic.

neque obesse potest, ulli nec scripta fuerunt
Nostra, nisi auctori perniciosa suo.
mala sunt: fateor; quis te mala sumere cogit?
Aut quis deceptum ponere sumpta vetat?
nec hoc mando, sed ut hic deducta legantur;
on sunt illa suo barbariora loco.
me Roma suis debet conferre poëtis;
ter Sauromatas ingeniosus eram.
que nulla mihi captatur gloria, quaeque
genio stimulos subdere fama solet.
mus assiduis animum tabescere curis,
uae tamen irrumpunt, quoque vetantur, eunt.

71. nec emendo. 74. ero.

p. *si tibi* Francof. Vers. seq. *nec obesse* Heinsiani ex Berol. et vett. edd. Hae post *ulli* interpungebant; sed modo, ullove alio garrulitas ab hoc et sequentibus versibus ur. Vers 69. *Et mala* Jun. Vers. 70. *Aut quid* unus us.

. HOC MANDO. Ita Palat. pr. et libri omnes, nisi qui inter- *Ipsa nec hoc mando* prim. Polit. et duo. *Ipsa nec emendo* Vatic. Guelf. et sex. *Ipse nec emendo* Palat. sec. Serv. et quatuor cum vett. edd. ante Ald. sec. Goth. v. scr. *Ipse- mando* unus. *Ipseque non laudo* alius. *ut huc* Reg. ancof. Crev. et decem. *ut hec* Goth. *ut hinc* Jun. Gall. *sed adhuc* Seguer. Scripturae Burmannianae, quam ineptam mannus dixit, praeter librorum fidem etiam hoc adversa- d si *ut* pro coniunctione accipias, offendit in apodosi nu- icativus, advertente iam Schradero; sin pro adverbio, ut , omnis oratio hiulca erit et incongrua. Poeta non illepide nec id mandare, (h. e. cupere, ut 1, 7, 12. Pont. 4, 12, liber suus abiiciatur, sed hoc, ut cum excusatione perlega- eque enim etc. *hic deducta*, sive *ut hic deducta legere* eodem non protrito modo dicitur, atque in Ib. v. 4, 5: *quae possit sanguinolenta legi.*

. INTER SAUROMATAS — ERAM. *Sarmaticos* Jun. et d. praeter Bonon. *ero* Guelf. Goth. exc. Voss. Gall. Mor. Berol. Rel. prima ed. Heins. et undecim alii libri; Francof. eg. pro v. scr. Reliquorum maiorem auctoritatem et sen- praestantiam agnoscis. Vers. seq. *captantur saecula* Leid. uste, Heinsius ait.

6. INGENIO. *Ingenii* prim. Vatic. Palat. sec. Serv. duo alii edd. *Ingeniis*, Heinsii coniecturam, Guelf. *stimulos ad-* oth. Pirckh. Reg.

Cur scribam, docui: cur mittam, quaeritis, isto?
Vobiscum cupio quolibet esse modo.

II.

Ecquid, ubi e Ponto nova venit epistola, palle
Et tibi sollicita solvitur illa manu?
Pone metum, valeo: corpusque, quod ante labo
Impatiens nobis invalidumque fuit,
Sufficit, atque ipso vexatum induruit usu;
An magis infirmo non vacat esse mihi?

1. ut.

79. ISTO. *istic* Goth. *istos* idem pro v. scr. et reliqu omnes, quod sunt, qui ad v. 1. vel 47. referant cum glo Gothano. Tan. Faber epp. 1, 67. emendabat: *istoc.* Faci Ruhnkenii correctionem recepimus, quem vid. in dictatt. ad 18, 205. p. 105.; poteramus etiam nostram, secundum Goth cem: *istuc.*

80. CUPIO. *cupiam* Jun. *quolibet abde esse modo* (Pont. 1, 1, 4.

II.

Priori subiungit Crev. Inscrr. *Ad uxorem* Francof. *Quae patitur Naso profugus mala narrat amice* Berol. Pirc *uxorem, ne timeat rogare Caesarem* Ald.

1. ECQUID UBI E P. Ita Palat. prim. Guelf. Franco Mor. Serv. Rel. Crev. et quatuor cum prim. ed. *Haec ub* Gall, Pirckh. et quatuor. *H(?)ec ubi deposito* Goth. a *ut* a sec. *a ponto* Goth. a s. m. Mor. Busl. *ubi appōito* Reliqui: *Ecquid ut e P.* *tibi venit* duo, probante olim Hei

2. ET TIBI. *Nec tibi* Berol. *Et nisi* unus Heins. ed. *solv. ista* Reg. pr. m. Francof. Gall. Busl. Rel. p *illa metu* Putean. Vers. seq. *Poni mecum* prim. Palat. Bern. Leid. pr. et duo.

5. ATQUE IPSO VEXATUM. *atque animo* Politian. *longo* Gottorp. pro v. scr. *ipso vetatum* prim. Palat. ed. Bonon.

6. AN MAGIS. *At magis* Jun. Leid. pr. Pirckh. ex Gall. et tres. *Ah magis* unus Heins. *Et magis* Goth. Reg. v. scr. et quatuor Heinsii, quos inter fortassis Palat *magis* Mor. Seguer. et tres. *Nam magis* unus. *infirmo*

ns tamen aegra iacet, nec tempore robora sumpsit,
Affectusque animi qui fuit ante, manet:
ıeque mora spatioque suo coitura putavi
Vulnera, non aliter, quam modo facta dolent.
licet exiguis prodest annosa vetustas,
grandibus accedunt tempore damna malis.
me decem totis aluit Poeantius annis
Pestiferum tumido vulnus ab angue datum.
phus aeterna consumptus tabe perisset,
li non quae nocuit, dextra tulisset opem.
mea, si facinus nullum commisimus, opto
Vulnera qui fecit, facta levare velit;
tentusque mei iam tandem parte doloris
xiguum pleno de mare demat aquae.
bat ut multum, multum restabit acerbi:

14. virus. 19. laboris.

lit. sec. Francof. *non licet* Goth. Totum versum Berol. cipiebat: *Quo magis infirmum nunc magis invalidum.* Vulpra interpolationis suspicionem elegans est: quae nimis inexplanatur a quibusdam, nimis docte ab Handio, Tursell. p. 563. ita: *an non cum vitae meae conditione convenit, in-rem esse, quam ipse nunc sum.* Comparativo locus nullus Hoc dicit poeta: *Aut valeo, aut potius me non valere nescio: m turba infirmitatem excludit.* Quid verbis opust? talia inqui persensit. *magis* eodem sensu non intellexit Heinsius t. 4, 354. Burmannus ad Pont. 3, 5, 29. Cfr. Am. 3, 2, ra 1, 2, 89. et infr. 10, 12. Contrarium est *minus* Pont. 92. Vers. seq. *sumpsi* Berol. Vers. 11. *Silicet* Goth. *senectus* Bern. Pirckh. Berol. a pr. m. Vers. 13. *totis ancius* Goth. a pr. m.

. PESTIFERUM TUMIDO VULNUS. *Pestiferumque meo Sesubita* Busl. *magno* Mor. v. scr. *virus* Palat. sec. Bersm. Rel. et vett. edd. nostrae. Ad vulgatam cfr. Virg. Aen. Burmannianae scripturae exempla desiderabat Schraderus. eq. *aeternum* Put. *a tetra* Wakkerus Am. litt. p. 121. 7. *fecit velle levare velit* Goth.

. IAM — DOLORIS. *iam dudum* Gall. *tandem iam* Sanvolebat. Tu adi Hand. Turs. 3, p. 121. *parte laboris* prim. et quatuor. Vide supr. 1, 63. 3, 6, 30; 8, 32. 39.

. EXIGUUM — AQUAE. *Exiguam* exc. Voss. *aquam* Leid. *iguam — sumat aquam* tres Heinsii. *tollat* Serv. *tractat carpat* Pirckh.

. ACERBI. *acervi* prim. Vatic. Guelf., Palat. sec. Serv.

Parsque meae poenae totius instar erit.
Litora quot conchas, quot amoena rosaria flore[s]
Quotve soporiferum grana papaver habet;
Silva feras quot alit, quot piscibus unda nata[t]
Quot tenerum pennis aëra pulsat avis;
Tot premor adversis: quae si comprendere co[ner]
Icariae numerum dicere coner aquae.
Vtque viae casus, ut amara pericula ponti,
Vt taceam strictas in mea fata manus;
Barbara me tellus orbisque novissima magni
Sustinet, et saevo cinctus ab hoste locus.

Probabat hoc Francius. Vers. seq. *tocius* in rasura [...] Guelferb.

23. QUOT — FLORES. *vel amoena* Leid. prim. *quot* [...] *nos hostia flores* Guelf. Palat. sec. *quot amoenos posti*[a] prim. Vatic. *quot enos p'tia flores* Polit. prim. *quot enes* [...] *flores* Rottendorp. Huic classi qui multum tribuerunt, co[...] runt, Heinsius: *Littora quot conchas, Paestana rosaria flor*[es] Jac. Gronovius: *quot humus Pergusia flores*; vel: *quot Hymettus in Atthide flores*. In Heinsiano inconcinne semel omissum: *quot* Schraderus co[...] Ego in vulgata nec Franciana medela opus esse puto: *quot* [...] *rosaria*. Satis omnia placent; magnificum quodcunque no[...] tanta reliquorum simplicitate vel offenderet. Quantum ad ista crimina, mirum non esset uno in loco errores ad nos per[...] ab hominibus Italis non, ut alibi, correctos. Venit tamen in [...] tem eorum, quae Fontaninus Hist. litt. Aqu. p. 4. sq. narr[at] ficticiis codicum rasuris, quibus Cornelius Gallus Foroliviensis [...] deret. Itaque cum olim Florentini de origine nominis sui d[...] verint, (vide Benv. Cellinum de vita sua, init.,) potuit aliquis locum iam olim eatenus adulterasse, ut si opus esset, conie[...] profecto facillimae huic faveret:

Litora quot conchas, quot amoenos Tuscia *flores*;

Nihil tamen, uti par est, affirmo. Vers. seq. *Quotque* Goth. [...] cof. Reg. Gall. Busl. et quatuor.

26. QUOT TENERUM. Ita Palat. prim. Polit. prim. [...] Guelf. Francof. undecim Heinsii, reliqui nostri praeter Berol., *Quot tenuem*, Jac. Gronovii coniecturam, uti Goth. et Mor. [...] scr.: *liquidum*, inmemoribus librariis versus Met. 4, 616. [...] libri: *Et tenerum*. Vers. seq. *conor* Guelf. Seguer. Reg. Bern. *conar* Goth. Vers. 28. *numeros* Comb. *conor* Gu[elf.] Goth. Reg. Serv. Bern. Francof. Leid. prim. Berol. Cre[...] *gor* Gall.

32. SUSTINET ET SAEVO. *Me tenet* Gall. *est* addit [...] Vers. seq. *transveherer* Goth. *transigerer* prim. Vatic.

ıc ego traiicerer, neque enim mea culpa cruenta est,
Esset, quae debet, si tibi cura mei.
ɔ deus, bene quo Romana potentia nixa est,
Saepe suo victor lenis in hoste fuit.
id dubitas et tuta times? accede, rogaque:
Caesare nil ingens mitius orbis habet.
ɔ miserum! quid agam, si proxima quaeque relinquunt?
Subtrahis effracto tu quoque colla iugo?
o ferar, unde petam lapsis solatia rebus?
Anchora iam nostram non tenet ulla ratem.
lerit: ipse sacram, quamvis invisus, ad aram
Confugiam: nullas summovet ara manus.

---

37. quid tuta.

. Moret. Serv. Bern. Seguer. Rel. et sex alii meliores, quos Heinsius. Goth. incertum, an a sec. m. Reliqui: *nec. est* . prim. abiicit.

35. NIXA EST. *mista est* Leid. pr. *firma est* Berol. Comb. v. scr. *nota est, fixa est* singuli. Vers. seq. *victo* Jun. et edd. *laetus* Pirckh. Leid. pr. *ab hoste* Leid. pr. Busl. d.

37. ET TUTA. *quid tuta* Mor. Busl. Bern. Rel. Crev. *an* Putean. Vers. 39. *relinquet* Bern. *relinquent* quinque. *re-* Seguer. *relinquant* Rel. et tres, Goth. v. scr.

40. EFFRACTO. Sic prim. Polit. Guelf. Bern. et tres Heinsii. *cto* prim. Vatic. Palat. sec. Serv. Berol. *infracto* Busl. *et* Goth. et reliqui cum vett. edd.

41. LAPSIS. *lassis* prim. Vatic. Palat. sec. Francof. Leid. . Reg. Gall. Serv. Pirckh. Berol. Crev. Guelf. fortasse sub a, et sex alii cum prim. et vett. edd. Vers. seq. *fovet ulla* z.

43. IPSE SACRAM. *ipse deus* Put. Inter has voces interpun- prima editio Heinsii, et nostrae vett. *invitus* ed. Bonon. seq. *Cum fugiam* Reg. Jun. Crev. *summovet ille* Putean. , significatur enim vetus ille ritus, quem e Varronis rerum di- libro quinto tradunt Macrob. Sat. 3, 2. et Serv. ad Virg. 4, 219.

Alloquor en absens absentia numina supplex,
Si fas est homini cum Iove posse loqui.
Arbiter imperii, quo certum est sospite cunctos
Ausoniae curam gentis habere deos;
O decus, o patriae per te florentis imago,
O vir non ipso, quem regis, orbe minor;
Sic habites terras, et te desideret aether,
Sic ad pacta tibi sidera tardus eas:
Parce, precor, minimamque tuo de fulmine part
Deme: satis poenae quod superabit, erit.
Ira quidem moderata tua est, vitamque dedisti,
Nec mihi ius civis, nec mihi nomen abest;
Nec mea concessa est aliis fortuna, nec exsul
Edicti verbis nominor ipse tui.
Omniaque haec timui, quoniam meruisse videbar;

45. praesentia. 51. sic te. 59. quia me m. vide

Haec ut dispescantur, libri suadent Palatino primo et G ducibus, ac tanto numero cum vett. edd., ut contrariae rat quam Guelf. sequitur, Itali fere cum exc. Voss. Moret., pa mis et Ald. poster. testes habeantur. Quod quidam inter se dam atque tertiam hanc elegiam nexus intercedit, impedi non est, siquidem numeris istis aeque, atque indiculis, q doctis ac venustis, generoso maiorum more abstineri praest Inscrr. *Ad Caesarem* Francof. *In hac epistola loquitur aut Augustum, tanquam si praesens esset* Goth. *Ad Imperatorem* rol. *Induperatoris veniam Naso sibi poscit* Pirckh. Berol. *Caesarem, ut sibi parcat* Ald.

45. ALLOQUOR EN ABS. ABSENTIA. *Alloquar* dimidia sed deterior pars scriptorum; nam in Guelf. a prim. man. correctum; tum edd. nonnullae inde ab Ald. sec. *coelestia* exc. Voss. *praesentia* Leid. prim. Vers. seq. *patriae parce* Palat. prim.

51. TERRAS, ET TE. Sic libri iubent. Nam *terram* non nisi a sec. m. Goth., duo scripti, prim. et vett. edd. pr Bonon. *terras sic te* Bern. et tres. *ut te* Bersm. Moret. exc. Voss. et tres. *nec te* unus. De vulgatae scripturae eleg vid. Loers. ad Her. 16, 344. *desiderat* Busl. Vers. seq. *eas* unus Vatic. Vers. 53. *nimiamque* Goth.

59. QUONIAM MERUISSE VIDEBAR. *quam mer.* Bern. *non mer.* Reg. *quia me mer.* Berol. Crev. prim. et vett. *meruisse putavi* Leid. prim. ex Her. 2, 61. *iubebat* unus. *me mer. videbam* prim. Polit. prim. Vatic. Palat. sec. Guelf. a m. sub rasura et duo. Initio versus: *Omnia quae* Pirckh. et

Sed tua peccato lenior ira meo est.
ra relegatum iussisti visere Ponti,
Et Scythicum profuga scindere puppe fretum.
mis ad Euxini deformia litora veni
Aequoris; haec gelido terra sub axe iacet.
e me tam cruciat nunquam sine frigore coelum,
Glebaque canenti semper obusta gelu,
sciaque est vocis quod barbara lingua Latinae,
Graiaque quod Getico victa loquela sono est;
m quod finitimo cinctus premor undique Marte,
Vixque brevis tutos murus ab hoste facit.
tamen interdum est, pacis fiducia nunquam:
Sic hic nunc patitur, nunc timet arma locus.

findere. 68. *deest* est. 70. tutum. 71. interdum pacis f. nunquam est. 72. Sie nunc hic.

ae. Vers. seq. *mollior ira* Goth. Palat. sec. Bersm.; Leid. pro v. scr. *est* delent Berol. et tres.

2. SCINDERE. *findere* Goth. Francof. Bern. Crev. Erfurt. dingii, quatuor Heinsii et eius prim. ed. Vers. 63. *Heteris* Goth. a pr. m. Vers. 64. *et gelido* Comb., unde: *egelido* Vers. 65. *sine sidere* Seguer.

6. CANENTI S. OBUSTA. *duranti* Leid. pr. *abusta* Gall. prim. ed. *adusta* Goth. Palat. sec. Guelf. a sec. m. exc. Jun. Leid. prim. Bersm. Bern. Berol. Rel.

7. NESCIAQUE EST. *Nescia quae est* Goth. *Nescia quam* Reg. Mor. Palat. sec. Jun. Crev. et tres. Cfr. Met. 13, sqq. *Nescia quod* Rel. *vocis quae* Reg. Mor. et quinque. *quam* Goth. Gall. Reland. Berol. et sedecim ignoti. *vocis* Francof. *barbara turba* Seguer., Schraderi coniecturam. *verba* Rel.

8. GRAIAQUE — EST. *Grataque* Palat. prim. Put. Berol. *aque* Goth. Reg. Gall. Mor. Busl. Jun. Leid. pr. Guelferb. Rel. prim. et vett. edd. *iuncta loquela* prim. Vatic. uterque Guelf. Reg. Gall. Jun. Berol. decem alii et pr. ed. *vincta* *mista* Mor. tres et ed. Ald. *querela* Put. Mor. Serv. et *est* Leid. prim. et alius omittebant.

9. FINITIMO — MARTE. *finitima* — *morte* prim. Vatic. Polit. Guelf. a pr. m. et duo.

70. TUTOS. *tutum* Palat. sec. Patavin. Hugenii et Reland. non interest; vid. supr. ad 3. 5, 53.

71. PAX — EST. Hoc loco verbum omnes libri habent, si us Heinsianis discesseris, qui in fine, a Busl., qui utroque in et a Berol., qui neutro illud habebat.

72. SIC HIC NUNC. *Ergo hic* Leid. pr. *Hic sic* Put. Burm.

Hinc ego dum muter, vel me Zanclaea Charybdis
Devoret, atque suis ad Styga mittat aquis:
Vel rapidae flammis urar patienter in Aetnae:
Vel freta Leucadii mittar in alta dei.
Quod petimus, poena est: neque enim miser esse recuso,
Sed precor, ut possim tutius esse miser.

III.

Illa dies haec est, qua te celebrare poëtae,
Si modo non fallunt tempora, Bacche, solent,
Festaque odoratis innectunt tempora sertis,

74. aque. 77. petitur.

pro membranis veteribus suis sibi auribus confisus ordinem ... *Sic quae non patitur* Goth. pro v. scr.

73. ZANCLAEA. *Pangea* Mor. Berol. *Pancea* Reg. ... *chea* Palat. sec. *Panthea* Bern. Reliqui libri: *Panchaea*, *Panchea*. Nullum novi, vel divinare possum, qui, quod in e... nibus primum Aldina secunda et Barth. Merulae comparet: ... *claea* confirmet. Erit igitur pro solerti coniectura.

74. ATQUE. *inque* Busl. *Aque* Heinsii fuit coniectura. *vovet* Goth. a pr. m.

76. LEUCADII — DEI. *Leucadio* — *deo* Reg. pr. m. ... Vatic. uterque Polit. prim. Medic.

77. PETIMUS. *petimur* Serv. *patimur* prim. Vatic. ... Put. Gall. Serv. Seguer. et tres. *patiar* unus. *patitur* unus. ... *titur* duo, non recte ab Heinsio probati, vid. supra 3, 3, 7. ... *enim* Busl. Berol. Crev. et vett. edd. *recusem* unus Vatic. ... seq. *miser ut tutius esse precor* Busl. Leid. pr.

III.

Superiori annectit Serv. Inscrr. *Ad Bacchum* Francof... rol. *De festo Bacchi componit carmina Naso* Pirckh. Berol. ... *Bacchum, ut pro se Caesarem roget* Ald.

3. FESTAQUE — SERTIS. *Laetaque* Comb. *adoratis* P... Reg. prim. et vett. edd. *adornatis* prim. Vatic. *invertunt* ... olim glossa fuit: *investiunt* *sacris* Jun. *tempora c'ris* ... a pr. m.

cunt laudes ad tua vina tuas.
ios, memini, dum me mea fata sinebant,
invisa tibi pars ego saepe fui;
unc suppositum stellis Cynosuridos ursae
ı tenet crudis Sarmatis ora Getis.
prius mollem vacuamque laboribus egi
ıdiis vitam Pieridumque choro,
rocul a patria Geticis circumsonor armis,
prius pelago, multaque passus humo.
hi casus, sive hoc dedit ira deorum,
a nascenti seu mihi Parca fuit:
ən e sacris hederae cultoribus unum
ne debueras sustinuisse tuo.
ıinae fati quidquid cecinere sorores,
: sub arbitrio desinit esse dei?
oque aetherias meritis invectus es arces,
uon exiguo facta labore via est.
tria est habitata tibi, sed ad usque nivosum
ıona venisti, Marticolamque Geten:

20. Qua.

rUA VINA. *tua sacra* Palat. prim. Leid. prim. et alius. Jun. Mor. a pr. m. *tua iussa* unus.
AEPE FUI. *magna fui* vett. edd. et fortasse Palat. sec.

:YNOSURIDOS. *cynociridos* Goth. m. pr. *Erymanthidos* ec. m. vett. edd. et libri paulo dimidio numero plures, iles.
QUIQUE — MOLLEM. *Quaeque* sec. Polit. *Quamque* ·ior Leid. prim. *mollis* Palat. prim. Vers. 13. *sive* ı.
HEDERAE CULTORIBUS. *aedis cult.* Reg. a pr. m. *me* vett. edd. Guelf. a pr. m. et fortassis unus et alter.
. *Vivere deb.* Goth. m. pr.
IPSE QUOQUE — ARCES. *Ipse es aether.* Busl. *aethe-* ıerito vectus in arces prim. Vatic. *evectus* sec. Polit. *inv.* Palat. prim. Goth. in ras. Pirckh. exc. Voss. Crev. et :um vett. edd. *in auras* prim. ed. *ad arces* Mor. Jun. n. Rel. Guelf. a sec. m. et quinque.
QUO. *qua* Palat. sec. Serv. Bersm. Crev. decem alii et n. Vers. 22. *martialemque* Goth. m. pr. *Getem* Put. r. Rel. octo et prim. ed. *Getam* Goth. in ras. a s. m. '. Busl. Leid. pr. et quinque. Vers. 23. *gangem* Goth.

Persidaque, et lato spatiantem flumine Gangen
Et quascunque bibit discolor Indus aquas.
Scilicet hanc legem nentes fatalia Parcae
Stamina bis genito bis cecinere tibi.
Me quoque, si fas est exemplis ire deorum,
Ferrea sors vitae difficilisque premit.
Illo nec levius cecidi, quem magna locutum
Reppulit a Thebis Iupiter igne suo.
Vt tamen audisti percussum fulmine vatem,
Admonitu matris condoluisse potes.
Et potes aspiciens circum tua sacra poëtas:
Nescio quis nostri, dicere, cultor abest.
Fer, bone Liber, opem: sic altera degravet u
Vitis, et incluso plena sit uva mero.
Sic tibi cum Bacchis Satyrorum gnava iuvent

24. decolor. 35. sic altam.

24. DISCOLOR. Ita Palat. prim. Goth. Francof. Pol Gall. Mor. Busl. exc. Voss. Jun. Seguer. Rel. et septem. reliqui. Vers. seq. *legem veteres fatal.* Busl. Crev.

25. STAMINA. *Carmina* Stroz. Leid. prim. pro v. s dem sensu, vid. Heins. Vers. 28. *dissimilisque* Gall.

29. NEC LEVIUS. *non levius* Palat. prim. Put. Mor. *nec melius* vett. edd. et fortasse Francof. Palat. sec.

30. REPPULIT. *Apulit* Goth. *Depulit* Reg. Put. Mo Jun. sex et prim. ed. *Expulit* Guelf. a sec. m. Goth. Bern. Rel. et duo. *Et pulit* Gall. *Impulit* Leid. prim. B duo. *Appulit*, *Attulit* singuli. *Obruit* duo. Vers. seq. *deiectum flumine* Gall.

32. ADMONITU MATRIS. *Demonitu* Leid. pr. *Ad* Polit. uterque. *Admonitis nostris* vett. edd.

35. SIC ALTERA DEGR. *sic alto* Palat. prim. *altum altam* prim. Vatic. Palat. sec. Gall. Pirckh. Berol. Rel. *d* Guelf. Jun. Berol. *sic adsita* Gronovius tentabat. Ad scrip quam reduximus, confer Columell. de re rust. l. 5, c. 5. pag ed. Ald., qua uti soleo: *circa vernum deinde aequinoctium bi tes, quo celerius ulmum vestiant, pedem inter se distantes bus deponendae.* Loquitur de universa maritatione. Eum obiter indicatum accepi a Jacobo Rovero; Heinsius, ut pu venire non potuit. Ceterum in hoc versu novum carmen in Goth. Leid. prim. et Reland., qui quadragesimum q numerat.

37. GNAVA IUVENTUS. Haec scriptura in Aldina se primum prodita, mox in Reg. Gall. Bern. Seguer. Berol. I

iit, et attonito non taceare sono:
bipenniferi sic sint male pressa Lycurgi,
ia nec poena Pentheos umbra vacet.
iicet aeternum, vicinaque sidera vincat
niugis in coelo Cressa corona tuae.
ides, et casus releves, pulcherrime, nostros
ım de numero me memor esse tuo.
dis inter se commercia; flectere tenta
esareum numen numine, Bacche, tuo.
quoque, consortes studii, pia turba, poëtae,
ec eadem sumpto quisque rogate mero,
aliquis vestrum Nasonis nomine dicto
ponat lacrimis pocula mista suis:
nitusque mei cum circumspexerit omnes,
at: ubi est nostri pars modo Naso chori?
ioque, si vestrum merui candore favorem,

53. Idque ita.

e Polit. inventa est. *nava* Serv. *grava* Guelf. *gava* Se- *laeta iuv.* Palat. prim. Bersm. et septem, Francof. v. scr. nus. *tecta* Jun. *gnata* Goth. v. scr. *gnara* exc. Voss. et *grata* Palat. sec. Leid. prim. et tres cum vett. edd. Goth. *ignara* Goth. *Graia* Put. Pirckh. et duo. *ignava* Fran- alius. *prona* Busl. et duo. *sacra* duo. *Satyrorum vota* r Schraderus. Vers. seq. *Astat* Goth.

). MALE PRESSA. *male tecta* Bern. Pirckh. Vers. seq. *caret* Goth. Guelf. Palat. sec. Francof. Pirckh. Berol. Reg. eguer. a prim. m. undecim alii. *umbra carens* Serv.

!. CRESSA. Ita Hugenianus; reliqui omnes: *clara.*

l. ME MEMOR ESSE. *fac memor* Jun. Berol. *me memo-* iall. *me numerare* Rel. *sis memor esse* Goth. vett. edd. *cor* floril. Berol. Vers. seq. *flectere contra* Palat. sec.

. NUMEN. *numerum* Palat. prim. prim. ed. *nomen* Bern. *munere* Goth. Vers. 47. rubrica est in Guelf. et Berol., um carmen inscribit: *Ad poetas.*

. DEPONAT. *Apponat* Palat. prim. Goth. Jun. Moret. Bern. Rel. Berol. octo et vett. edd. *Opponat* Reg. Put. erv. Busl. Palat. sec. Leid. prim. et duodecim cum prim. *omponat* exc. Voss. *Epotet* Heinsius coniiciebat. *lacr. no- mina* Seguer. a pr. m. *pocula sumpta* idem a sec. m. et r. Vers. seq. *Admonituque* Palat. prim.

. ID QUOQUE. Sic Palat. prim. Put. Francof. (qui ita: *que ita erit ut vestr.*) Bern. Gall. Jun. Pirckh. Rel. decem th. v. scr. et prim. ed. *Idque erit* Goth. Seguer. *Atque* r. Reliqui: *Idque ita,* quae obtestandi formula et supra et

Nullaque iudicio litera laesa meo est:
Si veterum digne veneror cum scripta virorum,
Proxima non illis esse minora reor.
Sic igitur dextro faciatis Apolline carmen:
Quod licet, inter vos nomen habete meum.

IV.

Litore ab Euxino Nasonis epistola veni,
Lassaque facta mari, lassaque facta via.
Qui mihi flens dixit: tu, cui licet, aspice Roma
Hei quanto melior sors tua sorte mea est!
Flens quoque me scripsit: nec qua signabar, ad os
Ante, sed ad madidas gemma relata genas.
Tristitiae caussam si quis cognoscere quaerit,
Ostendi solem postulat ille sibi;
Nec frondem in silvis, nec aperto mollia prato

4. *deest* est.

infra legitur. *Immo ita* Heinsius volebat. *sic vestrum* G
v. scr.

55. VENEROR CUM SCRIPTA. *vereor* cod. Bersm. P
Leid. pr. v. scr. et quaedam edd. *conscripta* Palat. prim. G
Guelf. Reg. Serv. Jun. Leid. pr. Pirckh. undecim alii, pr
vett. edd. Vers. 57. *habere* Goth. in text. et plurimi
vett. edd.

IV.

Inscrr. *Ad amicum* Francof. Berol. *Littera pro domino*
manum poscit (*exorat*) *amicum* Pirckh. Berol. *Loquitur* ep
autoris incommoda Ald.

4. HEI QUANTO — MEA EST. *quantum* Goth. Bern.
melior quanto Putean. *est* Gall. duo alii et fortasse Bern.
bant. Vers. 7. *Trist. carmen* Goth. a pr. m.

8. POSTULAT ILLE SIBI. *postulet* Hamburg. Pirckh. G
ipse Palat. prim. Goth. Gall. Busl. et septem.

9. FRONDEM IN SILVIS. *frondem silvis* Serv. et Se
frondes silvis Bern. Jun. alius et vett. edd. *aperto gramina*
Mollia Goth. Put. et vett. edd. Vers. seq. *crevit* Goth.
Francof. pro v. scr. *credat* Voss. *sumit* Seguer. *aquam* Goth
decem scripti.

Gramina, nec pleno flumine cernit aquas:
uid Priamus doleat, mirabitur, Hectore rapto,
Quidve Philoctetes ictus ab angue gemat.
i facerent utinam, talis status esset in illo,
Ne mihi tristitiae caussa dolenda foret.
rt tamen, ut debet, casus patienter amaros,
More nec indomiti frena recusat equi.
c fore perpetuam sperat sibi numinis iram,
Conscius in culpa non scelus esse sua.
epe refert, sit quanta dei clementia; cuius
Se quoque in exemplis annumerare solet:
m quod opes teneat patrias, quod nomina civis,
Denique quod vivat, munus habere dei.
tamen, o si quid credis mihi, carius ille
Omnibus in toto pectore semper habet,

14. Ut non. 23. carior.

11. QUID PRIAMUS — RAPTO. *doleat Priamus* Busl. Leid. *capto* Leid. prim. *tracto* Goth. et Reg. pro v. scr. Mor. s.

13. 14. DI FACERENT — CAUSSA DOLENDA FORET. *Di nt* Busl. *Ne sibi* Goth. v. scr. tres Heinsii. *Ut sibi* exc. Francof. et tres; Reg. pro v. scr. *Ut mihi* Put. quinque t prim. ed. *Nil ut* Comb. *Ut cui* unus. *Nec non* Leid. *Ne non* Seguer. Reliqui omnes scripti et impressi praeter m Palat. prim. Reg. Gall. Berol. Goth. a s. m. et duos alios, am scripturam recepimus: *Ut non.* In reliquis praeter quod : *causa querenda*, Palat. sec.: *dolendo foret*, Pirckh.: *dolenda* omnes libri: *dolenda.* Vetus hoc mendum fortasse est et, bean. sequaris, tollendum coniectura: *docenda.* Adeo enim fa- ea est, ut Burmannus parum laudis ex illa sibi speraverit, ptimorum etiam codicum scripturas sibi arrogaret, nugasque o adderet.

21. NAM QUOD. *Iam quod* prim. Vatic. uterque Polit. Serv. Pirckh. Crev. et quatuor alii. *patrias teneat* Goth. Put. Leid. prim.

23. TE TAMEN — CARIUS ILLE. Ita Palat. prim. Goth. a . sub ras. Guelf. et plurimi. *Tu* Gall. Seguer. *credas* Be- *carior* prim. Vatic. uterque Polit. Serv. Leid. prim. Bern. alii et vett. edd. *illi* Serv. Leid. prim. Bern. et ed. Me- Hos emendatissimos libros credebat Loersius, Mus. Rhen. 240. *illo* Reg. *illis* idem pro v. scr. Gall. Seguer. *carior* sl. Heinsiana scriptura implicata est; *care habere* rectissime . Vers. seq. *in tuto* Serv.

Teque Menoetiaden, te, qui comitatus Orest[illegible]
Te vocat Aegiden Euryalumque suum;
Nec patriam magis ille suam desiderat et qu[illegible]
Plurima cum patria sentit abesse sibi,
Quam vultus oculosque tuos, o dulcior illo
Melle, quod in ceris Attica ponit apis.
Saepe etiam moerens tempus reminiscitur ill[illegible]
Quod non praeventum morte fuisse dolet;
Cumque alii fugerent subitae contagia cladis,
Nec vellent ictae limen adire domus,
Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem;
Si paucos aliquis tresve duosve vocat.
Quamvis attonitus, sensit tamen omnia, nec te
Se mitius adversis indoluisse suis.
Verba solet vultumque tuum gemitusque re[illegible]
Et te flente suos demaduisse sinus;
Quam sibi praestiteris, qua consolatus amicu[illegible]
Sis ope, solandus cum simul ipse fores.

25. comitavit. 28. sua. 40. immaduisse.

25. COMITATUS. *comitatur* Guelf. Leid. prim. co[illegible] fragm. Vatic. Rel. *cognovit* Busl. *meneacidem* Goth.

28. SENTIT AB. SIBI. *sensit* Goth. *abesse sua* G[illegible] ras. Put. Busl. Pirckh. Jun. Leid. prim. Berol. sub ras. [illegible] Rel. Crev. Reg. pro v. scr. et quinque alii. Vers. 29. [illegible] *luc* Goth. a m. pr. Vers. 33. *contagia pestis* Jun.

36. VOCAT. *legat* Goth. a pr. m. *vocet* Seguer. Leid. pr. *notat* Rel.

37. SENSIT. *sentit* prim. Vatic. prim. Polit. Reg. Ga[illegible] Jun. Leid. pr. Francof. Crev. et septem ignoti cum prim[illegible] Vers. seq. *ingemuisse* Busl.

39. VULTUMQUE TUUM GEMITUSQUE. *vultusque tuos* [illegible] Leid. prim: et quatuor. *gemitumque tuum vultumque* prim. Francof. Gall. Jun. Bern. (sed: *suum*) Rel. Berol. *gem*[illegible] *tuos vultusque* Busl. In utraque hac scriptura suavis est g[illegible] et metuo, ut omnia enotata fuerint.

40. DEMADUISSE. *dimaduisse* Pirckh. *emaduisse* prim. prim. Polit. Guelf. Palat. sec. Moret. et quatuor. *imm*[illegible] Gall. Jun. Rel. et sex. *tuos imm.* Rel. *sinus* — *suo*[illegible] prim. Vers. seq. *Quid sibi* Put. Pirckh. *Quod sibi* C[illegible] *quid praest.* Seguer. *qua tu sol.* Goth. Vers. 42. *Bis* [illegible] lat. prim.

ibus affirmat fore se memoremque piumque,
diem videat, sive tegatur humo,
put ipse suum solitus iurare tuumque,
d scio non illi vilius esse suo.
tot ac tantis referetur gratia factis;
sinet ille tuos litus arare boves.
odo, constanter profugum tueare: quod ille,
bene te novit, non rogat; ipsa rogo.

V.

us assuetum dominae natalis honorem
git: ite manus ad pia sacra meae.
ondam festum Laërtius egerat heros
san in extremo coniugis orbe diem.

47. referatur. 3. egerit.

PIUMQUE. *tuumque* Bern. Medon. Vers. seq. *tegetur* Vers. 45. *tuum* — *suumque* prim. Palat. prim. Vatic. r.

PLENA — FACTIS. *et tantis* Jun. et vett. edd. *a tantis* im. *reddetur* Goth. *referatur* prim. Vatic. Palat. sec. l. Rel. Berol. quinque et edd. Rubean. et Novar. *grat.* v. et alius. *gestis* alius.

NEC — TUOS. *Non* Gall. prim. et quaedam edd. *sinit* alat. sec. Francof. *suos* Leid. pr. Rel. *sinit ille suas* l. Serv. Jun. et quatuor. Vers. 49. *tuearis amicum* pr. Vers. 50. *norat* Mor. et duo. *ipse* Seguer. Berol.

V.

r. *Apostrophe ad natalem uxoris* Francof. *Natalis uxo-* *Ovidius dominae natalem gaudet adesse* Pirckh. Berol. *natalem uxoris* Ald.

MEAE. *piae* Serv. In sequenti versu Heinsianam cor- loco movimus quamvis elegantem, sed ut libris nullis a minime necessariam. Infr. 8, 13:
qui quondam miseris alimenta negarat;
: *Illi, qui* fueram.

Lingua favens assit nostrorum oblita malorum:
Quae, puto, dedidicit iam bona verba loqui.
Quaeque semel toto vestis mihi sumitur anno,
Sumatur fatis discolor alba meis.
Araque gramineo viridis de cespite fiat;
Et velet tepidos nexa corona focos.
Da mihi tura, puer, pingues facientia flammas,
Quodque pio fusum stridat in igne merum.
Optime Natalis, quamvis procul absumus, opto,
Candidus huc venias, dissimilisque meo.
Si quod et instabat dominae miserabile vulnus,
Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
Quaeque gravi nuper plus quam quassata procella
Quod superest, tutum per mare navis eat.
Illa domo nataque sua patriaque fruatur:

5. longorum. 15. Sique quod inst.

Art. am. 3, 659: Questus eram, *memini*, *metuendos esse soda*
Fast. 6, 13: — *non quas praeceptor arandi*
Viderat, *Ascraeas cum sequeretur oves*;
Met. 15, 101: *Nec sua credulitas piscem* suspenderat *hamo.*

5. NOSTRORUM OBLITA MALORUM. *longorum obl.* ... *obl. laborum* vett. edd. praeter Bonon. et Ald. codd. Jun. ... tasse Palatt. et Pirckh. Vers. seq. *Ut puto quae didic.* Jun.

8. DISCOLOR. *decolor* Put. Palat. sec. Leid. pr. sex ... vett. edd. nostrae. Vers. 10. *vera corona* Busl. Bern. Ve... *facient. fumos* Leid. prim. pro v. scr. et duo. *pascentia fl...* Francius. Vers. 13. *assumus* Goth. Vers. 14. *mei* Mor. ...

15. SI — INSTABAT. Non video, quid in hac pluri... codd. scriptura culpari possit. *Sit quod et* Palat. prim. F... Serv. et duo. *Sic quod et instabit* Leid. prim. *Sitque quod* ... Reg. Put. Gall. Mor. Jun. Pirckh. Guelf. a sec. m. Bern. ... Berol. octo scripti, ed. Bonon. *Sicque quod* Busl. Seguer. ... sub rasura aut: *Si quodque*, aut receptam a nobis scriptur... buisse videbatur. *Si quid et* vett. edd. octo. *instabit* Mor. ... Leid. Reg. pro v. scr. *miserabile tempus* Putean. Seguer. ... Mor. pro v. scr.

16. PERFUNCTA. *defuncta* Goth. Reg. Put. Gall. ... Leid. prim. Bern. Berol. Rel. duodecim et ed. Bonon. *mei...* *per in o.* Seguer. Vers. seq. *est* abiicit Goth.

18. NAVIS. *puppis* prim. Palat. et unus Vatic. Ver... *domoque* Palat. prim. *patriaque sua nataque* Busl. Mor. Le... *sua pro meque* Rel. *patria fruatur* Guelf.

epta haec uni sit satis esse mihi.
ɜnus et non est in caro coniuge felix,
rs vitae tristi caetera nube vacet.
, ametque virum, quoniam sic cogitur, absens,
nsumatque annos, sed diuturna, suos;
erem, et nostros: sed ne contagia fati
rrumpant, timeo, quos agit ipsa, mei.
omini certum est: fieri quis posse putaret,
facerem in mediis haec ego sacra Getis?
e, ut aura tamen fumos e ture coortos
partes Italas et loca dextra ferat.
ıs inest igitur nebulis, quas exigit ignis:
nsilium fugiunt caetera paene meum.

24. Consummetque.

. EREPTA HAEC. *Ereptam haec* Leid. prim. *Ereptamque* el. *Erepta hanc* Guelf. a sec. m. *Erepta hac* Palat. sec. *Erepta hoc* ed. Bonon. *Ereptam hanc* Bern. et tres. *Eree uni* Goth. et duo. *sint satis* Serv. Vers. seq. *Qualesc* Palat. prim.

. CONSUMATQUE. *Consumetque* Serv. Hinc Heins. edenstavit: *Consummetque*, cum vulgatam olim ad Fast. 3, 166. illustrasset. *sic diuturna* Goth. Bern. Gall. *annos sie re meo* Mor. pro v. scr.

. ADIICEREM, ET NOSTROS. *Addem* Goth. *Adiicerem no-* erv. Busl. Leid. prim. Rel. Crev. et tres. *contag. vite* Goth. Vers. seq. *Corrumpent* Goth. *quos agat* Richel. *agis* , *illa* Goth. Gall. Moret. Busl. et prim. ed. Vers. 27. *minum* Busl. *est* Gall. et duo delebant. Vers. 28. *in* ebant Gall. Pirckh. et Rel. *haec quoque* Put. Gall.

. ASPICE — ETC. *Inspice* duo libri. *ara tamen* prim. troz. Pirckh. *aura tumens* in Ald. prima extat. *aura levis* leland. *fumoso thure* Leid. prim. *cohortos* Goth. pr. m. *cohertos* Berol. *cohortes* prim. Vatic. Palat. sec. *creatos* t alius. *coruscos* Leid. prim. et tres. *coactos* tres. Vers. *ca iussa* Gall. Moret. et tres. *sacra* duo.

SENSUS — ETC. *adest* Bern. *inest aliquid* Gottorp. *igit* Bern. *exerit* alius. *egerit* Francius volebat.

CONSILIUM — MEUM. *pene tuum* Guelf. Putean. Sec. Voss. quatuor alii et Reg. cum Rel. pro v. scr. Locus corruptus. Quod Heinsius in notis impressis coniiciebat: ı schedis vero de *καπνομαντεία* scholiasten Statianum ad , 411; 10, 599. conferri iubebat, divinatione opus est, i voluerit. Tentabamus olim:

Exsilium *fugiunt caetera* nempe *meum*;

Consilio, commune sacrum cum fiat in ara
Fratribus, alterna qui periere manu,
Ipsa sibi discors, tanquam mandetur ab illis,
Scinditur in partes atra favilla duas.
Hoc, memini, quondam fieri non posse loque
Et me Battiades iudice falsus erat.
Omnia nunc credo, cum tu non stultius ab arct
Terga vapor dederis, Ausoniamque petas
Haec igitur lux est, quae si non orta fuisse
Nulla fuit misero festa videnda mihi.
Edidit haec mores illis heroisin aequos,

scilicet ut librarii in prima similium et vicinarum vocum eodem modo erraverint, quo mox in ultima deceptos vid *exsilium* sit *locus exilii*, uti Pont. 1, 2, 106; ut ad caete suppleatur: *praeter me*, uti similiter fit Pont. 3, 4, 53. haec sunt ad eximiam et prope invidendam personam Civilis coniecturam propositam in Observ. misc. nov. t. I.

Consilio fugiunt aethera Ponte tuum,

ubi etiam *aetheris* pro *aëre* usum illustrat, de quo vid. S Aen. 1, 89. 2, 113. 7, 65.

33. CONSILIO. *Consilium* unus Ciofani, Rottendor Guelf. Seguer. Berol. prima et vett. nostrae excepta Ald *fiet* Busl. *in aura* prim. Vatic. Vers. 35. *Discolor* tanquam unus Vatic. Domitius Calderinus ad Ibidis vers. distichon adhibet:

Scinditur in partes geminoque cacumine surgit,
Scinditur in partes atra favilla duas.

Vers. 36. *favilla suas* Goth.

37. HOC — ETC. *Haec* Goth. (fortasse a m. sec. Bern. *quondam memini* Richel. *fieri et non* Reg. Put. G lat. sec. Leid. pr. Seguer. *fieri haec non* prim. ed. *poss* Goth. *posse negavi* Serv. Vers. seq. *battiadas* Guelf.

39. CREDO. *credam* exc. Voss. Rel. *cum tu non* alius Vossii codex, unde Heinsius: *consultus*, vel, *compul* *alto* Goth. Pirckh. Berol. et vett. edd. nostrae. *ab Istro* R

41. HAEC IGITUR. *Haec ergo* Guelf. Goth. Palat. se Gall. Mor. Jun. septem alii et prim. ed.

42. VIDENDA MIHI. *mihi, fuit* transponit Goth. *dies* Palat. prim. Jun. et quatuor.

43. HEROISIN. Hanc emendationem a docto viro ac Gronovius, Obss. 3, 3. Claudius Salmasius is erat. Atq *hroidis* unus codex. Scaliger: *herodibus* voluerat, quomo Moreti habet. Plurimi libri cum vett. edd. octo: *heroibus* *ribus* Goth. *heroidibus* Reg. Gall. Bern. octo et ed. Bono

Queis erat Eëtion Icariusque pater.
ita pudicitia est, mores, probitasque, fidesque:
At non sunt ista gaudia nata die.
d labor et curae, fortunaque moribus impar,
Iustaque de viduo paene querela toro.
ilicet adversis probitas exercita rebus
Tristi materiam tempore laudis habet.
nihil infesti durus vidisset Vlixes,
Penelope felix, sed sine laude foret.
ctor Echionias si vir penetrasset in arces,
Forsitan Evadnen vix sua nosset humus.
m Pelia genitae tot sint, cur nobilis una est?

55. Pelia tot sint genitae.

s Serv. Busl. et tres. *heroibus aptos* Berol. *dotes illis her.* suadebat Schraderus.

4. EETION. Politiani ante Scaligerum haec fuit coniectura, Gronovio. Plurimi libri cum vett. edd.: *Eurytion. Eurition* . Polit. sec., enonante Gronovio, Bern. Berol. *Euthicion* Pa prim. *Q. fuit Euticion* Goth. *Eutychion* Palat. sec. Bersm. *ion* Pirckh. *Euthicion* Crev. *Eucation* Polit. prim. *Euricon Erition* unus. *Euehion* Seguer. *Eotion* unus Heinsii.

45. MORES. *moris* prim. Vatic. prim. Polit. Guelf. Palat. Iun. Reg. Busl. Francof. et quinque. *inorem* Leid. prim. exc. Voss. *morum* eadem cum Reg. pro v. scr. Serv. et e. *nobis* Crev. *secum* Gall. et Rel., quod in editis nescio , neque enim nostris ad Aldinam usque secundam, inventum bant Roverus, Bersmannus, Faber; ac si modo certa fide m esset, posset sane aut ipsum probari, aut coniecturis lo- e: *sensus, serum.* Nunc, ut res est, vulgatam non mutave- rrectione Gruteri: *oris*, Heinsiive: *et honor.* Cfr. Senec. 112: *Periere* mores, *ius, decus, pietas, fides* etc.

6. AT NON — FIDE. *Sed non* Palat. prim. Gall. *At sunt* a Goth. *gaudia nota fide* Leid. prim. Seguer. *nata fide* pro v. scr. a pr. m. Palat. sec. Reg. Putean. Mor. Crev. alii, prima et vett. edd.

50. TRISTI — HABET. *Tristis* Palatin. prim. *Materiam* Vinc. Bellov. sp. hist. 7, 119. *laudis habes* unus Italicus, tus Heinsio. Vers. seq. *infestum* Bern. Vers. 52. *felix e laude* Guelf.

3. ECHIONIAS — ARCES. *Echionidas* Bern. *si vix* Palat. *transisset* prim. Vatic. Hafniensis. *remeasset* Rel. *ad arces* Busl. *in urbes* Leid. prim. Vers. seq. *Euadnem* Reg. en Palat. prim. Mor. Jun. Leid. pr. Berol. *euenteen* Goth. Guelf. Bern. *Euganen* Pirckh. *sua posset* Goth.

5. CUM — SINT. *genitae Peliae* Busl. *Peliae* Reg. Put.

Nempe fuit misero nupta quod una viro.
Effice, ut Iliacas tangat prior alter arenas:
Laodamia nihil, cur referatur, erit.
Et tua, quod malles, pietas ignota maneret,
Implerent venti si mea vela sui.
Di tamen et Caesar dis accessure, sed olim,
Aequarint Pylios cum tua fata dies;
Non mihi, qui poenam fateor meruisse, sed i
Parcite, quae nullo digna dolore dolet.

VI.

Tu quoque, nostrarum quondam fiducia rer
Qui mihi confugium, qui mihi portus eras,

56. Nupta — nempe. 59. mallem. 60. Imp

Gall. Jun. viginti Heinsii, nostri Goth. Guelf. Berol. Crev. vett. edd. excepta Aldina. *Peliae natae* Moret. Seguer. *Peliae* Leid. prim. *tot sint genitae* Serv. et quinque Hein guidiore oratione. Pro reliquis: *cur cognita nobis* Reg. Busl. Jun. Leid. pr. duodeviginti Heinsii, Goth. Bern. Seg prima et vett. edd. excepta tamen Bononiensi. *cur ag* Gallicus.

56. NEMPE — NUPTA. *Nupta — nempe* solus Bu

57. PRIOR. *prius* Goth. Jun. Pirckh. quatuor ali olim Heinsio. Vers. seq. *Laudomia* Guelf. *referatur h* Busl. Rel. et sex.

59. QUOD — MANERET. *quod nolles* Mor. pro v. *quod mallem* prim. Polit. prim. Medic. exc. Voss. Quid scripturae boni inest, vulgata habet, sed quiddam etiam ipse agnosces: nobis a libris stetisse abunde sufficit. *igno* Put. Busl. Jun. Bersm. et vett. edd.

60. IMPLERENT. *Implerunt* Reg. *Implessent* Mor. Vers. 61. *tamen o Caes.* Goth. Vers. 62. *Pylios ut* ed. Bonon. Vers. ult. *Parcite sed nullo* Palat. prim. *bore dolet* Busl. exc. Voss. *nullo dmna* Goth. *dolore* pro v. scr.

VI.

Inscrr. *Ad amicum* Francof. Berol. *Conqueritur* *niam fit pondus amico* Pirckh. Berol. *Rogat amicum q* *discedat ab officio* Ald.

2. QUI MIHI CONFUGIUM. *Qui modo* Rel. Berol. Mor. *refugium* Goth. m. pr.

quoque suscepti curam dimittis amici,
ffciiique pium tam cito ponis onus?
cina sum, fateor; quam si tu tempore duro
epositurus eras, non subeunda fuit.
ctibus in mediis navem, Palinure, relinquis?
e fuge; neve tua sit minor arte fides.
quid Achilleos inter fera proelia fidi
eseruit levitas Automedontis equos?
semel excepit, nunquam Podalirius aegro
omissam medicae non tulit artis opem.
ius eiicitur, quam non admittitur hospes.
ae patuit, dextrae firma sit ara meae.
isi me solum primo tutatus es; at nunc
pariter serva iudiciumque tuum.
odo non aliqua est in me nova culpa, tuamque
tarunt subito crimina nostra fidem.

3. Tu modo s. caussam. 11. numquid.

TU — CURAM. *Nunc quoque* Goth. Reg. Pirckh. *Tu* codex Voss. et Gottorp. *suscepti causam* Comb. Burmannus de Puteaneo mendacium dicit, deinde octo codices a versu adhibet, tum scripturam codicis non optimi, incertum, prone cupidius, an explicuerit absurdius; non memini C. Julium causidicum dici; postremo *se praetulisse* dicit, cum Heinsii in schedis perscriptum secutus sit. Vers. seq. *Officium*-l. *pii* Busl. Gall. Leid. prim. *opus* Put. Moret. ed. nsis.

QUAM — DURO. *quam si nunc* Palat. prim. Crev. *quam* Goth. Reg. Mor. Francof. quinque alii et prim. ed. Heinsii. *tempore nostro* prim. Polit. Palat. sec. Guelf. sub rasura, fallit coniectura, et tres alii. *si nunc tempore nostro* et tres. *si non tempore nullo* Putean. Seguer. *si nec multo* unus. *si nunc tempore in isto* Busl. Postremo, si scr. Jun. Leid. pr. et tredecim Heinsii ignotos, nostros ev. et vett. edd. detraxeris, quos libros secuti sumus in recriptura, tum Gall. et duos, qui in illa: *tempore longo* ha-, qui restant codices: *si tu tempore nostro*. Vers. seq. *subforet* exc. Voss.

. LEVITAS. *pietas* exc. Voss.

EXCEPIT, NUNQUAM. *accepit* Bersm. Palat. sec. Busl. Comb. non inconcinne, et accedente fortasse uno vel al-Sed apte etiam per vulgatam oratio variegatur. Vers. 14. *itur* Guelf. *paruit* Berol. et vett. edd. Vers. 15. *me solum* Goth. *primo sectatus es* Put.

Spiritus hic, Scythica quem non bene ducimus
Quod cupio, membris exeat ante meis,
Quam tua delicto stringantur pectora nostro,
Et videar merito vilior esse tibi.
Non adeo toti fatis urgemur iniquis,
Vt mea sit longis mens quoque mota malis.
Finge tamen motam; quoties Agamemnone nat
Dixisse in Pyladen verba proterva putas?
Nec procul a vero est, quod vel pulsarit amic
Mansit in officiis non minus ille suis.
Hoc est cum miseris solum commune beatis,
Ambobus tribui quod solet obsequium.
Ceditur et caecis, et quos praetexta verendos
Virgaque cum verbis imperiosa facit.
Si mihi non parcis, fortunae parcere debes;

19. SP. HIC — AURA. *in Scyth.* Gall. Pirckh. *quem dum duc.* Berol. *non benedicimus* Guelf. sub ras. *duximus* prim. Pirckh. Rel. *ora* Palat. prim. Francof. Bern. et tres. 21. *deiectu* Reg. pro v. scr. *frangantur* Leid. pr. Bern. *ti tur* Pirckh.

22. ESSE TIBI. *esse meo* Bern. Vers. seq. *fatis totis* Goth. Bern. *totis fatis* Put. Gall. Busl. Jun. Bersm. Rel. B Crev. et vett. edd. Non video Heinsium coniecisse: *agitamur*, novum foret Burmannum ineptias illi tribuisse, quas scilicet tare posset.

26. VERBA — PUTAS. *improba verba* prim. Vatic. Polit. Guelf. Palat. sec. Francof. Reg. Gall. Mor. Serv. Busl. Heinsii, Rel. Seguer. Berol. Crev. et prim. ed. *impia verba* *turpia verba* exc. Voss. *tristia verba* Jun. alius. *aspera* unus. *putes* Goth. m. pr. Gall. Moret.

27. NEC — PULSARIT. *Nam procul* Mor. pro v. scr. *non puls.* Palat. uterq. Goth. prim. Vatic. Reg. Gall. Mor. Busl. Jun. Leid. pr. exc. Voss. Pirckh. Bern. Rel. Crev. qu decim alii et pr. ed. *quod nec puls.* Seguer. *quod et hic* Put. *quin vel puls.* Gottorp. Goth. v. scr. *quin et puls.* *quia non puls.* Comb. *pulsavit* Pirckh. ed. Bonon. Vers. *officiis — suis* Goth. *nec minus ille* exc. Voss. et alius. *mi nus ipse meis* Bern.

30. OBSEQUIUM. *officium* Goth. Put. Busl. Pirckh. Francof. pro v. scr. undecim alii et ed. Bonon. Schraders distichon imperiosius proscribebat.

31. CEDITUR. *Creditur* Pirckh. et edd. vett. ante Al Glossa cod. Pirckh.: *Et hodie potestates verbis heroicis virgam periosam portant in civitate mea, unde natus sum, Balini.*

n habet in nobis ullius ira locum.
nostrorum minimum minimumque laborum;
ɔ, quod reris, grandius illud erit.
multa madidae celebrantur arundine fossae,
›rida quam multas Hybla tuetur apes;
multae gracili terrena sub horrea ferre
nite formicae grana reperta solent;
me circumstant densorum turba malorum:
ede mihi, vero est nostra querela minor.
ui contentus non est, in litus arenas,
segetem spicas, in mare fundat aquas.

36. Illo, quo reris.

a illa moveri operae pretium non erat: poterant tamen docti minisse commentaculae flaminum.

. ULLIUS IRA LOCUM. *unius ira* Gall. *vulneris ira* Got-*iam nova plaga locum* Leid. prim.

. MINIMUM — LABORUM. *parvum nimiumque lab.* Leid. *minimum de parte lab.* Herculan. Gottorp. pro v. scr. *do-* ›uteau. *malorum* Goth. Guelf. sub ras. Bersm. Reg. Jun. Berol. et quinque.

. ISTO, QUOD RERIS. *Illo* prim. Vatic. prim. Polit. Palat. alius. *quod quereris* Busl. Bern. Berol. tres et prim. ed. *quod quaeris* Hamburg. Leid. prim. recte, si de problemate :hematico ageretur. *quo reris* prim. Politiani, non absurde. *d reris* Rel.; atque eo ducit reliquorum omnium scripto-pressorumque scriptura: *quo quereris*. Peccatum in inter-rimum fuisse puto ita: *quod*; *reris*, inde autem factum: *ris.* Confirmat hanc suspicionem Goth., in quo: *quo qre-* t, et supra ascriptum utrique voci: *vel*, *quod*. Vers. seq. *stud* Goth.

MULTA — CELEBRANTUR. *multe* Guelf. *multae madida* rim. et plus viginti. *velantur* exc. Voss. *celentur* vett. te Ald. *celebrantur* Erfurtanus a Zinzerlingio inspectus, ›elandinus et, quo auctore id servamus, Goth. *celantur*

CIRCUMSTANT. Ita Reg. Put. Jun. Bersm. Bern. et alii Heinsii; sed quod ille primas editiones antestatur, fal-*ircumdant* Palat. sec. et Pirckh. *circumdat* prim. Vatic. olit. Guelf. Rel. et alius. *circumstat* reliqui libri. Vers. *ihi non est* Busl. Jun. duo et prim. ed. *est* abiicit Moret. *rela* Seguer.

IN — FUNDAT. *segetes* Palat. prim. Put. Mor. et qua-*undit* Serv. Leid. pr. Pirckh. Bersm. Bern. Seguer. *fudit* *fundet* Palat. sec.

45 Intempestivos igitur compesce furores,
Vela nec in medio desere nostra mari.

VII.

Quam legis, ex illa tibi venit epistola terra,
Latus ubi aequoreis additur Ister aquis.
Si tibi contigerit cum dulci vita salute,
Candida Fortunae pars erit una meae.
5 Scilicet, ut semper, quid agam, carissime, quaer
Quamvis hoc vel me scire tacente potes.

45. timores. 3. contingit. 4. manet.

45. COMPESCE FURORES. *depone* Leid. prim. *timores* a pr. m. Reg. Mor. Busl. Jun. Leid. prim. Pirckh. Guelf. Seguer. Rel. Crev. Bersm. quindecim alii cum prim. ed. Heinsius probaverat; nos antiquavimus, quia ad argumentum eclogae minime quadrat. *dolores* Goth. a s. m. Quod redus rusticius dictum fateor. Illud igitur unice verum puto, quod vol. tantum et ed. Bonon. servarunt: *tumores*; vid. Bentl. ad art. poet. 197. Ruhnken. dictatt. ad Her. 8, 57. Forcellin. lexico. Vers. ult. omnes libri praeter Gall. Moret. Serv. Bern. Rel.: *neque in*.

VII.

Inscrr. *Ad amicum* Francof. *Periculum dicit loci et* Berol. *Exul se Naso miserum fore narrat amico* Pirckh. *Narrat miseriam suam et habitus et mores Getarum* Ald.

1. EX ILLA. *a Scythica* Pirckh. et vett. edd. nostrae Ciofani quosdam libros ita habuisse credibile est; de tribus H sianis quod Burmannus dicit, error videtur. *epistola nostra* B

2. ADDITUR ISTER. Ita Palat. uterque, prim. Vatic. prim. Polit. Put. Gall. Serv. Busl. Jun. Bern. septem alii et pro v. scr. *Ister aditur* Goth. Reg. Mor. Francof. Seguer. Berol. Bersm. Crev. sex alii, prima et vett. edd. *labitur* unus Heinsii. *iungitur Ister* reliqui libri.

3. CONTIGERIT. Sic Palat. prim. Goth. Seguer. Reg. v. scr. octo alii et prima editio. *contigit* Rel. *continget* *contingat* Leid. pr. et alius cum vett. edd. nostris. *contingit* liqui libri.

4. PARS ERIT. Ita Palatinus primus et alius. Reliqui omnes: *pars manet*.

a miser! haec brevis est nostrorum summa malorum;
Quisquis et offenso Caesare vivet, erit.
rba Tomitanae quae sit regionis, et inter
Quos habitem mores, discere cura tibi est?
ta sit haec quamvis inter Graecosque Getasque,
A male pacatis plus trahit ora Getis.
maticae maior Geticaeque frequentia gentis
Per medias in equis itque reditque vias.
quibus est nemo, qui non coryton et arcum
Telaque vipereo lurida felle gerat.
x fera, trux vultus, verissima Martis imago:
Non coma, non ulla barba resecta manu.
tera non segnis fixo dare vulnera cultro,
uem vinctum lateri barbarus omnis habet.
Vivit in his igitur tenerorum lusor amorum;

11. Graiosque. 21. in his eheu ten. oblitus am.

7. HAEC BREVIS — MALORUM. *et brevis* Comb. *laborum* Leid. prim. alius et vett. edd. exceptis Bonon. et Ald.

8. VIVET. *vivit* prim. Vatic. Guelf. a pr. m. Mor. Jun. et *vivat* cod. Bersm.

10. DISCERE — EST. *dicere* Palat. prim. Busl. Mor. Leid. Jun. Rel. et prim. ed. *mihi* Mor. prim. ed. *est* omittit Be- *habitem montes* Goth.

11. GRAECOSQUE. *Scythicosque* Gall. *Graiosque* Combii. s. seq. *De male* cod. Bersm. Pirckh. *male baccatis* Seguer. *atis* Goth. *placatis* quaedam editiones et fortasse Palat. sec. 13. *Sarm. gentis — frequ. maior* Goth. *Scythicaeque* unus. *ntia gentis* Put. Vers. 15. *Improbus et nemo* Gall. *corinton* aulli. *cornicon* Pirckh. cum glossa: *vestem de corio. arcus* anus.

16. LURIDA. *livida* Goth. cod. Bersm. exc. Voss. Pirckh. L prim. ed. Bonon. *lubrica* unus Vatic.

17. MARTIS IMAGO. Heinsii est correctio; libri: *mortis. rrima* (?) *mort.* Goth. *tristissima* idem in marg. Vers. seq. *coma nec ull.* Goth. m. pr. Berol. prim. ed. *non docta* Stroz.

19. DEXTERA — FIXO. *Dextra nec est* Goth. *Dextra est* Busl. *segnis stricto* quidam Ciofani libri, Reg. Put. Gall. v. et edd. inde ab Ald. sec. quaedam. *segnis rigido* Gottorp. *tera ferro* cod. Bersm. Vers. seq. *iunctum* Reg. Gall. Fran- Palat. sec. Pirckh. Bersm. et decem cum prim. ed. *iustum* L. *victum* Crev. *barb. hostis habet* Palat. prim. Goth. Gall. Voss. Pirckh. Leid. prim. Bern. et octo cum ed. Bonon.

21. IN — AMORUM. Haec scriptura, cui expulsa Heinsii

Hos videt, hos vates audit, amice, tuus.
Atque utinam vivat, et non moriatur in illis,
Absit ab invisis et tamen umbra locis!

23. sed non.

correctione tantisper locum fecimus, Bernensis, duorum, G scr. et veterum editionum nostrarum est, nisi quod Bene cum Pirckh. Bersm. et tribus scriptis: oblitus. Vera enim paulo tamen minus absurda est illa, quam editiones plerae ab Aldina secunda et codices certe aliqui ad illas conf runt: Vivit in his heu non vestrorum oblitus amorum. Qu stant ordine recenseamus. Vivit in illis nullus earum obliti rum prim. Vatic., in qua scriptura: Vivit in his heu, nullus Guelf. atque eodem modo, omisso tamen: eorum, Polit. p his nullus horum heu oblitus Polit. sec. Reg. in his horum oblitus Putean., in his heu non ullorum oblitus Francof. nullus tenerorum oblitus Palat. sec. Berol. in his heu na rum doctor amorum Serv. Vivit eu nullius torum oblitus unus ignotus Heinsii. Hactenus agnoscis male dissimul primo hemistichio mendum, quod violentius correctum vi his: Vivit in his igitur nostrorum oblitus amorum Gall. et d in qua scriptura Busl. et duo: vestrorum, igitur non vestru prim. ed. Vivit in his vates tenerorum oblitus Rel. Goth. Nullus in his vivat armorum oblitus eorum exc. Voss. His et editorum scripturis, quas primo loco indicavi, prorsus ni buendum esse crediderim. At Palatinus primus cum tribu ita: Vivit in his Naso tenerorum lusor amorum, et in hac ptura Goth: tantorum lus., unus: in his vates ten. Auct praestantissimi libri hoc adversatur, quod nomen suum nu illa prosodia poeta posuit, sed ubique correpta: o; deinde su suboritur de postremo hemistichio, quod superius duobus lo 3, 73. et 4, 10, 1. extat. Ita vero eum librum peccare et vidimus 3, 1, 40.; 4, 4, 51., neque aegre ferendum est, qu ut et hoc in loco, quod libri praestantiores servarunt interpol speciem non habet. Fatendum est admodum moderate lib Italos rem suam gessisse videri, si, quod puto, veram scrip Seguerianus codex servavit:

Vivit in his heu Naso suorum oblitus amorum;

cuius scripturae disiectas partes non difficulter in plerisque enotatis deprehendere possis. Vers. seq. *audit vates* Goth.

23. ATQUE — NON MOR. *O utinam* Gall. *vidues* prim. *videat* Guelf. *vivas et non moriaris* Richel. *non et* suadebat sius, *sed non* Burmannus edidit. Libri nihil mutant. Vid. Ritteri Elemm. gr. Lat. p. 141.

24. ET TAMEN. *ut tamen* Reg. *haec tamen* Gall. Busl. Pirckh. Leid. pr. Bersm. Rel. *haec cum* Bern. *non umbra* pro editionis nescio cuius scriptura Bersm. laudat.

na quod pleno saltari nostra theatro,
:sibus et plaudi scribis, amice, meis:
quidem feci, tu scis hoc ipse, theatris,
sa nec in plausus ambitiosa mea est.
tamen ingratum est, quodcunque oblivia nostri
edit, et profugi nomen in ora refert.
vis interdum quae me laesisse recordor,
rmina devoveo Pieridasque meas:
bene devovi, nequeo tamen esse sine illis;
lneribusque meis tela cruenta sequor;
que modo Euboicis lacerata est fluctibus, audet
aia Caphaream currere puppis aquam.
tamen ut lauder, vigilo, curamque futuri

29. Nec.

QUOD PLENO. *quid pl.* Palat. prim. *quod vestro* vett. strae. De novo carmine hinc exordiendo cogitavit Heins.

. NIL — THEATRIS. Hic locus offensioni fuit Massono id. p. 72. Heynio ad Donat. vit. Virg. §. 41. Burmanno, ro, aliis. Massoni correctioni:

Nil equidem feci — theatra,

ihili aestimavi, praestaret certe haec:

Nil equidem fidei, *tu scis hoc ipse, theatris.*

amen doctissimi Weicherti iudicio accedere (de Vario poeta) et neque Pollionem, neque Varum, neque Gracchum, netrum poetam tragoedias, nisi recitationibus scripsisse statuo; adversantur, quae Massonus l. l. ex Ovidio de tragoediis ta excerpsit, si figurate enunciata putes. *scis haec ipse.*

IN — EST. Hanc scripturam libri, in quibus extat, et ationis commoditas satis tuentur, ne altera mutetur, quam uterque, Goth. prim. Polit. Jun. Leid. pr. Pirckh. Put. lor. Busl. Crev. et duodecim cum prim. et Bonon. edit. quamque J. F. Gronovius probabat: *nec est plausus ammea.* In vulgata *est* abiiciunt Seguer. Rel. Berol. *ambiit* exc. Voss.

. NON TAMEN. *Nec tamen* Put. Mor. Jun. alius. *ignooth.* m. pr. *est* deerat in Serv. Pirckh. Vers. seq. *et nomen* duo Heinsii. *in urbe* Gall. et duo. *in ore* prim. ed.

. GRAIA CAPHAREAM — AQUAM. *Greca* Goth. *Gragia eam* Guelf. *Nostra* Pirckh. et duo. *Capharea — aqua* midio fere numero, quorum praestantiores Goth. Francof. ern.

. NEC TAMEN. *Non tamen* Goth. Put. Jun. Bersm. et ett. Vers. 38. *latuisset fuit* Goth. m. pr. Vers. 39. *fal-*

Nominis, utilius quod latuisset, ago.
Detineo studiis animum, falloque dolores,
Experior curis et dare verba meis.
Quid potius faciam desertis solus in oris,
Quamve malis aliam quaerere coner opem?
Sive locum specto; locus est inamabilis, et quo
Esse nihil toto tristius orbe potest:
Sive homines; vix sunt homines hoc nomine di[g]
Quamque lupi, saevae plus feritatis habent.
Non metuunt leges, sed cedit viribus aequum;
Victaque pugnaci iura sub ense iacent.
Pellibus et laxis arcent mala frigora braccis,
Oraque sunt longis horrida tecta comis.
In paucis exstant Graecae vestigia linguae:
Haec quoque iam Getico barbara facta sono.
Vnus in hoc non est populo, qui forte Latine

41. **solis desertus.** 49. male. 51. remanent Gr[aiae]
53. hoc populo nemo est.

loque labores codd. pauci, nec egregii cum vett. edd. ex Bononiensi.

41. DESERTIS — ORIS. *desertus* Guelferb. a pr. m. Pirckh. Bern. Berol. Reg. v. scr. et vett. edd. excepta B[o] *solis desertus* Serv. et duo alii. *desertis lapsus* Jun. *solus i[n]* Palat. prim. *in orbe* Reg. *in agris* unus. Vers. seq. *opem* Palatt. Guelf. et duodeviginti. *cogor* Polit. uterque, B[o] Vers. 44. *Esse potest — orbe nihil* Bersm. Pirckh. et ed. B[o] Vers. 45. *Sive homines specto vix sunt hoc* Bersm. Leid. Pirckh. *sunt vix* Busl.

47. NON. *Nec* Jun. Moret. et duo. Vers. seq. *ense* Serv. ed. Bonon. *ense cadunt* floril. Berol.

49. LAXIS — MALA. *lapsis* Put. Leid. pr. et tres Serv. Mor. *carent* Palat. prim. *pellunt* Put. Pirckh. *male* sius corrigebat; vid. supra 3, 10, 19.

51. EXSTANT GRAECAE. *constant* Bern. *remanent* Leid. *Graiae* Mor. Rel. Berol. et duo. Vers. seq. *sono est* Reg. Serv. alii et vett. edd.

53. UNUS — POPULO. Ita Palatinus prim. et plurimi. *lus* unus Bonon. *populo* deest a pr. m. in Goth. *nemo est* *pulo* Serv. Guelf. a pr. m. et vett. edd. octo. *in hoc populo* *est* Reg. Gall. Busl. Pirckh. Jun. Leid. prim. Bersm. Bern. tres et ed. Bonon. *in hoc populo nemo est* Put. Crev. et se[pt.] fallitur Burmannus. *in hoc populo vix est* prim. Polit. prim. dic. *Est etiam hoc populo nemo* Moret. *Non est unus in*

Quaelibet e medio reddere verba queat.
e ego Romanus vates, ignoscite Musae,
Sarmatico cogor plurima more loqui.
pudet, et fateor: iam desuetudine longa
Vix subeunt ipsi verba Latina mihi.
c dubito, quin sint et in hoc non pauca libello
arbara; non hominis culpa, sed ista loci.
tamen Ausoniae perdam commercia linguae,
fiat patrio vox mea muta sono,
loquor mecum, desuetaque verba retracto,
Et studii repeto signa sinistra mei.
animum tempusque traho, meque ipse reduco
contemplatu dimoveoque mali.

55. Ille. 66. submoveoque.

Rel. Vers. seq. *Quolibet est medio* Palat. prim. *ex med.* nus.

. IPSE EGO. *Ille ego* Put. Mor. Serv. Busl. Leid. pr. Guelf. Rel. Berol. Crev. undecim et prim. ed. Non recte s hoc probavit: *ipse* est *invicem*, *pro mea parte*. Cfr. su- 459. Fast. 3, 502; 6, 154. Ibidis v. 281. rec. nostr. *e culpae* Reg. Busl. Crev. et duo. Vers. seq. *Sarmatica s loqui* Francof.

7. EN PUDET. *Heu pudet* Rel. prim. ed. *Et pudet* Reg. Seguer. et octo, ed. Merulae. Ita alibi Ovidius, vid. Loers. r. 17, 177. Vers. 59. *Non dub.* Goth. Jun. Seguer. Be- *ec subito* Palat. prim.

. LOCI. *est* addunt Palat. sec. Reg. Busl. Bern. decem vett. edd. *hominis est* Goth.

. MUTA. *missa* Palat. prim. et unus Ciofani, fortasse illo diversus. *mixta* Serv. *tuta* Goth. m. pr. Put. Busl. eguer. quatuor alii et vett. edd. omnes. Vers. 64. *repeto* Goth. *verba sinistra* Gall. *signa vetusta* Seguer. *sacra* Heinsius tentabat; non animadverterat, credo, *signa re-* idem hic esse, quod *pedem repetere* apud Senecam ep. 22.

5. TEMPUSQUE — REDUCO. *tempusque thoro* Polit. sec. *retraho* Busl. *me sicque reduco* Palat. prim. Reg. Gall. usl. Polit. prim. Crev. et quinque. *sic meque* Goth. *sic me-* *tendo* unus. *mecumque reduco* Guelf. Francof. Palat. sec. erv. Berol. et septem. *moestusque reduco* unus Medic. *tem-* *meum traho sicque reduco* unus.

DIMOVEOQUE MALI. Sic Francof. Reg. Gall. Busl. Se- erol. Crev. decem alii et prim. ed. *demoveoque* Leid. prim. *orque* unus Medic. *summoveorque* Bersm. *summoveoque* ed. Bonon. *sumoveoque* Serv. et sex. *commoneorque* Jun.

Carminibus quaero miserarum oblivia rerum;
Praemia si studio consequar ista, sat est.

VIII.

Non adeo cecidi, quamvis abiectus, ut infra
Te quoque sim, inferius quo nihil esse pot
Quae tibi res animos in me facit, improbe? cu
Casibus insultas, quos potes ipse pati?
Nec mala te reddunt mitem placidumve iacenti
Nostra, quibus possint illacrimare ferae?
Nec metuis dubio Fortunae stantis in orbe
Numen et exosae verba superba deae?
Exiget ah dignas ultrix Rhamnusia poenas,

68. consequor. 1. deiectus.

semoveoque reliqui libri. *malo* prim. Vatic. prim. Polit. F
exc. Voss. Gall. Mor. Busl. Bersm. Berol. Rel. Crev.

68. CONSEQUAR. *consequor* prim. Vatic. unus Medic. (
Heinsii, Bern. Rel. Berol. *ista satis* Goth.

VIII.

Inscrr. *Ad amicum* Reg. *Ad invidum* Francof. *Ad*
eum Berol. *Naso malis profugi gaudentem spernit (prosp*
rol.) *acerbis* Pirckh. Berol. *Invehitur in quendam, quod se*
serit Ald.

1. ABIECTUS. *deiectus* Leid. prim. et duo. *proiectus*
codices" secundum Burmannum, hoc est unus Gallicus. Eff
et acutam ambiguitatem vulgatae scripturae, quae et inforti
et contemptum notat, non perspexit idem, recte alio editore
bente Cic. in Catil. 2, 1: *se perculsum atque abiectum esse*
Vers. 2. *esse potes* Goth. Vers. 3. *in me dedit* duo scripti

5. PLACIDUMVE. *placidumque* Goth. Reg. Put. Leid
Guelf. Bersm. novem alii, prima et vett. edd. Slichtenh
quidam Syll. epp. 3, p. 775. legebat: *iacentis*.

6. POSSINT. Ita Gottorp. Francof. Bern. Reland. ;
duo. *possunt* reliqui cum vett. edd. Vers. 8. *exos. sign*
torva Goth.

9. EXIGET AH DIGNAS. Hoc pulchre exsculpsisse H
putaverim e scripturis: *at dignas* plurimorum scriptorum e
edd., *as dignas* Pirckh. Rel. Crev. et prim. ed., *ast pos*

mposito calcas quod mea fata pede.
Vidi ego naufragiumque viros et in aequore mergi,
Et: nunquam, dixi, iustior unda fuit.

10. quid mea.

as Bern. *ad dignas* Leid. pr. Busl. *an dignas* Put. Guelf. sec. *a dignis* prim. Vatic. prim. Medic. Palat. sec. Moret. et alius. *Exigit* Goth. Busl. *Exigis* Palat. sec. *iustas* of.

10. CALCAS — FATA. Ita scriptorum fere dimidiatus nu- et editi inde ab Aldinis ad Elzevirianos N. Heinsii, qui se- lum codd. Palat. utrumque, Goth. Francof. Mor. Leid. pr. m. Reg. v. scr. et decem alios: *quid mea* recepit. Hoc ab- am et hiulcam efficere orationem doctus vir Etonensis recte abat, qui Polit. prim. et Busl. scripturam: *qui mea* sequeba- Praeterea *cur mea* Serv. Jun. Pirckh. Bern. et vett. edd. *mea colla* Goth. Reg. Mor. prim. ed. probante Wakkero lit. p. 122.; *mea facta* vett. edd.

11. VIDI — MERGI. Hinc non multum discedunt libri: *agioque* prim. Medic. *navifragoque* Rottendorp. *virosque et quore* Jun. alius. *viros in aequore* Mor. Crev. *virosque sub re* Bersm. *in aequora* Guelf. Palat. sec. exc. Voss. Serv. *naufragium nautas et in aequore* Goth. v. scr. duo scripti. *ragum nautas in aequora* Moret. cum octo aliis pro div. scr., urate notavit Heinsius. In Goth. pertinax rasura erat inter et *in*. Scio esse, qui et hunc locum et centum simillimos in bris pro sanis nec difficilibus admodum habeant. Criticorum iorum pericula haec sunt, Heinsii:

Vidi ego navifrago piratas *aequore mergi,*

navifragum qui riserat; quod posthac Burmannus secundus thol. Lat. 1, p. 138. probabat; vel: *navifragum ridentes*; s Etonensis:

Vidi ego naufragium rapturos *aequore mergi*;

ii personati in Observ. misc. nov. t. 1, p. 139, 140:

Vidi ego naufragio qui creverat, *aequore mergi*;

o praeter alia Manilii loco 4, 126:

Naufragiumque *inter subitum censusque beatos*
Crescendo *cadet.*

eri: *naufragium* mersuros;

bach-Wakkeri: *naufragii* fures *et in aequore mergi*;

ii: *Vidi ego naufragium* rodentes *aequore mergi*;

m optio datur inter scripturam, ad quam ducit codex Bero- s, qui ita: *naufragium q;ui ros et in equ. m.*, sed quam re nolim:

Vidi ego naufragium qui rosit, *in aequore mergi*,

cui favet glossema in cod. Goth.: *Vidi submergentes ho- mergi cum illis, quos submergebant*, sed quae nec ipsa rem satis indicat:

Vilia qui quondam miseris alimenta negarat,
Nunc mendicato pascitur ille cibo.
Passibus ambiguis Fortuna volubilis errat,
Et manet in nullo certa tenaxque loco.
Sed modo laeta manet, vultus modo sumit ace
Et tantum constans in levitate sua est.
Nos quoque floruimus; sed flos erat ille caduc
Flammaque de stipula nostra brevisque fuit.
Neve tamen tota capias fera gaudia mente,
Non est placandi spes mihi nulla dei;
Vel quia peccavi citra scelus, utque pudore
Non caret, invidia sic mea culpa caret;
Vel quia nil ingens ad finem solis ab ortu
Illo, cui paret, mitius orbis habet.

14. ipse.

Vidi ego naufragium qui mersit, *in aequore mergi* tertiam denique, quam coniectura assecuti sumus:

Vidi ego naufragium qui pressit, *in aequore mergi*

Simplicia pro compositis poetae usurpant; *premere* pro *supp* Virg. Aen. 12, 322. notante Servio et Heynio. Noster Am. 2, *Supprimere naufragium*, vel *naufragos* locutio vetus Juris R est. Vid. Digest. 48, 8, 3, 4. e lege Cornelia: *item qui n gium suppresserit*; ibid. 47, 9, 3, 8.: *quorum fraude, aut c naufragi suppressi per vim fuissent.* Sitne hoc occupatu Iddekingio, qui *de Ovidio Juris perito* scripsit, nescio, cum lil nondum viderim. Vers. seq. *Et dixi nunquam* Goth.

13. NEGARAT. *negavit* Palat. prim. Busl. *negarunt* a pr. m. *negabat* Goth. a s. m. Put. Jun. Berol. *negaret* densis prim.

14. ILLE. *ipse* Palat. sec. Francof. Leid. prim. Jun. Mor. Busl. duodecim Heinsii, prim. ed. Guelf. Bern. Rel. Hoc a prioribus receptum loco movimus, quia alterum tam situm est post illud: *vidi ego*, ut ne Francii quidem conie *pascitur ecce* magis; digitus intenditur in Maenium, vel Nomen aliquem. Vers. seq. *volatilis errat* Jun.

17. MANET. *venit* coniiciebat Heinsius, *movet* doctus nensis, *favet* Burmannus olim edidit, *meat* Jac. Gronovius, Francius, Schraderus et Santenius suadebant. *firma ten* Gothanus.

19. FLOS ERAT. *flos fuit* vett. edd. et scripti per Vers. seq. *stip. parva brevisque* Goth. Vers. 21. *capias plena gaud.* Goth.

cilicet ut non est per vim superabilis ulli,
Molle cor ad timidas sic habet ille preces.
xemploque deum, quibus accessurus et ipse est,
Cum poenae venia plura roganda petam.
numeres anno soles et nubila toto,
nvenies nitidum saepius isse diem.
o ne nimium nostra laetere ruina,
estitui quondam me quoque posse puta;
se puta fieri, lenito Principe vultus
Vt videas media tristis in Vrbe meos:
ue ego te videam caussa graviore fugatum,
aec sunt a primis proxima vota meis.

---

33. nostra nimium. 38. mihi.

27. NON EST PER VIM. *per vim non est* Put. et paucissimi vett. edd. Vers. 29. *et ille est* Goth.

30. CUM — PETAM. *poena veniae* unus. *venia poenae* duo prim. ed. *multa roganda* unus. *regenda* prim. Polit. ne- Comb. *petenda* Bersm. Rel. *multa roganda putat* unus us et alius, vel quinque alii; non dignoscebam. Vide, quan- stent iudicia Heinsii, qui deesse nonnulla putabat, et critici, nostra aetas decoratur, qui superesse aliquid ita disputat: *sa- rat posito lacunae signo spuria delere, quam inutiles coniectu- aptare. Vere enim B. C. sic statuit, poetam binos heroicos posuisset, adiecto pentametro* Molle cor, etc. *incertum haesisse, eligeret, lacunam deinde a librariis utcunque suppletam.* ignorari nolebam. Coniectura certe opus est, aut Tan. Fa- qui ita: *Cum poenae venia plura petenda* dabit, ostra: *plura rogare dabit*; utramque enim a litterarum ducti- si compendia librariorum teneas, et a mente poetae neu ad- m recedere apparet; de structura in nostra vide supra lib. 2, et Burm. ad Fast. 5, 46.

2. ISSE. *esse* Guelf. Serv. Busl. Leid. prim. Seguer. Rel. . floril. Berol. et Murm. *nitidis* Bern., pro *nitide*, puto.

33. NIMIUM NOSTRA. *nostra nimium* Bersm. et unus Ita- *laetare* Bersm. Mor. Jun. Crev. Vers. 35. *lenito Caesare* Vers. 37. *Ut quoque te* Goth.

38. PROXIMA VOTA MEIS. *vota secunda* Moret. *mea est* Polit. *mea* exc. Voss. Berol. Crev. et quatuor. *mihi e* ctura Heinsius dederat.

IX.

O tua si sineres in nostris nomina poni
Carminibus, positus quam mihi saepe fores!
Te canerem solum meriti memor; inque libellis
Crevisset sine te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem, tota sciretur in Vrbe:
Exsul in amissa si tamen Vrbe legar.
Te praesens mitem nosset, te serior aetas:
Scripta vetustatem si modo nostra ferant.
Nec tibi cessaret doctus bene dicere lector;
Hic te servato vate maneret honor.
Caesaris est primum munus, quod ducimus aura
Gratia post magnos est tibi habenda deos.
Ille dedit vitam; tu quam dedit ille, tueris,
Et facis accepto munere posse frui.
Cumque perhorreret casus pars maxima nostros

3. solum meriti canerem. 6. legor. 7. te nosset.
rent. 10. tibi. 15. perhorruerit.

IX.

Inscr. *Ad amicum suum* Francof. Berol. *Naso sil queritur quod nomen amici* Pirckh. Berol. *Cur amici cuiusda men non ponat in carminibus suis* Ald.

3. CANEREM SOLUM MERITI. *solum meriti canerem meriti solum canerem* Crev.

5. QUID — TOTA — IN URBE. *Quod* Bersm. Pirckh. ed. *toto — in orbe* exc. Voss. et tres.

6. LEGAR. Sic Palat. prim. Goth. a s. m. Gall. Leid. Seguer. et octo alii. *legor* reliqui.

7. NOSSET TE. *te nosset* fragm. Vatic. Busl. Jun. vett. edd. Berol. et Guelf., qui post hanc vocem interpungit.

8. FERANT. Sic Goth. Richel. *ferent* Busl. Jun. Ber duo; Mor. pro var. scr. *tenent* Crev. *ferunt* reliqui. Vers. *Non tibi* Gall. Jun. Pirckh.

10. HIC TE. *Hic tibi* Gall. Mor. Serv. Busl. Leid. pr. Seguer. Bern. Rel. Berol. Crev. decem et prim. ed.; Reg v. scr. *maneret amor* Put. Vers. seq. *duximus* Busl. Rel. *ram* Pirckh. et duo.

13. ILLE — ILLE. *Ipse* Gall. et sex. *quod dedit* Reg v. scr. *cui dedit* Busl. *dedit ipse* vett. edd. et fortasse Pa Francof. et Pirckh. ad illarum similem collati; vide sup 3, 5, 53.

15. PERHORRERET. *perhorruerit* prim. Polit. Guelf.

Pars etiam credi pertimuisse velit,
Suffragiumque meum tumulo spectaret ab alto,
Nec dederit nanti per freta saeva manum;
Seminecem Stygia revocasti solus ab unda:
Hoc quoque, quod memores possumus esse, tuum est.
Di tibi se tribuant cum Caesare semper amicos:
Non potuit votum plenius esse meum.
Haec meus argutis, si tu paterere, libellis
Poneret in multa luce videnda labor.
Nunc quoque se, quamvis est iussa quiescere, quin te
Nominet invitum, vix mea Musa tenet.
Utque canem pavidae nactum vestigia cervae
Luctantem frustra copula dura tenet;
Utque fores nondum reserati carceris acer

17. spectarit. 25. Se quoque nunc quamvis.

Serv. et tres. Vers. seq. *Est pars quae credit* Crev. *credi* *tuisse* Palat. prim.
17. SPECTARET. *spectavit* Patavinus. *spectasset* Goth. v. Vers. seq. *dederat n. per fr. longa m.* Goth.
19. SEMINECEM STYGIA — AB UNDA. *Semianimem* Put. ...h. ed. Bonon. *Stygio — ab amne* Gall. *ab umbra* exc. ... et alius, Goth. a s. m. *ab aula* Goth. m. pr. Vers. seq. ...biiciunt Serv. Leid. pr. Berol. Vers. 22. *Nec* Goth.
23. SI TU PATERERE. *sed tu* Gall. *tu si* Putean. *patiare* ...t. prim. Bersm. et unus, vel duo; quod parum aberat, quin ... Bersm. reciperemus; vid. supra ad 1, 9, 56.
25. NUNC — IUSSA QU. Haec est Bersmanniani, Herculanei ...iorum Naugerii codicum scriptura, probata in schedis olim ab ...sio, postea vero nescio quo fato posthabita commenticiae et ...rimae huic:

Se quoque nunc quamvis est iussa quiescere, quin te;

... scripti ita:

Nunc quoque quamvis est iam iussa quiescere;

...ptis quidem Francof., qui: *Tum quoque*, et Palat. primo et Vaticano, qui: *Quae quoque nunc*. Impressi veteres nostri ...es sic: *Nunc quoque iam quamvis est iussa quiescere.* ...bus Roverus annotabat legi nescio ubi: *Nunc quoque sed quam-* *est iussa.* Doeza filius suadebat: *Nunc quoque quantumvis* *iussa.*
28. LUCTANTEM. Ita Goth. Bersm. Serv. Bern. Rel. codex ...steri et fortassis unus, vel alter. *Lustrantem* Basl. *Lactan-* Berol. Reliqui omnes cum vett. edd.: *Latrantem.* Sed ne-

Nunc pede, nunc ipsa fronte lacessit equus:
Sic mea lege data vincta atque inclusa Thalia
Per titulum vetiti nominis ire cupit.
Ne tamen officio memoris laedaris amici,
Parebo iussis, parce timere, tuis.
At non parerem, si non meminisse putares:
Hoc quod non prohibet vox tua, gratus ero.
Dumque, quod o breve sit! lumen vitale vide[bo],
Serviet officio spiritus iste tuo.

---

35. nisi si. 37. lumen solare.

que: *frustra* huc quadrat, neque, si memini, canes bene vestigando latrant. Vers. 30. *nunc pressa fronte* Leid. p[rim.]

31. INCLUSA THALIA. *inclusa voluntas* prim. Vatic. Palat. sec. Eccos interpolatores versum 26. spectantes, *Camoena* Serv. et duo. Vers. 33. *offic. veteris laed.* Goth.

35. SI — PUTARES. *sed non* Guelf. *nisi non* Gu[elf.] prim. Berol. duo et prim. ed. *nisi me* Goth. Busl. et q[uidam] *non non* Moret. *meruisse* unus. *putasses* Leid. prim. Co[...] non male scribi posse cum Heinsio:

nisi si meminisse putares,

vel cum Broekhusio: *nisi non meminisse vetares;* in vulgata tamen culpari quidquam posse nego. Vers. seq. *hoc quod* Serv. *Quod quoque non* Rel. *Hoc quoque* tres. [...] *ero* Seguer.

37. LUMEN — VIDEBO. *lumen solare* Serv. Richel.; [...] editiones, quas laudat Heinsius, non sunt nostrae sec. XV. *natale* Busl. et duo. *vitale tenebo* Bersm. et septem. *lumen* legitur Met. 14,175.

38. ISTE TUO. *ipse* Palat. sec. Bersm. Reg. Leid. Berol. novem alii et prima editio; Guelferb. fortasse sub [...] *meo* Pirckh., a Gronovio explicatum: *quod ego exhibeo.* U[nde]que, *ipse meo* Ciofanus in duobus suis se invenisse ait.

X.

Inscrr. *Ad amicos suos* Francof. *Periculum dicit* [...]*gentis* Berol. *Naso refert Scythicum quot frigora vidit* [...]*trum* Pirckh. Berol. *Queritur iam triennium exulare in* [...] Aldina.

X.

Vt sumus in Ponto, ter frigore constitit Ister,
  Facta est Euxini dura ter unda maris.
t mihi iam videor patria procul esse tot annis,
  Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit.
are putes, adeo procedunt tempora tarde,
  Et peragit lentis passibus annus iter.
ec mihi solstitium quidquam de noctibus aufert,
  Efficit angustos nec mihi bruma dies.
cilicet in nobis rerum natura novata est,
  Cumque meis curis omnia longa facit?
peragunt solitos communia tempora motus,
  Suntque magis vitae tempora dura meae?
em tenet Euxini mendax cognomine litus,

11. Num.

2. FACTA EST EUXINI. *Euxinius* Palat. prim. *Facta quo- Euxini est* Serv. *Fracta* nullus. Vers. seq. *Et mihi* Bern.
9. NOVATA EST. *morata est* Putean.
11. AN PERAGUNT — MOTUS. *Et peragunt* Palat. prim. *m perag.* Jun. *Nunc perag.* Reg. *Dum perag.* Gall. *Non ag.* Rel. Crev. quatuor et prima editio. *Nec perag.* Guelf. a n. *solitos non omnia tempora* Seguer. *tempora cursus* Put. l. et tres.
12. TEMPORA DURA MEAE. *tempora longa* Bersm. tres et ncof. pro v. scr. *mihi* Mor. pro v. scr. Burmannus in hoc cho, ne gravius dicam, grammatici quatuor officia a Varrone tituta: *legere*, *scribere*, *intelligere* et *probare*, deseruit omnia; oc enim versu emendandum putat *longa*, quia praecesserit, ne legatur quidem in vulgata; in superioris initio quid scri- dum esset e libris et e mente poetae, non vidit; denique quae obat et intelligi negat, tam sunt sana, quam quae ipse corrigit explanat insana. Vox *tempora* consilio, nec sine acumine re- itur, quemadmodum illa supra ad lib. 2, 376. indicata. Signi- t autem illa praeter χρόνους et καιροὺς etiam *fortunam*, qua re vide Lachm. ad Prop. p. 52., deinde *momenta*, non modo; supra 4, 6, 40:

— *accedunt* tempora *parva malis*;

rtial. 7, 99: Temporibus *praestat nonnihil ille tuis*;
tam. 13, 302: *Primaque sunt illis data* tempora, *caetera vobis*;
t. 2, 9, 50; 59.
13. QUEM — LITUS. *Quam tenet* Moret. et prim. ed. *Me* *et* Gall. *Euxinus* Goth. m. s. *cum nomine* Jun. *cognomine lus* Palat. prim. *cogn. tellus* Guelf. Serv. quatuor et prim. ed.

Et Scythici vere terra sinistra freti.
Innumerae circa gentes fera bella minantur,
Quae sibi non rapto vivere turpe putant.
Nil extra tutum est; tumulus defenditur aegre
Moenibus exiguis ingenioque loci.
Cum minime credas, ut avis, densissimus hostis
Advolat, et praedam vix bene visus agit.
Saepe intra muros clausis venientia portis
Per medias legimus noxia tela vias.
Est igitur rarus, rus qui colere audeat, lisque

19. avis. 23. qui rus.

cogn. tempus prim. Polit. cogn. portus Francof. cogn. Goth. Put. Gall. Busl. Bersm. Seguer. Bern. Rel. Crev. [illegible] v. scr. undecim alii, et vett. edd. omnes. Vers. seq. [illegible] *sinistra* Palat. prim.

15. CIRCA GENTES. *gentes circa* Palat. prim. Reg. [illegible] ed. *circum gentes* Goth. exc. Voss. Gall. *gentes circum* Francof. Leid. prim. Seguer. Bersm. et sex cum vett. edd. [illegible] *tes contra* Busl. *gentes* [illegible] Jun. *gentes fera circum* Pirckh.

16. QUAE — RAPTO. Ita pariter Palat. prim. ac prin[illegible] tic. Guelf. exc. Voss. Serv. (sed hi quatuor cum quinto ig[illegible] *raptu*;) Polit. uterque, Palat. sec. Francof. Bersm. Reg. et [illegible] alii. *Quae se non rapto vivere posse putant* Put. *Quae sibi rupto numine turpe putant* Berol. *Et nisi de rapto vivere* [illegible] *putant* Bern. Reliqui libri excepto Crev., qui scitu indigna, vett. edd.: *Quae nisi de rapto v. t. p.*

17. TUMULUS DEF. AEGRE. Ita Palat. uterque, Leid. [illegible] Busl. Bern. Rel. Francof. pro v. scr. octo alii et prima [illegible] Reliqui libri: *defenditur ipse. turris defend.* duo. *Tomis* [illegible] Wakkerus Am. lit. p. 123. In prioribus: *est* delent Mor[illegible] Richel.

19. CUM — AVIS. *Quae minime* Gall. *Quod minime* [illegible] et ed. Bonon.; fortasse Palat. sec. Francof. Seguer. *Cum* *vix credas* Richel. *aves* Guelf. Rel. Bersm. sex Heinsianos et editiones habuisse constat; de Palatino primo et Seguer. tacent qui illos contulerunt, vix liquet. Receptam scripturam ideo [illegible] stare vides, quia comparatio non in volando, sed in spissa[illegible] quentia est. Vers. seq. *Avolat* Goth. Vers. 21. *inter* [illegible] Put. Mor. Busl. Jun. et novem. Vers. 22. *Martia tela* exc. [illegible] *tela nociva* Gottorp. pro v. scr.

23. RARUS, RUS QUI. Libri: *Est igitur rarus qui iam* [illegible] *audeat*, praeter quod: *igitur qui iam rarus colere* Reg. *iam* [illegible] *deat colere agros* Goth. *igitur qui iam colere agros audeat* S[illegible] At Palat. prim.: *igitur rurus* (de reliquis non constat). Uni[illegible]

Hac arat infelix, hac tenet arma manu.
ib galea pastor iunctis pice cantat avenis,
Proque lupo pavidae bella verentur oves.
x ope castelli defendimur; et tamen intus
Mista facit Graecis barbara turba metum.
uppe simul nobis habitat discrimine nullo
Barbarus, et tecti plus quoque parte tenet.
os ut non timeas, possis odisse videndo
Pellibus et longa corpora tecta coma.
s quoque, qui geniti Graia creduntur ab urbe,
Pro patrio cultu Persica bracca tegit.
ercent illi sociae commercia linguae;
Per gestum res est significanda mihi.
rbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli,

32. tempora.

etas adiuvare videtur Heinsii coniecturam, quam recepimus, a in Medoniano inventa dicitur ab Heinsio; quamquam in schellius libri scriptura ita notata erat, uti Burmannus edidit. Vers. *sub calamis past.* Goth.

26. PROQUE LUPO — OVES. *Proque lupi fraude bella* Leid. n. *Utque lupo p. bella ferentur o.* Palat. prim. Hic fortasse uit: *Utque lupum pavidae, bella veretur, oves.*

28. FACIT — TURBA. *facis Getis* Palat prim. *Gethis* Reg. duo. *gentis* Crev. *Graiis* paucissimi, nec cogniti, cum vett. l. et fortasse Palat. sec. Bern. Seguer. *barb. lingua* Jun. et . Vers. seq. *nobiscum habitat* Palatini, Put. et quatuor vett. edd. Vers. 29. *Sepe simul* Goth. Vers. 30. *parte* is Mor. et duo.

31. QUOS UT NON. *Quorum ut non* prim. Vatic. Guelf. a m. man. Palat. sec. Francof. Reg. pro v. scr. et tres cum m. ed. Non absurda interpolatio. *Quos tu non* Berol. *Quos* o *ut* Pirckh. *odisse iuvanda* Goth. a m. pr.

32. CORPORA. *tempora* Pirckh. unus Bonon. et vett. edd. *ora* Goth. Reg. Busl. Rel. et quinque. Heinsio mutandi causa legationis, quam ante imperium Petri primi Moscuam suscepit, ordatio. Vers. seq. *Graia panduntur* Serv. *in urbe* Reg. Put. a. et tres.

34. PERSICA. *barbara* Palat. prim. Reg. Serv. et tres alii; ancof. pro v. scr. *Cum patrio scutu barb.* Goth. Vers. seq. *solitae* Jun. *saevae* exc. Voss. *patriae* Serv. Seguer. et duo. *ticae* Rel. *Scythicae* Gall. et tres. Vers. 36. *Per gustum* Pa. prim. *est testificanda* Put. *notificanda* alius.

37. QUIA NON. *qui non* Goth. Guelf. Palat. sec. Bersm. in. Reg. Bern. Rel. et tres. *intelligor illis* Goth. Vers. seq.

Et rident stolidi verba Latina Getae;
Meque palam de me tuto mala saepe loquuntur,
Forsitan obiiciunt exsiliumque mihi:
Vtque fit, in me aliquid, si quid dicentibus illis
Abnuerim, quoties annuerimque, putant.
Adde, quod iniustum rigido ius dicitur ense,
Dantur et in medio vulnera saepe foro.
O duram Lachesin, quae tam grave sidus habenti
Fila dedit vitae non breviora meae!
Quod patriae vultu, vestroque caremus, amici,
Atque hic in Scythicis gentibus esse queror.

48. Quodque — partibus.

Derident Jun. quidam alii et vett. edd. Verss. 38. ad 41. in margine habet Goth.

39. DE — MALA. *tuto te me* Put. Jun. Serv. Bersm. quatuor et prim. ed. *male* Francof. et quinque Heinsiani, Guelf. Berol. Crev. et vett. edd. *mala multa* Bersm. Seguer.

41. UTQUE FIT — SI QUID. *Utque sit* scripti nonnulli cum vett. edd. *aliquid siquidem dicentibus* Guelferb. Palat. sec. et tres Heinsii; Moret. pro v. scr. *aliquid forsan dic.* Busl. Vers. seq. *Annuerim qu. abnuerimque* Reg. Jun. et tres. *annuerimque pu-* unus Bonon. Heinsius olim correxerat ita:

Utque fit, in me aliquid dici praesentibus illis
Abnuerim quoties annuerimque, puto.

postea distichon spurium pronunciavit. Santenius tentabat: *aliquid sceleris dicentibus.* Si de praepositionis *in* usu evolveris Hand Tursell. t. 3. p. 311. n. 18; de verbo *putare* Serv. ad Aen. 6, 332; 8, 522. et Nonium suo loco; si perspexeris *si quid abnuerim* innuere *raro* id factum esse, *quoties annuerim* autem rem frequentiorem notare, nihil, ut opinor, desiderabis.

43. INIUSTUM — DICITUR ENSE. *et iustum* Guelf. seras. Palat. sec. *ducitur esse* Palat. prim. *ducitur* Reg. Moret. Busl. Jun. Leid. pr. Pirckh. Goth. Guelf. a sec. m. Bern. Seguer. Rel. octo alii et ed. Bonon. *sumitur ense* unus, *stringitur* alius. Vers. 45. *O diram* Goth. (?) Mor. Serv. alius.

48. ATQUE — GENTIBUS. Sic Palat. prim. Goth. Busl. Bersm. Francof. Bern. et in primis voculis, de quibus quam maxime lis est, Jun. *Meque quod in*, et pro v. scr.: *Utque haec* Reg. *Atque quod in* Put. Pirckh. *At quoque in* Leid. prim. *Atque hoc in* prim. ed. *Atque haec in* Moret. Serv. Seguer. et vett. edd. *Quodque hic in* Rel. Berol. Crev. *Utque habitem in* G… *Quique in his Scyth.* Palat. sec. *Sumque quod in Scythicis gentibus ipse queror* Guelf. a sec. m. *Scythicis finibus* Leid. pri… Berol. et tres. *Geticis finibus* Put. et duo. *Geticis partibus* Ju… et alius. *esse miror* Goth. m. pr. Sed scito deesse codd. Ital…

[ue poena gravis; merui tamen Vrbe carere,
n merui tali forsitan esse loco.
loquor ah demens? ipsam quoque perdere vitam
esaris offenso numine dignus eram.

XI.

I te ne cio quis per iurgia dixerit esse
.sulis uxorem, litera questa tua est.
ui; non tam mea quod fortuna male audit,
i iam consuevi fortiter esse miser;
quod cui minime vellem, sum caussa pudoris,

5. Quam quia — sim.

ripturas, quas alibi excerptas ascripsit Heinsius, hoc in loco, ra 3, 10, 12., ipsas adiri iubebat. Collati illi erant ad ram D. Heinsii, quae sic habet: *Quod sic in Scyth.* etc. nniana scriptura, leviore in fine versus interductu posito, inna videtur: *utraque poena, quod careo — et queror —, gra-*. Huic adeo eius coniectura praestat:

Cogor et in Scythicis partibus esse, queror.

onorum librorum ratio unice probanda est; *queror esse*, ut , 43.: *queriturque deo placuisse potenti;* structura, ut in iis, quae notavit Wagner. ad Virg. Aen. 5. *Gentes* quoque mutarunt, qui eius vocabuli usum proignorarent; de eo olim ad Fast. 5, 641. vel 6, 208. exus.

I. QUID LOQUOR. *loquar* Reg. Put. Busl. *queror* duo. *ha* multi. *demens nostram quoque* Palat. prim.

XI.

scrr. *Ad uxorem suam* Francof. Berol. *Solatur nuptam ia Naso ferentem* Pirckh. Berol. *Ad uxorem, quod eam quiculis uxorem vocasset* Ald.

. QUAM — PUDORIS. *Quam quia* Reg. Put. Moret. Jun. of. Seguer. Goth. m. s. sex alii, prima et vett. edd. Si de no satis constaret, recepissemus. *Quam tibi quod* Pirckh. *cui minime* Guelf. *cum minime* Palat. sec. *vellem minime* . et vett. edd. nostrae. *minime volui* Serv. *sim* Gall. et Heinsii, noster Rel. *causa doloris* Goth. Reg. Put. Francof.

Teque reor nostris erubuisse malis.
Perfer, et obdura: multo graviora tulisti,
Eripuit cum me Principis ira tibi.
Fallitur iste tamen, quo iudice nominor exsul.
Mollior est culpam poena secuta meam.
Maxima poena mihi est, Ipsum offendisse: prius
Venisset, mallem, funeris hora mihi.
Quassa tamen nostra est, nec mersa, nec obruta n
Vtque caret portu, sic tamen exstat aquis.
Nec vitam, nec opes, nec ius mihi civis ademi
Qui merui vitio perdere cuncta meo.
Sed quia peccato facinus non affuit ullum,
Nil nisi me patriis iussit abesse focis.
Vtque aliis, numerum quorum comprendere non

6. rear. 8. Cum me surripuit. 13. non fracta, nec d puppis. 16. Quae. 17. adfuit illi.

Leid. pr. Jun. Seguer. septem alii et prim. ed. Vers. seq. nullus. *erubuisse* Palat. sec. *indoluisse* Leid. prim.

7. MULTO GRAVIORA. *multum* Goth. Reg. Gall. Francof. Rel. Berol. quinque alii et prim. ed. *nimium grav.* Palat. sec. Bersm. Pirckh. Seguer. et quinque cum ed. B *multo peiora* Bern.

8. ERIPUIT CUM ME. *Cum me surripuit* ex Gall. solo Heinsius; sine causa, vid. lib. 2, 464. et ad 4, 1, 100. *E me cum* Guelf. *Caesaris ira* Jun. et duo. *iudicis ira* prim. prim. Medic. *ira gravis* Goth. Vers. seq. *ille tamen* Gall. Leid. pr. Bern. Inde ab hoc versu ad 28. sequentis ca quae leguntur, sine lacunae vestigio desunt in Bernensi.

13. NEC — NAVIS. *non mersa* Reg. Put. Guelf. oct prima et vett. edd. *non fracta* Palat. sec. et cod. Bersm. scripturam et *puppis* e Serv. Rel. et quinque aliis non im probavit Heinsius; cfr. Senec. ep. 26: *lassae aetatis, non fr nomen*, et ep. 30: *quassus, aetati obluctans*. Tamen probare quid et aliud scriptori surripere res sunt diversae.

16. QUI MERUI. *Quam merui* Palat. sec. *Quae merui* Leid. prim. Bersm. Reland. et duo, probante Heinsio. In G *Qui* in rasura erat scriptum.

17. NON AFFUIT ULLUM. *aff. illo* Reg. *aff. illi* Guelf. lit. sec. Palat. sec. Serv. et duo. Sed octo huius familiae Heinsius in notis impressis numerat.

18. ABESSE. *abire* Palat. prim. Francof. Bersm. *nis patr.* Put. *abesse locis* Goth. Busl. Leid. pr. Bersm. Rel. et quinque.

19. NUMERUM QUORUM. Hoc ordine Palat. prim.

;aesareum numen sic mihi mite fuit.
› relegati, non exsulis utitur in me
Nomine; tuta suo iudice caussa mea est.
› igitur laudes, Caesar, pro parte virili
Carmina nostra tuas qualiacunque canunt.
› deos, ut adhuc coeli tibi limina claudant,
Teque velint sine se, comprecor, esse deum.
at idem populus; sed ut in mare flumina vastum,
Sic solet exiguae currere rivus aquae.
tu fortunam, cuius vocor exsul ab ore,
Nomine mendaci parce gravare meam.

XII.

ribis, ut oblectem studio lacrimabile tempus,
Ne pereant turpi pectora nostra situ.
icile est quod, amice, mones; quia carmina laetum
unt opus, et pacem mentis habere volunt.
stra per adversas agitur fortuna procellas,
Sorte nec ulla mea tristior esse potest.
gis, ut Priamus natorum funere ludat,

b. Rel. et tres. Reliqui: *quorum numerum. num. componere*
cof. *contingere* alius. *deprendere* Mor. Jun. Vers. seq. *mite*
Hamburg.
26. ESSE DEUM. *esse diu* Comb.; idque veterem lectionem
Naugerius. *sine te* Goth. Vers. seq. *flumina vasta* tentabat
nius. Vers. ult. *Nomine mordaci* unus Heinsii. *gravare tuam*
m. pr.

XII.

Inscr. *Ad amicum suum* Francof. Berol. *Scriberet ut Naso*
lenti scribit amico Pirckh. Berol. *Ad amicum, qui monebat,*
silium carminibus oblectaret Ald.
1. LACRIMABILE. *miserabile* Goth. cod. Bersm. et alius
ii. Vers. seq. *Nec* Guelf. Gall. *tempora nostra* Put. Pirckh.
alii et ed. Bonon. Goth. v. scr.
7. NATORUM — LUDAT. Ita cum Palat. primo Goth. et
lii. *in funere* Busl. *funera* ed. Bonon. *flumina plaudat*.

Et Niobe festos ducat ut orba choros.
Luctibus, an studio videor debere teneri,
Solus in extremos iussus abire Getas?
Des licet in valido pectus mihi robore fultum,
Fama refert Anyti quale fuisse rei,
Fracta cadet tantae sapientia mole ruinae;
Plus valet humanis viribus ira dei.
Ille senex dictus sapiens ab Apolline nullum
Scribere in hoc casu sustinuisset opus.
Vt patriae veniant, veniant oblivia vestri,

12. hic valido. 12. reo.

Palat. sec. *plaudat* prim. Vatic. Guelf. Rel. quatuor et vett. excepta Bonon. *laudat* Leid. prim. Berol. et alius. *cantet* Vers. seq. *ducat in orbe* Reg. Gall. Serv.

9. AN STUDIO. *aut studiis* Leid. prim. *an studiis* Vatic. *an videor studio* Gall. Vers. seq. *iussus abesse* Palatinus.

11. IN VALIDO. Ita codd. omnes, nisi forte unus et cum edd. Aldi et D. Heinsii: *invalido*. In quo cum Heins. ol deret, infelici temporis puncto reposuit, quod per duo secula se tum nollem: *hic valido*, apud Getas. Certe non opus est. *fu in aliquo* quamvis emendatum est. *robore fustum* Palat. prim.

12. ANYTI — REI. *Aneti* Palat. prim. Goth. a s. m lacuna et similia alii. Scriptura, quam legis, nihilo magis placet, atque Micyllo, Rovero, Bersmanno atque aliis placuit, ante Heinsium ex ingenio corrigebant: *reo*, posthac in prim. V Guelf. Palat. sec. Rottendorp. et Comb. inventum, a quo longe recedit: *reor* alius Heinsiani. Verum enim vero ea scrip mihi suspecta est primum ab origine; nam istorum codicum mani fratres primus Polit. et prim. Medic. habent: *fuisse* s quod putaverim violentioris interpolationis vestigium, qua aut cod. Busl. legebatur: *refert Socrati*, aut: *Fertur Athenaei*, vel si quid, cuius rei in diversis istius nominis scripturis quaedam tassis restant indicia. Ab Italis igitur cavendum esse vides. rum discedit a vulgata etiam Palat. prim., qui: *fuisse reti.* legerim: *reum*, neque enim longe distant litterae: *ti* et *u* cum cilico. Quod si modo satis certum esset, elegantia omnia non nus, atque in Heinsiana scriptura, sed doctiora contenderem, Fast. 6, 259: *Regis opus placidi, quo non metuentius ullum*
Numinis ingenium terra Sabina tulit;
Grat. Cyneg. 96.: *deus ille, an proxima divis*
Mens fuit — et vide supra ad 3, 5, 4.

17. UT PATRIAE VENIANT. Hoc ordine pro vulgato: *niant patriae* unus Vaticanus, quem Heinsius probabat, et pr Palat., quem nos. Etiam *obl. vestri* admisimus e codd. R

mnis et amissi sensus abesse queat;
timor officio fungi vetat ipse quieto:
inctus ab innumero me tenet hoste locus.
le, quod ingenium longa rubigine laesum
orpet, et est multo, quam fuit ante, minus.
tilis assiduo si non renovetur aratro,
il, nisi cum spinis gramen habebit ager.
pore qui longo steterit, male curret, et inter
arceribus missos ultimus ibit equus.
titur in teneram cariem, rimisque dehiscit,
i qua diu solitis cymba vacarit aquis.
quoque despera, fuerim cum parvus et ante,
li, qui fueram, posse redire parem.

18. ut admissi. 26. equos. 29. despero.

t, tribus aliis cum prim. ed., quoniam quod reliqui habent: *nostri*, id *timorem* etiam, qui sequitur, excludere videtur.

18. ET AMISSI. *ut amissi* Goth. Put. Berol. et sex. *et* i cod. Bersm. Rel. et tres cum prim. ed. *et a casu* Reg. scr.

19. IPSE QUIETO. *esse quieto* Palat. prim. Serv. *ipse quie-* Seguer. Crev. *esse quietum* Reg. Put. Gall. Moret. Busl. Leid. prim. exc. Voss. Palat. sec. Bersm. Goth. Guelf. Rel. , qui etiam pro *vetat: facit*, et prim. ed. Sed conferes 1, : *dolor* ipse, 4, 1, 29: *vis* ipsa *sororum*, Met. 4, 203: *unc amor* ipse *colorem*; ita enim legas, velim e codice Zwic- o et aliis. Vers. seq. *tenet esse loc.* Goth. m. pr. *me ve- ste* Goth. m. s. Gall. et alius. Vers. 21. *rubigine ferrum* m. pr. Vers. 23. *Fert. assueto si non* Francof. *renovatur* Serv. *moveatur* Seguer. Vers. 24. *habebit humus* Goth.

5. QUI LONGO — CURRET. *cum longo* Palat. prim. *si.* floril. Berol. *currit* viginti quinque libri scripti, quorum et Put. optimi, et editi veteres.

6. EQUUS. *equos* Mor. Busl. Jun. Leid. prim. Seguer. Be- quatuor.

7. IN TENERAM CARIEM. *ad ten.* Rel. *cariem teneram* prim. Gall. Serv. prim. ed. *cenerem cariem* Reg. *teneram* prim. Polit. et Hafn. *rimisque deicit* Palat. prim.

28. VACARIT. Ita Hamburg. *natabit* Palat. prim. *negatur vacabit* Reg. Gall. Mor. Busl. Francof. Palat. sec. Goth. Rel. Berol. floril. Berol. et duodecim cum prim. et vett. *carebit* Serv. Jun. Bersm. et quatuor cum ed. Bonon. *va-* reliqui.

9. DESPERA. *despero* Goth. m. s. Palat. sec. exc. Voss. prim. Bersm. et alius. *parvus ut ante* Palat. prim. Reg.

Contudit ingenium patientia longa malorum,
Et pars antiqui nulla vigoris adest.
Saepe tamen nobis, ut nunc quoque, sumpta
bella est,
Inque suos volui cogere verba pedes:
Carmina nulla mihi sunt scripta, aut qualia ce
Digna sui domini tempore, digna loco.
Denique non parvas animo dat gloria vires,
Et fecunda facit pectora laudis amor.
Nominis et famae quondam fulgore trahebar,
Dum tulit antennas aura secunda meas.
Non adeo est bene nunc, ut sit mihi gloria c
Si liceat, nulli cognitus esse velim.
An quia cesserunt primo bene carmina, suade
Scribere, successus ut sequar ipse meos?

31. laborum. 32. magna — abest. 35. scripta
nulla.

Put. Busl. et septem. *parvus ut olim* Serv. Vers. seq. *rum* Palat. uterq. Guelf. sub rasura, Goth. v. scr. Reg. Busl. Bersm. Reland, decem et prim. ed. *redire meum* G a pr. m.

31. MALORUM. *laborum* Gall. Serv. duo alii, p vett. edd.

32. NULLA VIG. ADEST. Ita Palat. prim. Goth. Guelf. denique libri, exceptis tribus quatuorve scriptis et impres ab Aldina secunda quibusdam, qui: *magna vigoris abest.* seq. *ut quondam sumpta* Busl.

35. CARMINA — SCRIPTA. Hoc modo codd. Gall Jun. Bern. et quinque alii Heinsii; iure enim Zinzerlingi muls. p. 190. (descriptus est locus apud Gaisford. ad H p. 222. sq.) correptam ante *sc* vocalem improbavit in se *Carmina scripta mihi sunt nulla*, quae longe plurimor *Carmina sunt mihi scripta aut nulla* Guelf. *Carmina su aut nulla aut* Rel. Tres, exc. Voss. Berol. et alius Itali *Carmina nunc* (*non* Berol. *tunc* exc. Voss.) *equidem non d aspera scribo* (*cernis* Ital.). Vers. 38. *facunda* Bersm. et cum vett. edd. In vers. 40. desinebat Bern. In eodem: *rendo* Goth.

41. NON — SIT. *adeo nobis bene est ut gloria* Goth *bene stat ut* Mor. *bene non ut* Put. *adeo nunc est ut est* eiiciunt Put. Gall. Serv. Leid. prim. et sex alii cum ve *Non adeo nunc* (*Nunc adeo non* Francof. prim. ed.) *est* Palat. prim. Seguer. Berol. Crev. et septem. *ut sint mihi*

ce, novem, vestra liceat dixisse, sorores:
Vos estis nostrae maxima caussa fugae.
que dedit iustas tauri fabricator aëni,
Sic ego do poenas artibus ipse meis.
l mihi debebat cum versibus amplius esse,
Cum fugerem merito naufragus omne fretum;
puto, si demens studium fatale retentem,
Hic mihi praebebit carminis arma locus.
n liber hic ullus, non qui mihi commodet aurem,
Verbaque significent quid mea, norit, adest.
nia barbariae loca sunt, vocisque ferinae,
Omnia sunt Getici plena timore soni.
o mihi videor iam dedidicisse Latine:

49. debuerat. 50. Sed.

exc. Voss. Vers. 45. *liceat vestra* vett. edd. *liceat modo Musae* Jun. Vers. 47. *ded. iussas* Goth. Vers. 48. *poe- versibus ipse* Put. Pirckh. et alius.

49. DEBEBAT. *debuerat* Mor. Leid. prim. Rel. et alius.

50. CUM FUGEREM. Ita consensu Palat. prim. et Itali, prim. Guelf. a pr. m. prim. Polit. Reg. Busl. Pirckh. Francof. lii et prim. ed. *Si fugerem* Bersm. et quatuor cum vett. Reliqui libri cum Goth.: *Sed fugerem. merito fugerem* Serv. cem. Vers. 51. *studii f. repentem* Goth. Vers. 53. *mihi at aur.* Goth. Vers. 54. *Verbaque si recitem qui mea* Reg. ed. *norit idem* Goth.

55. BARBARIAE. *barbarica* prim. Polit. *barbarici* Jun. exc. Hinc non male Heinsius divinabat: *barbaricae.* Atque ita th. pro var. scr. legitur.

56. OMNIA SUNT GETICI. Haec scriptura ed. Aldi et codd. multorum, neque egregiorum, interpolata videtur, ac ne in- quidem potest. *Omnia barbarici* Seguer. *Omnia Sarmatici* Heinsii. *Omnia qui possunt* Busl. et quinque. *Omnia quae* Goth. Reg., qui in reliquis: *plura timore loqui*, Put. Gall. Palat. uterq. Francof. Pirckh., qui in fine: *timoris erant*, octo alii et vett. edd., quae: *timore sonant.* *Omnia quae* Rel. Si nolis cum Heinsio distichon proscribere, in his ve- delitescere debet. Jac. Gronovius coniiciebat: *Omnia Mos-* A scriptura cod. Guelf.: *Omnia que possint* non nisi apicum distat:, *Omniaque hostilis; p* et *h*, *ssi* cum sicilico et *sti, lis* et *t* confusa sunt. Nosti talia Gronovium et Marklan- terdum monuisse. Jam vero pulchram gradationem per- vocis *barbarae*, *ferinae*, *hostilis.* Postremae appellationis ata sunt *Getici*, *Sarmatici*, *barbarici.*

Nam didici Getice Sarmaticeque loqui.
Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra teneri
A componendo carmine Musa potest.
Scribimus, et scriptos absumimus igne libellos.
Exitus est studii parva favilla mei.
Nec possum, et cupio non ullos ducere versus:
Ponitur idcirco noster in igne labor.
Nec nisi pars casu flammis erepta, dolove
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam quae nil metuentem tale magistrum
Perdidit, in cineres Ars mea versa foret!

---

58. Iam.

58. NAM DIDICI. *Iam didici* Reg. Gall. Serv. Jun. quatuor.

59. NEC — NOSTRA TENERI. *Non* Palat. prim. Jun. *tear verum* Gall. Serv. *verum fateamur* Put. et tres. *nostra vari* Palat. prim. Polit. sec. Reg. Put. Busl. Seguer. et sex Francof. et Pirckh. pro v. scr. *nostra leniri* unus. *nostra* Pirckh. Bersm. et duo cum ed. Bonon. *nostra tueri* Fran *nostra vacare* Moret. Serv. tres et prim. ed. Vers. 60. *carm* Goth. Vers. 61. *Scripsimus — consumpsimus* Goth. Vers. *Exitus et stud.* Guelf.

63. NEC POSS. ETC. *Non* Reg. Busl. prim. ed. *non* Palat. uterq. Guelf. Reg. Moret. Serv. Jun. Leid. prim. et cum vett. edd. *iam nullos* Pirckh. *nullos ñtere* Leid. pr. *vers*, Goth. Burmannus et iste, qui explanat: *nec possum versus et cupio non ullos d. v.*, videntur ignorasse structuram quentissimam, quam Heinsius rectissime reduxit Fast. 5, 530: *coniux et pater esse volo.* Vid. Wagner. ad Aen. 12, 801. et laudat. Vers. 65. *Nec nisi pars flammis casu subtracta* Jun. *Hinc nisi* et vers. seq. *non venit* Pirckh. Bersm. et cum vett. edd. praeter Ald.

67. QUAE NIL MET. *quae nec met.* Palat. prim. *quae met.* Goth.

XIII.

Inscrr. *Ad amicum suum* Francof. *Ad Egeticum* *Non habuisse sui solatia narrat amici* Pirckh. Berol. *Ad* *quod nihil literarum daret, cum faceret cetera* Ald.

XIII.

nc tuus e Getico mittit tibi Naso salutem:
Mittere si quisquam quo caret ipse, potest.
er enim traxi contagia corpore mentis,
Libera tormento pars mihi ne qua vacet;
ue dies multos lateris cruciatibus uror,
Sed quod non modico frigore laesit hiems.
amen ipse vales, aliqua nos parte valemus:
Quippe mea est humeris fulta ruina tuis.
mihi cum dederis ingentia pignora, cumque
er numeros omnes hoc tueare caput;
l tua me raro solatur epistola, peccas;
emque piam praestas, et mihi verba negas.

2. rem si quis qua. 12. ni — neges.

, E GETICO. *a Getico* Pirckh. *Egetico* Berol.

. MITTERE — QUO. *qua* Palat. prim. Goth. Reg. Gall. Medon. et duo. Aut hinc, aut e versu Pont. 1, 10, 2. me-r repetito natae scripturae: *si quis rem qua* duorum librorum *n si quis qua* Moret. Leid. prim. et duorum.

. TRAXI — MENTIS. *mentis* — *traxi* Jun. Vers. seq. *tis* Rel. *pars mea* Serv. *ne qua foret* Mor. Pirckh. Jun. et ed. Bonon. Vers. 5. *Parsque dies* Palat. prim.

, SED — MODICO. *At quae non* exc. Voss. *Sic me non* a sec. m. in rasura. *Et quod non* Busl. Pirckh. *Sed quem* uo. *Sed quia non* duo. *Quod me non* Mor. *Me quoque* eg. Leid. prim. unus Ciof. prim. ed.; Francof. v. scr. *Me on* Guelf. a s. m. et duo. *Sed quod in immodico* prim. Va-rv. et vett. edd. praeter Bonon. Reliqui libri Palat. primo iti legis. Coniecturas proposuerunt Heinsius: *Id quod*, vel *quod immod.*, Schraderus: *Ut quod*, alius, vel alii: *Quid nocte suo frigore laedit h.* Locutio Ovidiana videtur, quam milibus exemplis explicando non sumus. Ea fere ascripsimus ad 3, 10, 48. Vers. 7. *parte putemus* Goth. Vers. 8. *marina* Jun. Leid. prim.

. QUI MIHI. *Quid mihi* Guelf. Francof. Pirckh. Rel.; Mo-o v. scr.

2. REMQUE — NEGAS. *Quidque pium praest.* duo. *Rem-ale praestas* Leid. prim. et var. scr. Pirckh. *Remque malum* ius. *Remque tuam* Busl. *praestas si mihi* Goth. in ras. Gall. exc. Voss. Pirckh. Berol. Bersm. Palat. sec. Francof. elf., qui: *verba feras* a m. s. *cum mihi* Busl. *sed mihi* Leid. prim. duo et prim. ed. *nec mihi* Seguer. *ni mihi* — Moret. Jun. et tres. *ni — neges* Put. Rel. Crev. et tres. *legas* unus.

Hoc precor emenda; quod si correxeris unum,
  Nullus in egregio corpore naevus erit.
Pluribus accusem; fieri nisi posset, ut ad me
  Litera non veniat, missa sit illa tamen.
Di faciant, ut sit temeraria nostra querela,
  Teque putem falso non meminisse mei.
Quod precor, esse liquet. Neque enim mutabile robur
  Credere me fas est pectoris esse tui.
Cana prius gelido desint absinthia Ponto,
  Et careat dulci Trinacris Hybla thymo;
Immemorem quam te quisquam convincat amici:
  Non ita sunt fati stamina nigra mei.
Tu tamen ut possis falsae quoque pellere culpae
  Crimina, quod non es ne videare, cave:
Vtque solebamus consumere longa loquendo
  Tempora, sermoni deficiente die;
Sic ferat ac referat tacitas nunc litera voces,
  Et peragant linguae charta manusque vices;
Quod fore ne nimium videar diffidere, sitque
  Versibus hoc paucis admonuisse satis;

15. possit. 25. falsae possis. 28. sermonem. 32. hic.

15. POSSET. *possit* Mor. Jun. et tres. Vers. seq. *sit licet* Goth. m. s. *sit ipsa licet* Mor. et quatuor. Vers. 19. *enim* Put. Serv. Berol. et Leid. prim., qui hic deficit. Vers. *gelida — Ponto* unus Mediceus probante paene Heinsio.

25. POSSIS FALSAE. *falsae possis* Busl. et decem, quos fortasse Palat. prim. *falsae depellere culpae* Seguer. *culpae* Palat. prim. *fallere* Pirckh. exc. Voss. *tollere* vett. praeter Bonon. et fortassis ad tales collati Francof. et Palat. Vers. 27. *multa loquendo* Palat. prim. Put. Serv. Busl. et duo; Guelf. fortasse sub rasura.

28. SERMONI. *sermonem* Put. Rottendorp. *sermone* Vatic. et Guelf. sub rasura. Vers. 29. *et referat* Mor. Serv. *tua littera* Mor. *iam littera* Serv.

31. QUOD — VIDEAR. *Quod fere* Guelf. a pr. m. *face* Gall. *Quod tibi ne* duo Heinsii cum prim. et vett. edd. *vel nimium* Palat. prim. *non nimium* Berol. *videar nimium* Francof. Jun. Vers. seq. *Versibus hic* Gall. Vers. 33. *verbum* Goth.

cipe, quo semper finitur epistola verbo,
Atque meis distent ut tua fata, vale.

XIV.

aanta tibi dederim nostris monumenta libellis,
O mihi me coniux carior, ipsa vides.
trahat auctori multum Fortuna licebit;
Tu tamen ingenio clara ferere meo:
mque legar, pariter mecum tua fama legetur,
Nec potes in moestos omnis abire rogos:
aque viri casu possis miseranda videri,
nvenies aliquas, quae quod es, esse velint:
ae te, nostrorum cum sis in parte malorum,
Felicem dicant, invideantque tibi.
m ego divitias dando tibi plura dedissem,
Nilferet ad manes divitis umbra suos.]

, Aque. 1. dederint nostri — libelli. 5. mecum pariter.

14. ATQUE. *Aque* Bersm. Stroz. Gothanus a s. m. erasa l.

XIV.

nscrr. *Ad uxorem suam* Francof. Berol. *Nuptam Naso moiesero quod fida maneret* Pirckh. Berol. *Ad uxorem, quod suis sit aeterna* Ald.

. DEDERIM — LIBELLIS. *dederint nostri — libelli* Ham- et unus Vatic. Heinsius cur probaverit, non assequor.

l. MULTUM. *nimium* Gall. *vultum* varia scriptura in Reg. auctor, sat scio, memor Pont. 4, 3, 7: *quia contraxit vul- Fortuna*, hic quoque volebat: *Contrahat auctori vultum For-* Vers. seq. *ferere mei* Goth.

. PARITER MECUM. *mecum pariter* Mor. Bersm. et alius. seq. *Non* Put. Busl. Jun. et septem cum vett. edd. *potes* os Goth. Vers. 7. *possis casu* Goth. Vers. 9. *parte la-* Serv. et quinque cum vett. edd. Vers. 11. *div. tibi* Goth.

12. NIL FERET — DIVITIS. *Divitis — nil feret* Reg. Put. Berol. vett. edd. et ad tales collati Palatt. (primus: *Divitiis*)

Perpetui fructum donavi nominis: idque,
Quo dare nil potui munere maius, habes.
Adde, quod, ut rerum sola es tutela mearum,
Ad te non parvi venit honoris onus.
Quod nunquam vox est de te mea muta, tuique
Iudiciis debes esse superba viri.
Quae ne quis possit temeraria dicere, persta,
Et pariter serva meque piamque fidem.
Nam tua dum stetimus, turpi sine crimine ma
Et tantum probitas irreprehensa fuit.
Par eadem nostra nunc est sibi facta ruina;

19. praesta. 22. Et laudem — tulit.

Pirckh. Seguer. Verissime Heinsius et Schraderus hoc proscripserunt: totum huc non quadrat, singula sunt plura pro: *plus*, *umbram ad manes suos* aliquid *ferre*.

14. NIL POTUI — HABES. *non potui* Moret. Bu prim. ed. *maius habe* Goth. v. scr. Berol. et duo. *Qu non potui venit honoris onus* Put. incertum, num omisso disticho.

15. UT — ES. Omnes libri: *et rerum sola es*, praeter Jun.: *es rerum sola et*, Goth. Guelf. et Crev.: *et rerum so tela*, Polit. prim. et duo: *solam tutela*. Sed vix est, ut emendationem devites, nisi hiulcum hoc distichon velis. Quia hoc et sequens distichon adhuc nexus sententiae desiderabitur, aut hanc: *ut rerum* solers *tutela mearum* etc., aut aliam, m violentiorem, adhibeas medelam. Tum vero aptissime quod tur, certe. innuetur, hoc erit: *Non vanam aliquam glori largior, quam fortasse pudor tuus aversaretur, sed cum multo quaesitam, tum nulli non matronae decoram.* Ver *Indiciis* Guelf. prim. Polit. Palat. sec. et tres.

19. PERSTA. *praesta* Palat. prim. Goth. cum glossa: Mor. Jun. Bersm. quinque et ed. Bonon. Vers. seq. *meque que fidem* Gall. Jun. Pirckh. Berol. et tres. *Te pariter ser diciumque meum* Busl. Vers. 21. *stet. virtus sine cr.* Goth.

22. ET TANTUM. Ita libri longe plurimi sensu longe op *Hactenus non nisi reprehensione caruisti*; cfr. Met. 11, 425: tumque *dolebo, Non etiam metuam.* Sen. ep. 49: *Utinam t non prodessent! nocent. Et semper probitas* Palat. prim. Ser Bersm. Crev. Mor. pro v. scr. et alius. *Et tanta prob.* Guelf. (*tuanta* correctum) prim. Polit. Palat. sec. Francof. Put. Gall. Mor. Pirckh. Jun. Berol. prim. ed. *Et tua nunc* exc. Voss. et duo. *Et tantae* unus. *Et tandem* vett. edd.

23. PAR — NUNC. Haec verba sic extant in codd. Gall. Mor. Serv. Jun. Seguer. Goth. Guelf. a pr. m. Ber undecim aliis cum vett. edd. *sibi* depromptum est ex uno Me

Conspicuum virtus hic tua ponat opus.
se bonam facile est, ubi quod vetet esse, remotum est,
Et nihil officio nupta quod obstet, habet.
m deus intonuit, non se subducere nimbo,
Id demum est piëtas, id socialis amor.
ra quidem virtus, quam non Fortuna gubernet,
Quae maneat stabili cum fugit illa, pede.
qua tamen pretii sibi merces ipsa petiti,

28. *deest* est.

v. et var. scr. Moret. *Per eadem nostra nunc* Palat. sec. *Par* m *nostra est* Put. *Pars eadem* exc. Voss. *Par equidem* Crev. *rae* Gottorp. *Par ea fortunae nunc est* Busl. *est facta tibi* Goth. Praeter haec discrimina consentiunt libri in hac scri- :

Par ea de nostra non est tibi facta ruina.

torum coniecturae non desunt, Heinsii:

Par ea post nostram nunc est sibi facta ruinam,
Par ea post nostrae nunc est sibi fata ruinae;

anni: *Par veterum nostra si nunc tibi fama ruina,*
Parta tibi nostra si nunc est fama ruina;

Gronovii: *Pulchrior in nostra nunc est sibi facta ruina.* m harum omnium nulla scrupulum tollit, qui solus in vulgata , *hic* adverbium aut dure et inconcinne, aut obscure positum, qui animadverterit, unus est Withofius in Praemet. crucc. critt. 7. sq. de hoc loco disputans atque ita emendans:

Area *de nostra nunc est tibi facta ruina:*

Hoc erat ostendere, quid distarent aera lupinis! *Aream* dici, ndamenta aedificiorum ponuntur, non est, quod illius exem- doceamus. Ac fortasse notam non effugiemus, qui aut in o modesti esse voluerimus, aut superstitionem criticam quo- m paene ad ludibrium usque reveriti simus.

24. PONAT. *ponit* Guelf. Pirckh. et tres.

25. VETET. Sic Palatini, Francof. Pirckh. Gall. Guelf. Se- . Berol. et vett. edd. *vetat* reliqui. *est* in fine abiiciunt Gall. . Busl. Seguer. et quatuor.

26. OFFICIO N. QUOD OBSTET. *officiis* Francof. Jun. Bersm. atuor. *officii* Goth. Reg. Put. Gall. prim. Polit. Seguer. Be- quinque et vett. edd. *quod optet* prim. Polit. Jun. et duo. *t* Rel. floril. Berol. *optat* Palat. sec. Seguer.

28. EST omittunt Gall. et alter.

29. QUIDEM VIRTUS. *quidem est* Goth. Put. Serv. Busl. Seguer. Rel. floril. Berol. et vett. edd. *gubernat* libri prae- Palat. prim. Reg. Put. Mor. Serv. Busl. Rel. quinque et prim. Vers. seq. *manet instabili* Goth.

31. SIQUA TAMEN — PETITI. Ita plane libri maximo nu- . *Si quantum pret.* exc. Voss. *tibi merces* cod. Bersm. *est*

Inque parum laetis ardua rebus adest;
Vt tempus numeres, per secula nulla tacetur,
Et loca mirantur qua patet orbis iter.
Aspicis, ut longo teneat laudabilis aevo
Nomen inexstinctum Penelopea fides?
Cernis, ut Admeti cantetur et Hectoris uxor,

85. longo maneat. 37. ut Hect.

in fine addunt Palat. prim. Francof. Put. Mor. Serv. Pi[illegible] guer. Guelf. a sec. m. Crev. prima et vett. edd.; post: [illegible] Rel. et utroque loco Jun. habebat. *ipsa poeta* Berol. *ip*[illegible] *tum* Reg. *petita est* Goth. a pr. m. Interpolationes [illegible] prim. Vatic. Guelf. a prim. m. et Palat. sec., sed hic [illegible] *Si qua tamen pretium sibi merces ipsa petitum,* Reg. pro [illegible] quod in ed. Ald. sec. et posterioribus extat: *Si tamen est,* [illegible] *cui virtus ipsa petitum.* Busl. ita: *Si qua tamen pretii est* [illegible] *ipsa petenti,* quae scriptura consarcinata videtur e pluribus [illegible] polatis, quarum fortasse una fuit:

Si qua tamen pretii sibi vindex *ipsa petiti;*

quemadmodum *vindices vires* legis Her. 9, 13. Plurimorum [illegible] rum consensus coniecturas Heinsii, Schraderi aliorum parti[illegible] niosas, violentissimas omnes excludit. Nec tamen expla[illegible] ratione, quam sequitur Wakkerus Am. lit. p. 124. post: *tam*[illegible] terpungendo et subaudiendo illa omnia: *est virtus, quam* [illegible] *tuna gubernet,* multum proficitur. Equidem cum omnia per[illegible] non intelligo, quomodo displicere debeat *pretium petitum.* Ita [illegible] *petita* Fast. 3, 62., *domus soceri petiti* Met. 9, 11. di[illegible] *Merces pretii* ita profecto dicitur, ut apud Ciceronem de fin. 2[illegible] *probitas* praemiorum mercede *evocata.* Deinde si *merces* [illegible] *pretii, quantivis pretii* aeque recte dicetur, atque *animalia* [illegible] *praedae* Met. 10, 537., *damna nostrae notae* Fast. 5, 314. quo nihil simplicius, *diversae tela figurae* ibid. v. 561., quid, secro, participium illud verbale meruit, cur improbetur? Nos [illegible] legis Met. 10, 627:

Non erit invidiae *victoria nostra* ferendae.

Postremo apponam locum Lactantii Inst. div. 6, 18., qui rum sit, nisi hinc potius, quam unde noster, e Ciceronis loco [illegible] indicato colorem traxerit: *habeatque iam* pretium *gloriae*, quod ptavit: *nec* praemium *coelestis illius ac divinae* mercedis *acci*[illegible] Vers. seq. *Ipsa parum* unus Vatic. *Gloria non laetis* Berol.

33. UT TEMPUS. *Si tempus* Put. Jun. prim. Polit. Se[illegible] quatuor et vett. edd.

34. ET LOCA MIRANTUR. *Ut loca* Reg. *Sed loca* Put. [illegible] *transgreditur* Reg. Gall. Serv. Busl. exc. Voss. Jun. Fra[illegible] Bersm. Rel. Berol. Crev. et quinque.

35. LONGO TENEAT. *socio ten.* Goth. *taceat* Put. [illegible] unus Vatic.

37. CANTETUR ET HECTORIS. *cantantur* Serv. *ut* [illegible]

Ausaque in accensos Iphias ire rogos?
vivat fama coniux Phylaceïa, cuius
Iliacam celeri vir pede pressit humum?
rte nihil opus est pro me, sed amore fideque.
Non ex difficili fama petenda tibi est.
e te credideris quia non facis, ista moneri.
Vela damus, quamvis remige navis eat.
monet, ut facias quod iam facis, ille monendo
Laudat, et hortatu comprobat acta suo.

41. Nil opus est letho. 44. puppis.

Voss. et alius. *Herculis* Busl. Vers. 39. *Et viv.* Guelf. a
. Palat. sec.
40. CELERI. *sceleri* Goth. *primo* Palat. prim. et Vatic.
i.
41. MORTE NIHIL OPUS EST. - Ita Palatini, Goth. Guelf.
Gall. Mor. Serv. Jun. Pirckh. Francof. Bersm. Rel. Berol.
atuordecim cum prim. ed. *Morteque nil opus est* Busl. Crev.
o. *Nil opus est morte pro me* vett. edd. et codd. Vossii pa-
Letho nil opus est Gottorp. *Nil opus est letho* exc. Voss.
nte Heinsio. *At nece nil opus est* qui restant cum Ald. sec.
Met. 7, 644. Pont. 3, 1, 113. alii adhibuerunt.
43. MONERI. *moveri* Palat. prim.
44. NAVIS. *puppis* Put. Jun. fortasse Palat. sec. sex alii et
edd. In calce: *Explicit, expliciat, ludere scriptor eat* Rel.
cit iste liber, sit scriptor carmine liber Busl. *Explicit liber*
tibus Goth.

Embolium.

Cum paulo inferius ad fragmenta, quae Rabirii esse proba- coniectura putantur, ablegandus mihi sis, lector, sequenti pa-, cuius mihi arbitrium operae faciunt, quaedam eorum carmi-, quae nostratibus criticis Heynio, Morgensternio, Kreyssigio, dd., praeter duas tresve syllabas rectius, quam a Ciampitio utas nihil dum debent, retractabo, usui futura et ipsis nobis ea, et fortasse ei, qui Herculaneas illas reliquias a turpi situ vindicabit.

Col. 2. CUM . UPER . . . : . LIUS . PELUSIA MOENIA . CAESAR
COEPERAT . IMPERIIS . ANIMOS COHIBERE . SUORUM.
QUID . CAPITIS . IAM CAPTA . IACENT QUAE (prona quid usq
SUBRUITIS . FERRO MEA . MOENIA QUONDAM . ERAT hosti
HAEC . MIHI . CUM . S . . . A . PLEBES . QUOQUE NUNC sibi UICTI
UINDICAT . HANC FAMULAM . ROMANA . POTENTIA (ea) NDEM

De utraque lacuna male dissimulata est desperatio. Repone placet, *Cum superante alius*: h. e. mutatus ab illo Caesare, moenia ceperat. Cfr. Horat. ep. 1, 16, 20: *Neve putes al sapiente bonoque beatum.* Deinde neque *cum socia*, neque *c domina*, quae nihili sunt, sed *cum summa* leges, h. e. cum liqua Aegypto.

Col. 5. QUALIS . AD INSTANTIS . ACIES . CUM TELA . PARANTUR
SIGNA . TUBAE . CLASSESQUE . SIMUL . TERRESTRIBUS ARMI
EST . FACIES . EA . UISA . LOCI . CUM . SAEVA COIRENT
INSTRUMENTA . NECIS . UARIO . CONGESTA . PARATU
UNDIQUE . SIC . ILLUC . . . MP . DEFORME . COACTUM
OMNE . UAGABATUR . LETI . GENUS . OMNE TIMORIS.

Versu penultimo quod restituunt, *campo* friget. Lege *pomp*

Col. 6. Luculentus locus facillimus fuit ad resarciendum. versu penultimo hoc:

I . MERSISQUE . . . . O . CLAUSERUNT . GUTTURA . FAUCES.

utrum quatuor, an tres litterae desiderentur, non assequor e Kr sigii notatis et videtur sane elici nihil posse, nisi mendum tunc irrepsisse statuas ita eximendum:

Immersisque toro *clauserunt* gaunaca *fauces.*

Otium interpretandi non est, ipse videbis: nec multum huic tribuo. Sed Col. 7.

TER . FUERAT . REVOCATA DIES . CUM . PARTE SENATUS.
ET . PATRIAE COMITANTE . SUAE . CUM . MILITE CAESAR.
GENTIS. ALEXANDRI. C . . . EN. AD. MOENIA UENIT.
SIGNAQUE . CONSTITUIT . SIC . OMNIS TERROR . IN ARTUM.

lacunam implent: *cupiens*, *cingens*! Immo, *cernens*. Vid. i terpp. ad Virg. Aen. 12, 709. et Wagner. Quaest. Virg. 29, 2, c.

Col. 8. . . . . RERE . . . . PORTARUM CLAUSTRA . E . URBEM.
OPSIDIONE . TAMEN. NEC . CORPORA . MOFNIBUS . A . . . NT.
CASTRA . QUE . PRO . MURIS . ATQUE . ARMA . PEDESTRIA. PONUNT.
HOS. INTER . COETUS . TALIS . QUE. AD. BELLA. PARATUS.
UTRAQUE . SOLLEMNIS . ITERUM . REUOCAUERAT . ORBES.
CONSILIIS. NOX . APTA . DUCUM . LUX . APTIOR . ARMIS.

Credo de Alexandrinis haec dici et ita supplenda esse:

Exserere AC tuti *portarum claustra*, *nec urbem*
Obsidione tamen, *nec corpora moenibus* audent,
Armaque etc.

OVIDII NASONIS IBIS

CUM VETERE INTERPETE.

THEOPHILO FRIEDLAENDERO BIBL. REG. PRA[illegible]

S.

Ut minus illustri in loco, neque tamen Italorum Tuorum plo inhonesto Te alloqui destinaverim, Vir Praestantissime, id cum singularis Tuus pudor, qui ab eorum importunitate, bros persecutore solent, prohibendus erat, tum fatum meum, iis scriptis versandis detineor, quae bona verba ordine solite tere non videntur: adeo iniucundis rebus editorem onerant. tamen efficacius habeo ad animum defaecandum renovan quamvis brevi Tuo colloquio. Biennium fere est, ex quo mi in hanc urbem me delatum, varia et gravia discrimina ex neodum Bonae Fortunae reconciliatum consilio adiuvisti, op stentasti, eruditis copiis ditasti, officiis omnibus demeruisti, [illegible] sti: quae si quid memoriae habeo, oblivisci, si quid facundiae, si quid facultatis haberem, referre nunquam potero. Certe bores meos cum Tibi data opera inscribo, paene ineptus sum. enim illi alio spectare ultro possent, atque unde provenerunt tasse paucula quaedam mihi Ovidius debet: at ego pleraqu libris accepta refero: libros vero illos auxilio inprimis Tu sexcentis, quos Tu mihi indicasti, quaesivisti, parasti, comm unum rependo et alterum promitto: hoc est modico frui Vale et me ama.

PROLUSIONIS AD IBIN

CAPUT PRIMUM.

Ovidius Callimachum imitatus.

[illegible]stionem exordimur a plurimis derelictam, sive propter exili-[illegible] despexerint, sive desperaverint propter difficultatem, quae [illegible]e proprio ac suo fructu non carebit; si minus, varietate re-[illegible]quasi per saturam attingendarum abundabit; certe quam tan-[illegible]aliquando retractasse non poenitebit, si doctiores opella no-[illegible]uos labores elici patientur. Indignum utcunque visum est [illegible]n Ovidii tam singulare, quod utrisque veterum litteris illu-[illegible]is in primis aptum esse videatur, diutius iacere. Nam de [illegible]retatione, non illa vocum tantum et recularum, quantum se-[illegible] suum duumviris illis, alteri Gallo, alteri Hispano, qui post im-[illegible]ores Italos Ibin ediderunt, absolvere permisit? In critica vero [illegible]quantillum bonae frugis ab immortalis memoriae Heinsio Bur-[illegible]i culpa ad nos permanare potuit? Itaque velim docti viri ea, [illegible] iam praefabimur, examinent, corrigant; quae de critico genere [illegible]us, usurpent, augeant.

Primum est, quod quaeritur, num ipsius carminis Callimachei [illegible]culae ad nos pervenerint. Nullae quidem ex diserto gramma-[illegible]um testimonio. Bentleius praeter sex locos scholiastae Sal-[illegible]iani ad vv. 313, 329, 377, 453, 499. quae a schol. Ven. Il. [illegible]397. et Proclo ad Plat. Polit. p. 391. traduntur, non, quod [illegible]tur, ex Aetiis, sed ex Ibide desumpta esse censuit. Io. Schra-[illegible]s, inter insigniores olim criticos, in schedis autographis, quas [illegible]theca Regia Berolinensis servat, inter fragmenta Callimachea [illegible]57. Blomf. quod legitur de Limonide, ex Ibide petitum suspi-

cabatur. Postea Valckenarius in libro de elegis Callimachi p. seqq. illo referebat fragmentum n. 315. ita concinnandum:

Τὸν σὲ Κροτωπιάδην, ναὶ μὰ τὸν αὐτὸν

tum fragm. 222. et 174. ita coniuncta:

Ὅς δ' ἑτέρῳ κακὰ τεύχει, ἑῷ κακὸν ἥπατι
Ἠλεὰ μὲν ῥέξας, ἐχθρὰ δὲ πεισόμενε!

et fragm. 200:

Καὶ μόνος αἰζηῶν ἔγρας κηδεμόνα.

denique fragm. 204:

Ῥύμφεῖ χανθώδει τόργος ἔκοψε νέκυν.

Postremo F. Gerhardus Lectionum Apollonianarum p. 6. fragm.

Ἔλλετε βασκανίης ὀλοὸν γένος,

quod Valckenarius p. 282. elegis amatoriis adiudicaverat, ad pertinere opinatus est. Cel. Naekius in Mus. Rhen. Welck. p. 633. illud ad Hecalen refert, ad Ibin vero fr. 306:

Μή με, τὸν ἐν Δωδῶνι λελεγμένον εἵνεκα χαλκὸν
Ἤγειρον —.

Hi viri scilicet in plurimis errarent, si vera esse vid quae nuper doctissimus Ernestus ab Leutsch in vita O hunc fere in modum scripsit: *non videri Ovidium operosius machum imitatum esse, quia id alienum fuerit ab eius ingenio, incertum sit, habueritne secum in exilio graecum exemplar;* *vero probabile, memoriter eum illud tenuisse: imprimis quia, libelli famosi apud Graecos iambico metro compositi fuerint, machus quoque non alio versu scripsisse videatur: Ovidium sive iambis minus assuetum, quamvis Medeam fecerit, sive, acrius olim se ulcisci posset, maluisse elegos.* Nollem haec persuasisse virum, a quo nihil non praeclarum Ovidius sperat. que enim nisi levissime admonendus est *Ἀρὰς* et *Χιλιάδας* phorionis herois, Eratosthenis *Ἀντεριννὺν* distichis compositas Moerus *Ἀρὰς* et Antimachi *Καταχῆνας* elegiaco numero videri; de Callimachi vero Ibide hoc dubium minime esse ex diani vv. 55, 56, ubi modus elegiacus Callimachi iambis Ar lochi opponitur.

Deinde de ratione et conformatione carminis, absque Clem Alexandrino et Suida esset, toti penderemus ex Ovidio eiusque tere interprete, quorum hic saepe nugatur, ille vero quid in primendo Graeco poeta secutus fuerit, quam maxime qu Clemens igitur ita Strom. l. 5. p. 571: *Εὐφορίων γὰρ ὁ καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια καὶ Ἶβις καὶ ἡ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα καὶ τούτοις παραπλήσια γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γρ*

μῶν ἔκκειται 'παισίν. Suidas in Καλλίμαχος: Ἶβις· ἐςὶ δὲ μα ἐπιτετηδευμένον εἰς ἀσάφειαν καὶ λοιδορίαν εἴς τινα γενόμενον ἐχθρὸν τοῦ Καλλιμάχου· ἦν δὲ οὗτος Ἀπολ-ος ὁ γράψας τὰ Ἀργοναυτικά. Quoniam de nomine, de itia, de carminis adornatione nonnihil traditum accipimus, endum est, quae harum rerum causa ac ratio fuerit. Ac pri- de nomine qui inquisivit, appellandus est Weichertus V. D. bro de vita et carmine Apollonii Rhodii p. 73. sq.; nam prio- quos ipse refutavit, tacebuntur. Is igitur more suo, hoc est triusque antiquitatis morum magna intelligentia, disputavit de um iocosorum pristina libertate, et Herodoti aviculae descri- e l. 2, 76. proposita multa ibi legi existimat, quae de homine otuerint, puta calvitiem, crurium exilitatem. Eius modi sane alia plurima inveniri poterant. Velut si quis ea, quae Ae- hist. anim. 10, 29. tradit: λέγουσι τοὺς ταῖς ταριχείαις ζώων ἐφεςῶτας — ὁμολογεῖν τὸ τῆς ἴβιδος ἔντερον ἓξ εἶ-πήχεων καὶ ἐνενήκοντα, et paulo post: σελήνης δὲ ἐκλιπού-αταμύει etc., quae Jo. Lydus de mens. p. 38. ed. Schow. uitur, per iocum conversa putet in poetam epicum prolixiora tem, sed interdum, uti fas est tali in opere, dormitantem, ale convenisset haec a Callimacho culpari, ut infra expone- Certe e studiorum ratione potius, quam e vita communi Ale-inorum cognomina petita fuisse, ipsa Welckeri V. Dss. dispu- de Alcmane p. 84., quam Weichertus attestatur, fidem facit. quis fortasse Γέρανον Euphorionis, de quo incerta omnia, omen ioculare κακοσκελοῦς cuiusdam putet.

loco Aristophanis Av. 1296. Bekk.:

Ἶβις Λυκούργῳ, Χαιρεφῶντι νυκτερίς,

ultum erui posse videtur, quod huc quadret. Sive enim illic aliorum comicorum locis a scholiasta adhibitis propter dicend , sive propter mores et victum, sive propter partium studium rgus, quisquis fuit, notatur, ab Atticis certe ξενίας causa car- At Apollonius, quantum constat, in sermone purior Calli- o fuit, tum vero, cum ab hoc impugnaretur, et domicilio, et ab Aegypto et Alexandria sese reduxerat. Ut multo rectius Callimachum eo modo, quo Attici Lycurgum, traducere potuis- Nisi fortasse Aegyptum tanquam natalem terram crimini vertit co suo Callimachus Cyrenaeus: quod quomodo potuerit sine ione civium suorum, si Alexandriae ille natus fuit, non video. m tamen simile quid secutum eum fuisse, necesse est. Nomi- sane Apollonius Ἀλεξανδρεὺς Suidae, τὸ γένος Ἀλεξαν-

δρεύς, et quidem *φυλῆς Πτολεμαΐδος*, utrique vitae auctor
Strabo lib. 14. p. 655. ita habet: *Διονύσιος δὲ ὁ Θρᾷ*
Ἀπολλώνιος ὁ τὰς Ἀργοναύτας ποιήσας Ἀλεξανδρεῖς
ἐκαλοῦντο δὲ Ῥόδιοι. At Athenaeo deipnos. 7, 19. et secu
hunc Aeliano hist. an. 15, 23: *Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος, ἢ*
κρατίτης audit. Quorum testimoniorum non est, cur postre
modo elevemus, quo Weichertus statuit, *Ναυκρατίτην* dici
lonium, quia *Ναυκράτεως κτίσιν* scripserit Athenaeo teste: s
uti Nicander *Αἰτωλὸς* dicitur. Sed novum hunc modum,
praeterquam *φύσει* et *θέσει* patria veteribus scriptoribus in
tur, improbare videtur clariss. Meinekius de Rhiano in actis
Berol. 1832. p. 129. De adiectivis, qualia *Σικυώνιος*, *Ἰθα*
fortassis omnia concedenda sunt. Cfr. Welcker. de cyclo
Credamus Athenaeo de urbe natalicia Apollonii, quod quo
faciamus, neque Strabo, neque reliqui obstant. Satis enim c
primum satis diu, et post satis honesto in loco illum poeta
xandriae vixisse. Atque ita iudicavit Valckenarius de Callim
p. 283., neque dissentire audio alios viros summos et docti
Iam causam video satis, ni fallor, probabilem, cur Ibidis
Callimachus finxerit. Solum Platonem testem adduco in P
§. 134, p. 274, c.: *ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς*
πτου γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν, οὗ καὶ τὸ
τὸ ἱερόν, ὃ δὴ καλοῦσιν ἶβιν· αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμον
Θεύθ. Ergo ibis avicula quam maxime Naucratica fuit, vel
ratius serpentem Epidaurium, Ovidius Cythereid
lumbas dixit: civis ergo Apollonii fuit, eiusque coniunctio
nomina uterque commutarunt. Si quid opus est ad confirm
hanc sententiam, petere licet ex iis, quae supra de habitu et
volucris commemoravimus.

A levidensibus his progrediendum est ad ipsam, qua
utrumque poetam intercessit, inimicitiam exponendam. Fuis
micos, Suidas loco supra exscripto testatur: cur fuerint, vita
lonianae auctores tradiderunt, sive tradere videntur: neute
nisi admodum obscure verbis his, *τὸ μὲν πρῶτον συνὼν*
λιμάχῳ et *ταφῆναι δὲ σὺν αὐτῷ τῷ Καλλιμάχῳ* in hoc
adversae fortunae, qua Apollonius in recitando carmine us
fuisse indicant.

Verum et hoc, et quomodo odia exercuerint, alia q
sunt, quae testentur. Restant Callimachi versus extremo
in Apollinem hi:

Ὁ Φθόνος Ἀπόλλωνος ἐς οὔατα λάθριος εἶπεν·

Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.
Τὸν Φθόνον Ὠπόλλων ποδί τ' ἤλασεν, ὧδέ τ' ἔειπεν·
Ἀσσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ
Λύματα γῆς καὶ πολλὸν ἐφ' ὕδατι συρφετὸν ἕλκει.
Δηοῖ δ' οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ φορέουσι Μέλισσαι,
Ἀλλ' ἥτις καθαρή τε καὶ ἀχράαντος ἀνέρπει
Πίδακος ἐξ ἱερῆς, ὀλίγη λιβὰς, ἄκρον ἄωτον.
Χαῖρε ἄναξ· ὁ δὲ Μῶμος ἵν' ὁ φθόρος, ἔνθα νέοιτο.

..e epigramma Apollonii legitur in Analect. Brunck. 2, p. 358:
Καλλίμαχος τὸ κάθαρμα, τὸ παίγνιον, ὁ ξύλινος νοῦς,
Αἴτιος ὁ γράψας Αἴτια Καλλίμαχος.

.. hymni Apollonium tangi, primi viderunt Casaubonus ad Athe..m et J. G. Vossius de poetis Graecis, quibus assensi Sal..ius, Jac. Gronovius, Gerhardus, Weichertus. Epigramma ple.. ante illos Callimachi versus scriptum, scilicet post infortu.. istud litteratum statuunt. Mihi secus videtur primum propter ..catum vocis αἴτιος, indicatum ex Eustathio a Jacobsio V. Cl. .. tom. 10, p. 48., deinde propter κάθαρμα, quod Callimachi ..rium cumulate reponere infra videbimus. Nihil tamen affir..im, nisi hoc, Ibin, Callimachi carmen, scriptum non esse ante ..amma Apollonii, in quo cum hic Causas illius causatur et cri..vertit, fecerit id, oportet propter obscuritatem, quam omnis an.. illis tribuit; vide testimonia apud fragmentorum editores. .. vero Ibis quoque teste Suida ποίημα ἐπιτετηδευμένον εἰς ..ειαν et Aetiis hoc nomine simillimum fuit secundum Clemen.. l. Probabile autem est hoc carmen ita comparatum ideo .., quia scriberetur contra eum, qui illud vituperavisset: quod ..um, necesse est prius reprehensa fuisse Aetia, quam scriptum . Ac nescio, an rectissime versus ex Ibide reliquus habeatur ille:

Ἠλεὰ μὲν ῥέξας, ἐχθρὰ δὲ πεισόμενε,

..commode ad iudicium illud sive perversum, sive iniquum Apol.. referri potest.

Ex epigrammatis illius et Ibidis Callimachei comparatione erui ..unt quaedam ad litterarum illarum cognitionem non inutilia. .. ex hymno etiam multum conferunt, de quibus hoc moneam, ..ardi explicationem minus satisfacere, qui Apollonium taxari .. p. 5, 6. verbis: — ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.
.. πόντος, nempe Euxinus," quid sit, non intelligo; Ar..utas certe aliquando ipse Callimachus celebrasse videtur, cfr. 377. Ac fallor, aut ista interpretatio derivatur e disticho Ovi..o Pont. 4, 16, 21, 22., ubi Apolloniani carminis Romanum in-

terpretem indicari quidam falsissime credunt. Quin ambiguit verbis Ὁ Φθόνος Ἀπόλλωνος ἐς οὔατα, in quibus Φ intelligi potest Livor edax, Invidus Ovidii, uti post et coniungi possunt haec, ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος, ut no qui cum ab Apolline nomen duxerit, dedecori sit, vel im huic deo. Vide de eo vocabulo interpp. ad Eurip. H Iphig. Aulid. 1103. et similiter legis apud Callimachum hy 240: Ζηνὸς ὀνείδεα; illud quoque Πανὸς ἄγημα, I grammatici cognomen apud Suetonium de ill. gr. c. 10., conferri.

Iam vero Callimachi quasi placita quaedam fuisse quae si cum eius operum iudicibus conferantur, quid in po cutus fuerit, satis diserte loquantur. Eorum primum commentarii loco versus illos ex hymno illustrat. Expre detur in epigrammate 33. celeberrimo:

Ἐχθαίρω τὸ ποίημα τὸ κυκλικόν, οὐδὲ κελευθῷ

nosti reliqua. Hos versus magno, nostro bono illustravit Welckerus de cyclo et cyclicis p. 97. sqq. Eorum, quae putantur de argumentorum e cyclo petitorum tractatio poetas Alexandrinos, de eorum antesignano Antimacho, q probasse hanc ob causam Callimachus videtur, vid. Procl. Tim. p. 28, de Antagorae Rhodii Thebaide, Heraclea Musaei Perseide, qui ante Callimachum fuerunt, et de illis simillimo, tanta est ubertas, ut addi quidquam vix pos poetae nomen illo numero eximi salva disputationis sum liceret. Illum dico, cuius meminit Suidas s. v. Πείσανδρ que si fortasse a Theocrito ecl. 7, v. 99. nominetur, vix i accenseri possit, quod eiusdem carminis v. 30. sq. tradu tur. Istoc igitur poetarum genus, qui argumenta et carmi nera protrita retractarent, aversabatur Callimachus tum v vides, tum re et exemplo. Tragoedias, quas scripsit, et c bos, tum hymnos, quorum quidam restant, si missa facias, gum foret explicare, quam singulari modo composita vide elegia non veteres, sed Philetam secutus est, Aetia elucubr roica carmina breviori ambitu et curioso fabularum dilectu navit, inprimis Hecalen, Gratiis et Musis apprime favent 456; tam, opinor, docte, quam nunc ipsum illud opus Clarissimo Naekio enarratur.

Alterum Callimachi praeceptum fuisse videtur de dictio prietate. Ea virtus cum consummetur e duabus rebus alii garium et tritorum verborum fuga et tumoris atque affe

...tione, utriusque singulatim studium et professus est, et vide... illo agnoscere, tamen ut iudicatu hodieque difficile sit, fue... illud summum assecutus, quod secutus est. Dictum igitur ... hoc traditur fr. 293. Blomf.:

πατεῖν ἑτέρων ἴχνια μὴ καθ᾽ ὁμά,

... de elocutione eum usurpasse Eustathius testatur opusc. p. 50. ed. Tafel. Hoc eius studium illustrat Gerhardus p. 4., ...kius de Euphor. p. 48. notissimam rem dicit. Multi eum ... nomine morosum, abstrusum et grammaticorum crucem nun...runt, velut Reiskius ad Anthol. Jacobs. tom. 6. p. 7. A quo ... vitio, si ipsum audias, alienissimus sibi visus est, velut in ... ex elegis 165:

Μηδ᾽ ἀπ᾽ ἐμεῦ διφᾶτε μέγα ψοφεοῦσαν ἀοιδήν,

... explicato a Valckenario de eleg. Call. p. 285; lege modo, ... indicaverit de eo, cuius imprimis notabilis erat tumor verbo..., Antimacho, in epigrammatis particula fr. 441:

Λύδη καὶ παχὺ γράμμα, καὶ οὐ τορόν.

...vis nihilo secius multum similitudinis inter utrumque hunc in...isse Clar. Naekius de Choerilo p. 73. acutissime moneat.

Tertium Callimachi propositum longe notissimum est, quo ...um librum magnum malum pronunciare consuevit, narrante ...naeo 3, 1. Hoc quoque non semel in carminibus usurpassa...tur; fr. 506:

Μὴ μετρεῖν σχοίνῳ περσίδι τὴν σοφίαν.

...epigr. 9, v. 5, 6;

Τῷ μεμηρίξαντι τὰ μὴ ἔνδικα τοῦτο γένοιτο
Τοὔπος· ἐμοὶ δ᾽, ὦναξ, ἡ βραχυσυλλαβίη.

Vides in his omnibus admodum sibi placentem Battiaden et ...dam adeo imperiosius inculcantem. Quis hoc negabit? Verum ... duplex quaeritur, rectene iudicaverit, cum illa praeciperet, ...quid profecerit ipse in instituenda illa ratione, veteres potis...- testes sunt consulendi. Quod ad primum attinet, id sua... video Callimachum, quod non modo posteriores ipso poetae ...no numero, sed etiam aequales, et vero, quod memorabile ... paulo antiquiores ut plurimum secuti sunt. Tam enim illa ...cepta firma necessitate inter se coniuncta sunt, quam generi carminum ἐπιδεικτικῷ conveniunt. Nam sicubi docti ac lit... tantum carmina scribunt, quae non canuntur, (meministi, haec egregie persecutus fuerit,) tum statim quod aurium vo...ati ex modulationis omissione decedit, verborum non invenusta ...tentia, et priscorum imprimis, quae quasi singula veteris artis

memoriam revocent, compensandum est: de rebus vero docti cum scribunt, eruditi etiam legunt, vel quae recita diunt; et cum nunquam non novitate carmina placeant, men novissima sunt, quae obscurissima et reconditissima. omnia exquisita sunt et studio elaborata, nisi temperes, creatur. Atque illud quidem de rerum verborumque dilect que pridem ante Callimachum Euphorion, Philetas, Her alterum utrum Rhianus, Aratus, Alexander Aetolus et Sim spexerant. Brevitatis admonitio videri possit propria C nisi et illa versui Theocriti 7, 46. et ipsa virtus eius opu esset. Vides multo minus docere aequales suos, quam ctoritate, tum exemplo suo confirmare voluisse Callimachum autem apud illos fuerit, res ipsa, quam tractamus, de Unus nimirum fuit, quantum sciamus, qui contraria sequ communi omnium consensu improbatus est: Apollonius, ipsum Rhodius coepit appellari, postquam per sodales Muse τὰ γιγνόμενα, uti loquitur Callimachus, expertus est. enim et vulgaria tractabat, et prolixius quidem; orationi eius longe alius est color et maior simplicitas: in delec rum delectum instituisse eum dixeris. In hymno Callima eum propter materiam et ambitum operis, non propter s notabile est, cum ipse in epigrammate tot probra Calli gerat, quot illius praecepta vidimus. Nam propter reru mentorum et fabularum selectionem κάθαρμα eum di non, ut ab omnibus verti solet, sceleratum, furciferum, ctissime in quamvis alium dici potuisse dicit Gerhardus purgamentum, exverras et quisquilias: de qua significat Stephani thesaurum. Παίγνιον pertinet ad elegantem libellorum, de qua voce vide Jacobsium ad Anthol. tom. Ξύλινος νοῦς cum ad sermonis exquisitioris praeposte dium commode referri videatur, non nego, quod p. 5. dicit, aliquanto acrius id convicium pungere Callima buisse, si hac in parte, quod multorum est iudicium, se versarii ingenium intellexerit. Quare ad Ibidem scriben tinus se contulit: ex quo tempore inter hunc et Callimach pugna stetit, quae diversarum partium iam tum fuisse vid Theocritus iuvenis vers. 45. sq. septimi idyllii scriberet, ante Apollonii tempora compositum est, quantumvis hic ἔτ Argonautica recitaverit, quapropter in Apollonium ipsum illa statuit Gerhardus p. 5.; ut incertum sit, habueritne s cios suae rationis. Hactenus de causa altercationis, in q

cum Gerhardus et Weichertus iniquiores in Callimachum se ...uerint, notandum est, quamvis illo mortuo Apollonius Alexan... redierit, posteriorum poetarum non multos huius vestigia ...isse videri, Callimachi exemplum valuisse in Romanos adhuc, ... Graeculis instituerentur. Ergo si de re ipsa recte expositum ... Callimachi causam inferiorem non fuisse apparet: in meliore ... num iusto inhumanius sese gesserit, in Ibide praesertim scri...o, nam praeterea quid tandem fecit? iam consideremus.

Si in offensione aeque gravi uterque, Callimachus et Ovidius, ...r et malitiose rem gesserint, abstinendum foret iudicio e no... saeculi moribus ducto, nisi fortassis Ovidium quis culpare velit ... Augustini assecla, cuius haec sunt verba: *Haec gesta sunt ...olum antequam Christus in carne praesens docere coepisset, etiam antequam de virgine natus esset.* Quod totum in Ovi... non cadit. Si in causa dissimili Callimachus tam acerbe se ... est, quam Ovidius, quae hodie vulgata videtur opinio, vid. ...nar. p. 263., Gerh. p. 6., Weicherti iudicio accedo, qui ve... Ovidio datam Callimacho negat. Est tamen, cur aliter sta... Credo Cyrenaicum poetam, si ingenium habuit, si impoten... animi non fuit, mediocriter ferre debuisse Apollonii offen... At utrumque negat Gerhardus p. 5. seqq. Ingenium ei ...t, quo quidem argumento, nescio; animi impotentiam arro... argumento, si quid video, parum valido. Epigrammate 22. ...fici statuit:

Ὅςις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεις πόδα, Καλλιμάχου με
Ἴσϑι Κυρηναίου παῖδά τε καὶ γενέτην.
Εἰδείης δ' ἄμφω κεν· ὁ μέν ποτε πατρίδος ὅπλων
Ἦρξεν· ὁ δ' ἤεισεν κρείσσονα βασκανίης,

versus suo sepulcro voluerit inscribi Callimachus, quibusque ... inexstinctum Apollonii professus sit, effeceritque, quo minus ...od fama fert, una cum illo sepeliri potuerit. Scilicet quem... versum Meleagri 1, 1, 22: — *μύρτον*

Καλλιμάχου ςυφελοῦ μεςὸν ἀεὶ μέλιτος

...ositate eius in Ibin exhibita sunt, qui accipiant. Verum quod ...erhardi opinionem attinet, primum vel in sepulcro, vel in ce...hio facillime duo cum tertio aliquo conduntur, ab utroque ... nimirum; deinde non est, cur versu postremo signatius quid ...diosius dici putemus, atque ab Horatio od. 2, 20, 4. et ... quos vide apud Mitscherlichium. Denique totum illud epi...ma aut ego fallor, aut ad Callimachum nequaquam per... sed ad patrem Battum ignobiliorem, ut puto, nec nisi a patre

et filio illustrem, sepultum vero Cyrenae. Ipse Callimach sibi fecit, titulus extat inter epigrammata 36.:

Βαττιάδεω παρὰ σῆμα φέρεις πόδας εὖ μὲν ἀοιδ
Εἰδότος, ἐν δ' οἴνῳ καίρια συγγελάσαι,

quod vides hilaritatem animi testari, non morositatem et lem. Licebit autem huius breviorem versum eodem iur nostram convertas, quam in superiori. Sed contendo et i et moderationem ex ipso Ibidis carmine intelligi posse. certe se ultus est, cum quae adversarius in ipso carpsisset mine suo conspicua quam maxime fecit: fabularum copia mam et minime otiosam, sed in certum finem collineantem: tatem verborum, ut puto, adversario magis quam vellet, cuam: denique exiguitatem libri, Ovid. Ib. v. 447., quem giorem non cuperet. Haec ipsa iocantem poetam ostend tasse illudentem, ad summum iactantiorem. Lubet coniec dulgere. Non dubito, quin Callimacheum carmen inter sin rum supparis aetatis eximium fuerit iis rebus, quibus dixi. rionis Chiliades, quas quinque versuum millia continuis Meinekius p. 22., certe rerum reconditarum non exiguam nem complexae videntur: tam continuam seriem votorum rum et ominum exhibuisse, ac Callimachi opusculum, no tur: nec facile alia eiusdem generis carmina. Singular prorsus novum vide, an explicari possit, si credamus Ovi lorem illum de re divina facienda v. 97. seqq. non e more ascivisse, velut de diris in Crassum a tribunis ple legimus apud Dionem Cassium lib. 39. c. 39., ubi vide in Putsch. de Valer. Catone p. 12. sq., sed a Callimacho n esse, qui simili modo carmen suum exorsus fuerit: deind renaeum poetam non antea stilum suum acuisse ponamu Apollonius Alexandria Rhodum se proripuerit: quod certe tus pro explorato habuit. Rhodi igitur in antiquo oppid singulare ac permirum sacrificii genus Herculi institutum er descriptionem petes a Photio e Conone, bibl. cod. 186, Bekk., Lactant. Institt. 1, 21., epitomes c. 23., Apollodor. 2 Ammian. Marc. l. 22. p. 225. ed. Vales. Fiebat quovis *μίας* genere, conviciis, imprecationibus, pipulo atque occe quid quaeris? simili prorsus modo comparatum erat, atqu machi hoc carmen, de quo agitur. Quodsi modo Callim loco, quo Ovidius, sacrificii mentionem habuit, putaveri suum carmen illum ad istam Lindiam rem divinam ad Haec coniectura si locum habet, quoniam illud Herculis sac

...aris fuit, qua egregie delectari ille heros existimabatur, vid. ...: l. l.: καὶ ὁ Ἡρακλῆς γέλωτι διδοὺς τὰς ἀρὰς οὐδέποτε ...φθέγξατο θοίνης ἥδιονος ἀπολαῦσαι, ἢ τῆς μετὰ τῶν ἀρῶν; ...ter Lactantius; hinc, opinor, quid de virulenta ista carminis ...machei acrimonia, de qua declamari solet, statuendum sit, ap... Si non iocularis tota atque ridicula, certe utpote ad certum ...plar efficta, quanto artificiosior et elaboratior, tanto minus ...idabilis fuisse videtur.

Quoniam de inimicis, de inimicitia, atque ex parte de confor...one pinnati carminis dictum est, quod εἰς ἀσάφειαν καὶ λοι...αν ἐπιτετηδευμένον a Suida dicitur, restat, ut de obscuritate ... illa dispiciamus. Est hoc multo magis lubricum genus dis...tionis, quam priora omnia: neque enim iudicandum est, ut illi ...nthio de carmine Diogenis, quod se videre negabat propter ...uritatem, sed de obscuritate carminis, quod nullum extat. Si ...las potissimum audiendus esset, aut si Clemens Ibidem et Eu...rionem tantum contulisset, desperandum esset de iudicio fe...o: neque enim improbabile foret, Callimachum fabulas alias ...entum esse, alias variasse, atque detorsisse. Quod si Eupho... fecisse subinde videtur Editori celeberrimo, dubitante quidem ...llero V. Cl. Prolegom. mythol. p. 92., causam eius rei nos ... in praesenti non quaerimus: si Ovidius fecisset, quod valde ...ito, causam facillime inveniremus: apud Callimachum autem de ...re quodam consilio suspicio nasceretur, quod si ignorandum ..., de omni illa lite exponenda operam lusissemus. Verum ...vero de obscuritate studio quaesita, in qua monstrandum est, ...quis noluerit intelligi, nego cogitandum esse potius, quam de ...te nascente ex argumenti natura, cuius causa posita est in ...oribus peritioribus, ignorantioribusve: ignorantiores vero Suidas ...tus videtur. Obscuritas poetarum aut in verbis est, aut in re... tractatis. In verba primum alia, nisi quae nimiae doctrinae ... non cadit: quis enim unquam verbis vel ludendo usus est, ... intelligi non posse conſideret? Verbis igitur Callimachus in ...le usus est aut magis, aut aeque, aut minus doctis, quam in re...is operibus, sed quae intelligi possent et deberent. Sed paene ...averim temperasse sibi, ac frenum iniecisse hac in parte: pri...um propter ξυλίνου νοῦ quod supra illustravimus, opprobrium, ...nde quia si vel minus odii, quam vulgo creditur, id carmen spi...erit, tamen seipsum deridiculo esse auctor, ut puto, noluit: ri...ula autem solet esse verborum affectata insolentia commotiore animo.

Obscuritas argumenti in Ibide cuiusmodi fuerit, recte intel tur, si de rei fabularis apud similes poetas ratione pauca di mus. Horum poetarum proprium hoc fuit, quod cum fabula uberrima illa copia defecisset, sive malis, tractando vilior facta set, quod quando persenserint poetae, Choerili praestantissimu lud fragmentum docet, is defectus data opera et singulari st resarciri coepit, non diffitentibus iis, qui id agerent. Inde fac est, ut notitia fabularis, quam olim non nisi secundam in p laudem fuisse constat, primaria haberetur. Ita enim versus i tulo sepulcrali Euphorionis:

Εὐφορίων ὁ περισσὸν ἐπιςάμενός τι ποιῆσαι —

et: *Ἀλλὰ σὺ τῷ μύςῃ ῥοιὴν ἢ μῆλον ἄπαρξαι,*

intelligendos esse inscriptio in codicibus testatur, de qua vide serentem Meinekium p. 46. Huc pertinet epigramma Phil Anal. Brunck. t. 2, p. 523, cuius postremi versus hi sunt:

Ἀλλ' ἐπέων εἰδὼς κόσμον, καὶ πολλὰ μογήσας,
Μύθων παντοίων οἶμον ἐπιςάμενος.

Fabularum nomine Callimachus *πολύϊςωρ, εἴ τίς ἄλλος* dicit Strabone geogr. 9, p. 633. Eruebantur autem fabulae illae m adhuc notae e singularum civitatium antiquitatibus, quas aut illi poetae versu, vel pedestri oratione enarrarunt, aut ab aliis e rata perscrutati sunt. Sed quaecunque hoc modo conquiri p rant, quia, si cum veteribus divitiis conferrentur, exilia fere et q privata erant, tractationis industriam requirebant. Hinc prim nata sunt epidia illa breviora singulorum heroum vel heroinaru qualia Euphorionis sunt Anius, Hyacinthus, Philoctetes, Hipp don, Alexandri Circe, *Ἁλιεύς*, Theocriti 24. et 25., Moschi 2, Callimachi Cydippe, Hecale, Galatea, Glaucus, Semele, Eratosthe Erigone, Nicandri Europa et Hyacinthus, Parthenii Iphiclus et H cules. Secundum erat, ut quae singulatim tractata minus nite possent, in struem ampliorem redigerentur, cuiusmodi vasta *Ἀτάκτων* et *Μοψοπίας* Euphorionis, *Αἰτίων* Callimachi et Di nysii Corinthii volumina fuerunt: nec fortasse a multis aequipara Huc num pertinuerint Apollo et Musae Alexandri Aetoli, vix liq Doctrinae etiam insignem ostentationem admittebant singulor deorum laudes, *Δημήτηρ* et *Διόνυσος* Euphorionis, *Ἑρμ* Eratosthenis, hymni Callimachi. Verum cum his notiora admis necesse interdum erat, tum in aliis generibus arte summa cin quidam novarum et veterum fabularum exhibitus esse videtur: di dactica omnia dico, elegiam, qualem Philetas condidit, denique fa lia, qualia *Ἑτεροιούμενα* Nicandri, quae posthac aemulatus

...henius, Ἡρωΐναι Theocriti, si continuo carmine scriptae fue... illud Aristis qualecunque fuit, opus. In universum autem ...inus persecuti videntur hi poetae ea, quae ignota putarent, ... ut in his quoque curiositatem lectorum, si possent, obscuri... vellicarent: strictim autem percurrisse aut quae cultum non ...tterent, aut quae ab aliis tractata indicio tantum indigere ...entur. In utroque genere honorificum habitum esse videtur ...retem et requirere, et invenire, velut Aratus ab Alexandro ...o, Eratosthenes a Timarcho, ipse adeo Apollonius a Charonte, ...alibus suis et γνωρίμοις, explanati sunt. Ita Callimachi quo... Hecale ab Aristonico (Valcken. ad Ammon. p. 181.) et ...ano, Aetia ab Eratosthene, Epaphrodito et Theone, ele... ab Archibio et Mariano commentariis illustrata sunt. De Ibide ...vis praeter Clementis locum supra propositum nihil eiusmodi ...tum sit, probabile tamen dixerim. Cur inter ea referretur, ... difficillima essent, satis causae fuit: fabularum enim similium ... quam maximus numerus ex instituto poetae requireretur, ple... reconditae ponendae erant, indidem depromendae, unde ...um atque Euphorionis, quae Clemens innuit, carminum far... collecta erat: multitudo vero ne modulo libelli item proposito ...ret, brevfloquentia opus erat, quali Lycophronis Casandra uti... Hoc modo si carmen prodibat, quod quae in aliis Callimachi ...bus singula illi placuissent, Apollonio displicuissent, coniuncta ...eret: nihil id aliud erat, atque ipse auctor ambitiose exopta...: neque vero ideo ipsum carmen ἐπιτετηδευμένον εἰς ἀσά... dici oportuit, nisi etiam pleraque alia eius aliorumque opera, ...is Aetia eodem loco haberentur.

Callimachi carmen ita comparatum, uti hucusque expositum ... valde dissimile fuisse Ovidiano, neque huius insolentiam omnem ... derivandam esse facile intelligitur. Ipsa inimicitia, inscriptio ... et conformatio, omnia alius modi apud utrumque deprehen...ur. Callimachus offensi animi causam non modo professus ... sed etiam toto scriptionis genere ita expressisse videtur, ut ... causam, quae aliorum quoque erat, insigniter tueretur: Ovi... inimicitiae causa indicata est ita, ut si propius introspicias, ... te frustrentur; adeo quidem, ut cum non nisi de hac sciri ...quam posse creditum sit, de aliis rebus omnibus facilius sit ...ctare. Ille nomen adversarii aut omnino latere noluit, aut ...eviter abscondidit, ut nos hodieque fortassis id assecuti esse... etiamsi traditum non fuisset: Romanus poeta cum librum ... alieno titulo inscripsit, (verba sunt Lactantii de Phi-

lippicis Ciceronis) eandem rem celatam voluit ad hanc diem mortales. Cyrenaeus non a sua scribendi consuetudine d sed eandem eximio aliquo exemplo illustratum ivit: Ovidiu iudicio atque more descivit multis modis, eiusque rei causam ipse, neque quisquam indicavit. De his rebus in sequentibu agemus: nunc vero de eo, cur apud Ovidium omnia, quibus limacho differt, sive ad personam adversarii tectissime indic sive ad abscondendam eandem spectant, adeo iudicium morentur, et quomodo factum sit, ut de Callimacho plur innotuerint, quam de Ovidio simili in re et dissimili libroru Reputa, quaeso, quam diverso modo poetae paulo priores in eiusdem argumenti carminibus versati fuerint. Nam illu tissime non recte Kirchnerus v. d. dixit, epodos Horatii duo demum postquam scripti fuerint, anno editos esse. Domitiu sus in Cicuta aequales multos nominatim perstrinxit, Licinius Tigellium Sardum in Hipponacteo praeconio; idem cum et Fur. Bibaculo J. Caesarem imperatorem; Catullus pl Cassius Parmensis e docta coniectura Weicherti (de L. Va p. 275. 280.) et Caesarem Octavianum triumvirum suo n nec Liviam sub ficto Malliae traduxit. Virgilius, qui dira psisse dicitur Donat. vit. §. 38., an adversarium nominaverit, tum est, uti et de Valerio Catone, num ea scripserit, quae buuntur, num ea dirae sint, num verum adversarii nomen c ant. Sed Catullus si, quod facturus fuit secundum scitam V narii coniecturam, Ibin Callimachi vertisset, vel imitatus fuisse men Gellii forsitan usurpasset. Vetustiores Laberium, Piti Rhodium, Lucilium, Naevium licebit tacere. Quos autem i tuimus, ii erant, quos Ovidius non secutus est, sed olim sec fuit, si ipsi credimus:

Postmodo plura leges, et nomen habentia verum.

Verum ut ego dicam, quod sentio, frustra ista minabatur, quam facturus fuit. Non quia graviora adhuc dici vix pot aut quia Ovidii ingenium odium suis temporibus dignum su non valuerit, sed ideo, quia si quid seipsum, aut suos amar vendum ei fuit, ne illud experiretur Callimachi:

Ὅς δ' ἑτέρῳ κακὰ τεύχει, ἑῷ κακὸν ἤπατι τεύχει.

Hoc ita fuisse e facillima temporum computatione colli Scriptus est Ibis in exilio et post primum nuncium domo acce quod ante annum 762 fieri non potuit: hoc in re praesenti ficit, accuratiora infra leges. Iam vero velim sedulo inquiras historicos, num quemquam poetam, aut scriptorem post eum a

ne cuiusquam famam libro invidioso proscidisse possis invenire, oc tempus illa pertinent apud Sueton. Octavian. c. 55: *cognoscendum posthac de iis, qui libellos, aut carmina ad infa-cuiuspiam sub alieno nomine ederent.* De eiusmodi carmi- poena etiam Acro inaudivisse videtur, quantumvis inepte ita tans ad Hor. art. poet. v. 283: *antea vero in comoediis li-licebat lacerare, quod postea lege prohibitum est. Quod fa-est sub Augusto.* Illo nimirum tempore Cassius Severus re-tus est, siquidem anno U. c. 786 exilii sui vigesimo quinto obiit, tradentibus Eusebio in Chronico n. 2049. et Tacit. Ann. 1. Annum 761 assecutus est Weichertus v. dss., cum Scaliger Bonnellius in commentatione de mutata sub primis Caess. elo-it. Rom. condicione p. 7. 763 elicere videantur. Ea res pendet annorum Eusebii computatione, de qua Massonus (vit. Horat. 122. et sub fin. vit. Ovid. p. 119.) et ipsa Hieronymi lemmata sa suadent, sed quae hic quidem minimi est momenti. Cau- relegationis Cassii Tacitus tradit Ann. 1, 72: *libidinem eius, viros feminasque illustres procacibus scriptis diffamaverit.* parate descriptum eum legimus apud Senecam rhetorem. Le-, qua in illum actum est, eodem loco Tacitus nuncupat ma-tatis. Cuius testimonium insuper habuisse miror Weicher- l. l. p. 199., qui actum fuisse putat: *specie veteris illius legis, qua dixit Cicero de republ. lib. 4, 10.*, nimirum XII tabularum: *sis occentasit.* Non igitur lege maiestatis animadversum sta- cur ita, non intelligo, nisi coniecturae suae gratia, qua po- p. 202. rediisse Cassium aliquando ex exilio contendit: „*prae-e cum non laesarum religionum ac violatae maiestatis nomine gatus esset.*" Omnis autem illa coniectura propter locum Plu-hi de discr. adulatoris et amici tom. 6, p. 221., quo nihil nar-ir, praeterquam Cassium in senatu aliquando praesentem fuisse sidente Tiberio, non Augusto, ne plus dicam, necessaria ime erat. Augustus ante medium annum 761 curia coepit ab-ere, teste Dione Cassio 55, 34; necessarium igitur erat Tibe-o, si in Urbe esset, eius loco senatum habere. Ergo Cassius enatu fuit post medium annum 761, sed antequam Tiberius fecto Dalmatico bello in Germaniam denuo proficisceretur, o 762. Atque ex hac ipsa observatione velim, si liceat, Taciti am Ann. 1, 72. explicare: *non tamen ideo faciebat fidem civilis mi; nam legem maiestatis reduxerat, cui nomen apud veteres m, sed alia in iudicium veniebant* etc. Videtur dici hoc, Tibe-m inprimis causae fuisse, ut illo tempore primum lex Julia maie-

statis rogaretur, sive e fuga revocaretur. Quamquam fa cilem et intricatam hanc esse rem. Adversatur nobis Ic rorum auctoritas, quorum nullus legi Juliae Augusti certu assignare ausus est, plerique etiam fieri id posse perneg versari videtur ipse Tacitus ibidem ita pergens: *primus cognitionem de famosis libellis specie legis eius tractavit, Cassii Severi libidine, qua viros feminasque illustres scriptis diffamaverat. Mox Tiberius consultante Macro an iudicia maiestatis redderentur, exercendas leges esse* Videtur igitur de anno 762 Augusti, non Tiberii admini dicari. Denique dixerit aliquis, si lex Julia de maiestat tradatur a Tacito, idque intelligendum sit de lege Juli dictatoris, cuius inprimis nota clementiae laus erat, vid. Singular. ad leg. maiest. p. 24. sqq., videri id minim Tiberii fuisse conveniens. His obiectionibus quae repon habeo. Primum Icti, si modo Gundlingio fidem habuiss affirmanti ea, quae in Digestis lib. 48., tit. 4. ex lege stant, esse de lege Caesaris dictatoris, neque novam legen Augustum, sed veterem ab Antonio (vid. Cic. Philipp. 1, litam reduxisse, inprimis de poenis nihil novi induxisse, admodum ambigue loquitur Heineccius Antiqq. 4, 18, 4 Cassii relegatione calculo subducto intellexissent novam ill anno 762 recentiorem esse non posse, nec anno 761 prio tunc adhuc ultimum supplicium quibusdam adulteris Juli irrogatum est, (vid. Tacit. Ann. 4, 71. ibid. 3, 24.,) quod fieri vetuit — haec, inquam, si quaesivissent, paulo cer invenissent, quam quod Bachius *ne ullius quidem tempo* dixit. Quod ad Taciti locum attinet, videndum est, n accipi possit. Verba eius, quae priori loco descripsi, si legis Juliae rogatione vivente Augusto accipienda quis es postrema referat, oportet ad annum aliquem, fortasse principatus Tiberiani. Tunc vero quamnam legem maie reducere potuit? Juliamne? quae ante quinque annos i nunquam cessaverat; nam anno 765 quam quaestionem d libellis Augustum habuisse legimus apud Dionem l. 56, illa lege habitam fuisse quis dubitet? An aliam revocaverit, Corneliam Tiberius? non consuevit aperte Augusti acta re quamvis morte eum punivisse posthac maiestatis reos cons et hoc et alia posteriorum Caesarum placita ipsi legi Julia posita fuisse Digestorum titulus argumento est. An quod eum testatur *revocasse legem* accipiendum sit non de nomin

mento legis, sed de antiquiore ultimi supplicii poena? non puto, nihil nisi *exercendas leges* respondisse dicitur: servatas igitur voluit, quales olim rogatae fuerant. Verum *retinere* legem *revocare*, quantum video, diversae sunt res. Multo igitur maior est difficultas, quam in eo, quod Tiberium anno 762 legem rogasse statuo, et tamen Augustum ipsum de Cassio Severo anno iudicium habuisse concedo. Nimirum Tiberio prae- Augustus curia abstinuit, pleraque illi mandavit: postquam is anno 762 in Germaniam abiit, ipse per litteras cum Se- egisse videtur. Tertium, quod fingebamus, ita diluendum vi- r. Lex illa tunc rogata Juliae de maiestate nomen obtinuit, omnia complecteretur, quae Caesar dictator constituisset, et illud nomen lenitatis illius admoneret. Ad annum enim usque lege Cornelia in tot maiestatis reos, quos vide apud 55, 10. extr. 14. init. et interpp. egisse Augustum necesse Sed de mortis poena abolienda iam anno 757 eum cogitasse scitur e Dionis l. 55, c. 14.; deportatione non segniter usum dem l. 56, c. 27. Post annum 762 quemquam ab eo lae- maiestatis iudicio occisum esse, quantum memini, non legimus. vero in iudicio adulterorum Iuliae neptis anno 761 a Tacito 3, 24. *clementiam maiorum suasque ipse leges* egressus dici- referendum id videtur non ad legem maiestatis, sed adulterii, tam anno 737, quae relegationem in insulam et dimidiae partis rum publicationem irrogabat. Quantum igitur ad nomen et nam partem legis, rectissime *reducta* tunc fuisse dicitur a Ta- Sed idem hoc quoque egregie notat, *in iudicium*, puta de state, *alia venisse veteribus*. Nimirum in tituli Digestorum indicati §. 11. indicatur in lege Julia discriminis nonnihil fa- fuisse inter *perduellionem* et *maiestatem*. Factum id primum Augusto certe ad Gundlingium usque, quem vid. p. 27, sq., Icti erunt, quibus assentiri licebit. Simili modo Julius Caesar ad dam ambiguitatem pro *imminuta maiestate*, *laesae* appella- m novaverat, coniiciente acutissime Gundlingio p. 27. Augu- vero diversis istis nominibus diversa criminum genera distin- videtur, quae in ea, quam tulit, Julia lege comprehensa satis constat, graviora, quae deportatione vel exilio punie- r, et leviora, sive factis sive dictis continerentur, quibus in- unt famosi libelli, quorum poenam ordinariam relegationem fe- Postremum vero hoc genus sive in lege dictatoris commemora- iam fuerit, de qua re iure optimo dubitari potest, sive in Cor- olim extiterit, quod sunt, qui contendant, propter locum Ci-

ceronis epp. ad div. 3, 11: *Verum est maiestas, (ita enii voluit,) ne in quemvis impune declamare liceret*, ubi vid. i sive prorsus recens additum fuerit, quod e Senecae loco concludunt, praef. lib. 5. controv: *res nova et insueta de studiis sumi: bono hercle publico ista in poenas ingenic delitas post Ciceronem inventa est*; utcunque hoc fuit, nil opus est affirmare, id quivis concedat, oportet, totum illum quamvis nondum omnia de libellis, librorumve locis, de la tuis, de annulis contaminatis haberet, singulari tamen cura piose a Tiberio potissimum iam tunc anno 762 pertract male convenisse. Quoniam vero his delictis *maiestatis laes perduellionis* nomen tunc coepit inponi, ipsaque lex non a quidem parte, sed tralaticio nomine *maiestatis* dicebatur, s et signate Tacitus locutus esse existimandus est. Quamc ipsa illa imparilitate praeiudicium quasi fuisse videtur; illu caput de maiestate et multo perduellione posthac celebrius, berii senatusque in poenis libidine invidiosius extitit. Idem stram quoque quaestionem potissimum pertinebat; ac de quodcunque statuetur, nec desunt fortassis ingenia inprimis genus illustrandum nata et composita, illud in confesso est 762, multo ante Ibidis Ovidiani scriptionem iudicia de libellis in senatu haberi coepisse: hoc alterum vero impı non videtur, obscuritatem carminis illam Callimachea maiore tioni poetae, ne in crimen incurreret, testimoniorum vero pe timori amicorum deberi, qui illud aut caute, aut plane non auctore publicaverint. Hoc non temere animum induco. D non potest, quin carmen Ponticorum 4, 14. longe post Ibi ptum sit, in quo haec leguntur v. 43. sq.:

Tam felix utinam, quam pectore candidus essem:
Extat adhuc nemo saucius ore meo.

Quae scribi non potuissent, si vel Ibis, vel liber in malos p quem a Nasone scriptum Quintilianus testatur Inst. or. 6, 3 editi fuissent, si utrumque poeta dissimulari posse tunc no didisset.

CAPUT SECUNDUM.

Ovidius sibi dissimilis.

n superioribus de discrimine, quod inter Callimachum et intercesserit, et ex parte de causis eius discriminis ab e vitae statu repetendis disputaremus, de similitudine car- nihil opus fuit affirmare, praeter quod communi omnium receptum est. Si quid haberemus de ea re, in commune am conferremus. Verum totum in coniectura versatur, quam que, licebit, secum instituat e versibus ipsius Ovidiani operis 62. Quo modo Callimachum secutus sit Naso, utrum e ve- n liberius, habueritne exemplar secum in exilio, an memo- tim, vel totum tenuerit: ampliaverit ex ingenio suo, an e eis olim institutis, quales Metamorphoseon causa aut ipse :, aut ab Hygino accepit: harum quaestiuncularum otium cimus. Illud cognitione multo dignius est, quod quivis oportet, Ovidium in exilio opusculum scripsisse tanta do- copia refertum, tamque ea re aliis suis scriptis dispar. n est, quin in Metamorphosibus et Heroidibus fabularum rum exilitatem aliquando pertaesus Ibide lecto illud Co- surpandum existimet, τῇ χειρὶ δεῖν σπείρειν, μὴ ὅλῳ τῷ ? Istoc totum si Callimacheae imitationi debetur, unde iam imitatio, unde illud consilium poetae, quod ipse profitetur 60., desciscendi a solito suo more? Fuit, qui sic iudicaret: in adversario quaedam deprehendisse, quae in Apollonio hus culpaverit: hinc prius nomen idem illi indidisse, et nen imposuisset, carmen quoque eodem inscriptum expri- sibi destinasse. Lege sis locum Ibidis supra indicatum, telliges Ovidium certe ex imitationis consilio nominis cau-

eam derivare, illudque tanquam fortuitum, nec data opera tum inducere: de qua re cur dubitetur, causae nihil es probabitur. Operae pretium, opinor, faciemus, si inquiram nam in hoc carmine, quam sibi ipsi, similior Ovidius et esse, et fuerit. Dixerit aliquis: certe Ibidi adversario quem ego melius hariolari, quam a quoquam hucusque fac concederem, si modo hariolando opus esset. Neque tamen disquisitionem subterfugiamus ita prorsus instituendam, istum, quem illusisse imitando videatur Ovidius, investigat mus, de toto illo poetarum Romanorum numero, si fier qui illud *Callimachi genus* Ib. v. 58. secutum sit, h. e. v. 59., *historias caecas* v. 57., et quandam cum Ibide similitudinem habuerit. Neque inutile erit altius eam qua repetere eo consilio, ut si certum poetam, quem Naso sp non inveniamus, quam plenissime certe poetarum illam s qua fuit, cognoscamus, atque ita summam istius rei tene minutiora momenta vetustas nobis inviderit; alia enim sunt alia curiositatis; denique quia quid secutus sit Ovidius in bus scribendis, ita demum recte iudicari potest, si sciamus, qui solitus non fuerit, sive in eo ab aequalibus, sive ribus paulo poetis discesserit. Totum autem illud poem poetarum genus, quod Callimachum eiusque simillimos alios rum Alexandrinos, Antiochenos, denique recentiores Graeco meret, eo tempore, quo Ovidius illa scripsit, adeo vetus non erat. Primam eorum mentionem extare putaverim ap ronem his in locis, Orator. c. 48, §. 161: — *eorum* ... *quorum eaedem erant postremae litterae, quae sunt in* optum *stremam litteram detrahebant, nisi vocalis insequebatur.* ... *erat offensio in versibus, quam nunc fugiunt poetae* ... Tuscul. 3, 19: *O poetam egregium, quamquam ab his ca*... *bus Euphorionis contemnitur.*

Indicantur igitur poetae M. Tullii aequales, nec, ut omnes, sed certi quidam. Qui et quales ii fuerint, facile assequendum. Quod ad *novitatis* appellationem attinet, q pedit, quominus quod triennio fere post Virgilio eodem ve ctum est, eodem sensu accipiamus, ecl. 3, 86:

Pollio et ipse facit nova *carmina;* — ?

Hic igitur Virgilii iudicio *novus poeta* fuit. De ipso Virgili medes p. 430. Putsch.: *Illud etiam magna cura videndum est veteres omnia vel verba, vel nomina, quae o littera finiunt adverbia, vel coniunctiones producta extrema littera prof*...

ut *Virgilius quoque idem servaverit, quamvis tamen refugit* -*ae* vetustatis *horrorem et carmen contra morem* veterum *levi*-. His *veteribus* certe inerat Ennius, de quo Cicero supra, -evius, Pacuvius, Plautus, quos eodem nomine Diomedes p. -*iserte* appellandos iudicat: sed iisdem M. Varronem *in poe*-*ro* accenset, Ciceronis et Virgilii aequalem: minime falsus Non iam *veteribus*, sed *vetustissimis* annumeratur a Pri-lib. 9, c. 7. p. 455. Kr. lib. 10, c. 7. p. 499. Kr. Et lib. . p. 34. Kr.: *Multa praeterea* vetustissimi. — *Unde Lu*-—. *Quae tamen a* iunioribus *repudiata sunt tanquam rustico* -*cta*. Ex his *iunioribus* h. e. *novis* idem grammaticus Ca-opponere videtur *vetustissimis* illis l. 9, c. 9. p. 464. Kr. l. 7, c. 11. p. 327. M. Varronem *vetustissimum* appellat, adiungit Publium his verbis: *Atacinus quoque*, illud *quoque* -lligo dictum, ut l. 7. c. 19. p. 354. Kr., ubi *veteres* enu-ur, cfr. l. 7, c. 2. p. 291., Sallustius et Virgilius, qui *fide* dixerint, et additur, *Ovidius quoque*. Scilicet neque Ata-d *vetustissimos*, neque Ovidium ad *veteres* proprie perti-Et hoc postremum, et totus ille locus, quale sit discrimen , elocutionis et numerorum inter poetas a Cicerone et vero -mmaticis *novos* dictos, et *veteres*, si duas poetices aetates sin cum Prisciano tres, *vetustissimos*, alio loco commodius . Illud enim, quod de *cantoribus Euphorionis* a Cicerone considerandum venit. Qui quoniam contempsisse Ennium -ir, argumento id esse videtur non diversos esse ab illis *novis* quos id fecisse tantum non grammatici docebant. Eupho-igitur alio quoque loco traducere videtur Cicero, de di-64: Ille *vero nimis etiam obscurus Euphorio. At non Ho-Uter igitur melior?* — quo in loco pronomen *ille* ad iu-de eo poeta splendidum tum ferri solitum spectare docet . Quo fit, ut quos in loco Tusculanarum aperte notat Ci-opter mollitiem, vid. Meinek. ad Euphor. p. 35., intelle-deatur eos, qui primi *ambages* et *historias caecas* singulari -n carminibus usurpaverint, quales ad Ovidii versus illustran-noscere quaerimus. Sed qui et quales tandem illi fuerunt? -em, aut eorum similes, quorum unum indicat Virgilius eclo-vers. 50, 51:

Ibo et Chalcidico *quae sunt mihi condita* versu
Carmina, pastoris Siculi modulabor avena;

C. Cornelius Gallus, qui si inde ab anno U. 708 Cythe-Euphorioneis elegis celebrare coepit, quae Spohnii fuit *sen*-

tentia, Virg. ed. Wagn. t. 1. p. 234., potuit etiam Cicero esse. Verum ubi plures eiusdem notae et aetatis quaeras, venias, nisi ad Horatii locum accesseris, Sat. 1, 10, 16, cum veteres comicos imitandos proposuit, addit:

— *quos neque pulcher*
Hermogenes unquam legit, neque simius ille
Nil praeter Calvum *et doctus cantare* Catullum.

Quibus versibus alii viderunt Calvum et Catullum, Ciceroni aequales, tecte vellicari in vicariis quasi Tigellio et Dem propter mollitiem, cfr. v. 90, 91., et propter doctioris antiquitatis ignorationem, cum tamen antiquorum Latii p scabritiem eos ipsos improbasse pateat; assensum enim su in parte noluit Horatius indicare, nisi alius generis vitupe Cinnae quoque illorum sodali minus aequum fuisse Flaccu gie perspexit Weichertus Rell. p. 174. Neque vero quidq stat, quo minus cantores Euphorionis Cicero a potiori, qu tur, eos poetas appellaverit, qui cum Euphorionis, tum eius similium admiratores et interpretes primi extiterint. rissime video iudicare Schlosser. Univ. Ueb. 3, 1, p. 188. les autem eius dici potuisse obscuritatis nomine Alexandri rosque supra vidimus; quantum ad mollitiem, de Callim Phileta res in confesso est, vid. Ovid. Trist. 2, 367. Art. 329. Rem. am. 381. 759., de Antimachi Lydae, Hermes Leontii et Alexandri Aetoli Apollinis amatorio argumento et Alexandrinorum inprimis delicias in proverbium abiisse non est. Vid. Ovid. Trist. 1, 2, 79. et Spalding. ad Qu 2, 7. Hactenus de indole *novorum poetarum*, *Euphorionis* xandrinorum *cantorum* secundum ipsa Ciceronis verba. Nunc ritur, unde ista poetarum factio extremis Tullii temporibus originem duxerit, cuius propria haec fuisse elicuisse videmur borum et numerorum novum cultum et nitorem: mollitiem a et erecto veterum spiritu longe remotam: abstrusam, umbr et elucubratam difficultatem: denique recentiorum Graecorum tarum inprimis aemulationem. Mirum nisi ad haec studia ex grammaticorum Graecorum tunc primum Romae confluentium multum contulerit. Nam postquam Graeculorum et Graece rum non mediocris aestimatio esse coepit, vid. de Archia ce Ciceronem, de Daphnide a Catulo empto Suet. ill. gr. c. 3 Pitholao Weichert. Rell. p. 333. not. 1., de Theophane Lesbio 13. p. 617., a ducibus bellorum in praedae parte deputati Alexandrum Milesium Crateteum Lentulus, Tyrannionem

...em Lucullus, (de utroque vid. Suid. sub nomm.) Lenaeum ...tasse Asclepiadem Myrleanum Pompeius Magnus, vid. Suid. et ...p. c. 10., Parthenium Cinna, vid. Suid., Caesar dictator for... Hyginum, vid. Sueton. c. 14., et Theopompum, vid. Plut. ... p. 730., Tyrannionem minorem fortassis Octavianus, vid. ..., Ateium et alios alii Romam deduxerunt. Nec deerant oc...es aliae, velut Antiochi Romae commoratio per biennium an...81 ad 683 *comitatu regio atque ornatu*, ut testatur Cicero ...n. l. 4. c. 30., velut anno 698 Ptolemaei et brevi post cen...egatorum Alexandrinorum adventus, narrante Dione Cassio ... c. 12, 13. Atque cum post Attali et Nicomedis tertii mor...orum regnis aa. U. 621 et 680, Syria 692 in provincias re... homines litteratos plurimos Urbis commoda expetiisse pro... sit, tum Caesaris disertum edictum memoratur Sueton. ...t. 42. hunc in modum: *omnesque medicinam professos et li... artium doctores quo libentius et ipsi Urbem incolerent, et ... appeterent, civitate donavit.* Quae res quem eventum ha... Suet. de ill. gramm. docet, oppletam brevi ita Urbem gram... fuisse, ut in provincias, illiteratas puta, redundaverint. De ...aticis locutus sum; nec offendet quemquam, quod in eo nu... poetas nominavi. Nimirum eae artes inde a Callimachi, quin ...ulto priorum aetate disiungi non sunt solitae. Tum temporis ...ius Thrax et Scytobrachion, Parthenius et multi utramque ...bantur. Sed etiam qui carmina non faciebant grammatici, ... tamen inprimis tractabant et rei poeticae gnarissimi erant. ...de gramm. c. 4: *caeterum proprie sic appellandos* poetarum ...etes, *qui a Graecis γραμματικοὶ appellentur.* Varro de l. ... *Nunc singulorum verborum origines expediam, quorum qua... ...plicandi gradus. — Secundus, quo* grammatica *descendit ..., quae ostendit, quemadmodum quodque* poeta *verbum con... ... et declinarit*; ac toto libro septimo.

...aec de artis initiis. Paulo serius Nicolaus Damascenus, qui ...i adhuc aevo vixit, apud Suid. s. v. Ἀμμώνιος de se ipso ...γραμματικῆς γὰρ οὐδενὸς ἧττον ἐπεμεμέλημα καὶ δι' αὐ... ποιητικῆς ἁπάσης. Et eodem tempore Manilius Astron. ...5:

Ut rudibus pueris monstratur littera *primum*
Per faciem nomenque suum, tum ponitur usus,
Tum coniuncta suis formatur syllaba *nodis,*
Hinc verbi *structura venit per membra legendi,*
Tum rerum *vires atque artis traditur usus*
Perque pedes proprios nascentia carmina *surgunt.*

Vides grammatisticam institutionem puerorum ad carmin
Ne vero de pueris tantum grammaticos sequentibus cog
Ovidium Trist. 3, 141. sq. ad Hyginum:

Saepe aliquod verbum quaero, nomenque, locumq
Nec quisquam est, a quo certior esse queam.

Vides constantem usum; adeo quidem, ut si quis gramm sae orationis studiosior fuerit, velut Ateius ille apud Sue inter grammaticos rhetor diceretur. Eaque res grammatic restant, scriptis comprobatur et Graecis quidem quanto, tinis, vetustioribus, tanto disertioribus testibus. Quod i de locutionis in novis poetis cultu, de doctrina nimia et sublimitatis Ennianae defectu dicebamus, aut grammatic tutioni, aut recentiorum Graecorum imitationi acceptum oportet; utri autem potius, facile intelligetur, si gramm sequestris ad istorum Graecorum cognitionem demum de manos fuisse demonstraverimus. Non dubito autem, quin multum tribuendum sit artis oratoriae Romanorum cu comparationi. Uti enim in illa excolenda Cicero mult eruditae Graecorum copiae, ac librariolis Latinis de l §. 6. eam opponit: ita poetae Romani vetusti gramm Graecorum exemplorum pleniorem notitiam et penitiore ctum, unde subactum illud in imitando iudicium fere pe habebant, Lucilium, Laevium, Lucretium dico: posteri nimo negotio plurimum Graecae eruditionis assequi vellent bebant, quo se rectius ingurgitarent, quam in tenebras ill rionis et similium poetarum, exquisita omnia habentium. Graeculi illi aequales, si poetae essent, sine dubio, velu nius, imitatores et eiusdem prorsus notae ingenia erant; minus, quam artis poeticae gnari, tamen probabile est, causis recentiores illos vetustis praeposuisse: sive quia n barent, sive quia magis assuevissent iis, sive quia, utpote n Cratetis et Aristarchi similes, magis intelligerent: ut de bus veterum Graecorum sine dubio minus frequentibus tac isto vero Graeculorum poetarum exemplo et grammaticor Romanorum ratio pendebat. Quibus cum propositum fui tur Graecorum tandem quam proxime aequiparare cultu rem, mirum non est, si aequales Graecos primum aem Simili enim modo magnum putavit Cicero Graecos rh assequi, aut superare, vid. ipsum in Brut. c. 91. Plut Nimirum et is, et poetae illi rectissime iudicabant ab aemulatione ad priscos et facilius, et certius escendi. G

si de poetica, quae ἐπιδεικτικὴ nuncupari solet, Callimachi ... tuebantur, illam, si modo recte factitaretur, tempori suo ... modatissimam, veteri rationi locum non iam esse: nihil pro... Romanorum illi aetati inter utrumque triumviratum conve... ius esse potuit, qua recitationum, qui iam olim fuerat, mos ... it, commissiones et collegia poetarum novata sunt.

Utut illa sunt, hoc negari posse non videtur, poetas Romanos ... seculum Urbis octavum in imitandis plerumque Alexandrinis, ... tiochenis exemplis eam rationem inivisse, quae opinioni no... de grammaticis non adversetur. Primum enim Graecos ver... eorum artificio assueverunt, mox imitati sunt, postremo fe... ne aemulati. Quod ad primum illum gradum attinet, mirum ... sset, si pleraque eius generis hodie ignoranda essent. De ... et P. Varrone tamen satis constat: qui cum aetate non ... dum diversi fuerint, ille tamen novem annis ante mortuus di... quam hic Graecas litteras disceret, ex Hieronymi testimonio ... sebii chronicis. Ut inter ea, quae uterque e Graecis Latina ... fortasse media fuerint, quae C. Cornelius Gallus ex Eupho... *transtulit in sermonem Latinum*, teste Servio ad Virg. ecl. ... : siquidem diversa ea fuerunt ab elegis, et priora, uti vide... llis, in quibus non nisi illius *sermonem secutus* eidem dicitur, ... quando scriptos quidam putent, supra notavimus.

Catullus igitur aliquot ex Alexandrinis poetis, et partim e ve... quidem secutus est. De elegia in comam Berenices satis id ... et e fragmentis Callimacheis a Valckenario comprobatum ... Aut de Ibide, aut de aliis Cyrenaei carminibus ipsius Catulli ... onium in ultimo epigrammate extat. Ac de his, uti etiam de ... quorum Plinius meminit nat. hist. 28, 2, 4: *Hinc Theocriti ... Graecos, Catulli apud nos proximeque Virgilii incantamento... matoria imitatio*, Theocritum a Catullo expressum indicans, ... tum videri possit, quam anxie Graeca reddita fuerint. Sed ... en de nuptiis Pelei et Thetidis habeo, cur satis accurate e ... co conversum statuam. De sermonis indole quae breviter dici possent, nihil probarent, nisi quod nemo fere est, quin con... t, graesissare illud. Si quis sibi persuaderet illud carmen re... n esse nobis e longo maiore corpore, quod Catullus ipse com... erit et ediderit, refelli, puto, neque mereretur, neque posset. ... sic tamen concederetur, oportet, illud maius opus adornatum ... e Alexandrinorum modo. Nescio enim, an illi potissimum car... eiusmodi condiderint, quibus velut in Mopsopia et Chiliadibus ... horionis, Ἑτεροιώσεις Nicandri, Μεταμορφώσεις Parthenii,

fabularum cirnus exhiberetur, partim artificiose nexarum, prope licenter longa digressionum et emboliorum ambage vicem interpositarum. Totius eiusmodi adornationis exempl bes Ovidii Metamorphoses: fabulas potissimum duas eiusmo tiae intercalatas Catullianum tibi carmen ostendit, quibus aliae in cumulum accedunt. Deinde duae istae fabulae, q seruntur, peculiare quiddam habent, quod cur Alexandrino poetae acceptum referam, eo efficitur, quia ubi extet, ignor ter Theocritum, id. 2, v. 45:

Τόσσον ἔχοι λάθας, ὅσσον πόκα Θασέα φαντὶ
Ἐν Δίᾳ λασθῆμεν ἐϋπλοκάμου Ἀριάδνας,

ubi schol.: *κατὰ Διονύσου βούλησιν λήθῃ τινὶ χρησάμενος λιπεν αὐτὴν καθεύδουσαν.* Hanc igitur fabulam a nesci ante Theocritum ita variatam esse apparet. At eodem mod tullum eam habere vides e v. 123. 207., ubi Is. Vossium audias, 248. et inprimis 253. Quis vero ille Graecus poeta satis sciri nequit. Fortasse ille, quem a Virgilio expressum crobius narrat Saturn. 5, 2: *qui inter Graecos poetas eminet quod a nuptiis Iovis et Iunonis incipiens universas historias unam seriem coactus redegerit, et unum ex diversis hiatibus porum corpus effecerit.* Eius nomen potest fuisse *Aristis*, suum et Arati amicum Theocritus nominat idyll. 7, v. 99., genitivo aut formando Suidas, aut exarando librarii erraverint. cuntur enim apud Suidam s. v. *Πείσανδρος* quaedam illius mina esse *Ἀριστέως*, non *Ἀρίστιδος*. *Ἡρωικὰς θεογαμίας* opus inscriptum fuisse olim iam Gyraldus de poetis opp. 127. A. censebat; qui titulus non repugnaret argumento liano. Sed aut tale carmen totum composuisse existimandi Catullus, uti dixi, aut, si hanc, quae restat, partem, quae festa coniunctionis cum reliquis indicia ab exordio servat, pert vit, verba singula expressit: quod nisi fecisset, facile poterat pendii facere versum 24:

Vos ego saepe meo, vos carmine compellabo,

cui certe non officiunt, quae diversa leguntur apud interpret ad Virg. Aen. 5, 80. Ille enim versus carmini illi prolixiori veniebat, in quo Argonautarum frequentem fuisse mentionem babile est. Eum cur nollet omittere Catullus, causam habe tuit, quam dixi: sciolus cur adderet, profecto nullam habuit.

Catullo strictius Graecorum vestigia prementi similis est F rentius Varro Atacinus, qui post trigesimum quintum aetat num, postquam, ut puto, prisco more bellum Sequanicum

scripsit, Argonautica Apollonii Latina fecit. Chorographiam ripsit, num Eratosthenem fortasse secutus fuerit, vel si Cosraphiam potius, Alexandrum Ephesium illum, de quo Cicero Att. ep. 22., haud facile dixeris. Nam de posteriore nomine iam codices Prisciani fidem facere videntur, nollem obloqui Wuellnero, cuius egregia de hoc poeta habetur dissertatio. mvis, fateor, nimis multa eo in opere attigisse dicitur Varro. t versus ille Ovidii Am. 1, 15, 21:

Varronem primamque ratem quae nesciat aetas,

e miror, quomodo a viro sagacissimo ad Chorographiam referri ex eo hoc elici potuerit, p. 31: *Varronem in hoc carmine de prima nave et de inventa navigatione locutum esse.* Scili- *prima ratis* ipsa Argo est, vid. Ovid. Metamorph. 6, 721. Trist. , 8. et quos non? Illi quoque versus Ovidii Pont. 4, 16, 21, 22. peram cum ad Varronem, tum ad Chorographiam trahuntur. que omnia ideo proponuntur, quia Servius ad Virgilii Georg. 1, . septem versus Varronis servavit totidem Arateis Διοσημειῶν limos, et quia Vegetius de re milit. 4, 41. quae apud Virgi- leguntur, extitisse apud Varronem in *libris navalibus* tradidit. quidem error Vegetii satis excusabilis est: Varrones confudit, a noverat fortasse Marcum Terentium de ortu et occasu side- ventisque illos comitantibus scripsisse, soluta quidem oratione, us operis locos satis multos extare video apud Jo. Lydum de sibus. Idque opus inscriptum esse potuit *libri navales*, cuius tasse partes fuerunt libri *de ora maritima*, quos quatuor in locis vius, et *de aestuariis*, quem ipse Varro commemorat p. 105, 37. Dord. Vegetius igitur non evincit quidquam de re nautica scripsisse in Cosmographia P. Varronem. Neque magnopere cur isti versus ab Arato conversi in illa lecti fuisse putentur. nkenii opinioni, Varronem satis fideliter ipsa Arati carmina ex- ississe, eorum nihil adversari videtur, quae putat Wuellnerus 29. Quia enim Servius Varronem *secutum esse* Aratum dicit, erpretatus esse non potest? Scilicet, ut apud Ciceronem de nat. or. 1, 42. Ennius *et* interpretatus *et* secutus Euhemerum dici- r, nimirum in diversis operibus. At apud Priscianum 7, 11. p. 8. Kr. Seneca Ovidium *sequitur*, cuius versus allegat. Gram- ticorum igitur oratio differt a Ciceroniana. Deinde versus Arati, os Servius recenset, in exemplaribus nostris plus viginti aliis di- untur. Hos totidem continuis Varro reddidit, ergo non Ara- m interpretatus esse, sed excerpsisse videtur. Sed nihil impedit, ominus post quartum Varronis versum interpungatur. Non par-

vum denique momentum suspicioni de Arato a Varrone
accederet, si versus quinque a Mario Victorino p. 2503.
vati, qui de Cosmographiae titulo ut cogitaretur, inprimis
runt, possint esse e canone Arati petiti, de quo Achilles T
Arat. v. 460: ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ αὐτοῦ κανόνι τ
αὐτῶν (πλανητῶν) ποιούμενος λόγον ἁρμονίᾳ τινὶ καὶ
νίᾳ μουσικῇ τὰς κινήσεις αὐτῶν λέγει γεγονέναι. Eu
canonem versibus scriptum fuisse non valde improbabile
Summus Boeckhius in Indic. lectt. Berol. 1828 — 29.,
partem fuisse eius operis Aratei, quod restat, ea propter
verat Grauertus v. d. in Mus. Rhenan. 1, p. 342., quia G
quoque Arati interpretis duo fragmenta restant de planetis
tenus de iis, quae e Graecis Varro aut transtulit, aut
transtulisse. Horum exemplo et propter ipsam *Leucadiae*
ptionem probabile est elegos quoque, quos post Argonauti
psit, ad Alexandrinorum illorum, qui *Lyden*, *Bittidem*, *L*
celebraverant, excultos fuisse.

Elegiacorum post Mimnermum quamquam hoc propri
teste Horatio art. poet. 76., *voti sententiam compotem* cane
querimoniam, tamen Licinius Calvus in elegis, admodum n
vid. Ovid. Amor. 3, 9, 62. Prop. 3, 30, 89., quibus que
miserae funera Quinctiliae, quamvis nec Graeco istius modi
assumpto, uti Varro et posteriores fere fecerunt, Antimach
cutus videtur, de quo Plutarch. consol. ad Apollon. p. 1
ἐχρήσατο δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀγωγῇ καὶ Ἀντίμαχος ὁ π
ἀποθανούσης γὰρ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Λύδης, πρὸς ἣν
στόργως εἶχε, παραμύθιον τῆς λύπης αὐτῷ ἐποίησε τ
γειαν τὴν καλουμένην Λύδην ἐξαριθμησάμενος τὰς
συμφοράς, τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς ἐλάττω τὴν ἑαυτοῦ
λύπην. De pressa interpretatione cogitandum esse non
Heroicum carmen quoque Io inscriptum sive ipse composue
imitatus sit, sive expresserit, non dubito, quin eius generi
quod ab Alexandrinis frequentatum supra p. 346. diximus.
ad hoc genus etiam epithalamium eius a Prisciano citatum
nuit. Longe hic discedimus a D. V. Weicherto Rell. p
p. 123.

His fere tribus, P. Ter. Varrone, Q. Valer. Catullo,
cinio Calvo novae artis initia stetisse videntur, qui eodem te
pore clari et partim veteris in poetica rationis tenaces Gra
accuratae imitationis atque in hac praecipue, nam de lyri
tulli et Calvi huiusque Hipponacteo praeconio quaerere no

entiorum probationis auctores extiterunt. Rectissime Ellendtus Cic. ut. p. CXXII. dicit, *circa Calvum omne effloruisse, quod Graecis nani opponere possint.* Quos quia studiose et cum labore exnerent, *doctorum poetarum* appellationem et ipsi meruerunt, et eos transmiserunt, qui coeptae viae insisterent. E quorum nuo non nisi nominari quidam possunt, Domitius Marsus *Melaes* auctor, de quo nomine rectissime iudicat Weichertus Poett. p. 262., Cassius Parmensis, elegorum scriptor, vid. Weichert. i eius nomine inscripti p. 226., quocum quia Tibullus comparaab Horatio, necesse est cultioris sermonis certe nomine illis, s recensuimus, similis fuerit. Cornificium, quamvis diversos huius ninis poetam et grammaticum faciat Weichertus Rell. p. 165., Valgium Rufum, M. Fur. Bibaculum grammatica etiam scrise scimus. C. Memmius Gemellus in codicillis certe grammaopera usus est narrante Suetonio de ill. gr. c. 14: forsitan ar in litteris quoque. De C. Ticida idem probare videtur Mese dictum apud eundem Sueton. c. 4.

Sed insigniorem in modum ea, quae de grammaticorum opera poetarum ratione diximus, confirmantur exemplo Valer. Catonis, *mmatici summi, optimi poetae*, uti a Furio Bibaculo appellatus ; ab aliis vero, teste Sueton. c. 11:

Cato grammaticus, Latina Siren,
Qui solus legit et facit poetas.

od quale sit, minus existimo intelligi e prooemio Horatianae rae lib. 1, 10., ubi et defensor, et emendator Lucilii dicitur, m ex operum eius *Dianae* et *Lydiae* cum ipsis nominibus, quae aecorum eorum, quos supra p. 346. et modo p. 362. indicavis, aemulationem produnt, tum iudicio Ticidae hoc:

Lydia doctorum *maxima cura liber;*

ti autem neque ii sunt, *penes quos de talibus carminibus, sc. atoriis iudicium est (Kenner)*, quod dicit Putschius v. d. de Va- Catonis poematis p. 53, neque *omnes, qui in aliqua sive dona, sive re quacunque, in qua ingenii vis cernitur, excellunt*, ie Loersii v. d. verba sunt in Mus. Rhen. 3, p. 238., sed si poetis dicitur, eos notat, quos *novos* dictos supra vidimus, donte Brukhus. ad Tib. 3, 6, 41. Bernhardyo V. Dss. hist. litt. m. p. 95. Atque inter eiusmodi poetas medius recensetur ab idio Trist. 2, 436. Huius igitur viri, Cinnae coniunctissimi, quo studii grammatici tanta cum arte poetica coniunctio, artis ta consummatio fuit, quantam assecutos eos neges, quos supra ninavimus, quaedam extare creduntur. In codicibus enim mino-

rum carminum Virgilii sub eiusdem nomine centum octogi heroi leguntur, quos Virgilii non esse sine dubio recte iu viri docti. Tamen cum sermonem eius aevo minime i ostendant, Josephi Scaligeri, sive potius, uti reperio, Lilii ante illum haec fuit coniectura, esse hunc Valerii Catonis brum, quem *Indignationis* titulo teste Suetonio scripserit. sententiae partem refutans Putschius v. d. in libro laudato p 51. tamen sententiam, quam de auctore versuum ipse profe ligeri imprimis auctoritate tueri mihi videtur; quamquam quidem satis. Versus illos in duo carmina distribuit, prius trium versuum inscribit *Diras*, alterum octoginta versuum *L* putatque illud ipsum carmen versu Ticidae supra apposit mendatum. Verum neque *agros* unquam amisisse Cato dise ditur, sed patrimonio exutus, neque per veteranos Sullano licentia Sullani temporis, quod significare videtur per artes ses, vel Chrysogoni alicuius machinas; Diras vero a Caton ptas nemo tradit, nedum a pupillo sedecim annis minore v. l p. 52: cui aetatulae neque versus isti tam emendati conv neque quod v. 26. libelli commemorantur antea editi, nequ v. 33. vetus dominus ipse puer audit, neque ipse Lydiae Denique si Cato Cicerone octo annis iunior fuit, vid. l. l. p mirum aliquem habeat, cur ab Ovidio post Lucretium, Cat Calvum, alios cum Cinna et Cornificio nominetur, et quod priores illi et Ciceronianis, qui paulo antiquiores, et Luc adeoque Catullianis, qui multo sunt recentiores, laeviores et tiores iudicandi sunt, caeterum simillimi posterioribus, qui Lyd scribuntur. Atque hi neque totus ille liber celeberrimus C esse possunt, (vid. Naekium V. Cel. in Niebuhrii Mus. Rh p. 150.,) neque pars esse videntur: nihil enim valde adm doctumve continent. Sed de hac re fac me errare, quis sive malis, utrumque illud carmen ideo pro Catoniano foetu bit, quia octoginta eius versus possent quodammodo ex illius lissima Lydia relicti esse? Scilicet quivis eorum auctor esse cui illud Lydiae nomen placuit, et qui agros suos militibus dere coactus est. Hoc de Catone minime constare diximus: quod ea agrorum divisio, de qua versus illi loquuntur, facta tur non a Sulla, sed a triumviris, sive potius Antonio et Octa vid. interpp. ad Virg. ecl. 1. Nam versus 82:

O male devoti praetorum *crimine agelli*

quam bene ad Sullam et Marium referatur, intelligis. Quid Marius incusaretur propter rem a Sulla perpetratam? prae

, qui illa scripsit, Marianus fuit, ut qui v. 94. Sullanos *hostes* . Certe verisimilius est anno 713 ista scripta esse, non Sul- tempore. Ac si modo aliud quid in istis carminibus conspi- esset, atque oratio admodum culta castigataque, praeter qui- versum intercalarem Theocritei moris et inventi, disputaremus de eo, utrum maioris operis particula, vel eclogae duae, an per se illa viderentur: persequeremur etiam coniecturam, ta esse a Cornificio, qui si Virgilii obtrectator, teste Donato Virg. §. 68., et ab illo notatus fuit versu ecl. 5, 8.:

Montibus in nostris *solus tibi certat Amyntas*,

Servio, necesse est, vicinus fuerit Virgilii, et hunc iuvenem latus sit. *Gallus* ideo nominatur a Cledonio art. gramm. 898. Putsch., scilicet uti Furius Bibaculus Cremonensis Gallus scholiastis Horatii ad Sat. 2, 7, 36., Acroni p. 339. ed Basil., sq. p. 399. Ac cum ab Hieronymo ad Eusebii n. 1976. a. 712 bello occidisse dicitur, videtur id, levi fortasse praeter an- Abrahami rationem parachronismo, ad bellum Perusinum nere, gestum inprimis ab eiectis et spoliatis partim Cremo- ibus, partim Mantuanis. Appian. bell. civ. 5, 19. sq. Altero modo ista de *crimine praetorum* et de *hoste* in hunc quadra- ; et vix quidquam desideraretur, quam illud, librum *Lydiam* riptum fuisse: quod inveniri posset in verbis Ovidii, si pre- da sint: *leve Cornifici* parque *Catonis opus*. etiamsi vero Catoni cum falso illo convenerit nomine amasiae, ria operis, inprimis, ut puto, aetate, superaverit eundem do- atque artificio, oportet, si in eodem fastigio doctae poeseos ab aequalibus collocatus fuit, in quo Helvius Cinna, Corn. et Virgilius conspicui fuerunt.

Cinnam in Asia studuisse et Aratum imitatum esse videtur epi- mma testari, quod servatum est ab Isidoro Hispal. 6, 12:

Haec tibi Arateis *multum vigilata* lucernis
Carmina, quis ignes movimus aerios,
Levis in aridulo malvae descripta libello
Prusiaca vexi *munera navicula.*

terea scripsit propempticon Pollionis, anno U. c. 714, et in- is Smyrnam. Assiduam in eo opere novennii lucubrationem con- tudini eius cum grammaticorum grege imputaverim. Nam Cras- eius clientem fuisse Suetonius testatur de gr. c. 18., de illud epigramma ferebatur,

Uni Crassitio se credere Smyrna probavit etc.

ius item amico suo Cinnae propempticon scripsit, soluta qui-

dem oratione, vid. Charis. p. 108. De aliis fortasse et
gyrius ad Virg. ecl. 9, 35: *fuit autem liber obscurus*
nonnulli eius aetatis grammatici in eum scripserint,
ex eius enarratione sint gloriam consecuti. Obscurita
men, et quae inde conformatio cognosci videtur, An
Alexandrini alicuius studium disertissime produnt. Q
ille fuerit, quem Cinna aemulatus sit, quaerendum est,
foret de Euphorione cogitare propter obscuritatem, et
men ante a. U. 700, ut putant, editum a Cicerone not
Tamen aliud quid suadere videtur epigramma Catulli
ingens est dissensio. Eius versu ultimo quid esset *tu*
machus, possit videri assecutus ex iis, quae ante dicunt
tus, Rell. p. 182., esse *prolixum, ambagiosum*. Sed
phonium poetam non posse a Romano poeta cum Ci
rari, sine dubio recte primus notavit Osannus V. D. ac
orthogr. p. 24., qui tamen certum quendam aequalem
telligendum esse non persuadet: nam Proculus posterio
videtur, nec de Domitio Marso cogitandum esse putave
kius V. D. in Ephemer. scholast. 1835. n. 37. Osanni
sequitur et nescio quem se olim indicaturum promisit
factum sit, ignoro,) qui Antimachus dictus fuerit; inte
Philetae nomen gessisse affirmat, et v. 9. ita supplet:

Parva mei mihi sunt cordi monumenta Philetae

Nolim tamen sperni scripturam codicum Datiani, Cui
aliorum: *monumenta laboris*; neque enim, quod Weich
inepta, et magni ad quaestionem hanc momenti est.
monumenta valde admonent Callimachei istius: μέγα βι
κακόν, et *mei laboris* ad illud apte referuntur, epigr. 3

σικχαίνω πάντα τὰ δημόσια,

quod utrumque versibus extremis hymni Apollinaris re
mus. Videtur igitur et illa, et Antimachi improbatio
item apud Callimachum extabat, in rem suam convertiss

*) quamquam is liber, in cuius laudibus multus est ipse Sca
ligius praef. p. XVIII., nihilo vetustior fuit Tibulliano et
de quibus vid. Lachm. Prop. mai. ed. praef. p. XIII.
praef. p. VII. Ita enim invenio scriptum in Scaligerani
quae, p. 240: *Nullus est in veterum librorum collatio*
Scaligero expeditior, ac promptior, ut in codice Catul
Propertii manuscripto, illique a domino Cuiacio misso
quem intra duos, aut tres ad summum dies cum suis con
autem exemplar descriptum erat a. D. 1469 *Nemausiqu*
Cuiacio inventum est.

Callimachi quasi verbis amicum laudaret. Quae late tanto
ir erat, cum a Callimacheis illis praeceptis aut illo iam tem-
, aut paulo post deflexerint Domitius Marsus longa Amazonide
irgidus ille Furius Bibaculus Aethiopide, quod utrumque argu-
tum de cyclo petitum erat.

Eodem fere tempore carmen scriptum esse existimo, quod ex-
Ciris inscriptum et cum Virgilianis edi solitum: aeque plane
um, subobscurum et graecissans, atque modo nominatorum
a, quantum ad locutionis et versuum conformationem. Quam-
n iudicari hoc non nisi ex aliquot versibus de Calvi Io et Cin-
Smyrna relictis potest. Cum epithalamio Catulliano tanta est
similitudo, ut a multo seriore poeta ad illius exemplum ef-
m pronunciaverit Silligius Virg. Wagn. t. 4., p. 155, sq.:
squam nec ad illud solum, sed etiam ad Graecum aliquod et
venilibus Virgilii poematis. Vereor, ne si plura Calvi et Cin-
extarent, dicendum foret etiam ex illis. Quae enim Silligius
fert eiusmodi sunt, ut communi istorum poetarum omnium con-
udini tribuenda videantur. Oratio poetica, quae coniuncta
um opera expoliri coepit, mirum esset, si cuivis peculiaris fuis-
In adornatione carminis eiusque partium ut similia effingeren-
partim brevis ille carminum ambitus, partim ingeniorum, quod
ndum est, mediocritas, partim communia illis Graecorum exem-
effecerunt. Nam quod magnum illud putat Silligius, tanta
odia in utroque carmine, epithalamio et Ciri, simili modo per
um Athenaicum et stragulam induci: id ab Alexandrinis, apud
pleraque eiusmodi etiamnum extant, didicerunt. Ac totum
genus Romanorum poetarum cum eo nomine traducatur ab
tio artis poeticae initio, fortasse etiam ad stragulas illas spe-
it versus: *Purpureus late qui splendeat, unus et alter*,

Assuitur pannus —.

itudini denique isti sponte nascenti accedebat mos, quamvis
s aliquanto fortassis a Virgilio potissimum usurpatus, alienos
us honoris causa applicandi. Haec potissimum consuetudo, de
disertum extat Servii testimonium ad Virg. ecl. 10, 46. et
1, 375., non ignorata illa a Silligio, tamen in versibus Ciris
erum Virgilianorum communibus maximae offensioni fuit viro
ntissimo. Causam mox videbimus: nunc illud, cur si Ciris
r illos e Virgilio furatus sit, id tamen serius factum negetur,
extremo Augusti tempore. Messalae enim certe etiam postea
quibus tam artificiose corniculae Aesopianae modo exornatum
n dedicari potuisset. At scilicet Ciris versu secundo *irrita*

fallacis vulgi praemia de magistratibus intelligenda sunt, q
gus tribuere desiit, postquam a Tiberio comitia ad patres
sunt. Non video, cur *praemia* illa nequeant esse militia
nominantur ab Ovidio Am. 1, 15, 4., intelliguntur Fast. 1
vulgo tribuuntur Fast. 2, 14. Et *fallax vulgus* cur no
quod *falsis vocibus utitur* apud Horat. od. 2, 2, 19.
potuisset vir doctissimus de artis poeticae ratione extremis
temporibus persimili ei, quae ante Virgilii et Horatii cel
fuit, quamvis ingenti diversi generis intercapedine disiun
neque tamen vel sic latuisset eum, tumorem et affectatione
rem et duritiem minorem Cirin habituram fuisse, si tu
pta esset. Sed in illam sententiam ideo concessit Silligiu
in Ciri magnus ille Messala Corvinus intelligendus sit, Vir
iunior versus a Ciris auctore mutuatus esse videretur, qui
esse posset, quam C. Cornelius Gallus, orator, miles
paulo Cinna et Catullo iunior; quae admirabilis viri J. I
fuit opinio, comprobata a viro celeberrimo Meinekio ad Eu
p. 54., qui a Silligio p. 145. deposuisse eam dicitur: at
terroganti negabat, si quando illi diffisus fuerit, se ideo om
ligio v. dss. prolata probasse. Hic igitur argumentis utitur
secus et ex ipsis carminibus petitis. Primum est, quod gr
nunquam notaverint versus illos, quos Schraderus Emend
posuit, a Virgilio e Galli carmine desumptos fuisse, quo
in aliorum et in Galli versibus ad eclogae 10, v. 46. feceri
igitur videri grammaticos Cirin ante Virgilium scriptam
p. 152. Respondeo grammaticos tacere videri ea de caus
satis mature Ciris pro foetu Virgiliano habita est, cuius re
extant apud Servium in vita Virgiliana et in codicibus
seculorum IX, X et XI. Sillig. praef. p. 136. Huiusmodi
libro Lygdami, in Catonis, quae feruntur, Diris, multis
commissus in Gallo minus, quam in illis mirabilis est: prors
singulari quodam casu factum esse oportet, ut de tanto po
supersit praeter ea, quae Virgilius sua fecit, et unum istun
culum: *Uno tellures dividit amne duas.*

Secundum est, quod profert Silligius p. 149: *Virgilium Ga
mina tanto studio imitari non potuisse, cum iste ultimo vit
tempore in summam Augusti invidiam inciderit.* Deinde
demonstrat ex historia Donati de Aristaeo Galli loco in G
reposito *abstinuisse* Virgilium ab honore Gallo tribuendo.
hoc potius probare *non abstinuisse* Virgilium, si modo temp
par est, distinguantur. Non licuit Virgilio Gallum celebr

ore modo post Galli mortem voluntariam, qua obiit anno 728. it ei, quod et fecisse eum videmus, ante eum annum. Potuit n postea causae quid habere, cur quae nimis splendide de illo e scripta fuissent, obduceret: cur versus singulos, qui in- iti fortasse excidissent olim, deleret, neque causae quidquam , neque id in ecloga fecit decima. Si qua deinde scriberet annum 728, non opus erat, ut metu Augusti sibi temperaret nitando et exprimendo amico, sed frustra Gallo gratificaturus et: neque enim ingenii inopia, sed in amici spem gratiae id e assueverat. Iam vero anno 729 praeter Bucolica et Geor- magnam Aeneidos etiam partem eum absolvisse necesse est, Macrob. 1, 24., Donat. §. 46. In postremis vero Aeneidos ibris versus, qui e Ciri sumpti videri possint, nulli leguntur. nisi cavillari velis, licuisse debet Virgilio sine imitationis culpa haec usurpare: *summo vertice montis, solis — exigere aevum, mina belli, nimium* geminare, *digna indigna* coniungere, quam- Ciri quoque talia occurrant. Illicitum igitur nihil statuo, si Aeneidos librorum sex partes, ubi similia Ciri deprehenduntur, vis vel illic raro id fiat, scriptas censeo ante 728. Nunc de mentis Silligii, si fas ita dicere, internis, quae versantur circa am sextam. Ibi apertissima et honorificentissima Galli mentio et versus 74 — 77. et dimidius 81. in Ciri extant. Negat Silligius p. 146: *credibile esse, viros doctos non intellexisse s 74 — 77. de Gallo sumi non potuisse, quia non Linus, verba ad Gallum dicta statim praecedant, sed denuo Silenus nat, ut si nonnullorum interpretum sententiam secuti Silenum atum Gallum habere velimus, Gallus etiam ea omnia scri- putandus sit, quae inde a v. 31. Silenus — cantaverit.* e maximus ille ineptiae cumulus foret, Gallum carmen de re- natura cecinisse, in quo ordiendo paene se versari dicit in Ratio fugisse virum doctissimum, illud dicere voluisse videtur, enus pro ipso Gallo habendus sit, inepte v. 70. Gallum de narrare. Atque ita everteretur sententia illa de allegoria, apud Gallicum vel Italum poetam necessaria esset, non apud ium. Deinde Silligius p. 151. mirum esse affirmat, *viros dd. idisse Virgilium, si Galli aliquod poema imitari voluisset, ab arratione non recessurum fuisse, qui si aliter rem instituisset, n rei minus recte factae arguisset.* At ego miror tantum vi- non vidisse, quomodo ille locus tandem intelligendus esset. enim ullo modo a Gallo discessit Virgilius, et quod de con- e utriusque Scyllae narrant interpretes, frustra sunt. Dixit:

Quid loquar, ut, h. e. quam eleganter, quam docte, novo modo Scyllae mutationem narraverit: de qua emphatice producenda vid. Valer. Prob. p. 75. Lindem., ineptiat. Iam eius novitatis indicium si ponere voluisset sat scio, de Ciri non dubitatum usquam esset: at noluit, mirum in sequentibus etiam de mutatione in aves dicend videbat: illic igitur clausulam illam venustam e Ciri usurpa

sua tecta supervolitaverit alis;

atque ex eo versu subolere nonnihil potuit interpretibus, J. H. Vossio, de artificio vere Virgiliano, quo in priore fl flectit a venustiore forma ad veterem, totidem paene verbi etiam commemoratam. Nam etiam illa ad varietatem ecl conciliandam apta erat, quamvis minus aures demulcere enim temere ista inseruntur: *Ah virgo infelix!* — Deniq Silligius p. 150. ait, *nescire se, unde Vossius inaudiverit,* bulas, *qualis illa de Ciri sit, plures a Gallo compositas f* pugnari non uno modo potest. Nam cum quod Servius, et Diomedes Latine versum Euphorionem a Gallo dicunt, id pertineat, nesciamus, aut omnia eius verterit, necesse multa. Singulares istiusmodi fabulas Euphorionem scrips constat: eorum simillima secundum Meinekii v. cl. co p. 32. *Γέρανος* fuerit. Illarum quasdam expressisse Gal optimo coniici posset, sed e Virgiliana maxime ecloga: ce *cinthum*, cfr. v. 81, 82. et Meinek. ad Euphor. p. 89., de Hesiodo docti viri non audiverunt Fontaninum hist. p. 31. et de *Hyla* nihil certi constat, vid. Meinek. p. 177. quid impedit, quominus e maioribus Euphorionis corporibu fabulas tractasse Gallum animum in[illegible]camus, velut Catullu suspicati sumus. E Chiliadum quinto libro de Gryneo carmen suum adornasse nemo dubitat, postquam Meinekius demonstravit. Cur non e Mopsopia desumpserit fabulam d et Philomela, immo ipsam Cirin, quandoquidem vetus illu nomen etiam Megarin comprehendit? quod si esset, aptissi oemium de Cecropio hortulo et peplo Panathenaico a Nimirum tunc, cum ecloga sexta componeretur, non nisi fabulas excerpserat: postea fortasse totum illud carmen, c *Μοψοπία ἢ Ἄτακτα*, aut reddidit Latine, aut redditu Miro enim modo cum illa inscriptione conveniunt versus od. 1, 7, 5. sq.:

Sunt, quibus unum opus est intactae Palladis arces
Carmine perpetuo celebrare, et
Undique decerptam fronti praeponere olivam.

mit ergo Gallus eiusmodi fabulas, qualis Ciris, plures scribere, d negabat Silligius. Sed cum fecisse non constet, illud tamen issimum est, alios, quos supra recensuimus, scripsisse opuscula, e quae cum Ciri comparari mereantur, ut vel hac de causa are non possis carmen, temporis istius morem egregie quod at, argumentis parum idoneis in seriora tempora differri. Reiat de Galli elegis annotemus, quae veteres testes memoratu issima tradiderunt. Quatuor libris distincti fuerunt et uti in vidimus, Graeco amasiae nomine inscripti: *Lycoris*, Serv. ad ecl. 10, 1. Elocutio graecissans, nova et docta: *Euphorionis* *secutus* dicitur Servio; hinc *durior* audit a Quintiliano Inst. 10, 1, 93. Ornatus autem mirificus affuisse videtur: elegoenim in usum fabulas ei conquisivit atque libello, qui extat, avit Parthenius ille Graecus poeta: qua re nihil magis ido est ad illius temporis artificium poeticum pernoscendum. Ab eodem Parthenio Graece didicisse Virgilius traditur Ma- Sat. 5, 17. Vertisse quaedam illius eum idem, Moretum tor codicis Ambrosiani dicit teste Isaaco Vossio, narrante patre de poetis Graecis. Illud breviter proponere licebit, Virgilium em ab aequalium sibi poetarum ratione pependisse: inde illam riti imitationem esse explicandam, *obnoxiam* sane et *servilem*, Wagnerus v. d. *de carm. bucol.* Virg. Heyn. 1, p. 17., qui fere negat e temporis sui consuetudine illam iudicandam inde illam Euphorionis probationem, de qua Quintil. Inst. , 1, 56: inde in Georgicis quoque Nicandri et Parthenii stu teste Macrobio: inde in ipsa Aeneide Apollonii et falsi Pi aemulationem esse derivandam. Longum foret demonstrare am ab aequalium castris egressum et Horatium nunquam illis equum poeticam Romanorum artem in libertatem asseruisse: argumentorum sublimitate, partim Graecorum etiam vetu penitiore intellectu, partim veterum Romanorum diversa n, iustissima tamen aestimatione, quam paulo illis priores nulidentur instituisse. Virgilio et Horatio, Vario quoque, aliisis proximis tenendum est sermonem poeticum ita fuisse ex, ut post eorum aetatem poetarum illud et grammaticorum, antea fuit, contubernium et res, quas illi contubernio potis tribuendas fuisse dicebamus, pariter cessarent. Poetas gram superiores evasisse illa fere fidem faciunt, quae de Virgilii

cum illis contentione narrantur a Donato vit. §. 61. sq., q
de carmine Catal. 7, 3. nihil affirmaverim; quod ille ipse A
drum grammaticum instituisse dicitur Donat. §. 77; quod D
Marsus et Furius Bibaculus, hic Catonem senem, quem olim
vetat, ille in Cicuta, quantum liquet, grammaticos potissimum
fecerunt; denique quod Ovidius decimo fere post Virgili
anno contemptim scripsit Fast. 3, 729:

Nec vos, turba fere censu fraudata, *magistri*
Spernite. —

Verum cum Virgiliani et Horatiani sermonis studiosissimi
posteriores, hoc est, cum eo modo excolere illum perrexeri
illi coeperant, quae res altioris est indaginis, neque huius
facile foret demonstrare aliis quoque in rebus, ornatu et i
natum argumento, illorum duumvirorum exemplum multum
Plures sine dubio Varii in tragoediae ea forma, quam aut
aut excoluit, auctoritatem secuti sunt, quam in satira vel
Horatium: quid enim magni de Iulo Antonio vel Titio
suspiceris? Virgilium fortasse unus Rabirius pressius imit
Quod et supra fecimus, verbo eloquamur, quid abhinc poet
rimi spectaverint. Argumenta fere eadem, exempla eadem
videntur, quae illi Virgilio priores: ita tamen, ut ornatu pl
versi generis acquisito, quem rhetoribus acceptum referebant
gula fere genera amplificarent. A Graecis recentioribus
pendebant; grammaticae vero artis loco rhetorica erat.
enim adiumenti poetae huius temporis ab oratoria arte a
videntur, quamquam tantundem fortasse poetica oratoribus,
matoribus inprimis, profuit. Ipse ille mos publice declamand
eum abstinuerint Asinius Pollio et Labienus, vid. Rud. Thorb
de Pollione p. 99., usus est Q. Haterius supparis aetatis, vi
ron. ad Euseb. chron. n. 2040., originem potest duxisse a
tionibus publicis poetarum et scriptorum aliquanto vetusti
vid. Horat. sat. 1, 4, 23. sq. 73. sq. Ovid. Trist. 4, 1
Quem Tacitus dial. de orat. c. 20. novo dicendi generi,
Cassio Severo, Ovidii fere aequali introductum paulo ante
proprium facit poeticum decorem, quomodo tunc acquisiveri
tores, Arellii Fusci exemplum docet apud Senecam suasor. 3,
Gron. Poeticae singula fere genera eodem tempore colores
torium traxisse demonstrabimus, quo eloquentiam immutata
constat. Unum tamen genus in hunc modum data opera n
fuerat paulo antea, tragoediae a Vario et Pollione, uti n
Ovidio, aliis, non theatris, sed auditoriis scriptae, vid. We

Vario p. 155. Ovid. Trist. 5, 7, 27. Eas si accuratius nosse-, luculentissimo fortassis exemplo aetatis illius litterarum mo-ta teneremus.

Elegiacum genus, quod tam studiose et efficaciter excultum cuiusque historiam plenius cognoscere datur, neque Virgilio, ne Horatio) quidquam debet. Condidisse id existimandus est us, doctus Euphorionis imitator. A quo qui proximus fuit te-Ovidio Trist. 4, 10, 53., Tibullus, grammaticum illum fucum et tum, qui in Graecis fabulis admiscendis est, omnem deposuit: ndi genere utitur proprio, terso et nitido, nec quaesito, cuius tes non quivis iudicio assequitur; disertus est, neque tamen sus: rhetoribus nihil dum debet, sibi omnia. Quem Proper-ta sequitur, ut Philetae et Callimachi aemulationem non semel atur et ostendat: similior hac in parte Gallo, quam Tibullo, troque oratione uberior, ut opinor. Rursus Ovidius Propertio cior, paene indoctior et ubique suus: et illo vero, et Tibullo or, iudice Quintiliano Inst. 4, 1, 93., quod ad sermonem, d mores spectare nemo ambigit tam illic profecto, quam §. 88. 2, 4, 3. Hic multum declamatoribus debet et eorum fomentis los Tibullianos nutrivisse existimandus est. Lege Senecam ov. 10. p. 172. Gr. et confer praeter innumeros alios locum 2, 65 — 70., inprimis illa:

> *Thyrsus enim nobis, gestata est laurea vobis;*
> *Sed tamen ambobus debet inesse color.*

nim leges et *colorem* rhetoricum intelliges. Julius Proculus, post Ovidium scripsisse elegos patet e Trist. 4, 10, 54., is sint, qui illum fratrem Virgilii iuniorem putent, Osann. ad p. 21., probabile mihi est ad Graecorum imitationem pau-versum esse et Propertio similiorem, quam Ovidio fuisse, citur Pont. 4, 16, 32. *molle Callimachi iter tenuisse.* Sed , qui *Phyllidem* edidit, Pont. l. l. v. 20., quod si de Thracia intelligendum sit, vid. Madvig. opusc. acad. p. 19., quale is genus fuerit, vix ex aevi eius more indicari possit, fortasse ille fuit Clodius Tuscus a Seneca Suasor. 2. sub fin. me-s: fortassis igitur aut hic, aut Jul. Montanus, item rhetor, n. controv. 16. sub fin. p. 238. Gr., et insanus recitator, 22. p. 610., tertius eorum erat, qui alternatim quasi quorsum lium suorum ingenia vergerent, in hoc genere monstraverint. iores certe elegographos, Stellam (Stat. silv. 1, 2, 197, 250. Calpurnium Pisonem (Plin. ep. 5, 17. init.) non multum ionis Graecae servasse crediderim, ac prope certus sum.

Huc pertinent etiam Heroides Ovidii et, qui eum imit Sabini. Eae sintne ab illo omnium primo scribi coeptae dicere videtur Art. am. 3, 346., an apud Romanos tantum video. Solent in hoc genere quiddam sibi permittere Rom tae. Sed utcunque hoc est, negaverim scholia codd. Victor virensis: *Ovidius epistolas illas ab esodio poeta Graece co in Latinum novavit*, et: *in quo opere imitatus est ysid astream poetriam* emendanda ita esse, uti doctissimus L putat: *a S. Clodio*, et intelligit fabulas a celebri grammat dio suppeditatas, uti a Parthenio Gallo. Verum iste mos Ovidii tempore adhuc fuerit, opus ipsum nusquam tale gr auxilium testatur: nihil fere paulo doctius continet. Sch fortasse nugae sunt; nam de *Hesiodi* *'Hoίαις*, vel de *Ale* tria, de qua Weichertus de Vario p. 85. sq., vix cogitandu Illud tamen certum est, nullo exemplo tam quae supra p illustrari, quam epistolis illis. Argumentum ipsum et rati procul dubio Alexandrinis debetur. Illi potissimum myt quasi personarum fabulas singulatim persecuti sunt. Th vero adeo *heroinas* scripsit teste Suida. Hinc nonnihil de ptione illa discitur, nimirum haud recte viros perdoctos, carmina ediderunt, ita scribere: *carminum genus*, *cui* heroi *est*, *auctor et inventor* heroidum, heroidas *e Graecis fontib nasse*. Deinde vero formam epistolarem rhetorum scholis d *ἠθοποιιῶν* rationem referre post Bentleium rectissime Le notavit; elocutionem vero ipsam declamatorio prorsus mori riari nemo ignorat.

Ab elegis devenimus ad ea, quae herois scripta sunt. lius Macer si post Virgilium Nicandrum vertit, quod e loci ad Virg. ecl. 5, 1. Quintil. 12, 11, 27. et Ovidii Tr. 43. sq. non satis claret, vetustioris moris exemplum est. enim eius duodecim e Theriacis et Ornithogonia, quos C et Isidorus servarunt, partim sollicitam interpretationem, part lem, quamvis purum sermonem ostendunt. Gui in iis, q dactica vocantur, non nisi Ovidium, simillimum quoque illi dicamine faciei et Halieuticis, si illa restant, adiungimus, de serioribus postea disputaturi. Nihil tamen attinet verbosio in re partim notissima, partim non hoc loco occupanda, O in Metamorphosibus et Fastis descriptione usum Nicandri, Pa Callimachi: in Arte amatoria sua quidem, sed controversiar toricarum simili, plane enim in utramque partem disputat: i ubique e proximo petiisse, etiam protritas et exiles nitescere

desperavisse; in Metamorphosibus paucissimas, quae ex
norum docto penu depromptae videantur, in Fastis inter-
s pro re praesenti et commenticias posuisse, cfr. Sum-
ım Mueller. Proleg. mythol. p. 92.; elocutionem ubique
rspicuam, argutam, uberem adeo saepenumero nimis, ab-
t turgidam nusquam. His in rebus omnibus egregie ei
ıt cum aequalibus poetis plerisque. Videntur enim illi
cendi inprimis affectasse et argumenta, quibus illa elucere
n tam excogitasse et quaesivisse, quam arripuisse. Eius
lo sunt poetae heroici, qui res gestas celebraverunt. In-
operum, quae ad nos pervenerunt, prodere videntur
ae molis ea fuisse et argumenti quasi tralaticii, certe non
e elocutione inde augurari potest, quod auctores rheto-
emporis arti operam dedisse paene de omnibus aut ple-
i, aut confidentius suspicari datur. Eorum poetarum
Homeristarum Latinorum nomine recenset Wernsdorfius
min. tom. 4. p. 578. sq.; quae appellatio excusatio-
ıberet, si cyclicorum carmina Homeri nomine vetustissimo
prehendere velis, cfr. Welcker. de cycl. p. 131, sq. Ve-
ne inter cyclica quidem illa ipsa argumenta omnia repe-
recensebimus, mihi probabile videtur poetas Latinos hac
rte seriorum Graecorum vestigia pressisse, sed aliorum
que illos ante Virgilium et alio modo: neque ornatu,
tione grammatica, si ita loqui fas est, sed rhetorica.
quoque Graeci, quos intelligo, grammatici erant: inprimis
Thrax, qui *Νεςορίδα* scripsit, teste Athenaeo 11, p.
ım Asclepiades Myrleanus Romae videtur enarasse, Athen.
7, b; Menelaus Aegensis, qui Thebaida, teste Suida;
egesianax Troicorum auctor, Athen. 9, p. 393. d. Ho-
Graecorum, quos cyclicos, opinor, appellasset Callima-
ıtores utique iam ante Virgilium extitisse videntur Do-
rsus et Furius Bibaculus, qui Amazonida et Aethiopida
, incertum, quos secuti. Quod si ita est, tanto mirabi-
ost Virgilium ista adhuc tanto conatu tentari potuisse,
n illi ex toto dissimilia fuerint, docere non opus est.
s Virgilio supervixerit, uti ex epigrammate eius in Ti-
Ovidii carmine Pont. 4, 16, 5. fortasse colligi possit, is
e poetarum primus nominandus est, qui etiam rhetore
ı usus est, iudice Spalding. ad Quintil. Inst. 3, 1, 18.
ıticanus, Pont. 4, 16, 27., qui *Phaeacida* scripsit, una
io institutus est, Pont. 4, 12, 21 — 29., ergo rhetorum

disciplina. Opus eius si mera carminis Homerici interpretat set, immodica laude prosecutus esset Naso. Credideri paratum fuisse, uti Ἑρμῆς, vel Ἑρμεία Philetae fuit s Bachii coniecturam ad Philet. p. 32. Cotta Messalinus, v. 41. *Pieridum lumen praesidiumque fori* fuisse dicitur, non contemnendus fortasse fuit, vid. Pont. 3, 5. Indic mina eum recitasse intelligitur; quibus Oresten eum e conieci ad Tr. 4, 4, 55. e Pont. 3, 2. Sed utrum epica an dramatica, profecto anceps est res, neque Apuleio d graphia §. 3. soli de epicis credi auctor sum. Nolui tam hoc loco praetermittere. De Macro, sive Pompeius, sive fuerit, qui ut ab Aemilio Nicandri interprete distinguatur, audit apud Ovidium v. 4., scripsitque Antehomerica et P rica, si modo is titulus ab Heynio satis recte excogitatus e I. ad Aen. 2. p. 387., Wernsdorfii extat disputatio Poet. 4, p. 579. sqq., quae in commune bonum repetita legitur dissertatione de Ovidii epistolis p. 8. ad 13. Num orat noscimus; magistratum aliquem in Asia gessisse videtur Pont. 2, 10, 41. Carum scripsisse de Hercule auctor est Pont. 4, 13, 11, 12; 16, 7, 8; Trist. 3, 5, 42., acute stremum locum investigante Heinsio, cuius versui 29. orato facultatis indicium inest. Pedo Albinovanus propter Th nominandus est Pont. 4, 10, 7.; a Seneca rhetore eius vers aliorum declamationibus comparantur, Suas. 1. p. 11. Larg Antenoridem scripsisse videtur, Pont. 4, 19, 17., secundum dorfii coniecturam Poet. lat. M. 4, p. 582. Valerius Larg in Cornelii Galli perniciem disertus; astipulante Heynio ex ad Aen. 1, tom. 2. p. 231. ed. quart. Pendebit ea res ab i verborum *temerati amici* Ovid. Am. 3, 9, 63., quae perpera taninum hist. lit. Aqu. p. 20. *perfidi, scelerati amici* redd tum est. Nec dubito, quin significetur Largi aures verbis Ga briati laesas fuisse, cfr. Fast. 2, 503.; neque iniquior Lar dius fuisse videtur, neque aetas utriusque valde differebat. dum mirum est, Apuleium de orthograph. §. 18. ex We mente pridem nomen gentile illud ascripsisse. Aeque pr Wernsdorfii est sententia Lupum, qui l. l. v. 17. nominatur Rutilium Lupum rhetorem. Aetatem convenire Ruhnkenius stravit, praef. p. XVII. ed. Lips., professionem illam ipsam tica non abhorrere Wernsdorfius perspexit. His adden duo, quos non nisi coniectura similes reliquis fuisse nobis simus, Camerinus, qui Heracleam et ipse scripsit, vid. v.

ui v. 25. Trinacrius dicitur, incertum, utrum suo, an patriae ne, quam litem compositam nondum cum Osanno v. d. ad i. de orthogr. p. 36. existimo. Verum quis ille fuerit, qui bus 21, 22. innuitur, quaeritur:

Velivolique maris vates, cui credere possis
Carmina caeruleos composuisse deos.

, qui de P. Terentio Varrone affirment, qui libros navales, vel toralibus scripserit, Wernsdorfius Poet. Lat. min. t. 1. p. 3. 388., Wuellnerus de Varrone Atac. p. 31. Hoc aeque falsum , ac quod quidam versus sequentes 23, 24. de eiusdem bello co, quod nullum unquam scripsit, intelligunt. Ipse sibi egregie satur Wernsdorfius, cum tom. 4. p. 580. rectissime ita dis- t: *Macrum Iliacum* (v. 6.) *eum esse non posse, quem grandio- natu sibi iuveni carmina sua praelegisse narret Ovidius* (Trist. 10, 43.), *quemque elegia extrema Ponticorum quia inter aequales perstites poetas non meminerit, tunc iam defunctum esse in-* . Si ergo Aemilius Macer, quo familiariter usus est Naso, lo- non inveniebat in illo carmine, quia anno 737 teste Eusebio obiit, quomodo aut v. 33. Virgilius indicari potest, quem non it, quique biennio ante obiit, quod tamen contendit Wernsd. . 1. p. 3., aut eo, quem prosuimus loco, Varro Atacinus, quem e novit, neque vidit, nisi infans, ut qui anno 717 iam deces- t, acute monstrante Wuellnero de Varr. At. p. 5. sq. et Mad- o opusc. acad. p. 19. —? Quis ergo intelligendus sit in illis bus, quaeris. Nescio profecto; hoc scio, unum poetam Ovidii alem in illo recensu multo iustius desiderari, quam Varronem. e propter argumentum, quod tractavit modo memoratis si- mum, a nobis praeteriri potest Ponticus, quem convictorem m appellat Naso Trist. 4, 10, 47., Thebaidos auctorem Pro- tius facit 1, 7, 1. 17; 10, 10. Is igitur versificator non me- cris fuisse videtur secundum Tristium locum. Eadem vero laus n insit Ponticorum breviori versui, atque ea quidem translatione nciata, qua oratorum praestantia designari solet, cfr. Wesseling. Diodor. 16, 85. p. 147. Ernesti lexic. technol. lat. rhet. 126. sq., vellem profecto, liceret illud distichon de Pontico in- pretari: suspicio enim subnasceretur, eandem eloquentiam poe- m illum affectasse, quam reliquos. Verum probe intelligo, quam dax illa foret coniectura:

Velivolique maris nomen, *cui credere possis* etc.,

amvis difficultatem tolleret et explicaretur commode e vers. 17., . 361. cfr. Jacobs. ad Meleagri carm. l. v. 24. Recensuimus

poetas, quibuscum Ovidius integer adhuc vivere potuit, ne non omnes. Segregandi enim ii erant, quos post eius rei nem quoque, vel potissimum tunc claruisse constat. Idque causa, quod de iis haud paulo certiora scire datur, quam de priorum et posteriorum numero. In poeseos Romanae servandis quasi divinam quandam providentiam gnaviter ipse persuasum habeo. Optima quaeque supersunt: Horatii reipublicae, Virgilius Italiae, Ovidius Urbis: reliquorum perennavit, quantum ad cognoscendas eius artis vicissitudines est. Quod igitur poetarum Tiberianorum duos non praestantes, et tertium dimidiatum librarii nobis tradiderunt, aliquem culentas partes scriptores applicuerunt, aliorum non paucos grammatici excerpserunt, quod omnium illorum, quos modo memoravimus, nulli contigit, unius umbram quasi ipse Acheruntis Herculanenses dico, remisit, id aut nostrae quaestionis aut nostro bono factum esse pigneror, ne de insigni artis tatis conversione errandum esset. Eorum poetarum nomina loco edisseram, et cur aequales eos fuisse statuam. Pedo A vanus et ante Tiberii principatum floruit: sed quia Propempticon Germanici scripsit, vid. Sen. rhet. suasor. 1 quia eum Seneca philosophus familiarem habuit, qui natus est dubae anno U. 756, aetati Tiberianae accensebitur. Cui cum birius adiungatur a Quintiliano Inst. 10, 1, 90., non potes tate impar fuisse: et quod idem a Velleio 2, 36. Virgilio paratur, causam fuisse coniicio aut similem in illo Velleiana berii adulationem, aut familiaritatem utriusque. Julius Mo notus fuisse dicitur a Seneca ep. 122. et amicitia Tiberii, gore. Cornelius Severus secundum Quintilianum Inst. 10, nihil paulo maius scripsisse videtur, quam librum primum be culi, quod carmen si Spaldingium sequaris, morte abruptum Necesse igitur esset illum librum ab Ovidio indicari Pont. 4, 16, 9. et ipsum Nasone multo iuniorem fuisse. Verum enim Sarpii solertissimum ingenium *mortem immaturam* illam ad C nium refert, et Quintilianus fortasse nec hoc dicere voluit, rum opus suum destituisse, sed non eodem colore et artificio elaborasse, fluctuasse paulum, praesertim in orationis genere. huic sententiae illud: *ut est dictum.* Ea ipsa autem scribend similitudo et quod Ovidius novisse Severum olim, sed ant carmina faceret, videtur; nam carmen Pont. 1, 8. ad iu scribitur, vid. v. 65., nec alterum lib. 4, 2. aut ad alium ante illud scriptum puto, sed oblitum prioris Nasonem; hae

efficiunt, ut Tiberii potissimum tempore illum floruisse cen- Locus Senecae suasor. 7., quo cum historicis et poetis antiquioribus componitur, nihil fere de aetate prodit. Gra- familiae Claudiae adeo libertum fuisse Wernsdorfio Poet. Lat. p. 5. credo. De Manilio praeter ipsum nomen nihil opus commemorare. Germanicum, cuius Aratea supersunt, fuerunt, mitianum putarent, inprimis Rutgersius Var. Lect. l. 2, c. 9, Is nihil fere satis grave protulit, praeterquod Germani- quem post Augusti mortem Aratea edidisse e verss. 185. et constat, quo tempore viginti septem annorum fuit, *docti la- primitias* ea appellet. Verum nihil opus est tunc primum fuisse. Gallus quoque Cirin olim iam scriptam Messalae avit, vid. Sillig. praef. p. 142. Ac de Germanico intelligo Pont. 4, 16, 39, 40. Doctissimus Grauertus in Mus. Rhen. t. 1. p. 359. sq. ad Rutgersii sententiam tuendam sufficere it *genitoris* et *parentis* appellationem in Tiberio: *non nisi pa- illum dici potuisse a privigno.* Sed lege Ovid. Met. 15, 9: *Tu facies* natusque *suus*,
Octavianus Caesaris filius adoptivus. Ibid. v. 836:

prolem *sancta de coniuge natam*,

Tiberium, qui non nisi ab adulatore *proles* vocari potuit Au- Art. am. 1, 197:

Induit arma tibi genitor *patriaeque*, tuusque,

Augustus Caio Caesari, nepoti e Julia, sed adoptione filio. unt etiam codd. vetusti Basileensis, Bernensis et Puteaneus, apud me variantes scripturae sunt, qui *Claudii Caesaris Ara-* scribunt.

Horum septem poetarum quinque rhetorica institutione usos non est, cur probemus, cum non mediocris ille tumor, qui in bus Montani, Severi et Albinovani ab utroque Seneca servatis ue corpore Manilii conspicitur, partim illinc natus sit, omnis- illius et prioris temporis liberalis educatio declamationes usur- it. Sed ab illo communi omnibus habitu et tenore quorsum li declinaverint, scitu non est indignum. Novata quaedam vi- ur in carminum argumentis et in ipsa elocutione. Heroica pu- atque patrio argumento si post Ovidii potissimum relegatio- componi coepta esse quis censeat, possint quaedam fortasse pinioni favere videri. Nam Trist. 2, 529. sq. quod legimus:

Bella sonant alii telis instructa cruentis,
Parsque tui generis, pars tua facta canunt,

ctor sim, ut intelligantur Virgilius et Varius; de priore quae

quuntur: inde a v. 523. fidem faciunt, alter Panegyricum i... scripsit et forte opus acer ducere dicitur ab Horatio 10, 44. Cfr. od. 1, 6, 1. Atque aliis, quam illis, cur ... inferiorem faceret v. 73. 531., nihil erat causae. Altero loco

Illud erat magnae fertilitatis opus

quamvis non ignorem, quot modis accipi possit, nihil tamen ab iisdem olim clarissimis poetis cogitare. Certe igitur nihil dit, opinor, quominus ipsum Ovidii infortunium, qui indici... stio Pio apud Senecam Exc. contr. 3, 7. seculum suum non amatoriis artibus, sed etiam sententiis repleverat, contulis... nihil putemus, ut poetae posthac Principis iudicium de ca... faciendis studiosius sequerentur. Hoc ipse Ovidius testatu... 5, 1, 23, 24: *Quod superest, socios ad publica carmina f...*

Et memores iussi nominis esse mei;

ubi vide, quae notamus. Totam igitur hanc poeseos R... tatem post annum 761. et principatu Tiberii dixerim eo... qui quacunque in re potuerint, Caesarum voluntati se ... rint, uti bonos cives profligatissimo reipublicae statu ... Rabirium huius instituti auctorem fuisse putaverim, nisi ... verba Ovidii, *Severum Latio dedisse regale carmen*, obstant, ... bus vid. Weichert. de Vario p. 150. Sed ex illius, Rabirii, mentis elucere quiddam videtur imitationis Ovidianae, praeter ... gilianam, quam ab interpretibus saepissime notatam depreh... in Kreyssigii v. dss. notis (Commentat. de Sallust. fragmm. ... nae 1835 p. 119. sqq.). Ovidianum est col. 2, v. 4. *Coeperat coepit* a Fea restitutum, cfr. Madvigii opusc. Acad. p. VI., ... Trist. 5, 5, 3; 1, 1, 80. ibid. v. 7. *cum summa*, quod leg... putamus, cfr. Pont. 2, 1, 46. Am. 1, 9, 37. Fast. 5, 72. ... dianum colorem referunt antithetica illa col. 2, 5. cfr. Tri... 11, 23. sq. col. 8, v. 1, 2., cfr. ad Tr. 3, 9, 11.; denique ... tas illa col. 5. et 6. et orationum satis frequentium argutia, affuisse videtur. *Magnum os*, quod Ovidius ei tribuit, vi... agnoscere, alius tamen modi, atque illam laudem reliqui, sive ... posteriores eiusdem aetatis epici affectasse videntur. Plures in publicis et patriis argumentis operam posuerunt: quod i... gusti spem gratiae factum dixi. Verum in Cornelii Severi c... minibus heroicis reliquiis a grammaticis servatis et a Wernsd... quantum video, accurate collectis Poet. M. 4, p. 225. sq. i... vetustorum et obsoletorum verborum studium cognoscitur: sin... versus inspice, quorum unum, apud Charis. p. 372:

Luxuriantur opes atque otia longa gravantur,

ob rem non intellexit Wernsdorfius; vid. Serv. ad Aen. 8, *opes antiqui milites dicebant.* Nec Cornelium Severum solum dicendi genere usum puto, sed etiam alios carminum heroico-Romanorum auctores, velut illum, de quo Ovidius Pont. 4, 13: *Quique acies Libycas Romanaque proelia dixit,* quisque is tandem fuerit. Nam quod Ovidius Trist. 5, 3, 55. ait: *Si* veterum *digne veneror cum scripta virorum,*

Proxima non illis esse minora reor,

apertum est certam poetarum sui temporis quasi factionem ari, non unum et alterum, quorum casu ad nos notitia per- Hos igitur epicos si in carminum ipso argumento Augusto atos esse recte suspicati sumus, eidemne istud dicendi genus placuisse putabimus? Ad quem Horatius epistolam libri se- primam dedit, qui tales antiquarios exagitavit, nec ipsi Ti- pepercit, exoletas et reconditas voces interdum aucupanti Suetonio Octav. c. 86. coll. Tib. 70. Quidni potius ipsi huic e Tribuniciae potestatis, cui certum erat spem successionis ere, velificati sint illi poetae? Praesertim cum in didacticis ibus alii et argumento, et tractationis genere Tiberii gratiam e videantur. Nam astronomica, vel astrologica cum in Au- aeque, ac Tiberii spem gratiae scribi potuerint, vid. Sueton. ian. c. 94. Tiber. c. 69., scripta tamen sunt a Germanico e ad Tiberium iam olim, ut puto, a Manilio ad eundem, Jacobo, viro eximio, in progr. Posn. 1828. p. 6, 7., nec ad facile a Pedone Albinovano, qui *sidereus* cur ab Ovid. Pont. 4. diceretur, non recte exposuisse puto Wernsdorfium Poet. p. 34: *propter sublimitatem.* Deinde in Germanici, Manilii, tii versibus aliquando archaismus non mediocris, obscuritas in posteriori utroque artificiose quaesita, in omnibus vero itas quaedam composita et affectata agnoscitur. De Gratio Wernsdorfium Poett. Lat. m. 1, p. 7., de Manilio Jacobum l. 12. sq. De Germanico qui paulo copiosius disseruerit, nemi- novi: fortasse propediem quaedam de eo e copiis Heinsii et deri schedulisque nostris proponendi opportunitas erit. Inte- lorities illa, quae dignitatem habet, neminem latere potest. autem res omnes, quas in poetis post Ovidii relegationem satis ires observavimus, studium Tiberio placendi quin procreave- ubitare vix poterit, qui illius mores cognitos habeat. Ipse tumor Pedonis Albinovani et reliquorum, quem proprium huic fuisse dicebamus, iudicandus ex eo videtur, quod Suetonius Tiberium *affectatione et morositate nimium obscurasse sti-*

lum suum tradit. Et tamen idem ibidem cum ita *eum et Graeca poemata, imitatum Euphorionem Parthenium, quibus poetis admodum delectatus fi plerosque eruditorum certatim ad eum multa de his xime curasse notitiam historiae fabularis, usque ad sum: grammaticos, quod genus hominum praecipue c stionibus eius generis experiri solitum fuisse*; — hii videmur, quales ii poetae esse debuerint, quos e Iam vero cum poetarum eius aetatis nobis notorum qui improbari illi voluisse videatur, in promptu est quos ignoremus, non paucos, qui penitius etiam in insinuare gestierint, eorum sine dubio aut imitatore quos primos in Urbe Euphorionis cantores extitiss mus. Dolendum est, intercidisse, nec licere nob illos facta eum eligere, quem Ovidius falso nomin deatur. Quamquam unum in eo numero fuisse, Cinnam inprimis secutum videri ingeniose, uti semp spexit, Manilium, ut qui *nihil studiosius ambierit, verborum brevitatem in fabularum mentione*, progr.

CAPUT TERTIUM.

'is nomen coniectura perquisitum, fortasse compertum.'

ramus acquiescere in supra disputatis, quibus, nisi fallor, m est, fuisse olim Romanorum poetas, ita comparatos, ut us eos per ludibrium Ovidius videri posset: et esse tales po- Ovidii aetate. Tamen hoc esset talos in fritillo concutere, e vero nolle. Nam quod vir doctissimus nuper eos non tecte , qui tenebrionem nullum in antiquitate ignorare velint, nescio cto, an eius notam iam dudum subierimus, quod omnino rem nus antea, si verum fatendum est, intactam. Neque multo e opus erit, ut opiniones hucusque de Ibidis Ovidiani persona tas splendide refutemus: neque te, lector, taedio enicabimus, duae tantum sint.

Alteram servavit Coelius Rhodiginus Antiquar. Lection. 13, 1. 'erbis: *Illud obiter annotarim, in Caecilii Minutiani Apuleii nentis observatum annis septem in exilio consumptis functum fato Ovidium, qua die Titus quoque Livius decesserit. Stru- item illi a barbaris per multas lacrimas tymbon ante ianuam. r idem Minutianus est Corvinum ab Ovidio appellatum fuisse ex avis foeditate, cui ventrem rostro purgare insitum sit, et ex Callimachi imitatione.* Testimonium hoc eius sine dubio grammatici, quem eodem sub nomine, sed addito *Lucii* prae- ine in Vallicelliana bibliotheca repertum anno 1823 edidit An- s Maius, anno 1828 perdocto commentario auctum repetiit nus, et de meliore nota commendavit doctis viris. Nec de- nt, qui illo strenue uterentur, donec anno 1829 Nicolaus Mad-

vigius, inter insignes criticos notus, libello academico ei elevaret. Ex quo tempore docti et indocti falsum Apuleii brarunt. Recentissimo tempore vero quasi imminuta videt vigii auctoritas; video enim Wagnerum ad Virg. Catalec Kreyssigium de Sallust. fragmm. p. 163. et 181., Welck cyclo p. 7. Apuleii auctoritate uti, inprimis vero Weich libro de L. Vario et Cassio Parm. non leviter de eius ctuare. Nam p. 169. ab eo appellatur *auctor perquam* p. 215. *testis corruptus et propter ipsum tempus, quo vi stabilis*, et p. 141. *scriptor recentissimus et corruptissimus* ut statim sequenti pagina dicatur ille ipse, aut is, quem e rit, Varii et Cinnae poemata adhuc legisse. Neque ignorab chertus Madvigii disputationem, nec quidquam fecit illis ferendis, quod culpari possit. Madvigius enim, quod pace sissimi viri dixerim, paulo in hoc genere exercitatioribus pe non debuit iis, quibus usus est, argumentis, illum libellum demum esse sub initium seculi XVI. Nam de hac ipsa Tortellii locis nihil probari potest, quod putat Madv. p. 1 cul. acad. Neque enim similitudinem ullam utriusque n ipse Osannus, cuius multum hoc intererat, indicavit, nisi p. 65. p. 73. p. 80., quae nullius rei sunt omnia. Ex i quae Madvigius p. 24, 25. disputat, talia facinora aliena no ab Italis eius temporis, multo minus; atque ipse sibi ad cum negat p. 13. potuisse eum, qui ista composuerit, qu indoctum fuisse concedit, p. 24., auctorum locos et versus gere, cum nomina congesserit. At ego id seculo XVI. doct difficile minime fuisse demonstrari putaverim tot ingeniosis interpolationibus, in Tibullo et Propertio quae extant. Tal cum sexcentae apud Ovidium occurrant in codicibus aliquot vetustioribus, de qua re vide quae Tristibus praefati sumu colligitur, ne tum quidem argumento Madvigii nimis fidendu si, quod Weichertus intellexit, scriptum Apuleii librum mul Planudem probatum nondum sit. Si vero eius auctoritate t testis seculi XIV. uti liceret vel in uno loco Ovidiano §. 44. adhibito, oppido benigne Ibidis editori eveniret. D moniis cum aliis, tum poetarum ex Ovidii Pont. 4, 16. n commenticiis plane satisfacit Madvigii disputatio acutissima ad 22. Verum quid ea re probatur? Scholiastes Ibidis plane eiusmodi testimonia habet? nonne vero idem praeclara r Quod vero ordinem et rationem desiderat Madvigius p. 9 quid impediret, quominus conflatum illum putaremus e s

tis tum elegiae Ponticorum extremae, tum ipsius Ibidis? Quod eat, quantum inde depromi possit ad Ibidem explicandum, hactenus intellexit. Quare nostra haec erit provincia, ut tam quid de Apuleio iudicandum sit, tam liquide ostendatur, ut viris doctissimis Madvigio ipsique Osanno assensum extorqueamus et pravae illi opinioni iamiam invalescenti obviam eamus. demonstrabo haec sunt: *E tribus, quibus constat Apuleius thographia, partibus primam, quae res grammaticas continet ilis est, esse pro fundamento: alteram, quae testimonia scri- exhibet, quamque verissime elevavit Madvigius, esse additam er tertiam, quae fabulas permiras suppeditat. Eam fuisse maxime momenti, nec tam levi brachio attingendam a Mad- p. 22.; confictam tamen nihilominus esse, ad explicationem Ibidis Ovidiani, et quidem post annum* 1508. Rerum gram- rum magna est portio, dimidia libelli, paragraphi fere quata. In his quaedam non sunt indocta, nihil autem, quod consilio positum videatur. Nam §. 8. non puto pertinere e ad Caecilii versum apud Nonium s. v. *licitari* emendan- sed tantum argumento est, iam olim emendatum ita fuisse, Bothio editus est, antequam Maius Apuleium emitteret: cuius- a sit emendatio, quaerere mihi nunc non vacat. Nec §. 13. hillis Statii sententiam, vel §. 24. ad vitiosam Lucretii scri- m astruendam spectavisse credo, quae omnia Osannus docte vit. Testimonia poëtarum Latinorum, sive potius indices car- illorum affricta sunt dimidiae paragraphorum grammaticae parti et aliis octo, quibus fabulae exponuntur, partim notae, §. 2. et 18., reliquae ignotae. Nam fabularum, quae reliquis is proponuntur, ab Osanno demonstratum est, unde petitae ptem in §§. 2, 11, 18, 19, 32, 52, 53. Quibus multo in- es sunt illae, in quibus magis minusve interpretes Maius et s haeserunt in §§. 4, 12, 16, 21, 29, 31, 33, 39, 43, 44, 4. Nolo singula exscribere; nemo tamen, qui inspexerit, ne- interesse reipublicae litterariae scire, sintne quae illic legun- ona fide an mala tradita. Res, quae §§. 29, 31, 33. paucis verbis indicantur, unde sumptae, aut quo consilio confictae atendum est ingenue me ignorare. Quae restant cuiusmodi i non deprehendissem, tam in Ibide edendo, quam in biblio- Regia Berolinensi rimanda caecutiissem. Sub finem §. 4. ii haec leguntur: *Ovidius aut. u. a. q. l. a. o. n. a. d. h...* *enim...* Osannus tentat: *Ovidius autem*, sed reliqua quem i locum indicent, adhuc se fugere fatetur. Madvigius tacet.

Illa locos citandi ratio pridem nota est vel ex Aspri comment ad Aen. 6, 179. apud Benedictinos de re diplomatica t. 3, p. 1 Hae vero primulae litterae sunt distichi in Ibid. 327, 28:

Aut ut Amastriacis quondam Lenaeus ab oris
Nudus Achillea destituaris humo.

Ita enim nos legimus. Sed quae Apuleius addit: *Delum* en primum argumento esse contendo, illum legisse: *Nudus Apolli* deinde, ista scripta esse postquam liber typis expressus erat, in manus mihi nuper veniebat hoc titulo: *Jacobi Constantini nensis Collectaneorum hecatostys prima Hadriano Cardinali In Ibin Ovidii Sarritiones annotationum ultra centum etc. pressa Fani ab Hieronymo Soncino pridie festi Divi Petri sexto idus Julias* 1508. Eius enim libri in capite sexto h guntur: *Codrus Urceus herberiensis, qui latinas graecasque multos annos magna cum laude Bononiae docuit, in quodam mone, quo multa poetarum et soluta oratione scribentium perperam scripta aut perperam interpretata declarat, illius Ovi carminis memoriam faciens, quod est tertio decimo metamorph* [632.], *postquam Anii fabulam paucis exposuit, haec verba xit: „Haec Anii fabula quendam locum apud Ovidium in Ibi scurum et a commentantibus corruptum declarat, nisi animus fallit. Qui valet ingenio excogitet". Quibus ego verbis aurem velli existimans arrepto Nasonis opusculo singulum quemque sum perpendere coepi, ac tandem diis bene iuvantibus in hos veni: — Quos statim primo olfactu eas esse cognovi, quos olf Codrus, ac posteriorem sic legendum:*

Nudus Apollinea destituaris humo,

Ut Delus intelligatur. Nam Diodorus in sexto bibliothecae h fabulam tradit. Staphylo ac Chrysotheidi fuisse tradit filias Molpadiam, Rheam, Partheniam; Rheam ab Apolline compr gravidam esse factam, patrem iratum tanquam ab homine co ptam in arca inclusam in mare deiecisse. Quae cum Delum ap lisset filium peperit nomine Anium. Hinc igitur vides iisdem ve sed additis commenticiis testibus lemma Apuleii quartum ado tum esse. Rem invenire etiam quivis poterat in Burmannianis tis. Similis res agitur de §. 44. Ibi enim cum haec extent: *quos et plerique ex nostris sequuntur: ut ab antiquo chao ve que divique novique i. n. t. d. c. a.* tantam non recte Osann *In his fragmentum Latinum heroicum procul dubio latet;* nam giacum certe invenisset in Ibide vv. 83, 84:

Denique ab antiquo divi veteresque novique
In nostrum cuncti tempus adeste chao.

um scriptura: *chao*, pro vulgato: *chori* ignota erat, antequam onstantino Sarritionum pagina prima e „bonis exemplaribus" ceretur, nec etiamnum alia auctoritate nititur. Apuleii §. 39. tur his Constantini verbis Hecatost. cap. 5. et Sarrit. p. 5., xponitur Ib. v. 305.: *in quibus sine controversia Laodamia i filia est intelligenda. — Laodamiam dicit Alexandro filio Epirotarum regis natam, quae ad sacrarium Dianae, ut Iu- in* 28., *vel Cereris, ut Ovidius putat, a Milone Aetolo fuit fecta.* Nec §. 51. alienam esse puto ab his verbis Hecatost. : *sciendum est autem Phryges Iovem apud se natum et edu- cum Arcadibus et Cretensibus contendisse, ut Demetrius Sce- scribit autore Apollonii interprete in tertium Argonautarum* 34.]: *atque id propter quicquid de natali eius ac Rheae puer- Arcades et Cretenses tinnitibus — referebant, Gallos in Phry- praesentasse.* §. 21. certo scio petitam esse e cap. 7. Heca- *Quod autem Busiris Antaei frater fuerit, idem Apollonii entarius probat, qui ex eiusdem Pherecydis testimonio utrum- Neptuno natum ostendit. Licet Busiris Libyam Epaphi filiam Eusebio, Antaeus terram matrem habuerit. Ceterum Gel- — memoriae tradit — ferocissimos, immanes et alienos ab humanitate — Neptuni filios appellatos. — Quin — poe- est consuetudo monstrosi corporis homines terra genitos di- ut Tityum, Antaeum: quem Stephanus Antaeonem quoque ap- um testatur.* Spectant haec ad explicandum Ib. v. 397. satis, ut opinor, mihi credis, nec opus habeo ut demonstrem, 2. et 9. e cap. 6., §. 18. e cap. 3. expressas esse, ipsis ver- isi quod pro *Balerio* Apuleii *Balbus* ubique apud Constan- legitur, caeterum fictitii auctores nulli adhibentur. §. 8. e 97. profluxit, praeterquod pro *Zenobio* paroemiographo *Zeno-*, pro *Suida Sudam* habet Apuleius; praestabat igitur Maii ctura Osannianae; desunt etiam testes commenticii et, quod notes, non commenticius Caecilius. Hactenus iste homo a tantino mutuatus est: nisi fortasse quaedam me fugerunt. um vero, quos supra tanquam incertae originis et fidei Apuleii indicavimus, tres restant satis copiosi §§. 16, 43. 64. Hi compilati sint, non facile dixerim, eodem tamen spectare, quo or illos modo tractatos, ad Ibidis carmina novo modo expli-, compertum habeo. Primus pertinet ad vv. 299 — 302., indicatur nomine *Poligni poetae*, quod miror non vidisse

Madvigium p. 12.; nam Osannus historicum requirebat. Sec non, ut puto, ad astruendam scripturam v. 537., quae seri venta est, sed ad illustrandum Battiadae nomen v. 55., c Callimachi patre iste homo nihil inaudivisset. Tertius ad *vol siphaes generi* v. 87. Atque eiusdem plane farinae etiam is est, quem a Caelio Rhodigino allegatum supra descripsim enim partim profluxit e libro Johannis Joviani Pontani de ficentia, qui cum aliis eiusdem prodiit primum 1498, ca *Tomitanos Scythas Ovidio poetae vita defuncto collata e pecunia propter ingenii nobilitatem tymbon magnifice struxis oppidi portam* etc.: partim confictus est, et quidem absurde, Corvinus unus tantum fuit Ovidii aetate, quantum scimus, di Ovidii relegationem mortuus, de quo vid. Masson. vit. Ovid. Ellendt. proleg. ad Cic. Brut. p. CXXX. sq. Filios habuit quorum neuter Corvini nomen gessit, alterum Valerium Messa de quo Velleius 2, 112., alterum Aurelium Cottam, uti O eum nominat, post fratris autem mortem et a Tacito in Ann quinquies Cottam Messalinum appellatum.

Satis, opinor, convulsa est auctoritas L. Caecilii Minutian leii Coelii Rhodigini, ut puto, filii; nam eorum, qui in eius p ationis suspicionem venire possent, Achilles Statius simplicior genere fuit, cui Antonius Thylesius etiam versibus Cassii Par imposuit, Constantinus autem Fanensis notae integritatis et tatis homo fuit.

Secundo loco Salvagnius Boessius, qui anno 1633 do eleganter hunc librum edidit, opinionem protulit quanquam ingeniosam tamen; G. Julium Hyginum ab Ovidio notatum quia Ponticorum libri 4. epistola 3., quae ad Ibidem scripta tur, in Hyginum non male conveniat, propter pristinae mentionem iniectam; quia Ibidis versibus 418, 419:

Filius et Cereris frustra tibi semper ametur,
Destituatque tuas usque petitus opes;

inopia Hygini indicetur, de qua Suetonii exstet testimonium *gramm.* c. 20.; quia versibus 220:

Qui simul impurae matris prolapsus ab alvo
Cinyphiam foedo corpore pressit humum,

et 499: *Foeta tibi occurrat patrio popularis in arvo,*
Sitque Phalaeceae causa leaena necis

proprie quidem Libya designari videatur, possit tamen etiam Aegyptus, quod exemplis docet; denique fabulosam indolem eo spectare, ut Hyginus, cuius mythologici libri

...ibus triti supersint, suis sibi armis iuguletur. Postremo huic ...mento tantum tribuisse videtur, ut multa omitteret, quibus re... astruere poterat. Succenturiemus igitur paulum docto viro ...cutiamus simul quae ipse attulit, quaeque afferre potuisset. ...bidis notitiam ex aliis Ovidii libris informandam putabat, non ... cur Pontica adiret: meminisset ea scripta esse post undeci... vitae Ovidianae lustrum, h. e. post editum Ibin: quod si de ...quoque carmine statuas, contra Ibin scriptum esse nequit, mo... vel illo disticho v. 27, 28:

Vix equidem credo, sed et insultare iacenti
Te mihi, nec verbis *parcere fama refert,*

...um confer Ib. v. 96: *Qui se scit* factis *has meruisse preces;* ...mpore aliter si statuas, idoneis argumentis indigebis. Ibidis ...nam abunde perspicere poterat Salvagnius e Trist. lib. 1, 6, ... — 16., quorum versuum primo pristina amicitia indicatur, ... carm. 11.; lib. 4, carm. 9.; lib. 5, carm. 8. Sed aut in illis ...isse videtur, quae Hygino accomodari posse desperaret, aut in ...t. lib. 1, carm. 7; 3, 14; 4, 7; 5, 14. tot ac tanta, quae intel...t, non posse non ad Hyginum spectare. De inopia Ibidis non ... 418, 419., sed multo rectius 577, 578. adhibuisset:

Propter opes nimias ut perdidit hospes alumnum,
Perdat ob exiguas *te tuus hospes opes.*

...ersus 281, 282:

Nec tibi subsidio sit praesens numen, ut illi
Cui nihil Hercaei profuit ara Iovis

...asset de Hygino Palatinae bibliothecae in ipso Palatio prae... Istaec largiri Salvagnio poteramus. Tertium eius argumen... primum synecdoches figura nititur praesertim in *Cinyphia humo* ...ima, cuiusque exemplum neque Salvagnius idicavit, neque ... Servium ad Aen. 1, 235; 272; 292; 380; 381; 8, 165. ...2, 116. vel alibi invenio. Deinde Hyginum Aegypto oriundum ...e narratur sane apud Suetonium his verbis: *C. Julius Hyginus ...sti libertus, natione Hispanus, (etsi nonnulli Alexandrinum ...nt, et a Caesare puerum Romam advectum Alexandria capta,) ...ose et audiit, et imitatus est Cornelium Alexandrum, gramma...m Graecum.* Verum cum falsam eam famam fuisse et ortam *Alexandrei* appellatione, quemadmodum *Aristarcheos, Callima...s, Crateteos,* legimus commemoratos, Suetonius indicet, quem ...dem in talibus minime levem novi: quomodo quae Suetonius ignorabat, Ovidium latere poterant, quocum ille familiarissi... vixit, teste eodem Suetonio? aut quo consilio famam non

veram noster poeta hoc in libro secutus fuisset? numquid c meliosum erat Alexandriae natum esse? — Ultimum Salvagn gumentum considerandum venit. Qui obiter Hyginum et l noverit, valde illud probabit. Si propius introspicias et simil nem, et dissimilitudinem inter utrumque librum deprendas m idoneam. In Ibide et apud Hyginum in certos locos descripti bes infelicium casuum genera, vid. Hygin. fab. 238 — 248. 255. Ib. v. 258 — 70. 347 — 62. 413 — 24. 428 — 32. 4 74. 491 — 98. 501 — 6. 535 — 40. 587 — 92. Verum hau quam ex Hygino satis illustrari potest Ovidius. Utramque r excerptorum Hygini industriae acceptam referas, erit hoc divi non probare. Sin, quod res est, cum Staverenio in praefat Ouwensio Noct. Hag. p. 79. et Valckenario de Callim. eleg. p tibi persuaseris vix unum verbum veteris illius Hygini re omnia a barbatulo aliquo illud nomen sibi arrogante (vid. praef. ad mythographos Vaticanos) esse conflata, quid tandem de Salvagnii coniectura? praeter nudum nomen et paupertati dicium nihil inde ferimus, vel, quoniam de persona non leviter bitandum diximus, quod docemur hoc est: pauperem aliquem g maticum veterem impugnatum fuisse a Nasone; cuius generi ante Ovidii tempora Orbilius, Valerius Cato, alii, et post illos rimi fuerunt, cfr. Fast. 3, 829.

Hactenus de Salvagnii sententia: nostram in medium pro mus. Tristium libri 5. carmen 8. aut eodem ipso tempore, Ibis, aut paulo ante scriptum puto. Nam eius libri carmen scriptum est anno U. c. 765, cuius anni hieme tertium, quod mis versibus dicitur, spectante Ovidio Ister congelatus est. mensem Martium anni 766, quo undecimum vitae lustrum egr est poeta, Ibidem scripsisse convenit. At eiusdem anni ver ptum est carmen Trist. 4, 7. testante exordio: non multo a ut opinor serius eiusdem libri carmen 9., cuius finis diserte de strat, Ibidem inchoatum nondum fuisse, v. 27:

Iam feror in pugnas et nondum cornua sumpsi;

Exspectabat Ovidius nuntium Roma, numquid ab iniuriis, qui versarium parare inaudiverat, desisteret. Prorsus ita statuo, sine gravi offensione Ibidem scribere potuisse nostrum, post illo carmine 4, 9. spem veniae dederat. Verum iam Tr. 3, quod carmen anno, summumve biennio, postquam Tomos scripsit, et de nova Ibidis iniuria suspicatur, et veterem co merat his verbis v. 5. sqq.:

Quis gradus ulterior, quo se tua porrigat ira
Restat, quidve meis cernis abesse malis?
Barbara me tellus etc.

ime haec indicant ante exilium suum iam inimicum Ibidem
ım esse nostrum; quin versu eius carminis secundo:

Meque reum dempto fine cruentus agas,

stratur Ibidem in causa fuisse, ut relegaretur. Bis igitur ab
homine iniuria petitus est, et eadem in causa, cfr. Ib.
14: *Vulneraque immitis requiem quaerentia vexat,*
Iactat et in toto crimina nostra foro.

id sit, nemo animo informaverit, quin famosissimam de
)vidiani causa quaestionem redintegraverit. Attigit illam nu-
egans vitae Ovidianae enarrator Ernestus ab Leutsch, qui
hallucinationes strictim recensuit, divinationem suam addidit.
enimvero, quod pace doctissimi viri dixerim, non satis asse-
ius mentem, et quae mea est simplicitas, sententiae ante
ıta prope annos propositae inhaereo, quam ignorasse ipse
. Certe Hildebrandi Withofii nomen non video ab eo rela-
Is igitur professor olim Duisburgensis in diariis eius urbis
urgische Intelligenzzettel 1751, plagulis 4 — 8., 19. et 20.)
ulo sermone lepidum hercle in modum eorum, quae mox
ır, summam occupavit, omissa tamen temporum subductione,
ius utique erat. Relegatus est Publius duas propter causas,
et *errorem*, Tr. 2, 208. *Carmen* erant libri artis ama-
editi anno 792, sed qui, ut puto, quam perniciosi fuerint,
ı apparuit decimo anno post, cum ordo equester nullis prae-
ermoveri potuisset, quominus ex illorum potissimum librorum
ptis viveret, graviter ingemiscente illo, penes quem *regimen*
erat, cfr. Dio Cass. lib. 56. init. Hoc ita fuisse nemo mi-
, qui meminerit, quot homines nostras ille poeta occiderit,
n minus statim edito libro resipuit, atque Ovidius. *Error*
le, de quo nunquam aperte loquitur noster, aliorum errores
ıinavit. Ad ipsum Augustum illum quodammodo pertinuisse
ur loco Tr. 2, 134. multisque aliis: illo autem redargui mihi
vir doctissimus Gottingensis, qui negat sine iudicio animad-
ı esse in Ovidium. Withofius igitur longe disertissimum de
indicium in versibus quibusdam Ponticorum invenit ab Ou-
, qui reliquos locos Noct. Hag. 2, 6. enarrat, praetermissos.
ıutem hi Pont. 4, 6, 9:

Certus eras pro me, Fabiae lux maxima gentis,
Numen ad Augustum supplice voce loqui.

Occidis ante preces: causamque ego, Maxime, mortis,
Nec fueram tanti, me reor esse tuae.

Causa mortis in Fabio Maximo et nobis tradita est a Tacito An. 1, 5., Plutarcho περὶ ἀδολεσχίας p. 508., et Ovidio ignota esse minime potuit, cuius uxor de Fabiana domo fuit, vid. Pont. 1, 2, 138. Iam vero, quantum humana ratio valet, intelligi nequit, quomodo Fabius Maximus, qui Agrippae Postumo bene cupiebat, illumque in gratiam Augusti reducturus erat, sed incautius agens periit, Ovidii causa perierit, nisi illi quoque eadem opera consultum voluisset; vel quomodo preces, quas facturus Maximus fuisse dicitur, a reconciliatione Postumi suspensae fuerint, nisi utriusque Postumi et Nasonis, et relegatio, et offensa qualiscunque aliquo modo coniuncta fuisset. Haec meo iudicio ita disseruit Withofius, ut luculentius fieri non potuisset. Illud omisit, a garrulitate excusari Fabium, si cum uxore de affinis sui, quem illa parvi facere non debuit, vid. Pont. 1, 2, 140. 3, 1, 78. Fast. 6, 802. sq., restitutione consilium communicavit. Quantum enim illius imaginem ex Ovidio informare datur, inconsiderate quidquam agere non est solitus. Vide inprimis cunctationis urbanam exprobrationem Pont. 1, 9, 56.

Restat adhuc, ut tempora supputentur, quod non ideo Withofius nobis reliqui fecit, quia per se certissima omnia. Quin annum, quo Postumus gratia exciderit, nemo historicus clare indicavit. Eliciendus est ex omnium inter se compositis testimoniis. Suetonius, fide, ut opinor, non indignus, Agrippae agnoscit primum abdicationem et exilium Surrentinum, deinde vero Planasianum Senatus consulto confirmatum, et utrumque aliquo temporis intervallo videtur distinguere. Neque aliter Dio Cassius lib. 55, 32: *Τὸν δὲ δὴ Γερμανικόν, ἀλλ' οὐ τὸν Ἀγρίππαν, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξέπεμψεν, ὅτι δουλοπρεπής τε ἐκεῖνος ἦν, καὶ ταπλεῖςα ἡλιεύετο, ὅθεν καὶ Ποσειδῶνα ἑαυτὸν ἐπωνόμαζεν, τῇ τε ὀργῇ προπετεῖ ἐχρῆτο, καὶ τὴν Ἰουλίαν ὡς μητρυιὰν διέβαλλεν, αὐτῷ δὲ τῷ Αὐγούςῳ πολλάκις ὑπὲρ τῶν πατρῴων ἐπεκάλει· καὶ (οὐ γὰρ ἐσωφρονίζετο) ἀπεκηρύχθη καὶ ἥ τε οὐσία αὐτοῦ τῷ ςρατιωτικῷ ταμείῳ ἐδόθη, καὶ αὐτὸς ἐς Πλανασίαν ἐνεβλήθη.* Hic quamvis eodem anno U. c. 760 utrumque illud factum narret, tamen aut abdicationem anno 759 factam repetiisse, quod Dodwell. Annal. Vellei. §. 4. placet, aut exilium Planasianum anno 761 decretum occupasse videtur. Pendet ea res ab anno, quem expeditioni Pannonicae attribuas, cui destinatum Agrippam fuisse Dio tradit, de quo fidem ideo meretur, quia graviori aliqua causa ntiq

um necesse est, ut Germanicus in quaestura (Dio 55, 31.) ab e dimitteretur. Illud pro certo posuerim, Planasiam Agrippam gatum anno 759 non esse. Quod enim bona eius publicata et erarium militare redacta Dio tradit, ad secundam illam relenem ipse referre videtur, et Suetonius quod de Scto tradidit, hanc rem inprimis spectare dixerim; nec potuisset de retento imonio queri Agrippa, nisi antea abdicatus fuisset, et patria sti potestate emigrasset. Istud vero ipsum aerarium anno 759 um fundavit Augustus, neque Dio l. 55, 25. sq. tacere poet, si summis eius anni augustiis ita subventum fuisset. Si falso statuo ad publicanda bona Scto opus fuisse, questus est Agrippa non tam de retento patrimonio praeter morem, de eo, quod quamvis deposita anno 758 praetexta sui iuris esset, utpote adoptatus anno 757, ita, ut bona eius publicata mus cum Surrentum seponeretur; cui opinioni favet Suetonius, illuc relegatum dicit *ob ingenium sordidum* c. 65., h. e. qui is paternis noluerit carere, non intelligente Graevio: tum ne quidem ipsum ante annum ad minimum 760 factum oportet pter causam indicatam. Verum videamus de loco Velleii 2, ., ubi inter initia belli Pannonici ita refertur: *Hoc fere tem- Agrippa, qui eodem die, quo Tiberius, adoptatus ab avo suo rali erat, et iam ante biennium, qualis esset, apparere coepe- mira pravitate animi et ingenii in praecipitia conversus patris eiusdem avi sui animum alienavit sibi.* Hic dubium est pri-, ad quem annum ista pertineant, si accurato temporis ordine a sint; nondum enim constat inter interpretes Velleii, coepe- bellum Pannonicum 759, an 760; deinde, num isto ordini se iose astrinxerit scriptor: vidimus enim duplicem Agrippae offen- m narrandam ei fuisse, quod si isto in loco fecit, oratione unxit quae tempore distarent, et quidem biennii spatio, nisi r, distarent. Loquitur igitur in antecessum de exilio posteriori ippae, ne continua virtutum Tiberii narratio, quae sequitur, rpellanda sit, atque obiter meminit relegationis Surrentinae, biennio ante, h. e. in belli Pannonici apparatu, h. e. 759 ac- it. Ita egregie Suetonium et Dionem compensaret Velleius, vel tamen praeter biennii mentionem ipso accuratiores; atque lu- remur plenissimam rerum et temporum descriptionem, certa de- e fide doceremur Ovidium eodem anno 761 Tomos relegatum e, quo Agrippam Planasiam. Verum enim vero admonemur Velleio verba pluris esse, quam res gestas: si ista, *patris at- eiusdem avi sui animum alienavit sibi* de relegatione secunda

accipienda sint, inconsiderate homo aulicus locutus est. N
abdicationem biennio priorem *pater* Agrippae non erat A
sed tantum *avus*, neque erat, cur diceretur, quod non es
frigidissimo acumine. Nostra igitur caedamus, oportet, v
nihil quaeramus in Velleio, nisi quod verborum propriet
perpensa patiatur. Suppressit igitur severioris in Agrippa
adversionis memoriam ita fere, uti Germanici res gestas
sit, aegro ferente Dodwello, nec nisi de abdicatione ac pr
lio loquitur. Hoc si ita est, desperandum est de posteri
nasiani exilii anno stricte definiendo, quamvis veri speci
iecturis nostris non defuturam speremus. Primum enim s
Velleium Agrippa abdicatus esse non potest anno 759. A
enim eius cum Tiberio pertinet ad annum 757, vid. Dione
55, 13. et interpp. Parum igitur apte Velleius eius rei me
et statim *ante biennium* evenisse diceret, quod *eodem an*
brevi post factum dici oportebat. Sed ne probabile qui
ipso adoptionis tempore offendisse iuvenem Augustum; an
cum virilem togam sumeret, non gratiosissimum fuisse Dio
l. 55, 22. tradit, quem certos auctores, et eosdem fortass
Velleium, secutum, sed copiosius exscripsisse apparet. Omi
tur abdicationem anno 760 assignavit Velleius: cui rei
convenit ordo rerum ab eo narratarum, intelligente iam O
Noct. Hag. 213., nec discrepant, uti supra diximus, Suet
Dio. Planasiam Agrippam aliquanto serius transportatum
nius dicit: scilicet expectaverat Augustus, numquid resi
Factum id esse anno 761 paene necesse est. Suetonius
15. honores in Tiberium collatos dicit partim post eius ad
nem, partim post Agrippae abdicationem: posteriores c. 17.
sere videtur, decretos non multo post devictam Pannonia
761, et vero post abdicatum Agrippam: ex Augusti dicto e
paret *certum fuisse, cui spes successionis incumberet.* Sev
Agrippam animadversum est instigante Livia, teste Tacit
1, 5. Iam vero probabile nequaquam est Augustum alteru
filium crudeliter repudiasse eo tempore, quo de alterius v
et ingenio male speraret. Tiberium enim statim initio bel
nonici suspectum habuit, eique Germanicum submisit, Dio 5
nec semel illum revocavit, Suet. Tib. 16. Quin si quod
84. narrat quasi fine anni 761 factum, Augustum Arimin
processisse, quo citius rerum in Pannonia gestarum certior
non post victoriam illic reportatam, sed ante illam accidit,
fuit quidem Livia in Agrippae perniciem Augustum, uti o

...m et praesentem permulcere. Post victoriam Pannonicam vero ...rio reconciliatus Augustus litteras illas fortasse dedit, quas ser... Sueton. Tib. 21., atque hoc temporis momentum captasse ...am oportet. Denique quod Dio narrat 55, 34: Τότε δὲ δὴ ...ὑνςος τῇ μὲν γερουσίᾳ καὶ ἄνευ ἑαυτοῦ τὰ πολλὰ δικάζειν ...ρέπεν, ἐς δὲ τὸν δῆμον οὐκέτι παρῄει etc., vide, quam ...ia sint illis a Suetonio relatis Aug. c. 65: *de filia absens ac ...ab per quaestorem recitato notum senatui fecit, abstinuitque con...tu hominum diu prae pudore*; ut in promptu sit coniicere ...a Augustum coepisse tunc abstinere, cum Agrippa Scto con...andus esset. Quod si narrante Dione ante comitia anni 761 ...it, quae medio anno haberi solebant, Dodwell Annal. Vellei. ...7., sequitur ante id tempus de Agrippa actum fuisse. Haec ...unt, ut Agrippam Planasiam sepositum putem paulo post ae...am anni U. c. 761, h. e. paulo antequam Ovidius Tomos re...retur, quod factum est vergente eo anno, demonstrantibus iis ...ibus, quibus Massonus vit. Ov. p. 80. seqq. anno sequenti id ...um vindicare annititur, quem rectissime refellit Leutschius vit. ... p. 50. Igitur quod uterque, et Agrippa, et Ovidius eodem ... tempore eadem poena affecti videntur, quod uterque, quae de ...o Taciti verba sunt, *nullius flagitii compertus* fuit, quod alte... restitutio ab alterius reconciliatione pependit, quod eodem ...do utrumque spes frustrata est, coniecturae locum facit, aliquid ...itudinis inter utrumque intercessisse eiusmodi, ut delatores, ...us in Agrippa perdendo usi fuerint Tiberius et Livia oportet, ...m Ovidium arrodere potuerint. Delatores enim in hac re ope... navasse non dubito. Id genus hominum cum iam olim in ... accusatione anno U. c. 728 sategerit, de qua vide copiose ...entem Fontaninum hist. lit. Aquil. p. 18. sq., ad annum 761 ...e ingentem in numerum proseminatum fuisse oportet, favente iam tum Tiberio, uti ex historia illa Plutarchi de discr. adul. ...in. t. 6, p. 221. et e legibus maiestatis anno proximo secutis ...do apparet. Ovidium vero qui detulit propter Agrippae cri..., is fortasse ab initio nihil, nisi Tiberio et Liviae gratificatus ... nisi putes illum iam tum Ovidii bonorum, vel uxoris appeten... fuisse. Illorum autem, qui Agrippam e medio sublatum cupie...t, si criminis speciem proferre poterant, intererat ita illud au...e, ut non illi soli perniciosum esset: quis enim scire possit, ...t praeter Agrippam, Augusti cognatum, et Ovidium, clarissimum ...tam, ignobiliores sine iudicio condemnati fuerint; sin quod ...ppae obiiciebatur, leve erat et fortasse nugatorium, Ovidius,

qui illud nosset, longissime aut eodem, aut alio praetexta vendus, et minis perterrendus fuit, ne arcana domus A proderet. Eiusmodi vero minas Augusti edicto ascriptas quo Ovidius relegabatur, nec apud imbecilli animi nostrum eventu caruisse, vidit et demonstravit Ouwensius N. Hag. sq., modo si illas *minas* Tr. 2, 135. et *aspera verba* Pont 56. a Livia et Tiberio dictata fuisse intellexisset, et Ovidiu fortasse dissimulasse, nisi turpem Augusti aut crudelitaten credulitatem. Quidquid sit, primum illum Ovidii delatorem sum non fuisse ab Ibide, qui postea denuo ipsum agress loci, quos supra p. 391. exscripsimus, demonstrant, admodum vero et occulte illum ab initio rem suam egisse colligitur Tr. 1, 6, 13. sq.:

Sic mea nescio quis rebus male fidus acerbis
In bona venturus, si paterere, fuit;

qui versus si in Ibidem scripti sunt, ut puto, argumento sunt dium ignorasse adhuc se ab eodem aut delatore, aut instigat perniciem adductum fuisse. Quomodo iste homo bona Ov volare tunc tentaverit, fateor, me latet; postquam vero eam ram lusit, nec, uti carmen Tr. 3, 11.* docet, partes a se in gando poeta actas prorsus occultare potuit, rationem, nisi eam iniit, ut accusationem legitimam lege maiestatis assiduo retur. Hoc probant Tr. 3, 11, 2. 20.:

Meque reum dempto fine cruentus agas;
Solvat et in mores ora diserta meos;

5, 8, 3.: *Quae tibi res animos in me facit improbe?*
Ib. 14.: *Iactat et in toto nomina nostra foro;*
234.: *Latrat et in toto verba canina foro.*

Fecisse id autem potest aut iracundia tantum et ulciscendae sae primae causa, quam passus fuit, aut lucri cupiditate, sive petuis minis suis ab Ovidii uxore et amicis silentii mercede torquere studuit, sive, quod hodie ignoramus, leges Iuliae statis paulo post Ovidii relegationem introductae praeter illa cusando novata, quae legimus Digg. 48, 4, 7., etiam acc praemium et partem bonorum damnati addixerint; probare h detur versus Tristium 4, 4, 46:

Nec mihi detractas possidet alter opes;

Tacit. Ann. 1, 74. 2, 32. Utut est, illas leges, quas Tibe primis instinctu latas paene certum est, animum addidisse Ibid taverim aliquid in Ovidium minandi, parandi, et, si opus esset dendi. Nimirum lex Iulia posterior, quae perduellionem a

crimine distinxit, illam saltem aquae et ignis interdictione cavit. Ovidius, qui sine iudicio relegatus fuit, dubium non quin perduellionis reus fieri denuo et lege Iulia bonis privari sset. Ipse Trist. 5, 10, 51.:

Quid loquor ah demens? ipsam quoque perdere vitam
Caesaris offenso numine dignus eram.

s non eum ignorasse, quid *patri* illi *patriae*, vel eius vicario rio, vel denique iis, quibus hic faveret, lege Cornelia in se liet. Ibin vero inprimis Tiberii favore confisum fuisse, et for- publici accusatoris, vel delatoris officio in istius gratiam fungi nevisse, quandoquidem causidicum hominemque forensem eum er loci paulo ante adhibiti demonstrant, est unde colligam. In e v. 51. quae legis: *in hoc neque dicam* facta *libello*, 206: *Quaeque dies* Ibin, publica damna, *tulit*, r intelligi nequeunt. Sed praecipue in carmine Trist. 3, 11. quam dixit v. 39:

Saevior es tristi Busiride, saevior illo,
Qui falsum lento terruit igne bovem,

gram istam historiam quatuordecim versibus persequitur, tum i ab otiosa digressione sese revocat ita:

Quid mihi cum Siculis inter Scythasque Getasque?
Ad te, quisquis is es, nostra querela redit.

pta esset digressio, frigida illa revocatio, et a suo ipse more sivisset Ovidius, nisi certum ad finem ista omnia spectarent. m alias ubi fabulas tales enarrat, 3, 9; 4, 4., non sine causa fit, vide quae ad 4, 4, 50. notamus. Probabile igitur dixerim li Perilli exemplum ob oculos posuisse poetam, Tiberium intelse in Phalaride, nec pannum assuisse carmini, sed hoc voluisse t. Ac si locos omnes evolvas, quibus Tiberii mentionem fecit ius, invenies aut frigide, et quia necesse esset, illum laudatum, etiam addi, quae cum videantur honorifice dicta, libertatem nt, qualis vel formidolosis, sed ingeniosis hominibus nonnunm obrepere solet. Quod olim in Metamorphosibus de Augusto rat 15, 836: *prolem sancta de coniuge natam*

Ferre simul nomenque suum, curasque iubebit,
Nec nisi cum senior Pylios aequaverit annos,
Aetherias sedes cognataque sidera tanget,

modo recte intelligatur, quod antehac non factum est, specie tatis in Augustum metum imperii Tiberiani exprimit. Idem retur Tr. 2, 166.; cum vero Pont. 2, 8 quasi ex mente Tiberii itur hunc in modum:

Et tua, si fas est, a Caesare proxime Caesar,
Numina sint precibus non inimica meis. —
Sic pater in Pylios, Cumaeos mater in annos
Vivant, et possis filius esse diu;

quid, quaeso, aliud est quam ludibrium? Cum triumphum singulari carmine, quod intercidit, celebraret, credibile non ventius extulisse Tiberium, atque in iis carminibus, quibus minit, quorum altero Pont. 2, 1. multo impensius Germani neratur, et quod dicit v. 45 — 48.:

Maxima pars horum vitam veniamque tulerunt,
In quibus et belli summa caputque Bato.
Cur ego posse negem minui mihi numinis iram,
Cum videam mites hostibus esse deos,

interpretationem de infenso sibi maxime Tiberii animo admi terius vero Pont. 2, 2, verss. 81. 82.:

Ipse super currum placido *spectabilis* ore
Tempora Phoebea virgine nexa tulit,

vultus illius *adducti* (Suet. Tib. c. 68.) admonent. Post mortem in Fastorum, quos Germanico inscripsit, libro pri quoties Tiberii, sed non insigniter meminit: quam parum de illo speraverit, abunde indicavit carmine Pont. 4, 5., i hoc disticho:

Quae prosit pietas utinam mihi! sitque malorum
Iam modus et sacrae mitior ira domus!

Satisne diserte poenam suam ex ira Liviae et Tiberii derivat berii igitur assecla Ibis fuit, Tiberium etiam ille metuebat, amico inimico facto carmen Pont. 4, 3. inscribitur.

Sed si Ibis homo forensis, fortassis rhetor, fuit, gram certe non fuit: utrorumque enim tum temporis quam maxi cretae erant professiones. Quae cum ita sint, non habemus, de argutia nimia et anxia eruditionis affectatione in carmin diano dicamus. Non fortuitam eam carminis indolem, sed opera ad adversarium simul imitandum et ludificandum el tam, bene Salvagnius perspexerat atque ipse poeta indic verbis v. 57. sq.:

Utque ille historiis involvam carmina caecis,
Non soleam quamvis hoc genus ipse sequi.
Illius ambages imitatus in Ibide dicar
Oblitus moris iudiciique mei.

Haec in grammaticum bene conveniebant, in rhetorem mult nus. Verum cum supra demonstraverimus ea aetate, qua O

t, oratoribus nonnihil rei cum poetis fuisse, quid impedit, quo-
us poetam a nostro devoveri credamus? Poetam certe a poeta
nine impugnari per se absurdi nihil habet. Et quoniam Sue-
i testimonio comprobavimus quosdam poetas sub extremo Au-
i principatu Tiberii auctoritate ad obscuritatem et tumorem
dam carminum perductos videri, Ibin vero Tiberio addictiorem
mus, suspicio in promptu est vilem istum causidicum non tan-
crimina, sed etiam carmina in Tiberii gratiam finxisse. Quam
e et ingeniose ab Ovidio in suo carmine perstrictus fuerit, ad-
dum benigne nobiscum actum sit, si ipsi aut iudicare, aut con-
ura assequi possimus. Nondum tamen desperandum est. Illud
num nego, ipsum Ovidium nomen et personam adversarii aut
ales suos, aut nos, posteritatem, cuius nunquam immemor fuit,
ta voluisse. Dicit enim in Ibide:

nam nomen adhuc utcunque *latebit,*

q. *non nimis absconditum indagari poterit,* et Trist. 4, 9, 25.:

Neu tua te sontem tantummodo secula norint,
Perpetuae crimen posteritatis eris.

ue solum istum circumforaneum, *publica damna*, h. e. dela-
m et poetam tumidum obscurumque notavit, sed etiam fortassis
am philosophicam, quam prae se tulit, Trist. 3, 11, 20:

Solvat et in mores ora diserta meos,

illis distichis Ibidis v. 228 — 231.:

Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino;
Hic primus pueri venit in ora cibus.
Perbibit inde suae rabiem nutricis alumnus,
Latrat et in toto verba canina foro.

quidem veteres interpretes convenire cum Stoica disciplina
t. Vid. Favorinum apud Gell. Noct. Att. 12, 1. Quintil.
t. 1, 1, 4. secundum Chrysippum. Sed etiamsi huic rei nihil
as, sunt alia multo apertiora. Locis illis, quibus Salvagnius
iam est, v. 219. sq.:

Qui simul impurae matris prolapsus ab alvo
Cinyphiam foedo corpore pressit humum,

v. 499.: *Foeta tibi occurrat patrio popularis in arvo,*
Sitque Phalaeceae causa leaena necis,

Libya oriundum Ibin indicari patet; *Libycae leaenae* occurrunt
t. 5, 371. Huc fortasse pertinet v. 196.:

Aut summam Libyco *de mare demat aquam,*

d nescio num alibi occurrat generaliter dictum. Nisi admodum
r, peregrinitatem Ibidis innuit loco Tristium 2, 569.:

Non igitur nostris ullum gaudere Quiritem
Auguror, at multos indoluisse malis.

Quiris dicitur, qui Romanae stirpis, quantumvis ex plebe buhr. H. R. t. 1. p. 326., notante hoc recte Hofmanno P ad Horat. od. 2, 7, 3.; qui tamen non animadvertit apud rectissime habere *Quiritem*, quod significat vere Romanum tusti commatis ingenium, veteris libertatis propugnatorem s cui seipsum, Mercurialem hominem, ita opponit, uti in versu *Quiritium* appellatione excluditur *Afer*, et quidem Hunc enim Ibin fuisse contendo propter versus 283, 284:

Vel quae qui redimi Romano turpe putavit,
A duce Puniceo *pertulit,* ipse *feras.*

Hoc enim pronomen languebit, nisi explicetur: *ipse Poe vicem*, ut v. 369.: — *perfusam miserorum saepe procorum*

Ipse *suo melius sanguine tinxit humum*,

Fast. 3, 502; 6, 164. Tr. 2, 459; 5, 1, 71. Optat igi quod Punici obsides a Reguli familia passi sunt, vid. Ge Atque huc pertinet *perfidi* appellatio, Poenis propria, 168. Nos igitur hodie si in urbe quamvis magna homo n qui delator publicus, tum poeta simul turgidus et cuicunqu deditus, denique peregrinus esset, illum, opinor, nossemus; Ibis notus et digitis notatus non fuerit? Tamen pertinacit apud veteres de hoc Ovidii carmine eiusque argumento ego primum factum puto communi quodam, nec immerito rum, qui Tiberii aetate vixerunt, fato; nam cum aut iam t litum sit, quidquid liberius scriptum esset, aut postea int libri Velleii et Manilii opus ita servata sunt, ut laudante n scriptore de eius aetate disputatum sit. Deinde vero de Ovidiano nostro mirum esse non debet, si nemo quicquam riae mandavit, eaque re confirmari videntur quae supra dis Nimirum quemadmodum ille Proculeius Largo Galli delat specto os et aures naresque sibi compressit, Dio. l. 53, ita quicunque Ibin vel Tiberium metueret de Ibide loqui Inde fortasse factum, ut uno seculo post Romani litterat aliter atque nos, hoc est, divinando et coniectando in ea sarentur.

Credo igitur Ibin vero nomine appellatum fuisse *M. M Poenum*, hoc argumento, quod quae supra de eius vita et proposuimus primum confirmantur iis, quae de Manilio subtiliter disputavit Jacobus, vir doctissimus, deinde ita co versus quae in Manilio dubia adhuc videri possunt, quod

lliunt. Veluti ipsum nomen illius unus scriptus liber non ve-
servavit et patriae eius significationem acutissime Jacobus e
dicendi probavit; quod iudicium iam olim Gyraldum tulisse
Apud ipsum Manilium cum quae, huius rei fidem faciunt,
98: *Poenis haec certior auctor,*
00: *magnae quondam Carthaginis arces,*
78: *victae sidus Carthaginis arces,*
infirmentur illo 4, 41:

Hannibalem nostris *cecidisse catenis,*

aspernandum est, ut opinor, Ovidii testimonium in locis supra scriptis luculentissimum de patria illius. Quod quidem natus in ca ab Ovidio dicitur, potest verum esse, potest etiam invidiose existimari eo magis, quo magis fortasse, ut illo in loco, Ma- originem suam celatam voluit. Sed fortasse ne celare qui- aut voluit, aut potuit; nimirum si, quod puto, *Poeni* illa ap- tio in codice Vossiano non pro adiectivo, sed pro cognomine pienda est. Similia enim nomina aequalium illius Seneca rhetor : *Cornelii Hispani*, *Vallii Syriaci*, *Grandaei Asiani*: unum simpliciter *Puniceum* dicit contr. 1, 113. Talia cognomina modo assumpta sint, in alio genere Weichertus de Domitio §. 1. apposite docuit. Igitur ita statuo, si avus Manilii poe- a. 605 a M'. Manilio consule, qui Carthaginem oppugnavit, epit. l. 49., aut inter CCC illos obsides, aut in deditionem simul in gentem et familiam receptus fortasse fuit, anachro- um triginta quatuor annorum de capto Hannibale posse excu- Atque hactenus de nomine et patria. Stoicum Manilium Jacobus et Scaliger viderunt, estque id multo, ut fatear, fa- cognitu in Manilii carmine, quam ex Ovidii quos supra po- locis. Verum forensis hominis et rhetoris personam videor deprehendere in ipso colore totius carminis, quod iudicium probandum improbandumve relinquo: grammaticus certe fuit, vid. 2, 755 — 64., ubi aliena ab arte exemplum arcessi- neque esse potuit, si quid indicii de forensi eius occupatione licet e versibus 3, 117 — 125., quibus iudiciorum rationem lente et copiose persequitur, reliqua vero undecim athla bre- atque exiliter. Proiectam Manilii in Tiberium adulationem vel ille locus 4, 764. sq., in quo cum Velleio 2, 99. ei convenit, monstrat. Maxime vero ea conspicitur his in rebus, quibus Ti- iudicium sequitur, verborum vetustate atque foetoribus Lucre- Egnatio sublectorum, obscuritate cum per totum opus diffusa,

tum in ornatu adhibendo, fabulis, vel historiis non commem sed leviter indicandis. Quod genus inprimis expetiisse Tib Suetonio docuimus. Locos Manilii illustrissimos in ea re i satis erit. Libro primo v. 755 — 900. plures res gestae tur, quam sunt versus. Libro secundo v. 1 6., 12 25 — 36., 584. sqq. interdum prae obscuritate nescias, an notentur. Libro tertio 1 — 25., quarto 30 — 68., qui — 94. eodem modo fabulas, vel historias praelibantem et tantem habes; quasi canes e Nilo bibunt. Qua in re lep sisse eum Ovidium vasta illa ac concisa fabularum congeri opusculo vides. Quamvis incertum sit, habueritne ipsius operis notitiam Naso, sive ipse legerit, sive ab aliis de eo verit, nimirum si, quod statuit Jacobus, edita a Manilio mica nunquam fuerint, sed tantum recitationibus aequali innotuerint; an fortasse alia eiusdem opera non dissimilis spectaverit. Nihil enim summae huius disputationis decedet dubium fuerit. Ostendendum tamen est nihil obstare, qu aequales habeantur Naso et Manilius ita, uti Josephus Scali iudicavit prolegg. p. 2., hunc illo fuisse natu minorem versum Astron. I, 115:

Annosa et molli contingat vita senecta,

quia senex non sit, qui fieri velit. Cfr. Virg. ecl. 4, 5 Scaliger eam rem non ulterius persequitur. Bentleius totu nomicon opus Augusti aevo ascripsit, argumento, uti Jac cuit, parum valido. Ego Scaligeri sententiam ita interpret primum non adversari illi doceam quae Jacobus docte eruit, afferam quae ultro ei faveant, postremo convenire dem quae Scaligero ipsi aliisque scrupulum iniiciebant. Primu quod Jacobus p. 10. existimat elephantos funambulos, qui commemorantur, argumento esse vixisse Manilium magis sub quam Augusto, quia illud animalium artificium in Galbae p Romae primum exhibitum fuerit: hoc minus valet, si pat quae supra dicebamus, Manilium natum videri in Africa adultum Romam venisse: in patria igitur elephantorum a dere potuit.

Deinde de singulorum Manilii librorum aetate dispiciam eodem tempore scriptos, vel promiscue, nemo credet, qui r riae veterum aliquanto peritior est ignorantibus, qui multi Primo libro v. 896. Varianae cladis mentio inest. Scriptu

... esse debeat post 762, non puto quinquennio et anno Augusti ...rtuali recentiorem, his argumentis. Inde a v. 7. legimus:

patriae princepsque, paterque,
Qui regis Augustis parentem legibus orbem,
Concessumque patri mundum deus ipse mereris.

...tae leges possent intelligi Tiberii, quamvis non ignorem le... et edictum, vel Sctum res esse diversas. *Augusti* appellatio... non dilexit Tiberius, tamen hereditariam habuit, Suet. Tib. ... ab Ovidio quoque non semel tulit, Fast. 1, 531. Pont. 4, ...0. et admittere interdum solebat, Dio Cass. 57, 8.; adde, quod ...mis aureis ipse exprimendam curavit, si numismaticos audias. ...ipis appellatio anno imperii eius quinto fere conveniret, ad ... usque eam dignitatem detrectavit; quamvis vel ea, uti divinus ...r, ab adulante poeta anticipari potuerit. *Patris patriae* nomen ... Tiberius nunquam passus est, Suet. Tib. 26. Quare illi ver...le Augusto sunt accipiendi et Augustas leges, quae adeo Ma... placerent, puto fuisse illas anni 762, inprimis de maiestate. ...dem libri v. 392. sqq.:

uno vincuntur in astro
Augusto, sidus nostro qui contigit orbi,
Caesar, nunc terris, post coelo maximus auctor,

... magis ad Tiberium pertinent. Intelligendi enim sunt de *stella* ...; Caesaris statuis apponi solita ab Augusto, Serv. ad Aen. ...16., quae ad ipsum quoque Augustum referenda videtur, si... ex augurali disciplina explicanda sit, vid. Fest. s. v. *stella*. ... in eius numis aliquoties eam me deprehendere memini: et ... *sidus* apud Horatium od. 1, 12, 47. haud facile aliter acce... Tiberius vero, quantum quidem sciam, Juliae genti se ac... non est solitus. Eodem libro vv. 798. sq. hi sunt:

— *Venerisque ab origine proles*
Julia: descendit coelo coelumque replevit,
— *Quod regit Augustus socio per signa Tonante,* —
Cernit et in coetu divum magnumque Quirinum
Altius, aetherei quam candet circulus orbis:
Illa deis sedes, haec illis proxima divum, etc.

...nc locum tantisper interpungendum putaverim, donec eximius ... meliora nos docuerit. Praeter unum versum omnia ad Ju... Caesarem spectare videntur, neque aliter possint, si vel illum ...ugusto mortuo interpreteris, quod necesse esse ipsi Scaligero ...concesserim. Quod enim negat coelum aliter ab Augusto regi

posse dici, refellitur versu eiusdem libri 914., quo victor in p Actiaca *rector Olympi* vocatur, et lib. 5, 53., ubi in eadem *fortuna* versata esse dicitur. *Signa* vero esse militaria, imo *las*, Ovid. Rem. am. 4., Fast. 3, 113—116., ut puto, solus berus ignoravit. Ibid. v. 911:

Perque patris pater Augustus vestigia vicit,

patris appellatio divinum honorem significat, quem Augusto vi provinciae et poetae tribuerunt, inprimis Ovidius et eius aeq Ibid. 923: *Sit pater invictus patriae, sit Roma sub illo,*

Cumque deum coelo dederit, non quaerat in orbe.

Haec de Augusto vivente et Tiberio dici unice convenit, nec quam de ea re dubitabit. Librum secundum vivente Augusto ptum esse mihi indicio sunt versus 37. sq.:

Astrorum varias quidam dixere figuram, —
Quorum carminibus nihil est, nisi fabula coelum,
Terraque composuit coelum, quae pendet ab illo.

Haec tanto cum fastidio vix scribere ausus fuisset Manilius, si p ter Phaenomena ab Ovidio olim scripta etiam Aratea Germ edita fuissent, quod factum esse brevi post Augusti mortem in libello academico demonstravi. Ac commodum nunc video lium in fragm. 4. Prognosticon Germanici Manilium propter ius ipsius libri 2. v. 276. notatum animadvertisse p. 210, 211 suae. Libro tertio temporis indicia inesse non videntur. At q praeter istum de Tiberii exilio Rhodio locum, quem Augusti p patu scribi potuisse negat Jacobus, hi versus in fine:

Ne dubites homini divinos credere visus,
Iam facit ipse deos, mittitque ad sidera numen,
Maius et Augusto crescit sub principe coelum.

Hic apertum est apotheosin Augusti per Tiberium indicari. N hoc latere potuit G. J. Vossium de theologia gentili lib. 1. c. 12. p Quintus igitur liber nisi ante numero priores fortasse scriptus sit, res inaudita foret in litterarum Romanarum historia, coeptu post annum U. c. 767. Verisimile igitur non est Astronomica ante Ovidii exilium molitum esse Manilium: ante illius mo maxima parte absoluta fuisse non est improbabile. Totum illud iam evanescit, quod Gyraldum, G. J. Vossium, Scalige alios male habuit, quod Manilii quamvis aequalis sui mentio nullam faciat Ovidius in carmine Ponticorum extremo inter p fortasse Poeno nostro non valde praestantiores. Nam de eius minis enarratore Apuleio post hunc diem nemo verbum facile d

n quid coniecturae nostrae magis consentaneum esse possit, Nasonem, nisi fortasse ad ipsum Ibin exemplo Callimachei ιον et *Μώμου Invidum* dictum illud carmen direxit, cavisse ne adversarium posteritati commendaret. Sed in eam opinio- ut Manilium etiam poesi Ovidianae obtrectatum fuisse putem, propter artificii, quo uterque usus, magnum illud discrimen adumbratum.

Jnum pro coronide adiiciam. Si Ibis' poeta sit, cuius opus i post acceptam ab Ovidio iniuriam scriptum extat, inprimis quintus apotelesmaticus, in quo themata Augusti et Tiberii celebrasse constat, aliorum et suum interposuisse non est im- bile, mirum esset, si ea occasione a Nasone se ultus non fuis- Natus est Ovidius altera Quinquatruum die, a. d. XIII. Kal. Signum coeleste Sol arietem tunc tenet, quod animal pro- psas Quinquatrus Minervae sacraverat Etruscorum disciplina, ueller. Etr. 2. p. 50. Manil. 2, 439. Hoedos etiam Miner- icros commemorat mythogr. Vatic. p. 62. Mai. Aries quando secundum veram astronomicae rationem, Idelerus, vir cele- ius, tradidit in annal. Academ. Berol. 1822. p. 150., a. d. artii. Veterum alii alia habent. Columella 11, 2. X. Kal. , Ptolemaeus XII. Kal. April., quidam multo seriora. Mani- uale parapegma secutus fuerit hac in re et in sideris eius ar- ad alia sidera componendis, nescimus, et si sciremus, pri- error illius, quales multos eum commisisse Scaliger de- at ad lib. 5. init., deinde ignorantia thematis Ovidiani tam quam nostra, postremo malignitas et libera fictio illius hanc irbare potuerunt. Sub ariete natum esse Ovidium probabile im in vigesimo eius articulo, coorientibus hoedis, penes Ma- fides esto. Utut est, quae ea parte genitura ponitur, nota- t, lib. 5, v. 104 — 114:

Incipient hoedi tremulum producere mentum,
Hirtaque tum demum terris promittere terga,
Qua dexter boreas spirat. Ne crede severae
Frontis opus signo, strictos ne crede Catones,
Abreptumque patri Torquatum et Horatia facta;
Maius onus signo est; hoedis nec tanta petulcis
Conveniunt; levibus gaudent, lasciuaque signant
Pectora et in cursus alacres agilemque vigorem
Desudant. Vario ducunt in amore iuventam;
In vulnus nunquam virtus, sed saepe libido

Impellit, turpisque emitur vel morte voluptas;
Et minimum cecidisse malum est, nisi crimine vict

Versu quarto vellem liceret Bentleium sequi, sequentem pa Lips. cod. habet; postremum sine causa Bentleius proscripsit vero primum attende, quot locutiones illic sint Ovidii. Ad quartum cfr. Tr. 2, 241: *frontis non esse severae*, ad sextu 4, 10, 36: *Maius erat nostris viribus illud onus*, ad nonu 4, 10, 105: *ductaeque per otia vitae*, ad sequentem Tr. 4, *Cor vetusta tanquam nova vulnera sentit*, 5, 2, 28: *Vulne fecit levare velit*, ad sequentem Tr. 3, 3, 54: *Et prior et mors erat illa mihi*, ad ultimum Met. 14, 202: *Mors era oculos, minimum tamen illa malorum*, *cecidi* Tr. 3, 5, 5; 5, 8, 1., *crimine lapsa domus* Tr. 2, 122. et *victus vulnere*, *luctu*, alia ubique. Deinde fatearis melius vix potuisse mores dii ab isto rigido censore exprimi, quam v. 109 — 12. fa nihil magis convenire in eius infortunium, quam versus postre nihil accuratius versu 108. tam ad coniecturam nostram de C exilii causa collineare, quam ad istud temporum illorum arti laudandi magnifice flagitia principum veterum exemplorum s Quid enim turpius, quam senilem Augusti infirmitatem, cum Agrippam proiiceret, conferri cum *Manlianis imperiis*, de q vide Gell. 9, 13., aut Tiberii, qui fratrem perdidit, factu reipublicae salutem referri, velut parricidium istud Horatii, de Augustin. Civ. d. 3, 14. Festus s. v. *sororium tigillum*: na Coclite quis cogitare velit? Notabis autem Ovidium dici ferre potuisse eorum factorum atrocitatem: aliquanto post Agrippa legatum eum fuisse supra vidimus. Possem addere, quid tunc poris gestum fuisse putem; sed satis iam esto coniecturarum.

Excidit imprudenti mihi, ut supra p. 342. Euphor multo maiorem Callimacho facerem, et ut p. 346. Erigonea tosthenis herois scriptam ponerem. Poteram etiam mem p. 336. in Anecdotis Bekkeri p. 1253. versum Callimachi e qui satis bene ex Ibide esse possit:

οἴτε βιοπλανὲς ἀγρὸν ἀπ' ἀγροῦ
Φοιτῶσιν.

Potest enim hunc imitatus esse Romano more Ovidius v. Alius est p. 1209., qui si ita emendari posset:

Ἔςτ' ἂν ὕδος καὶ γαῖα, καὶ οὐκ ὀπτῇ ῥα κάμινος,

conveniret cum Ovidianis 133 — 36. Duo alii sunt p. 1188. I

Δημεχθέα Χέλλωνα, κακόκνημόν τε Κόμητα,
Τριχλώχιν ὀλοῷ νῆσος ἐπ' Ἐγκελάδῳ,

quibus nihil affirmo. Quin nec de reliquis quicquam. Nam
e sunt, Bentleii fragmenta ad manum non sunt, memoriae dif-
didici. Pag. 359., ubi secundum Plinium de Theocriteis
illi dixi, non mihi in mentem veniebat versuum eius argumenti
arisio 4, 254. sine auctoris nomine ascriptorum, pulchre quos
davit Summus Naekius Mus. Rhen. nov. 1, p. 487. Ca-
eos esse, non Cornelii Severi, affirmaverim, sed timide et
unde. Pag. 361. de *sequendi* vocabulo Apuleius de mundo,
adhibendus erat, siquidem is Chrysippi librum, quem vertit,
pro Aristotelico habuit.

Codd. ad Ibin collati.

1. *Vindobonensis* membr. sec. XII., vel XIII. descr. apud
lcherum p. 164. n. 885., solus non interpolatus. Collationem
um benevole communicavit vir ornatissimus Mauritius Hauptius
tviensis. Notavi A.

2. *Incertus* non mediocris notae. Collationem duplicem in-
ebam in b. D. 148. e., alteram a manu Jani Vlitii, ut puto,
ram Kloekhovii, quae raro discrepabant. Notavi B.

3. *Francofurtanus*, de quo vid. ad Tristia. Ibis post Amores
ptus est. Heinsius contulit. Notavi C.

4. *Askewianus* chartaceus, inter mss. Diez. n. 21. i dem manu Tibullus inerat, quo V. D. Lachmannus usus, vid. Tibull. p. V. Membranaceos multos praestat. Ipse contuli tavi G.

5. *Moretanus* membranaceus, satis antiquus dictus ab I Pont. 2, 9, 43., qui contulit in volumine b. D. mss. 4. 1070 tulerat etiam Janus Vlitius in editione Valerii Andreae. No

6. *Bersmannianus* membranaceus collatus in eius editi 1590. Notavi H.

7. *Regius Parisiensis* membr. sec. XIII. Catal. 1744 n. Heinsius contulit. Notavi D.

8. *Petavianus* membr. non valde antiquus Heinsio dict contulit. Notavi E.

9. *Claudii Sarravii* membr. elegans, non vetustus, coll J. F. Gronovio ac denuo ab Heinsio. Notavi F.

10. *Petavianus* chartaceus ab Heinsio coll. Not. a.

11. *Regius* chartaceus, fortasse catal. n. 8872. Heinsius Notavi b.

12. *Gallicus*, fortasse Regius (catal. n. 7997.); oblitus erat Heinsius, unde sumptum contulisset. Not. c.

13. *Berolinensis*, quem ad Tristia etiam contulimus, vide. Not. e.

14. *Tolosanus* membr. Collatum a Bernardo Medonio i ubi B et C. Notavi f.

15. *Berolinensis* membr. sec. XV. b. D. mss. n. 27. ol Cavalcantii, Heinsii, Francii, Relandi etc. Ab Heinsio ac olim collatum denuo pervestigavi. Not. g.

16. *Heinsii* chartaceus ab ipso collatus. Not. h.

17. *Berolinensis* chartaceus b. D. n. 8. J. F. Grono Heinsii olim fuit, cuius collatione usus sum. Not. i.

18. *Berolinensis* chartac. olim Crevennae, de quo vi Trist. Not. l.

19. *Sanvictorianus* a Salvagnio usurpatus. 20. *Ma* Ciofani. 21, 22. duo *Vaticani* Heinsii. 23—25. *Medicei* Heinsio collati teste Bandino catal. bibl. Laurent. t. 2, p. p. 235, 21, 22; p. 238, 31, 2. 26. *Francisci Iureti*, vet nuncupatus ab Heinsio Pont. 2, 9, 43. omnium interpolati 27, 28. Politiani duo, ab ipso collati in eius schedis vid. ad Gronovius pauca inde excerpserat. 29. *Mentelii*. 30. *I lani*. 31. *Bononiensis*. 32. *Trevisanus*. 33. *Patavini* Horum quindecim non supersunt integrae collationes in I schedis, sed excerptae.

Veterum editionum collatae sunt ab Heinsio sub nota k quae qualis sit, nescio, a nobis sub notis w Veneta 1484 cu mentario Domitii Calderini, x Aldina 1502, y Lipsiensis 1507, z Aldina 1516.

P. OVIDII NASONIS

I B I S.

npus ad hoc lustris bis iam mihi quinque peractis
mne fuit Musae carmen inerme meae,
aque, quae possit, scriptis tot millibus, exstat
ittera Nasonis sanguinolenta legi;
quemquam nostri, nisi me laesere libelli,
rtificis periit cum caput Arte sua.

1. iam bis mihi.

ANNOTATIO.

)e inscriptione quod litigatum est, miretur aliquis. Heinsius vidit, sed utitur solo Eutychis testimonio p. 2176. P., ubi r *Ovidius in Ibide*; at apud eundem p. 2185: *in Ibin:* Sal- is ad versus 51. et 637. provocat. Neuter versum 59. ad vocavit. Sed in titulis concipiendis librorum interdum quo- modo apparet pretium. Verum nullus servavit. *In Ibin* D l, Bellov. spec. hist. 7, 106. *In Ibin* (vel *Ibim*) *carmen* B F; *vectiva* b; — *invectio* Vincent. Bellov. l. l.; — *liber* C E a o, *ide* e f. *In quendam quem vocat Ibin* x.

.. *Temp. in hoc* C d f i, unus Medic. *bis iam* ex A B C D E G, utr. viginti uno Heinsii, k et x nostris. *iam bis mihi* Jureti . *modo iam bis* l. Reliqui Heinsii et nostri: *mihi iam bis*. r de librorum scriptura, nisi ineptum est in tali re praeter li- quicquam requirere, Martial 1, 16, 3:

Bis iam *paene tibi consul trigesimus instat.*

2. *tempus inerme* A G e, alii. *carmen inane* B. 3. *tot is mil.* B x. 5. *quemquam nisi me nostri* d, *nisi nos*

Unus, et hoc ipsum est iniuria magna, perenne
Candoris titulum non sinit esse mei.
Quisquis is est, nam nomen adhuc utcunque ta
Cogit inassuetas sumere tela manus:
Ille relegatum gelidos aquilonis ad ortus
Non sinit exsilio delituisse meo,
Vulneraque immitis requiem quaerentia vexat,
Iactat et in toto nomina nostra foro,
Perpetuoque mihi sociatam foedere lecti
Non patitur miseri funera flere viri;
Cumque ego quassa meae complectar membra ca
Naufragii tabulas pugnat habere mei;
Et qui debuerat subitas exstinguere flammas,
Hic praedam medio raptor ab igne petit.
Nititur, ut profugae desint alimenta senectae:
Hei quanto est nostris dignior ipse malis!
Di melius, quorum longe mihi maximus ille est,
Qui nostras inopes noluit esse vias:
Huic igitur meritas grates ubicunque licebit,
Pro tam mansueto pectore semper agam.

12. suo. 22. Heu. 25. utcumque.

BEcl, Iureti et tres. 8. *nec sinit* G. *esse meum* E. 9. *utcunque latebit* CDGbci; F pro v. scr.; undecim He *utrumque latebit* Hwy. *verumque* et *vitiumque* Const. in libris in 10. *in assuet.* AG, alii. *tela meas* A sub ras. 11. *geli* *ad oras* Eutyches p. 2176. P. *gelidas — ad arctos* unus H *aq. in ort.* a. 12. *del. suo* DEGHc Iuret. Eutyche quatuor Heins.; C pro v. scr. 14. *Vexat et in t. e.* *verba canina* BEGabcdkwy Iuret. novem Heins.; F. pr scr. *crimina nostra* x. 16. *patitur vivi fun.* Polit. duo Vatic. unus. *vulnera flere* y, codex Ios. Scaligeri. *funere fle* *flere mei* f. 17. et 18. absunt in B, post 19, 20. pon in ax. 17. *Dumque* A. *complector* fk. 18. *q* *habere* unus Heinsii. 20. *Is* ailx, duo Heins. 21. *rapit* gk. *igne tulit* Iuret. 22. *Hem* H. *quantum* Cl *est* delent akwy. *ille malis* libri reliqui, praeter CDE bcdly Iuret. et sex, quos sequimur. 23. *Dii* Ay. *longe* y. *est* omittunt Dbclx. 24. *Qui melius inop* *inopes non sinit esse* d unus Polit. 25. *Hinc* Ce. *Huic* *magnas grates* l. *grates meritas* C. *utcunque* bix. *quasc* *lic.* Hwy duo Heins., quod Heinsius: *quacunque* esse debuisse tabat, non ego. Sed vide Burmanni negligentiam, qui non

iet hoc Pontus: faciet quoque forsitan idem,
erra sit ut propior testificanda mihi.
ibi, calcasti qui me, violente, iacentem,
na licet hei misero, debitus hostis ero:
net esse prius contrarius ignibus humor,
nctaque cum luna lumina solis erunt;
sque eadem coeli zephyros emittet et euros,
t tepidus gelido flabit ab axe notus;
nova fraterno veniet concordia fumo,
uem vetus accensa separat ira pyra;
ver auctumno, brumae miscebitur aestas,
tque eadem regio vesper et ortus erit:
m mihi sit tecum positis, quae sumpsimus, armis
ratia, commissis, improbe, rupta tuis:
m dolor hic unquam spatio evanescere possit,
eniat aut odium tempus et hora meum.
erit haec nobis donec mihi vita manebit,
um pecore infirmo quae solet esse lupis.
a quidem coepto committam proelia versu,
on soleant quamvis hoc pede bella geri;
e petit primo plenum flaventis arenae

aec P. faciat. 30. Quamlibet et. 32. sidera. 38. erunt.

ubicunque a sequenti disticho efflagitari. 27. *Audiat*
haec Giwy. *hac* D et octo Heinsii. *faciat* Da. 28.
otior DEHbciwy Medon. et quatuor. *prop. restituenda* d.
icata G. 30. Ita plane EG. *Quod licet hei* ACDFde
es. *Quod licet heu* Hiky Iuret. et octo, Domitius in notis.
licet hei g. *Quod licet e mis.* bcw. *Quam licet ut* a. *Quam*
e merito l. Reliqui: *Quam licet et mis.* Nullus *Quamlibet*,
sii correctionem, vel *Quodlibet*, *Qualibet*, Burmanni somnia.
32. *tempora solis* BHa (corr. ab ead. m.) dl alius Heins.
s solis F (corr. ab ead. m.). 33. *Pars eadem* E. *im-*
t Hwy. 34. *gelido tepidus* g. 36. Ita ex EFc
lio Heinsius. *Quod vetus* d. *Quae vetus* unus. *Quam vetus*
ui. *accenso sep. igne* H. *accenso — rogo* b et duo. 37.
mno et brumae iwy. 38. *erunt* DEc Iuret. et duo; y.
um etiam Vincent. Bellov. 7, 106. 40. *Gratia promeri-*
. *rapta tuis* B. 41. *spatio vanescere* c. abest hoc di-
on in CDGaeghi, aliis non paucis, z et seqq. edd. In l
v. 38., in c post 44. legitur. 43. *donec modo vita* g.
s et dum mihi k et duo. *nobis semper dum vita* Vinc. Bel-
l. l. 45. *Prima tamen coept.* d. 47. *plenum pri-*

Nondum calfacti militis hasta solum,
Sic ego te nondum ferro iaculabor acuto,
Protinus invisum nec petet hasta caput:
Et neque nomen in hoc, nec dicam facta libello
Teque brevi qui sis, dissimulare sinam.
Postmodo si perges, in te mihi liber iambus
Tincta Lycambeo sanguine tela dabit.
Nunc quo Battiades inimicum devovet Ibin,

48. velitis 49. ferro nondum.

mo E. *petit campo planum* b. *petit planum primo* c. *prim num* eik. *ferventis ar.* Hbi. 48. *calefacto* e. *cale militis* recipiendum fuit ex ABCDEFbegkl Iuret. sex sep aliis, a (v. scr.); et ita Domitius in notis. Reliqui: *velitis. caput* E. De *calefacto milite* vide Salvagn. recte annotantem *velite* sategerunt omnes, de *milite*, credo, desperaverunt tamen facilius explicatu. Meminissent loci Fastorum 6, 205,

Prospicit a templo summum brevis area Circum,
Est ibi non parvae parva columna notae:
Hinc solet hasta manu belli praenuntia mitti,
In regem et gentes cum placet arma capi;

cuius loci explicatio petenda est a Servio ad Aen. 9, 53., l glossis p. 437. ed. Mai.: *Bellica columna ante aedem Bellonae Pyrrhi temporibus constituta dicitur, ut exeuntes ad bellum iacerent eam hastam, veluti conspecto hoste issent*; denique quae in Burmanni ed. adhibentur. *Plenum arenae solum* igit tellige Circum Flaminium; deinde *nondum calfacti militis* l ita explicabis: non reapse pugnantis militis, sed *clariganti patrati*. Ita enim saepe per negationem alterius rei eam i veteres, quam aut nominare pudet, velut in illo Iuvenalis:

Cuius ad effigiem non tantum mingere fas est,

aut non satis norunt, uti Fast. 3, 437:

Jupiter est iuvenis, iuveniles aspice vultus:
Aspice deinde manum, fulmina nulla tenet;

h. e. non fulmina, sed sagittas: ita enim olim expediendus cus de Veiove erit; aut denique, quae obscura volunt esse, admodum hic Ovidius. 49. *te non ferro dum iac.* B. *nondum* DEFbcdwy, idque receperunt Bersm. Salvagn. et l perperam: ita enim accentus cadit in *nondum*: quo fit, ut ratio potissimum esse videatur in hasta obtusa. Atqui Fetiale tas, adeo cruentatas mittebant, docentibus, quos indicavi. *nec petit* eg. *non petat* d. 51. *Sed neque* Juret. *Et neque nomen* A, bene. *neque dicam* Eck et tres, male; vid. Lacl Prop. 5, 5, 50. 52. *quis sis* DGadgkl et octo. Bu nus hos fere omnes dicit. *quis sim* A. *delituisse sinam* G. 53. *si pergis* C. *pergas* Salvagn. Distichon hoc delet l. *tela dedit* D. 55. *Tunc quo* w. *baciades — ibim* A.

Hoc ego devoveo teque tuosque modo.
que ille, historiis involvam carmina caecis:
Non soleam quamvis hoc genus ipse sequi.
as ambages imitatus in Ibide dicar
Oblitus moris iudiciique mei.
quoniam qui sis, nondum quaerentibus edo,
Ibidis interea tu quoque nomen habe:
que mei versus aliquantum noctis habebunt,
Sic vitae series tota sit atra tuae.
ec tibi natali facito, Ianique Calendis
Non mentituro quilibet ore legat.
maris et terrae, quique his meliora tenetis
ter diversos cum Iove regna polos,
c, precor, huc vestras omnes advertite mentes,
Et sinite optatis pondus inesse meis.
aque tu tellus, ipsum cum fluctibus aequor,
Ipse meas aether accipe summe preces!
deraque, et radiis circumdata Solis imago,
Lunaque, quae nunquam quo prius, orbe micas,
oxque tenebrarum specie reverenda tuarum,
Quaeque ratum triplici pollice netis opus;
ique per infernas horrendo murmure valles

74. ore.

des quondam devoverat ybim l. Reliquorum ineptias in nomini- quaeso, ut omittere liceat. 57. *involvit carm.* G. *car- s certis* B. 58. *ipse loqui* g. (corr.) 59. *imitatus Ibide* G. *in Ibida* bwy et quinque. *Ibida dicam* H. 61. *quoniam* E. *nondum quis sis* Ec. *quis sis* DGgk et quinque. *meae vers.* c. *al. nomen hab.* g. 64. *Sic series vitae* C. *acta tuae* el. 65. *Hoc* fgk. *Haec in nat.* B. *Haec que nat.* D. *Haec mihi* l. *nat. factio* g. *facto* Bononiensis. legebat Heinsius. Non opus erit, si *mentituro* recte explica- s, integri enunciati sensu, ut *perituro* Tr. 3, 3, 31, *nocitura* . 11, 104, alia multa. Caeterum cfr. v. 612: *fac tibi guttur* 66. *Nunc matutino* E. 67. *quaeque his* g. *huc omnes vestras* Ae. *omnes divertite* bw et tres. 70. *itae optatis pondus inesse meae* Gi. 71. *Ipsa et tu* Gi. *circumflua solis* d. 74. *ore micas* E (sed corr.) af et . *orbe meas* b. 75. *species* y. *specie veneranda* E. *nectit opus* A. *nectis opus* CEabdefgikl et sex. *neptis* c. *Quaque* y. *murmure sedes* unus Heinsii. 78. *Impervi-*

Imperiuratae laberis amnis aquae;
Quasque ferunt torto vittatis angue capillis
Carceris obscuras ante sedere fores;
Vos quoque, plebs superum, Fauni, Satyrique Laresque,
Fluminaque, et nymphae, semideumque genus;
Denique ab antiquo divi veteresque novique
In nostrum cuncti tempus, adeste, chao!
Carmina dum capiti male fido dira canuntur,
Et peragunt partes ira dolorque suas:
Annuite optatis omnes ex ordine nostris,
Et pars sit voti nulla caduca mei.
Quaeque precor, fiant: ut non mea dicta, sed illum
Pasiphaës generi verba fuisse putet.
Quasque ego transiero poenas, patiatur et illas;
Plenius ingenio sit miser ille meo.
Neve minus noceant fictum exsecrantia nomen
Vota, minus magnos commoveantve deos:
Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin,

79. toto. 93. valeant.

tatae D. *Iam peri.* k. *Imperiurandae* Heinsius volebat, pa[…] tine, nisi fallor. 79. *mitratis angue* unus Vatic. *vitiat* tres Heinsii, quod apud Valerium Flaccum, vel Manilius cum habere poterat; vulgatam apte defendit Burmannus. *obstrusas* Trevisanus liber. *obscuri* g. 82. *semideique* 83. *divum vet.* C. *veteresque bonique* g. 84. *adesse* ew. *adesse thori* l. *adeste choris* bc et C pro v. scr. *thori* duo Heinsii. Reliqui libri, quantum constat: *adeste* exceptis quidem iis, quos inspexisse se testatur Constantinus nensis, editis x et z, et praeter Apuleium de orthographia § *ut ab antiquo chao veteresque divique novique i. n. t. d.* c. a. quo loco supra diximus quod satis est. 85. *dum vati* b *fido* Ae. *diro male fida* kx. *male fido digna* unus Vatic. *sanantur* BHklw et quinque. *canentur* E et tres. 86. *agant* BHl et quinque. *peragent* f et tres. *peragat* w. *Ut pars sit* Ab. *Expers sit* g. *Et sit pars* Cadhikl et tres 89. *precer* unus Vatic. *non ut mea* CEckl et alius. *mea sed* c. *mea vota* l. *sed ille* chxz. 90. *Pasiphes* A, *Pasiphes gratia dicta fuisse* G. *genero* i. *dicta fuisse* E duobus pro v. scr. 91. *Quas ego* Gcgl. *et ultra* Hi. 92. *ipse meo* g. 93. *minus valeant* Bonon. 94. *moveantque* DEGail et septem; x. 95. *Illum dev.*

ui se scit factis has meruisse preces.
la mora est in me, peragam rata vota sacerdos:
uisquis ades sacris, ore favete, meis.
squis ades sacris, lugubria dicite verba,
Et fletu madidis Ibin adite genis:
ninibusque malis, pedibusque occurrite laevis,
Et nigrae vestes corpora vestra tegant.
quoque quid dubitas ferales sumere vittas?
am stat, ut ipse vides, funeris ara tui.
npa parata tibi est: votis mora tristibus absit:
Da iugulum cultris, hostia dira, meis.
rra tibi fruges, amnis tibi deneget undas:
Deneget afflatus ventus et aura suos.
c tibi sol calidus, nec sit tibi lucida Phoebe:
Destituant oculos sidera clara tuos.
c se Vulcanus, nec se tibi praebeat aër,
Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.
sul, inops erres, alienaque limina lustres,
Exiguumque petas ore tremente cibum.
c corpus querulo, nec mens vacet aegra dolore:
Noxque die gravior sit tibi, nocte dies.
que miser semper, nec sis miserabilis ulli:

109. sol clarus.

Qui scit se CEh; xz. *meruisse suis* b et alius; wy. *perag. pia vota* G. 98. *adest* CDEGHabcdelwy. votis. i et a pro v. scr. *ore faveto* g. *favente* e. *favete rogo ore favete modo* G. *ore favere veto* B. 99. *adest* EGHabcdeglwy. 100. *adite meis* D. 101. Ita agnius ex coniectura, confirmantibus Agly. *Carminibusque* b. *nibus usque* E. *Omnibus atque* c. *Ominibusque* reliqui conu. *occurr. scaevis* H. *occurrite undis* l. 102. *vestes ni*e g. *pectora vestra* AB unus Patav. *tegunt* D. 103. *su*s *vestes* Fdk et quinque. *sumere taedas* b et unus Vatic. ere *poenas* H. *sumere per undas* w. 105. *Pompa per*s E alius. 106. *dira tuis* l. 107. *fruges pontus* unus Heins. *undam* b. *fruges potus tibi deneget unda* C. ges *o̅annas deneget* l. 108. *aura tibi* g. 109. Ita et Vincentius Bellov. spec. hist. 7, 106. Reliqui libri omnes: clarus. 110. *lumina clara* g. *sidera cuncta* ak Medic. a. 111. *Nec tibi vulo.* Vincent. l. l. *aether* DHi et . 113. *lumina* A. 116. *Moxque* Vincent. l. l. ed.

Gaudeat adversis femina virque tuis:
Accedat lacrimis odium, dignusque putere,
Qui mala cum tuleris plurima, plura feras.
Sitque, quod est rarum, solito defecta favore
Fortunae facies invidiosa tuae.
Caussaque non desit, desit tibi copia mortis:
Optatam fugiat vita coacta necem:
Luctatusque diu cruciatos spiritus artus
Deserat, et longa torqueat ante mora.
Evenient: dedit ipse mihi modo signa futuri
Phoebus, et a laeva moesta volavit avis.
Certe ego, quae voveo, superos motura puta[bo],
Speque tuae mortis, perfide, semper alar.

122. Aerumnae.

Mentel. *gravior stet tibi* duo Vaticc. unus Medic. ... *capias lacrymis odium* Iuret. *odium lacrymis* d. *putari*... Hbceghl et duo fere ignoti; xyz. 120. *mala*... Gd. *cum miseris plur.* e. Hunc versum et 122. transpo[suit] ... 121. *solito deserta* ADl Iuret. et tres; C pro v. scr. *def*... *defoeta* w explicante Domitio. *defaeta* unus Heins. 12[2]. [Ae]*rumnae* DEHcik codex Polit. teste Gronovio et undecim ... C pro v. scr. Domitius in notis. *Aerumnae species* Iuret. ... hoc Heinsius quia interpretationi convenit, quam in nostra ... codd. optimorum ABCG scriptura priores induxerunt, ut *f*... commiseratio. Structura: *sit favore defecta invidiosa* a disti[nctione?] ... gibus fortasse excusari possit; sententia certe enervatur illo ... *invidia*, gravior atque *odium*, satis per se miserationem ... Rectius igitur *Fortuna favore defecta* idem erit variata ... quod antea *adversa, mala.* Atque ita loqui consuevit poeta ... illis, ubi Fortunae *vultus, forma, species* accedunt, Tr. 1, 1, ... 3, 8, 36; Pont. 3, 9, 30. pronomen possessivum additur. ... runt igitur, certe cogitarunt: *mea Fortuna favet*, uti *Fort*... *suam metuebant* Pont. 3, 6, 49. Contra *facies aerumnae* ha[ec] ... dissimilis est a *facie timoris* Art. am. 1, 121. et defendenda ... ex iis, quae Gellius tradit 13, 29. *invidiosa tibi* y. 123. ... *sit sed desit cop.* c. 124. *Optatumque fuget* l. ... *Luctatosque* Vincent. ed. princ. *Lustratusque* D. *cruciatus* ... *cruciatur* ef. *cruc. deserat art.* A. *spir. arcu* l. 126. ... *ritus et* A. 127. *Et venient* El. *Eveniant* k. *Evenid*... *modo mihi* y. 128. *mocsta volabat* A. *moesta sonavit* ... ret. sex alii; F pro v. scr. 129. *quod voveo* A. *quae* ... *veo* d. *valeo* i. *moneo* E. *sup. monitura* E. 130. *S*[pe]*que — alam* E. *semper perfide mortis* Gil. *pessime mortis* ... cefg septem alii; w. Burmannus errat. 131. Accipe ...

prius hanc animam, nimium tibi saepe petitam,
Auferet illa dies, quae mihi tarda venit.
gnabunt iaculis dum Thraces, Iazyges arcu,
Dum tepidus Ganges, frigidus Ister erit;

131. *inser. distichon.* 132. sera. *Post h. v. repet.* 41, 42.

huius distichi. Extabant olim glossae: *animam*) *vitam*; *Au-*) *Finiet*; *tarda*) *sera*. Inde factum, ut *Finiet* in textum admittur, reliqua pro diversis scripturis annotarentur. Iam vero in- aliquis hunc versum,

Finiet illa dies, quae mihi tarda venit

araverat. Alter statim pentametro, ne periret, hexametrum it minore artificio, atque Tr. 1, 8, 33; Art. am. 1, 331. coepit ita:

131. *Et prius hanc animam nimium tibi saepe petitam*
132. *Auferet illa dies, quae mihi sera venit.*
133. *Finiet illa dies, quae te mihi subtrahet olim,*
134. *Finiet illa dies, quae mihi tarda venit.*

lex A et pessimus i, alii quoque, quorum tamen notas, vel um infaustus casus in schedis Heinsianis abstulerat. Plerique coeptam fraudem ulterius persequuntur. *Finiet* nihili esse eidem in versuum ordine intelligebant; qui in verbo ipso ofant, scripserunt pro eo utrobique: *Ante erit*, uti E habet; oratione et structura hiulca, versus 133, 134. post 130. pot, putantes *Finiet* ad *spem* referri posse; ita omnes libri r ABEdi. Unus c utrumque fecit. Distichis semel transprius quo referretur, iam minus erat: visum est distichon e ori loco v. 41, 42. huc revocare, idque post istos quatuor codd. longe plurimi et praeter A optimi aut repetunt, aut, pra monitum, ponunt. Verum adhuc pungebat illos verbo-*uae mihi venit* iteratio in versibus 132, 134. Quare distichon tria illa Ovidianum aut interpolarunt, velut Iureti liber, qui o pentametro hunc habebat:

Quodlibet omittam vindice morte mei,

rsus delebant, uti Gbcl. Haec ita exposita ad librorum ac dignitatem noscendam spectant. Nos quam rationem inisuadebat partim Vindobonensis libri auctoritas, partim res distichi, quod incipit: *Finiet*, absurditas, de qua Heinsium et chraderum habemus assentientes. Nam quod e id ipsum at, servato tamen in genuino: *Finiet* et subiuncto illo, quod ittunt, errore id factum credo contrario, atque primum peccat. *Sed prius* Fwy. *nimium mihi saepe* Dk. *petita* g. *Auferat* gk. *quae tibi* l. *tarda* in genuino disticho tantum n spurio omnes praeter Gabdi. 133. *Dum pugnant* g. *pugnant iaculis — arcu* ai et F pro v. scr. Ita Con- libri etiam et wxyz. Hoc praetulerunt editores, quia Scyta non conveniat. *Pugnabunt arcu dum Thr. Iaz. hasta*

Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
Dum Tiberis liquidas Tuscus habebit aquas,
Bella geram tecum; nec mors mihi finiet iras,
Saeva sed in manes manibus arma dabo.
Tunc quoque, cum fuero vacuas dilapsus in au
Exanimis mores oderit umbra tuos.
Tunc quoque factorum veniam memor umbra t
Insequar et vultus ossea forma tuos.
Sive ego, quod nolim, longis consumptus ab
Sive manu facta morte solutus ero;
Sive per immensas iactabor naufragus undas,
Nostraque longinquus viscera piscis edet;
Sive peregrinae carpent mea membra volucr
Sive meo tinguent sanguine rostra lupi;
Sive aliquis dignatus erit supponere terrae,
Et dare plebeio corpus inane rogo.
Quidquid ero, Stygiis erumpere nitar ab oris,
Et tendam gelidas ultor inora manus.

136. flavas. 140. manes. 150. Aut.

reliqui libri et Domitius in notis. Censeo scribendum iisdem verbis, quae tot codd. consensus tuetur:

Pugnabunt hasta dum Thraces, Iazyges arcu;

quamvis iacula Thraces gerant Met. 13, 366. *Iazyges* solu culani liber. Reliqui, ut solent, diversissima: *Iapides* meliores *traces tuscus et hasta* A. 135. *mollia pabula* ACD dgk et quatuor. 136. *flavas* unus Ciofani et unus nus Heinsii. 138. *Scaeva* H. *sed immanis* DGbck ptem; F pro v. scr.; wxy. *dabunt* Bonon. 139. Aegl. *Tum* BDEFb et quatuor; wy. *fuero tenues* H. *vacuas* A. *vacuus fuero* BGi. *delapsus* BGbdi. *in umb* 140. *manes od.* CEcdgk; wxy, non Domitius in notis. Sc rus distichon tollendum putabat. 141. *Tu* Aegl. *Tum* DEFb; wy. *fatorum* Hg et C pro v. scr. 14 *sea larva* codd. apud Salvagn. vid. Syll. Burm. 3. p. 11 Distichon abest in l. 143. *nolim* Gai et duo. *manu parta* cod. Salv. 146. *corpora* BCadk quat et E pro v. scr. *edit* A. *edat* Hb. *edax* unus, *edes* alius ceus et w. 147. *mea terga* a. 148. *Inque* (pr. m.) al; x. 150. *Aut* cod. Salvagn. *dare fumoso* *phebeo* A. 151. *Qu. erit* H probante Schradero. *enitar rumpere ab* G. *ab undis* Hbi; C et F pro v. scr. *ab umbris* Ec. 152. *Extendam* D. *victor* in cod. C *tor inire* g. 153. *ego conditus umbris* DEfg quinq

vigilans cernes: tacitis ego noctis in umbris
Excutiam somnos visus adesse tuos.
iique quidquid ages, ante os oculosque volabo,
Et querar, et nulla sede quietus eris.
ibera torta dabunt sonitum, nexaeque colubris
Conscia fumabunt semper ad ora faces.
vivus furiis agitabere: mortuus isdem;
Et brevior poena vita futura tua est.
tibi continget funus lacrimaeque tuorum;
adeploratum proiiciere caput.
nificisque manu populo plaudente traheris,
ifixusque tuis ossibus uncus erit.
e te fugient, quae carpunt omnia, flammae:
espuet invisum iusta cadaver humus.
uibus et rostro tardus trahet ilia vultur,
t scindent avidi perfida corda canes;
ae tuo fiet, licet hac sis laude superbus,
satiabilibus corpore rixa lupis.
ca ab Elysiis diversa fugabere campis;
uasque tenent sedes noxia turba, coles.
phus est illic saxum volvensque petensque,

161. contingent. 168. avidae.

v. scr.; wy. *concitus umbris* H. 155. *agas* d. *Et sequar* ad; C pro v. scr. *in null.* k. *parte quietus* r. 157. *torta* A B a et tres; C pro v. scr.; x. *Verb.* C. *secta* g. *scaeva* H. *saeva* reliqui omnes. *nexeque vo-* G. *sonit. vexata colubris* c. *innexa colubris* Schraderus at. Fortasse praestet: *nexaeque colubrae*, sc. sonabunt, Met. 2.; *e* et *is* saepe confusa. 159. *Contia* e. *Sontia* olim Heinsius. *ob ora* Schraderus. 160. *tibi est* a. 161. *gent* E H b c et quatuor; wy. 162. *deiciere* a. *proi-* A et plurimi. 163. *plaudente strahere* d. *plaud. fe-* unus Vaticanus. 164. *faucibus* coni. Heinsius Syll. 3, 6. probante Schradero. 165. *carpent* e, Mentelianus. *Resp. indignum* E. 167. *rostris* E. *turdus trahet* g. *trahet* D, unde Heinsius in schedis coni. *crudus trahet.* enarius ad Callim. eleg. p. 283. *tua distrahet.* Withofius: *rabi-* Schraderus: *carpens*, *carpti.* Tu vide Salvagnii notam, qua are vulgatum tuetur. *trahat* b. 168. *avidae* C E b. *reta lupis* A. 171. *div. vocabere camp.* d. *elisiis cam-* *versa fugare* A. 172. *tenet* omnes libri praeter A a b. *turba* e g, unus Mediceus. 173. *volvens saxumque* d i.

Quique agitur rapidae vinctus ab orbe rotae;
Quaeque gerunt humeris perituras Belides und
Exulis Aegypti, turba cruenta, nurus;
Poma pater Pelopis praesentia quaerit, et idem
Semper eget, liquidis semper abundat aquis;
Iugeribusque novem summus qui distat ab imo,
Visceraque assiduae debita praebet avi.
Hic tibi de Furiis scindet latus una flagello,
Ut sceleris numeros confiteare tui:
Altera Tartareis sectos dabit anguibus artus:
Tertia fumantes incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabitur umbra; tuasque
Aeacus in poenas ingeniosus erit.
In te transcribet veterum tormenta virorum:
Manibus antiquis caussa quietis eris.
Sisyphe, cui tradas revolubile pondus, habebis;
Versabunt celeres nunc nova membra rotae

179. qui summus.

volvensque ferensque Withofius in schedis ineditis suadebat. *Quisque* A. *rapidus* H. *vectus ab* vett. edd. *victus* G, *orbe roge* A. 175. *Quaque* d. *humero* g. *hum. per* bel. e. *urnis* tentabat Heinsius; probabat Burmannus. Schra ascripserat Prop. 5, 11, 28.:

Infelix humeros urgueat urna meos.

176. *egisti* A et longe plurimi, corrigente tamen iam Domitius. 177. *praesentia captat* CE. *quaerit in undis* fk. Utrum Am. 2, 2, 43., vel infra 191. 178. *eget gelidis* B. Ita codd. nostri omnes praeter h et alium, fortasse C, qui *summus*, uti et wy. 180. *assiduo* cei. *ditia* prae *praestat avi* Gl, duo Heins. 181. *Sic tibi* Abx. *Hac ti* *Nunc tibi* G. *scindat* x. 182. *numeros sceleris* a. *unguibus* g et vett. edd. *arcus* A. 184. *incoquit* Ag. *coquit* unus Patavinus. *ore genas* unus Heinsii et wy. Schraderus eliciebat: *aere* et explicabat de *laminis*, de quibus Wasserschlebenium meum in commentatione de quaestionibus tormenta p. 27. 185. *laceraberis umbra* B. 187. *in scribent* A. *veterum monimenta* B. *reorum* Heinsius corrig oppido eleganter. 188. *Omnibus ant.* ABEbcdekl. *Om bus et solus causa* G. *Sontibus* iterum Heinsius. *causa quietu* 189. *cui credas* b. *cui reddas* g. *revocabile* cg. 190. *cabunt* H. *Quassabunt* unus Medic. *et nova* l. *nunc tua* g. 191. *Hic et erit* ex ACd. *Hic erit et* reliqui. *qui carp*

c erit, et ramos frustra qui captet, et undas;
Hic inconsumpto viscere pascet aves.
c mortis poenas mors altera finiet huius:
Horaque erit tantis ultima nulla malis.
le ego pauca canam; frondes ut si quis ab Ida,
Aut summam Libyco de mare carpat aquam.
m neque quot flores Sicula nascantur in Hybla,
Quotve ferat, dicam, terra Cilissa crocos,
c cum tristis hiems aquilonis inhorruit alis,
Quam multa fiat grandine canus Athos:
c mala voce mea poterunt tua cuncta referri,
Ora licet tribuas multiplicata mihi.
t tibi vae misero! venient talesque ruinae,
Ut cogi in lacrimas me quoque posse putem.
e me lacrimae facient sine fine beatum:
Dulcior hic risu tunc mihi fletus erit.
us es infelix, ita di voluere, nec ulla,
Commoda nascenti stella levisve fuit.
n Venus affulsit, non illa Iupiter hora,

191. erit et. 192. avem. 201. possint.

t i. *in undas* B. *undam* E e. 192. *inconsueto* E c. k unus Medic.. Mirum, non e versu 190., vel 289. didicisse es, qualis hic esset pluralis. 193, *poenam mox alt.* G. *nulla malis* d. 195. *flores ut si* unus Vatic. *ab Ida* unus Medic. *ad Ida* w. *in hibla* l. BC reliqui omnes et t. in notis: *in Ida.* Nescio quid Heinsium commoverit, ut in is tentaret: *Iliaca canas frondes*, et *Laomedontea frondes ut* is. De codice C bis mentitur Burmannus. 196. *Aut* et uno Vaticano. *Vel* E. *Et* reliqui. *carpit* e. *carpet* y. *captet* B. 197. Vix unus cum A et z: *nascantur.* *ntur* Iuret. et alius. *nascuntur* reliqui. 198. *Quotque* . *Falisca* A. *Cilisca* B. Alii alia, multi proxime a vero. *Nec tua — poterunt mala* C. *possent* a. *possunt tua vota* i. Nullus *possint*, aut *poterant.* 203. *venient* ex A C I a b d f g, decem aliis; w x y. *veniant* reliqui. *tantaeque rui-* . 204. *lacrymis* a i. *putes* F a b f et quinque. 206. *is ris.* C. *Tum* et *tunc* scribemus ad codicis A fidem. Ubi-enim praeterquam ante c et q fluctuant libri. *tum* C et un-a. 208. *stellaque clara fuit* l. *levisve* F d g et duo, *venit* g (sed corr.). 209. *Nec* G l. *Nec Venus aff.* *illa* A C d. *Non Venus stella affulsit* g. *effulsit* b k., ... *Lunave* a. *non alto* C E. *Solve* a et vix unus vel alter; x z.

Lunaque non apto solque fuere loco.
Nec satis utiliter positos tibi praebuit ignes,
Quem peperit magno lucida Maia Iovi.
Te fera nec quidquam placidum spondentia M
Sidera presserunt, falciferique senis.
Lux quoque natalis, ne quid nisi triste videre
Turpis et inductis nubibus atra fuit.
Haec est, in fastis cui dat gravis Allia nomen
Quaeque dies Ibin, publica damna, tulit.
Qui simul impura matris prolapsus ab alvo
Cinyphiam foedo corpore pressit humum,
Sedit in adverso nocturnus culmine bubo,
Funereoque graves edidit ore sonos.
Protinus Eumenides lavere palustribus undis,
Qua cava de Stygiis fluxerat unda vadis,

210. Solve. 219. impurae. 223. ulvis.

211. *ut. solitos tibi* unus Heinsii. 212. *Quas* G. *perit — Maia roim* A. *Iove* biwxy. 213. *placi* Heinsii. *T. f. nec quicquam splendentia M.* G. 215. *videntes* B. 216. *indictis* C. *arta fuit* d. 218. FGHawy. 219. *Quae* c, duo alii. *Quod* e. *impura* sex septemve; wxyz. *est* in fine addunt ADEFGabefil 220. *Sciniphiam* A. *fetido* d, duo alii; wy. *pectore* i. *averso* C. *noct. limine* g. 222. *Funereosque* d. Salvagnius et Heinsius improbantes repetita *undis*, *unda* e runt, ille: *paludibus udis*, hic: *palustribus ulvis*. Hoc p non uno verbo quale esset, ab auctore in notis, aut schedis e tum boni editores receperunt: illum correctionem suam i confisi. Merito hoc quidem. Credo enim Heinsio obversat locum Servii ad Aen. 8, 53: *fluvialem aquam purificationi latenter ostendit intantum, ut etiam harundinibus, quas fl germina esse non dubium est, purificatio rite celebretur.* — *ceat hoc etiam in harundinibus in purificatione, quod per impleri posse, sicut in sacris traditur.* Non igitur prorsus Heinsius, sed tamen locutio insolita et librorum consensus d emendationem. Ego non offendo in repetitione vel maxim diana, si modo recte haec pronuncientur. Uncinis breviore sum poteram instruxisse. In eodem paene argumento ac Fast. 6, 157.:

Spargit aquis aditus; et aquas medicamen habebant.

Ita enim libri tantumnon omnes. 224. Ita olim Sal emendaverat: nostris libris omnibus addicentibus praeter G eum wy: *Quae cava*. Tu vide Tr. 1, 10, 27. In annot Burmanni pleraque Heinsio subiecta sunt praeter „inanem aq

ctoraque unxerunt Erebeae felle colubrae,
Terque cruentatas increpuere manus:
tturaque imbuerant infantia lacte canino;
Hic primus pueri venit in ora cibus:
ebibit inde suae rabiem nutricis alumnus,
Latrat et in toto verba canina foro.
mbraque vinxerunt tinctis ferrugine pannis,
A male deserto quos rapuere rogo.
ne non fultum nuda tellure iaceret,
Molle super silices imposuere caput.
que recessurae viridi de stipite factas
Admorunt oculis usque sub ora faces.
ebat, ut est infans fumis contactus amaris;
De tribus est cum sic una locuta soror:
mpus in immensum lacrimas tibi movimus istas,

227. imbuerunt. 239. vovimus.

m auctore inventum. 226. *Inque cruentatas* A, satis enti erroris genere. 227. *Imbuerunt* ex tot codicibus a, editorum wxz. Reliquos si sequaris, intelligis arctius se- distichon huic astringi: quo fit, ut Heinsii et Schraderi ram illud effugiat, qui orationis decursum eo turbari causa- ur. Nam alterum argumentum e versus 14. scripturae discre- tia petitum infirmius est. 229. *Ebibit* BCDEz. *Prae-* i et duo. Utrumque e scripturae compendio male lecto. Eun- errorem tollebamus in Trist. I, 9, 35.:

Perstet iam miseris pietas: et in hoste probatur.

Iactat et Eb, vide supra. 231. *Membraque tinxerunt* A. *iunxerunt* EF et septem; wy. *innexerunt* b. *tinxe-* g. *pannis f. tinctis* Dl. De Francofurtano falsus est Bur- us, in Heinsiana exemplorum congerie compilanda diligentior. *Ah male* A. 235. *de cespite* Cegl. *de stipite sectas* iebat Schraderus. 236. *atque sub ora* codd. Const. *usque suborta* e. *sub ore* b. *oculos usque sub ora* Schra- malebat. *Os* et *oculi* coniunguntur supra v. 155., Met. 10, 237. *fumis infans* kl; F pro v. scr.; wy. *infans* is a. *furiis infans* Fbc. *contractus* Bg. *contortus* i. *est et sic* g. 239. *lacrimas iniungimus istas* CE. *la-* as *nos mov.* k. *lacrimas commovimus* d. *tibi novimus* b. *vovimus* l, codd. Const. Fan. unus Mediceus et Vaticanus ab sio inspecti; wy. *movimus ipsas* Ak. Quam absonum sit, d expulimus, quivis videt. *Furias vovere* inusitatum est, per- m locum non habet. Librorum auctoritas id significat, quod exigit, ominis causa violente expressas lacrimas; *movere lacri-*

Quae semper causa sufficiente cadent.
Dixerat: et Clotho iussit promissa valere,
Nevit et infesta stamina pulla manu.
Et ne longa suo praesagia diceret ore,
Fata canet vates qui tua, dixit, erit.
Ille ego sum vates: ex me tua vulnera disces,
Di modo dent vires in mea verba suas,
Carminibusque meis accedant pondera rerum,
Quae rata per luctus experiere tuos.
Neve sine exemplis aevi cruciere prioris,
Sint tua Troianis non leviora malis.
Quantaque clavigeri Poeantius Herculis heres,
Tanta venenato vulnera crure geras.
Nec levius doleas, quam qui bibit ubera cervae
Armatique tulit vulnus, inermis opem;
Quique ab equo praeceps in Aleia decidit arva,

241. at Cl. 242. infecta. 243. suae — hor
249. moriare.

mas ab Ovidio aliquoties dicitur. 240. *cadant* codd. C BCG et alius Heinsii. *cadunt* i. 241. *Dix. haec* Cl *at Cl.* GH; F pro v. scr.; wy. *ad Cl.* i. *Dix. ac* olo Clotho l. *et dicto iuss.* g. *jussit praecepta v.* E. 242. *nit et* gl. *Movit et* e. *infecta* C. *infausta* codd. Const. Fa *stamina pulsa* AE. *infestae manus* et *infesti dei* saepe apud strum obvia: mecum facit V. D. Osannus, qui suum codicem dat ad Apuleium, p. 20. 243. *suae pr. d. horae* edi scriptorum, qui noti sunt, nullo confirmante. Nec satis intelli test. 244. *Facta* Hdegil, improbante iam Constantino nat Gi. *qui tibi* H. 245. *Hic ego* l. *vates per* m Ecd et duo. *in me* b; wy. *tua funera* g, Bononiensis. 246. *Dii modo dent* g, unus Patav. *Dent mihi* ek. *modo vires* A. *in mea vota* unus Patav. 247. *accedent* ca *rerum* l. *accedunt* E. 248. *experiare* CDFHagi; wy. 249. *moriare prioris* nescio quo aut cuius errore in sola Bon editione extat. 250. *nec leviora* b. 251. *peanch Herc. heros* EGdi; y. 253. *doleas levius* c. 254. *matisque* ef. *Arma utraque tulit* unus Medic. *tulit nullus* i. *vulgus* omnes reliqui libri praeter Ag. *inerme potens* omnes qui hactenus collati sunt, nisi quod Constantinus: *petens* in Veram scripturam in vet. editione se invenisse testatur Micyl quam non vidi. 255. Scriptura, quam exhibemus, Heinsii correctio; alia e Constantino iam commemorata: *in Aleis decidit vis.* Altera Graecorum usum, altera Ciceronis Tusc. 3, 26:
— *in campis errabat Aleis*

Exitio facies cui sua paene fuit.
quod Amyntorides, videas, trepidumque ministro
Praetentes baculo, luminis orbus, iter:
c plus aspicias, quam quem sua filia rexit,
Expertus scelus est cuius uterque parens:
lis erat, postquam est iudex de lite iocosa
umptus, Apollinea clarus in arte senex:
lis et ipse fuit, quo praecipiente columba
st data Palladiae praevia duxque rati:
ue oculis caruit, per quos male viderat aurum,
feriaa nato quos dedit orba parens:
tor ut Aetnaeus, cui casus ante futuros
elemus Eurymides vaticinatus erat:
duo Phinidae, quibus idem lumen ademit,
ui dedit: ut Thamyrae Demodocique caput.
aliquis tua membra secet, Saturnus ut illas
Subsecuit partes, unde creatus erat.
tibi sit melior tumidis Neptunus in undis,
uam cui sunt subitae frater et uxor aves.

257. trepidusque.

t. Codices utrique favent, neutram tuentur. *praeceps aliena* *ecidit arva* DGcdfgil, Iuret. et sex. *aliena incidit arva* b. *aque in incidit arva* e. *alienis incidit arvis* ABC, (nisi quod *armis*) Fk, prim. Medic. *alienis decidit arvis* reliqui, sed y: *is.* 256. *Exitii causa cui sua penna fuit* d. *Exitii fac. sua pena fuit* g. *sua poena* Gikl. 257. *trepidusque* dk et septem. Reliquorum numero obtemperavimus. *trep.* *istro* Bci. *ministros* k. 258. *Pertemptes* A. *Sustentes* t. *lum. urbis iter* B. *orbis* ewy. 259. *Nec prius* '*asp.* e. *prius* d. *inspicias* D, alius. *aspic. quenquam sua* A. 260. *ertus facinus cuius* C. 261. *est* omittunt Aci; F (a m. wy. 263. *et ille* CGagi et duo. 265. *viderat* *um* d. 266. *quod dedit* gl. 267. *ethneus* A. *Thelemus* A. *Theolenus* l. *Telephus* C. *Stelefus* G. *eu-* *ides* ACG. Alii alia. 269. *Et duo* DGg. *Vel duo* c. *neidae* olim vulgatum num codices habuerint, dubito. Hoc di- hon sequenti postponit H. 270. *dedit et damure* l. *tha-* *e* AC. *demophodique* Ay. *demophochique* B. *demolophique* G. Proxime omnium ad verum eg: *demodosique.* 273. *tu-* *lis melior* efwxyz et plures, sed deteriores. 274. *Et* L. *cui sint* unus Vatic. *subito* E et duo. *sunt visae fr.* F v. scr. et alius cum wxy. Praeferebat hoc durae, ut puta-

Sollertique viro, lacerae quem fracta tenentem
Membra ratis Semeles est miserata soror.
Vel tua, ne poenae genus hoc cognoverit unus,
Viscera diversis scissa ferantur equis.
Vel quae, qui redimi Romano turpe putavit,
A duce Puniceo pertulit, ipse feras.
Nec tibi subsidio praesens sit numen, ut illi,
Cui nihil Hercei profuit ara Iovis.
Utque dedit saltus de summa Thessalus Ossa,
Tu quoque saxoso praecipitere iugo.
Aut velut Euryali, qui sceptrum cepit ab illo,

281. sit praesens. 283. summo.

bat, vulgatae Schraderus. Non meminerat, quid toties in Metam. significaret *subitus*, *novus*, *ignotus*, *recens*. 275. *Solertiae* G. *fracta legentem* g. 277. *Et tua* A. *genus haec* B. 278. *Vulnera div.* g. *divers. secta trahantur equ.* duo Heinsii. *aequis* C et sex alii. 279. *redimi Romanum* E. *Romanos* DFG bci; x. 280. *duce Cinifeo* codex Constantini, teste Heinsio. *ipse foras* A. 281. *Nec sit subs. praesens tibi numen* d. *Nec sibi* g. *praesidio* k. *sit praesens* unus Heinsii, wy, contra legem in oppositis sibi notionibus sancitam. 282. *Cum nihil* Domit. in notis. *Cui nil rethei* ADEHbcdeik et septem. *nil crethei* l. *nihil rhetei* B. *nihil resthei* G. *nihil ethei* f. *nil ceaei* duo. *Cui Irechei* g. *nil hersaci* Iuret. *nil hercaei* wy. Male me hoc habet, quod nihil praeterea enotavit Heinsius; nam reliquos omnes ipsam vulgatam: *Hercaei* habuisse hodie non credam. Esto veram esse, altera, h. e. *Rhoetei* casu extitisse non videtur, sed ex loco Metam. effícta esse 11, 197:

Dextera Sigei, Rhoetei laeva profundi
Ara Panomphaeo vetus est sacrata Tonanti.

Adde, quod Serv. ad Aen. 2, 506. et 557. e Pacuvio refert in Sigeo promontorio a Pyrrho Priamum occisum. Ut res est, vereor, ne meliores libri sequendi fuerint. 283. *Utve* Gi. *de summa* ABGdi. *de summo* CE et tres. *e summo* wxy. Libri nunquam fere apud Ovidium favent huic usui, quod iam intellexit Schneiderus Gr. L. 1, 2, p. 18. *e summo* F pro. v. scr. *e summa* reliqui. *tesalus* e. *dedalus* w, non Domitius. Audi Schraderum, vel doctum virum, cuius observationes suis ille inseruit: *Scholiastae vocatur Ionus rex Thessaliae. Fallor, an voluit Ithonus (Ith)is enim est rex Thessaliae Lucano 6, 402:*

Primus Thessaliae rector telluris Ithonus
In formam calidae percussit pondera massae.

Itaque videtur intelligendus ille rex Thessaliae et Euryalus eius successor etc. 284. *praecipitare* Cg. 285. *Eurioli* E. *Aurioli* b. *Erioli* c. *erroli* A. *Eridaci* a. *eurilici* g. *eruloci* i.

Sint artus avidis anguibus esca tui.
el tua maturet, sicut Minoia fata,
Per caput infusae fervidus humor aquae.
que operum mitis, sed non impune, Prometheus,
Aërias volucres sanguine fixus alas.
Aut velut Etracides magno ter ab Hercule quintus,

289. parum.

loci Cl. *Exiloci* de. *Euriboi* DG. 286. *avidis ungui-* i et edd. quaedam. *esca tuis* ei. 287. *veluti Min.* F. *noida* dg, ed. Domit. 289. *Aquae parum* w. *Utque pa- mitis* G. *parum fidus* C. *parum mutis* dl. *parum minus* e. *um metuens* g. *Utque parum mitis* reliqui. Heinsius a codice admonitus tentabat:

Utque parum metuens, sed non impune, deorum;

vulgatum e glossa irrepsisse videretur. Salvagnius distichon scribebat, quia a codice suo abesset. Eius sententiae accedebat raderus argumentis his: codicem Sanvictorianum optimae notae de hac re Salvagnius viderit: Prometheum infra denuo posi- esse; cuius modi plura in hoc libro inveniuntur: verba inepta emendâsset. Coniectura mea, quam proposui, legitimos nu- os explere videtur. Mutatio lenis est: *par* per compendium , quo *per*, solet scribi, una littera detrita fuit. Locutio Ovi- a est, cfr. de *operibus* Fast. 3, 833.:

Mille dea est operum. —

. 1, 468: — *promit duo tela pharetra*
Diversorum operum: *fugat hoc, facit illud amorem*:
Quod facit, hamatum *est* etc.;

genitivo Am. 2, 9, 30: *durior oris equus*, Met. 8, 614: *men- que ferox Ixione natus*. Mitia facta Promethei immitium Ibidis moriam inferunt. 290. *volucres arbore fixus* F. *sanguine ce tuo* cgl. *volucres corpore pasce tuo* ABCdi et sex. Se- remur, si vel semel imperativo in his imprecationibus usus esset ta. Haec scriptura fortasse causa fuit, ut in superiori versu raderus olim *Procrusten Prometheo* substituere voluerit. *arbore* babat Withofius, et priora ita refingebat:

Utque parum mitis Samiorum impune dynastes,

ycratem ab Oronte captum intelligens. 291. *Ac velut* xz. *ut Eceracides* B. *Aut ut Ecratides* CG. *Aut ut Ecetraci-* d. *Aut ut Ethetratides* E. *Aut ut Ethatrides* b. *Aut ut atrides* i. *Aut ut eregratides* l. *Aut ut Ethicatides* k. *Aut ut adines* c. *Aut ut Heraclides* ag. *Aut ut Etracides* D. Domit. notis. *Ecatrides* F. *Ecratides* Hwy. *Gratides* F pro v. scr. *rcule victus* E pro v. scr. In c glossa erat: *Etratides erat in ro Basilii Aquilini*. Historia obscurissima est. Eurycrates Po- dori filius apud Herod. 7, 204. decimus quintus dicitur ab Her- le; Carani, qui sextus decimus dicitur a Velleio 1, 6. pater num eltas Lacidides fuerit apud Pausan. 2, 19, 2. incertum est, nec

Caesus in immensum proiiciare fretum.
Aut ut Amyntiaden, turpi dilectus amore
Oderit, et saevo vulneret ense puer.
Nec tibi fida magis misceri pocula possint,
Quam qui cornigero de Iove natus erat.
More vel intereas capti suspensus Achaei,
Qui miser aurifera teste pependit aqua.
Aut ut Achilliden cognato nomine clarum
Opprimat hostili tegula iacta manu.
Nec tua quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant,
Sparsa per Ambracias quae iacuere vias.
Nataque ut Aeacidae, iaculis moriaris adactis:
Non licet hoc Cereri dissimulare sacrum.

299. Achillidae. 304. nefas.

de Tarentinis post Phalantum regibus constare videtur [illegible] unum ab Herodoto 3, 136. nominatum. 292. *in immensum* *proiciare* A. *proiciere* cdek. *praecipitare* l. *praecipitare* [illegible] 293. *aminchiaden* A. *Amiciaden* BGe. *amithiaden* l. *A[illegible] tiaden* C. *Amniciadem* d. *Amnicidae* g. *Aminthonides* c. *[illegible] tiadem* b. *Amantiaden* D; Fc pro v. scr. *Amantiadem* w. *A[illegible] ciaden* x. 294. *ense caput* x. 297. *Morte* Fbg pro v. scr.; x. 298. *miser aetharigem teste pep.* C. [illegible] *pep.* a, cod. Const. *veste pep.* C. *triste pepend.* EHabc; x[illegible] 299. *Achilliaden* B. *Achillidem* DEGabwy. *achileiden* l. [illegible] *natum* g. *nomine chirum* i. *Achillidae* Heinsius suadebat. 300. *Opprimit hostile teg.* A. *Deprimat* g. *regula* d. [illegible] *ossa regbant* l. 302. *ambrachias* ABGe. Fluctum in sin[illegible] excitat Burmannus, vid. Hygin. f. 123. 303. *Aeacidae* [illegible] *telis moriaris* x. *moriaris acutis* E. 304. *licet haec* C[illegible] *Non factum hoc Cereri dissimulare licet* f. *hoc ceteri* G. [illegible] *mulare scelus* b et duo; x. *dissimulare socrum* g. *dissim[illegible] sacrum* ABDEcdeil, Polit. teste Gronov. novem alii et F pr[illegible] scr.; wy. Reliqui cum C: *nefas.* Quos deseruisse iure mihi [illegible]deor; *dissimulare* hoc quale esset, ex toto fugit interpretes, [illegible] fugisse videtur. Nam Schraderus in schedis tam ambigue loqui[illegible] quam Salvagnius. Cererem ab Ovidio caedis Laodamiae, vel [illegible]damiae insimulari, quae Aeacidis inimica traditur, verum est. [illegible]similabat vero, quia Iustino narrante Epirotae profanationem te[illegible] (Dianae illud fuit, sed accuratius designare noluit Ovidius) st[illegible]tate ac fame luerunt. Ulciscebatur igitur illos ea potissimum [illegible] quae Pyrrhum Epirotam, patrem virginis, interemisse fertur. [illegible]crum scripsimus libris iubentibus, quia et huic verbo acerba [illegible]biguitas inest, cfr. Met. 8, 482., tum 13, 461. ibique et alib[illegible] Taurico sacrificio, et rursus in *Cerere dissimulante* nescio d[illegible]

que nepos dicti nostro modo carmine regis,'
Cantharidum succos dante parente bibas.
it pia te caeso dicatur adultera, sicut
Qua cecidit Leucon vindice, dicta pia est.
que pyram tecum carissima corpora mittas,
Quem finem vitae Sardanapalus habet.
que Iovis Libyci templum violare parantis,
Acta noto vultus condat arena tuos.
que necatorum Dareï fraude secundi,
Sic tua subsidens devoret ora cinis.
at ut olivifera quondam Sicyone profecto,
Sit frigus mortis caussa famesque tuae.
it ut Atarnites, insutus pelle iuvenci

9. pignora. 310. Quam. 314. ossa. 315. fugato.

ans, an quaesita circa arcana Eleusinia. 305. *Atque* l. *nostro dicti modo* g. *dicti modo nostro* e. *nostro quoque* b. *carmine pyrrhi* G. 306. *Cantharides* Bonon. *Thes*-*um* A. *Thessalidum* BDEd. *Tassalidum* l. *Thessalidis* G. oriam docta coniectura ex Athen. l. 13, 56. Salvagnius illustravit. *iudice facta* C. *vindice facta pia est* G. Scholiastae fides dere videtur e Diodoro 14, 93; 16, 31. 309. *Lisque pyram* simile quid) A. *carissima pignora* ef et F pro v. scr. Rece-t Heinsius ex uno, de quo tribus fidem denegamus. Cfr. Fast. 5, 623.:

Corpora *post decies senos qui credidit annos*
Missa neci etc.

3, 58: *Aut ultor vestrae, carissima* corpora, *mortis*.

Quam F et unus Vaticanus. 311. *Iovis Libyae* Bo-*violasse* e. *parantes* omnes libri praeter l, qui: *parentes*, et uem sequimur. Hoc modo iam Salvagnius ediderat. 312. *noto* Iuret. et Bonon. *vultus contegat unda tuos* A.

necatorum priamei fraude A. *Darrei* y. *Dareii* vulgata ante Heinsium. 314. Ita ABCDEFcdg, Politian. Gronovio, Sanvictor. et septem; wy. *succedens* ik. Reliqui: *ndens*. Scripturam receptam et eius interpretationem tuetur rius Maximus 9, 2., cinerem illum *insidiosam congeriem* appel-. Idem tuetur *ora*, pro quo: *ossa* g, duo alii et F pro v. ; w. 315. *Sicyone fugato* Bk tres Heinsii et unus Ciof. receperunt qui tamen de historia omnia ignorant. Velut in ctura Salvagnii e Pausan. 2, 6, 3. *profecto*, nimirum *ad bel*-, ut Fast. 1, 279. unice conveniret. Verum de Epopei morte tradit Pausanias, nec quod Salvagnius in editione veteri inve-t: *oliviflua* in codd. extat, quod scribit Burmannus.

Aut ne A. w. *atharnetes* A. *Atharnices* B. *Atharnites* C.

Turpiter ad dominum praeda ferare tuum.
Inque tuo thalamo ritu iugulere Pheraei,
Qui datus est leto coniugis ense suae.
Quosque putas fidos, ut Larissaeus Aleuas,
Vulnere non fidos experiare tuo.
Utque Milon, sub quo cruciata est Pisa tyrann
Vivus in occultas praecipiteris aquas.
→ Quaeque in Adimantum Phliasia regna tene
Ab Iove venerunt, te quoque tela petant.
Aut ut Amastriacis quondam Lenaeus ab oris,
Nudus Achillea destituaris humo.

Atharnides G. *Aternites* DFd et duo. *Acarnides* l; F p scr.; w. *Acarnites* E et duo. *Atharmites* a c. *Archanites* p liqui: *Acharnides*. *Acharn. hirsutus pelle* Herculani ... *ductus pelle iumenti* l. Vides probiores libros bene consp... peius scholiasta et Diodor. 16, 52. 319. *thalamo* ... *more Ph.* bi et tres; w x y. *iugulare* C e g. *morte* H: ... *Pharei* i et duo. *Pholei* D. *philei* l. 320. *est leto* ... *Sciae* B. 321. *putes* duo Vaticc. *alebas* libri. *A*... pro v. scr. Primus correxit Josephus Scaliger. De historia ... constat. 322. *experiere* l. *experiare tuos* E g. ... *Atque mylo* l. *Utque Milon* F a, Iuret. et alius. *Utque M*... *Utve malo* A. *Utve Milo* d. Reliqui: *Utque Milo sub.* S... nius: *Ut Phidon* corrigebat, Schraderus, quod non intelli... Historia ignota. Si Pausanias 6, 21. de abiectione in Al... quidquam haberet, possis Festi meminisse: *Pisatilem appella*... *vius Pantaleontem e Pisis oriundum tyrannum, cum alioqui* ... *profecti nunc Pisani dicantur.* Certe crudelissimus fuit, vid. ... clidem Ponticum polit. 6. Scriptum fuerit *P atalo*, *Vel* ... De structura vid. vv. 426, 432. 325. *in Amida*... *adymantum* G. *Achimarum* b. *Quaeque adhiniantem* c. ... *sia* B. *phillesia* A. *phyllesia* k. *phylesia* ef. *phileia* l. ... *sia* w y. *Philesia* reliqui omnes. Scaligeri coniecturam i... exhibemus. Nam de fabula nihil hucusque annotatum est, ... repeti mereat. *sceptra tenentem* unus Medic. 325. *A*... omnes libri praeter primum Mediceum. Sed alibi, velut in F... constanter optimi libri ita, uti dedimus. 327. *Aut am*... *ricis quondam lemneus ab horis* A. *Anastricis* E. *amaster*... *amateratis* l. *amastricis* g. *laeneus* G. *Lernaeus* F. *Le*... E e k. *Lemneus* g. *Lempneus* f g. *pleneus* w. *Lepheus* D. S... liastis, geographis Strab. lib. 12. p. 540., Melae 2, 7. adde ... 17, 26., si quasi per tenebras hoc argumentum cognoscere ... 228. *Nudus achinnea* B. *acinea* d. *abilea* e. *acha*... *Apollinea* legebat L. Caecilius Minutianus Apuleius. Vide p... nostr. 329. *Utve* d. *eridamas* A. *Eridanus* B. *Eri*...

que vel Eurydamas ter circum busta Thrasylli
Est Larissaeis raptus ab hoste rotis:
el qui quae fuerat tutatus moenia saepe,
Corpore lustravit non diuturna suo:
que novum passa genus Hippomeneïde poenae
Tractus in Actaea fertur adulter humo:
c ubi vita tuos invisa reliquerit artus,
Ultores rapiant turpe cadaver equi.

Gg. *Euridamus* Dael. *bis circum* i. *trasilli* AGe. *thraili* x. oliastae nostro astipulantur scholia Veneta Bekkeri ad Il. 22, . 330. *Et Lar.* a. *Lar. natus ab* e. 331. *tuta-Pergama saepe* g. Post versum 332. Domitius in notis inter-atur verss. 437, 438., et deinde 459, 60. 333. *novum s est passa Hip.* Dl. *passa est genus* libri scripti omnes. *omeneida* AC. *Hipomenida* B. *Hipomedina* idem ab al. man. *menida* e. *hyppomeneida* G. *Ipomeida* c. *Hipomeia* d. *ypo-eia* g. *Hippomeneia* reliqui, nisi quod: *passa est poenae genus podametas* k, unus Medic. et unus Vatic. Scriptura, quam ex-mus, extat in xz et vera utique videtur. Nam supplicium ratoris tantum Ibidi hoc loco imprecatur poeta, Limonae post-. Illud schol. tantum tradit et Heraclid. Pontic. polit. 1, §. 3. i legerim: *ὑποζεύξας μέχρι τοῦ θανάτου τῷ ἅρματι*, sive *με-τὸν θάνατον* pro: *μετὰ τῆς θυγατρός*, quae verba Coraës *σκορακίζει*). Apud Callimachum extitisse intelliges e fragmento ed. Blomf. 334. *Tractus et Act.* DEFGcegikl, Iu-et octo Heinsii probante Constantino. *Tractus ut Act.* Had. nsius Advers. p. 574. coniiciebat: *Tractus Erechthea.* Post c versum in B sequebatur distichon, quod infra est v. 635, Nimirum animadverterat aliquis sequenti disticho parum con-ire cum scholiastae narratione: apud illum vivum adulterum rui alligari, apud Ovidium, uti videtur, mortuum. Desiderabat r mortis mentionem, atque, utpote homo ineptus, illud disti-n si ad marginem ascriberet, scrupulum eum tolli posse puta-. Postea librarii aut hoc loco, aut, uti Cf, post 336. intruse-t. 335. *tuos invita rel.* Aai et alius. *tuos irrisa rel.* ntelianus. 336. *triste cadaver* F. Post hunc versum e iungit distichon, quod infra legis 437, 438. Scilicet bonus li-rius per festinationem penso paene absoluto omisso sequenti di-ho (eius rei vestigium extat in B., ubi deest,) transierat ad illa ba: *Utque ferox*, quibus exaratis surrexit a labore. Successor d versus principium quaerens eadem verba infra inveniebat, di-ho perscripto suum et antecessoris errorem animadvertit, corre-qua potuit. Simile quid passus est librarius codicis g. Is hoc o subiungit distichon 459, 60. non verbis, sed simili praecedentis tichi argumento deceptus. Sed hic error vetustior: nam miro e modo, quo infra leges, tunc demum ii versus depravari coe-

Viscera sic aliquis scopulus tua figat, ut olim
Fixa sub Euboico Graia fuere sinu.
Utque ferox periit et fulmine et aequore raptus,
Sic te mersuras adiuvet ignis aquas.
Mens quoque sic furiis vecors agitetur, ut illi,
Unum qui toto corpore vulnus habet;
Utque Dryantidae Rhodopeia regna tenenti,
In gemino dispar cui pede cultus erat;
Ut fuit Oetaeo quondam, generoque draconum,
Tisamenique patri, Callirhoësque viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Qua potuit Tydeus erubuisse nuru:

342. cui — erat.

perunt, cum bis eos adesse animadverteretur. Denique ducta res est, ut in codd. DEgkl tria disticha interp… post versum hunc 336., hoc ordine: 635, 636; 437, 438; … et postremum quidem in k duplici forma. 337. … praeter Aakx et quatuor Heinsii alios, quos post Constan… quimur et g, qui: *scopulo*. *scopulos* e. 338. *Graia* … 339. *periit a fulmine* a. *raptus* H. Cfr. Callim. fragm. … 6. Bentl. 340. Post hunc versum l denuo habet vv. … 636. 342. *Unus qui* e. *Unum cui toto c. vulnus erat* … unus Patav. *Unum qui toto c. vulnus erat* Iuret. *toto pede* … et duo. Vides ignoratione rei interpolatores grassatos, editores … ter verum et fraudem medios substitisse. Monstrare debe… *vulnus* pro *vulneris loco* dici (Ouwens. N. H. p. 276.), … quod illo difficilius, in pectore, non in cervice, vel latere vul… bilem Aiacem fuisse; ita scriptura, quam probarunt, videri pot… doctior. Nam si sententia non differt, eaque e loco Met. 13, … 392. potissimum astruitur, cur vulgata deseratur? quia, … praesens tempus displicet. Expungendum igitur erit supra 3… infra 391., sicuti Trist. 4, 6, 40. ne sciri quidem voluerunt … libros habere: *accedunt tempora*. 343. Ita BFHdik … et octo. *driantide* Ag. *Driatidae* b. *Utque adriantyde* G. *dri…tine* e. *Thiantidae* c. *Dryantiadae* reliqui. *Pelopeia regna* k … duo. 344. *Ingenio disp.* GHex et duo. *Ingenuo disp.* … et duo. *Ingenio haud dispar* wy; unus Medic. *pede vulnus* … Iuret. 345. *etheo* A. *eteo* G. *Acteo* Fefkl et tres. 346. *Thesimanique* AGabi. *Tesimanique* B. *Tisimanique* … edg. *Thissimanique* F. *Thessimanique* D. *caligonesque* Af. … *ligonesque* CDEGHacgik; wxyz. *Galligonesque* b. *callig…que* l. *Calligenoque* d. *Callithoesque* multi. Hae scripturae … vent, quam BFe et quidam Constantini soli servarunt, satis … per se tutam. 347. *pudentior* g. *pudicitior* B. 348. … *rum* g. 349. *Quaque* d. *iunxit Venerem* ABEFad. …

aeque sui Venerem iunxit cum fratre mariti,
Locris in ancillae dissimulata nece.
am quoque di faciant possis gaudere fideli
Coniuge, quam Talai, Tyndareique gener:
aeque parare suis letum patruelibus ausae
Belides assidua colla premuntur aqua.
lidos et Canaces, sicut facis, ardeat igne,
Nec nisi per crimen sit tibi fida soror.
ia si fuerit, sit quod Pelopeia Thyestae,
Myrrha suo patri, Nyctimeneque suo:
ve magis pia sit capitique parentis amica,

necem. 351. Di qu. tam. 356. nota. 357. Pelopea.

x. 350. *Socris in anc.* g. *Locris et anc.* k. *nece* de- psimus ex ABGbcdegk et octo aliis. *dissim. vere* l. *necem* ui. Burmannus errat, locum Athenaei Heinsio debet. Inter- es qui innotuerunt, supra scholiasten nihil sapiunt. Schraderus annotaverat de Aërope, Catreo et Plisthene, quae quia non usquequaque confirmata video, nec ipse astruere possum, o et ampliandum esse censeo. 351. *Dii quoque tam* k et duo. *Tum quoque* G. *Tam tibi di* C. *faciant posse* d. *dii* Ae. 352. *quam talii* A. *talei* e. *Tali* d. *aii* b. *Danai* F. *thalai* Gg. *tindarideque* G. 353. *Quae rare suis* e. 354. *premantur* k et quinque. *premaris* Patav. 355. *sicut facit ardeat* Bonon. *facis ardeas* A. Illud Heinsius probabat, huic simile quid tentabat: *sicut ignibus arde.* Sed C: *Canaces saevae facis ardeat igne.* Ita, cio, hodie legeremus, nisi nimis somniculosus editor fuisset annus. Scriptura per se optima: *fax Amoris, saevae faces rum, fax thalami et mortis* Met. 10, 312, 350. Her. 11, 103; 21, 172. omnia tritissima; vel coniecisse ita neminem ret. Codex tamen interpolatissimus est, ac verendum, ne olim teat ei obtemperasse: velut si idoneis argumentis probetur quisquis est, *Canacen parturientem* scripsisse, quam Nero avit, Suet. Ner. c. 21., ambiguitas his inesset non inficeta, cfr. 2, 411.: — *mollem qui fecit Achillem*, urm. ad Rutil. 1, 312. 356. *tibi feda soror* e. *tibi soror* i. *tibi nota soror* Ek et tres. Ineptissimum hoc. aliter sororem cognovit unquam, quam per incestum. Caunis a quidem. *Fida* caritatis aeque cognatorum, quam consuetu- amantium appellatio est. Her. 4, 140; 5, 99. 357. *Pepei Thyesti* d. *Pelopea* xz; scriptus liber nullus. *Thyesti*, *Thiesti* omnes libri praeter ag et duos. 358. *Nyctino-* e B. 359. *Filia neve magis capiti sit fida parentis* Fbc (sed hic: *paterno*) efgikl et duodecim; wxy. Ergo tam A (nisi quod: *captique*) BCGad et Iuretanus tuentur,

Quam sua vel Pterelae, vel tibi, Nise, fuit:
Infamemque locum sceleris quae nomine fecit,
Pressit et inductis membra paterna rotis.
Ut iuvenes pereas, proiecta cadavera quorum,
Oraque Pisaeae sustinuere fores:

360. tibi vel Pterela. 363. quorum fastigia vultus.
364. Olim Pisaeae — foris.

hoc est ii, qui auctoritate vel elegantia praestant, omnes. ... rito interpolatores quoque intemeratam hanc scripturam reliquerunt. Originem corruptionis vides. *Fida capiti*, nisi fallor, tam ... dicitur, quam *pietas*, quae turpi obsequio et consuetudini ... moratae opponitur, omittitur. 360. *Quam sua vel* ... DFa et quatuor. *Quam sua vel therale* G. *sua vel* ... *Quam sua vel Terela* Bf. *Quam tua vel tergle* A. *Quam tibi* ... *Telere* bk. *Quam tibi vel Pterela* quatuor. *vel Tulli vel* ... *Quam tua vel Pterela* reliqui. *vel tua Nise* Fwxy. Hic ... cum sequenti abest in l. Burmannianam lectionem nemo intellig... placuerat huic altera versus longioris scriptura, cum hanc ... ret: mox resipuit, reiecit quod libris defendere poterat, ... quod omnino non poterat. Nos quod e vestigiis haud ... meliorum librorum restituimus bene Ovidianum est et certe ... correctorum intelligentiam positum. 361. *quae crimine fecit* 363. *pereas, inducta cadavera* B. *pereas quorum fastigia* ... CEFGHgik; wxy; luret. et duodecim. *pereas quorum fastigia vultus* d. 364. *Olim Pisaeae* Hbi et quatuor; C ... scr.; wxy. *Brachia Pisaeae* CGdk luret. et sex. *Quorum Pisaeae* f et quatuor. *sustinuere foris* d et Menteliauus ... Heinsio in schedis, et ita Constantinus Fanensis, incertum, an e co... Interpolatoribus has tam miro modo variantes usquequaque ... pturas acceptas referes. Unde profecti isti homines quorsum ... venerint, nostra e codice vetustissimo desumpta et Burman... editiones omnes propagata scripturae commonstrant. Cur ... deflexum sit, minime latet. Offensioni fuit verbum substantiv... plurali numero in hexametro omissum, ut in illis Fast. 5, 451:

Romulus ut tumulo fraternas condidit umbras,
Et male veloci iusta soluta Remo;

Met. 13, 761. et fortasse Tr. 2, 507:

Quodque minus prodest palma est: lucrosa poetae,
Tantaque non parvo crimina praetor emit;

nam singulari numero frequentissime ita fit. Verum unde ista ... pturarum portenta nata sint, paulo difficilius est dictu. Qui in ... viori versu: *Olim* scribebant, simplicissime loco mederi vole... Alii, ut opinor, quicquid ascriptum inveniebant, in rem conv... runt. Ascriptae autem erant glossae, velut super *Oraque:* Vi... deinde locus similis Fast. 1, 557: *Ora super postes affixaque brachia pendent.* Inde aliquis confingebat:

Ut iuvenes pereas, vultus affixaque quorum
Brachia Pis. etc.

: qui perfusam miserorum caede procorum
Ipse suo melius sanguine tinxit humum:
'oditor ut saevi periit auriga tyranni,
Qui nova Myrtoae nomina fecit aquae:
: qui velocem frustra petiere puellam,
Dum facta est pomis tardior illa tribus:
qui tecta novi formam celantia monstri
'ntrarunt caecae non redeunda domus:
quorum Aeacides misit violentus in altum
'orpora cum senis altera sena rogum:
quos obscuri victos ambagibus oris
egimus infandae Sphinga dedisse neci:
qui Bistoniae templo cecidere Minervae;
'ropter quod facies nunc quoque versa deae est:
qui Threïcii quondam praesepia regis

- saepe. 370. capta. 373. in altos. 374. rogos. 375. lusos. 378. tecta.

affixaque scribebatur: *fastigia*, versus male tornati incudi red-ntur, donec prodiret, quod Burmannus probaret. Utut est, ignave iam olim istos, si deis placet, criticos rem gessisse vox um ostendit tribus locis invenienda. Nec *vultus* aliud quid quam glossa pentametri. Simili modo Her. 7, 85:

Haec mihi narraras; at me movere merentem:
Illa minor culpa poena futura mea est,

Illa quod Jahnius edidit: *Ure* corruptum est ex altera diversa tura: *Iure*, quae quidem pro glossa pertinebat ad: *merentem*. 365. *Et qui* i. *Vel qui* c. *miserorum saepe procorum* C G d l telianus et quatuor. Idoneo libro auctore recipiendum fuisset. *undere caede*, ut *caede madere* Met. 13, 389; 14, 199, *caede gere* Art. 2, 135. 366. *sanguine sparsit humum* G. *periitque* F (a m. s.) H; w x y. 368. *Quod nova* e. *nova* w. 369. *Et qui* g. 370. *Cum capta est* d. *capta est* D E b c d k decem alii; F pro v. scr. *rapta est* l. *Et qui* a. 372. *Intrarat* g. *Intravit* k. *non adeunda* 373. *in altos* a et duo. *in altis* D E G H b c e f Iuret. F pro v. scr. *in alvis* g. *in atris* i. 374. *rogos* a et *rogis* D E G H b c f g i; k w y; F pro v. scr. 375. *ob-ls* e f g l; w x z; C pro v. scr. *lusos amb.* Politiani codex teste nov. et duo Heinsii. Tu confer Met. 9, 15: *superata iussa rcae.* 377. *templo cecinere* i. 378. *Propter quos* D l. *quoque torva deae est* B F a et alius; C pro v. scr. *torta* luo Heinsii et scholiasta noster. *tecta* A D E G H b c d e f g i k w y t. et novem. Scholiastae fidem facere videtur Steph. Byzant.:

Fecerunt dapibus sanguinolenta suis:
Therodamanteos ut qui sensere leones:
Quique Thoanteae Taurica sacra deae:
Ut quos Scylla vorax, Scyllaeque adversa Charyb
Dulichiae pavidos eripuere rati:
Ut quos demisit vastam Polyphemus in alvum:
Ut Laestrygonias qui subiere manus:
Ut quos dux Poenus mersit putealibus undis,
Et iacto canas pulvere fecit aquas:
Sex bis ut Icaridos famulae periere procique,
Inque caput domini qui dabat arma procis:
Ut iacet Aonio luctator ab hospite fusus,
Qui, mirum, victor cum cecidisset, erat.
Ut quos Antaei fortes pressere lacerti:
Quosque ferae morti Lemnia turba dedit:
Ut qui post longum sacri monstrator iniqui

486. domos.

Σίρες ἔθνος Θρᾴκης ὑπὲρ τοὺς Βυζαντίους. 381. *The-rodomanteos* DEFai. *Terodomanteos* Ae. *Therodomathe*[illegible] *Thermodoonteos* H. *Theredomanteos* G, proxime ad coniectu[ram] Heinsii e loco Pont. 1, 2, 121: *Theromedonteos.* *qui paven*[illegible] unus Patav. *qui cinxere leon.* unus Medic. 383. *Scylla* [illegible] *pax* g et tres. *Scylla ferox* unus. 384. *Dul. rapidos* [illegible] *eripuere rota* D. 385. *dimisit* CDFGabcdegikw et [illegible] cem. *divisit* y. *demersit* nullus. *in humum* c. 386. [illegible] CEFedglxyz et tres. *Et* Domit. in notis. *lestricomis qui* *lestrigonia qui* g. *subiere rates* a, unde Heinsius: *rates* co[niecta]bat. *subiere domos* k et tres. *domus* G. 387. *Et qu*[illegible] *Ut quoque dux* g. 289. *Sextus ut* Mentel. et unus Va[t]. *Sectus ut* Bonon. *Sexus ut* G. *Sex ut Ic.* ef. *Et velut* omnes reliqui libri, praeter DF, et schol. nostrum, quos sequi[tur] *famuli* ACDEFHadgiklw. 390. *dominae* def et *qui dedit* EHg et tres. 391. *hospite victus* k et duo. 392. *Quid mirum* A. *Qui mire victor* k et duo. 393. *quos* al. *anthei* Ae. 394. *lernia turba* e et edd. quae[dam]. *Lemnias orba* per prolepsin tentabat Heinsius. 395. *longam* Bonon. *pro longum* E. *post annum* Dfg et tres; F v. ser. *post annos* Hi et alius; F pro v. ser.; w, non Domi[t. in] notis, y. *per annum* c. *post nonum* a. *pes lugum* unus V[at]. Vulgata vera potest esse; tamen quo referas illud: *post lon[gum]* tum demum noveris, si aliter legendum non esse decreveris. Op[inor] hanc fabulam aliquo modo in inimicum poetae convenisse: ea[m]

Elicuit pluvias victima caesus aquas:
ater ut Antaei quo sanguine debuit, aras
Tinxit, et exemplis occidit ipse suis:
qui terribiles pro gramen habentibus herbis

n adhibet et simillimam illi non sine consilio copiose persequitur 3, 11, 39. sqq. Quare fortasse hic olim extabat:

Ut qui (pro dignum!) *sacri monstrator iniqui* etc.

i *moderator iniqui* Bonon. 396. *Eduxit pluv.* k et alius. uit *plenas* G. 397. *anthei* e. *antea* l. *entei* wy. *An-* eoniiciebat Micyllus; cfr. Paus. 7, 4, 1. Sed schol. Apollonii 4, 1396. Busirin et Antaeum Neptuni filios nuncupat. . *ut exempl.* eg. *accidit* D. 399. *pro gramine haben-* s B C G a y et tres; d pro v. scr. *habentibus herbas* B G a et . *habentibus haedis* c. *terribiles artus pro gramine habentes* ti et unus Patav. Critici nobiliores Salvagnius, Heinsius, raderus hunc locum attrectarunt. Postremus spurium distichon nunciat, quia res v. 379. praecessisset, quia sermo in hexametro s latinus, certe a Burmanno male defensus sit. Prius argutum nihili est; multa in hoc carmine repetuntur, sed cum arti-, fabula paulum conversa, tum verbis callide variatis, quibus is inopiam suam poeta dissimulavit. Alteri argumento despe- emendationis inest. Eam tentaverat Salvagnius ita:

Ut qui terribiles pro gramen habentibus arvis,

seipsum revocaverat, quia inconcinnum esset: *pavit equos hu-* *viscere pro gramineis arvis.* Recte, si de Diomede intelligas: enim ablativus rem notat, alter locum. Optime Salvagnii ndatio haberet, si velis de Antho cogitare, de quo en Antoni- Liberalem narrantem c. 7: ἐπεὶ δὲ Ἄνθος τοῦ Αὐτονόου ἐξήλασε τὰς ἵππους ἐκ τοῦ λειμῶνος, αὗται εἰγόμεναι ῆς ἐξεθύμηναν καὶ τὸν Ἄνθον ἐπιςᾶσαι κατεβίβρωςκον α ἐπιβοώμενον ἀμῦναι τοὺς θεούς. Hic, inquam, ipse pro s equos saturavit; non quidem impius, nam certe deos credi- Sed erunt fortasse, qui de corrigenda ea voce cogitandum putent, reputantes, ea via tres scrupulos sublatum iri: repe- nem fabulae: suspectam rationem loquendi: tertio loco, quod o hucusque animum advertit, defectus verbi finiti, quod e pro- altero utro disticho minime petendum est, et non indicatum s mortis in Diomede. Ego rem foenerariam a re critica dif- censeo, duabus correctiunculis tria sententiae commoda emenda . Possis fortasse: — *pro gramen habentibus ervis.* Priscianum l. 5, c. 10. p. 202. Kr.: — *pleraque semper sin-* *ria inveniuntur, ut aurum, argentum, aes, plumbum, stan-* — *electrum, triticum,* ervum — *faba, lens, pisa* (*vicia?*). *Adeo haec usus, non regula prohibet etiam pluralia habere, quod propria confisi auctoritate plurali quoque, ut dictum est, potuerunt numero, ut hordea, frumenta, fabae, vina, mella.* ius non modo haec omnia dixit, sed etiam *aera* quovis signi- , *electra* Met. 2, 365., *lentes, viciae* Fast. 5, 267, 68. *mara-*

Impius humano viscere pavit equos:
Ut duo diversis sub eodem vindice caesi
Vulneribus Nessus, Dexamenique gener:
Ut pronepos, Saturne, tuus, quem reddere vitam
Urbe Coronides vidit ab ipse sua.
Ut Sinis, et Sciron, et cum Polypemone natus

402. Temporibus. 406. et de Pol.

thros, *papavera* Med. fac. 91, 99. Quidni igitur etiam *erva* equi saginabantur, Colum. 6, 26: *eoque tempore, quo vocatur* minis; *roborandus est largo cibo et appropinquante vere hor* eoque *saginandus*. Cfr. 2, 7: *proxima deinde* (pabula) *ci* *ervum et farrago, quae est ex hordeo.* Pabulo autem, non mine pastos equos intelligendos puto, uti et bovem apud Vir 3, 100. *Gramen* vero omnis herba vocatur, Serv. ad Ae 119. 400. *sanguine pavit* A B E G c; C pro v. scr. L dum censeo ob causam supra dictam: *Ultimus humano*, v mile quid. 401. *diversi* e. *iudice* H i. *vertice* l. v *fusi* B. 402. *Temporibus* omnes libri praeter A B c d. verisimile est ex Hygini verbis fab. 33. Eurytionem cominus et ex adverso occisum fuisse. *Nessi* l. Secundum nomen effert solus C. *dexaminique* A. *Deximanique* B D E. *dex que* G. *Diamenique* H. *Dexamanique* k. *decaminique* g. *meneque* e. *Dissamenique* b. *Dessamanique* F. *Desem Desemanique* c. *Discamenique* i. *Dissimanique* plurimi. *D nique genus* E. 403. *pron. Neptune tuus* H i w y. *reddere* k et alius. *cui credere* unus. *quam reddere* G c a. 404. Ita B C D a c d; A sec. m. *Urbe Cor. vid. ab* E G l; A pr. m. Reliqui: *Ipse Cor. vid. ab urbe sua*, *urbe tua* c, *ab orbe sui* g. 405. *Et Scinis* c. *Cinis* quinque. *Sinus* B. *Senis* E. *Scynis et chiron* G. *Ut et chiron* e. *sciniis ciron* y. *Ut scopulus chiron* a. *Scinis* scripti. *Scynis* w x z. *et Scyron* editi veteres. *et siron* l. *ron* d. *et de Polyp.* E d. *politemone* l. *Poliphemone* A *Polyphemone* F G w x z. *Polypemone nati* unus Medic. N guis hic versus impeditus est difficultatibus. Sinidis nomen satis firmatum videtur. Scripturae enim discrimina in Heinsianis ad Her. 2, 70. prorsus eadem enotata video; Berolinensis et Petaviani secundi scripturas. Sed tamen facile talia e glossis irrepere potuerint, intelligis. Petavian dex ab interpolatione alias non alienus hoc loco, ut et v. 43 hibere videtur, quod ultra captum scioli sit. Sequenti disti alio, quam Sinide cogitandum esse noli Salvagnio credere. Pausaniae 2, 1, 3. corruptus est. Propertii versus nihil p Conferendi sunt Met. 7. verss. 440 seqq. Quare non lon sum ab ea sententia, ut Petavianum chartaceum sequendum Locutio erit, qualis huic carmini convenit; Met. 7, 447: *nomen Scironis inhaeret.* In altera versus parte nihilo facil

'uique homo parte sui, parte iuvencus erat:
]ue trabes pressas ab humo mittebat in auras,
.equoris aspiciens huius et huius aquas:
.eque Ceres laeto vidit pereuntia vultu
'orpora Thesea Cercyonea manu:
'c tibi, quem meritis precibus mea devovet ira,
;veniant, aut his non leviora malis.

409. vidit laeto.

m. Sinis et Sciron a nonnullis veteribus Polypemonis filii di-
ur, Apollodor. 3, 16, 1., Probo ad Virg. Ge. 1, 399: a nullo
rustes filius Polypemonis; temeritatis Burmannianae hoc erat
mare. Quanto doctius Salvagnius, qui legebat: *et cum Poly-*
ne nata. Operarum certe is error est, quod in utraque eius
one extat *natam.* Nam neque accusativum orationis decursus
itit, et multo facilior est mutatio *nato* in *nata.* Sed desidero
m, qui Phaeam filiam Polypemonis faciat: nam quod Salva-
s Pityocampten Cromyone educatum putat, nititur corrupto, quem
avimus, Pausaniae loco. Illud non incerta fide Pausanias tra-
1, 38, 5: πρὸς τούτῳ τῷ Κηφισῷ λῃστὴν Πολυπήμονα
ια, Προκρούστην δὲ ἐπίκλησιν, Θησεὺς ἀπέκτεινεν. Inde mibi
est coniectura item „unam litteruiam" mutando crucem illam
retum sublatura: — *et cum Polypemone notus,*
Procrustes, quem noveris, si Polypemonem noveris. Ita Amor.
3, 30: *Et sua cum Gallo nota Lycoris erit,* Trist. 5, 14, 5:
tua fama legetur, dictum est, nisi quod paulo argutius hic,
r est. Si ergo parvae rei codici et infimae notae critico ob-
erare quis velit, legat hunc versum ita:
Ut scopulus Sciron, et cum Polypemone notus;
de reliquis laborandum non erit. 406. *parte sua* Hc.
una parte f. 407. *trabes prensas* D et septem Hein-
pransas l. *in altum* d. 408. *Aequoris adspectes* Gb
y et quatuor; E et F pro v. scr. *aspectans* l et Herculani.
ctans g. *adspergens* Heinsius coniiciebat Advers. p. 281.
vidit laeto omnes libri praeter meliores ABCEGd, nisi
vidit vultu p. laeto c. 410. *Gerionea* ABCGelw.
nea g. *chironeaque manu* y. *Geryonaea* reliqui Heinsiani
s. Domitius verum primus in notis suis proposuit; F pro v.
et Aldinae habebant. Pluralis numerus, proprie hic positus
ctatore, homines indoctos fefellerat. 411. Ita ADEe.
meritis precibus BCl. *tibi pro meritis precibus* d. *tibi quem*
s iustis mea fk et quinque. *quae meritis iustis mea* FGa
t. et quinque. *que meritis istis mea* g. *quae precibus iu-*
x. *quem meritis iustissima* e et Bonon. *quae meritis iustis-*
unus. *Hoc tibi pro meritis iustissima* Hiwy et duo. Si qui
nt: *quem precibus iustis mea.* 412. *Eveniant* ex ADF

Qualis Achaemenides Sicula desertus in Aetna
Troica cum vidit vela venire, fuit:
415 Qualis erat nec non fortuna binominis Iri,
Quique tenent pontem, qui tibi maior erit.
Filius et Cereris frustra tibi semper ametur,

416. quae tibi.

adefixy, quinque aliis. *Et venient* cw Iuret. *Et veniant* *Eveniant* reliqui. *Even. multis non f. E. istis non* Hiwy. 413. *Qua vel Ach.* g, ex compendio scripturae *l'* male r *Achimenides* ADEFGacdilwy. *Acham.* ef. *des. in hora* ADEFGHbcefgilwxy Iuret. et undecim. 414. *ipsa* C. 415. *Et qualis nec non fortuna* Heiwy et In sequenti versu: *Quaque* g; *Quodque* e; *Quaeque* a; *tenent* DEFdegikwy et quinque; reliqui: *tenet. pontum* kl et *pontes* B. *quae tibi* ABCDEFabdg et undecim Heins *maior erat* Bonon. Locus intricatissimus: varia virorum sag rum iudicia. Salvagnius in vulgata olim scriptura: *Quique pontem, qui tibi maior erit* explicanda non multum a veterum ctorum Sanctii et Turnebi ratione recedit, quorum hic Adv. 2 prius hemistichium de insigni aliquo mendico Romae notissimo telligebat: eumque Manium, sive Mannium nominatum fuisse p bat ac de hoc proverbium istud apud Festum: *Multi Manii* *ciae* explicabat. Deinde verba: *qui tibi maior erit* exponebat: *inter maiores tuos erit.* Numquid ille hoc volebat, *Manio* nom et generis communionem fuisse cum personato Ibide, M Hoc modo de utraque familia, Maniorum et Maniliorum di Ill. Weichertus de Hostio poeta §. 2. Verum unde nobis sp rem de proverbii istius sensu, unde de usu singularis numeri *maior*? Nugae sunt, sed memorabiles utcunque. Nic. Hein emendabat: *Quique tenent pontem, quae tibi peior erit.* In cinne, ne quid gravius dicam. Denique Jo. Schraderus ita tentabat: *Qualis erat quondam fortuna b. I.*

Quamque tenent pontem qui, tibi peior erat.

Sed ipse scabritiem sermonis ita non tolli intelligebat, dist hoc suspectum esse et ante superius, post v. 412. excidisse nonnihil censebat. Nos nihil extundere potuimus; hoc est, quod satis placeat. Caeterum ne istis magnis criticis timidi vel existimationis nostrae, quam illorum amantiores putes, vide codicibus non malis A et G auctoribus distichon hoc priori ponendum et e coniectura ita scribendum sit:

— *non leviora malis.*
Qualis erat nec quam *fortuna binominis Iri,*
Quique tenent pontem, quid *tibi* maius *erit;*
Qualis Achaem. —
Troica cum —
Filius et Cereris etc.

417. *Filius ut Cereris* DEFGHacdefgklwy et decem i

Destituatque tuas usque petitus opes.
ıque per alternos unda labente recursus
Subtrahitur presso mollis arena pedi;
ic tua nescio qua semper fortuna liquescat,
Lapsaque per medias effluat usque manus.
ıque pater solitae varias mutare figuras
Plenus inexstincta destituare fame.
-ec dapis humanae tibi sint fastidia: quaque
.Parte potes, Tydeus temporis huius eris.
Ique aliquid facias, a vespere Solis ad ortus
Cur exsternati rursus agantur equi.
beda Lycaoniae repetes convivia mensae,
Tentabisque cibi fallere fraude Iovem.

l. quo. 424. conficiare. 425. subeant. 427. rursus. 428. Solis.

ıte Constantino. *Filius ut cereis* A. *ut celeris* B. *ut Celii* Iu- et Patav. Eccam fraudem doctorum interpolatorum! Tripto- ıum volebant. *frustra sibi* e. 418. *tuas saepe petitus* wy et duo; F pro v. scr. Hinc *sua ope*, vel *suam opem* Hein- s tentabat. 419. *labente recessus* i. 420. *Subiice-* I. *pede* F G b e g i k l w x y z et sex, vel plures. *merso pedi* ma- at Heinsius, non serio, opinor. 421. *nescio quo* a, Bonon. -et. *nescio quae* H b w x y et quinque; F pro v. scr. 422. *ısaque* Mentel. *defluat unda manus* k et duo. 423. *soli-* *in varias* g. 424. *inext. conficiare fame* libri longe plu- ıi. *deficiare* Iuret. Secuti sumus A C E et tres, tum d, qui: *tituere*. Ironia eadem v. 43, 351, 560., nec multum obest, od idem verbum sexto abhinc versu legitur. 425. *huma-* *e tibi erunt fastid.* D H a b f g i k l w x y z et septem, vel octo. *tibi* *t fast.* e. *humanae veniant fastid.* unus Vaticanus. *subeant* *stid.* C pro v. scr. *fastidia quaeque* d. 426. *Parce po-* *ıs fueris tydeus huius eris* A. 427. *Aut aliquid* g y et in tt. Domit. *facies* C d e i l. *a tempore solis* c. *vespere rursus* G d g l Iuret. et quinque. *in ortus* H b i w y; F pro v. scr. :8. *asternati* b. *Solis agantur* A C D a d g i Iuret. et quinque. .9. *repetas* A G a i et quinque. *repetens* duo. *repetent* fl. *re-* *tunt* e. *referes* g. *referens contagia* Mentel. *convivia cenae* A; pro v. scr. 430. *Tentabunt alii* A b unus Vatic.; non ıe fraude, nam vetustior Vindobonensi aliquis liber tantum pro scriptum habebat *a* et *bi* pro *lii*; mox nasutus aliquis verbum ırrupit. Verum alii multo nequius: *Tentabisque aliqua fall.* Iu- ıt. Bonon. Mentel. *Temptabuntque aliqua* e. *aliqua fallere* *arte* c. *Tentabisque iterum fallere* H i w x y et tres; F pro v. scr. 431. *Tecum aliquis* G c f k et quatuor; F pro v. scr. *aliquis po-*

Teque aliquis posito tentet vim numinis, opto:
Tantalides tu sis, Tereïdesque puer.
Et tua sic latos spargantur membra per agros
Tanquam quae patrias detinuere vias.
Aere Perilleo veros imitere iuvencos
Ad formam tauri conveniente sono:
Vtque ferox Phalaris, lingua prius ense resec
More bovis Paphio clausus in aere gemas.

situs G e f; F pro v scr. *aliquis postus* c. *aliquis posti* ignavit Constantinus volebat. *Teque alicui posito cui nil si* ... *nis* d. Si quis phreneticum Burmannum fuisse negabit, leg huic versui adnotavit in hunc modum: *Offendit fortasse* in *metro Heinsium, et merito illud*, te posito; (viden' hominem quae Heinsio surripuit, sua obtrudere? nullo verbo tale cogitasse Heinsius prodidit,) *si enim positus, vel adpositus* ... *sit in mensa, quid opus optare a numine, ut fiat Pelops* ... *quare non inepta lectio codicis Sarraviani* (istius quidem lectio, sed trium aliorum ipsa scriptura):

Tecum aliquis positus, tentet vim numinis, opto
Tantalides ut sis,

Ut *enim pro* tu *cum Micyllo probo. positus aliquis tecum, conviva tecum recubans, optet* (quid hoc et unde?), *ut deus te faciat Pelopem vel Ityn.* positum *vero ita sumi vidimu* *Art. Am.* 231. 432. Scriptura *Tereidesque* nititur sol dicis a, chartacei quidem, fide. *Threiciusque*, quam Cons Fanensis „in manuscripto codice" se invenisse testatur, n postea comparuit. *Tereos atque puer* eiusdem Constantini ctura editiones quasdam occupavit. *Tindareique puer* g l e *tu sis tu Thereique puer* C y. *tute reique* e. *tu Tereique* libri omnes, viginti quinque numero. 433. *Ut tua largos* H b i w y et quatuor. 434. *Et tanquam patr.* 435. *Perill. verses im.* f. *imitare* A C D l. 437, 43 distichon omittunt A C, qui nec supra post v. 336. id ha Eorum, qui istic posuerant, D E k prorsus hic ignorant, d gine scriptum ostendit. Res non facilis diiudicatu agitur. distichon, qui librorum unice vetustatem spectabit, qui in ipsa nusquam alibi tradita offendet, qui repetitionem eius improbabit. Relinquet, qui causam omissionis in supra d agnoscet, qui scholiastas pro antiquis scripturae et historia bus admittet, qui ordinem narrationis eundem, ut v. 299. sq. 363. sq. 383. sq. etc. deprehendet, qui iterationem rei dissimulatam verborum ornatu iudicabit, *Paphium aes* und situm sit, nesciet. Ego animi haereo. *Utve* d i. *fero Ph* *ferox fallens* l. *prius ore res.* G d e f g Iuret. et quinque v. scr. *aere recissa* i. *bovis Phario claus.* E F (pr. m.) duo. *bovis calido claus.* Iuret. 439. *Cumque* F (pr

.mque redire voles aevi melioris in annos,
Vt vetus Admeti decipiare socer.
que eques in medii mergare voragine coeni,
Dummodo sint fati nomina nulla tui:
que utinam pereas, veluti de dentibus orti
Sidonia iactis Graia per arva manu.
quae Penthides fecit, fraterque Medusae,
Eveniant capiti vota sinistra tuo:
quibus exiguo est volucris devota libello,
Corpora proiecta quae sua purgat aqua.
lnera totque feras, quot dicitur ille tulisse,
Cuius ab inferiis culter abesse solet.
onitusque seces, ut quos Cybeleïa mater

442. facti. 447. libello est.

e *volens* C. *in aevum* b; C pro v. scr. 440. *decipiere* 441. *Aut eques* k; C pro v. scr. Domitius in notis. *ere* D. 442. *fati* A G et duo. *facti* reliqui. *nomina vera* C d. 443. *Utque utinam* A. *Atque vide pereas* e. *de bus* e. 444. *Sid. sparsi Grai.* meliores, A B C E G d. *sis* g k l Iuret. et quatuor. *iacti* D. 445. *Ut quae* b. *Bathiades* cum gloss.: *Callimachus* a. *battiades* w y. *quas tides* c. *quae Petuides* e. *Pentides* G g. *Penthides* A B C H lurimi. *Pentheides* fortasse unus, vel alter. *Penthides fecto* b. *fecit fratrique* G. *fecit de fratre Med.* A B C F (m. pr.) uret. et quinque. *fecit de patre* E. *de fratre meluse* l. *Mete* unus. Interpretes latius evagati Penthiden Menoeceum, Pitlen Theseum, matrem Medusae Hecubam, vel fratrem Eurym intelligunt. Si de *Pitthide* certa res esset, legerem: — *fepariterque Molinae.* De diris Molinae vid. Pausan. 5, 2, 2: — δὲ ἡμάρτανον καὶ τούτου Μολίνην θέσθαι φασὶν ἐπὶ τοῖς ταις κατάρας, ἣν Ἰσθμίων μὴ θελήσωσι εἴργεσθαι. In no vero etiam Hippolytus afflictus fuerat: quare *pariter* non sse vacaret. Sed videant ingeniosiores. 446. *Evenient Et venient* l. 447. *E quibus* a. *Ex quibus* F (m. beg. *Ut quibus* A. *est* omittebant C d i k l w x y et octo alii; limidiato versu ponebant A B D E F H a, in fine reliqui. *est ata lib.* a. 448. *Quae sua proi. corpora* a, Iuret. *Quae deiecta* G. *Quae sua coniecta* B. *Corp. coniecta* l. 450. *exequiis* a. *cultus* f i. *cultor* A e. *abesse velit* d. Hoc disti post versum 434. interpretatur Domitius, et de Osiride qui, cui Apim sacrum fuisse docet Diodor. lib. 1. c. 21. Hunc non mactatum, sed in aquam demersum fuisse tradit mythogr. c. p. 31. ed. Mai. 451. *ut queis* b c et alius. *ut quas* s Patavinus, venuste Heinsio iudice. *ut quo* i. *ut quos atheia*

Incitat, ut Phrygios vilia membra modos,
Deque viro fias nec femina, nec vir, ut Attys;
Et quatias molli tympana rauca manu.
Inque pecus subito Magnae vertare parentis,
Victor ut est celeri victaque versa pede.
Solaque Limone poenam ne senserit illam,
Et tua dente fero viscera carpat equus.
Aut ut Cassandreus, domino non mitior illo,
Saucius ingesta contumuleris humo.
Aut ut Abantiades, aut ut Cygneius heros,

mater e. *tibeia* l. 452. *membra domes* d. 45[illegible] *vir nec foemina* CDHbcglwxy et sex. *Athis* AG, ali[illegible] 456. Ita meliores ACEGdg et duo. Reliqui: *magna*[illegible] 457. *Solaque Iunone* G. *senserit ullam* e. 458. [illegible] Gacdeg. *viscera pascat* Gg. 459. Hoc distichon [illegible] ABCDkl et in margine tantum scriptum habet d. [illegible] illi optimi sic supra quidem post v. 336. id habebant. [illegible] certius de eo affirmare ausim, quam de illo 437, 438. [illegible] dur absit a melioribus libris, adhuc nescio: si toleranda sunt [illegible] quo loco sint, intelligis. *Cassandrae* Fabiwxy. *Cassandr*[illegible] *Cassandrus* Ec et superiori loco DEdk. *Cassandris* alius. [illegible]*sandreus* G; d pro var. scr. Domitius in notis. *Cassandri* [illegible] libri. *domino* Ecik. *dominus* reliqui. Superiori loco [illegible]sus g ita concipiebat:

Aut sicut periit pyreas Canssandreus ille
Quem sua gens multo disperiit cinere,

et k primum ita:

Aut pereas periit sicut Cassandrius ille
Quem sua gens merito mersit in amne lyci;

ac deinde denuo eodem, quo hic modo. Haec quoque scr[illegible] discrepantia iudicium nostrum impedit et conturbat. Scilicet [illegible]stat suppositos versus dissimili saepe forma occurrere, et [illegible] varietas illa pentametri nata esse e cautione, ne iidem vers[illegible] currerent: hexameter vero ille quantumvis ineptus veram [illegible] formam illic servavit, hoc loco paene abolitam. Nam He[illegible] ubi de hoc loco fusius agit, ad Pont. 2, 9, 43. variantem codicis scripturam a nobis in altero inventam ita illustravit Polyaeni potissimum Strateg. 6, 7. et Plutarch. de s. num. vind. ut sive cum Salvagnio *dominus* legas et *illum* Hippomenem sive cum paucioribus libris *domino* et *dominum* *illum* Anti[illegible] interpreteris secundum Polyaenum 4, 6, 18., intellectus iust[illegible] sit impeditior. 460. *Sanctius* e. *ingesta* D. *S.* in F pro v. scr. 461. *ut Anthiades* g. *ut Lyrnesius* e[illegible] scripti non exiguo numero. *Tyrnesius* F pro v. scr. Veru[illegible] *gneius* F in textu testante Heinsio, nam J. F. Gronovius *Cyg*[illegible]

Clausus in aequoreas praecipiteris aquas.
...tima vel Phoebo sacras macteris ad aras,
Quam tulit a saevo Theudotus hoste necem.
...t te devoveat certis Abdera diebus,
Saxaque devotum grandine plura petant.
...t Iovis infesti telo feriare trisulco,
Vt satus Hipponoo, Dosithoësque pater:
...soror Autonoës, ut cui matertera Maia est:
Vt temere optatos qui male rexit equos:
...ferus Aeolides, ut sanguine natus eodem,

471. cretus.

...laverat, uti etiam e suis Constantinus, unde non multum distat ...leius Ea; *lignetus* A; *Lignetius* i; *linguens* l; *Lingeius* B; ...*ts* C; *Limmeius* D; *Leneius* c; *Lenius* b; *Ligoneius heres* d; ...*esius* GHegwy; F pro v. scr. Heinsius plura de hoc loco ...se disputaturum promiserat. In schedis his tantum verbis an...um invenio: „leg. *Teneius*; vide Nicolaum Damascenum ...racl. Pont. c. 7.) nec dubito huius argumenti *Τέννην* (?) Eu...is fuisse, quam laudat Stobaeus serm. 2. (p. 63. ed. Schow.)" ...profecto opus est vel emendatione, vel post Micyllum interpre...ne, si modo noveris versu sequenti triginta codices conspirare ...scriptura: *Clausus*, nullum notari, qui cum editis ante Heinsium, ...Salvagnium: *Caesus* habuerit. Nam de Constantini libris non ...at. 463. *Phoebi* c. 464. *Qua tulit* C. *tulit* ... *Th*. i. *a scaevo* a. *Theodotus* ACDEGdgi; F pro v. scr. ...*dus* B. *Thedotus* e. *Theodatus* a. *Thedus* c. *Todotus* k. ...*dorus* l. *Teudotus* reliqui scripti et editi. Quae Burmannus ...Theodoto Cassandrensi habet, Heinsio sublegit. 465. *At* ... *dev. sacris Abd.* ac. *cunctis Abdera* G. *Abdere* g. In ...ine E scriptum erat: *Proetus*, huc vix pertinens. Historia ...a est. 466. *devotam* e. *sanguine plura* c. *petent* g. *Iovis infensi* c. *infesto* editi ante Constantinum. *infesti* ...o *fer*. G. 468. *Hipomoo* C. *Hippomoo* Fciw. *Ypo*...d. *Hippomeo* bkl. *Hipomeo* G. *Ypomeo* DEe. *hipomodo* y. ...*loro* A. *Hippodomo* a. *Ypodomo* g. *desithoosque* A. *Desi*...*que* EGbc. *Desiodesque* wy. Idem et pro v. scr.: *Desitoes*...F. *Dexitoesque* el. *Dexithoosque* Cd. *Dexiotoesque* D. *De*...*que* i. *Dexiloesque* vel *Dexibousque* B, ita enim differunt eius ...is quas habeo collationes. *dectcoesque* g. *Theiphilesque* a. Capaneo Hipponoi filio dubium non est, de altero incerta ...a; cryphiam pono. 469. *Aut soror* G. *Et soror* Dk. ...*noes* A. *antonoes* g. *Anthonees* d. *atones* l. *aut cui* EG F pro v. scr. *et cui* c. Hoc distichon post sequens collo...a. 470. *Aut temere* A. *Et temere* CDEFGabcegi ...y et decem. Scholiastae recte interpretantur. 471. *Et*

Quo genita est, liquidis quae caret arctos
Vt Macedo rapidis icta est cum coniuge f
Sic, precor, aetherii vindicis igne cadas.
Praedaque sis illis, quibus est Latonia Delo
Ante diem rapto non adeunda Thaso:
Quique verecundae speculantem labra Dianae
Quique Crotopiaden diripuere Linum.
Neve venenato levius feriaris ab angue,
Quam senis Oeagri Calliopesque nurus:
Quam puer Hypsipyles: quam qui cava primus
Cuspide suspecti robora fixit equi.
Neve gradus adeas Elpenore cautius altos;
Vimque feras vini, quo tulit ille modo.
Tamque cadas domitus, quam quisquis ad ar cantem
Iuvit inhumanum Thiodamanta Dryops:

478. Linon.

ferus D. *aut sanguine* b. *qui sanguine* H. *et sanguine* e et tres scripti. *sanguine cretus* k et tres. 472. *Q est* c. 473. *rapidis iacta est* ACcf. *Macedo rapi est* E in text. *Ut Macedon iacta est rapidis cum* kl (*s colo*). *Ut Macedon icta est rapidis cum* wxy Iuret. et F pro v. scr. *Ut macello icta est rabidis* e. *macelo icta pid.* Di. *Ut macedo victa est rap.* b. *Ut macedo rapi cum* ag. *Ut macedo est ictus rapidis cum* G. *Ut macedo menedecta coniuge* d. De fabula non liquet. 474. *ira cadas* E m. pr. Post hunc versum Schraderus insert bat distichon 593, 594. causa non inepta, contra libros tam 475. *Praedave* k. *Latonia proles* gk. *delon* l. 476. *adeunda Taso* a. *traso* eg. *treso* c. *reso* i. Reliqui libri et editi veteres: *Thraso*. De fabula vide scholia, Salvagn Meinekium v. cl. ad Euphorionem p. 27. 477. *verec latus labr.* C. *speculatus* vel *speculatur* (differunt coll.) *culatus* b. *speculantes* c. *spec. membra Dianae* FGHbdwx 378. *Crotopiadem* DEabg. *Cicropiadem* k. *Linon* tres habuisse dicit Heinsius: ego k tantum video. Res legitu Pausan. 1, 43. 480. *Quam satus Oeagri* e. 48 *philes* AG. *hisiphiles* Be. *cava pinus ac.* e. De Ar recte schol. Vide Salvagn. 482. *rob. fecit eq.* D. *Elpemore* AB. *Ipsenore* B ab alia manu. *cautior* Cdg. *equos* l. 484. *feres* G. *feras vitii* l. *tulit ipse modo* 486. *Vidit inh.* BDEFadg Iuret. et octo. *Vide inh.* c. *hum.* Ge; F pro v. scr. *Ludit in h.* k et. duo. *inhu*

ſrus ipse suo periit mactatus in antro
tus inclusae Cacus ab ore bovis:
ui dona tulit Nesseo tincta veneno,
casque suo sanguine tinxit aquas.
praecipiti venias in Tartara saxo,
ii Socraticum de nece legit opus:
Theseae fallacia vela carinae
: ut Iliaca missus ab arce puer:
ri nutrix, eadem matertera Bacchi:
ıi caussa necis serra reperta fuit:
e scopulis ut virgo misit ab altis,
at invito quae mala verba deo.
ıi occurrat patrio popularis in arvo,
ə Phalaeceae caussa leaena necis.

489. Lernaeo. 500 Phaylleae.

anta A D E F H b c; e graeca forma. *Theodamanta* g y; scr. *droips* l. Scholiasta et Salvagnius rem docent. nonia multa Heinsius ascripserat praeter illa, quae Bur- ıodesta immodestia sublegit. 487. *ferus ille suo* e. y. *ipse fuit* l. *suo ferunt macturius in* D. *periit ia- in alto* l. 488. *Protinus* error typographicus in einsii. 489. *tulit Lernaeo tincta* eadem Heinsii edi- lina secunda: codice quantum sciam praeter l nullo suf- 492. *Vel qui* G a. De Cleombroto pleraque oc- alvagnius. 493. *Thes. fallentia* a f. 494. *Ut* c. A. *Vidit et Il.* F H a e l w y. Cfr. Acron. ad Hor. od. .: *Ulysses Astyanactem praecipitem de muro dedit.* *lem ac mat.* F. *eadem est mat.* D. *eadem et mat.* C E g k. *eademque mat.* l. 496. *sexta rep.* e. *ndia* f et sex. *Lidia* G g l. *Ludia* unus Heinsii. *Livida* s post Parrhasium emendaverat et ediderat Salvagnius, fabula illustrata. Ego in codice e deprehendo: *Iuida.* ıen mutaverim. Aut huc pertinet Amor. 3, 1, 14. in ha- ;oediae describendo:

Lydius alta pedum vincla cothurnus erat;

i Met. 3, 583. et 624. quos alii Tyrrhenos dixerunt, et Tuscos nuncupat, ita hoc certe in loco quam Pelasgam Tyrrhenam erudite poterat, Lydiam affectate dicere ma- *iugo misit* A. *misit ad undas* G. 498. *invicto* E G Constantinus, utpote de Marte. *iniusto* F pro v. scr. *ıla* A B C E F c d e f g l et quatuor. 499. *Dira tibi ra tibi* A. *occurret* a. *occ. primo pop.* G. *in agro* c. *tque* a. *Sitque pesagee* A. *Pefageae* C. *Pegaseae* c. *e* D l. *Paphageae* reliqui omnes. Hominem hunc ipsum

Quique Lycurgiden letavit, et arbore natum,
Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.
Isque vel exanimis faciat tibi vulnus, ut illi,
Ora super fixi quem cecidere suis.
Sive idem, simili pinus quem morte peremit,

ab Aeliano hist. an. 12, 40. Phayllum dici verum est: illud men hic ut restituatur non tam facile libri patiuntur, quam apud Antoninum Liberalem f. 4. traditur, Phalaeci, quod iam sio placuit, ut mirer a Kochio locum hunc contra Antoninum hiberi. Exspectaveram etiam, ut docerer, quoniam *Ἄρτεμιν Ἀγ-τέραν* Ambraciotarum ab Atheniensibus cultam esse annotant, quid humani in Divinis Institt. passus sit Lactantius ob eius moriam 1, 20: *Exemplum scilicet* Atheniensium *in ea* (Lupa) *randa Romani secuti sunt, apud quos meretrix quaedam Leaenae cum tyrannum occidisset, quia nefas erat simulacrum stitui meretricis in templo, animalis effigiem posuerunt, men gerebat*; equidem emendandum puto: *Ambraciensium*. 501. *Lycurgiaden* F b k. *lycurg. laceravit* E c i et duo olim. *et arbore* secundum A C E G a d g Iuret. et quinque atque ita Eutyches p. 21. probante olim Codro et *in arbore* F b y. *ab arbore* reliqui libri et editi ante Salvag *letavit et Arcadem Ancaeum* C. Huic igitur fabulae prioris cium additum in margine fraudi fuit, quam vide apud Pau 8, 45. 502. *Adonaque aud.* G. Rem narrat Apollon. Rhod. 2, 815. sqq. 503. *examini* A. *exanimus* H w x y. 504. *super saevi quem* H w x; F pro v. scr. et editi *quae cecidere* b g. *cecidere focis* l. 505. *Utque idem* *Sive idem* F G b d f g k Iuret. et decem. *Atque idem* reliqui *Sisque idem* w. *simili quem pinus* G H w. *simili primus morte peregit* b. Versu sequenti vulgata erat: *Venator Phr sisque Berentiades. Phrygia venator* H. *Frigia venator sis* b c g et undecim. *Phrigia* f w y. *Frigida venator sis* E a F pro v. scr. *Frixia venator* G et quatuor. *Phrixia* *Phria ven.* e. *Phryx tu venator* C pro v. scr. *sis Berecynthia* vel quod non longius inde absit, quam *sis here cinthiades* in omnes scripti praeter b i l et quatuor fortasse. Salvagnius bendum censebat:

Sive idem, simili pinus quem morte redemit,
Venator Phrygiae sis Berecynthiades,

et interpretabatur de Aty ab apro discerpto testibus Pausan. 17, 10. et schol. ad Nicandri Alexiph. init., mox in pinum formato, Met. 10, 104. Correctio lenis est: enarratio non quin *idem* languere videatur. Heinsius emendabat:

Idaea, aut simili pinus quem morte peremit,
Phryx venator Atyn ut Berecyntiaden,

et interpretabatur *Phrygem venatorem* de Adrasto Herodoteo ex Excerpt. Diodori de virt. et vit. p. 553, 33. Wessel.:

Phryx et venator sis Berecynthiades.
tua contigerit Minoas puppis arenas,
Te Corcyraeum Cressia turba putet.
psuramque domum subeas, ut sanguis Aleuae,
Stella Leoprepidae cum fuit aequa viro.
ue vel Euenus torrenti flumine mersus
Nomina des rapidae, vel Tiberinus, aquae.
acidaeque modo decisa cadavere trunco,

508. Corcyreum Cresia.

ynthiaden, qui Lydus fuit, et totum hexametrum non explica- Burmannus more suo: quaerendum esse aliquem, cuius no- in *sive idem* lateat, qui similiter lapsu arboris pinus occisus , atque Atys. Quaero, quis de Attine hoc tradiderit. Ouwen- Noct. Hag. p. 287. legebat: *Berecynthiade*, quod feminini ge- esse perperam putabat. Igitur *peremit*, vel *peregit* figurate erim, ut illa F. 2, 236: *Ad bellum missos perdidit una dies*; r. 1, 15, 24: *Exitio terras cum dabit una dies*. Illi vero, qui morte obierunt, videntur fuisse Marsyas Phryx in pinu exco- vide Nicandri fragmentum apud Tzetzem Chil. v. 360., et sub pinu virum exuens, narrante Arnobio adv. gent. 5, 6. que testis etiam de morte tradunt. Hoc fatum *idem* Ibis ha- , h. e. *simul utriusque*. 507. *arenis* d. *puppis ad un-* DGHbfgw et octo; E pro v. scr. *contigerit puppis Minoi- udas* F: interpolatio ex illa corruptione. 508. *Te cor-* A. *Corcyrenum* d. *Cressia* omnes praeter ABG, qui: , l, qui: *tregia. turba petat* quatuor scripti. 509. *san- Alene* d. *Alevae* AFC. *Alabae* b. *Alebi* w. *Alebae* reli- mnes. Distichon totum deerat in H. 510. *Stella Leo- o* f. *Sella leothepide* e. *leotepidae* b. *Leoquoridae* D. *Le- ae* gk; F pro v. scr. *Lyquoristae* a. *letoridae* Cl. *licori- A*. *Stella Lycoridae* vel *licoridae* reliqui omnes. Vides codi- on eximios verae scripturae proximos, quam coniectura pri- assecutus est Scaliger Auson. lect. 2, 30. Collecta a Mi- et Salvagnio insigniter auxerat Heinsius, quae nostri non est siti transcribere. Historiam apud Callimachum et Euphorio- olim extitisse disces a Meinekio ad Euphor. frr. p. 81. *cui* DEFagklwxy et octo. *aequa dei* Schraderus coniiciebat. *Ebenus* Bdegk. *Hebenus* DEF (m. pr.) Gab. *habenus* A. liastae egregie, vid. Salvagn. 513. Codices duobus ex- omnes: *Hyrtacidaeque* vel simillima, *Irtacideque* Bl; *Yrtaci-* g; *Uracidaeque* f; *hircatideque* e; *Hyrthacidaeque* F; non fraude, ut puto. Igitur A proxime verum, paulum distractis arum lineis: *Lirtacideque*; nam *Li* est *A*; ipsum genuinum gemmam in stercore servavit Iuretanus, ita:

Astacidesque modo qui Tydea misit ad umbras
Non impune tamen sit caput esca tuum.

Iam Menalippi certe iam intelligis. *decisa* a et alius Heinsii

Digna feris, hominis sit caput esca tuum.
Quodque ferunt Brotean fecisse cupidine mor
Des tua succensae membra cremanda pyrae.
Inclususque necem cavea patiaris, ut ille
Non profecturae conditor historiae.
Vtque repertori nocuit pugnacis iambi,
Sic sit in exitium lingua proterva tuum.
Vtque parum stabili qui carmine laesit Athenas,

514. homini.

servarunt. *modo des fixa cad.* F. *modo det fixa* duo. *defi* liqui omnes. *diffissa* Salvagnius emendaverat. *cadavera* consensu. Salvagnius iam hoc mutavit. 514. *Digna* *hom.* omnes libri praeter CDEFGabgl et quinque Heinsi ptos, editiones Aldinam secundam et Gryphianam maiorem. *h* ACklwxy et tres, nihilo vulgata concinnius aut sonorius. 515. *ferans brot.* y. *Brotean* F. *Broteam* CEGHabcd septem. *Protheam* g. *prothea* A. *Broteum* reliqui libri. De bula historiave nihil constat. Nam quae de Brotea venatore Parrhasius graeca refert ep. 9. confictitia puto. In scripturae crepantia invenias quae Alciati suspicioni faveant, distichon hoc pridem e Gellii loco 22, 2. et Luciani libro de Peregrino P effictum atque a librariis in ordinem receptum fuisse. *Illususque nece cav.* A. De Callisthene vide Salvagn. *Non profuturae* Ge. 519. *iambus* k. 520. *in* Hbw; recte, quod ad sermonem pertinet, vid. Hand. Turs p. 322, n. 35., et sententia paulo, quam in vulgata, commod Nam Archilochus gravius nihil a Lacedaemoniis passus est, exilium tum suum, tum carminum suorum. Quamvis nihil imp quo minus Ibidi gravius quid noster imprecetur. 521. *parum* DHbekwxy et sex. *Ut parum* f. In margine E scriptum erat: *Licofronus*, in a: *Lycostabus Tragicus.* Alc legendum censebat: *qui laesit Athenin*; Heinsius:

Utque parum stabili cui carmine laesa Lacaena est;

Schraderus: *Utque parum stabiles qui* etc. Verum de Hippo vel Stesichori morte nihil huc quadrat, Schraderi interpretatio *ut inconstantes Athenienses vituperaverat* verborum structuram batam, nec sermonem latinum quidem exhibet. Welckerus v. Atticum aliquem miniamborum auctorem intelligebat, cuius n suppresserit Terentianus Maurus p. 81. v. 2417. ed. Lachm Hipponacte et Anan. p. 22. Mihi *carminis instabilis* appe nulli melius metro convenire videtur, quam Sotadico, de quo Herm. El. p. 444. Spalding. ad Quintil. Inst. 1, 8, 95. Gais ad Hephaest. p. 347. sq. ed. Lips. Atque mortis genus, quod dicatur, valde congruit cum Plutarchi de educ. liber. c. 14. de Sotade: *ἐν δεσμωτηρίῳ πολλοὺς κατεσάπη χρόνους.* illic Ptolemaeum Philadelphum et Arsinoen, apud Athenaeum p. 620. a Lysimachum laesisse dicitur; Athenas nusquam.

nvisus pereas deficiente cibo.
ue lyrae vates fertur periisse severae,
aussa sit exitii dextera laesa tui.
ue Agamemnonio vulnus dedit anguis Orestae,
Tu quoque de morsu virus habente cadas.
tibi coniugii nox prima novissima vitae:
Eupolis hoc periit et nova nupta modo.
ue cothurnatum periisse Lycophrona narrant,
Haereat in fibris fixa sagitta tuis.
lacer in silvis manibus spargare tuorum,
parsus ut est Thebis angue creatus avo.
ue feros montes tauro rapiente traharis,
t tracta est coniux imperiosa Lyci.
dque suae passa est pellex invita sororis,
xcidat ante pedes lingua resecta tuos.
itor ut tardae, blaesus cognomine, Cyrae,

523. Utve. 531. sylva. 537. Cyrrhae.

iam docemur; nec qui doceri se pati potest, coniiciet: *lusit* *in*, secundum Hephaest. 1, 3, p. 9. ed. Lips. 522. *In*-a. 523. *Utve* F a c d f g. *Utque velynates fertur* G. *nguae vates* C b. *Dicitur utque lyrae vates* E. *periisse so*-unus Vatic. et unus Ciofani. 524. *sit excidi* w. *ex*-x y. *faemina laesa* Iuret. Malim scholiasten audire, quam nii inficetissimam probare sententiam, Alcaeum, qui *dextram* , h. e. fidem violaverit, quam Pittaco „sine dubio" olim obet, intelligendum esse, et legendum *exilii*, quod sane in H isse in Francofurtano extat. 525. *Oreste* B l et unus eps. Reliqui omnes: *Oresti*. 528. *Hubolis hoc* A. *Heu hoc* e. Historia extat in epigrammate Anthologiae inter Jacobs. 674. tom. 4. p. 260. Hic et sequens versus deest 529. *cothurnatum cecidisse* E F G a g et duo, probatum nsio, quia *periit* praecessisset. *lycorphora* G. *Licofora* *Lyconida* H. *Lycorida* b i. De Lycophronis tragici morte e nihil huius modi traditur. 530. *Haereat in manis* *Lateat in f*. l. 531. *in sylva* A D F G H b e f g i w x y. D E c d. Hinc fortasse est, quod Sosipater Charisius 9. P. ex Ovidio citat: *Mille lacer spargere locis*. *ut ethebis* A. post hunc versum G inserit 537, 538. *coniunx* — *lici* A G. De fabula scholiastes recte. 535. *invisa* f i k x et tres; E pro v. scr. *invicta* l. *sororis* ex E F H a b d. *sorori* reliqui. 537. Libri non longe re- a vulgata olim in editis scriptura: *Cognitor ut tarde laesus* *ine Myrrhae*. Nimirum *Conditor* F c k et quinque. *tardus*

Orbis in innumeris inveniare locis.
Inque tuis opifex, vati quod fecit Achaeo,
Noxia luminibus spicula condat apis.
Fixus et in duris carparis viscera saxis,
Vt cui Pyrrha sui filia fratris erat.
Vt puer Harpalyces referas exempla Thyestae
Inque tui caesus viscera patris eas.
Trunca geras saevo mutilatis partibus ense,
Qualia Mamertae membra fuisse ferunt.

543. Harpagides. 546. Mimnermi.

EFGbcefgik et septem. *tardae* a. *raptae* d. *[...]sus* H, Herculani et unus Mediceus. *mirre* Ag. *myre* G. *terre* l. Tamen coniectura sagacissima iam olim a [...]pardo Emendatt. 3, 2. ita emendatum est:

Conditor ut tardae Blaesus cognomine Cyrae,

et expositum de Batto id nomen *propter linguae* [...] adepto, teste Iustino 13, 7., de cuius erroribus Herod. 4, 1[...] 56. *Cyra*, nomen montis, vid. Iustin. l. l., Wernsdorf. ad Cat. v. 1., vel fontis, vid. Callim. hymn. in Apoll. v. 88., et pro urbe, sive per metonymiam, sive per synecdochen, offen[...] vix habet. Vid. Thrige, res Cyren. p. 77. n. 75. Grav[...] altera Schraderi observatio, reprehendentis distichi huius sed[...] inter dissimillima tot exempla. Sane linguae vitium si Ibidi[...] caretur Ovidius, melius haec convenirent, sed quid facias [...] tot libros? nam quod G ordinem mutat, factum id est hac [...] re intellecta, sed perperam accepto breviore versu, quasi di[...] et per orbem sparsus fuerit homo. 538. *Orbus* i[...] et tres. *Orbus et inn.* a. *Urbis* BE. *innum.* *innumera*[...] *cem* H. 539. *Utque* l. *apifex* A. *Atheo* F pr. [...] liastae solum testimonium habetur. 540. *spic. figat* [...] *sp. credat* l. *apes* ef. 541. *ut in* E. *viscere* Aef[...] *flammis* AFbegl Iuret. et duo. 542. *pirri sui* A. *patris* E m. pr. 543. *Harpagides* k et Constantinus. [...] *pagiges* a. *Arpacides* f. *Arpiges* E. *Arpagigae* CDGdg; v. scr. *arpapige* A. *Argiadae* H. *arpigige* e. *Arpagiae* *Arpiagae* b et duo. *Aspargie* i. *Harpacidae* F. *Harpagid*[...] liqui. *Astyagae* Politianus coniecerat. Codicis Sanvictoriani [...] nem, vel Salvagnii coniecturam exhibemus, quam illustrat H[...] fab. 106. et aliis in locis. Nimirum interdum satius est ve[...] iecturam facere e vetustorum librorum mendis, quam interpol[...] quantumvis disertam scripturam Burmanniano more admittere. [...] *stis* A. *Thyestos* B. *Thyestes* c. 544. *Inque tui exci*[...] *patris eras* A. 546. Codicum ABk scripturam et [...] lectionem in F inventam exhibemus. Nam ubi rem ignores, lucreris, si cum veteribus interpolatoribus et Burmanno nomen

ue Syracosio praestricta fauce poetae,
Sic animae laqueo sit via clausa tuae.
dave derepta pateant tua viscera pelle,
Vt Phrygium cuius nomina flumen habet.
ificae videas infelix ora Medusae,
Cephenum multos quae dedit una neci.
niadum morsus subeas, ut Glaucus, equarum,
nque maris salias, Glaucus ut alter, aquas.
ue duobus idem dictis modo nomen habenti,
Praefocent animae Gnosia mella viam.
llicitoque bibas, Anyti doctissimus olim
Imperturbato quod bibit ore reus.
e tibi si quid amas, felicius Haemone cedat:
Vtque sua Macareus, sic potiare tua.
videas, quod iam cum flammae cuncta tenerent,

s reponas. *Mimmerti* C. *Mimnermi* d. *Minermi* E F G. rmi D. *uimerni* e. *Minervi* H a b g; F pro v. scr. *Miner-* c. *micernus* y. *meminerim* w. *Mycerni* reliqui. Versum tit l. 547. *Utve* codices praeter A F G a k l omnes. *Si-* sio vel *Syracusio* omnes. *constricta* Iuret. *perstricta* e. *Nudaque* C D F G a b d l z et novem. *Nullaque* Mentel. *di-* A. *derepta* C d, quod Salvagnius et Heinsius receperunt. a reliqui. 550. *Phrygii* E H a b i k l w x y et quinque. *Saxiflee* e. *inf. colla Med.* E. 552. *Phineum mul-* *Cyniphios populos quae* k et alius. *Cephenum populos quae* Medic. *qui dedit* A. 553. *Ponniadum* A. *Prothnia-* B. *Popniadum* G. *Pegniadum* C. *Postniadum* g. *Postima-* d. *Innaidum* e. *subeas morsus* E G et duo. *morsu sub-* . *glauc. sub. ut mors.* l. *aquarum* e g l. 554. *maris* s H. *aquis* e. 555. *dictae modo* k. *dictis mihi* H w. 556. *Praecludant* Iuret., alius. Inter *Prae* et *animae* lacuna in G. *Eripiant animae* unus. *Diripiant* alius. *Praevocent* g. ia *mella* D H a b d e i w x y et sex; F pro v. scr. *noxia mella* ii. *dulcia mella* glossator codicis Lugdunensis Prisciani nescio notante Heinsio, quomodo in hac ipsa fabula Claudian. bell. n. v. 446. 557. *bibas aneti doct.* E. *bibas auini* e. *bibas animo doct.* G. *bibas veluti doct.* A B D F H b c i r. Hinc *vultu* Constant. Fanensis, *Meliti* Heinsius tentabant. *Socrates dignissimus olim* d. *bib. Socrates quod doctior* k. 558. *qui bibit* e. 559. *Ammone* D. *emone* ni. 560. *sua Canaceus sic pot.* B sec. m. *sic potiare* F G H a e i l w x y. *tu potiare* reliqui. 561. *Et videas* Constantinus. *Ut vid.* w x y. *Qualem iam capta cum flam-* d g. 562. *vidit ab arce* E F k et tres. *in arce* C pro

Hectoreus patria vidit ab arce puer.
Sanguine probra luas, ut avo genitore creat
Per facinus soror est cui sua facta paren
Ossibus inque tuis teli genus haereat illud,
Traditur Icarii quo cecidisse gener.
Vtque loquax in equo est elisus guttur acer
Sic tibi claudatur pollice vocis iter.
Aut ut Anaxarchus, pila minuaris in alta,
Ictaque pro solitis frugibus ossa sonent.
Vtque patrem Psamathes, condat te Phoebus
Tartara; quod natae fecerat ille suae.
Inque tuos ea pestis eat, quam dextra Coroe
Vicit, opem miseris Argolicisque tulit.
Vtque nepos Aethrae, Veneris moriturus ob i
Exsul ab attonitis excutiaris equis.

570. solidis. 573. Choroebi. 575. peritur

v. scr. *in urbe* ACDGacdeg Iuret. et sex; F pro v. *urbe* reliqui. 564. *Proh facinus* DEFd. 56 *rei* A. *Icarei* FG. Vide doctam Salvagnii annotatione 567. *loquax medio est* b. *elisum* ABc. *guttur ac* unus, perperam ab Heinsio notatus. *guttur acerbum* c *egenor* g. *guttur agenor* AEFbefky et undecim; C p *guttura agenor* Hiw. *gutture agenor* DGal Iuret. *g ignem* B. Reliqui recte; vide locum Tryphiodori v. 47 a Politiano Miscellan. c. 75. primum indicatum. 56 *xareus* B (alt. coll.) CDg; F pro v. scr. *Anaxereus* A *xareus* e. *Anasareus* a. *Anazareus* c. Haec Italorum phiae debentur et derivata sunt a scriptura: *Anaxarcus. res* B (alt. coll.) *Anagores* b. *min. in ulta* k et alius. Gdegi et quinque; CF pro v. scr. *in ima* DEHwy Historiam satis illustravit Salvagnius, quamvis addiderit Heinsius. 570. *Ictaque* ex ABCEk et duobus. duo. *Iactaque* reliqui. *solidis* biwy et tres, defensum manno. Mihi vulgata praestare videtur. *ossa solent* A. *Psamathes* F et codd. Constantini plures. *Samates* E. *sa Samacis* Bc Iuret. et tres. *Sanacis* A. *patrem Salmacis* k. *utque patrem* wxy, duo scripti. *Psamatis* reliqui. *te con bus* Bg. *te Phoebus condat* E. *in una* Gde. *in ipse* 572. *quae natae* Gg. *ipse suae* Hbwxy. 573. *tra* f. Vide Pausan. 1, 43, 7. et inde corrige Burmanni omnium enunciationem. 574. *Argolicisque tuis* wy. *Utve* a. *Ven. moribundus* EHbl et quinque cum edd. a nam secundam, quas secutus Salvagnius. *Ven. peritur* tres. *morit. ab ira* D. 576. *excutieris* BE. *excru*

opter opes magnas ut perdidit hospes alumnum,
Perdat ob exiguas te tuus hospes opes.
que ferunt caesos sex cum Damasichthone fratres:
Intereat tecum sic genus omne tuum;
didit ut fidicen miseris sua funera natis:
Sic tibi sint vitae taedia iusta tuae;
ve soror Pelopis, saxo indureris oborto,
Et laesus lingua Battus ab ipse sua.
ra si misso liquidum iaculabere disco,
Quo puer Oebalides, ictus ab orbe cadas.
qua per alternos pulsabitur unda lacertos,
Omnis Abydena sit tibi peior aqua.
micus ut mediis periit, dum nabat, in undis:

fratres — caesos. 583. saxo dureris. 585. vacuum.

577. *opes minimas* b. *nimias* FHiwxy. *ut perfidus hospes* Bonensis. Ab hoc versu ad 624. quae leguntur omittit l. *ob exequias* e. 579. *Sicque* B. *ferunt natos* Gk et *fratres sex cum D. caesos* libri omnes praeter ABCE , quos sequimur. *tot cum* iwy et quinque. *se cum* D. *dathone* G. *Utque ferunt natos septem natasque peremptas* unus *di.* 580. *Intereat totum* wxy. 582. *Sic tua* B. *Sint tibi sic* i. *taedia victa* et pro v. scr. *iuncta* E. *visa* G. 583. *Utque* Bg. *indureris* recepimus ex A : bene enim Ovidianum esse docent loci Mett. 6, 692; 11, 14, 503.; elegantius necne existimes, ipse vide: ego codicibus num tribuo. *saxo duceris* e. *saxo dureris* reliqui omnes. o Cabcgiwy et septem. *ab orto* f. *ab ovo* A. 584. *ut ipse sua* G. Hoc probaturus fuisset Heinsius. 585. *si immisso* A. *Aera sic misso* Gb. *Aera discusso* a. *sub* Fe et tres. *summisso* C; structura certe alias nostro valde a. *liquidum iacul.* ex ABCEFadg et quatuor. *vacuum* ii. 586. *victus ab hoste cad.* G. *ictus ab ore* d. *alt. iactabitur unda* ACc. *iaculabitur* d. 588. *Abi* a. 589. *Comminus ut* d. *ut liquidis per.* ABDEFH efgiwxy et octo. *ut periit liquidis dum* Gk et duo. *narrat* D. *dum navit* duo. De eo, qui intelligendus sit, si astae fidem habendam negas, libera optio erit inter Eupolin rentium. Ille enim a Suida, hic a Donato naufragio periisse r, aliud vero nihil hic a poeta indicatur; *dum nabat* explica illis Her. 19, 185.:

Quod cupis, hoc nautae metuunt, Leandre, natare;
Exitus hic fractis puppibus esse solet.

de *Stygio liquore* recte intelliges comparatis illis Tr. 4, 5, 21:

Et tua sic Stygius strangulet ora liquor.
Aut ubi ventosum superaris naufragus aequor,
Contacta pereas, ut Palinurus, humo.
Vtque cothurnatum vatem tutela Dianae,
Dilaniet vigilum te quoque turba canum.
Aut ut Trinacrius salias super ora gigantis,
Plurima qua flammas Sicanis Aetna vomit.
Diripiantque tuos insanis unguibus artus
Strymoniae matres, Orpheos esse ratae.

594. Dilanient.

Et tutare caput nulli servabile, si non
Qui mersit Stygia *sublevet illud* aqua;

Met. 10, 697: *An* Stygia *sontes dubitavit mergeret* unda; et, ut puto, ibid. 3, 272:

Ab Iove mersa suo Stygias *penetrabit in* undas;

tum Pont. 4, 9, 74:

Et si quem dabit aura sinum, laxato rudentes,
Exeat e Stygiis *ut mea navis* aquis.

Cfr. Met. 12, 523. Vides pro formula haec a poeta usurp quod monendum duxi, ne quid altioris indaginis latere quis p et *Stygiam aquam* de Malea promontorio, vel Taenaro illi p ximo, accipiat, quae confundi videntur in scriptura multorum proborum codd. Trist. 3, 7, 16:

Ne Maleae fundo vena periret aquae,

coll. Serv. ad Virg. Georg. 4, 467: *Taenarus Laconicus p montorium est circa finem Maleae, ubi inferorum dicitur descen* Tale somnium qui somniaret, de solo Terentio cogitaret, qu Asiam Roma nave soluta naufragium fecisse dicitur. 590. *studiis strang.* d. *sic liquidus str.* k et quatuor. 591. *perabis* gx. 592. *Cum tacta* H. 593. *coturnicem tem* B. Hoc distichon sequenti postponit a. Testimoniis a Salvag de Euripidis morte adhibitis adde Hermesianactem apud Ath 13, 598, d, e. 594. *Dilaceret* ACEFd. *Dilacerent* Nihil praeterea in hoc verbo discrepantiae. *iugulum* AG. *gulo* F. 595. Ita prorsus CEFabdgk et octo. *Au* *Trinacrii* Hiwy unus Patav. et Constantini libri. *ut Taena* AD. *ut Trinacius* e. *ut Trinacrium* c. *ut trinacrii* G. *Au* *Trinacrii* reliqui omnes. *Empedoclis* nomen in margine E l batur. 596. *Sicelis Aetna* unus Patav. *Sic. ora* g et non. *ora movet* g. 597. *Dirumpantque* E. 598. unus Vaticanus. *Orphean* Ad et duo. *Orpheam* C. *Orp* reliqui. Coniecerat Heinsius: *Orphea adesse*, *Orphea te esse* etiam Bersm., sed Vaticani scripturam his exemplis astruxe Stat. Silv. 2, 7, 40: *Longos* Orpheos *exuit dolores*; Petron. Satir. c. 139:

Me quoque per terras, per cani Nereos *aequor.*

atus ut Althaeae flammis absentibus arsit:
Sic tuus ardescat stipitis igne rogus.
t nova Phasiaca comprensa est nupta corona,
Vtque pater nuptae, cumque parente domus:
t cruor Herculeos abiit diffusus in artus:
Corpora pestiferum sic tua virus edat.
Qua sua Penthiden proles est ulta Lycurgum,
Haec maneat teli te quoque plaga novi.
tque Milo robur diducere fissile tentes,
Nec possis captas inde referre manus.
uneribusque tuis laedaris, ut Icarus; in quem
Intulit armatas ebria turba manus.
uodque dolore necis patriae pia filia fecit,
Vincula per laquei fac, tibi guttur eat.
bstructoque famem patiaris limine tecti,

607. Milon. 612. eant.

. *Althea* i. *flammis ardentibus* EHbceiwy et tres. *flam-* *fatalibus* unus. 600. *stipitis ira rogus* E. *ipse rogus* *rogo* verbum restituere volebat Salvagnius, metuo, ut satis caciter; certe praeter necessitatem. 601. *compressa est* DEFGHabcdegikwxy et octo. Heinsius vulgatam defendit suo nomine, tum personatus in Burmanno. 603. *Hercu-* A. *ab. dimissus* g. *in armis* wy. 604. *tua vul-* *ed.* D m. pr. 605. *Quae sua* fg. *Quam sua* e. *Pen-* *den* b et tres. *Penthidem* Ea. *Pentheliden* ACFGd Iuret. et em alii. *penteliden* g. *Pentiladen* B. *Penthiladem* c. *Pentha-* *n* k et alius. *Pantalidem* i. *Pentheiden* reliqui. *Ligurgum* A multi. Fabula ignota est. 606. *Hic man.* a. *maneat* A. *maneat lethi te* unus Patav. 607. *Milon* Bag et us Patav. *deducere* EGbg et decem. 608. *Non poss.* k. 609. *Mun. sacris laed.* E. *caedaris* unus. *laeteris* dgk et . Hoc dist. hoc loco omittit G. 610. *Contulit* B, unus tav. 611. *Quidque* B. *necis patrui* k et duo. *patr. sua* Ci. 612. *fac quoque gutt.* Hbiwxy. *eant* ex g, uno litiani et alio se dicit edidisse Heinsius; accedit e. Nihil aliud illa scriptura video, nisi versum misere constrictum; *guttur per* *queum it*, cum *implicatur*, Her. 2, 192., sicut *ensis per latus it* r. 10, 88. cum impingitur. Met. 10, 381: *aptabat pallenti vin-* *la collo.* 613. *Obstructoque* e Iuretano. *Obstrictoque* BF. *bstructusque* Cdewy tres Heinsii et Constantini libri. *Obstru-* *sque* A. *Constrictusque* D. *Abiectusque* Mentelii. *Obstrictusve* G. *bstrictusque* reliqui omnes. *fame* c. *necem pat.* E. *patieris* k. *mine* be. *limite* D. *recti* g. In margine E scriptum erat: *Po-*

Vt legem poenae cui dedit ipsa parens.
Illius exemplo violes simulacra Minervae,
Aulidis a portu qui leve vertit iter.
Naupliadaeve modo poenas pro crimine falso
Morte luas: nec te non meruisse iuvet.
Aethalon ut vita spoliavit Isidius hospes,
Quem memor a sacris nunc quoque pellit Io:
Vtque Melanthea tenebris a caede latentem
Prodidit officio luminis ipsa parens:
Sic tua coniectis fodiantur pectora telis;
Sic precor auxiliis impediare tuis.
Qualis equos pacto, quos fortis agebat Achilles,
Acta Phrygi timido est, nox tibi talis eat.

615. Dianae. 617. ficto pro crimine poenas. 719. Aethalion vita spol. ut Isidis h. 620. Ion. 622. orba.

lyxis; in a ita: *Polyxis puella, quam appetentes a matre inclusi fame perire cogebantur.* Aliter schol. Salvagn. De Pausania Lacedaemoniorum rege accipi potest. 614. *ipse par.* Bonon.; F pro v. scr., editio Veneta Heinsii. 615. *violes secreta* G, *simulacra Dianae* Cdgk Iuret. et quinque. 616. *in portu* bi. *leve versat it.* c. 617. *Naupliadaeque* Fbik et alii. *Naupliadique* g. Reliqua eo modo, quo edidimus, ABCDacd. *crimine ficto* EGefg et septem; F pro v. scr. *pro ficto crimine poenas* Fb. *ficto pro crimine poenas* reliqui. 618. *te sic meruisse* a. *meruisse putes* Fab. 619. In loco desperatissimo expulsa precaria Burmanni scriptura ipsam vulgatam qualis per veteres editiones tradita est proposuimus, librorum ab illa discrepantiam integram ascribemus. Ita demum fieri poterit, ut alii manum feliciorem admoveant. *Aethalon* BFGe. *Etchalon* g. *Attalon* Dd. *Athalon* b et duo. *Attalan* c. *Ethalion* et *vita* i. *spoliavit insidius hosp.* A. *Ysindius* Dfg et sex. *Isindius* k. *Hysfidius* i. *Iscindius* unus. *Hisidius* alius. *Iasius* alius. *spol. Indius* B. *spol. hispidis hosp.* c. *spol. Isidis hosp.* H. *Attalon ut vita spoliaverit Isidis hostes* Politiani codex. *spol. Osiridis hospes* Heinsius olim tentaverat. 620. *pellit Isis* d. *pellit Ion* ACDbi et duo. 621. *Quemque* Cc. *Melinthea* b. *Melantheam* B. *Melantheum* CEFabi et tres. *Menatheum* H. *et caede* B et duo. 622. *Perdidit* ce. *Edidit* E m. pr. *lum. orba parens* k Iuret. 623. *fod. corpora* Dbefi. *fod. vincula telis* Iuret. 625. *Que vel equos* e. *equis pactis* Hb wxy et quatuor. *quos fortis duxit Ach.* e. *quos duxit forti Ach.* b. 626. *Acta fritumido nox* e. *est* procul habent Gbg et quinque. *talis erat* lw. *tal. erit* y. 627. *medio*

c tu quam Rhesus, somno meliore quiescas:
Quam comites Rhesi tum necis, ante viae:
am quos cum Rutulo morti Ramnete dederunt
Impiger Hyrtacides Hyrtacidaeque comes.
iniadaeque modo circumdatus ignibus atris
Membra feras Stygiae semicremata neci.
que Remo muros auso transire recentes,
Noxia sint capiti rustica tela tuo.
nique Sarmaticas inter Geticasque sagittas
His precor ut vivas et moriare locis.
ec tibi tantisper subito sint missa libello,
mmemores ne nos esse querare tui.
ıca quidem, fateor; sed di dent plura rogatis,
Multiplicentque suo vota favore mea.

627. fruaris. 636. et vivas.

aris Habwxy. *quiescat* l. 628. *comites thesei* G. *tunc* s B Iuret. et duo. *tu necis* Hadglwxy et duodecim; F pro scr. *qui necis* k et duo. *quam necis* unus. *necis ante uta-* g. *ante diem* ADEFGHacdiwxy et tredecim. 629. *Ut* s Iuret. *Et quos* duo. *Rutilo* ABGeg. *rannete* A. *rau-* e. *rutilo morte favente* l. *mort. retinere ded.* d. *mort. ra-re ded.* g. 630. *Integer Hyrt.* B. *hirtacidesque* Ag. *Cliniadeve* AGcdefgk et septem. *Clinia decie modo* B. In g. E: *Persicus. Clitiad.* w. *Cliciad.* y. Deest hoc distichon 632. *feras Phrygiae sem.* a, fortassis ex Art. am. 2, , sed tamen non pessime. *semicremanda* f. Pro: *neci* Salvagnius *gio seni* repositurus erat; Heinsius ex g et codice Politiani: ediderat. Non assentior: primum enim Met. 3, 694:

— *cruciataque diris*
Corpora tormentis Stygiae *demittite* morti

igendum esse nondum credo, donec praestantiores illos libros i exhibentes penitus perspexero. Deinde Alcibiadis historiae, incendium effugit, sed iaculis interfectus a muliere crematus est, ata scriptura convenit. In altera qui rem ignoret, dubitare sit fueritne fumo suffocatus. 633. *Utve* Acdl et alius. *sire nocentes* A. 634. *rust. rastra tuo* G. 635. Deest distichon in ACDk. Eorum, qui supra post 336. id habe- t: *inter Scythicasque sag.* c, et ita H hoc loco. *interiectasque* l. 636. *Hic* y. *Hisque precor vivas* g. Supra: *et vi-* i, et H et loco. *nec moriare* c. 637. *sub. sunt missa* Gbcd et quinque. 639. *sed dum dent* l. *plura roganti* y; F et duo pro v, scr. *plura precanti* a. *plura predictis* b.

Postmodo plura leges, et nomen habentia verum,
Et pede quo debent acria bella geri.

precatis H. 640. *suo fata fav.* a. 641. *leges sed nomen* k l et quatuor.

Hic liber Ovidii Nasonis finit in Ibin f.
Explicit hic actus Nasonis in Ibide factus i.
Optate mortis liber explicit ybidis hostis e.

VETUS INTERPRES IBIDIS.

Hunc interpretem eo examussim modo descriptum dabo, quem ad modum deprehendi in codice meo G. Non eadem accuratione usum fuisse Salvagnium apparet, qui eundem e duobus libris scriptis primum edidit in volumine inscripto: Dionys. Salvagnii Boessii Regi ab inter. consill. et in suprem. rationn. fisci apud Delphinates Curia primarii praesidis Miscella. Lugduni ap. Laur. Anisson. 1661. Quare non nisi quae paulo maioris rei illic diversa, vel copiosiora extant, cancellis distincta apposui.

,Id quod Amynthorides'. Phenix Amynthoris fuit filius: qui filios suos totilam et dorissam [Othryllum et Dorilan] falso crimine ;adulterij ab Aſa [Lycostrata] noverca Reguli gothorum regis filia apud se accusatos excaecavit nimia commotus ira. Ut vero falsum crimen cognovit prae nimio dolore sibi ipse oculos eruit. Unde bacchus [Battus] poeta

Est mala femina res, peccati femina origo est.
Noluerant fratres male consentire novercae:
Nolueruntque thorum nati incestare parentis.
Illa repulsa dolens transfingit crimen in illos:
Accusavit eos patri: pater incitus ira
Nec rectum inspiciens (neque enim rectum inspicit ira)
Ipse pater sed iam non tunc pater eruit illis
Quod dederat lumen: poenamque secutus eandem est.

Nec levius doleas'. Daretes phalaris rex filius milesij torrum genera inquirens: quibus homines suos posset affligere: ervinum quod nimiae est amaritudinis cogebat eos potare. ie tandem a civibus suis deprehensus coactus est idem pati io testante.

Lac cervae pressando suos perimebat eosdem:
Exemploque suo potuque peremptus eodem est.

Quique ab equo praeceps'. Bellerofon preti fratris Acrisij accusatus a Stenobea noverca de adulterij crimine patri more oliti a noverca phedra accusati. a patre autem suo quia dixerat ei de filio dignam tanti criminis poenam suscipere ad ten regem Calistrati Stenoe uxoris suae patrem missus est ut enam crimine dignam iniungeret. Ille vero sub specie probi ad chimeram monstrum ut vinceret misit. Chimera monstrum ı prima parte leo: media serpens: ultima capra. Sed pallas miserta quia pro castitate perimebatur: misit ei pegaseum m alatum. de quo cecidit et crus sibi fregit. Unde Propertius

Bellerofon potuit bello superare chimeram:
  Crus fregisse tamen dicitur ipse suum.
Omnia ni fallor pereunt bona: vi mala crescunt.
  Huic sua proh facinus poena fuit pietas.
Proh pudor et pietas. proh numina sancta deorum
  Hanc iuvit facinus huic nocuit pietas.
Haec potui monstrum: nequeo superare puellam
  Vitam [Vincam] si potero tutius ipse quidem.

,Qualis et ipse'. Phineus captus amore Nicostratae filios suos etorem et polidefon [Polydectorem et Polydorum] accusatos psa [a Cleopatra] crimine adulterij excaecavit: propter quod est excaecatus a Iove. et diana misit Arpias volucres virgineas s habentes ut foedarent eius mensas. Sed qn Iason ad colpergebat contigit eum transire per terram phinei. Et quia m viam ignorabat mandavit phineo per zetum et calaim filios ae ut eis ducem itineris daret: quibus respondit se facturum acto ut arpias longe ab eo loco fugaret: quas zetus et calais e ad strophadas insulas fugarunt. liberatus itaque phineus ab js dedit columbam argo et nautis: quae eos duxit usque in idem insulam.

,Ut duo phinidae'. .s. Polidetor et polidephus a phineo eorum e excaecati sunt. hic de excaecatione filiorum. supra de exationi patris a Iove. et sic non superfluit.

,Qui dedit'. Et hic tangit fabulam tamirae: quem certancum musis Musae vicerunt et interfeeerunt. Et tangit fabu-

lam demophoni: quem certantem cum phoebo phoebus vicit et interemit.

[,Sic aliquis tua membra.' Saturnus Coelo patri abscidit virilia, unde Callisthenes.

Saturnus credens unum laesisse parentem,
Tres simul iratus laeserat ille patres.
Non impune tamen; nam parte est laesus eadem,
Poenamque a nato, quam dedit, ipse tulit.
Peccat uterque; male ille, male hic, male peccat uterque,
Hic peccat peius, qui prius ista facit.
Credere vix ausim esse Deos, me iudice nempe
Tam male qui peccat, nec Deus est nec homo.]

,Solertique uno.' Sisiphus Athamas et Salmoneus Aeoli filij fuerunt. Sisiphus autem matrem ulyssis habuit antequam ulyxes generaretur. Unde et filius sisiphi a multis creditur: quod obicit ei Aiax in principio xiij Metamorpho. ,Reddit ubi aeolidem saxum grave sisiphon urget'. Et ulysses ita fuit de genere Athamantis. Quare Ino uxor Athamantis Cadmi filia facta dea maris ulyssi saepe succurrit naufraganti. de Athamante et Inone dicitur iiijo Meta. ibi ,protinus Aeolides.'

,Vel tua.' tangit hyppolitum thesei filium et hippolites reginae amazonum: quem phedra eius noverca apud patrem crimine adulterij in ipso transverso accusavit. Theseus autem illi dedit poenam exilium. dumque ille iuxta littus aegei maris iter teneret visis phocis marinis belluis territi sunt equi eius et passim prae nimio pavore currentes hyppolitum dilaceraverunt. Vel hoc dicitur de Metio Rege Albanorum: qui saepe cum Romanis iudicatus est hostis. postea eum captum equis indomitis alligatum Romani interfecerunt.

[,Vel quae qui redimi.' M. Attilius Regulus Romanus captus ab Afris noluit redimi; putavit enim turpe esse, si Romanus ab hoste redimeretur. Palpebris abscissis mortuus est, quod tangit Horatius.

,Nec tibi subsidio.' Priamum tangit, qui a Pyrrho Achillis filio, dum caperetur Troia, quamvis amplecteretur aram Iovis Hercaei, quae erat in impluvio aedium suarum, interfectus est teste Virgilio.]

,Utque parum.' Dum agricolae dijs sacrificabant, dij totam carnem comedebant: nihilque pauperibus rusticis dimittebant. quod videns prometheus Iapeti filius qui erat nimium callidus vocatis dijs et ostenso quod malum erat sacrificij carnem incorporare et nihil rusticis reservare persuasit eis ut mediam partem acciperent et aliam dimitterent: quod satis dijs omnibus placuit et etiam Iovi. Postea prometheus mactavit bovem in deorum sacrificium et seperavit carnem ab ossibus. et partem utranque corio bovis cooperuit. et postea Iovem et alios deos convocavit: quibus ut quam partem vellent eligerent permisit. Iupiter vero osseam partem tulit credens esse maiorem. et sublato corio prae nimio dolore obmutuit tamen dixit: Quia decepisti me et alios: falleris. ignem unde

uitur ex toto negabo. Tunc prometheus invictus ad rotam solis ponens facem ad radios eius accendit. Unde revertens a Iove fulminatus et datus cibus in caucaso monte vulturibus. Ipse que Prometheus dicitur invenisse ignem in lapide crystallino us humectato qui postea pano exercitatur et bene desicatur ad lios solis positum tamdiu tenetur quod prius emittit aquae guttu- n: deinde ignis scintillulam.

[,Utque dedit saltus.' Ionus rex Thessaliae filius Perpeti ultra dum potus de Ossa monte praeceps datus est, ut ait Gallus.

Vina probo, si pota modo, debentque probari,
Si non pota modo, vina venena puto.
Nempe nimis potus se praecipitavit Ionus,
Vinaque pota nimis causa fuere necis]

,Aut velut Euriboi.' Euribous [Euryalus] Ioni filius: quia am stuprare voluit a serpentibus est consumptus: quod tangit ius poeta.

Ionides cupiens uti pro coniuge nata:
Vinum causa fuit: anguibus esca fuit.

,Utque pater mitis sed non in.' prometheum quem Iupiter pter fraudatum sacrificium in monte caucaso vulturibus mandu- ium dedit.

,Vel tua maturet.' Dum dedalus fugaretur a Minoe fugit ad calum Regem amicum suum: qui pro eo coepit praeliari. Unde a calida profudit Minoem in hospitio receptum et sic combu- s est.

,Aut ut etracides.' Etracides xvmus natus ab hercule a spa- re quem ipse spandaverat in mari provectus interemptus est. de Democritus.

Herculides cuidam genitalia membra recidit
Caesaque membra sibi causa fuere necis.

,Aut ut Amantiadem.' Statilus Amantij filius vel Amintonij num puerum multum diligebat: cuius amori turpi puer nolens sentire et ex hoc ipsum habens odio prope viam per quam ipse tilus solebat transire latuit et ipsi transeunti stricto ense caput uit. Unde Crinius.

Oebalidem puerum quantum dilexit Apollo
Tantum sed frustra celinum Statillus amavit.
Non sic agna lupum. lupus ursos. ursa leonem
Ut puer ignarus veneris fugiebat amantem.]

,Nec tibi fida.' Themisto uxor Athamantis echionis filia Bro- am Iovis filiam maritum suum insequentem veneno interemit. de Propertius.

O brothea brothea quam vili es morte peremptus.
Femina nam potuit te superare virum.

,More vel.' [,Morte vel int.' Achaeus captus ab Antiocho ge et iuxta Pactolum fluvium, cuius arenae aureae sunt, suspen- est] Bacchus [Battus] poeta.

Anciachus [Antioch.] captum victum suspendit acheum
Undaque ni credis [Pactoli est] aurea testis adhuc.

,Aut ut achilleidem.' [Pyrrhus, nepos Achillis, Rex Epirota-

rum, dum Argos oppugnaret, tegula percussus interiit]. Un merus [Menephron].

Argos hostilem circumdans undique pyrrhus
Oppressit miserum tegula missa caput.

„Nec tua.' Pyrrhus filius Achillis ab horeste Agame filio interfectus est propter hermionem filiam Menelai et dila per ambrachias vias est proiectus.

„Nataque.' Perblyca [Propilica] pyrrhi filia in templo iaculis inimicorum oppressa periit. [teste Menephron.

Ah miserae pecudes! quis honor, quae gloria, si vos,
Turbaque non minima, exsuperatis virginem, et unan

„Utque nepos.' Magnetes filius pyrrhi vel ut alij dicunt pyrrhi fuit: dato sibi veneno a matre sua hermione [Nereide] cum ipsa adulterari noluit [cantharidum veneno] periit. Unde lus [Tibullus]:

Fas: leges: natura: pudor superantur amore.
Et solus cunctis imperat: et nihil huic.
Magnetem mater: sed non ut mater amavit.
Casta quidem natum debet amare parens.
Noluit esse tamen magnetes matris adulter
Et scelus ingenti reppulit ille animo.
Huic vitam mater et amans et mater ademit.
Atque eadem vitae causa necisque fuit.

„Aut pia.' Leucon unus ex tisicis magis [Ponticis Re] Spartanum [Spartacum] fratrem suum interfecit: qui cum alc uxore sua solebat adulterari. postea idem leucon interfectu ab uxore sua. Unde Arion.

Leucon occidit fratrem pro coniuge: eumque
Coniunx: et causa caedis utrisque fuit.

„Utque Iovis libyci.' Cantabises Rex libyae cum suis ho bus ad spoliandum hammonem ierat et cum spoliaret pulver strio commoto obruti perierunt.

„Utque necatorum.' Dareus secundus cuiusdam priamei iurans se non interfecturum cives suos solitis tormentis eos c calido obrutos interficiebat. Unde calimachus ait contra suum

Sic tu dispereas sicut periere secundus
Quos multo dareus obruerat cinere.

„Aut ut olivifera.' Neocles sacione expulsus quia nimis a cives suos reprehendebat frigore fameque periit. Varro.

A patria fugiens neodes quae prima malorum
Sunt duo morte gravi: frigore fame perit.

„Aut ut Atharnides.' [Atarnites, id est, Hermias ab A oppido, a Mentore obsessus et captus, pelle iuvenci insutus ad gem Persarum adductus est.] Varro.

Herimas captus indutus tergora tauri
Ante suos hostes meticulosus erat.

„Inque tuo thalamo.' [Alexander Pheraeus a Thebe sua propter pellicatum interfectus est.] Varro.

Incesti patiens semper sectator honesti
Phereus coniunx coniugis ense perit.

Inque pyram.' Lupercus [Lucretius].
Ut cum defuncto maior moriatur amicus
Aeternum morem Sardanapallus habet.
Utque Iovis.' Unde Neodes.
Cambisem hominesque suos spoliare parentes
Hammonem interimit pulverulentus aer.
,Utque Milo.' Milo Pisam Elidos tenuit. Hic cum Pisaeos cruciatibus afficeret, ab ipsis in Alpheum fluvium Pisam prae-ntem demersus est. Est autem tyrannus communis generis: Theodosii grammatici est regula etc.]

Quaeque in Adimanthum.' [Adimantus Rex Philesiae indig-superis obedire et ipsi Iovi fulminatus est.] Unde Gallus.
Philacides cadit igne Iovis quia spreverat ipsum
Nec non et cunctos spreverat ille deos.
Aut ut Amastriacis.' Lenneus Rex amastriacum a Mitridate agonum Rege socero Achillis in insulam: quae est in ponto e Anchigenis solus est relictus. Unde Favoranus.
Veste ciboque carens lenneus Rex licet esset
Qua perijt Neodes hac quoque morte perit.

,Utque vel Eurydamas.' Callimachus dicit Eurydamantem et illum inimicos fuisse; Eurydamantem vero a Simone Larissaeo tumulum Thrasylli raptatum esse.]

Utque novum.' Limone hippomani uxor vel filia cum quo-adultero deprehensa fuit: qui tunc currui hippomani alligatus eratus est. ipsa vero cum equo ferocissimo inclusa ab eo di-ta interijt. [Unde Darius.
Limone moritur, sed causa est mortis adulter,
Altera causa fuit moechus, et altera equus.]
Graia fuere sinu.' propter Nauplium patrem Palamedis.

Et aequore raptos.' Aiax oileus a pallade fulminatur propter ium ab eo raptum cum Ulysse.

Agitetur ut illi.' Marsiapo satyro: quem certantem cum phoebo us vicit et excoriavit. [Pentheum tangit, qui a matre dilace-est.]

Utque drian.' Lycurgus Driantis filius: quia cum matre con-factus est insanus et crus sibi incidit et etiam uno pede nu-nbulabat: vel ideo quia vites bacchi incidebat teste Horatio.

Ut fuit oetheo.' herculi. ,genero.' Athamanti. ,Draconum.' et hermiones.

Thesimanique patrem.' Astrophaneus pater thesimani quia filia concubuit insanivit. ,Caligones.' Pentides simulans se adultero uxorem invenisse ut aliam duceret eam interfecit. insanivit.

Nec tibi.' quia diomedes in bello troiano venerem vulnera-venus uxorem eius egialeam pudicam fecit meretricem [ut ait ius]. Unde Tideus pater diomedis pro nuru sua pudorem

habuit. Vel ut alij dicunt ipse Tideus cum eadem m cubuit.

,Queque sui.' hypermestra [Callimachus dicit Hyper etc.] in adulterio depreheusa cum fratre mariti sui benefi brarum incognita paveroronem [Pavonem] servum suum ancillam suam necavit eos dicens in adulterio deprehenso cum fratre mariti.

,Tam quoque.' heryphile Talai filia pro monili a dato maritum suum amphiaraum ad bellum compulit ire th ubi a terra absorptus est ut dicit Statius. ,Tindarei.' non fuit: quem uxor sua clitemestra Tindari filia per eg cerdotem fecit interfici.

,Filia neve.' Policapis Altheae et therele filia patre therelam truncavit capite: quia cum ipsa concumbere nolui lopeia eum Thyeste patre suo concubuit.]

,Ut iuvenes.' Iuvenes cum hypodamia oenomai filia c tantes ab ea devicti ab oenomao sunt capite detruncati: capita super portas pisae ponebantur. Tandem hypodami a pelope: oenomaus capite truncatus est. Myrthous autem cui pelops primos concubitus promiserat: cuius auxilio ipse quia cereum axem in curru fecerat in mare proiectus est. mare myrthoum dicitur. hoc est ,Ut qui profusum' et tor ut.'

,Petiere puellam.' athlantam cenei filiam.

,Ut quorum aeacides.' Achilles in funere Patrocli bisse pora troianorum cremavit: ad plorandos maues ipsius homer

,Ut quos obscuris.' Apud thebas erat Spinx monstr habens calibeatas qui obijciebat quoddam problema transeu quod animal primo haberet quatuor pedes postea duos de Et qui viatorum problema solvere non poterant alis truncabantur et comedebantur: ut dicit Statius. et de hoc quidam volunt Ovidius meta. ib. (7, 759.),Carmina naiad

,Ut qui bistoniae.' Lemnij a Lacedaemonijs in templ vae sunt interempti: quod ne videret dea oculos suos ret quo etiam nunc in templo vultu retorto ut dicit Callimachus. cia a Bistone palude dicta est, et ibi auctore Callimacho in Seris nomine multi viri a Lacedaemoniis interfecti sunt in Minervae; ideo Minerva fertur sua lumina operuisse.]

,Theredoman.' Theredomanthus Rex [Libyus] Menele bili genere matronam] quendam leonibus obiecit quem fil miserta occiderat cum ipse vellet adulterari cum ea: ut tur darius.

,Quique thoan.' [Thoas filius Bacchi, quanquam Le viros suos interfecerant, a filia Hypsipyle liberatus in Tauric gionem fugit etc.] Thauros est insula: ubi erat Rex thoas q mines dianae sacrificabat. de hoc dicitur in Ovidio de pont horestes reduxit Ephigeniam sororem suam.

[,Ut Laestrygonias.' Laestrygones populi Campaniae immanissimi, etc.]

,Ut quos dux.' hanibal legatos pro inducijs a Romanis sibi missos in puteum proiecit et pulvere suffocatos mentitus est eos a terra fuisse absorptos.

,Sex bis.' xij filij penelopes filiae Icari interfecti fuerunt ab ulysse cum menelao. ,Inque caput.' Melantium tangit: qui ulyssis bona devorans procosque ut eum interficerent exhortans ab ulysse turpiter punitus tandem est interfectus.

,Quosque ferae.' Lemniades prae nimia libidine maritos suos interfecerunt ut dicit Statius thebaidos.

,Ut quae post.' Egiptus novem annos sicca fuit. Tunc Trasius [Thasius] dixit busiri Regi aegipti: ut virum Iovi in hostiam mactaret et sic aquam haberet. Cui busiris ait: fies Iovis hostia primus: et eo immolato pluit ut dicit ovidius.

,Frater ut.' Perimales [Pygmalion] frater Anthei hospites prius lotis pedibus de quadam arce precipitabat [in Parthenio nemore occidebat ante aras]: qui idem postea passus est ab hercule.

,Deiameniqne gener.' Euritus in nuptijs Perithoi rapere voluit hypodamiam eius uxorem. Eum ergo deiameni generum appellat: non quod fuit sed quod esse voluit. Deiamenus autem pater fuit ipsius hypodamiae.

,Ut Scynis.' quem occidit theseus. chiron et procrustes filius polyphemonis interfecti sunt ab eodem theseo ut dicitur in libro Ovidum.

,Quique trabes.' Cercion vulcani filius in hismo monte qui est inter duo maria .s. Ionium et aegeum habitabat qui arbores cacumine plicabat et in summitate homines ponebat et postea arbores dimittebat ut dicit Ovidius. et interfectus est a theseo.

,Quaeque ceres.' Gerion tricorpor in hispania Rex a cerere odio habebatur. vel quia nimis de frugibus consumebat vel quia eleusina festa ipsius impediebat. Unde laeto vultu vidit ipsum a theseo vel ab hercule interfectum.

,Qualis erat.' Irus servus ulyssis ipso reverso a troia ab eodem excaecatus est. sed binomium eum appellat quia idem dicitur [Arnaeus] apud homerum. vel quia duo fuerunt Iri. Alter Argivus ab hercule excaecatus alter bistonius: quem pro furto iudices excaecaverunt. vel binomius dicitur propter ovidium quia dicitur Irus pauper et ita Irus est unum nomen et egens aliud. Alij dicunt quod Irus caecus in ponte quodam elimosinam a transeuntibus petebat qui sibi dantes de ponte praecipitabat. tandem ipse praecipitatus est.

[,Filius et Cereris.' Asterion filius Cereris frustra amatus est Almenico. ut Lucretius ait:

Cres puer Asterion crudelis ne fuge amantem,
Ne fuge; non equidem est effugiendus amans.

Crudeli puero nihil est crudelius unquam,
Crudeli puero nil mihi peius obest.
Sed iam nec puer es; puero nil mitius usquam,
Crudeli puero nil mihi peius obest.
Vis verum dicam? sis mitis, ne fuge amantem,
Ni fugeres, nil te mitius esse potest.]

,Nec dapis.' Menalippus in thebano bello Tideum g percussit et Tideus usque ad mortem vulneravit postea: capi iussit sibi afferri et comedit ut dicit Statius theb.

,Atque aliquid.' Thiestes cum uxore fratris sui Atrei buit et genuit ex ea filios: quos atreus dedit ipsi thiesti ad dendum: quod scelus sol videns retro fugit. ut dicit Sta tragoediis et Ovidius Metamor.

,Ere perhilleo.' Phalaris agrigentinus diversis cives suos gebat tormentis: ad quem venit perhillus et ei bovem dedit ae quem fecerat. visoque illo docuit ut aliquem intromitteret l prius resecta et ignem supponi faceret dicens: ille clamabit cu dolore et vox eius per os tauri egrediens vox tauri videbitur. laris vero ei respondens tu primus inquit imbue opus tuum t que intromitti iussit et iuste expertus est quod ei monstravit. quoque phalaris cives suos eodem modo affligere volens idem sus est a civibus suis et hoc dicit ,Utque ferox.' [Phalaris ips resecta lingua in taurum aeneum coniectus est.]

,Dumque redire.' Medea Peliam Admeti socerum esonis tris Iasonis filiabus iuvenescere pacta suis ipsum ab eis interfici.

,Et quae Penthiades.' Penthiades [Penthides poeta] filius reti poetae [Abali] hyponatum [Hipponactem] fratrem me [Medusae, vel Melissae] inimicum suum devovit in tantum quo suspendit ut ait Bauciades.

,Ex quibus.' Callimachus in Invidum scribens pro eius im ditia eum ibidem in libro suo appellavit: quia ibis .s. ciconia m purgat posteriora et in hoc exercetur.

,Vulnera.' Menedemus unus Rex graecorum apud troiam rimis vulneribus cultro interfectus est quia in sacris eius colte lebat esse ut ait Gallus et tunc aberat. [Callimachus dicit in Menedemo sacra fieri sine ferro, quia in Troiano bello pl vulneribus cultrorum interiit.]

,Attonitus.' Sacerdotes cybelles cum in templo ipsius su cepti virilia membra abscinduntur: ut habetur in ovidio fastor

,Solaque Limone.' filia hypomonis in adulterio depre athenis cum equo inclusa ab eo consumpta est ut dicit D ,Utque novum.' sed illic de cadavere hic de corpore et sic superfluit. [Haec fabula supra exposita est, ibi causa adulte lacerati, hic causa ipsius Limones, quae ab equo consumpta e

,Ut cassandreae.' [Cassandra Potidaea Thessaliae pars ubi Cassandrus dominatum dicitur habuisse qui in suos nimis

ns ab eis saxis obrutus est. Vel dic, Cassandrus homines suos os terra infodiebat et idem passus est.] Propertius.

Suffocavit humo vivos cassandrus idemque
Et non immerito passus idemque suis.

,Aut ut aban.' Pretus filius abantis [filii Iovis et Europae] ter fuit Acrisij: quem perseus quia acrisio avo suo regnum ablit occidit et in mare praecipitavit.

,Aut ut leenesius.' Naupolus [-tus] rex leenes [Ligdae] nymie filius fuit: quem Asacrinides [Ascintes] nepos suus quia clinestram [Clemestrem] eius matrem stuprare voluit in mare prot. [unde Propertius.

Naupotus Ascintae patruus perit ense nepotis,
Et voluit natis esse parente prior.]

,Victima vel.' [Theodotus poeta fuit, qui cum liberius in sarchum Regem scripsisset, ab eo crudeliter in Apollinis aede ius est. Alii dicunt] Terpeni [Tyrrhen.] obsidentes lipanum arium] castrum promiserunt apollini: si faceret eos victores: issimum lipparensium sacrificarent. habita autem victoria proium reddiderunt immolantes ei quendam theodotum. Unde lus.

Theodotus captus phoebo datur hostia: quamvis
Nequaquam sit homo victima grata deo.

,Aut te devoveat.' Callimachus dicit quod abdera est civitas qua talis est mos quod uno quoque anno cives totam civitatem lice lustrabant et aliquem civium quem habebant devotum illa pro capitibus omnium lapidibus obruebant.

,Aut Iovis.' Procrustes satus hyponeo fulminatus est a Iove a ipse et Iovem negligens filiam suam interfecerat: quia Io- a concubuisse cum ea audiverat. [Capaneus a Iove fulminatus.]

,Ut pater desithoes.' .s. acrita fulminatus est a Iove eadem causa. [Atrax Thessalus, qui cum filiam Dosithoen a Iove comssam dimisisset fulmine ictus est.]

,Telo trisulco.' .s. fulmine quod est triplicis nature quia scinafflat et urit.

,Ut cui mater.' [Teucer] filius electrae sororis maiae quem gilius refert pro sceleribus suis fulminatum a Iove.

,Ut ferus aeolides.' .s. salmoneus filius aeoli quem apud elin civitatem facto solio aeneo superducendo currum cum equis epitum quasi sonus tonitrus faciebat facesque iaculando simulabat men. facibus vero percussis interfici meruit a Iove.

,Ut sanguine.' Arpitem filius licaonis frater calistonis: quae asis dicitur. quia superos et ipsum Iovem spernebat fulminatus ab ipso Iove.

,Ut macedo.' Macedo mulier quaedam cum interesset nujs suis fulminata est a Iove cum coniuge suo Menedemo quia ines deos invitaverant praeter Iovem. [Nicander dicit Macelon am Damonis cum sororibus fuisse. Harum hospitio Iupiter sus-

ceptus cum Thelonios, quorum hic Damo Princeps erat, com pentes venenis successus omnium fructuum fulmine interficeret s vavit eos. Sed Macelo cum viro propter viri nequitiam periit. alias vero servatas cum venisset Minos, cum Desithone concu ex qua creavit Eusantium, unde Eusantiae fuerunt.]

,Praedaque sis.' Resus vel trasus cum peteret templum nae quod a canibus custodiebatur quoniam est dea venatio canum: est ab ipsis canibus dilaceratus cum nemo debeat ing ante diem: et ex illo tempore delos canes non habuit. [Sac Apollinis Delii Anius fuit, ad quem cum venisset per noctem T gus, a canibus laniatus est, unde nullus canis Delon accedit Callimacho.]

,Quique croto.' Apollo victo phitone serpente venit ad do mum Crotopi .s. ad filiam nomine salmacem: quae domum cu diebat et cum ea concumbens genuit filium linum: quem i depositum sui canes comederunt ut dicit statius.

,Quam puer.' Archemorus licurgi filius a serpente est inte fectus: quem nutriebat Isiphile filia thoantis ut dicit statius.

,Quam qui cava.' lacaonta significat qui primus equum p cussit palladis ligneum: in quo inclusi erant graeci. Unde dila ratus est a serpentibus eodem die ut dicit Virgilius.

,Nere gradus.' Alphenor filius sive amasius agamemnonis minium potus de turre cecidit.

,Tamque cadas.' Torodamans quidam tyrannus fuit: qui drio pas quosdam populos ad pugnam contra se provocabat et quos poterat vincere interficiebat suspensum. [Dryops populus, cum Thyodamante Rege ab Hercule profligatus.]

,Vel de praecipiti.' Athenienses socrate mortuo libros quos ipse fecerat imposuerunt igni. quos quia servavit quidam amicus eius de saxo praecipitatus est.

,Ut teneri.' De Inoe. quae bacchum extractum de ventre se meles sororis suae a Iove fulminatae nutrivit et suasu Iunonis per thissiphonen insanivit et cum filio melicerta se in mare prae cipitavit.

,Lydia.' Lydiae virgines convicia baccho inferentes et festa eius prophanantes nimium potae de quodam monte se praecipita runt ut ait Gallus. [Hice intelligitur Ibici Lydi filia, quae cum Dianae auxilio vim Martis effugisset, contumeliose in ipsum invecta est, ex quo Mars commotus Ibicum morte affecit, illa prae dolore e scopulo se demisit.]

,Dira tibi.' Paphageus [Paphagus] epirotes cum ambrachiam obsideret exivit venatum et leenae catulum tacitus sustulit: quem consecuta leena virum membratim laniavit [authore Callimacho].

,Quique ligur.' Amophanus filius Ipomeuntos de genere li curgi venator ab apro fuit interiectus. [Tangit Buten Lycurgi filium, quem ex arbore tractum aper laceravit.] Idmon quoque

ator simili morte perijt. [Idmon vates, unus Argonautarum, ab › discerptus est, cum tamen se in ea expeditione periturum sset, quamobrem audax appellatur.]

‚Isque vel.' Thoas apud Cariam [in Andragathia regione] ator caput magni apri quem interfecerat super arbore [in pinu] endit et insolenter in dianam locutus sub eadem arbore recu-: ibique super eum dormientem caput cecidit et occidit.

‚Sive idem.' Aten filius berentij in phrygia venator quia et insolenter locutus est in dianam eadem morte perijt qua et us. [Atis in Berecyntho monte - - sub pinu somnum capiens i pomi casu obrutus est.]

‚Si tua.' Cretenses ex sicilia Minois ossa inferentes Corcyram erunt quos fugaverunt corcyraei et ossa Minois abstulerunt. de in Creta statutum fuit quod quicunque corcyraei in cretam irent suspenderentur.

‚Lapsuramque.' Lorios alebes [Alcidice Alenae Larissei] filia n licoride filio [viro] suo dum domum intraret domo cadente ijt. et quia eiusdem fuit cum viro adversitatis eiusdem dicitur m fuisse constellationis.

‚Utque vel.' Ebenus [Euen.] quidam cecidit in fluvium: qui us licomas [Lycorm.] dicebatur sed nunc ab ipso Ebenus dicitur. Tiberinus Rex albanorum cecidit in albulam qui nunc ab ipso tur tiberis. ut ait ovidius.

‚Irtacidae.' dum aenea absente obsideretur ascanius a turno ecepit Ascanius Niso et eurialo ut ad aeneam irent et se obsessei nunciarent: qui ingressi castra hostium invenerunt hostes nientes: de quibus multos interfecerunt. sed ab etruscis in auan turni venientibus inventi sunt et occisi. capita quoque eo-in hastilibus suspensa fuerunt teste virg.

‚Quodque ferunt.' Brothea filius Iovis excaecatus est a Iove: nequissimus erat: et ideo proiecit se in pyram ardentem odio ens vitam suam ut ait Darius. [Brotheus Iovis filius a sua turdine nonne nomen habuit, quare immortalitatem assequi non it; unde prae dolore et quia se contemni videbat in ardente a mori voluit.]

‚Inclususque.' Calisthenes vel Cerillus quia promiserat quod a Alexandri bene describeret et male descripsit positus fuit in ea et ibi frigore et fame perijt.

[‚Utque repertori.' Archilochus Iambici carminis inventor, cui edicentia exitio fuit.]

‚Utque parum.' Mevius poeta quia male descripsit athenienn gesta ab eis in carcerem positus est ubi eum fame mori fent et libros eius deleverunt.

‚Utque lyrae.' Licofirrius vel licostrarius quidam poeta fuit: dum comoediam suam in scena recitabat nudas puerorum et

puellarum cohortes repraesentabat et quendam nimis acriter reprehendebat: qui eum in ipsa recitatione cum sagitta in manu dextera vulneravit. Unde sic emittendo sanguinem perijt teste gallo. [Aristochius Poeta carmen Tragicum per silvam transiens meditabatur, cui serpens ex arbore, cuius folia percusserat, decidens manum momordit, quare extremum diem obiit.]

,Utque Agamemnonio.' Horestes filius Agamemnonis cum reverteretur ab interfectione pyrrhi serpente calcato interijt.

,Sit tibi.' Ebolus vel Ebalus vel Empalus [Eupolis Atheniensis Comicus Poeta] et uxor sua Medela [Medilla] in primo concubitu interfecti sunt a Iove: quia sacrificaverant omnibus dijs et non Iovi:

,Utque cothurnatum.' Lycoris quidam [Lycophron tragicus] poeta scribens tragoediam passus fuit sagitta a quodam inimico suo in vena [veneno illita]: unde incessanter sanguine inundante mortuus est.

,Perque feros.' Licus Rex thebarum habuit uxorem nomine Antiopam: quam postea dimisit et in carcere posuit: persuasione dirces alterius uxoris quam ei superduxit. Sed dum esset in carcere Iupiter eius amore captus ad eam veniens genuit Zetum et Amphionem: qui cum adulti fuissent quod per novercam incarcerata fuerat mater sua novercam tauris indomitis alligatam circa muros vel montes thebanos traxerunt donec mutata fuit in fontem sui nominis.

[,Cognitor ut tarde.' Cynaras Myrrhae pater, cum qua incesto se polluit.]

,Inque tuis.' Acheus fuit quidam vates super cuius oculis examen apum ascendit et sic earum spiculis receptis lumina perdidit.

,Ut puer.' Arpiage [Harpyages] filius fuit thiestis quem ei frater suus atreus dedit ad comedendum ut supra ,Atque aliquid.' sed illic de commissis.

,Trunca geras.' Micernus captus a quodam hoste suo mutilatus est omnibus membris suis quia interfecerat quendam fratrem suum et ad ultimum oculi fuerunt sibi eruti. [Mamertes, unde Mamertini Siciliae populi appellantur, oppidum aedificavit. Inde oborta de regno lite a fratre membratim laceratus est.]

,Utque siracusio.' Teditus poeta quia de Iove probra dixerat factus insanus se ipsum proprio laqueo suspendit. [Id est, Theocrito Syracusio poetae, qui cum in Hieronis tyranni filium invectus esset, ab eo ideo est capi iussus, ut eum ad supplicium trahi simularet. Interrogatus si deinceps a maledictis desisteret, ille eo acrius etiam Regi ipsi maledicere coepit, quare indignatus non iam ad simulatum, sed ad certum supplicium rapi iussit; quidam laqueo strangulatum, quidam capite caesum prodidere.]

,Nudave directa.' Marsiam significat satyrum qui ab Apolline excoriatus est ut dictum est supra ,Mens quoque.' Sed illic de passione animi proprie. hic de corporis passione.

„Pamades.' Glaucus despiciebat sacrificia veneris. Unde illa ta pomades equas a loco sic dictas quas equitabat in eum contit. itaque totum dilaceraverunt.

„Utque duobus.' quidam cretensis invitavit quendam glaucum nine ad prandium et dedit illi venenum bibere cum melle et ita vocatus est. [Alius Glaucus Cretensis ob lasciviam in filiam veato melle extinctus est.]

„Haec tibi.' Laodamiam significat hemonem a loco: cuius mas Prothesilaus diu ab ipsa expectatus in bello perijt troiano ut etur in libro heroidum. [Haemo cum filiam Rhodopen turpiter aret, uterque in montem sui nominis obduruit.]

„Utque loquax.' Agenor turpia locutus est in dianam. unde a irata fecit quod ipse dum equum currere faceret equo labente pollice sub gulla posito dum pronus caderet iugulatus est in Gallo.

„Aut ut.' Anaxarcus Rex [Atheniensis] in pila lignea positus o frugibus est contritus: quia ipse constituerat ut uno quoque no unus homo cereri pro frugibus sacrificaretur.

„Utque patrem.' phoebus concubuit cum salmace filia Crotopi habuit ex ea linum filium: quod postquam scivit pater filiam terram infodit. Unde phoebus dolens ipsum crotopum interfecit. ad totius patriae destructionem misit quoddam monstrum has corpus serpentinum sed vultum humanum: quod corebus nuus miles in porta civitatis interfecit. et hoc est quod dicit que tuos.' [„patrem Sameum.' Sameus filiam habuit nomine icotheam a Phoebo adamatam, quam ob causam pater ipsam odit. Phoebus in ultionem puellae Sameum interfecit.

„Inque tuos.' Choroebus monstrum profligavit, quod infantes atrum sinu raptos devorabat.]

„Utque nepos.' Hypolitum tangit nepotem ethrae. Ethra .n. phitei mater fuit thesei patris hypoliti. Sed superius tetigit „Quaeque precor fuerat' vel ibi „Vel tua ne.' Vel supra maste de iudicio thesei. infra autem de simplici morte. hic vero causa mortis eius.

[„Propter opes nimias.' Polydorum dicit a Polymnestore ocm.]

„Utque ferunt.' Niobe septem filios habuit: quorum unus Damasiton et totidem filias. quos omnes phoebus et diana inecerunt: phoebus filios diana filias: quia niobe confidens in le non permittebat sacrificia fieri a thebanis latonae et ei cona dicebat.

„Addidit ut.' Amphion citharedus maritus Niobes taedio vitae tus se interfecit pro filijs et filiabus interfectis.

„Et lesus.' Batthus quia mercurio prodidit furtum mutatus ab eo in saxum ut dicit ovidius meta. l. 2.

„Quo puer Oebalides.' .s. Iacinthus qn cum apolline ludebat cus repercussione terrae in frontem eius resiluit. Ovidius.

,Comicus.' quidam philosophus vel poeta qui balneando se periit. [Menander Comicus Atheniensis, dum in Piraeo portu natararet, submersus est, de quo nobilissimae a Graecis editae traduntur Elegiae et a Callimacho Epigramma.

,Aut ubi ventosum.' Palinurus Aeneae navis gubernator cum triduo enatasset a Veliensibus in littore est interfectus.]

,Utque cothurnatum.' Pesulus fuit quidam tragoedus: quo mortuo quia omnibus erat invisus cadaver eius canibus fuit expositum et ab alijs delaceratum. Diana venatrix et venatoribus canes conveniunt. [Euripides a canibus dilaniatus.

,Aut ut Trinacrius.' Empedocles Agrigentinus pro vana gloria ardenti aetnae insiluit, quod dicit Horatius.]

,Ut nova phasiaca.' Iason relicta medea superduxit Glaucen: quae a quibusdam nominata est creusa magni creontis Regis filia. Unde medea irata coronam toxicatam Glaucae misit. qua induta Glauce et creon pater eius et tota domus combusta est. Ovidius.

,Qua sua.' Bacchus licurgum filium penthei dum amputaret vineas sibi ipsi fecit abscindere crus quanquam esset de genere ipsius licurgi ut dicit Ovidius. Vel alia est fabula de Simio licurgi filio: qui in ultione sui patris interfecit bacchi sacerdotes. [Butes Lycurgi filius Bacchi Sacerdotes in ultionem patris variis affecit suppliciis. Pentheidem dixit, quia Pentheus filium habuit Dryantem Lycurgi patrem.]

,Muneribus.' Icarus primus plantavit vineam et de vino quod inde habuit messoribus ad bibendum dedit. Vel ut alij dicunt. Icarus iussu sui domini vinum thebas portabat et invenit messores quibus vinum dedit. qui inebriati putantes se venenum bibisse proiecerunt ipsum in puteum. Canicula vero cum eo ire solita ivit ad erigonen filiam Icari et morsis vestibus duxit ad patrem: quae patre viso se voluit suspendere. sed iupiter eam cum cane et patre translatam stellificavit: ut dicit Ovidius. et hoc est quod dicit ,Quodque dolore.'

,Abstractus.' Euristeus quia vastator erat segetum a cerere missus in exilium perijt fame. ut ait Ovidius de Erisithone. [Eurysthenes matrem Laconicam crudelitate nobilem habuit, quae filio in bellum prodeunti mandatum dedit, ne domum reverteretur nisi caede hostium pollutus. Is nequaquam id perfunctus est, quare a matre clausus inedia extinctus est.]

,Illius exemplo.' Diomedes palladium minervae apud troiam cum ulysse furatus est. Quare pallas irata ulyssem per mare errare fecit. et miras intulit passiones.

,Naupliadae.' nota est fabula de pallamede: ibi ,Viscera.' sed ibi de naufragio graecorum: hic vero de simplice eius morte et crimine.

,Ethalon.' Ethalus Rex fuit aegipti: qui isidem de stupro interpellavit. Quare ab ipsius sacerdote [sacerd. hospite] occisus est et prohibitum est [ne quis ex ea familia Sacerdotium iniret aut

.eris Isidis posset interesse.] ne imago illius Regis esset in temp. o Isidis cum ibi essent imagines ceterorum regum.

,Utque Melantheum.' Melantheus homicidium fecit et ad do. um matris suae fugit et ibi se abscondit: quem insequentes ini. ici eius quaesierunt a matre. mater vero accenso lumine: pu. bat .n. illum nullo modo posse inveniri: cum ipsis incepit asi inquirens ire per domum et sic filius eius repertus inter. ctus est.

,Qualis equos.' Dolon unus troianorum noctu venerat explo. itum quid facerent graeci: equos achillis sibi pactos a troianis vo. as furari: qui inventus ab ulysse occisus est ut ait ovidius.

,Nec tu quem.' Rhesum in auxilium troianorum venientem omno oppressum et socios eius ulysses cum diomede interfecit.

[,Cliniadaeque modo.' Persicus Clinii filius a sociis occisus st ac semicombustus propter auri copiam, quam habebat secum.

,Utque Remo.' Remus a Romulo fratre rastro est interem. tus, quod praeter edictum recentes muros trasiliisset.]